

JUSTITIA

ÎN ACTUALITATE

Anul VIII NR. 1-2/2016

- Aspecte privind punerea în executare a principiilor ce rezultă din hotărârile pronunțate de CEDO
- Jurisprudență în materie disciplinară
- Statistică judiciară

REVISTA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

ANUNȚ IMPORTANT

Analizele, comentariile și sintezele din prezenta publicație nu exprimă în mod necesar poziția oficială a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la problematica tratată, ci constituie opinia profesională și publicistică a autorilor acestora.

Reproducerea materialelor publicate este permisă numai cu acordul scris al conducerii Consiliului Superior al Magistraturii și al autorului.

Textul integral al Hotărârilor Plenului și Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii menționate în cuprinsul publicației este disponibil pe pagina de internet a Consiliului – www.csm1909.ro, secțiunea „Hotărâri ale CSM”.

Numerele apărute până în prezent ale revistei „Justiția în actualitate” sunt disponibile, în format electronic, pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii – www.csm1909.ro, secțiunea „Revista Justiția în actualitate”.

Pentru informații actualizate permanent privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, proiectele și programele privind întregul sistem judiciar, date de interes public, comunicate de presă și declarații, redacția revistei „**Justiția în actualitate**” vă invită să vizitați pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii – www.csm1909.ro.

De asemenea, vă invităm să vizitați paginile de Internet ale celor două instituții specializate de formare profesională aflate în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii – Institutul Național al Magistraturii – www.inm-lex.ro și Școala Națională de Grefieri – www.grefieri.ro.

Pentru jurisprudența instanțelor românești accesați www.jurindex.ro sau www.jurisprudenta.org.

Materialele publicate în acest număr al revistei au în vedere modificările legislative și jurisprudența intervenite până la data de 31.12.2016.

MULȚUMIRI

Redacția revistei „**Justiția în actualitate**” mulțumește tuturor instanțelor și parchetelor care au transmis fotografii în vederea publicării în cadrul revistei.

JUSTITIA ÎN ACTUALITATE

Nr. 1-2/2016

SECȚIUNEA I - LA ORDINEA ZILEI ÎN ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

- 3 | Progresele înregistrate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, din perspectiva atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, prezentate cu ocazia misiunilor de evaluare ale Comisiei Europene (*Alina BĂRBULESCU*)

SECȚIUNEA II-A - DOCUMENTE STRATEGICE

- 21 | Concluziile Raportului de activitate al CSM pentru anul 2016 (*Monica STAN*)

SECȚIUNEA III-A - CARIERA MAGISTRATULUI

- 24 | Incompatibilitatea funcției de judecător cu aceea de practician de medicină complementară/alternativă (*Maria CEAUȘESCU*)
- 26 | Aspecte privind compatibilitatea între funcția de judecător sau procuror și calitatea de elev al unei școli postliceale sanitare. (nr. 9790/2016) (*Ileana DAN*)
- 29 | Posibilitatea judecătorilor și procurorilor de a beneficia de plățile prevăzute de O.U.G. nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015 - 2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, cu modificările și completările ulterioare (*Diana GAVRILIȚĂ*)
- 32 | Înțelesul sintagmei „persoană interesată”, reglementată de art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (*Laura Cristina CARCIA*)
- 34 | Propuneri de modificare și completare a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii în ceea ce privește modalitatea de aplicare a sancțiunii disciplinare în cazul săvârșirii mai multor abateri disciplinare de aceeași persoană înainte de a fi sancționată prin hotărâre definitivă pentru vreuna dintre ele (*Loredana BĂLĂNOIU*)
- 36 | Profilului ocupațional al funcției de procuror repere și analize comparative (*Gavril Marius BABICI, Claris Loredana PIROȘCĂ*)

SECȚIUNEA IV-A - FORMARE PROFESIONALĂ

- 57 | Metodologii activ-participative în formarea inițială la Institutul Național al Magistraturii (*Andra GHEBRI*)
- 59 | Formarea abilităților non-juridice – componentă a pregătirii viitorilor magistrați (*Andra GHEBRI*)
- 61 | Adaptarea programelor de formare profesională ale Școlii Naționale de Grefieri la dinamica normativă (*Constantin Daniel MOTOI*)
- 64 | România câștigă cea de-a XI-a ediție a Competiției internaționale THEMIS (*Mălina PANEA*)

- 66 Elemente de noutate privind metodologia de evaluare a personalului de instruire din cadrul INM (*Otilia PĂCURARI, Ruxandra ANA*)
- 68 Elemente de noutate aduse de Programul de formare continuă pentru anul 2017. Oportunități de formare (*Diana MIHĂILĂ*)
- 71 Revista Institutului Național al Magistraturii, un nou început (*Alexandra ZAPOROJANU, Cristiana CRĂCIUNESCU*)
- 73 Formarea inițială a cursanților SNG. Aspecte privind evaluarea continuă - autor – (*Alecsandra NEAMȚU*);
- 75 Formarea personalului auxiliar de specialitate recrutat prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor (*Ionela-Mariana Ghiugan*)
- 76 Noul Statut al personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri (*Carmen Ioana BĂLAN, Andrei Dorin BÂNCILĂ*)

SECȚIUNEA V-A - MANAGEMENT JUDICIAR

- 79 Exercitarea atribuțiilor manageriale la o judecătorie la care posturile de președinte și vicepreședinte sunt vacante, iar judecătorii consultați nu și-au exprimat acceptul pentru a fi delegați în aceste funcții (*Iuliana CORCOVEANU*)
- 80 Soluționarea cererilor prin care se solicită furnizarea informațiilor de interes public, în modalitățile prevăzute la art. 38 alin. (1) și art. 40 din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, în caz de dezacord între președintele completului și purtătorul de cuvânt (*Loredana BĂLĂNOIU*)

SECȚIUNEA VI-A - JURISPRUDENȚĂ ÎN MATERIE DISCIPLINARĂ

- 83 Aspecte relevante din jurisprudența Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară, în anul 2016 (*Daniela CÂMPEAN, Alexandru IONESCU*)
- 91 Aspecte referitoare la încălcarea normelor de conduită prevăzute de codul deontologic al judecătorilor și procurorilor (*Daniela CÂMPEAN*)

SECȚIUNEA VII-A - MAPA MAGISTRATULUI

- 94 Jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) în anul 2016 (*Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe*)
- 98 Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) în anul 2016 (*Ruxandra GHINESCU*)
- 101 Jurisprudența Curții Constituționale – excepții de neconstituționalitate admise în anul 2016 (*Rodica SAVU*)
- 129 Sinteza recursurilor în interesul legii soluționate în anul 2016 (*Mariana MILITARU*)
- 132 Hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, în materia contenciosului administrativ și în materie penală, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2016 (*Ana-Maria COCULESCU*)
- 142 Aspecte privind punerea în executare a principiilor ce rezultă din hotărârile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele Beraru și Cutean împotriva României” (*Cristian TODORUȚ*)

SECȚIUNEA VIII-A - RELAȚII INTERNAȚIONALE

- 146 Studiu de drept comparat în materia asistenței juridice și financiare pentru magistrați a căror independență și reputație au fost afectate (*Alina BĂRBULESCU*)
- 148 Principiul oportunității în dreptul procesual penal. Instituția renunțării la urmărirea penală – studiu de drept comparat (*Alina BĂRBULESCU*)
- 152 Studiu de drept comparat în materia carierei judecătorilor (*Ruxandra GHINESCU*)
- 155 Declarația de la Varșovia – Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare (*Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe*)

SECȚIUNEA IX-A - STATISTICĂ JUDICIARĂ

- 157 Statistică judiciară relevantă pentru anul 2016 (*Cristian IONIȚĂ*)

Progresele înregistrate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, din perspectiva atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, prezentate cu ocazia misiunilor de evaluare ale Comisiei Europene

Alina BĂRBULESCU

personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor
Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe

În cursul anului 2016, la inițiativa și solicitarea Secretarului general adjunct al Comisiei Europene autoritățile române au realizat o prezentare succintă a progreselor înregistrate pe parcursul celor 10 ani de funcționare a Mecanismului de Cooperare și Verificare. Prezentăm, în continuare, cele mai importante aspecte detaliate în contribuția Consiliului Superior al Magistraturii la această raportare, în limitele competențelor sale.

Condiționalitatea 1: asigurarea unor proceduri transparente și eficiente, consolidarea capacității și responsabilității Consiliului Superior al Magistraturii; raportarea și monitorizarea impactului noilor coduri

Domeniul	Progrese înregistrate pe parcursul celor 10 ani de monitorizare
Capacitate și responsabilitatea Consiliului Superior al Magistraturii	➤ <u>Consolidarea instituțională a Consiliului Superior al Magistraturii și a rolului său de garant al independenței justiției</u> - subliniată în rapoartele MCV încă de la primul raport din anul 2008 <u>Rapoartele MCV rețin în mod constant importanța rolului Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției și remarcă în mod pozitiv acțiunile în acest sens ale instituției, precum și ireversibilitatea procesului instituit în prezent de apărare a independenței magistraților și a sistemului judiciar în ansamblul său.</u> <u>Sub acest aspect, este de subliniat, în principal, instituirea unei proceduri transparente și bine statornicite care implică investigarea faptelor care sunt de natură a aduce atingere independenței sistemului judiciar și a magistraților de către Inspekția judiciară precum și o hotărâre a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii. Această procedură, este în vigoare din anul 2012.</u> <u>În plus, este de subliniat faptul că Inspekția Judiciară este un organism care se bucură de independență operațională, nefiind suspus autorității Consiliului Superior al Magistraturii. De asemenea, acest organism are personalitate juridică proprie distinctă de Consiliul Superior al Magistraturii. De asemenea, are independență din punct de vedere al resurselor umane și al celor financiare (având buget propriu). De asemenea, modalitățile de numire și statutul inspectorilor judiciari le asigură totala independență față de Consiliul Superior al Magistraturii.</u> <u>Este, de asemenea, subliniat în mod pozitiv în rapoartele MCV, faptul că din punct de vedere instituțional, Consiliul Superior al Magistraturii a întreprins acțiuni concrete și ex officio în realizarea rolului său de garant al independenței justiției, fiind relevant în acest sens raportul din anul 2015 în care se arată că, majoritatea sesizărilor de apărare a independenței sistemului judiciar sunt inițiate acum chiar de CSM fără a mai aștepta primirea unei cereri în acest sens din partea magistraților.</u> <u>Cât privește impactul constatărilor Consiliului Superior al Magistraturii de atingere a independenței sistemului judiciar se pot sublinia progrese sub aspectul publicității acțiunilor instituției în acest domeniu, prin comunicatele de presă date publicității în timp real de Consiliu.</u> <u>Cu toate acestea, Consiliul Superior al Magistraturii nu s-a limitat la aceste măsuri de publicitate a acțiunilor</u>

	<u>sale, ci a procedat și la adoptarea altor măsuri pentru a asigura o cât mai eficientă reparare a efectelor negative ale atingerilor aduse independenței justiției.</u> <u>Desigur, în adoptarea acestor măsuri, Consiliul Superior al Magistraturii nu poate acționa decât în limitele competențelor sale constituționale și legale.</u> <u>Subliniem încheierea la 16.06.2016 a acordului dintre Consiliul Superior al Magistraturii și Uniunea Națională a Barourilor din România, privind acordarea asistenței gratuite magistraților care declanșează acțiuni în justiție în vederea acordării de daune pentru atingerile aduse reputației profesionale.</u> ➤ <u>Recrutarea și promovarea magistraților</u> <u>Modul de recrutare a judecătorilor și procurorilor prin proceduri transparente și care să asigure în cel mai înalt grad profesionalismul și integritatea sistemului judiciar a reprezentat unul din aspectele foarte importante ale obiectivului specific referitor la reforma justiției în Raportul de monitorizare cu privire la gradul de pregătire pentru statutul de membru al Uniunii Europene al Bulgariei și al României, din 26 septembrie 2006, adoptat de Comisia Europeană.</u> <u>În egală măsură, structura și adecvarea din punct de vedere numeric a schemei de personal în justiție a constituit-o un alt aspect avut în vedere în analiza atingerii obiectivului specific privind reforma sistemului judiciar.</u> <u>În fine, garanțiile referitoare la statutul magistraților, judecători și procurori au constituit preocupări de prim ordin pentru Consiliu pentru a asigura sistemului judiciar eficiență, integritate și independență.</u> <u>Conștient de faptul că un sistem judiciar insuficient dotat din punct de vedere al resurselor umane, atât în ceea ce privește numărul de judecători și de procurori, cât și în ceea ce privește personalul auxiliar, nu poate fi un sistem judiciar care să asigure un act de justiție eficient, Consiliul Superior al Magistraturii a întreprins demersuri constante de-a lungul ultimilor 10 ani pentru a înlătura în mod ireversibil deficiențele sub acest aspect constatate la primul raport de progres MCV dat publicității în anul 2008.</u> <u>Astfel, în calitate de coordonator al Institutului Național al Magistraturii și în colaborare directă cu această din urmă instituție, Consiliul Superior al Magistraturii a reglementat procedura de organizare a concursurilor de admitere în magistratură, precum și pe aceea de promovare în funcțiile de execuție și de conducere la toate nivelele din sistemul judiciar. Inclusiv la Înalta Curte de Casație și Justiție promovarea în funcțiile de execuție se desfășoară pe bază de concurs.</u> <u>Acest sistem de admitere în magistratură a fost instituit din anul 2006 și este consolidat în mod ireversibil, neexistând alte modalități de admitere în această profesie în afara concursului de admitere organizat de Institutul Național al Magistraturii. Regulile de organizare a concursului sunt stabilite în mod transparent prin Regulament adoptat de CSM.</u> ➤ <u>Carierele judecătorilor și procurorilor</u> <u>Carierele magistraților este gestionată exclusiv de Consiliul Superior al Magistraturii ceea ce este de natură a asigura independența sistemului judiciar.</u> <u>La nivelul CSM au fost formulate o serie de propuneri de modificare a legilor justiției, cele mai multe vizând statutul magistraților, care au fost prezentate și anterior Comisiei.</u> <u>Corespunzător competențelor sale legale, Consiliul a formulat propuneri privitoare la modificarea legilor justiției, pe care le-a susținut în cadrul lucrărilor grupului de lucru instituit la nivelul Ministerului Justiției.</u>
Respectarea independenței justiției și apărarea independenței și a reputației profesionale a magistraților	a) În categoria măsurilor adoptate de Consiliul Superior al Magistraturii, având ca scop apărarea independenței și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor se înscrie încheierea, la data de 17 noiembrie 2011, a unui protocol, între Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței justiției și Consiliul Național al Audiovizualului (CNA), garantul interesului public în domeniul comunicării audiovizuale și unica autoritate de reglementare în domeniul serviciilor media audiovizuale, pentru conlucrarea în scopul informării corecte a publicului, protejării demnității umane, a dreptului la propria imagine, consolidării independenței justiției, educării publicului cu privire la rolul și importanța activității sistemului judiciar, precum și al îmbunătățirii imaginii justiției. Astfel, având în vedere necesitatea asigurării respectării și realizării principiilor înfăptuirii justiției prevăzute la art. 124 din Constituție (legalitatea, unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției pentru toți și independența judecătorilor) și dreptului la un proces echitabil și a apărării demnității, imaginii și reputației profesionale a magistraților în contextul difuzării unor programe audiovizuale care, fără a respecta legislația

audiovizuală, sunt de natură să aducă atingere imaginii justiției, statutului constituțional și legal al magistratului, independenței, imparțialității sau reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor, ori care au creat suspiciuni cu privire la acestea;

În acest sens, în cadrul capitolului privind obligațiile CNA, este prevăzută, între alte măsuri și aceea a **verificării cu celeritate** a sesizărilor CSM privind posibile cazuri de nerespectare de către posturile de radio sau televiziune a dispozițiilor Legii audiovizualului nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare, a prevederilor Deciziei nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual. De asemenea, în temeiul acestui protocol, CNA verifică sesizările CSM privind furnizarea datelor nereale de către posturile de radio sau televiziune și, în cazurile în care decide că acestea sunt întemeiate, exercită atribuțiile legale pentru asigurarea transmiterii către public a informațiilor corecte și complete prin exercitarea dreptului la rectificare, atunci când este vorba de erori evidente și semnificative, sau a dreptului la replică.

b) Printre măsurile pentru susținerea magistraților a căror independență/reputație a fost afectată se evidențiază completarea Legii nr. 303/2004, prin Legea nr. 24/2012 (al cărei proiect a fost avizat favorabil de Consiliu), prin prevederea expresă a atribuției Inspecției Judiciare privind efectuarea verificărilor dispuse de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) pentru soluționarea cererilor privind apărarea reputației profesionale și a independenței judecătorilor și prezentarea raportului cuprinzând rezultatul verificărilor Plenului Consiliului [art. 64¹ alin. (1) lit. g) din Legea nr. 303/2004].

c) O altă măsură care trebuie să fie menționată o constituie stabilirea unui termen scurt în care Inspecția Judiciară trebuie să facă verificări cu privire la cererile de apărare a independenței și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor.

Astfel, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 340 din 29 martie 2016, Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspecția Judiciară, aprobat prin Hotărârea Plenului nr. 1027/2012, art. 55 alin. (3) a fost modificat în sensul stabilirii că verificările pentru soluționarea sesizărilor cu privire la independența și imparțialitatea judecătorilor și procurorilor și a cererilor privind apărarea reputației profesionale și a independenței acestora se efectuează de către Inspecția Judiciară în termen de cel mult 15 zile de la data solicitării, acest termen putând fi prelungit cu încă 15 zile, în funcție de complexitatea sesizării, de volumul de lucru al inspectorilor sau de existența altor motive întemeiate.

Această măsură corespunde și uneia dintre măsurile propuse prin Planul de acțiune aferent Strategiei pentru dezvoltarea sistemului judiciar 2015 – 2020, a seturilor de indicatori, riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, precum și a standardului de publicare a informațiilor de interes public, aprobat prin H.G. nr. 282 din 22 aprilie 2016, constând în creșterea vitezei de reacție și asigurarea celerității procedurilor de verificare și control ale Inspecției Judiciare.

d) Nu în ultimul rând, se evidențiază și inițiativa Consiliului de încheiere a unui act adițional la protocolul intervenit între Consiliul Superior al Magistraturii și Uniunea Națională a Barourilor din România, având ca scop, printre alte măsuri, și susținerea magistraților a căror independență/reputație a fost afectată.

În acest sens, pornind chiar de la recomandarea din raportul MCV privind apărarea independenței justiției și a reputației profesionale, a independenței și imparțialității magistraților¹, la nivelul Comisiei nr. 2 s-a apreciat necesară reanalizarea protocolului încheiat între Consiliul Superior al Magistraturii și Uniunea Națională a Barourilor din România la 19 mai 2011, sub aspectul includerii posibilității de acordare, la solicitarea Consiliului, a asistenței juridice gratuite magistraților în cauzele care vizează apărarea reputației acestora și care derivă din aspecte legate de exercitarea funcției.

Prin Hotărârea nr. 507/26.04.2016, Plenul Consiliului a aprobat modificarea protocolului menționat, în sensul introducerii unor prevederi prin care să se stabilească că, la solicitarea Consiliului, Uniunea asigură asistența juridică gratuită pentru judecători și procurori în cauzele având ca obiect apărarea drepturilor personale nepatrimoniale, inclusiv a reputației profesionale, decurgând din fapte săvârșite împotriva acestora în exercitarea profesiei sau în legătură cu exercitarea profesiei.

La data de 16 iunie 2016, a fost încheiat actul adițional, prin care protocolul menționat a fost completat cu dispoziții în sensul de mai sus.

¹ În Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare, din 27 ianuarie 2016. În acest sens, deși s-a reținut că, în 2015, Consiliul Superior al Magistraturii și Inspecția Judiciară au continuat să apere independența justiției și reputația profesională, independența și imparțialitatea magistraților, Consiliul emițând 15. Există în continuare mai multe exemple notificate CSM și, în consecință, CSM a trebuit să emită mai multe comunicate critice legate de atacuri în mass-media și din partea politicienilor, acesta nu poate asigura însă un nivel de acoperire în mass-media a comunicatelor sale de presă echivalent cu cel de care s-au bucurat criticile inițiale și, dincolo de acest sprijin moral, Consiliul nu oferă ajutor financiar sau juridic magistraților care cer reparații în instanță.

În ceea ce privește cadrul legal creat pentru a împiedica discreditaarea hotărârilor judecătorești, sau care să pună presiune pe magistrați, trebuie menționate dispoziții art. 97 din Legea nr. 303/2004:

„(1) Orice persoană poate sesiza Consiliul Superior al Magistraturii, direct sau prin conducătorii instanțelor ori ai parchetelor, în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a judecătorilor sau procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare.

(2) Exercițarea dreptului prevăzut la alin. (1) nu poate pune în discuție soluțiile pronunțate prin hotărârile judecătorești, care sunt supuse căilor legale de atac.

Acest articol nu a fost supus unor modificări de la data intrării în vigoare a Legii nr. 303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare și până în prezent.

Soluția legislativă este clară, în sensul că soluția propriu-zisă dată de procuror sau judecător într-o cauză nu poate fi analizată decât în cadrul căilor de atac prevăzute de lege și nu în cadrul procedurilor privind conduita necorespunzătoare a unui magistrat, indiferent dacă abaterea în cauză este prevăzută de Codul deontologic, constituie o abatere disciplinară sau chiar o infracțiune.

Prin adresa nr. 2656/1154/2014 prin care au fost transmise Comisiei comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea propunerii legislative de revizuire a Constituției României mai multe propuneri de modificare și completare a inițiativei legislative pentru revizuirea legii fundamentale, Consiliul Superior al Magistraturii a susținut necesitatea întăririi actualului statut al procurorului, prin consacrarea constituțională a independenței sale, corespunzător statutului său de magistrat

În același timp, Consiliul Superior al Magistraturii și-a exprimat disponibilitatea de a participa, prin reprezentanții săi, la toate dezbaterile ce vizează revizuirea Constituției.

Consiliul Superior al Magistraturii s-a implicat de o manieră activă în cadrul dezbaterilor privind asigurarea menținerii tuturor garanțiilor necesare pentru protejarea stabilității, a independenței și a continuității bilanțului pozitiv al instituțiilor anticorupție și al sistemului judiciar în ceea ce privește anchetele imparțiale și acțiunile eficiente în justiție

În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii a participat în cadrul lucrărilor privind elaborarea propunerilor de acte normative, pe palierele de dezbateri privind autoritatea judecătorească și înfăptuirea actului de justiție în condiții de independență și imparțialitate.

Până în prezent Constituția nu a fost supusă unei noi revizuiri, ultima revizuire a legii fundamentale fiind efectuată în 2003.

În unele cazuri, plecând de la premisa că independența și stabilitatea sistemului judiciar trebuie să pornească în primul rând din interior, inițiativa elaborării unor proiecte de acte normative a aparținut chiar Consiliului, care a beneficiat de sprijinul Ministerului Justiției pentru concretizarea propunerilor formulate.

Este cazul **Legii nr. 118 din 14 iulie 2014**, publicată în Monitorul Oficial nr. 549 din 24 iulie 2014 a fost introdus în cuprinsul Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare articolul 83² potrivit căruia judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor nu mai beneficiază de pensia de serviciu și de indemnizație de pensionare, dacă chiar ulterior eliberării din funcție, intervine o hotărâre definitivă de condamnare ori o hotărâre definitivă prin care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei pentru o infracțiune de corupție, o infracțiune asimilată infracțiunilor de corupție sau o infracțiune în legătură cu acestea, săvârșite de magistrați înainte de eliberarea din funcție a acestora

La baza acestor intervenții normative a stat o propunere a Consiliului Superior al Magistraturii care a sesizat ministrul justiției în vederea întreprinderii demersurilor necesare pentru modificarea Legii nr. 303/2004 astfel încât magistraților condamnați pentru infracțiuni de corupție sau în legătură cu serviciu să nu le mai fie recunoscut beneficiul pensiei de serviciu.

Astfel, cum se arată și în expunerea de motive a Legii nr. 118/2014, orice abatere de la exercitarea cu bună-credință a funcției trebuie sancționată, iar nu recompensată, prin acordarea unui beneficiu cum este pensia de serviciu. Aceasta reprezintă un beneficiu acordat de legiuitor unor categorii de personal care reprezintă un interes deosebit pentru societate, ca o recunoaștere a activității lor meritorii desfășurate pentru o perioadă lungă de timp, ca o recompensă a riscurilor și sacrificiilor pe care le-a presupus exercitarea cu probitate a funcției respective.

Contribuția Consiliului la protejarea valorilor menționate, nu s-a limitat doar la formularea unor propuneri de modificare a actelor normative cu impact asupra înfăptuirii justiției, ci, Consiliul, în limitele competențelor sale, a adoptat hotărâri prin care să fie asigurată respectarea criteriilor de etică profesională în desfășurarea anchetelor și judecarea cauzelor.

Numiri (proceduri, transparență etc.)	➤ <i>Numirile în funcțiile de conducere la nivel înalt - Înalta Curte de Casație și Justiție și în cadrul Ministerului Public</i> <i>Importanța instituirii unor proceduri transparente pentru numirile în funcțiile de conducere la nivel înalt la Înalta Curte de Casație și Justiție precum și în cadrul Ministerului Public, proceduri care să asigure selectarea și numirea în aceste funcții pe criterii de merit au constituit o preocupare constantă a Consiliului Superior al Magistraturii în ultimii 10 ani, Consiliul apreciind și urmărind prin acțiunile sale îndeaproape, în special, recomandările cuprinse în rapoartele MCV.</i> <i>- Înalta Curte de Casație și Justiție</i> <i>Cu privire la modalitatea de numire în funcțiile de conducere de la Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii a apreciat că actuala procedură de numire în aceste funcții de către Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, conform art. 53 din Legea nr. 303/2004 satisface exigențele care să-i asigure efectivitatea și posibilitatea de aplicare în condiții corespunzătoare. Sub acest aspect, cu privire la o propunere legislativă de modificare a dispozițiilor menționate din Legea nr. 303/2004 în sensul că președintele și vicepreședinții Înaltei Curți să fie aleși din rândul membrilor săi de judecătoria instanței supreme, iar revocarea din funcție a acestora să se facă tot de judecătoria instanței supreme, „care să se poată sesiza din oficiu, la cererea unei treimi din numărul membrilor acestora sau la cererea adunării generale” pentru motivele prevăzute la art. 51 din Legea 303/2004 a fost avizată negativ de Consiliu care a reținut că propunerea legislativă menționată nu prevede în concret modalitatea de organizare a alegerilor pentru numirea sau revocarea din aceste funcțiile de conducere menționate.</i> <i>În plus, Consiliul a mai reținut că întrucât conceptul mai larg de promovare include și numirea în funcții de conducere a judecătorilor, eliminarea Consiliului Superior al Magistraturii din procedura de numire în funcțiile de conducere de la Înalta Curte de Casație și Justiție este în dezacord cu prevederile art. 125 alin. (2) din Constituția României, republicată, conform căroră “Propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice”.</i> <i>- Ministerul Public</i> <i>Procedurile de numire în funcțiile de conducere, în special cele la nivel înalt, în cadrul Ministerului Public au făcut în mod deosebit obiectul atenției în rapoartele MCV, recomandările constante făcute prin aceste rapoarte, în special cel dat publicității în anul acesta, fiind de a se asigura instituirea și desfășurarea unor proceduri transparente în care rolul ministrului justiției în alegerea candidatului să fie diminuat, chiar eliminat.</i> <i><u>Susținător consecvent al instituirii unor proceduri care să îndeplinească aceste cerințe, Consiliul Superior al Magistraturii a sprijinit și colaborat în mod direct, chiar dacă informal, cu ministrul justiției în alegerea candidaților numiți în funcția de conducere la nivel înalt în Ministerul Public, procedura derulată cu ocazia numirii în funcția de procuror șef al DIICOT în anul 2015, valorificând criteriile și experiența Consiliului în numirea procurorilor apreciate ca bine definite de raportul MCV dat publicității în anul 2016.</u></i> <i><u>Cu toate acestea, deși procedura urmată în anul 2015 pentru numirea procurorului șef DIICOT a fost urmată și pentru numirile în celelalte funcții de conducere din cadrul Ministerului Public, inclusiv în cazul procurorului general și al procurorului șef al DNA, totuși această procedură este una neformalizată din punct de vedere legislativ și de facto nu este aplicată de suficient timp pentru a se putea aprecia asupra ireversibilității urmăririi acesteia de ministrul justiției.</u></i> <i><u>Așa fiind, Consiliul a continuat să întreprindă acțiuni concrete pentru instituirea unei proceduri consacrate legislativ care să asigure numirile în funcțiile de conducere în cadrul Ministerului Public, în principal în cazul funcțiilor de conducere la nivel înalt, potrivit criteriilor de transparență și de meritocrație recomandate de rapoartele MCV, cu eliminarea rolului ministrului justiției în aceste numiri.</u></i> <i><u>Astfel, referitor la modalitatea de numire în cele mai înalte funcții din cadrul Ministerului Public, Consiliul Superior al Magistraturii a făcut o propunere privind modificarea prevederilor art. 54 din Legea nr. 303/2004, în sensul ca numirea în aceste funcții să fie efectuată de Președintele României la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.</u></i> <i>Propunerea Consiliului avea corespondent în conținutul raportului MCV dat publicității la data de 28.01.2015 care recomanda această modificare a procedurii de numire în funcțiile de conducere la nivel înalt din Ministerul Public ca o prioritate a anului 2015.</i> <i>Pe de altă parte, propunerea formulată de Consiliu valorifică și prevederile art. 94 lit. c) din Constituția României conform căroră Președintele României numește în funcții publice, în condițiile prevăzute de lege, propunerea fiind formulată și în considerarea acestei atribuții constituționale.</i>
--	---

	<u>Această propunere legislativă a fost înaintată Parlamentului și a fost adoptată tacit de Camera Deputaților, la 15 iunie 2016, la aceeași dată fiind înaintată Senatului, în calitate de cameră decizională, pe rolul căruia se află și în prezent.</u>
Performanță Politica de resurse umane repartizarea volumului de muncă	În perioada de referință, la nivelul Consiliului au fost efectuate în mod constant analize privind volumul de activitate al instanțelor judecătorești, în vederea identificării de soluții pentru echilibrarea schemelor de personal și transferul posturilor de judecător, prin raportare la volumul de muncă existent pe fiecare instanță. Analizele de mai sus s-au finalizat prin redistribuirea unor posturi de judecător între instanțe, dar și prin alocarea unui număr suplimentar de posturi de judecător. 1) Procedurile de redistribuire derulate În perioada 2007 - prezent, Consiliul a derulat 7 proceduri de redistribuire a posturilor de judecător în vederea echilibrării schemelor de personal, în cadrul cărora au fost transferate între instanțe 213 posturi de judecător, situația detaliată a celor 7 proceduri fiind următoarea: a) prin Hotărârea nr. 798/2009 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a acordat aviz conform pentru redistribuirea a 55 de posturi de judecător între instanțe, din care au fost redistribuite efectiv 52 de posturi. În ceea ce privește celelalte 3 posturi, facem precizarea că acestea făceau parte din categoria posturilor care nu erau vacante la momentul la care s-a aprobat redistribuirea, fiind aprobată de Consiliu doar indisponibilizarea lor la momentul vacantării, în vederea redistribuirii. Întrucât până la momentul vacantării lor a trecut o perioadă mare de timp (aproximativ 4 ani), iar situația instanțelor la care se regăseau posturile respective se schimbaseră față de cea existentă la momentul adoptării Hotărârii nr. 798/2009 a Plenului, în sensul că nu se mai justifica reducerea schemelor instanțelor în cauză, aceste posturi nu au mai fost redistribuite; b) prin Hotărârea nr. 469/12.07.2011 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a hotărât redistribuirea unui număr de 12 posturi de judecător de la nivelul judecătoriilor, fiind redistribuite efectiv 11 posturi din totalul de 12, pentru aceleași argumente expuse mai sus; c) prin Hotărârea nr. 922/13.12.2011 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a acordat aviz conform pentru redistribuirea a 48 de posturi vacante de judecător, toate cele 48 de posturi fiind redistribuite. Spre deosebire de redistribuirile anterioare, în cadrul acestei proceduri s-a realizat atât un transfer al posturilor de judecător pe orizontală, cât și pe verticală, încercându-se astfel ca, în limita numărului redus de posturi care puteau fi transferate, să se realizeze o echilibrare a volumului de muncă în cazul instanțelor foarte încărcate și care aveau o schemă subdimensionată prin raportare la volumul de activitate. Prin redistribuirea posturilor pe verticală s-a răspuns și recomandărilor formulate în acest sens în rapoartele Comisiei Europene asupra progreselor României elaborate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare. d) prin Hotărârea Plenului nr. 1080/2012 s-a acordat aviz conform pentru redistribuirea unui număr de 37 de posturi vacante de judecător, posturi care au fost redistribuite; e) prin Hotărârea nr. 957/2014 a Plenului s-a acordat aviz conform pentru redistribuirea a 15 posturi vacante de judecător între judecători; f) în cadrul procedurii de redistribuire finalizată prin Hotărârea nr. 412/2015 a Plenului, au fost redistribuite 36 de posturi de judecător. g) prin Hotărârea nr. 685/07.06.2016 a Plenului s-a acordat aviz conform pentru redistribuirea unui număr de 14 posturi de judecător la nivelul judecătoriilor, posturi care au fost redistribuite. Criteriile avute în vedere la redistribuirea posturilor la care s-a făcut referire mai sus, au avut în vedere, ca regulă, următoarele: - volumul de activitate pe cel puțin 3 ani anteriori; - luarea în calcul numai a acelor instanțe care au înregistrat o încărcătură/judecător cu cel puțin 100 de cauze peste media națională, în cazul instanțelor care au primit posturi și cu cel puțin 100 de cauze sub media națională, în cazul instanțelor care au cedat posturi; - în cazul ultimelor proceduri, s-a avut în vedere și complexitatea cauzelor. 2) Dezvoltarea schemelor de personal previzionate pe termen mediu și lung – suplimentările de posturi Numărul posturilor de judecător prevăzute în schemele instanțelor judecătorești în perioada de referință a evoluat de la 4482 de posturi la începutul anului 2007 la 5066 de posturi la finele anului 2016, înregistrându-se, așadar, o suplimentare de 584 posturi de judecător. Exceptând unele suplimentări punctuale de posturi, determinate de punerea în executare a unor hotărâri judecătorești, care au atras majorarea schemelor cu un număr redus de posturi de judecător,

suplimentările importante de posturi de judecător intervenite în perioada de referință au fost următoarele:

- în anul **2010** au fost suplimentate **schemele tribunalelor cu 30 de posturi de judecător**, ca urmare a analizei efectuate privind volumul mare de activitate înregistrat la nivelul acestor instanțe în perioada 2005-2009 (12 posturi dintre cele 30 au fost alocate pentru schema Tribunalului Ilfov, în vederea punerii în funcțiune a acestei instanțe – instanța a fost pusă în funcțiune la data de 01.11.2007);
- în anul **2011** au fost suplimentate schemele Curții de Apel București și Tribunalului București **cu 28 de posturi de judecător** - 10 posturi la curte și 18 la tribunal. Această suplimentare a fost determinată de situația specială a celor 2 instanțe, din perspectiva competențelor exclusive prevăzute de lege pentru acestea în materiile contenciosului administrativ și fiscal, achizițiilor publice, regimului străinilor în România, concurenței, pieței de capital, drepturilor de proprietate intelectuală, materia reglementată de O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității. În ceea ce privește Tribunalul București s-a mai avut în vedere faptul că în anul 2011 urma să fie pus în funcțiune Tribunalul Ilfov, astfel că cei 18 judecători din schema Tribunalului Ilfov, care au funcționat la Tribunalul București până la această punere în funcțiune, urmau să plece la Tribunalul Ilfov;
- în perioada **2013 - 2016** au fost suplimentate schemele instanțelor cu **un total de 521 de posturi de judecător**, după cum urmează: **414 de posturi de judecător**, prevăzute în Memorandumul aprobat de Guvern în septembrie 2012, în vederea pregătirii sistemului judiciar ca urmare a intrării în vigoare a noilor coduri (acest număr de posturi a fost stabilit cu luarea în calcul a concluziilor Studiului de impact „Asistență tehnică cu privire la pregătirea implementării noului Cod civil, Cod penal, Cod de procedură civilă și Cod de procedură penală”), **9 posturi de judecător** în scopul înființării unui tribunal specializat în București și **98 de posturi** (48 la curțile de apel și 50 la tribunale), ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, care aduce competențe noi pentru curțile de apel și tribunale.

În perioada de referință, în ceea ce privește situația posturilor la parchete, Consiliul a derulat mai multe proceduri, atât de redistribuire a posturilor de procuror în vederea echilibrării schemelor de personal, cât și de suplimentare a statelor de funcții și de personal, după cum urmează:

- prin Hotărârea CSM nr. 643/20.09.**2007** s-a avizat **redistribuirea a 56** de posturi vacante de procuror către parchete de pe lângă judecătorii cu volum ridicat de activitate (35 de posturi de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și 21 de posturi de la parchetele de pe lângă judecătorii cu activitate redusă
- prin Hotărârea nr. 798bis/**2009** Plenul CSM a acordat aviz conform pentru noile state de funcții și de personal ale parchetelor, vizând, în esență, **redistribuirea a 71** de posturi de procuror, ce s-a realizat, numai pe orizontală, la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii
- prin Hotărârea de Guvern, nr. 54/**2011**, numărul de posturi de procuror prevăzut pentru DIICOT s-a **majorat cu 50** (20 de posturi redistribuite din schema Ministerului public și 30 suplimentate); pe de altă parte, punerea în funcțiune a Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov a determinat **suplimentarea** schemelor parchetelor de pe lângă tribunale cu **11** posturi de procuror. Urmare a desființării unor parchete de pe lângă judecătorii prin Legea nr. 148/2011, schema parchetelor de pe lângă tribunale a fost **suplimentată** cu **1** post de procuror, corelativ cu reducerea schemelor parchetelor de pe lângă judecătorii cu 1 post
- prin Hotărârea CSM 717/**2014** s-a avizat **redistribuirea a 9** posturi vacante de procuror către parchetele de lângă judecătorii (2 de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și 7 de la parchetele de pe lângă judecătorii cu volum redus de activitate)
- în cursul anului **2014** - **57** de posturi de procuror militar au fost redistribuite de la parchetele militare de pe lângă tribunalele militare (echivalente în grad cu parchetele de pe lângă judecătorii) au fost redistribuite la parchetele militare reorganizate echivalente în grad parchetelor de pe lângă tribunale;
- prin Hotărârea nr. 768 din 8.07.**2015** a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a acordat avizul conform pentru modificarea statului de funcții și personal al Direcției Naționale Anticorupție ca urmare a **suplimentării** numărului maxim de posturi de procuror cu **50 de posturi**. (consecință a intrării în vigoare a Hotărârii de Guvern nr. 486/2015)
- prin Hotărârea nr. **886** din 15.09.**2015** a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a dispus acordarea avizului conform pentru modificarea statelor de funcții și personal ale Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism prin suplimentarea numărului de posturi de procuror cu **4 posturi**;

	- prin Hotărârea nr. 577 din 10.06.2015 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a acordat avizul conform pentru modificarea statelor de funcții și de personal ale unor parchete, prin redistribuirea a 3 posturi vacante de procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (2 către parchetele de pe lângă curți de apel și 1 post la un parchet de pe lângă judecătoria) - prin Hotărârea nr. 706 din 30.06.2015 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a acordat avizul conform pentru modificarea statului de funcții și de personal al Direcției Naționale Anticorupție prin transformarea a trei posturi de conducere (procuror militar șef secție, procuror militar șef secție adjunct și procuror militar șef serviciu) în posturi de execuție - prin Hotărârea nr. 885 din 15.09.2015 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a dispus acordarea avizului conform pentru modificarea statelor de funcții și personale ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și ale unor parchete de pe lângă curți de apel, tribunale și judecătoria prin transformarea a 6 posturi de conducere de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în posturi de execuție și redistribuirea acestora, împreună cu încă 5 posturi vacante de procuror la PICCJ la parchete de pe lângă judecătoria; - prin Hotărârea CSM 863/14.07.2016 s-a avizat conform reconfigurarea statelor de funcții și de personal ale parchetelor de pe lângă curțile de apel și ale parchetelor din subordinea acestora, prin transformarea a 4 posturi vacante din alte categorii de personal în posturi de procuror; - prin Hotărârea CSM 861/14.07.2016 s-a avizat conform redistribuirea a 4 posturi vacante de procuror militar de la parchetele militare de pe lângă tribunalele militare la Secția parchetelor militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.
Eficiență, reorganizarea sistemului instanțelor	Soluții în materia ocupării posturilor, folosirea instituției delegării magistraților la instanțele cu deficit de personal, detașarea, pensionarea magistraților Asigurarea funcționării în condiții optime a instanțelor și parchetelor s-a realizat în perioada de referință, după cum urmează: 1) Ocuparea posturilor de judecător și procuror Consiliul Superior al Magistraturii a derulat toate procedurile prevăzute de lege în vederea asigurării necesarului de personal la nivelul instanțelor și parchetelor, după cum urmează: organizarea concursurilor de admitere la Institutul Național al Magistraturii, a concursurilor de admitere în magistratură pentru persoanele cu o vechime minimă de 5 ani în anumite funcții de specialitate juridică, numirea directă, fără concurs (până la abrogarea acestei proceduri intervenită în anul 2008), numirea, la cerere, a procurorilor în funcția de judecător, în temeiul art. 61 din Legea nr. 303/2004, reîncadrarea în funcție a foștilor judecători pensionați. În egală măsură, în perioada de referință au fost ocupate posturi de judecător/procuror și ca urmare a opțiunilor pentru această funcție exprimate după examenul de capacitate de către unii procurori stagiați pentru funcția de judecător și invers. a) Date statistice privind numărul posturilor de judecător și procuror ocupate în perioada de referință Instanțe Numărul total al intrărilor în sistem în perioada 2007-2016 a fost de 1923 judecători, număr care defalcat pe proceduri se prezintă astfel: - repartizarea absolvenților INM – 880 persoane; - concurs cu 5 ani vechime în anumite funcții de specialitate juridică – 691 persoane; - numirea fără concurs pentru persoanele cu 10 ani vechime în anumite funcții de specialitate juridică (procedură utilizată până în anul 2008, când a fost abrogată) – 80 persoane; - procurori numiți la cerere judecători, în temeiul art. 61 din Legea nr. 303/2004 – 132 persoane; - procurori numiți judecători după examenul de capacitate (numirea se face tot la cererea persoanei în cauză) – 125 de persoane; - reîncadrare în funcție a foștilor judecători pensionați – 15 persoane Parchete Numărul total al intrărilor în sistem, la nivelul parchetelor, în perioada de referință a fost de 1448 procurori, număr care defalcat pe proceduri se prezintă astfel: - repartizarea absolvenților INM – 856 persoane; - concurs cu 5 ani vechime în anumite funcții de specialitate juridică – 473 persoane; - numirea fără concurs pentru persoanele cu 10 ani vechime în anumite funcții de specialitate juridică (procedură utilizată până în anul 2008, când a fost abrogată) – 84 persoane; - judecători numiți la cerere procurori, în temeiul art. 61 din Legea nr. 303/2004 – 32 persoane; - reîncadrare în funcție a foștilor procurori pensionați – 3.

După cum rezultă din cifrele prezentate, ocuparea posturilor de judecător/procuror s-a realizat, în principal, prin repartizarea absolvenților INM și, în subsidiar, prin concursul cu 5 ani vechime în funcții de specialitate juridică, această din urmă modalitate fiind utilizată pentru instanțele cu deficit constant de personal, neatractive pentru auditorii de justiție sau pentru judecătorii și procurorii în funcție. Celelalte modalități prezentate au fost utilizate într-un număr redus de situații.

I. Delegarea atribuțiilor de la judecător la greșier și instituția managerului de instanță

a) Proiectul privind transferul sarcinilor administrative de la judecători la personalul auxiliar derulat în perioada 2010 la nivelul Consiliului

În cadrul Proiectului privind transferul sarcinilor administrative de la judecători la personalul auxiliar s-a urmărit posibilității constituirii la nivelul instanțelor judecătorești a unor module formate dintr-un judecător și cel puțin unul cu studii superioare juridice și unul cu studii medii), care să preia gestionarea dosarului de la învestirea până la pronunțarea hotărârii, fără vreo implicare a celorlalte compartimente auxiliare ale instanței.

Pentru pilotarea unui astfel de experiment, Consiliul a selectat un număr limitat de instanțe, respectiv 15 judecătorești cu deficit major de personal auxiliar existent la momentul respectiv la nivelul judecătoriilor.

Pe baza raportului final privind modul de derulare a proiectului, în ședința din data de 23 octombrie 2010, Consiliul Superior al Magistraturii a hotărât următoarele:

- inițierea unor dezbateri împreună cu Ministerul Justiției și Școala Națională de Grefieri, privind necesitatea statutului funcției de greșier cu studii superioare și a competențelor acesteia;
- analizarea, cu consultarea instanțelor judecătorești, a utilității modificării și completării atribuțiilor grefierilor superioare juridice, în vederea transferului efectiv al sarcinilor administrative (nonjudiciare), de la judecător la categoria profesională.

În aplicarea hotărârii menționate, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-a constituit un grup de lucru care a finalizat la data de 24 aprilie 2010, când Plenul și-a însușit propunerile referitoare la modificarea și completarea Legii nr.567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate și al parchetelor de pe lângă instanțe și a decis transmiterea către Ministerul Justiției a materialului întocmit. În esență, propunerile au vizat următoarele aspecte:

- identificarea atribuțiilor aferente noii funcții de greșier, concentrate pe activitatea anterioară și ulterioară judecată, astfel încât să reprezinte un ajutor substanțial pentru judecător, în special pentru pregătirea și asigurarea fondului documentar necesar soluționării acestuia, precum și redactarea hotărârilor judecătorești;
- aprobarea denumirii noii categorii profesionale aceea de „greșier principal” și a unor reglementări aferente distinct pentru aceasta, implicând stabilirea condițiilor de numire în funcție, a unor modalități de recrutare performanță și competitivitate, formarea inițială și continuă, promovarea și evaluarea etc.;
- efectuarea unor demersuri pentru finanțarea funcției, prin găsirea unor modalități alternative de identificarea numărului minim de posturi la nivel național, care să poată fi ocupate de noii greșieri, inclusiv propuneri privind creșterea numărului de posturi la nivel național.

Pomind de la propunerile de mai sus, la nivelul Ministerului Justiției a fost constituit un grup de lucru în scopul studierii principiilor și direcțiilor generale care vor sta la baza modificării statutului grefierilor. Ulterior, a fost elaborat un proiect de Lege privind statutul personalului de specialitate din cadrul instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă instanțe, precum și pentru modificarea unor acte normative în domeniul justiției, proiect care a fost respins de Consiliul Superior al Magistraturii în calitate de cameră decizională la 8 iunie 2016.

Managerul de instanță

Proiectul „Asistență pentru eficientizarea sistemului judiciar prin dezvoltarea instituției managerului de instanță” derulat în perioada noiembrie 2008 - noiembrie 2009 de Ministerul Justiției și a avut drept scop elaborarea unui proiect de lege privind introducerea la nivelul instanțelor judecătorești din România a unui nou sistem de management, având ca punct central managerul de instanță, în scopul degrevării conducerii instanțelor de o parte din sarcinile administrative.

În vederea implementării proiectului s-au stabilit 6 instanțe pilot, respectiv Curtea de Apel București, Tribunalul București, Tribunalul Călărași, Judecătoria Sectorului 1 București, Curtea de Apel Brașov și Tribunalul Brașov.

La solicitarea Ministerului Justiției, în ședința din data de 25 iunie 2009, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat derularea programului pilot la cele 6 instanțe, iar în perioada iunie – noiembrie 2009 s-a derulat pilotarea.

Prin Raportul final întocmit de experții germani pe baza activităților derulate în cadrul grupului de lucru și a rezultatelor după pilotare, s-au formulat, printre altele, următoarele propuneri:

- continuarea pilotării la cele 6 instanțe desemnate și să se acorde posibilitatea și celorlalte instanțe de a pilota;
- crearea funcției de manager de instanță la curți de apel, tribunale și la judecătoriile cu peste 50 de posturi

funcții (acest număr de posturi se referă la toate categoriile de personal);

- pentru judecătorii cu mai puțin de 50 de angajați, primul grefier va ocupa și funcția de manager de instanță
- managerul de instanță să fie subordonat președintelui instanței și să sprijine conducerea instanței în activităților administrativ-judiciare, răspunzând, în limita competențelor sale, împreună cu președintele instanței, la folosirea resurselor în mod eficient;

- personalul administrativ și auxiliar, inclusiv managerul economic, să fie subordonat managerului de instanță;
- managerii de instanță să fie desemnați de președintele instanței din personalul nejudiciar (persoane care nu sunt funcționari publici sau personalul contractual), pe perioadă nelimitată (în cazul tribunalelor și judecătoriilor), de posturi în statul de funcții această desemnare să se facă cu avizul consultativ al președintelui curții de apel.

În ședințele din datele de 22 aprilie 2010 și 13 mai 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat conținutul Raportului final al proiectului. Totodată, Plenul a hotărât următoarele:

- continuarea pilotării sistemului managerului de instanță la cele 6 instanțe desemnate;
- transmiterea, către Ministerul Justiției, a observațiilor formulate de direcțiile de specialitate ale Consiliului Superior al Magistraturii judecătorești cu privire la propunerile din Raportul final al proiectului de modificare a Legii nr. 304/2004 a fi avute în vedere cu ocazia modificării acestui act normativ.

Propunerile de mai sus au fost analizate la nivelul aceluiași grup de lucru constituit la nivelul Ministerului Justiției, având ca obiectiv elaborarea principiilor și direcțiilor generale care vor sta la baza modificării statutului grefierilor. În acest scop, a fost elaborat proiectul de Lege privind statutul personalului de specialitate din cadrul instanțelor judecătorești, parchetelor de pe lângă acestea, precum și pentru modificarea unor acte normative în domeniul justiției, proiect care a fost respins de Senatul României, în calitate de cameră decizională la 8 iunie 2016.

a) Măsuri legislative privind îmbunătățirea procedurilor de ocupare a posturilor vacante

- urmare a recomandărilor din rapoartele periodice ale Comisiei Europene, în anul 2008, prin O.U.G. nr. 46/2008, au fost abrogate dispozițiile din Legea nr. 303/2004 referitoare la numirea în funcția de judecător și procuror, fără concurs, pentru persoanele cu 10 ani vechime în anumite funcții de specialitate juridică;
- au fost modificate regulamentele aprobate de Consiliul Superior al Magistraturii privind organizarea concursului de admitere la INM și a concursului de admitere în magistratură pentru persoanele cu 5 ani vechime în anumite funcții de specialitate juridică, astfel încât elaborarea subiectelor pentru cele 2 concursuri să fie făcută de aceleași comisii, în vederea asigurării unui grad de complexitate similar al probelor la concursurile în discuție;
- spre deosebire de reglementarea anterioară, în anul 2012 a fost modificată Legea nr. 303/2004, în sensul instituirii unei proceduri mai riguroase pentru promovarea, prin concurs, în funcția de judecător la ÎCCJ;
- în privința concursului pentru ocuparea posturilor vacante de conducere la instanțe și parchete, prin Hotărârea Plenului CSM nr. 1061/13.10.2015 a fost creat un grup de lucru având ca obiectiv modificarea Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor, pentru optimizarea procedurilor de concurs prin valorificarea aspectelor semnalate de candidați de-a lungul timpului, la sesiunile de concurs derulate în perioada 2006 – 2016.

b) Folosirea instituției delegării magistraților la instanțele cu deficit de personal

În prealabil, trebuie precizat că delegarea judecătorilor se face numai cu acordul acestora, iar în cazul delegărilor în interiorul aceleiași curți de apel, competența de a dispune o astfel de măsură revine președintelui curții de apel, iar nu Consiliului. Delegarea judecătorilor este atributul Consiliului Superior al Magistraturii numai în cazuri limitate, respectiv atunci când măsura vizează delegarea la o instanță din circumscripția altei curți de apel decât aceea în cadrul căreia funcționează judecătorul și se dispune la solicitarea președintelui curții de apel.

În perioada de referință, au existat numai câteva situații, nesemnificative ca număr, în care unele instanțe au solicitat Consiliului identificarea unor judecători din circumscripția altor curți de apel care să își exprime acordul pentru delegarea la instanțele în cauză.

c) Detașarea judecătorilor și procurorilor

În perioada de început a MCV, problema detașării judecătorilor și procurorilor la alte instituții din sistemul judiciar era semnalată în rapoartele Comisiei Europene ca o situație ce necesită identificarea de soluții astfel încât să nu fie afectată activitatea la nivelul instanțelor și parchetelor de unde erau detașați judecători și procurori.

Deși procentul acestor detașări nu a fost niciodată unul semnificativ (fiind, ca medie multianuală aferentă

perioadei de referință, de aproximativ 1,5%, raportat la numărul total al judecătorilor în funcție), pentru soluționarea acestei probleme, prin O.U.G. nr.100/2007 s-a creat posibilitatea ocupării pe perioadă nedeterminată a posturilor vacante temporar pentru o perioadă mai mare de un an (în afară de detașări, aceste posturi mai pot fi temporar vacante în situații precum: alegerea titularului ca membru CSM, numirea titularului într-o funcție de conducere la o altă instanță/parchet, concedii de îngrijire copil, concedii fără plată, suspendări din funcție etc.). În acest scop, s-a creat un **fond de rezervă cu posturi de judecător și procuror** destinate ipotezei revenirii în instanță/parchet a titularilor ale căror posturi temporar vacante au fost ocupate, administrat de ministrul justiției.

Inițial, numărul posturilor de judecător din fondul de rezervă era de 50 de posturi de judecător și 50 de posturi de procuror, număr care a fost majorat în perioada de referință, astfel că **în prezent fondul de rezervă cuprinde 150 de posturi de judecător și 50 de posturi de procuror.**

În concret, mecanismul este următorul:

- președintele curții de apel/procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel sau președintele tribunalului/prim procurorul parchetului de pe lângă tribunal solicită Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv pentru instanțele/parchetele din circumscripție, aprobarea ocupării pe perioadă nedeterminată a postului temporar vacant;
- în cazul în care solicitarea este justificată, Consiliul o aprobă, după care postul este ocupat prin orice modalitate dintre cele prevăzute de lege;
- în cazul în care titularul postului temporar vacant ocupat se întoarce la instanță/parchet și nu există post vacant, i se alocă un post din fondul de rezervă;
- la prima vacantare a unui post la instanța/parchetul respectiv acesta se reinclude de drept în fondul de rezervă, astfel că acest fond se reîntregește în permanență.

În prezent, numărul posturilor temporar vacante de judecător pentru care s-a aprobat de către Consiliu ocuparea pe perioadă nedeterminată este de 145 de posturi temporar vacante, din care 70 de posturi (reprezentând un procent de 1,54% din numărul judecătorilor aflați în funcție) sunt temporar vacante ca urmare a detașărilor.

În prezent, la nivelul parchetelor, sunt aprobate un număr de 45 de posturi conform dispozițiilor art. 134¹ din Legea 304/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, din care 38 de posturi sunt ocupate.

d) Pensionarea magistraților

În perioada de referință, au fost eliberate din funcția de judecător, prin pensionare, 1078 de persoane și 677 procurori.

Exceptând anul 2009, când numărul pensionărilor a fost unul foarte mare (350 de judecători și 243 procurori), în ceilalți ani numărul eliberărilor din funcție pentru acest motiv s-a încadrat în parametrii normali, regula fiind de sub 90 de pensionări pe an la instanțe. Și sub 55 de pensionări pe an la parchete.

II. Soluții pragmatice pentru asigurarea accesului la instanțe, reorganizând harta judiciară

a) Demersuri pentru desființarea unor instanțe/parchete cu volum mic de activitate

a.1) Începând cu data de 01.11.2011, prin Legea nr. 148/2011 privind desființarea unor instanțe judecătorești și a parchetelor de pe lângă acestea, **s-au desființat 12 judecătorii și parchetele de pe lângă acestea, din care doar 3 funcționau**, respectiv Judecătoriile Șomcuta Mare, Murgeni și Bozovici și parchetele aferente.

Acest act normativ a avut ca temei și concluziile și propunerile analizei efectuate în cursul anului 2010 de Grupul de lucru comun format din reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, având ca obiectiv analizarea situației instanțelor și parchetelor cu volum redus de activitate, precum și a celor care nu funcționează, în vederea reorganizării acestora.

Ca urmare a desființării instanțelor și menționate, posturile din schemele acestora, inclusiv cele de judecător/procuror, au fost transferate către alte instanțe. La acordarea avizului conform de către Plen pentru redistribuirea posturilor respective s-a avut în vedere necesitatea echilibrării schemelor de personal la nivelul instanțelor /parchetelor de pe lângă acestea, în special la cele care s-au confruntat în mod constant cu o încărcătură pe schemă cu mult peste media națională.

a.2) În cursul anului 2012 a fost constituit un grup de lucru pentru pregătirea sistemului judiciar în vederea intrării în vigoare a noilor coduri, format din reprezentanți ai Ministerului Justiției, Ministerului Public și Consiliului Superior al Magistraturii.

În cadrul analizei efectuate de Grupul de lucru a fost identificat un număr de 70 de judecătorii și parchete de pe lângă acestea care se circumscriau criteriilor avute în vedere în procesul de restructurare a hărții

judiciare.

Raportul final al Grupului de lucru interinstituțional a fost analizat de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, care, prin Hotărârea nr. 548/2013, a acordat aviz conform pentru:

- desființarea a 30 de instanțe/parchete cu rearondarea localităților acestora altor instanțe/parchete;
- menținerea în funcțiune a 25 de instanțe/parchete, concomitent cu mărirea circumscripțiilor teritoriale ale acestora;
- menținerea în funcțiune a 15 instanțe/parchete cu păstrarea actualelor circumscripții.

Prin aceeași hotărâre, Plenul a decis prezentarea raportului inițiatorului legislativ, Ministerul Justiției, în vederea modificării corespunzătoare a anexei la Legea nr. 303/2004.

Demersul a fost continuat de Ministerul Justiției, care a inițiat un proiect de lege în acest sens, înaintat Parlamentului României. Proiectul a fost respins de ambele camere ale Parlamentului.

a.3) Prin Hotărârea nr. 693/07.06.2016, Plenul a apreciat că este oportună desființarea instanțelor militare, fiind sesizat în acest sens Ministerul Justiției, pentru a aprecia asupra măsurilor ce se impun.

Pentru a dispune astfel, Plenul a apreciat că volumul de activitate înregistrat la nivelul instanțelor militare nu justifică menținerea acestora, fiind mult mai util ca resursele umane existente la nivelul acestor instanțe să fie distribuite către instanțele civile cu o încărcătură mare de dosare. Totodată, Plenul a constatat că există în mod evident o distonanță între instanțele militare și cele civile, întrucât dinamica și volumul de activitate înregistrate la nivelul instanțelor militare sunt foarte scăzute în raport cu celelalte instanțe.

b) Modificarea circumscripțiilor unor instanțe/parchete

b.1) Prin Hotărârea nr. 958/22.09.2015, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a avizat favorabil un proiect de act normativ în vederea modificării circumscripțiilor teritoriale ale unor instanțe din circumscripția Curții de Apel Cluj.

Această modificare de competență a fost determinată de **necesitatea echilibrării volumului de muncă al instanțelor și al fiecărui judecător, prin rearondarea unor localități din aria de competență teritorială a instanțelor mai aglomerate la instanțele mai puțin aglomerate, dar care dispun de resursele necesare pentru preluarea cauzelor respective.**

b.2) Prin Hotărârea nr. 233/17.03.2016, Plenul a sesizat Ministerul Justiției pentru rearondarea temporară a localităților din circumscripția Judecătoriei Însurăței către alte instanțe și pentru demararea procedurii de desființare a Judecătoriei Însurăței și a Parchetului de pe lângă Judecătoria Însurăței. Rearondarea propusă a fost finalizată, prin modificarea actului normativ corespunzător.

b.3) Prin Hotărârea nr. 818/28.06.2016 a Plenului, astfel cum a fost completată prin Hotărârea nr. 895/14.07.2016, s-a decis sesizarea Ministerului Justiției în vederea rearondării temporare a localităților din circumscripția Judecătoriei Săveni în circumscripțiile altor instanțe. Până în prezent nu a operat modificarea legislativă în sensul propus.

III. Eficiența sistemului judiciar

a) Analiza eficienței activității instanțelor judecătorești

Prin Hotărârea nr. 1305/2014 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii au fost aprobați cei cinci indicatori de eficiență a activității instanțelor judecătorești și anume:

- rata de soluționare a dosarelor (operativitatea) calculată exclusiv în raport de dosarele nou intrate; stocul de dosare (mai vechi de un an pentru curțile de apel/1 an și 6 luni pentru tribunale și judecătoria); ponderea dosarelor închise într-un an; durata medie de soluționare (numai pentru stadiul procesual fond și mai puțin pentru curțile de apel); redactările peste termenul legal.

Ulterior, prin Hotărârea nr. 625/2015 a Secției pentru judecători s-a decis extinderea indicatorului privind durata de soluționare atât cu privire la căile de atac, cât și în ceea ce privește curțile de apel.

Pentru măsurarea eficienței și eficacității activității instanțelor prin prisma celor 5 indicatori au fost stabilite câte patru plaje de eficiență (foarte eficient; eficient; satisfăcător și ineficient).

Potrivit Hotărârii nr. 1305/2014, la finalul fiecărui an statistic, Consiliul Superior al Magistraturii – Secția de judecători împreună cu Inspekția Judiciară, ținând cont de atribuțiile lor legale, vor proceda la analiza instanțelor care au un grad de eficiență „satisfăcător” sau „ineficient”. Rezultatul acestei analize va fi discutat cu managementul instanțelor în cauză și al instanțelor ierarhic superioare în vederea remedierii disfuncționalităților. Conducerile instanțelor vor fi obligate să pună în practică măsurile de remediere.

În temeiul hotărârilor menționate mai sus, Consiliul Superior al Magistraturii a analizat activitatea instanțelor prin prisma celor 5 indicatori de eficiență, pe baza datelor statistice aferente semestrului I 2015 (analiză experimentală) și, ulterior, pomind de la datele statistice aferente întregului an 2015.

În ceea ce privește analiza efectuată pe baza datelor statistice aferente întregului an 2015, prin Hotărârea nr. 321/29.03.2016, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat Raportul nr. 1381/2016 elaborat în acest sens, care a cuprins concluzii generale referitoare la situarea tuturor instanțelor în plaja celor 4 grade de eficiență, dar și o analiză concretă, detaliată, privind cele 18 instanțe (din totalul de 242 de instanțe) care au înregistrat calificativele „satisfăcător” sau „ineficient” în anul 2015.

Comparativ, în semestrul I 2015, 28 de instanțe au înregistrat calificativele de „satisfăcător” sau „ineficient”. Prin urmare, analiza pe baza datelor statistice aferente întregului an 2015 a relevat o diminuare de la 28 la 18 a numărului instanțelor care s-au încadrat în categoria „satisfăcător”/„ineficient”, ceea ce denotă faptul că, ulterior implementării și monitorizării indicatorilor de eficiență, s-au făcut eforturi în vederea obținerii unui calificativ bun.

b.2) Eficiența pe judecător

Prin Hotărârea nr. 149/2015 a Secției pentru judecători s-a dispus, printre altele, dezvoltarea aplicației STATIS cu prezentarea rapoartelor pe secții și completuri, această dezvoltare în ceea ce privește completurile implicând stabilirea unor indicatori de eficiență pe complet/judecător.

În acest context, prin Hotărârea nr. 1316/25.10.2016, Secția pentru judecători a aprobat propunerile Grupului de lucru privind eficiența activității instanțelor, care vor sta la baza dezvoltării aplicației STATIS în scopul implementării indicatorilor de eficiență la nivel de judecător.

La începutul anului 2015 a fost generalizat la nivel național programul statistic StatiscEcris, program care cuprinde și un modul de eficiență a activității instanțelor în conformitate cu dispozițiile Hotărârii Secției pentru Judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr.1305/2014.

Ulterior hotărârii menționate, ca urmare a propunerilor venite din partea judecătorilor, dar și a noilor dispoziții ale regulamentului de ordine interioară pentru instanțele judecătorești, condițiile inițiale de calcul a indicatorilor de performanță au fost în parte modificate prin intermediul unor hotărâri de secție sau prin dispoziții ale grupului de lucru dedicat proiectului (149/2015, 625/2015, etc.).

Ca urmare, **versiunea nr.2 a aplicației Statisc implementată începând cu 01.04.2016**, este o versiune care cuprinde la zi toate modificările cerute, inclusiv posibilitatea de generare a tuturor rapoartelor statistice pe fiecare secție din cadrul instanțelor.

Menționăm câteva dintre **aspectele de noutate** al acestei aplicații:

- perioada de suspendare a cauzelor (indiferent de motivul suspendării) să fie dedusă din vechimea dosarelor;
- în cazul redactărilor întârziate, în relevarea gradului de eficiență să se analizeze atât numărul dosarelor redactate peste termen cât și durata medie a depășirilor în redactare;
- contabilizarea statistică a dosarului destinație, însă cu data de înregistrare a dosarului sursă în cazul dosarelor transferate între secțiile aceleiași unități;
- crearea unui modul referitor la condamnării definitive;
- a fost creat câte un Statisc-semicentral la nivelul fiecărei curți de apel, astfel încât informațiile statistice să poată fi actualizate oricând se dorește (nu doar trimestrial);
- a demarat dezvoltarea noului modul privind eficiența pe judecător (pe fiecare persoană în parte) conform Hotărârii 1316 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.

ROLII

După cum se știe, la 21 august 2012 a fost înființat Institutul Român pentru Informații Juridice (**ROLII**).

La data de 16 decembrie 2015 a fost lansat Portalul de Jurisprudență Românească www.rolii.ro, acesta reprezentând un real instrument pentru unificarea practicii judiciare, fiind deopotrivă util justițiabililor, principalii destinatari ai proiectului, cât și profesioniștilor din domeniul justiției.

În final, ROLII este preconizat să dețină un portofoliu de aproximativ 20.000.000 de hotărâri judecătorești definitive. Criteriile disponibile în vederea identificării hotărârilor de interes sunt: instanța emitentă, data sau/și numărul hotărârii, obiectul, dosarul, materia, stadiul procesual, fiind posibilă și o căutare generală în textul hotărârii judecătorești.

E-FILE

Printre aspectele puse în discuție și avansate până în prezent în această materie menționăm **standardizarea hotărârilor judecătorești**.

Astfel, la nivelul Consiliului, împreună cu Institutul Național al Magistraturii - catedrele de drept civil/procedură civilă și drept penal/procedură penală, cu sprijinul Școlii Naționale de Greferi, s-au propus modele electronice standardizate de hotărâri în materiile non-penale (sentință și decizie civilă) și în materie penală (sentință și decizie penală).

	După consultarea tuturor instanțelor cu privire la oportunitatea standardizării actelor judecătorești și la modelele de hotărâri judecătorești propuse. Acestea urmează a fi integrate în formulare electronice urmând toți pașii procedurali prevăzuți de codurile de procedură. Așa cum s-a arătat, se analizează modalitățile și condițiile în care este posibilă implementarea dosarului electronic la nivelul instanțelor și se conduc demersuri pentru a se realiza comunicarea electronică, pentru început dintre instanțe și parchete
Adoptarea și implementarea dispozițiilor noilor coduri Stabilitatea cadrului legal	Pentru a asigura aplicarea coerentă a acestor acte normative de importanță majoră pentru modernizarea sistemului judiciar și a eficientizării actului de justiție, Consiliul Superior al Magistraturii în colaborare cu Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri a organizat în perioada 2012-2016 aproximativ 500 de seminarii și conferințe destinate judecătorilor și procurorilor având ca scop îmbunătățirea capacității judecătorilor și procurorilor de a aprofunda și aplica noile coduri prin elaborarea unui plan de pregătire și furnizarea de formare profesională specializată. Aceste seminarii și conferințe au fost concepute astfel încât fiecare judecător și procuror să poată participa la cursuri de formare profesională introductive în domeniul noilor coduri, prin combinarea metodelor clasice și moderne de predare într-un format unitar. Planul de formare elaborat în cadrul proiectelor respective a permis judecătorilor și procurorilor să reflecte asupra dispozițiilor noilor coduri, să pună în discuție și să clarifice diferitele concepte introduse, precum și să dezbată aspectele neclare privind aplicarea noilor dispoziții în cazuri practice. Aceste proiecte au fost finanțate, în special, prin Mecanismul financiar elvețian și Mecanismul financiar norvegian. De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii a întreprins demersuri concrete pentru continuarea acestor proiecte de formare a magistraților în domeniul noilor coduri, cu obiectivul specific de asigurare a unei aplicări coerente a dispozițiilor legislative menționate. În acest sens, trebuie spus că au fost prelungite până în anul 2018, respectiv până în anul 2020, acordurile de parteneriat cu finanțatorii externi atât în cadrul Mecanismului financiar elvețian cât și al Mecanismului financiar norvegian. ● Intrarea în vigoare a Noilor coduri a implicat și măsuri de ordin organizațional respectiv mărirea schemei de personal atât pentru judecători, cât și pentru grefieri. În acest sens, în perioada 2013-2015 a fost suplimentată această schemă Consiliul Superior al Magistraturii colaborând în acest sens cu Ministerul Justiției, care este încă ordonatorul principal de credite cu privire la bugetul judecătorilor, tribunalelor și curților de apel. În acest context, menționăm că, în prezent, ca urmare a ultimelor suplimentări de posturi de judecător și personal auxiliar de specialitate (inclusiv nefinanțate), conform Anexei nr. 2 din HG nr. 652/2009, modificată și completată prin HG nr. 328/2016, numărul maxim de posturi ce poate fi utilizat la nivelul instanțelor judecătorești este de 14.608 posturi. Totodată, Ministerul Justiției a transmis Consiliului Superior al Magistraturii proiectul Hotărârii Guvernului privind suplimentarea bugetului Ministerului Justiției pe anul 2016 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului prevăzut în bugetul de stat pe anul 2016, precum și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, cu solicitarea de a fi avizat favorabil. Prin proiectul de hotărâre anterior menționat, se propune o suplimentare cu 98 de posturi de judecător și 66 de posturi de grefier, urmând ca numărul maxim de posturi prevăzut pentru instanțe să fie de 14.772. ● Consiliul a decis înființarea unui grup de lucru al cărui obiectiv viza analiza impactului noilor coduri – Codul civil, Codul de procedură civilă, Codul penal, Codul de procedură penală – asupra activității instanțelor și parchetelor și formularea de recomandări concrete pentru a fi avute în vedere de Consiliul Superior al Magistraturii pentru eficientizarea și îmbunătățirea activității instanțelor și parchetelor. Activitatea Grupului de lucru s-a desfășurat, pe o perioadă de 6 luni începând cu 1 februarie 2015. Inițial a fost realizată o analiză doar aspectul impactului cantitativ. O abordare și din punct de vedere calitativ este necesară, dar aceasta va presupune o analiză complementară realizată împreună cu toate entitățile sistemului judiciar. În consecință, această analiză va fi reluată în anul 2017. Primul studiu, care a fost transmis Comisiei Europene în cursul anului trecut cu ocazia Misiunii de evaluare, este o analiză de etapă. Analiza din punct de vedere calitativ necesită crearea unei baze de date obiective și realizarea unei metodologii unitare de analiză și previziune. Aceste elemente implică și o durată de aplicare în practică suficient de îndelungată a dispozițiilor noilor coduri. Prin Legea nr. 2/2013 au fost adoptate o serie de măsuri tranzitorii pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, fiind amânată inițial până la data de 01.01.2016 intrarea în vigoare a dispozițiilor referitoare la cercetarea procesului și dezbateră fondului în camera de

consiliu, a celor referitoare la pregătirea dosarului de apel sau, după caz, de recurs de către instanța a cărei hotărâre se atacă, precum și a celor referitoare la sfera hotărârilor susceptibile de a fi atacate cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție și la compunerea completului competent să soluționeze sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

Această analiză a evidențiat, sub un prim aspect, faptul că majoritatea instanțelor judecătorești, în special cele care înregistrau un volum mare de activitate, nu erau pregătite pentru aplicarea dispozițiilor Codului de procedură civilă referitoare la cercetarea procesului și, după caz, dezbateră fondului în camera de consiliu, începând cu 1 ianuarie 2016. În acest sens, s-a constatat că pentru aplicarea dispozițiilor respective, astfel încât să existe posibilitatea acordării unor termene scurte în condițiile legii, este necesară asigurarea unui număr suficient de spații care să permită o aplicare efectivă, iar nu formală, a acestor prevederi.

În contextul menționat, în ședința din data de 24 noiembrie 2015, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât sesizarea Ministerului Justiției în vederea inițierii demersurilor pentru amânarea aplicării dispozițiilor privind cercetarea procesului și, după caz, dezbateră fondului în camera de consiliu, pentru o dată la care să fie asigurate condițiile necesare pentru toate instanțele judecătorești.

Ca urmare a aspectelor astfel sesizate, prin adresa nr.101377 din data de 14.12.2015, Ministerul Justiției a înaintat Consiliului Superior al Magistraturii proiectul de Ordonanță de urgență pentru prorogarea unor termene prevăzute de Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1358 din 17 decembrie 2015 a fost avizat favorabil acest proiect.

La data de 24 decembrie 2015 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, O.U.G. nr. 62/2015, în baza căreia s-a stabilit că termenele prevăzute la art. XII alin. (1), art. XIII teza I, art. XVIII alin. (1) și art. XIX alin. (1) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013, cu modificările ulterioare, se prorogă până la data de 1 ianuarie 2017. Totodată, dispozițiile art. XII alin. (2), art. XIV - XVII, art. XVIII alin. (2) și art. XIX alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, se aplică și proceselor pornite începând cu data de 1 ianuarie 2016 și până la data de 31 decembrie 2016 inclusiv.

Pe tot parcursul anului 2016, Consiliul a evaluat permanent implementarea măsurilor administrative necesare aplicării dispozițiilor respective începând cu 1 ianuarie 2017, stadiul realizării acestora fiind discutat la toate întâlnirile cu președinții și vicepreședinții instanțelor organizate în acest an.

În ședința din 23 august 2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că se impune reiterarea solicitării adresate Ministerului Justiției de inițiere a unui proiect de act normativ care să prevadă că regularizarea cererilor de apel și de recurs, precum și procedura scrisă în vederea pregătirii dosarului pentru respectiva cale de atac se va realiza de către instanța de control judiciar care va soluționa acea cauză.

În aceeași ședință, Plenul a apreciat că se impune o nouă sesizare a ministrului justiției fie în vederea inițierii unui proiect de act normativ care să amâne din nou intrarea în vigoare a dispozițiilor privind cercetarea procesului și, după caz, dezbateră fondului în camera de consiliu, fie în vederea modificării acestor dispoziții de o manieră care să corespundă realităților din instanțe în ceea ce privește infrastructura acestora și volumul de activitate.

În acest sens, s-a transmis Ministerului Justiției adresa nr. 16458 din 31 august 2016.

Cu privire la posibilitatea aplicării prevederilor legale respective de la 1 ianuarie 2017, în ședința din 19 septembrie 2016, Plenul Consiliului a dezbătut o analiză centralizată a infrastructurii tehnice și IT, inclusiv din perspectiva camerelor de consiliu, precum și o analiză centralizată a schemelor de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor, realizate la nivelul Consiliului, însușindu-și o serie de concluzii generale, precum și o serie de remedii propuse, sesizând în acest sens Ministerul Justiției.

Astfel, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că este necesară asigurarea unei infrastructuri adecvate, investiția în aceasta, în special în sedii și infrastructură IT, contribuind la eficiența actului de judecată și la încrederea populației în justiție. De asemenea, este nevoie de un plan național coerent pentru infrastructura constituită de sedii și IT, pe termen lung și mediu adoptat de Guvern, de ordonatorul principal de credite (Ministerul Justiției și, după transferul bugetului instanțelor, Înalta Curte de Casație și Justiție), în consultare cu ordonatorii secundari și terțieri (curți de apel și tribunale), după o consultare concretă și aplicată, pe baza unor criterii clar și transparent stabilite. Memorandumul încheiat de Guvernul României la

data de 10 decembrie 2014 cu obiectivul „Programul național de consolidare a infrastructurii instanțelor de judecată aflate în municipiile reședință de județ” trebuie să continue la parametri inițiali, fiind nevoie de realizarea unor standarde unitare pentru sediile instanțelor.

Plenul a reținut că dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la desfășurarea ședințelor de judecată în camere de consiliu nu sunt respinse de plano de către instanțele de judecată, însă aceste dispoziții trebuie să intre în vigoare atunci când sediile instanțelor sunt pregătite logistic (amenajare spații, extindere etc.) pentru acest scop, altfel, instituția procedural civilă nu va avea efect, dimpotrivă, va îngreuna activitatea în multe instanțe, cu consecințe negative pentru înfăptuirea actului de judecată și pentru justițiabili.

Plenul Consiliului a reținut că este necesară asigurarea unor minime cerințe pentru funcționarea camerelor de consiliu având în vedere dispozițiile din Codul de procedură civilă ce ar putea intra în vigoare:

- sălile necesare camerelor de consiliu trebuie să aibă aproximativ 15 m²;
- să fie dotate cu instalație de înregistrare, cu calculator, cu imprimantă;
- sălile trebuie să fie cu acces separat, iar nu cu trecere prin alte birouri, dacă se poate lumină naturală, izolate fonic, pentru a nu deranja activitatea din birourile învecinate;
- amenajarea de spații de așteptare pe coridor și strigarea părților prin aparatură audio;
- mobilierul trebuie să fie asemănător cu cel necesar unei ședințe de judecată obișnuite;
- nu pot fi transformate birourile judecătorilor în camere de consiliu.

Analizând aspectele discutate în cadrul acestei întâlniri, în ședința din 22 noiembrie 2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât sesizarea Ministerului Justiției în vederea inițierii demersurilor pentru amânarea intrării în vigoare a dispozițiilor referitoare la cercetarea procesului și dezbaterile fondului în camera de consiliu, a celor referitoare la pregătirea dosarului de apel sau, după caz, de recurs de către instanța a cărei hotărâre se atacă, precum și a celor referitoare la sfera hotărârilor susceptibile de a fi atacate cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție și la compunerea completului competent să soluționeze sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

Astfel, în conformitate cu atribuțiile ce îi revin, potrivit legii, Consiliului Superior al Magistraturii i-au fost transmise, spre consultare sau, după caz, spre avizare pachetul legislativ în materie penală (anterior adoptării sale), precum și proiectele actelor normative care vizau luarea măsurilor necesare implementării acestor legi ori modificarea și/sau completarea acestora. Cu aceste ocazii, Consiliul a formulat o serie de observații, prin care se semnalau unele posibile disfuncționalități, dar și propuneri privind luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării codurilor.

Cu titlu de exemplu, menționăm adresa nr. 1239/1154/2014, transmisă Ministerului Justiției, prin care – în urma analizei unei forme de lucru a unui proiect de ordonanță de urgență elaborat la nivelul Ministerului Justiției în contextul apropiatei intrări în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală – s-a apreciat că este necesară completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu dispoziții care să reglementeze compunerea completului care judecă contestațiile împotriva încheierilor pronunțate de instanță în cursul judecării.

Astfel de observații și propuneri au fost formulate de Consiliu și ulterior intrării în vigoare a noilor dispoziții în materie penală, cu ocazia analizării demersurilor normative propuse pentru modificarea și/sau completarea noului Cod penal și a noului Cod de procedură penală.

În plus, în raport de observațiile formulate de instanțele judecătorești și de parchete în legătură cu unele aspecte constatate în procesul de aplicare a noilor reglementări în materie penală, dar și de unele decizii ale Curții Constituționale prin care s-a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții din Codul penal, dar și din Codul de procedură penală, Consiliul Superior al Magistraturii - implicându-se proactiv - a formulat mai multe propuneri de amendamente, transmise celor două Camere ale Parlamentului în legătură cu proiectele de acte normative care vizau modificarea și completarea celor două coduri în materie penală, aflate pe rolul acestora.

Menționăm, în acest sens, adresa nr. 22547/2014, prin care Consiliul Superior al Magistraturii a comunicat Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări din cadrul Senatului propuneri de amendamente la proiectul de Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (L752/2014), în legătură cu instituția plângerii împotriva soluției de neurmărire sau de netrimitere în judecată și, respectiv, cu instituția camerei preliminare, instituții în privința cărora Curtea Constituțională constatare unele aspecte de neconstituționalitate.

	<i>Alte propuneri de amendamente au fost formulate în raport de unele aspecte semnalate în procesul de aplicare a dispozițiilor noilor coduri, în special în legătură cu instituțiile cu caracter de noutate, cum sunt cele referitoare la instituția acordului de recunoaștere a vinovăției. Menționăm, în acest sens, propunerea referitoare la prevederea posibilității inculpaților minori de a încheia acorduri de recunoaștere a vinovăției, cu acordul ocrotitorilor lor legali, precum și propunerea privind creșterea limitei de pedeapsă până la care poate fi încheiat un astfel de acord, astfel încât să se asigure lărgirea sferei infracțiunilor pentru care se poate încheia acord de recunoaștere a vinovăției, în vederea rezolvării în condiții de celeritate a unor cauze penale și a evitării cheltuielilor pe care le-ar presupune parcurgerea camerei preliminare și a judecății.</i> <i>Trebuie precizat că, în procesul de elaborare a acestor propuneri, s-a procedat la consultarea magistraților sau a fost solicitat punctul de vedere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție sau Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.</i> <i>O parte importantă a propunerilor de modificare a Codului penal și a Codului de procedură penală transmise în perioada 2014 – 2016 de Consiliu către Ministerul Justiției, precum și a propunerilor de amendamente pe care Consiliul Superior le-a trimis Parlamentului au fost preluate în cuprinsul Ordonanței de urgență nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.</i>
Răspunderea magistraților	Prin reforma legislativă din 2012, Inspekția Judiciară (IJ) poate efectua, la solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), verificări privind apărarea independenței sistemului judiciar. De asemenea, pune la dispoziția CSM informații privind procedurile disciplinare aflate în curs pentru magistrații care solicită eliberarea din funcție prin pensionare. De la reorganizarea Inspekției Judiciare se constată un trend ascendent în ceea ce privește pe de-o parte identificarea cazurilor care atrag răspunderea disciplinară și, pe de altă parte, a acțiunilor disciplinare supuse analizei secțiilor CSM pentru soluționare. IJ a intensificat activitatea de control vizând performanța organizațională a instanțelor și parchetelor, fiind formulate propuneri concrete pentru îmbunătățirea activității și înlăturarea vulnerabilităților identificate, inclusiv prin formularea de propuneri legislative. Totodată, a crescut ponderea controalelor tematice în vederea identificării practicii neunitare și formulării de propuneri adecvate pentru sporirea eficienței, stabilite atât la nivelul IJ, cât și ca urmare a consultării celorlalți titulari ai acțiunii disciplinare. După modificarea Legii nr. 317/2004 privind CSM prin care IJ a dobândit personalitate juridică și independență operațională au fost elaborate și implementate următoarele acte normative: Regulamentul de organizare și funcționare al IJ, Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către IJ, Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului pentru numirea în funcție a inspectorilor judiciari, Regulamentul pentru numirea în funcție a inspectorului șef și al inspectorului șef adjunct. De asemenea, pentru sporirea transparenței și a eficienței, au fost procedurate activitățile desfășurate la nivelul IJ.
Inspekția Judiciară	Din analiza volumului de activitate din perioada 2013 – 2016 se constată o creștere semnificativă atât a numărului de sesizări (2013: 5018, 2014 – 5546, 2015: 6034, 30.10.2016 – 5871) cât și al numărului de acțiuni disciplinare (2013: 22, 2014 – 30, 2015: 45, 30.10.2016 – 38). În ceea ce privește activitatea de control evoluția este următoarea: 2013: 24, 2014 – 32, 2015: 28, 30.10.2016 – 21. IJ nu deține date statistice certe, de natura celor prezentate mai sus, cu privire la activitatea anterioară reorganizării din 2012, dar, din experiența inspectorilor judiciari care și-au desfășurat activitatea în vechea formă de organizare (Serviciul de Inspekție Judiciară), volumul de activitate era mult mai redus. Prin Legea 24/2012 a fost instituit un audit anual, extern și independent, pentru evaluarea calității managementului IJ. Prin același act normativ au fost aduse modificări atât în ceea ce privește clasificarea abaterilor disciplinare, prin introducerea a 7 noi abateri, dar și în ceea ce privește tipurile de sancțiuni disciplinare, prin introducerea suspendării din funcție. În ceea ce privește obiectivele propuse pentru consolidarea capacității administrative a IJ amintim: - prezervarea independenței operaționale și dobândirea calității de ordonator principal de credite, similar cu alte instituții de control (Agenția Națională de Integritate); - implementarea unor soluții informatice care vor conduce la reducerea timpului de procesare a sesizărilor adresate IJ prin modernizarea metodelor de investigare. - Modificarea procedurilor de lucru, în sensul punerii în acord cu tehnologia informatică actuală.

Condiționalitatea 4: măsuri în continuare pentru prevenirea și lupta împotriva corupției

Domeniul	Progrese înregistrate pe parcursul celor 10 ani de monitorizare
-----------------	--

Prevenirea
corupției

Strategia
Națională
Anticorupție

Activitățile concrete desfășurate până în prezent având ca finalitate implementarea SNA 2016 – 2020, care au presupus contribuția Consiliul Superior al Magistraturii

- adoptarea la 25 octombrie 2012 a Declarației comune a Consiliului Superior al Magistraturii, Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Ministerului Public, de aderare la valorile fundamentale, principiile și mecanismul de monitorizare ale Strategiei Naționale Anticorupție 2012-2015;

- agrearea variantei adoptării unui singur plan de integritate pentru întreg sistemul judiciar cu ocazia primei reuniuni a platformei de cooperare a autorităților independente și a instituțiilor anticorupție, organizată la data de 7 octombrie 2016 la Ministerul Justiției, la care au participat și reprezentanți ai Consiliului, Înaltei Curți de Casație și Justiție și Ministerului Public;

- în cadrul Comisiei nr. 1 din **22.09.2016** s-a decis constituirea unui grup de lucru în vederea elaborării planului de integritate prevăzut de art. 6 din H.G. nr. 583/2016, la care vor participa reprezentanți ai direcțiilor din cadrul aparatului propriu al Consiliului, precum și reprezentanții celorlalte instituții publice din sistemul judiciar;

- în ședința Plenului Consiliului din **18.10.2016** s-a hotărât adoptarea și transmiterea unei declarații comune de aderare la Strategia națională anticorupție pentru perioada 2016-2020 de către reprezentanții autorității judecătorești, respectiv Președintele CSM, Președintele ÎCCJ și Procurorul general al PICCJ, potrivit modelului prezentat în anexă;

- în aceeași ședință a Plenului s-a hotărât elaborarea unui plan de integritate pentru întregul sistem judiciar, în cadrul Grupului de lucru care a fost constituit la nivelul Consiliului în ședința din 22.09.2016 a Comisiei nr. 1, cu consultarea și invitarea tuturor instituțiilor implicate, respectiv ÎCCJ, Ministerul Public, Direcția Națională Anticorupție, INM, SNG, Inspekția Judiciară și instanțele judecătorești.

- înființarea instituției consilierului de etică la nivelul tribunalelor și al curților de apel prin Hotărârea nr. 434/17.05.2016, emisă de Secția pentru judecatori, hotărâre care este în prezent suspendată ca urmare a atacării acesteia la Curtea de Apel București soluția însă nedefinitivă.

- hotărârea Secției pentru procurori nr. 364/02.06.2016 privind înființarea instituției consilierului de etică la nivelul parchetelor, fiind emis în acest sens și Ordinul Procurorului general nr. 193/2016;

- hotărârea Plenului nr. 1246/18.10.2016 privind înființarea instituției consilierului de etică la nivelul CSM, INM, SNG și al Inspekției Judiciare;

- emiterea de circulare către instanțe/parchete pentru a fi transmise soluțiile adoptate de colegiul de conducere/conducătorii parchetelor, asupra cazurilor de conflicte de interese semnalate în condițiile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, pentru ultimii 5 ani, respectiv 2012 – 2016, urmând ca aceste comunicări să fie transmise INM în vederea prelucrării și publicării pe site;

- s-a solicitat instanțelor să transmită către SNG, în formă anonimată, hotărârile definitive pronunțate în materie penală și în materie disciplinară pe anul 2016 și în continuare, pe măsură ce vor rămâne definitive astfel de hotărâri, cu privire la personalul auxiliar de specialitate;

- s-a solicitat parchetelor să transmită către Școala Națională de Grefieri, în formă anonimată, hotărârile definitive pronunțate în materie disciplinară pe anul 2016 și în continuare, pe măsură ce vor rămâne definitive astfel de hotărâri, cu privire la personalul auxiliar de specialitate;

- s-a emis o adresă către Agenția Națională de Integritate pentru a transmite Consiliului Superior al Magistraturii toate hotărârile pronunțate în ultimii 5 ani (2012 – 2016), în materie de incompatibilitate și conflicte de interese, cu privire la judecatori, procurori, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, magistrații asistenți și grefieri

CONCLUZIILE RAPORTULUI PRIVIND ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII PE ANUL 2016

Monica Mihaela STAN

Direcția resurse umane și organizare

În conformitate cu dispozițiile art.38 alin. (6) din Legea nr.317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii elaborează anual un raport privind starea justiției și un raport privind activitatea proprie, pe care le prezintă Camerelor reunite ale Parlamentului României. Aceste rapoarte sunt publicate pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Raportul privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii pe anul 2016 a fost aprobat în ședința din data de 15 decembrie 2016 a Plenului Consiliului.

Sintetizând principalele aspecte prezentate în documentul menționat, rezultă următoarele:

În concordanță cu direcțiile de acțiune asumate prin documentele programatice elaborate începând cu anul 2011, activitatea Consiliului Superior al Magistraturii derulată pe parcursul anului 2016 a urmărit consolidarea instituțională, atât a Consiliului, cât și a instituțiilor aflate în coordonarea acestuia, asigurarea cadrului legal și a resurselor necesare unei activități calitative a sistemului judiciar, creșterea eficienței rolului Consiliului de garant al independenței justiției, dezvoltarea instrumentelor implementate de analiză a activității sistemului judiciar și asigurarea unui echilibru în desfășurarea procedurilor aferente alegerii viitorilor membri ai Consiliului.

Ca și în anii anteriori, răspunsul Consiliului la exigențele impuse de derularea Mecanismului de Cooperare și Verificare s-a materializat în adoptarea, în luna februarie 2016, a **Planului de măsuri pentru implementarea recomandărilor Comisiei Europene** cuprinse în Raportul de progrese dat publicității la 27 ianuarie 2016 și în punerea în aplicare a acțiunilor stabilite.

În anul 2016 au fost inițiate unele demersuri concrete în vederea identificării măsurilor adecvate **pentru preluarea bugetului instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție**, întrucât una dintre cele mai importante garanții ale independenței justiției se constituie tocmai în autonomia sa financiară. În acest scop, Consiliul a inițiat constituirea unui grup

de lucru interinstituțional, format din reprezentanți ai tuturor instituțiilor centrale din sistemul judiciar, în vederea analizei aspectelor pe care le implică preluarea bugetului din sfera executivului.

În egală măsură, activitatea Consiliului în anul 2016 a fost marcată de derularea procedurilor pentru **ocuparea unui număr important de funcții de conducere de la vârful sistemului judiciar**, demersuri care s-au finalizat cu formularea propunerilor de numire, respectiv acordarea avizului în vederea numirii, în cazul următoarelor funcții de conducere:

- patru funcții de conducere de la Înalta Curte de Casație și Justiție (ÎCCJ) - președinte, cele două funcții de vicepreședinte, președinte Secția a II-a civilă;
- funcția de procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PÎCCJ);
- funcția de procuror șef adjunct al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT);
- șapte funcții de conducere de la Direcția Națională Anticorupție - procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție (DNA) și adjuncții acestuia, procuror șef și procuror șef adjunct ai Secției de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, procuror șef și procuror șef adjunct ai Secției judiciare penale.

În anul 2016 s-au derulat și trei proceduri pentru ocuparea funcției de președinte al Secției I civile de la ÎCCJ, funcție pentru care nu s-au depus candidaturi până la finele perioadei de referință.

Un aspect important care se impune a fi semnalat este acela că umare a tuturor demersurilor întreprinse de Consiliu, cu sprijinul Ministerului Justiției, în anul 2016 **s-a finalizat suplimentarea posturilor de judecător și grefier prevăzute în Memorandumul aprobat de Guvern** în anul 2012, posturi acordate ca umare a intrării în vigoare a celor patru coduri importante pentru activitatea instanțelor și parchetelor (totalul posturilor suplimentate în temeiul Memorandumului, în perioada 2013-2016, este de 414 posturi de judecător și 604 de grefier). Din numărul de posturi menționat, în

anul 2016 au fost suplimentate și distribuite pe instanțe 244 de posturi de judecător și 102 posturi de grefier. Acestor posturi li se adaugă și cele 98 de judecător și 66 de personal auxiliar suplimentate în anul de referință în temeiul Legii nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor.

Și în cursul anului 2016, Consiliul a manifestat preocupare pentru elaborarea unor criterii obiective de analiză a volumului de activitate al instanțelor ce trebuie avute în vedere la redimensionarea schemelor instanțelor judecătorești. În baza acestor criterii, în anul 2016, Consiliul a procedat la redistribuirea între instanțe a 14 posturi vacante de judecător.

În perioada de referință, **raporturile Consiliului Superior al Magistraturii cu Parlamentul României** s-au concretizat, în principal, în participarea unor reprezentanți ai Consiliului la ședințele comisiilor de specialitate ale celor două camere ale Parlamentului, în care s-au discutat acte normative care vizau sistemul judiciar, dar și prin exprimarea avizelor de către Consiliu asupra unor propuneri legislative sau proiecte de acte normative, la solicitarea Camerelor Parlamentului.

În ceea ce privește **raporturile Consiliului Superior al Magistraturii cu puterea executivă** este de evidențiat colaborarea cu Ministerul Justiției din perspectiva procesului legislativ, colaborare în cadrul căreia Consiliul și-a exercitat atribuțiile referitoare la avizarea actelor normative care privesc activitatea autorității judecătorești. În acest sens, în cursul anului 2016 Consiliului i-au fost transmise spre avizare 44 de proiecte de acte normative (unele și de alte ministere), din care 39 au primit aviz favorabil, cu sau fără observații, în timp ce 5 proiecte de acte normative au primit aviz negativ.

Printre proiectele de lege cu privire la care a fost exprimat aviz favorabil de Consiliu (cu unele observații) se impune a fi semnalat cel pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii. Acest proiect de act normativ valorifica o serie de propuneri de modificare și completare a celor trei legi, transmise anterior de Consiliul Superior al Magistraturii către Ministerul Justiției.

De asemenea, în ședința din data de 29 noiembrie 2016, Plenul a avizat favorabil proiectul de act normativ care vizează, printre altele, amânarea intrării în vigoare a dispozițiilor referitoare la cercetarea procesului și dezbateră fondului în cameră preliminară.

O altă componentă importantă a raporturilor Consiliului cu puterea executivă au constituit-o cele 40 de sesizări transmise de către Consiliul Superior al Magistraturii, în cursul anului 2016, Ministerului Justiției, pentru inițierea sau modificarea unor acte normative, printre care se regăsesc și cele privind modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii ca urmare a unor decizii ale Curții Constituționale, modificarea Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală în sensul motivării hotărârilor judecătorești de către un alt judecător al instanței, desemnat de colegiul de conducere, în situații excepționale, impuse de

motive obiective, modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor în ceea ce privește condițiile și procedura în baza cărora se realizează promovarea judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție.

Relația Consiliului cu Președintele României s-a circumscris prevederilor art. 134 din Constituția României și celor din legile organice privind justiția, în temeiul cărora au fost înaintate Președintelui României hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind propunerile de numire/reîncadrare/eliberare în/din funcțiile de judecător și procuror, precum și cele de numire în funcțiile de conducere de la ÎCCJ, PÎCCJ, DNA și DIICOT despre care s-a făcut vorbire în cele ce preced.

În egală măsură, în perioada de referință, Consiliul a contribuit la **dezvoltarea capacității instituționale a Institutului Național al Magistraturii (INM) și Școlii Naționale de Grefieri (SNG)**, susținând finanțarea posturilor acestor instituții și validând personalul de instruire recrutat în anul 2016, atât cel cu normă întreagă, cât și formatorii colaboratori. Astfel, în cazul INM au fost recrutați 4 formatori colaboratori și 14 coordonatori de practică pentru auditorii de justiție, iar SNG a recrutat 5 formatori - personal de instruire propriu și 11 formatori colaboratori.

De asemenea, în cursul anului 2016, Plenul Consiliului a aprobat majorarea numărului posturilor finanțate ale INM, de la 82 la 85 de posturi și al celor de la SNG, de la 43 la 47 de posturi finanțate și a aprobat un nou Statut al personalului de instruire din cadrul Școlii Naționale de Grefieri.

În contextul preocupării permanente a Consiliului pentru crearea unor instrumente care să permită o facilă **evaluare a eficienței activității instanțelor**, în anul 2016, Secția pentru judecători a aprobat propunerile Grupului de lucru privind eficiența activității instanțelor referitoare la adoptarea unor măsuri în scopul *implementării indicatorilor de eficiență la nivel de judecător*, fiind stabilite termene concrete pentru adaptarea aplicației informatice STATIS în acest scop.

În ceea ce privește **atribuțiile jurisdicționale în materie disciplinară** ale Consiliului, s-a constatat o scădere a numărului sancțiunilor disciplinare aplicate în anul 2016 de către *Secția pentru judecători*, față de anul 2015, de la 32 de sancțiuni aplicate în anul 2015 (din care 6 excluderi din magistratură) la 20 de sancțiuni aplicate în anul 2016 (din care 4 excluderi din magistratură), aspect ce denotă un grad mai mare de responsabilizare la nivelul instanțelor. În cazul *Secției pentru procurori*, numărul sancțiunilor aplicate în anul 2016 (8 sancțiuni) a fost ușor mai mare decât cel din anul 2015 (6 sancțiuni), în nicio situație nefiind aplicată sancțiunea severă a excluderii din magistratură.

Anul 2016 a fost unul important și din punct de vedere al **programelor cu finanțare externă**, fiind finalizate trei proiecte finanțate de Comisia Europeană în cadrul Programelor Justiție Civilă și Justiție Penală. În aceeași perioadă de referință, Consiliul Superior al Magistraturii a întreprins demersurile necesare pentru continuarea a două proiecte în cadrul Mecanismul Financiar Elvețian și a alte două proiecte în cadrul Mecanismului Financiar Norvegian, cele din urmă având ca principale obiective consolidarea cunoștințelor la nivelul sistemului judiciar în domeniul noilor coduri, eticii și deontologiei

profesionale, managementului judiciar, precum și în alte domenii precum insolvența, dreptul consumatorului, drept financiar și fiscal, pe de o parte și, pe de altă parte, îmbunătățirea accesului la justiție al categoriilor vulnerabile, inclusiv populația de etnie romă.

În egală măsură, Consiliul Superior al Magistraturii și instituțiile din coordonarea acestuia, precum și Inspekția Judiciară au evaluat prioritățile pentru sistemul judiciar pe

termen mediu și lung și au început procesul specific pentru obținerea finanțării în cadrul Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2020.

Nu în ultimul rând, în anul 2016 au fost continuate demersurile pentru finalizarea propunerilor de proiect care vor fi depuse de Consiliul Superior al Magistraturii pentru a obține finanțare din partea Comisiei Europene în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020.

INCOMPATIBILITATEA FUNCȚIEI DE JUDECĂTOR CU ACEEA DE PRACTICIAN DE MEDICINĂ COMPLEMENTARĂ / ALTERNATIVĂ

Judecător: Maria CEAUȘESCU

Direcția Legislație, Documentare și Contencios

Incompatibilitățile și interdicțiile impuse judecătorilor și procurorilor sunt stabilite prin lege, fiind expres și limitativ prevăzute.

Astfel, potrivit art. 125 alin. (3) din Constituția României, republicată, „funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”, dispoziții similare fiind prevăzute în art. 132 alin. (2) și în privința procurorilor.

În Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prezintă relevanță următoarele dispoziții:

„Art. 5 - (1) *Funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.*

(2) *Judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de îndeplinire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății, cu excepția cazurilor în care conflictul de interese a fost adus la cunoștință, în scris, colegiului de conducere al instanței sau conducătorului parchetului și s-a considerat că existența conflictului de interese nu afectează îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu.*

(3) *Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să dea, anual, o declarație pe propria răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora. Declarațiile se înregistrează și se depun la dosarul profesional.”*

Alte dispoziții relevante se regăsesc în Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul

de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

„Art. 101 - *Funcția de judecător și procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.”*

Relevanță prezintă și Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului nr. 328/2005, care stabilește standardele de conduită a acestora, conforme cu onoarea și demnitatea profesiei. Cu titlu particular, sunt de menționat dispozițiile art. 20, potrivit cărora „*Judecătorii și procurorii nu pot desfășura acțiuni care, prin natura lor sau modul de finanțare ori executare, ar putea, în orice formă, să impiezeze îndeplinirea cu imparțialitate, corectitudine și în termenele legale a obligațiilor profesionale.*”

Așadar, incompatibilitățile și interdicțiile impuse judecătorilor și procurorilor sunt reglementate atât la nivel constituțional, cât și în legislația infraconstituțională, stabilindu-se interdicția exercitării acestor funcții concomitent cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri.

În legătură cu dispozițiile menționate, Consiliul Superior al Magistraturii a analizat compatibilitatea funcției de judecător cu aceea de practician de medicină complementară sau alternativă.

Astfel, prin Hotărârea nr. 1498 din 22 noiembrie 2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a stabilit că funcția de judecător sau procuror este incompatibilă cu activitatea de practician de medicină complementară/alternativă.

Această activitate este reglementată de Legea nr. 118/2007 privind organizarea și funcționarea activităților și practicilor de medicină complementară/alternativă, putând fi exercitată de medici, medici dentiști și farmaciști, de psihologi sau de absolvenți ai altor instituții de învățământ superior, cu condiția autorizării lor în condițiile legii.

Astfel, potrivit art. 4 alin. (2) din actul normativ menționat, pentru a deveni practicieni de medicină complementară/alternativă, persoanele prevăzute la alin. (1) sunt obligate să posede autorizația de liberă practică eliberată, conform legii, de Ministerul Sănătății Publice cu avizul Centrului Național de Perfecționare în Domeniul Sanitar.

Mai mult, activitatea respectivă poate fi desfășurată doar în cadrul cabinetelor de terapie complementară/alternativă organizate conform legii ca societăți comerciale sau activități independente desfășurate de persoane fizice, cu acest obiect de activitate, iar medicii, medicii dentiști sau, după caz, farmaciștii practicieni de medicină complementară/alternativă își pot organiza cabinete medicale conform legii (art. 11).

Pe de altă parte, legea nu permite desfășurarea tehnicilor și practicilor de medicină complementară/alternativă în cadrul unei asociații fără scop patrimonial.

În plus, nu are nicio importanță faptul că activitatea respectivă este desfășurată cu titlu gratuit sau cu titlu oneros, deoarece legea nu stabilește regimul incompatibilităților și interdicțiilor impuse judecătorilor și procurorilor în raport de existența sau inexistența unei contraprestații. Legea stabilește că funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent

judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.

Or, din modul în care este reglementată această activitate, practicianul de medicină complementară/alternativă îndeplinește o funcție în sensul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, deoarece își desfășoară activitatea în cadrul unei entități stabilite de lege, fiind supus procedurii de autorizare de către Ministerul Sănătății Publice cu avizul Centrului Național de Perfecționare în Domeniul Sanitar. Pentru a deveni practicieni de medicină complementară/alternativă, persoanele respective sunt obligate să posede autorizația de liberă practică eliberată, conform legii, fiind evident că aceasta asigură premisele exercitării unei funcții în sensul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

În concluzie, Plenul a stabilit cu valoare de principiu că funcția de judecător sau procuror nu este compatibilă cu activitatea de practician de medicină complementară/alternativă.

ASPECTE PRIVIND COMPATIBILITATEA ÎNTRE FUNCȚIA DE JUDECĂTOR SAU PROCUROR ȘI CALITATEA DE ELEV AL UNEI ȘCOLI POSTLICEALE SANITARE

Judecător Ileana DAN

Direcția Legislație, Documentare și Contencios

Incompatibilitățile și interdicțiile impuse judecătorilor și procurorilor sunt stabilite prin lege, fiind expres și limitativ prevăzute.

Astfel, potrivit art. 125 alin. (3) din Constituția României, republicată, „funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”, dispoziții similare fiind prevăzute în art. 132 alin. (2) și în privința procurorilor.

Tot astfel, potrivit art. 40 alin. (3) din legea fundamentală, magistrații nu pot face parte din partide politice.

În Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prezintă relevanță următoarele dispoziții:

„Art. 5 - (1) Funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înfăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății, cu excepția cazurilor în care conflictul de interese a fost adus la cunoștință, în scris, colegiului de conducere al instanței sau conducătorului parchetului și s-a considerat că existența conflictului de interese nu afectează îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu.

(3) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să dea, anual, o declarație pe propria răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora. Declarațiile se înregistrează și se depun la dosarul profesional.”

„Art. 6 - (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat magistraților și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.”

„Art. 7 - (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat acestora și personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.”

„Art. 8 - (1) Judecătorilor și procurorilor le este interzis:

- a) să desfășoare activități comerciale, direct sau prin persoane interpuse;
- b) să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură;
- c) să aibă calitatea de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare ori financiare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome;
- d) să aibă calitatea de membru al unui grup de interes economic.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1) lit. c), judecătorii și procurorii pot fi acționari sau asociați ca urmare a legii privind privatizarea în masă.”

„Art. 9 - (1) Judecătorii și procurorii nu pot să facă parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic.

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați ca în exercitarea atribuțiilor să se abțină de la exprimarea sau manifestarea, în orice mod, a convingerilor lor politice.”

„Art. 10 - (1) Judecătorii și procurorii nu își pot exprima public opinia cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul.

(2) Judecătorii și procurorii nu pot să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanțe sau parchete decât acelea în cadrul cărora își exercită funcția și nu pot îndeplini orice altă activitate care, potrivit legii, se realizează de avocat.

(3) Judecătorilor și procurorilor le este permis să pledeze, în condițiile prevăzute de lege, numai în cauzele lor personale, ale ascendenților și descendenților, ale soților, precum și ale persoanelor puse sub tutela sau curatela lor. Chiar și în asemenea situații însă judecătorilor și procurorilor nu le este îngăduit să se folosească de calitatea pe care o au pentru a influența soluția instanței de judecată sau a parchetului și trebuie să evite a se crea aparența că ar putea influența în orice fel soluția.”

„Art. 11 - (1) Judecătorii și procurorii pot participa la elaborarea de publicații, pot elabora articole, studii de specialitate, lucrări literare ori științifice și pot participa la emisiuni audiovizuale, cu excepția celor cu caracter politic.

(2) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaționale.

(3) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial.”

Alte dispoziții relevante se regăsesc în Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

„Art. 101 - Funcția de judecător și procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.”

„Art. 102 - Magistraților le este interzis:

a) să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură;

b) să aibă calitatea de asociat, membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare sau financiare, companii naționale, societăți naționale ori regii autonome;

c) să desfășoare activități comerciale, direct sau prin persoane interpușe;

d) să aibă calitatea de membru al unui grup de interes economic.”

„Art. 103 - (1) Magistrații nu se subordonează scopurilor și doctrinelor politice.

(2) Magistrații nu pot să facă parte din partide politice ori să desfășoare activități cu caracter politic.

(3) Magistrații au obligația ca, în exercitarea atribuțiilor, să se abțină de la exprimarea sau manifestarea convingerilor lor politice.”

„Art. 104 - Magistraților le este interzisă orice manifestare contrară demnității funcției pe care o ocupă ori de natură să afecteze imparțialitatea sau prestigiul acesteia.”

„Art. 105 - (1) Magistraților le este interzis să participe la judecarea unei cauze, în calitate de judecător sau procuror:

a) dacă sunt soți sau rude până la gradul IV inclusiv între ei;

b) dacă ei, soții sau rudele lor până la gradul IV inclusiv au vreun interes în cauză.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și magistratului care participă, în calitate de judecător sau procuror, la judecarea unei cauze în căile de atac, atunci când soțul sau ruda până la gradul IV inclusiv a magistratului a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea în fond a acelei cauze.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se completează cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului de procedură penală referitoare la incompatibilități, abținere și recuzare.”

„Art. 106 - (1) Judecătorul care devine avocat nu poate pune concluzii la instanța unde a funcționat, timp de 2 ani de la încetarea calității de judecător.

(2) Procurorul care devine avocat nu poate acorda asistență juridică la organele de urmărire penală din localitatea unde a funcționat, timp de 2 ani de la încetarea calității de procuror.”

„Art. 107 - Magistrații au obligația de a aduce de îndată la cunoștința președintelui instanței sau, după caz, a procurorului general în subordinea căruia funcționează orice ingerință în actul de justiție, de natură politică sau economică, din partea unei persoane fizice sau juridice ori a unui grup de persoane.”

„Art. 109 - (1) Magistrații pot participa la elaborarea de publicații sau studii de specialitate, a unor lucrări literare ori științifice sau la emisiuni audiovizuale, cu excepția celor cu caracter politic.

(2) Magistrații pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de elaborare a unor proiecte de acte normative, a unor documente interne sau internaționale.”

Relevanță prezintă și Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului nr. 328/2005, care stabilește standardele de conduită a acestora, conforme cu onoarea și demnitatea profesiei. Cu titlu particular, sunt de menționat dispozițiile art. 20, potrivit cărora „Judecătorii și procurorii nu pot desfășura acțiuni care, prin natura lor sau modul de finanțare ori executare, ar putea, în orice formă, să impiețeze îndeplinirea cu imparțialitate, corectitudine și în termenele legale a obligațiilor profesionale.”

Având în vedere aceste prevederi, Consiliul Superior al Magistraturii a analizat unele aspecte referitoare la existența, sau după caz, inexistența unor situații de incompatibilitate cu statutul de magistrat.

Astfel, dat fiind că incompatibilitățile și interdicțiile sunt expres și limitativ prevăzute de lege, s-a apreciat că participarea unui magistrat la cursurile unei școli postliceale sanitare, inclusiv desfășurarea activităților practice în cadrul unei unități medicale, în calitate de elev al respectivei instituții de învățământ, nu se circumscrie niciuneia dintre aceste situații.

Conform art. 23 alin. (1) și (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, învățământul postliceal reprezintă nivelul final al învățământului preuniversitar - învățământ terțiar nonuniversitar care se organizează pentru specializări și calificări stabilite de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, în conformitate cu Registrul național al calificărilor.²

² Art. 23 - (1) Sistemul național de învățământ preuniversitar cuprinde următoarele niveluri:

Deoptrivă relevante sunt și dispozițiile art. 44 din același act normativ³.

Dreptul la învățătură este un drept fundamental consacrat chiar de Constituția României, republicată, respectiv de art. 32.

Cadrul pentru exercitarea sub autoritatea statului român a „dreptului fundamental la învățătură pe tot parcursul vieții” este asigurat, în concret, la nivelul legislației infraconstituțională, de

a) educația timpurie (0 - 6 ani), formată din nivelul antepreșcolar (0 - 3 ani) și învățământul preșcolar (3 - 6 ani), care cuprinde grupa mică, grupa mijlocie și grupa mare;

b) învățământul primar, care cuprinde clasa pregătitoare și clasele I - IV;

c) învățământul secundar, care cuprinde:

(i) învățământul secundar inferior sau gimnazial, care cuprinde clasele V - VIII;

(ii) învățământul secundar superior care poate fi:

- învățământ liceal, care cuprinde clasele de liceu IX - XII/XIII, cu următoarele filiere: teoretică, vocațională și tehnologică;

- învățământ profesional cu durata de minimum 3 ani;

d) învățământul terțiar nonuniversitar, care cuprinde **învățământul postliceal**.

(3) Învățământul liceal, vocațional și tehnologic, învățământul profesional și **învățământul postliceal** se organizează pentru specializări și calificări stabilite de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, în conformitate cu Registrul național al calificărilor.

³ **Art. 44 - (1) Învățământul postliceal se organizează pentru calificări profesionale înscrise în Registrul național al calificărilor, stabilite de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice și aprobate prin hotărâre a Guvernului.**

(3¹) Învățământul postliceal se organizează în școli postliceale cu personalitate juridică sau ca structuri fără personalitate juridică, în cadrul liceelor cu personalitate juridică, ori în colegii în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate.

(3²) **Organizarea și funcționarea învățământului postliceal se fac conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației naționale și cercetării științifice.**

(5) Învățământul postliceal are o durată de 1 - 3 ani, în funcție de complexitatea calificării și de numărul de credite pentru educație și formare profesională.

(6) Școlarizarea în învățământul postliceal de stat, organizat în conformitate cu prevederile prezentei legi, se finanțează prin bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale, din sumele defalcate din venituri ale bugetului de stat și din venituri ale bugetelor locale. **Școlarizarea poate să fie finanțată și de către solicitanți, persoane fizice sau juridice, prin contract încheiat cu unitatea de învățământ care asigură școlarizarea. Statul susține și stimulează, inclusiv financiar, programe de studiu pentru învățământul postliceal, în parteneriat public-privat.**

(8) Admiterea în învățământul postliceal se face în conformitate cu criteriile generale stabilite de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, pe baza unei metodologii elaborate de unitatea/instituția de învățământ, prin consultarea factorilor interesați.

(9) **Au dreptul să se înscrie în învățământul postliceal, în condițiile alin. (8), absolvenții de liceu, cu sau fără diplomă de bacalaureat.**

(9¹) **Învățământul postliceal se încheie cu examen de certificare a competențelor profesionale.** Modul de organizare și desfășurare a examenului de certificare a competențelor profesionale este reglementat de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice prin metodologie specifică, elaborată cu consultarea factorilor interesați și aprobată prin ordin al ministrului educației naționale și cercetării științifice.

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, conform art. 1 din acest act normativ.

Potrivit art. 2 alin. (7) din legea menționată, în România învățământul constituie prioritate națională, iar conform alin. (4) al aceluiași articol „statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare.”

O reglementare expresă a dreptului la învățătură ca drept fundamental al omului se regăsește și la nivel internațional; în acest sens, au fost observate dispozițiile art. 26 din Declarația Universală a Drepturilor Omului conform căreia orice persoană are dreptul la învățătură. Totodată, se prevede că „învățământul trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale. (...)”.

Având în vedere toate dispozițiile menționate, s-a apreciat că participarea la cursuri de învățământ postliceal care presupun atât o activitate de pregătire teoretică, precum și o activitate practică, nu reprezintă o funcție publică sau privată în sensul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 sau o activitate cu privire la care să existe interdicții în sensul art. 8 din același act normativ, fiind în fapt o modalitate de formare profesională de care poate beneficia și un judecător sau procuror.

În plus, s-a amintit că opinia Consiliului Superior al Magistraturii a fost constantă în sensul compatibilității între funcția de judecător sau procuror și participarea acestora la diverse forme de învățământ.

Astfel, prin Hotărârea nr. 629 din 29 mai 2014, respectiv Hotărârea nr. 1379 din 17 decembrie 2015, Plenul a stabilit cu valoare de principiu că participarea judecătorilor și procurorilor în cadrul unor proiecte de burse doctorale, în calitate de doctorand, precum și participarea judecătorilor și procurorilor la studii universitare de master, inclusiv beneficiul unei burse de studii în această perioadă, nu se circumscriu niciuneia dintre interdicțiile ori situațiile de incompatibilitate prevăzute de lege și, prin urmare, nu sunt incompatibile cu statutul de magistrat.

Având în vedere circumstanțele de fapt și considerentele care au stat la baza acestor hotărâri s-a considerat că soluția adoptată se impune cu atât mai mult și în ipoteza învățământului postliceal la care se referă analiza.

În concluzie, s-a apreciat că participarea judecătorilor sau procurorilor la studii postliceale sanitare, inclusiv la activitatea practică organizată de instituția de învățământ (parte integrantă a respectivelor cursuri de învățământ postliceal), nu se circumscrie niciuneia dintre interdicțiile ori situațiile de incompatibilitate prevăzute de lege și, prin urmare, nu este incompatibilă cu statutul de magistrat.

În contextul prezentat, o altă concluzie ar însemna că judecătorii sau procurorii care au calitatea de elev al unei școli profesionale sanitare în circumstanțe de genul celor analizate, ar fi discriminați față de celelalte categorii profesionale aflate în aceeași situație.

Or, dispozițiile art. 2 alin. (4) din Legea educației naționale consacră expres obligația statului român de a asigura cetățenilor săi drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare.

POSSIBILITATEA JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR DE A BENEFICIA DE PLĂȚILE PREVĂZUTE DE O.U.G. NR. 3/2015 PENTRU APROBAREA SCHEMELOR DE PLĂȚI CARE SE APLICĂ ÎN AGRICULTURĂ ÎN PERIOADA 2015 - 2020 ȘI PENTRU MODIFICAREA ART. 2 DIN LEGEA NR. 36/1991 PRIVIND SOCIETĂȚILE AGRICOLE ȘI ALTE FORME DE ASOCIERE ÎN AGRICULTURĂ, CU MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE ULTERIOARE

Diana GAVRILIȚĂ,

personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor
Direcția Legislație, Documentare și Contencios

În ședința din 13.09.2016, Comisia nr. 2 - „Eficientizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii și a instituțiilor coordonate; Parteneriatul cu instituțiile interne și societatea civilă” a analizat solicitarea unui judecător referitoare la posibilitatea judecătorilor și procurorilor de a beneficia de plățile prevăzute de O.U.G. nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015 - 2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, cu modificările și completările ulterioare și dacă au obligația menționării lor în declarația de avere.

Comisia a reținut că în preambulul O.U.G. nr. 3/2015 se arată că, în perioada 2015 – 2020, România va beneficia de importante alocări financiare de la Uniunea Europeană, fapt ce impune luarea tuturor măsurilor necesare pentru derularea fondurilor destinate finanțării politicii agricole comune și pentru a asigura o capacitate ridicată de absorbție a acestor fonduri.

Astfel cum rezultă din cuprinsul Regulamentului (UE) nr. 1.306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2.799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1.290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului și al Regulamentului (UE) nr.

1.307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului, acte ce au stat la baza adoptării O.U.G. nr. 3/2015, plățile prevăzute de acest din urmă act normativ sunt măsuri de sprijinire de către Uniunea Europeană a fermierilor, în cadrul politicii agricole comune.

În conformitate cu art. 7 alin. (1) din O.U.G. nr. 3/2015, pentru a beneficia de aceste plăți, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

1. beneficiarul plăților să aibă calitate de fermier activ persoană fizică și/sau persoană juridică;

Potrivit art. 2 alin. (1) lit. f) din ordonanța de urgență, *fermier* înseamnă o persoană fizică sau juridică sau o formă asociativă de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic al acesteia, a cărei exploatare se situează pe teritoriul României și care desfășoară o activitate agricolă. *Exploatarea* înseamnă ansamblul unităților de producție utilizate pentru activități agricole și gestionate de un fermier, situate pe teritoriul României.

2. beneficiarul plăților desfășoară o activitate agricolă;

La art. 2 alin. (2) din aceeași ordonanță de urgență, se arată că „*activitate agricolă*” înseamnă, după caz:

a) producția, creșterea sau cultivarea de produse agricole, inclusiv recoltarea, mulgerea, reproducerea animalelor și deținerea acestora în scopuri agricole;

b) menținerea unei suprafețe agricole într-o stare care o face adecvată pentru pășunat sau pentru cultivare, fără nicio acțiune pregătitoare care depășește cadrul metodelor și al utilajelor agricole uzuale, cu respectarea normelor de ecocondiționalitate; sau

c) efectuarea unei activități minime pe suprafețele agricole, menținute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru pășunat sau pentru cultivare, prin îndepărtarea vegetației prin lucrări de cosit sau discut ori prin erbicidare cel puțin o dată pe an pe terenul arabil;

d) efectuarea unei activități minime pe suprafețele agricole, menținute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru pășunat sau pentru cultivare, prin pășunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha cu animalele pe care fermierul le exploatează sau un cosit anual pe pajiștile permanente, potrivit prevederilor legislației specifice în domeniul pajiștilor. În cazul pajiștilor permanente situate la altitudini de peste 1.800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru pășunat, activitatea minimă constă în pășunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, cu animalele pe care le exploatează. Pe suprafețele de pajiști permanente care fac obiectul angajamentelor multianuale aflate în derulare în cadrul măsurii 214 "Plăți de agro-mediul" din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 - 2013, activitatea minimă constă în pășunat cu asigurarea unei încărcături de cel puțin 0,3 UVM/ha cu animalele pe care le exploatează sau un cosit anual;

e) efectuarea unei activități minime pe suprafețele agricole, menținute în mod obișnuit într-o stare adecvată pentru pășunat sau pentru cultivare, prin realizarea a cel puțin o tăiere anuală de întreținere ori cel puțin o cosire anuală a ierburilor dintre rânduri sau o lucrare anuală de întreținere a solului, în cazul viilor și livezilor.

3. activitatea agricolă este desfășurată în calitate de utilizator al suprafețelor de teren agricol și/sau deținător legal de animale, potrivit prevederilor legislației în vigoare.

Pentru a aprecia dacă judecătorii și procurorii pot beneficia de plățile reglementate de O.U.G. nr. 3/2015, este necesar a se stabili dacă aceștia pot avea calitatea de fermier care desfășoară o activitate agricolă, prin raportare la regimul interdicțiilor și incompatibilităților pe care legea le prevede cu privire la aceștia.

Starea de incompatibilitate nu beneficiază de o definiție legală conținută într-un act normativ. Ea este înțeleasă potrivit definiției din Dicționarul explicativ al limbii române ca fiind „interdicția legală ca cineva să poată ocupa simultan două funcții, două atribuții care prin caracterul lor sunt contradictorii”.

Potrivit Ghidului privind incompatibilitățile și conflictele de interese elaborat de Agenția Națională de Integritate, incompatibilitățile reflectă acele situații în care un oficial

public ocupă mai multe funcții în același timp, deși acest cumul este interzis de lege.

În literatura de specialitate se arată că „în sens general sau absolut, incompatibilitatea judecătorului constă în imposibilitatea acestuia de a mai îndeplini, concomitent, și alte funcții sau servicii” (I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, Volumul I, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 351).

În ceea ce privește interdicțiile, acestea pot fi considerate ca fiind acele măsuri prevăzute de lege prin care se interzice săvârșirea unor fapte sau acte de către un judecător sau procuror.

Art. 125 alin. (3) din Constituția României, republicată, prevede că „funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”.

De asemenea, potrivit art. 132 alin. (2) din Legea fundamentală „funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.”

În Capitolul II al Titlului I din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare sunt enumerate exhaustiv cazurile de incompatibilitate și interdicțiile stabilite pentru judecători și procurori. Ca incompatibilitate este prevăzută deținerea oricărei alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri.

De asemenea, judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție sau în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înfăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății.

Judecătorilor și procurorilor le este interzis să fie lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații, să desfășoare activități comerciale, activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură, să aibă calitatea de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare ori financiare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome, precum și membru al unui grup de interes economic.

Totodată, judecătorii și procurorii nu pot să facă parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic, după cum nici nu pot, în exercitarea atribuțiilor, să-și exprime sau să-și manifeste, în orice mod, convingerile politice.

Judecătorilor și procurorilor le este însă permis să fie membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, pot participa la elaborarea de publicații, pot elabora articole, studii de specialitate, lucrări literare ori științifice și pot participa la emisiuni audiovizuale, cu excepția celor cu caracter politic. De asemenea, judecătorii

și procurorii pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaționale.

Dispozițiile Legii nr. 303/2004 referitoare la cazurile de incompatibilitate și interdicțiile stabilite pentru judecători și procurori se regăsesc și în Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 328/2005.

De asemenea, reglementări referitoare la cazurile de incompatibilitate a magistraților se regăsesc și în cuprinsul art. 101-109 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare, care preiau, în mare parte, prevederile Legii nr. 303/2004.

La art. 104 din lege, se arată că magistraților le este interzisă orice manifestare contrară demnității funcției pe care o ocupă ori de natură să afecteze imparțialitatea sau prestigiul acesteia.

Printre interdicțiile expres stabilite de lege pentru judecători și procurori nu se regăsește și cea privind desfășurarea de activități agricole.

Din dispozițiile constituționale și legale în vigoare, rezultă că judecătorii și procurorii pot deține terenuri agricole, respectiv pot fi titulari ai dreptului de proprietate sau ai altor drepturi reale asupra acestora. Acestui drept îi corespunde obligația corelativă de a asigura cultivarea terenului și protecția solului (art. 74 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare).

Totodată, în lipsa unei interdicții exprese, în calitate de deținători ai terenului, judecătorii și procurorii pot efectua, ca orice alt titular al dreptului de proprietate sau a altor drepturi reale, acte de administrare și de conservare a acestuia.

Drept urmare, judecătorii și procurorii pot desfășura activități agricole, în calitate de persoane fizice titulare a dreptului de proprietate sau a altor drepturi reale asupra terenului sau animalelor.

Acest drept nu poate fi, însă, privit izolat de prevederile legale referitoare la interdicția judecătorilor și procurorilor de a desfășura activități comerciale sau de dispozițiile privind incompatibilitatea funcției de judecător și procuror cu orice altă funcție sau privată.

Odată cu intrarea în vigoare a noului Cod civil, au fost înlocuite noțiunile de comerciant și fapte de comerț cu cele de „profesionist” și de „întreprindere.”

Art. 3 din Codul civil prevede că dispozițiile acestuia se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil. Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere, iar prin exploatarea unei întreprinderi se înțelege exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

Așadar, conform noului Cod civil, desfășurarea unei activități organizate și sistematizate califică această activitate ca având caracter profesional, iar persoana care o realizează are calitatea de profesionist, astfel că exploatarea unei întreprinderi constituie forma juridică de desfășurare a oricărei activități cu caracter profesional.

Întrucât nici Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare și nici Legea nr. 161/2003, cu modificările ulterioare, nu au fost puse în acord cu noul Cod civil, toate trimiterile făcute la comerciant sau acte de comerț trebuie considerate ca fiind făcute la profesionist și întreprindere.

Drept urmare, funcția de judecător și procuror fiind incompatibilă cu orice alte funcții publice sau private, legiuitorul a interzis în mod expres ca aceștia să desfășoare în mod direct sau prin intermediul altor persoane (copii, părinți, soți, prieteni etc.), orice fel de activități comerciale, atât în timpul programului de lucru cât și în afara lui.

Importante de reținut sub acest aspect sunt și prevederile art. 2 lit. a) din Legea nr. 145/2014 pentru stabilirea unor măsuri de reglementare a pieței produselor din sectorul agricol, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora prin „*activitate economică în sectorul agricol*” se înțelege activitatea desfășurată în propria fermă/gospodărie de un producător agricol persoană fizică, pentru obținerea unor produse agricole care depășesc necesarul de consum propriu și sunt destinate vânzării pe piață.

Date fiind cele arătate, **Comisia a apreciat că judecătorii și procurorii pot desfășura activități agricole, cu condiția ca acestea să nu aibă caracter comercial, respectiv să nu constituie activități organizate sistematic ce constau în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau prestarea de servicii, indiferent dacă au sau nu un scop lucrativ. În cazul în care aceste activități agricole se încadrează în una din categoriile prevăzute la art. 2 alin. (2) din O.U.G. nr. 3/2015, judecătorii și procurorii pot beneficia, în calitate de persoane fizice, de plățile reglementate de acest act normativ, acordate prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură.**

Având în vedere că potrivit art. 1 alin. (1) pct. 7 din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, cu modificările și completările ulterioare, judecătorii și procurorii au obligația de a-și declara averea, iar potrivit Ghidului de completare a declarațiilor de avere și interese elaborat de Agenția Națională de Integritate în declarația de avere se vor introduce drepturile și obligațiile din țară și din străinătate ale declarantului și ale familiei sale, rezultă că, **în cazul în care sunt beneficiarii unei plăți reglementate de O.U.G. nr. 3/2015, judecătorii și procurorii au obligația declarării lor, în cuprinsul declarației de avere.**

ÎNȚELESUL SINTAGMEI „PERSONĂ INTERESATĂ”, REGLEMENTATĂ DE ART. 29 ALIN. (7) DIN LEGEA NR. 317/2004, ÎN JURISPRUDENȚA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Judecător Laura Cristina CARCIA

Direcția legislație, documentare și contencios

Potrivit art. 29 alin. (7) **Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii**, „*hotărârile privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor pot fi atacate cu contestație de orice persoană interesată*”.

Conform dispozițiilor art. 1 alin. (1) teza întâi din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004⁵, „*orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată*”.

Art. 2 alin. (1) lit. a) din același act normativ definește persoana vătămată ca orice persoană titulară a unui drept ori a unui interes legitim, vătămată de o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri.

De asemenea, menționăm că interesul este una din condițiile de exercitare a oricărei acțiuni civile și se concretizează în folosul material ori moral pe care l-ar putea obține oricare dintre părți de pe urma activității judiciare pe care intenționează să o desfășoare.

În acest sens, conform art. 33 din Codul de procedură civilă⁶, nu poate fi invocat un interes oarecare, ci acesta trebuie să fie legitim, personal – adică propriu celui ce promovează

acțiunea, născut și actual – respectiv un interes care se află în ființă la data promovării acțiunii și pe tot timpul exercitării acesteia.

Sintagma „persoană interesată” a făcut obiectul analizei Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția de contencios administrativ și fiscal, cu ocazia soluționării contestațiilor formulate împotriva hotărârilor Plenului Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor.

Astfel, prin decizia nr. 3087 din 9 noiembrie 2016⁷, instanța supremă a reținut că magistratul contestator nu a invocat vătămarea unui drept al său și nici nu a indicat dreptul subiectiv atins în substanța sa prin hotărârea Plenului atacată. În fapt, prin hotărârea contestată, Plenul a dispus acordarea avizului anual pentru menținerea în funcție a unui alt magistrat decât contestatorul, după împlinirea vârstei de 65 de ani, hotărâre adoptată în temeiul art. 83 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor⁸.

Pe de altă parte, prin decizia nr. 1186 din 23 martie 2017⁹, aceeași instanță a înlăturat argumentele Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la posibilitatea doar a judecătorului sau procurorului care dorește să își desfășoare în continuare activitatea după împlinirea vârstei de 65 de ani de a contesta hotărârea Plenului de respingere a cererii de acordare a avizului anual, apreciind că un astfel de interes aparține, în respectiva cauză, și unității de parchet la care își desfășura activitatea magistratul solicitant.

⁴ Legea nr. 317/2004 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 02.07.2004 și republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13.09.2005, cu modificările și completările ulterioare.

⁵ Legea nr. 317/2004 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 02.07.2004 și republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13.09.2005, cu modificările și completările ulterioare.

⁶ Codul de procedură civilă a fost publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 247 din 10.04.2015, adoptat prin Legea nr. 134 din 1 iulie 2010 și republicat Monitorul Oficial, Partea I nr. 485 din 15.07.2010 și Monitorul Oficial, Partea I, nr. 6 Legea nr. 317/2004 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 02.07.2004 și republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13.09.2005, cu modificările și completările ulterioare.

⁷ Nepublicată.

⁸ Conform acestui text legal, „*Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege, până la vârsta de 70 de ani. Până la vârsta de 65 de ani, magistratul poate opta să rămână în funcție, însă după împlinirea acestei vârste, pentru menținerea în activitate este necesar avizul anual al Consiliului Superior al Magistraturii*”.

⁹ Neredactată până în prezent.

În continuare, arătăm că prin decizia nr. 2933 din 2 noiembrie 2016¹⁰, Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția de contencios administrativ și fiscal, a apreciat că partea contestatoare nu justifică un interes născut și actual în atacarea unei hotărâri a Plenului prin care s-a dispus, în condițiile art. 134 ind. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară¹¹, aprobarea ocupării pe perioadă nedeterminată a postului vacant temporar al cărui titular este contestatoarea însăși.

Chiar dacă partea contestatoare a urmărit prin promovarea acțiunii conservarea postului său de judecător până la momentul revenirii din concediul de creștere copil, instanța supremă a reținut incidența prevederilor art. 134¹ alin. (3) din Legea nr. 304/2004, care instituie obligația ordonatorului de credite de a asigura magistratului un post vacant din fondul de rezervă, în cazul în care nu mai există posturi vacante la acea instanță sau parchet.

Prin decizia nr. 1621 din 25 mai 2016¹², Înalta Curte de Casație și Justiție a constatat că, deși cererea părții de transfer la una dintre unitățile de parchet indicate a fost admisă printr-o hotărâre ulterioară a secției corespunzătoare, interesul contestatorului subzistă, având în vedere că primele opțiuni exprimate de magistrat au vizat alte unități de parchet decât cea la care a fost transferat. În plus, instanța supremă a observat motivele de ordin personal invocate de către contestator, care

se mențineau și la momentul analizării contestației și care justificau, astfel, interesul actual al părții în respectivul demers judiciar.

Pe de altă parte, prin decizia nr. 3081 din 09 noiembrie 2016¹³, aceeași instanță a reținut că partea contestatoare nu mai deține un interes actual, în condițiile în care aceasta a fost transferată, printr-o hotărâre adoptată ulterior sesizării instanței de judecată, la una dintre judecătoriile din București, menționate în cererea de transfer.

În fine, facem trimitere la decizia nr. 810 din 2 martie 2017¹⁴, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția de contencios administrativ și fiscal, a respins ca lipsită de interes contestația formulată de o terță persoană împotriva unei hotărâri privind propunerea de eliberare din funcție, prin pensionare, a unui magistrat.

În raport de hotărârile judecătorești mai sus indicate, se observă o jurisprudență diversă a instanței supreme în definirea noțiunii de „persoană interesată”, reglementată de art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, analiza realizându-se de către instanță în raport de circumstanțele și normele aplicabile în fiecare caz.

¹⁰ Nepublicată.

¹¹ Conform acestui text legal, „(1) În cazul în care buna funcționare a instanțelor sau a parchetelor este grav afectată din cauza numărului de posturi vacante temporar, acestea pot fi ocupate pe perioadă nedeterminată, potrivit legii, în cazul în care vacantarea posturilor s-a realizat în urma:

a) numirii în funcții de conducere;
b) numirii ca procuror în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor din Criminalitate Organizată și Terorism ori al Direcției Naționale Anticorupție;
c) detașării;
d) alegerii în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii;
e) suspendării din funcție, în temeiul art. 62 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
f) vacantării din alte cauze, pe o perioadă mai mare de un an.

(2) Numărul posturilor vacante temporar care se pot ocupa în cazurile prevăzute la alin. (1) se aprobă pentru fiecare instanță sau, după caz, parchet de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea ordonatorilor de credite.

(3) După încetarea situațiilor prevăzute la alin. (1), în cazul în care judecătorul sau procurorul revine la instanța sau parchetul unde a funcționat anterior, ordonatorul principal de credite este obligat să-i asigure de îndată un post vacant din fondul de rezervă prevăzut la alin. (4) și (5), în cazul în care nu mai există posturi vacante la acea instanță sau parchet.

(4) Pentru asigurarea posturilor necesare de judecător sau procuror la încetarea situațiilor prevăzute la alin. (1), se constituie, prin bugetul de stat, un fond de rezervă de 150 de posturi de judecător și 50 de posturi de procuror. Numărul posturilor din fondul de rezervă se poate actualiza anual prin hotărâre a Guvernului.

(5) Posturile prevăzute la alin. (4) vor fi repartizate instanțelor și parchetelor prin ordin al ministrului justiției, în situația în care la instanțele sau parchetele unde judecătorul sau procurorul a solicitat revenirea pe post nu există posturi vacante.

(6) În cazul vacantării ulterioare a unor posturi la instanța sau parchetul respectiv/respectiv, temporar sau definitiv, posturile de judecător sau procuror repartizate în condițiile alin. (4) se reinclud de drept, de la data vacantării, în fondul de rezervă, iar judecătorul sau procurorul care a ocupat un astfel de post este considerat încadrat pe postul care se vacantează. Includerea postului vacantat în fondul de rezervă se constată prin ordin al ministrului justiției, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în termen de 15 zile de la vacantare.

(7) Sumele de bani corespunzătoare finanțării posturilor neocupate prevăzute la alin. (1) vor fi virate la bugetul de stat, la sfârșitul fiecărui an calendaristic.

¹² Publicată pe www.scj.ro.

¹³ Nepublicată.

¹⁴ Neredactată până în prezent.

PROPUNERI DE MODIFICARE ȘI COMPLETARE A LEGII NR. 317/2004 PRIVIND CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII ÎN CEEA CE PRIVEȘTE MODALITATEA DE APLICARE A SANCTIUNII DISCIPLINARE ÎN CAZUL SĂVÂRȘIRII MAI MULTOR ABATERI DISCIPLINARE DE ACEEAȘI PERSOANĂ ÎNAINTE DE A FI ANCTIONATĂ PRIN HOTĂRÂRE DEFINITIVĂ PENTRU VREUNA DINTRE ELE

Procuror Loredana BĂLĂNOIU

Direcția legislație, documentare și contencios

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare și Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare nu reglementează modalitatea de aplicare a sancțiunii disciplinare în cazul în care acțiunea disciplinară vizează mai multe abateri disciplinare săvârșite de aceeași persoană înainte de a fi sancționată prin hotărâre definitivă pentru vreuna dintre ele.

În situația în care exercitarea acțiunii disciplinare s-a făcut concomitent, în același dosar, cu privire la mai multe abateri disciplinare săvârșite de același magistrat, practica Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii este în sensul aplicării unei singure sancțiuni disciplinare pentru toate abaterile săvârșite.

Pe de altă parte, în cazul aplicării mai multor sancțiuni disciplinare față de aceeași persoană prin hotărâri distincte, dacă acțiunile disciplinare nu se află concomitent pe rolul Secției corespunzătoare a Consiliului (de ex., când una dintre acțiunile disciplinare a fost soluționată definitiv de Secție, iar altă acțiune se află pe rolul Secției, nefiind încă soluționată), sancțiunile disciplinare aplicate sau care urmează a se aplica se execută succesiv, în ordine cronologică, în funcție de data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost aplicată sancțiunea disciplinară.

Analizând comparativ situația executării sancțiunilor disciplinare dispuse prin hotărâri distincte pentru abateri disciplinare concurente, cu situația sancțiunilor disciplinare dispuse în cauzele în care exercitarea sancțiunii disciplinare s-a făcut concomitent, în același dosar, cu privire la mai multe abateri disciplinare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a

apreciat că, pentru a nu se crea magistratului o situație mai grea față de cea în care toate acțiunile disciplinare sunt conexe și se aplică o singură sancțiune disciplinară, se impune reglementarea obligativității aplicării unei singure sancțiuni disciplinare pentru toate abaterile concurente, în funcție de gravitatea tuturor abaterilor săvârșite.

Plenul a avut în vedere că *de lege lata* nu este reglementată posibilitatea cumulului juridic sau contopirii sancțiunilor disciplinare aplicate prin hotărâri distincte față de aceeași persoană, astfel încât fiecare dintre aceste sancțiuni trebuie să-și producă efectele.

Plenul a reținut, totodată, că este necesar ca la aplicarea sancțiunii pentru concursul de abateri disciplinare să se aibă în vedere și situația în care una sau mai multe dintre sancțiunile stabilite pentru o parte din abaterile concurente au fost executate în tot sau în parte.

Altfel, ar fi injust ca sancțiunile disciplinare deja executate, în tot sau în parte, să nu fie luate în considerare la executarea sancțiunii aplicate pentru toate abaterile concurente.

De altfel, rațiunea stabilirii unei singure sancțiuni disciplinare pentru toate abaterile concurente a fost tocmai aceea de a se evita aplicarea și, implicit, executarea succesivă a mai multor sancțiuni disciplinare ce vizează abateri concurente. Or, acest deziderat nu ar mai fi îndeplinit dacă nu s-ar ține cont de sancțiunile disciplinare deja executate, în tot sau în parte, aplicate pentru o parte din abaterile concurente.

În acest context, în ședința din data de 22 noiembrie 2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât sesizarea

ministrului justiției cu următoarea propunere de completare a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii:

După articolul 51, se introduce un nou articol, articolul 51¹ cu următorul cuprins:

„Art. 51¹- (1) Există concurs de abateri disciplinare când două sau mai multe abateri disciplinare au fost săvârșite de aceeași persoană înainte de a fi aplicată o sancțiune disciplinară pentru vreuna dintre ele printr-o hotărâre definitivă.

(2) În situația în care pentru mai multe abateri disciplinare concurente au fost aplicate mai multe sancțiuni disciplinare prin hotărâri definitive, secția corespunzătoare a Consiliului va aplica o singură sancțiune disciplinară pentru toate abaterile, fără ca sancțiunea aplicată să fie mai ușoară decât cea mai gravă dintre sancțiunile aplicate anterior.

(3) Prevederile alineatului (2) se aplică în mod corespunzător și în situația în care una sau mai multe dintre abaterile disciplinare concurente formează obiectul unei acțiuni disciplinare nesoluționate, aflate pe rolul secției corespunzătoare a Consiliului, în timp ce pentru alte abateri disciplinare concurente au fost aplicate sancțiuni disciplinare prin hotărâri definitive.

(4) În situația în care una sau mai multe dintre sancțiunile disciplinare stabilite anterior pentru alte abateri concurente au fost executate, în tot sau în parte, sancțiunea aplicată ulterior pentru concursul de abateri se execută în parte sau nu se mai execută, după caz. La stabilirea părții din sancțiune care se execută, secția corespunzătoare a Consiliului va ține seama de natura și durata sancțiunii sau a sancțiunilor executate anterior.

(5) Prin hotărârea prin care se aplică, în condițiile alineatelor (2) și (3), o sancțiune disciplinară pentru un concurs de abateri disciplinare vor fi desființate, sub aspectul sancțiunilor, hotărârile definitive anterioare.

(6) Prevederile art. 51 se aplică în mod corespunzător.”

O altă problemă analizată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în ședința din 22 noiembrie 2016, a vizat necesitatea modificării dispozițiilor art. 52 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, având în vedere faptul că măsura provizorie a suspendării din funcție pe durata procedurii disciplinare are o durată variabilă, în funcție de durata procedurii disciplinare, putând produce efecte până la soluționarea definitivă a acțiunii disciplinare

Spre deosebire de măsura suspendării din funcție dispusă în temeiul art. 52 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, sancțiunea disciplinară a suspendării din funcție prevăzută de art. 100 lit. d) din Legea nr. 303/2004 are o durată maximă, putând fi dispusă pe o perioadă de până la 6 luni.

Așadar, de lege lata nu există o corelare între durata măsurii provizorii a suspendării din funcție pe durata procedurii disciplinare și durata sancțiunii disciplinare a suspendării din funcție, prima măsură putând avea chiar o durată mai mare decât durata maximă a sancțiunii disciplinare a suspendării din funcție

Din această perspectivă, Plenul a apreciat oportună stabilirea unei durate maxime de 6 luni a suspendării din funcție pe parcursul procedurii disciplinare, pentru a nu se pune problema creării în fapt a unei situații mai grave decât însăși

sancțiunea disciplinară aplicată (cu excepția situației în care s-ar aplica sancțiunea excluderii din magistratură).

Măsura provizorie a suspendării din funcție pe durata procedurii disciplinare poate dura până la soluționarea definitivă a acțiunii disciplinare, ceea ce înseamnă că, în prezent, poate avea o întindere temporală mai mare decât durata maximă de 1 an și, respectiv de 6 luni pentru care pot fi dispuse sancțiunile disciplinare prevăzute de art. 100 lit. b), c) și d) din Legea nr. 303/2004 (diminuarea indemnizației de încadrare lunară brută, mutarea disciplinară la o altă instanță sau alt parchet și suspendarea din funcție).

Totodată, Plenul a reținut că trebuie avută în vedere gravitatea acestei măsuri provizorii care restrânge temporar dreptul la muncă al persoanei cercetate disciplinar, drept ce este garantat de art. 41 alin. (1) din Constituția României. Astfel, nu trebuie neglijate consecințele negative ale unei asemenea măsuri provizorii care se repercutează în mod direct asupra vieții profesionale și personale a judecătorului sau procurorului, prin prisma faptului că acesta este pus atât în imposibilitatea de a-și exercita funcția, cât și în situația de a nu-și primi indemnizația pe perioada suspendării provizorii, indiferent de soluția pronunțată de Consiliul Superior al Magistraturii sau de instanța de judecată, după caz, asupra fondului acțiunii disciplinare.

În acest sens, trebuie avut în vedere inclusiv faptul că de lege lata în cazul suspendării din funcție pe durata procedurii disciplinare nu există prevederi care să stabilească, similar art. 62 alin. (4) din Legea nr. 303/2004, dacă judecătorului îi sunt aplicabile interdicțiile și incompatibilitățile stabilite de lege, nici dispoziții care să reglementeze, similar art. 63 alin. (2) din aceeași lege, modalitatea de realizare a principiului restitutio in integrum, în cazul în care magistratul nu a fost sancționat disciplinar în urma exercitării acțiunii disciplinare.

Pentru aceste considerente, în ședința din 22 noiembrie 2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât sesizarea ministrului justiției cu următoarea propunere de modificare a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii:

La articolul 52, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 52 – (1) Pe durata procedurii disciplinare, secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, din oficiu sau la propunerea inspectorului judiciar, poate dispune suspendarea din funcție a magistratului, până la soluționarea definitivă a acțiunii disciplinare, dar nu mai mult de 6 luni, dacă exercitarea în continuare a funcției ar putea afecta desfășurarea cu imparțialitate a procedurilor disciplinare sau dacă procedura disciplinară este de natură să aducă atingere gravă prestigiului justiției.”

În consecință, în temeiul art. 138 alin. (5) din Legea nr. 317/2007 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora Plenul Consiliului Superior al Magistraturii poate sesiza ministrul justiției cu privire la necesitatea inițierii sau modificării unor acte normative în domeniul justiției, a fost solicitată ministrul justiției dispunerea măsurilor necesare pentru inițierea demersurilor normative propuse.

PROFILULUI OCUPAȚIONAL AL FUNCȚIEI DE PROCUROR. REPERE ȘI ANALIZE COMPARATIVE

Gavril Marius BABICI

psiholog specialist psihologia muncii și organizațională, Consiliul Superior al Magistraturii

Clariss Loredana PIROȘCĂ

psiholog practicant autonom psihologia muncii și organizațională, Înalta Curte de Casație și Justiție

1. Introducere

Demersul pentru elaborarea profilului ocupațional al funcției de procuror a fost inițiat de conducerea Consiliului în cadrul preocupărilor pentru actualizarea profilului profesiei de judecător și procuror, aprobat prin *Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 184/2006*.

Activitatea s-a desfășurat pe parcursul anului 2016 la nivelul unui grup de lucru, coordonat de un membru CSM. Din grupul de lucru au făcut parte judecători, procurori, formatori și psihologi de la nivelul Consiliului, Institutului Național al Magistraturii și al curților de apel.

Scopul principal al activității a constat în analiza activității procurorilor de la nivelul unităților de parchet în vederea determinării solicitărilor specifice, precum și a măsurii în care acestea sunt diferite de solicitările identificate în activitatea judecătorilor de la nivelul instanțelor judecătorești, aspect care să justifice trasarea unui profil ocupațional distinct al funcției de procuror.

Metodologia utilizată pentru culegerea datelor a fost similară cu cea folosită în cazul funcției de judecător [10], aspect necesar pentru a putea face comparații și corelații între date.

Strat eșantion/ Grad unitate parchet	Volum eșantion 15%	Volum eșantion optim	Distribuția eșantionului pe unități de parchet în funcție de volumul de cauze pe procuror		
			mic	mediu	mare
PCA	33	33	11	11	11
PT	81	33	11	11	11
PJ	170	33	11	11	11
Total eșantion procurori 15%	284	99	33	33	33

Datele au fost colectate din eșantioane reprezentative statistic. În cazul judecătorilor și procurorilor eșantionul a fost unul de tip probabilistic, bazat pe o selecție aleatoare stratificată [2] și [8]. Stratificarea în acest caz a avut în vedere gradul instanțelor/parchetelor - curte de apel, tribunal,

judecătore - și volumul de încărcare pe judecător/procuror - mic, mediu, mare.

De menționat este faptul că în construirea eșantioanelor de studiu s-a avut în vedere un număr minim de 30 de respondenți pentru fiecare strat, aspect necesar pentru asigurarea reprezentativității statistice.

În cazul populațiilor statistice mari, respectiv cele de la judecători și procurori, în stabilirea dimensiunii optime a eșantionului s-a avut în vedere stratul cu cei mai puțini judecători/procurori, numărul de judecători/ procurori selectat fiind distribuit în mod proporțional și la celelalte straturi.

Eșantioanele utilizate în cadrul cercetării se prezintă astfel:

• eșantionul utilizat pentru culegerea datelor de la instanțele judecătorești

Strat eșantion/ Grad instanță	Volum eșantion 5%	Volum eșantion optim	Distribuția eșantionului pe instanțe în funcție de volumul de cauze pe judecător		
			mic	mediu	mare
Curte de Apel	36	36	12	12	12
Tribunal	64	36	12	12	12
Judecător ii	90	36	12	12	12
Total eșantion judecător i 5%	190	108	36	36	36

• eșantionul utilizat pentru culegerea datelor de la nivelul parchetelor de pe lângă instanțele judecătorești

Prelucrarea statistică a datelor a avut în vedere calcularea indicatorilor statistici descriptivi prin procedura *Explore*, testarea diferențelor dintre medii prin procedura de analiză de

varianță unifactorială (*One Way Anova*), precum și calcularea coeficientului de consistență internă alpha. Testarea diferențelor dintre medii s-a realizat prin raportarea rezultatelor la un prag de semnificație statistic de 0.005.

Din motive de organizare a materialului, prezentarea comparativă a rezultatelor va avea în vedere doar cadrul competențelor generale și specifice.

Solicitările referitoare la conținutul și contextul muncii vor fi prezentate doar pentru funcția de procuror, urmând ca analiza comparativă să aibă în vedere datele din profilul ocupațional al funcției de judecător [10], publicat în revista *Justiția în actualitate*, nr.1/2015.

2. Elemente specifice privind profilul ocupațional al funcției de judecător și procuror

Faptul că profilul ocupațional se focusează distinct pe funcțiile de judecător și procuror, reprezintă o abordare nouă prin raportare la actualul profil al magistratului, premisa de la care s-a pornit în acest caz fiind aceea că magistratura reprezintă un cumul de funcții (judecător, procuror, magistrat asistent etc) fiecare având particularitățile ei specifice referitoare la contextul și conținutul muncii, competențele utilizate, solicitările psihologice etc.

De remarcat este faptul că această abordare este susținută de rezultatele prelucrărilor statistice. Astfel între funcția de judecător și procuror au fost identificate diferențe semnificative statistic, $p < 0.005$, în ceea ce privește nivelul de solicitare al unor aptitudini și abilități specifice.

De asemenea, prelucrările statistice au scos în evidență faptul că în cadrul aceleiași funcții se înregistrează solicitări diferite la nivelul unor aptitudini și abilități specifice, semnificative statistic la un prag $p < 0.005$, aspect determinat de acțiunea unor variabile, respectiv: grupa de vârstă, specializarea, volumul de activitate și gradul instanței sau parchetului unde funcționează magistratul.

Diferențele înregistrate între funcțiile de judecător și procuror, precum și faptul că în cadrul aceleiași funcții se înregistrează solicitări diferite, determinate de acțiunea unor variabile, susține ipoteza că în cazul magistraturii putem vorbi despre profile ocupaționale distincte pentru fiecare funcție.

Referitor la cadrul competențelor generale și specifice, este de precizat faptul că acesta a făcut obiectul unor prelucrări statistice în scopul determinării coeficientului de consistență internă alpha, respectiv a măsurii în care dimensiunile asociate se referă la același construct.

Coeficientul de consistență internă alpha a fost calculat doar pentru competențele care grupau două sau mai multe dimensiuni.

Analiza datelor a scos în evidență coeficienți de consistență internă buni și chiar foarte buni pentru competențele generale și specifice funcției de judecător și procuror, respectiv:

I. Aptitudini generale și specifice – 0.908

- 1.1 Aptitudinea de analiză și rezolvare a problemelor – 0.879
- 1.2 Aptitudini cantitative
- 1.3 Aptitudini perceptive – 0.813
- 1.4 Memoria
- 1.5 Atenția – 0.828
- 1.6 Aptitudini fizice

II. Competențe sociale și de comunicare – 0.928

- 1.1 Abilități interpersonale – 0.864
- 1.2 Abilități de gestionare a efortului – 0.764
- 1.3 Abilități de gestionare a activității – 0.801
- 1.4 Abilități de gestionare a emoțiilor – 0.726
- 1.5 Competențe de comunicare – 0.756

III. Competențe lingvistice

IV. Competențe tehnice – 0.761

V. Cerințe psihofamiliale

Coeficientul de corelație internă pentru toate competențele generale și specifice este de **0.950**, aspect care scoate în evidență că dimensiunile asociate acestora se completează reciproc, ceea ce asigură caracterul omogen al profilului ocupațional al funcției de judecător și procuror.

Referitor la dimensiunile asociate competențelor generale și specifice, acestea au fost prezentate sub o formă grafică, aspect menit să faciliteze identificarea nivelului de dezvoltare solicitat de fiecare funcție, respectiv judecător și procuror.

Nivelul de dezvoltare a fiecărei dimensiuni a fost reprezentat grafic prin utilizarea unei scale Likert în șapte trepte, codificate în prealabil, respectiv: 1 – 2 deloc important; 3-5 important; 6-7 foarte important.

Utilizarea scalei Likert în șapte trepte a permis evaluarea fiecărei dimensiuni dintr-o perspectivă liniară. De asemenea, această formă de măsurare a permis fiecărui respondent să-și exprime cât mai fidel opinia prin raportare la propria experiență profesională.

Profilul ocupațional al funcției de judecător și procuror reprezintă un instrument valid care poate fi utilizat în procedurile de recrutare și selecție, transfer, evaluare profesională, dezvoltare a unor abilități nonjuridice etc.

De asemenea, profilul ocupațional al funcției de procuror poate fi utilizat de către conducerea unităților de parchet în cadrul procedurilor de repartizare a procurorilor în funcție de aptitudini pe sectoare de activitate.

Având în vedere faptul că dimensiunile asociate competențelor generale și specifice din profilul ocupațional al funcției de judecător și procuror sunt în acord cu *Recomandarea 2006/962/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind competențele - cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*, rezultă că profilul ocupațional poate fi un instrument foarte util în pregătirea inițială a viitorilor magistrați, precum și în formarea continuă a judecătorilor și procurorilor.

3. Profilul ocupațional al funcției de procuror

A. Conținutul muncii

A.1 Descrierea profesiei

Practicanții acestei profesii fac parte din categoria magistraților care desfășoară activități judiciare în scopul apărării intereselor generale ale societății, ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor.

Procurorii sunt numiți de Președintele României și se bucură de stabilitate fiind independenți, în condițiile legii.

Procurorii care se bucură de stabilitate pot fi mutați prin transfer, detașare sau promovare, numai cu acordul lor. Procurorii pot fi delegați, suspendați sau eliberați din funcție în condițiile legii.

Procurorii sunt obligați prin întreaga lor activitate să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și să participe la formarea profesională continuă.

Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, imparțialității și al controlului ierarhic sub autoritatea Ministrului Justiției.

A.2 Ocupații înrudite

Judecător, magistrat – asistent, consilier juridic – personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor.

A.3 Interdicții și incompatibilități impuse prin lege ocupantului funcției

Funcția de procuror este incompatibilă cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.

Procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înfăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății, cu excepția în care conflictul de interese a fost adus la cunoștință, în scris, conducătorului parchetului și s-a considerat că existența acestuia nu afectează îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu.

Procurorii sunt obligați să dea, anual, o declarație pe proprie răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora.

Procurorii nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

Procurorii nu pot să facă parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic. Procurorii sunt obligați ca în exercitarea

atribuțiilor să se abțină de la exprimarea sau manifestarea, în orice mod, a convingerilor lor politice.

Procurorii nu își pot exprima public opinia cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul.

Procurorii nu pot să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanțe sau parchete decât acelea în cadrul cărora își exercită funcția și nu pot îndeplini orice altă activitate care, potrivit legii, se realizează de avocat.

Procurorilor le este permis să pledeze, în condițiile prevăzute de lege, numai în cauzele lor personale, ale ascendenților și descendenților, ale soților, precum și ale persoanelor puse sub tutela sau curatela lor. Chiar și în asemenea situații procurorilor nu le este îngăduit să se folosească de calitatea pe care o au pentru a influența soluția instanței de judecată sau a parchetului și trebuie să evite a se crea aparența că ar putea influența în orice fel soluția.

Procurorilor le este interzis să desfășoare activități comerciale, direct sau prin persoane interpuse; să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură; să aibă calitatea de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare ori financiare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome. Prin derogare, procurorii pot fi acționari sau asociați ca urmare a legii privind privatizarea în masă.

Alte cazuri de incompatibilitate sunt:

- procurorul a fost reprezentant sau avocat al unei părți ori al unui subiect procesual principal, chiar și în altă cauză.
- procurorul este soț, rudă sau afin până la gr.IV inclusiv cu una dintre părți, cu un subiect procesual principal, cu avocatul ori reprezentanții unei părți.
- procurorul a fost expert sau martor în cauză.
- procurorul este tutore/curator al unuia dintre părți.
- există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea procurorului este afectată.
- procurorul care a participat ca judecător într-o cauză nu poate, în aceeași cauză, să exercite funcția de urmărire penală sau să pună concluzii la judecarea acelei cauze în primă instanță și în căile de atac.
- procurorul și judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau unul dintre membrii completului de judecată sunt soți, rude sau afini între ei, până la gradul al IV-lea inclusive.

Procurorii pot participa la elaborarea de publicații, pot elabora articole, studii de specialitate, lucrări literare ori științifice și pot participa la emisiuni audiovizuale, cu excepția celor cu caracter politic.

Procurorii pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaționale.

Procurorii pot fi membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial.

A.4 Activități și sarcini specifice îndeplinite în exercitarea funcției

A.4.1 atribuții privind activitatea de urmărire penală

- efectuează urmărirea penală în cauzele date prin lege în competența parchetului sau în cauzele preluate de la parchetele ierarhic inferioare.
- asigură folosirea mijloacelor tehnice criminalistice în activitatea de urmărire penală.
- organizează activitatea de cercetare criminologică și de valorificare a rezultatelor acesteia în legătură cu cauzele care generează și condițiile care favorizează săvârșirea de infracțiuni.
- supraveghează activitatea organelor de cercetare penală în cauzele date prin lege în competența parchetului și dispune măsurile necesare desfășurării corespunzătoare a acestei activități.
- țin evidența cauzelor, prevăzute de lege, în care s-a dispus începerea urmăririi penale, dispunând măsuri în vederea soluționării operative și temeinice a acestora.
- soluționează plângerile împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală în cauzele în care se exercită supravegherea activității de urmărire penală și rezolvă conflictele de competență între organele de cercetare penală, potrivit legii.
- urmăresc modul de apărare a drepturilor și intereselor minorilor, precum și ale persoanelor puse sub interdicție de către instituțiile abilitate.
- redactează notele scrise cu privire la admisibilitatea ori temeinicia plângerii împotriva soluțiilor de urmărire sau netrimitere în judecată și răspunsul la cererile și excepțiile formulate de către 39omparati ori excepțiile ridicate din oficiu parchetului în procedura de 39ompar preliminară, dacă nu sunt date de conducătorul parchetului în competența Secției judiciare.
- participă la judecarea contestațiilor cu privire la modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor, precum și împotriva soluțiilor prevăzute la art. 346 alin. (3) – (5) din Codul de procedură penală, în procedura de 39ompar preliminară, dacă nu sunt date de conducătorul parchetului în competența Secției judiciare.
- participă la ședințele de judecată, în condițiile legii.

A.4.2 atribuții în legătură cu activitatea judiciară

- participă la judecarea cauzelor penale și civile, potrivit legii.
- exercită căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate de instanță, potrivit legii.
- exercită acțiunea civilă în cazurile prevăzute de lege.
- examinează cazurile de aplicare neunitară a legii și fac propuneri motivate pentru promovarea recursului în interesul legii.
- analizează cazurile în care instanțele au pronunțat hotărâri definitive de achitare, restituire etc.

A.4.3 atribuții în legătură cu procedurile, stabilite potrivit legii

- asigură realizarea procedurilor în conformitate cu OUG nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

- asigură îndeplinirea procedurilor legale privind cererile de arestare provizorie în vederea extrădării, de extrădare pasivă, de transfer al persoanelor condamnate, de preluare a urmăririi penale și alte forme de cooperare judiciară internațională în materie penală, în conformitate cu dispozițiile legale.

A.4.4 atribuții în legătură cu pregătirea profesională

- studierea legislației și jurisprudenței.
- participarea la ședințele de analiză a soluțiilor pronunțate de instanțele judecătorești, precum și a activității.
- îndeplinirea activităților prevăzute de lege ori de alte acte normative privind pregătirea procurorilor stagiați.

A.4.5 atribuții administrative

A.4.6 alte atribuții prevăzute de lege și regulamente sau stabilite prin dispoziția procurorului ierarhic superior.

B. Contextul muncii

B.1 Cadrul social și valoric al funcției

B.1.1 Comunicarea

Procurorul trebuie să fie un foarte bun comunicator deoarece îndeplinirea activităților specifice solicită în foarte mare măsură această abilitate.

Îndeplinirea activităților specifice privind participarea la ședințele de judecată, supravegherea urmăririi penale, audierea persoanelor etc., solicită foarte mult comunicarea orală deoarece procesul de transmitere și culegere a informațiilor implică angajarea unor discuții complexe cu judecători, avocați, polițiști și alte organe de urmărire penală, suspecti, persoane vătămate, martori, experți etc.

Având în vedere diversitatea participanților la procesul penal, precum și diferențele de statut ocupațional și de calificare ale acestora, rezultă că procurorii trebuie să prezinte tenacitate în discurs, respectiv capacitatea de adaptare a comunicării orale la calitatea interlocutorilor.

De asemenea, având în vedere importanța comunicării orale în îndeplinirea sarcinilor specifice, procurorii trebuie să dețină cunoștințe foarte bune despre tehnicile și metodele specifice psihologiei comunicării, precum și o serie de abilități personale, respectiv deschidere socială, amabilitate, tonus dispozițional, spirit de observație, toleranță la critică și frustrare, perseverență etc., aspect menit să faciliteze procesul de culegere a informațiilor.

În ceea ce privește comunicarea scrisă aceasta este foarte solicitată în etapa elaborării și redactării actelor procesuale și procedurale (ordonanțe, rechizitorii etc), precum și a formulării, respectiv exercitării contestațiilor și căilor de atac prevăzute de lege împotriva hotărârilor judecătorești, soluționării plângerilor etc.

Având în vedere complexitatea documentelor întocmite de procurori, rezultă că aceștia trebuie să aibă capacitatea de a utiliza noțiuni și termeni juridici la un nivel foarte ridicat de conceptualizare și abstractizare. De asemenea, comunicarea scrisă trebuie să respecte o serie de cerințe obligatorii: să fie clară, concisă, coerentă logic și corectă din punct de vedere a normelor gramaticale.

B.1.2 Responsabilitatea pentru alții

Specificul activității procurorilor presupune lucrul cu organele de cercetare penală, subiecții procesuali principali, avocații, experții, alți subiecți procesuali, precum și cu judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară, instanțele judecătorești.

Procurorul conduce și controlează nemijlocit activitatea de urmărire penală a poliției judiciare și a organelor de cercetare penală speciale, prevăzute de lege. De asemenea, procurorul supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale. Procurorul poate să efectueze orice act de urmărire penală în cauzele pe care le conduce și le supraveghează.

În exercitarea funcției, procurorul are obligația de a se asigura că urmărirea penală este efectuată cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.

În cursul urmăririi penale, procurorul trebuie să se asigure că probele strânse și administrate sunt atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu sau la cerere.

În scopul obținerii de probe procurorul trebuie să se asigure că nu sunt întrebunțate violențe, amenințări ori alte mijloace de constrângere, precum și promisiuni sau îndemnuri.

De asemenea, procurorul trebuie să se asigure că organele judiciare penale sau alte persoane care acționează pentru acestea nu provoacă o persoană să săvârșască ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

În cazul în care în timpul audierii suspectul, inculpatul, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente, martorii sau experții, prezintă semne vizibile de oboseală excesivă sau simptomele unei boli care îi afectează capacitatea fizică ori psihică de a participa la ascultare, procurorul trebuie să dispună întreruperea ascultării și, dacă este cazul, să ia măsuri pentru ca persoana să fie ascultată de un medic. În cazul perchezițiilor la domiciliu procurorul trebuie să se asigure că organul de cercetare penală, însoțit, după caz, de lucrători operativi, folosește forța în mod adecvat și proporțional.

În stabilirea măsurilor preventive, respectiv reținerea, controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune, arestul la domiciliu și arestarea preventivă, procurorul trebuie să se asigure că există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că persoana a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.

De asemenea, procurorul trebuie să se asigure că dispozițiile legale au fost respectate în stabilirea măsurii reținerii.

B.1.3 Relațiile cu judecătorii, procurorii, personalul asimilat, personalul auxiliar, funcționarii, personalul de la nivelul altor instituții

În cadrul relațiilor interpersonale de la nivelul colectivului, procurorii trebuie să respecte independența și imparțialitatea colegilor procurori.

În cadrul relațiilor profesionale procurorii trebuie să respecte independența judecătorilor. De asemenea, trebuie să acorde o atenție deosebită drepturilor și opiniilor celor cu care intră în contact.

În situații divergente sau potențial conflictuale, procurorii trebuie să manifeste toleranță, calm și deschidere spre găsirea de soluții care să conducă la gestionarea constructivă a situației.

B.1.4 Conduita profesională în timpul exercitării funcției

Conduita profesională trebuie să se caracterizeze prin obligația de rezervă, precum și printr-un comportament etic, bazat pe bună credință, în acord cu Codul deontologic al profesiei de judecător și procuror.

Procurorii trebuie să acorde o atenție deosebită relației cu ceilalți actori implicați în activitățile specifice, în sensul de a manifesta preocupare pentru a oferi explicații sau a soluționa cu celeritate cererile acestora.

De asemenea, procurorii trebuie să-și gestioneze foarte bine autoritatea în cadrul activităților de urmărire penală, precum și în cadrul relațiilor profesionale, fără a face abuz de dispozițiile legale.

B.1.5 Conduita în societate

Procurorul trebuie să prezinte principii și valori morale foarte bine cristalizate, fapt care să se reflecte și în comportamentul adoptat în plan social.

B.1.6 Evitarea conflictelor de interese de orice natură, imparțialitate

Procurorul trebuie să acorde o atenție deosebită evitării conflictelor de interese de orice natură. De asemenea, trebuie să prezinte o capacitate foarte bună de a identifica situațiile care pot afecta imparțialitatea și pot conduce la conflicte de interese, precum și de a acționa în vederea eliminării acestora.

B.1.7 Raportarea la valori specifice justiției

Procurorul trebuie să manifeste un nivel foarte ridicat de conceptualizare a noțiunii de independență, legalitate, imparțialitate, integritate, probitate morală și profesională etc., precum și de aderență la conduitele profesionale care transpun aceste valori în fapt.

De asemenea, procurorul trebuie să prezinte un sistem de valori personale foarte bine cristalizat, fapt care să determine o putere de apreciere și o consistență argumentativă ridicată.

B.2 Cadrul organizatoric al muncii

B.2.1 Cadrul muncii

Procurorii sunt constituiți în parchete ce funcționează pe lângă instanțele de judecată, respectiv: Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, parchetele de pe lângă

curțile de apel, parchetele de pe lângă tribunale, parchetele de pe lângă tribunalele specializate pentru minori și familie, parchetele de pe lângă judecătorii și parchetele militare.

Procurorii ce funcționează în cadrul parchetelor militare își desfășoară activitatea la nivelul Secției parchetelor militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București, precum și a parchetelor militare de pe lângă tribunalele militare.

La nivelul parchetelor procurorii funcționează, după caz, în secții, servicii, birouri și alte compartimente, conduse de procurori șefi.

Procurorii din fiecare parchet sunt subordonați conducătorului parchetului, secției, serviciului, biroului etc. Conducătorul fiecărui parchet este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție.

În îndeplinirea sarcinilor specifice, procurorii pot să lucreze individual sau în echipă, în funcție de complexitatea dosarelor repartizate.

B.2.2 Condițiile fizice ale muncii

Activitatea procurorilor se desfășoară preponderent în birouri, principalele sarcini îndeplinite în acest cadru fiind cele referitoare la studierea dosarelor; întocmirea actelor procesuale și procedurale; audieri de persoane; examinarea legalității soluțiilor pronunțate de instanțele judecătorești; elaborarea și redactarea căilor de atac; documentarea și studierea practicii judiciare; soluționarea contestațiilor, plângerilor, cererilor etc.

Specificul activității de birou presupune utilizarea documentelor în format hârtie și electronic; utilizarea instrumentelor de scris clasice (pix, stilou, creion etc); utilizarea faxului, copiatorului, poștei electronice, internetului etc.

Unii procurori preferă să redacteze singuri rechizitoriile, căile de atac etc., motiv pentru care apelează la utilizarea computerului și implicit a programului de editare a textelor Word, aspect menit să faciliteze îndeplinirea sarcinilor.

Activitatea procurorilor presupune în mare măsură și efectuarea de deplasări pe teren în scopul efectuării cercetărilor la fața locului.

De asemenea, activitatea procurorilor presupune și deplasarea la sediile instanțelor judecătorești în scopul participării la ședințele de judecată cu cauze penale și civile, respectiv a susținerii cererilor formulate în vederea stabilirii măsurilor preventive.

Frecvența și durata deplasărilor depinde de specificul activităților. Astfel în cazul participării procurorilor la ședințele de judecată, frecvența deplasărilor este stabilită conform unei programări prealabile aprobate de conducerea parchetului. Durata deplasării în acest caz este dependentă de timpul alocat ședinței de judecată.

În ceea ce privește deplasările pe teren acestea vizează cercetări la fața locului, realizarea de flagrante, participarea la activitățile de supraveghere cu tehnică specială, participarea la efectuarea autopsiilor în cazurile de omor, deplasarea la evenimente care presupun prezența procurorului, potrivit legii etc.

Deplasările pe teren presupun de multe ori un program imprevizibil ca durată și frecvență, solicitările în acest caz

putând apărea la orice oră din zi sau din noapte, ceea ce implică o disponibilitate mare din partea procurorilor, precum și a familiilor acestora.

B.2.3 Solicitățile muncii

Solicitățile resimțite de procurori sunt preponderent cele specifice activității de birou, respectiv: oboseală musculară determinată de poziția de lucru șezând; oboseală neurosenzorială resimțită pe fondul solicitării analizatorului vizual și oboseală psihică determinată de presiunea termenelor, complexitatea muncii și volumul de activitate.

Faptul că activitatea procurorilor presupune efectuarea de deplasări la sediul instanțelor în vederea participării la ședințele de judecată, poate determina discontinuitate în program ceea ce afectează planificarea lucrărilor și implicit randamentul în activitate.

De asemenea, efectuarea de deplasări pe teren, a căror durată și frecvență nu poate fi stabilită foarte precis, precum și efectuarea de ore suplimentare în mod constant solicită din partea procurorilor o viață de familie echilibrată, aspect menit să asigure suportul moral și psihologic necesar desfășurării unei activități profesionale de calitate.

Specificul activităților de urmărire penală presupune expunerea la factori alergeni ca urmare a lucrului cu documente, registre, arhive, etc. De asemenea, deplasarea pe teren presupune expunerea la agresiuni, zgomot, accidente de circulație și de altă natură, variații ale climei, substanțe toxice, agenți patogeni etc.

Având în vedere că specificul activităților implică o anumită încărcătură emoțională, a cărei intensitate poate fi resimțită diferit în funcție de fondul subiectiv al fiecărui procuror, există riscul de apariție a nevrozelor, tulburărilor afective, precum și a celor asociate consumului de alcool și medicamente.

B.2.4 Contactul conflictual cu ceilalți

Activitatea de procurorilor presupune lucrul direct cu persoanele care au săvârșit infracțiuni pedepsite de codul penal sau de legile speciale, aspect care constituie pentru procurori un risc major de a fi provocați sau atrași în situații potențial tensionate/conflictuale.

Gestionarea eficientă a situațiilor conflictuale solicită din partea procurorilor manifestarea unei conduite orientate preponderent către ascultarea activă a părților; înțelegerea punctului de vedere al celuilalt, precum și a rațiunii săvârșirii faptei prin manifestarea unei atitudini deschise, flexibile și empatic; manifestarea unui comportament demn și civilizat față de toți participanții la procesul penal; cultivarea unei relații de încredere între părți prin exercitarea funcției cu obiectivitate și imparțialitate; exercitarea cu responsabilitate a autorității în vederea stabilirii ordinii și solemnității în timpul instrumentării cauzelor.

B.3 Caracteristicile structurale ale locului de muncă

B.3.1 Ritmul și programarea muncii

Programul de lucru al procurorilor începe, de regulă, la ora 8 și se încheie, de regulă, la ora 16. În funcție de complexitatea dosarelor instrumentate, precum și de specificul probelor

instrumentate, programul procurorilor poate să difere de programul administrativ de funcționare al parchetelor.

Procurorii au obligația să fie prezenți la ora stabilită pentru îndeplinirea activităților în care sunt planificați ori pe care și le-au stabilit sau care impun prezența lor, ca efect a unor dispoziții legale sau regulamentare, ori pentru ședințele de judecată în care au fost desemnați.

Programarea în ședințele de judecată a procurorilor se face în raport cu nevoile instanței și ale parchetului, asigurându-se acestora timpul necesar pregătirii profesionale.

Procurorii își organizează preponderent singuri munca, ritmul în acest caz fiind impus de respectarea termenelor legale, precum și de volumul de activitate ce poate să includă și unele sarcini administrative.

B.3.2 Rutină vs. provocarea muncii

Procurorii sunt repartizați pe activități în funcție de necesitatea asigurării funcționării corespunzătoare a unității de parchet, precum și de pregătirea, aptitudinile și specializarea acestora.

Principalele domenii în care activează procurorii vizează urmărirea penală, supravegherea urmăririi penale și judiciar.

Activitatea procurorilor este, în general, una specializată. În cazul procurorilor care exercită activități specifice urmăririi penale, specializarea vizează specificul cazuisticii instrumentate, respectiv: combaterea infracțiunilor de corupție, criminalitate organizată și terorism, criminalitate economico-financiară, criminalitate informatică, omoruri etc.

Specializarea procurorilor este dependentă de specificul cauzelor date prin lege în competența parchetului la care funcționează.

Indiferent de specificul cazuisticii instrumentate, procurorii au posibilitatea de a activa în domeniul de activitate pentru care consideră că au vocație, respectiv: urmărire penală, supravegherea urmăririi penale sau judiciar.

În situația în care specificul muncii nu mai reprezintă o provocare pentru procuror, acesta are posibilitatea de a schimba domeniul de activitate, după evaluarea prealabilă a aptitudinii de către procurorul șef.

Referitor la obiectul muncii, respectiv instrumentarea dosarelor penale, precum și celelalte lucrări înregistrate, acestea se repartizează la procurori din dispoziția procurorilor șefi, având în vedere următoarele criterii obiective: specializarea, aptitudinile, experiența, numărul de dosare aflate în lucru și gradul lor de complexitate, specificul fiecărui caz în parte, cazurile de incompatibilitate și conflict de interese, în măsura în care sunt cunoscute, precum și alte situații deosebite.

Obiectul dosarelor penale, precum și lucrările repartizate spre soluționare procurorilor sunt preponderent constante, aspect care asigură predictibilitate în activitate, precum și posibilitatea de specializare ceea ce în timp poate contribui la îmbunătățirea performanțelor profesionale.

În ceea ce privește diversitatea, aceasta este dată de specificul cazuisticii și a probatorului instrumentat, complexitatea probelor administrate, specificul strategiilor utilizate pentru strângerea probelor etc.

Faptul că specificul cazuisticii diferă foarte mult de la caz la caz, conduce la o nevoie permanentă de actualizare a cunoștințelor juridice în domeniul legislației, doctrinei, jurisprudenței etc.

Diversitatea spețelor, precum și nevoia permanentă de actualizare a cunoștințelor juridice reflectă un caracter dinamic și provocator al funcției de procuror, aspect menit să asigure ocupantului postului un nivel ridicat de stimulare intelectuală și profesională.

B.3.3 Competiție

Activitatea desfășurată de procurori este supusă controlului ierarhic exercitat de către procurorii șefi, precum și a celui exercitat de instanțele judecătorești.

Astfel soluțiile adoptate sau propuse de procurori în dosarele instrumentate sunt analizate din punct de vedere al legalității și temeiniciei de către procurorii șefi, aceștia având posibilitatea de a confirma sau infirma măsurile dispuse de procurori.

De asemenea, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară, instanțele judecătorești în etapa judecătii, realizează un control asupra legalității actelor, probelor și măsurilor dispuse de procurori.

Faptul că activitatea procurorilor este supusă controlului ierarhic și judecătoresc, scoate în evidență un mecanism organizațional care încurajează spiritul de competiție la nivelul colectivelor de lucru.

Spiritul de competiție în acest caz are rolul de a stimula procurorii să fie tot mai eficienți în activitate, să nu renunțe ușor în fața provocărilor profesionale, să cultive spiritul de echipă și coeziunea la nivelul colectivelor de lucru, precum și o permanentă nevoie de autodepășire și perfecționare profesională.

B.4 Evaluarea și răspunderea procurorilor

Evaluarea și răspunderea procurorilor este în conformitate cu dispozițiile din Legea nr.303/2004, republicată, privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și cu prevederile din Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 676/2007, modificată și completată, pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor.

B.5 Alte caracteristici

B.5.1 Interese

Intelectuale – preocupare pentru studiu și formare profesională continuă în domeniul dreptului; studiul doctrinei, jurisprudenței, legislației; participarea la seminarii, conferințe pe teme profesionale etc.

Sociale – preocupare pentru cunoașterea realităților sociale care interferează cu domeniul dreptului; angajare socială pentru promovarea supremației legii în societate, precum și pentru restabilirea încrederii cetățenilor în justiție.

Socioumane – preocupare pentru cunoașterea comportamentului uman, precum și a resorturilor subiective implicate în susținerea unor conduite infracționale; preocupare pentru studiul criminalisticii și criminologiei; etc.

Tehnice - preocupare pentru dobândirea unor competențe specifice de utilizare a mijloacelor tehnice din dotare în activitatea de urmărire penală etc.

B.5.2 Surse ale satisfacției profesionale

Satisfacții de ordin moral – satisfacția de a contribui la diminuarea infracționalității și criminalității; convingerea că activitatea desfășurată contribuie la creșterea siguranței cetățeanului și la asigurarea unui climat de ordine și încredere; satisfacția că activitatea desfășurată contribuie la apărarea și promovarea drepturilor și libertăților cetățenilor; satisfacția că soluțiile adoptate sau propuse în dosarele instrumentate au fost menținute în căile de atac etc.

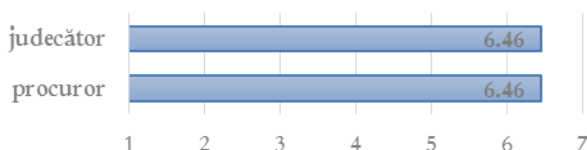
Satisfacții de ordin material – salariu motivant, mult peste media personalului bugetar, condiții de lucru bune, locuință de serviciu, decontarea cheltuielilor de deplasare, chirie, medicamente și proteze gratuite etc.

Satisfacții de ordin social – apartenența la un corp profesional de elită, recunoașterea socială a importanței muncii, statut social ridicat, prestigiu social, accesul în cercuri sociale elitiste, posibilitatea de a interacționa și de a construi relații profesionale într-o instituție care asigură un climat organizațional constructiv și stimulant etc.

Satisfacții profesionale – experiența acumulată într-un mediu elitist și dinamic care contribuie la dezvoltarea unor competențe și la creșterea potențialului profesional; satisfacția de a obține feed-back pentru activitatea desfășurată; satisfacția că munca desfășurată are o finalitate

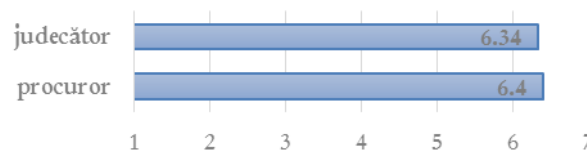
C. Aptitudini generale și specifice funcției de procuror

Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
C.1 Aptitudini de analiză și rezolvare a problemelor - Alpha =0.879			

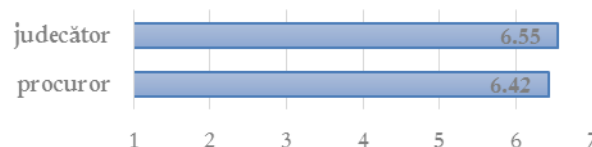
C.1.1 Raționamentul analitic – deductiv reprezintă capacitatea de a aplica reguli generale la probleme specifice pentru a ajunge la răspunsuri logice; implică luarea deciziei dacă un răspuns are sens.

Raționamentul deductiv este foarte important în munca magistraților deoarece este implicat în activitățile de planificare, decizie, argumentare etc., diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind nesemnificative statistic, $p=1$

C.1.2 Raționamentul analitic – inductiv reprezintă capacitatea de a combina piese de informații sau răspunsuri la probleme pentru a forma reguli generale sau concluzii (găsirea de relații între informații aparent fără legătură). Include oferirea unei explicații logice a motivului pentru care o serie de evenimente aparent nerelaționate apar împreună.

Raționamentul inductiv este foarte important în munca magistraților deoarece este implicat în rezolvarea de probleme, învățarea conceptelor, dezvoltarea expertizei profesionale etc., diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind nesemnificative statistic, $p=1$.

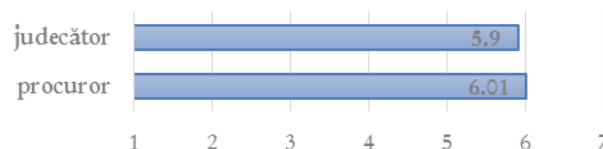

C.1.3 Sensibilitatea la probleme reprezintă capacitatea de a identifica erorile sau abaterile

Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
C.1 Aptitudini de analiză și rezolvare a problemelor – Alpha =0.879			

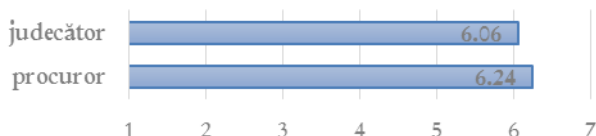
de la dispozițiile legale. Aceasta aptitudine nu implică rezolvarea de probleme, fiind implicată doar în recunoașterea acestora.

Aptitudinea este foarte importantă în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind nesemnificative statistic, $p=0,874$.

C.1.4 Ordonarea informației reprezintă capacitatea de a urma corect o regulă dată sau un set de reguli pentru a aranja lucruri sau acțiuni într-o anumită ordine. Lucrurile și acțiunile pot include proceduri, propoziții, acte normative, texte de lege, evenimente, acțiuni, fapte, persoane etc.

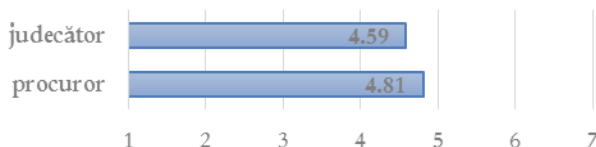
Ordonarea informației este o aptitudine importantă în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind ne semnificative statistic, $p=1$. Nu se înregistrează diferențe semnificative în funcție de gradul profesional, specializarea, volumul de activitate și vârsta procurorilor, $p=1$.

C.1.5 Flexibilitatea clasificării reprezintă aptitudinea de a clasifica informațiile în funcție de mai multe criterii.

Flexibilitatea clasificării este o aptitudine foarte importantă în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori, $p=0,749$, fiind ne semnificative statistic.

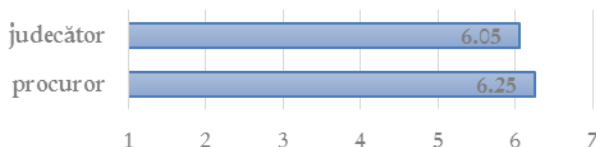
Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
C.2 Aptitudini cantitative			

C.2.1 Raționamentul numeric reprezintă capacitatea de a aduna, scădea, multiplica sau împărți rapid și corect.

Capacitatea de a opera cu cifre este o aptitudine importantă în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind ne semnificative statistic, $p=1$.

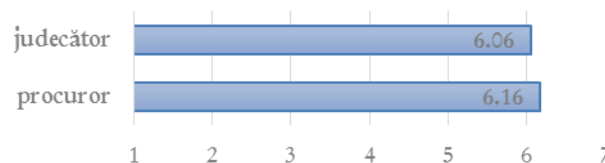
Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
C.3 Aptitudini perceptive - Alpha =0.813			

C.3.1 Viteza de cuprindere a informației reprezintă aptitudinea de a descoperi înțelesul unor informații care par să nu aibă sens sau organizare. Presupune combinarea rapidă și organizarea diferitelor informații într-o unitate cu sens.

Aptitudinea este foarte importantă în activitatea magistraților, fiind mai solicitată în munca procurorilor comparativ cu munca judecătorilor, $p=0,265$, diferențele înregistrate fiind ne semnificative statistic. Fără diferențe semnificative în funcție de gradul profesional, volumul de activitate, specializarea și vârsta procurorilor, $p=1$.

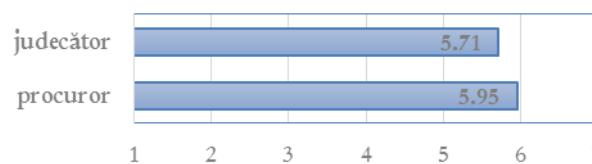
Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
C.3 Aptitudini perceptive - Alpha =0.813			

C.3.2 Flexibilitatea cuprinderii reprezintă aptitudinea de a identifica sau detecta o informație relevantă (cuvânt, dată, literă de lege, indiciu etc), aceasta fiind ascunsă într-un volum mare de informații cu rol distractor.

Aptitudinea este foarte importantă în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind ne semnificative statistic, $p=1$.

Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
C.4 Memoria			

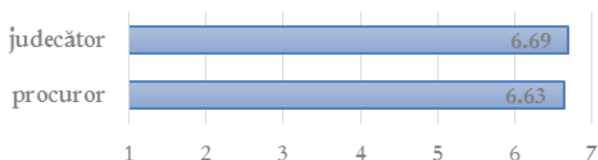
C.4.1 Memoria reprezintă aptitudinea de a-și aminti informații ca numere, cuvinte, nume, evenimente, proceduri, fapte, texte de lege, imagini, figuri de persoane etc.

Memoria este o aptitudine importantă în activitatea magistraților, rolul acesteia fiind mai pronunțat în cazul atribuțiilor judiciare îndeplinite de procurori, comparativ cu sarcinilor îndeplinite de judecători, $p=0,238$, diferențele înregistrate fiind ne semnificative statistic.

Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

C.5 Atenția

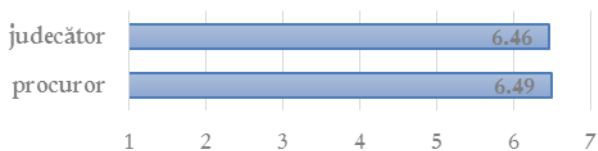

Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

C.5 Atenția - Alpha = 0.828

C.5.1 Atenția selectivă reprezintă aptitudinea de a se concentra și de a nu fi distras în timpul realizării unei sarcini de-a lungul unei perioade de timp.

Capacitatea de concentrare a atenției este o aptitudine foarte importantă în activitate magistraților, fiind mai solicitată în munca judecătorilor comparativ cu munca procurorilor, $p=0,770$, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic.

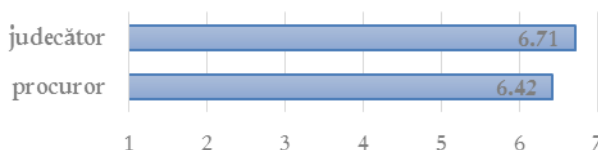

C.5.2 Distributivitatea atenției reprezintă aptitudinea de a trece de la o activitate la alta sau de a utiliza două sau mai multe surse de informații.

Stabilitatea, mobilitatea și distributivitatea reprezintă calități ale atenției foarte solicitate în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind nesemnificative statistic, $p=1$.

Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

C.6 Aptitudini fizice

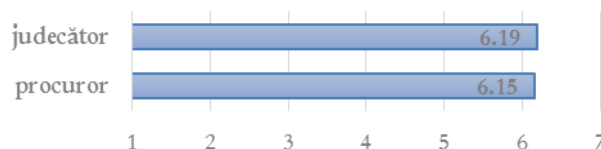
C.6.1 Rezistența la oboseală reprezintă aptitudinea de a face efort fizic și psihic pe perioade lungi de timp fără a resimți oboseală.

Capacitatea de a rezista la efort susținut reprezintă o competență foarte importantă în activitatea magistraților, în special a judecătorilor, diferențele înregistrate față de procurori, $p=0,052$, fiind nesemnificative statistic.

D.Competențe sociale și de comunicare -alpha=0.928

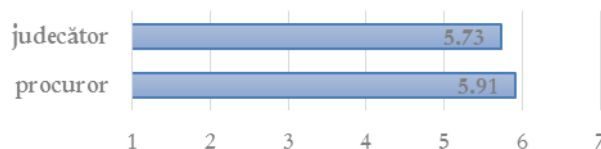
Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.1 Abilități interpersonale – Alpha =0.864

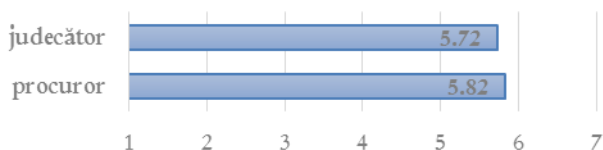
D.1.1 Amabilitatea este aptitudinea de a fi placut, plin de tact și servibil în relațiile de muncă cu ceilalți. Aceasta aptitudine vizează gradul în care persoana respectă drepturile și părerile celorlalți în procesul comunicării.

Amabilitatea este o trăsătură foarte importantă în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori, fiind nesemnificative statistic, $p=1$.

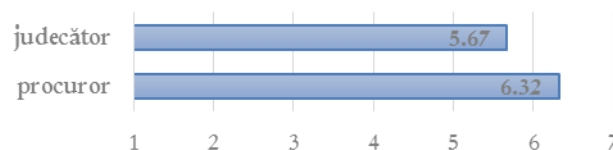

D.1.2 Sociabilitatea este aptitudinea de a fi comunicativ și participativ în situațiile sociale. Sociabilitatea este o trăsătură importantă în activitatea magistraților deoarece facilitează integrarea în colectiv și în echipele de lucru, precum și lucrul cu părțile, avocații, experții etc.

Referitor la tendința înregistrată la nivelul mediei, aceasta scoate în evidență faptul că specificul activității judecătorilor presupune un comportament mai rezervat în cadrul relațiilor interpersonale, comparativ cu activitatea procurorilor care solicită un comportament mai deschis, respectiv mai sociabil, diferențele înregistrate, $p=0,852$, fiind nesemnificative statistic.

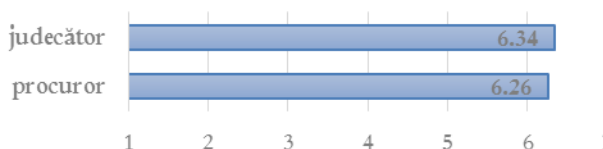

D.1.3 Agreabilitatea este o trăsătură importantă în activitatea magistraților deoarece influențează măsura în care comportamentul manifestat la locul de muncă este unul de încredere și de ajutor (agreabil) sau suspicios și necooperant (mai puțin agreabil).

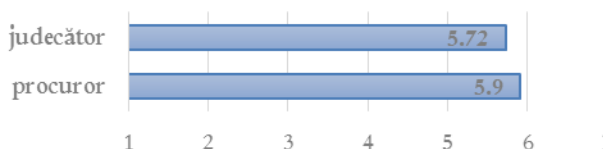
D.1.6 Spiritul de echipă reprezintă sentimentul de solidaritate dezvoltat între membrii aceluiași grup, aspect care facilitează atingerea unor obiective comune.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
D.1 Abilități interpersonale – Alpha =0.864			
Fără diferențe între procurori și judecători, $p=1$.			

D.1.4 Flexibilitatea comportamentală este aptitudinea de a adapta propriul comportament la situațiile schimbătoare din mediul de muncă. Aceasta aptitudine implică dorința și posibilitatea de a reacționa flexibil și adaptativ la așteptările și standardele în schimbare ale celorlalți.

Flexibilitatea este o competență foarte solicitată în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind ne semnificative statistic, $p=1$.

D.1.5 Altruismul reprezintă comportamentul prin care o persoană vine în ajutorul alteia, într-un mod dezinteresat, atunci când solicită sprijinul sau se confruntă cu situații dificile la locul de muncă.

Manifestarea unui comportament altruist reprezintă o cerință importantă pentru integrarea în colectivele profesionale de la nivelul instanțelor și parchetelor, diferențele înregistrate între judecători și procurori, $p=0,981$, fiind ne semnificative statistic.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
D.1 Abilități interpersonale – Alpha =0.864			

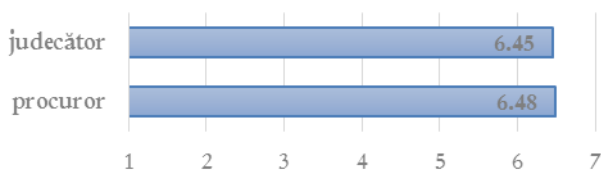
Specificul activității procurorilor solicită în mai mare măsură capacitatea de a lucra în echipă, comparativ cu activitatea judecătorilor, $p=0,004$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic. Procurorii de la nivelul PT, $m=6,70$, valorizează mai mult munca în echipă comparativ cu procurorii de la PCA, $m=5,70$, $p=0,026$, și PJ, $m=6,03$, $p=0,119$. Nu se înregistrează diferențe în funcție de specializarea procurorilor, $p=1$, nivelul de solicitare a competenței fiind foarte ridicat indiferent de specificul activităților desfășurate la nivelul parchetelor.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
D.2 Abilități de gestionare a efortului –Alpha =0.764			

D.2.1 Conștiinciozitatea este măsura în care o persoană este muncitoare, organizată și de nădejde (conștiincioasă) sau comodă în planificarea sarcinilor, delăsătoare (mai puțin conștiincioasă) fiind o trăsătură de personalitate foarte importantă în activitatea magistraților.

Referitor la tendința înregistrată la nivelul mediei, aceasta scoate în evidență că activitățile judiciare îndeplinite de procurori solicită o planificare mai riguroasă a muncii, comparativ cu activitățile judiciare îndeplinite de judecători, $p=0,000$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

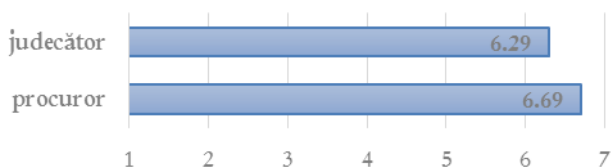

D.2.2 Doriința de realizare reprezintă abilitatea de a fixa standarde foarte înalte în activitate și de a realiza cât mai bine posibil o sarcină de lucru. Aceasta abilitate implică depunerea unor eforturi suplimentare pentru îndeplinirea obiectivelor dificile.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

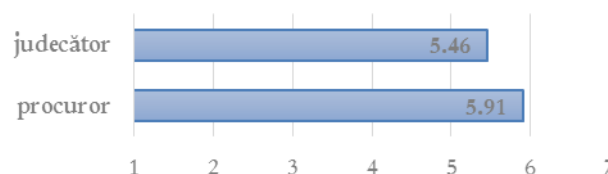
D.2 Abilități de gestionare a efortului –Alpha =0.764

Doriința de realizare este o cerință foarte importantă în activitatea magistraților deoarece susține performanța profesională, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind ne semnificative statistic, $p=0,964$.

D.2.3 Voința/perseverența reprezintă abilitatea de a menține un nivel optim de efort până când sarcinile de muncă sunt realizate cu succes. Aceasta abilitate presupune energie mentală și menținerea ei pentru o perioadă lungă de timp, în pofida obstacolelor de genul oboselii, plictiselii sau a altor factori de distragere a atenției. Din analiza datelor rezultă că scopurile asociate activității magistraților solicită un efort susținut pentru a fi atinse, aspect care implică actul voluntar într-o măsură foarte mare.

Referitor la tendința înregistrată la nivelul mediei, aceasta scoate în evidență că efortul voluntar este mai solicitat în activitățile judiciare îndeplinite de procurori, comparativ cu activitățile judiciare îndeplinite de judecători, $p=0,000$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

D.2.4 Reactivitatea și dinamica motorie reprezintă dimensiunea dinamico – energetică a personalității care se exprimă cel mai pregnant în conduită printr-o serie de indicii temperamentale, respectiv: rezistența psihică, echilibrul psihic, mobilitatea psihică, tonusul afectiv etc. Nivelul de solicitare al dimensiunii depinde în foarte mare măsură de specificul muncii magistraților.

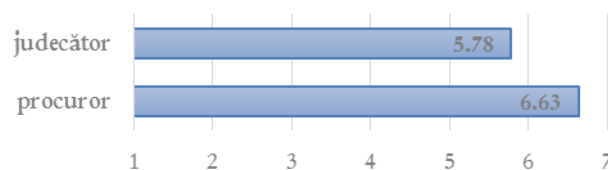
Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.2 Abilități de gestionare a efortului –Alpha =0.764

Specificul muncii procurorilor solicită un consum mai mare de energie comparativ cu activitatea judecătorilor, $p=0,010$, diferențele fiind semnificative statistic. Activitățile desfășurate de procurorii de la nivelul PJ, $m=6,03$, și PT, $m=6$, presupun un consum mai mare de energie comparativ cu activitățile desfășurate de procurorii de la PCA, $m=5,45$, $p=0,507$, diferențele fiind ne semnificative statistic. Fără diferențe semnificative statistic în funcție de vârstă, volumul de activitate și specializarea procurorilor, $p=1$.

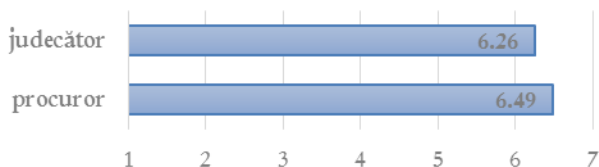
Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.3 Abilități de gestionare a activității – Alpha =0.801

D.3.1 Planificarea timpului presupune organizarea activităților zilnice prin gestionarea eficientă a randamentului; programarea lucrărilor în funcție de priorități; stabilirea unor termene realiste pentru finalizarea lucrărilor; gruparea activitatilor similare; selectarea informațiilor relevante fara a te pierde in detalii; alocarea unei rezerve de timp pentru rezolvarea situatiilor neprevazute.

Specificul activității procurorilor solicită o planificare mai riguroasă a timpului de lucru și a termenelor, comparativ cu activitatea judecătorilor, diferențele înregistrate, $p=0,000$, fiind semnificative statistic.

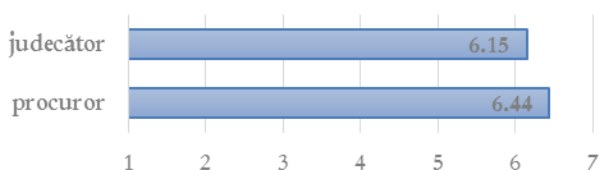

Activitățile judiciare îndeplinite de procurori solicită în mai mică măsură hotărâre/determinare, comparativ cu activitățile judiciare îndeplinite de judecători, $p=0,000$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

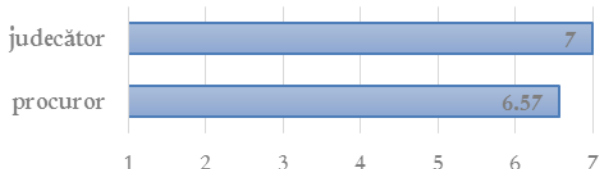
D.3.2 Selecția rapidă și eficientă a informațiilor relevante este o abilitate mai solicitată în munca procurorilor, comparativ cu munca judecătorilor, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic, $p=0,353$.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare profesională		
	De dorit	Important	Foarte important
D.3 Abilități de gestionare a activității – Alpha =0.801			

D.3.3 Capacitatea de a identifica cu ușurință soluții este o abilitate foarte importantă în activitatea magistraților, nivelul de solicitare în acest caz fiind dependent, într-o anumită măsură, de specificul muncii.

Specificul activităților judiciare îndeplinite de procurori solicită o viteză mai mare în identificare a soluțiilor, comparativ cu activitățile judiciare îndeplinite de judecători, $p=0,077$, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic

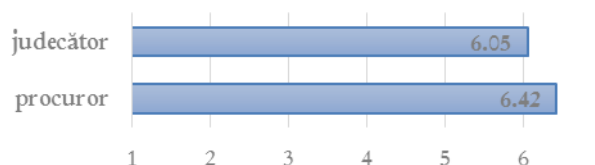
D.3.4 Hotărârea/ Determinarea reprezintă capacitatea de a manifesta siguranță și consecvență în activitate desfășurată. Specificul muncii magistraților solicită foarte multă hotărâre /determinare, aspect esențial pentru înfăptuirea actului de justiție. Nivelul de solicitare al abilității depinde în foarte mare măsură de specificul muncii magistraților

D.3.5 Prezența de spirit reprezintă capacitatea de a formula cu promptitudine răspunsuri adecvate în situații dificile sau neprevăzute. Prezența de spirit/promptitudinea este o abilitate foarte importantă în activitatea magistraților.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare profesională		
	De dorit	Important	Foarte important

D.3 Abilități de gestionare a activității – Alpha =0.801

Specificul muncii procurorilor solicită o prezență de spirit/promptitudine mai mare comparativ cu munca judecătorilor, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic, $p=0,288$. Prezența de spirit este mai solicitată în activitatea procurorilor din judiciar, $m=6.60$, comparativ cu activitatea procurorilor din UP, $m=5.87$, $p=0,072$. Fără diferențe semnificative în funcție de volumul de activitate, gradul profesional și vârsta procurorilor, $p=1$.

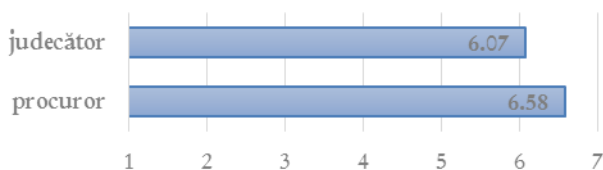

D.3.6 Capacitatea rapidă de decizie reprezintă capacitatea de a lua decizii într-un termen scurt. Activitatea magistraților solicită o capacitate foarte bună de a lua decizii într-un termen scurt, aspect menit să asigure o eficiență crescută în gestionarea sarcinilor specifice.

Rapiditatea decizională este o competență mai solicitată în activitatea procurorilor, comparativ cu a judecătorilor, $p=0,023$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare profesională		
	De dorit	Important	Foarte important

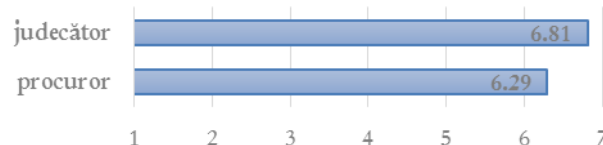
D.4 Abilități de gestionare a emoțiilor – Alpha =0.726

D.4.1 Reactivitate și dinamică emoțională/ Impulsivitate reprezintă predispoziția la manifestarea unor acte bruște și incoercibile, care scapă controlului voluntar și se desfășoară aproape automat și de necontrolat, odată ce au fost declanșate.

Activitatea magistraților solicită un autocontrol foarte bun al impulsivității în plan comportamental și decizional, diferențele înregistrate între judecători și procurori, $p=0,987$, fiind ne semnificative statistic.

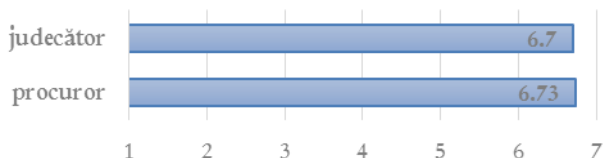
Specificul activității magistraților presupune manifestarea unei conduite rezervate/sobre și imparțiale, precum și o evaluare rațională a spețelor, aspect care solicită intervenția mecanismelor de autocontrol voluntar asupra stărilor, dispozițiilor, etc., diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind ne semnificative statistic, $p=1$.

D.4.4 Maturitatea afectivă reprezintă caracteristica globală de dezvoltare a personalității, fiind o cerință foarte importantă în activitatea magistraților deoarece influențează capacitatea de a judeca corect/imparțial situațiile și oamenii.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.4 Abilități de gestionare a emoțiilor – Alpha =0.726

D.4.2 Stabilitatea emoțională este o trăsătură foarte importantă în activitatea magistraților deoarece influențează controlul emoțiilor la nivelul conduitei profesionale.

Conduita judecătorilor și procurorilor trebuie să fie una caracterizată de echilibru emoțional, siguranță de sine și calm, fiind contraindicate emoțiile specifice comportamentului nevrotic, respectiv emotivitate crescută, iritabilitate, agresivitate, nesiguranță de sine, rigiditate, anxietate etc., aspect menit să afecteze performanța profesională, diferențele înregistrate fiind ne semnificative statistic, $p=1$.

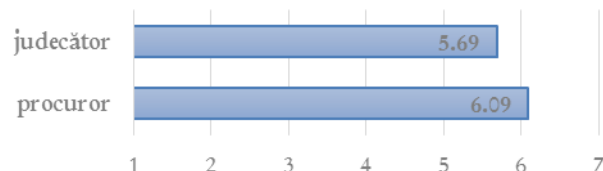

D.4.3 Afectivitatea/Emoționalitatea reprezintă un ansamblu de trăiri și stări ale persoanei față de situații, evenimente, persoane, conținuturi ale comunicării etc.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

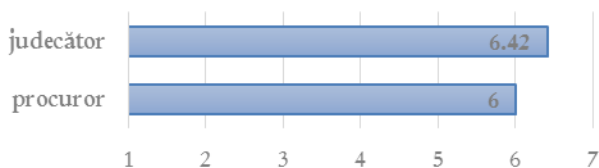
D.4 Abilități de gestionare a emoțiilor – Alpha =0.726

Activitățile judiciare îndeplinite de procurori solicită o maturitate afectivă mai pronunțată, comparativ cu activitățile judiciare îndeplinite de judecători, $p=0.000$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic. Fără diferențe semnificative statistic în funcție de gradul profesional, specializarea, volumul de activitate și vârsta procurorilor, $p=1$.

D.4.5 Optimismul reprezintă o atitudine mentală - a fi increzător în viitor - însoțită de atitudini active și comportamente concrete în fața situațiilor dificile, aspect menit să determine un moral ridicat și implicit o calitate mai bună a vieții personale și profesionale. Capacitatea de a manifesta un moral ridicat în fața provocărilor reprezintă o cerință importantă în activitatea magistraților în condițiile în care munca desfășurată este una foarte complexă și solicitantă.

Optimismul este o atitudine mult mai solicitată în activitatea procurorilor, comparativ cu activitatea judecătorilor, $p=0.009$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic. Fără diferențe semnificative în funcție de vârstă, gradul profesional, specializarea și volumul de activitate al procurorilor, $p=1$.

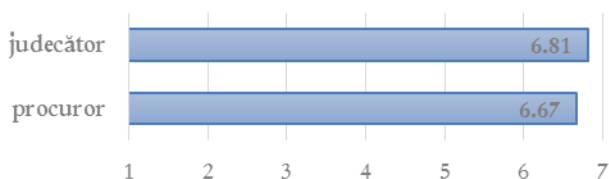

D.4.6 Empatia reprezintă capacitatea de a înțelege emoțiile, sentimentele, stările, trăirile, atitudinile etc., care au stat la baza conduitei altor persoane, respectiv a celor implicate în procedurile judiciare.

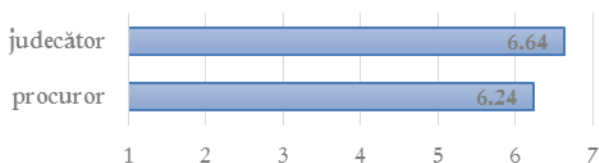
Specificul activității procurorilor solicită o capacitate empatică mai scăzută comparativ cu activitatea judecătorilor, $p=0,030$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.4 Abilități de gestionare a emoțiilor – Alpha =0.726

D.4.7 Rezistența la presiuni/stres ocupațional este o abilitate foarte importantă în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori, fiind nesemnificative statistic, $p=0.239$. Din analiza datelor rezultă că procurorii resimt mai puțin presiunea/stresul ocupațional, comparativ cu judecătorii, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic. Măsura în care stresul ocupațional este resimțit de către procurori depinde, într-o oarecare măsură, de gradul unității de parchet unde funcționează, volumul de activitate și vârstă.

D.4.8 Autonomia reprezintă o trăsătură de personalitate foarte importantă în activitatea magistraților deoarece conferă responsabilitate profesională și socială practicienilor, precum și autonomie în îndeplinirea sarcinilor.

Activitățile judiciare îndeplinite de judecători solicită o autonomie mai pronunțată, comparativ cu activitățile judiciare îndeplinite de procurori, diferențele înregistrate, $p=0,009$, fiind semnificative statistic. Diferențele în acest caz sunt determinate atât de specificul activității, cât și de principiile după care este organizată fiecare funcție.

D.4.9 Originalitatea reprezintă aptitudinea de a găsi soluții noi și creative cu privire la o situație dată sau de a manifesta flexibilitate, deschidere față de idei, abordări diferite. Originalitatea este o abilitate importantă în activitatea magistraților, fiind implicată în îndeplinirea sarcinilor specifice

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.4 Abilități de gestionare a emoțiilor – Alpha =0.726

Creativitatea este o abilitate mai solicitată în activitatea procurorilor, comparativ cu activitatea judecătorilor, $p=0.002$, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic

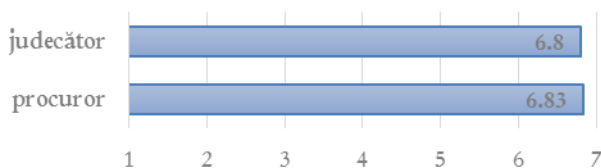
Categorii / Aptitudini profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.5 Competențe de comunicare – Alpha =0.756

D.5.1 Înțelegerea verbală presupune înțelegerea orală dar și scrisă

Înțelegerea verbală este o aptitudine foarte importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic, $p=1$.

D.5.2 Înțelegerea informațiilor scrise reprezintă aptitudinea de a citi și de a înțelege informații și idei prezentate în scris.

Înțelegerea limbajului scris este o aptitudine foarte importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic, $p=1$.

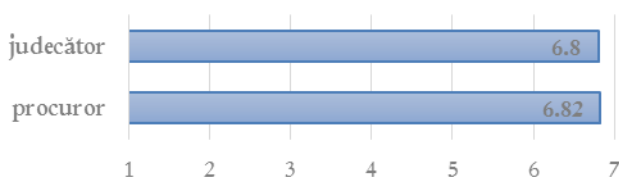

D.5.3 Expresivitatea limbajului – exprimare orală reprezintă aptitudinea de a comunica verbal informații și idei într-o manieră convingătoare și clară astfel încât să fie înțelese ușor de ceilalți. Exprimarea orală reprezintă o aptitudine foarte solicitată în activitatea magistraților.

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

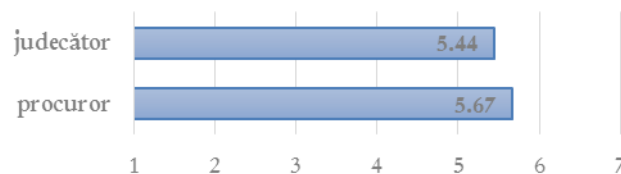
D.5 Competențe de comunicare – Alpha =0.756

Referitor la tendința înregistrată la nivelul mediei, aceasta scoate în evidență faptul că exprimarea orală este mai solicitată în munca procurorilor, comparativ cu munca judecătorilor, diferențele înregistrate între judecători și procurori, $p=0,416$, fiind nesemnificative statistic.

D.5.4 Expresivitatea limbajului – exprimare scrisă reprezintă aptitudinea de a comunica în scris informații și idei într-o manieră convingătoare și clară astfel încât să fie înțelese ușor de ceilalți.

Exprimarea scrisă reprezintă o aptitudine foarte solicitată în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind nesemnificative statistic, $p=1$.

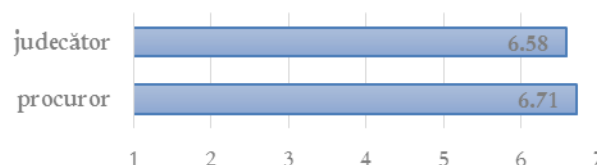

D.5.5 Asertivitatea este o competență socială care influențează procesul comunicării și implicit calitatea relațiilor profesionale stabilite în exercitarea atribuțiilor specifice funcției. Manifestarea unui comportament asertiv implică abilitate în apărarea drepturilor și expunerea opiniilor, precum și respect pentru drepturile și opiniile celorlalți. Un nivel scăzut al asertivității se reflectă la nivel comportamental prin timiditate, agresivitate, inhibiție în plan social sau dificultăți de comunicare în ceea ce privește exprimarea sau susținerea punctului de vedere.

Asertivitatea este o competență importantă în activitatea magistraților, diferențele înregistrate între judecători și procurori fiind nesemnificative statistic, $p=0,801$.

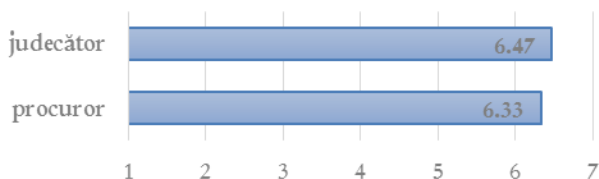
Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.5 Competențe de comunicare – Alpha =0.756

D.5.6 Argumentarea reprezintă raționamentul logic utilizat pentru a susține sau a combate punctele de vedere exprimate în raport cu un anumit subiect. Capacitatea de argumentare este o competență foarte importantă în activitatea magistraților.

Din analiza datelor rezultă că activitățile judiciare îndeplinite de procurori solicită o capacitate de argumentare mai bună comparativ cu activitățile judiciare îndeplinite de judecători, diferențele înregistrate, $p=0,647$, fiind nesemnificative statistic.

D.5.7 Diplomația/Tenacitatea reprezintă abilitatea de manifesta o conduită prudentă, dar în același timp abilă, subtilă în procesul comunicării, aspect menit să faciliteze culegerea informațiilor relevante pentru înfăptuirea actului de justiție. Capacitatea de manifesta diplomație în procesul comunicării este o abilitate foarte solicitată în activitatea magistraților.

Referitor la tendința înregistrată la nivelul mediei, aceasta scoate în evidență faptul că diplomația/tenacitatea este mai solicitată în activitățile judiciare îndeplinite de judecători, comparativ cu activitățile judiciare îndeplinite de procurori, $p=0,504$, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic.

D.5.8 Comunicarea reprezintă o abilitate foarte importantă în activitatea magistraților deoarece este implicată în procesul de

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

D.5 Competențe de comunicare – Alpha =0.756

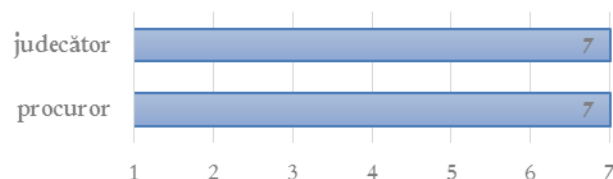
formulare a întrebărilor, ascultare activă, comunicare non-verbală, prezentare de sine etc. Importanța comunicării depinde foarte mult de specificul muncii magistraților.

Abilitățile de comunicare sunt mai solicitate în munca procurorilor comparativ cu cea a judecătorilor, $p=0.054$, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic.

E. Competențe lingvistice

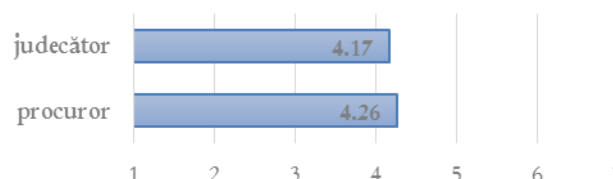
Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

E. Compete lingvistice

E.1 Capacitatea de utilizare a limbii române – vocabular, sintaxă, înțelegerea textelor, gramatică este o competență foarte importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor.

Fără diferențe între judecători și procurori, $p=1$.

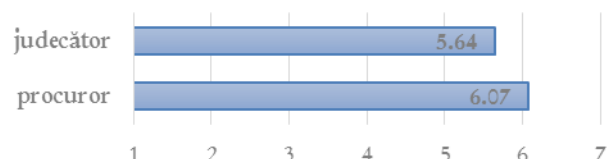
E.2 Capacitatea de utilizare a limbilor străine este o competență importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor.

Fără diferențe între judecători și procurori, $p=1$.

F. Competențe tehnice

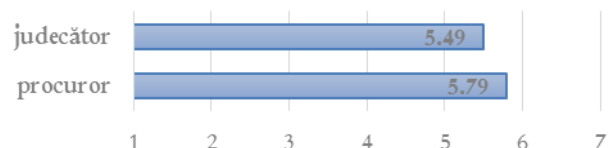
Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important

F. Compete tehnice– Alpha =0.761

F.1 Simțul practic este o competență foarte importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor.

Specificul activității procurorilor solicită un simț practic mai dezvoltat, comparativ cu activitatea judecătorilor, $p=0,136$, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic.

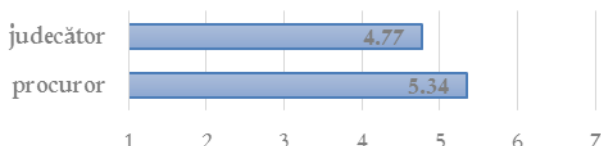
F.2 Capacitatea de a utiliza computerul este o competență importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor.

Specificul activității procurorilor solicită mai mult utilizarea computerului comparativ cu activitatea judecătorilor, $p=0,480$, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic.

F.3 Capacitatea de a elabora lucrări de sinteză, rapoarte etc., este o competență importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor.

Fără diferențe semnificative între judecători și procurori, $p=0,988$.

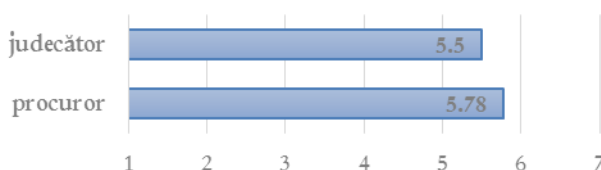
F.4 Capacitatea de a utiliza faxul, copiatorul, e-mailul, internetul etc., este o competență

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
F. Compete tehnice– Alpha =0.761			
importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor.			

Fără diferențe semnificative între judecători și procurori, $p=0,988$.

G. Cerințe psihofamiliale

Categorii / Abilități profesionale	Nivel de dezvoltare		
	De dorit	Important	Foarte important
G. Cerințe psihofamiliale			

G.1 Viața de familie echilibrată; lipsa unor probleme grave care să domine câmpul conștiinței în timpul serviciului este o cerință foarte importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor.

Fără diferențe semnificative statistic între procurori și judecători, $p=1$. Fără diferențe semnificative statistic în funcție de gradul profesional și specializarea procurorilor, $p=1$.

4. Concluzii

4.1 Statut

Din punct de vedere al statutului, datele prezentate scot în evidență faptul că judecătorii și procurorii fac parte din aceeași categorie profesională, respectiv a magistraților, drepturile și obligațiile acestora fiind stabilite prin Legea nr.303/2004, republicată, privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Cariera judecătorilor și procurorilor este gestionată de Consiliul Superior al Magistraturii, garantul independenței justiției, instituție independentă care se supune în activitatea sa numai legii.

Membrii Consiliului Superior al Magistraturii se aleg din rândul judecătorilor și procurorilor numiți de Președintele României.

Principala diferență în ceea ce privește statutul vizează reglementarea potrivit căreia atribuțiile privind cariera judecătorilor și procurorilor sunt exercitate de Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, potrivit domeniului de competență, respectiv: Secția pentru judecători și Secția pentru procurori.

Principalele atribuții îndeplinite de Secții, potrivit domeniului de competență, sunt: dispun delegarea și detașarea judecătorilor și procurorilor; numesc în funcții de conducere judecătorii și procurorii, în condițiile legii și ale regulamentului; aprobă transferul judecătorilor și procurorilor; dispun suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor; analizează îndeplinirea condițiilor legale de către judecătorii stagiași și procurorii stagiași care au promovat examenul de capacitate, de către alți juriști care au fost admiși la concursul de intrare în magistratură, de către judecătorii și procurorii înscrși la concursul de promovare și de către judecătorii și procurorii propuși pentru numirea în funcții de conducere; soluționează contestațiile împotriva calificativelor acordate de comisiile de evaluare anuală a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, constituite în condițiile legii etc.

4.2 Conținutul și contextul muncii

Dacă în ceea ce privește statutul, judecători și procurori au aceleași drepturi și obligații, în ceea ce privește activitatea desfășurată se înregistrează diferențe semnificative materializate atât la nivelul legislației primare, cât și a legislației secundare.

Astfel principiile care stau la baza organizării muncii, condițiile de desfășurare a activității, atribuțiile îndeplinite, precum și criteriile de evaluare a performanței, sunt aspecte care conturează un cadru organizatoric specific, respectiv diferit, în care judecătorii și procurorii își desfășoară activitatea.

Dintre diferențele enumerate cea mai semnificativă este cea referitoare la principiile care guvernează fiecare funcție, respectiv judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali, în timp ce procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, imparțialității și al controlului ierarhic sub autoritatea Ministrului Justiției, fiind independenți, în condițiile legii.

O altă diferență semnificativă este cea referitoare la principiul separării funcțiilor judiciare în cadrul procesului penal, potrivit căruia în cadrul aceluiași proces penal, exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea altei funcții judiciare, cu excepția celei prevăzute la art.3 alin.1 lit.c din noul CPP care este compatibilă cu funcția de judecată, mai puțin când se dispune începerea judecătii.

Principiile care guvernează activitatea judiciară a judecătorilor și procurorilor se reflectă direct în activitatea profesională a acestora, aspect care conturează diferențe semnificative în ceea ce privește organizarea muncii, condițiile fizice ale muncii, ritmul și programarea muncii, competiția, climatul organizațional etc.

Astfel faptul că activitatea procurorilor este supusă controlului ierarhic se reflectă direct în cadrul de organizare al activității, acesta fiind definit de structurile la nivelul cărora funcționează procurorii, respectiv secții, servicii, birouri etc., care sunt conduse de procurori - șefi, ceea ce definește un anumit specific al muncii.

În acest caz specificul muncii este dat de faptul că soluțiile adoptate sau propuse de procurori în dosarele instrumentate sunt analizate din punct de vedere al legalității și temeiniciei de către procurorii șefi, aceștia având posibilitatea de a confirma sau infirma măsurile dispuse de procurori.

De asemenea, asupra actelor și măsurilor dispuse de procurori în cadrul urmăririi penale, care restrâng drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, dispune judecătorul desemnat cu atribuții în acest sens.

Asupra legalității actului de trimitere în judecată, întocmit de procurori, a probelor pe care se bazează acesta, precum și asupra legalității soluțiilor de netrimitere în judecată se pronunță judecătorul de cameră preliminară.

Judecata se realizează de către instanță, în complete legal constituite, judecătorii investiți cu soluționarea pricinii fiind suverani pe soluțiile pronunțate, acestea putând fi modificate doar în căile de atac prevăzute de lege.

Controlul activității procurorilor, exercitat pe cale ierarhică și judecătorească, este un element definitoriu care susține ipoteza că în cazul procurorilor vorbim despre un profil ocupațional diferit față de cel al judecătorilor a căror activitate este definită de principiul independenței profesionale.

4.3 Aptitudini generale și specifice

În ceea ce privește cerințele aptitudinale, acestea înregistrează un nivel foarte ridicat de solicitare, indiferent de funcția ocupată, respectiv judecător sau procuror.

Astfel îndeplinirea atribuțiilor judiciare de către judecători și procurori solicită în primul rând o capacitate de analiză și sinteză foarte bună, asociată unui I.Q peste medie.

De asemenea, alte solicitări aptitudinale privesc o capacitate foarte bună de concentrare a atenției, ordonare a informației, flexibilitate a cuprinderii etc.

Diferențele înregistrate la nivel aptitudinal privesc o solicitare mai mare a atenției selective în cazul muncii judecătorilor, $p=0.770$, precum și o expunere mai mare la oboseală, comparativ cu procurorii, $p=0,052$, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic.

În cazul activității procurorilor se remarcă o solicitare mai mare la nivel aptitudinal a vitezei de cuprindere a informațiilor, $p=0.265$, precum și a capacității de memorare, $p=0.238$, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic.

De remarcat este faptul că singura aptitudine la nivelul căreia se înregistrează un nivel scăzut de solicitare este raționamentul numeric, aspect care scoate în evidență faptul că munca judecătorilor și procurorilor nu presupune efectuarea unor calcule matematice complexe.

Deși diferențele înregistrate la nivel aptitudinal nu sunt semnificative statistic, $p>0.05$, o analiză mai aprofundată a datelor scoate în evidență faptul că acestea influențează stilul de lucru/gândire în ceea ce privește prelucrarea informațiilor, structurarea acestora, capacitatea de a gestiona informații complexe într-un termen scurt și de a extrage concluzii pornind de la acestea etc., aspecte care definesc în mod diferit funcțiile de judecător și procuror.

4.4 Competențe sociale și de comunicare

Cadrul competențelor sociale și de comunicare este unul foarte important pentru activitatea judecătorilor și procurorilor, aspect care rezultă din nivelul foarte ridicat de solicitare înregistrat la nivelul abilităților specifice.

Astfel îndeplinirea atribuțiilor judiciare de către judecători și procurori solicită o serie de abilități comune, respectiv o capacitate foarte bună de înțelegere verbală și scrisă, precum și o capacitate foarte bună de exprimare scrisă și orală.

Din analiza datelor rezultă că abilitățile de exprimare orală, $p=0.416$, argumentare, $p=0.647$, și comunicare, $p=0.054$, sunt mai solicitate în munca procurorilor, comparativ cu cea a judecătorilor, diferențele înregistrate fiind nesemnificative statistic.

De asemenea, conduita profesională a judecătorilor și procurorilor solicită o serie de abilități comune, respectiv manifestarea unei atitudini foarte amabile și a unui comportament flexibil și proactiv. De remarcat este faptul că este foarte important ca amabilitatea să fie asociată cu tenacitatea/ diplomația, $p=0.504$, aspect menit să faciliteze aflarea adevărului în special în cursul activităților judiciare desfășurate de judecători, diferențele față de funcția de procuror fiind nesemnificative statistic.

Un alt element comun îl reprezintă controlul emoțiilor. Astfel conduita profesională a judecătorilor și procurorilor trebuie să se caracterizeze în foarte mare măsură prin siguranță de sine, chibzuință și prevalența raționalității asupra afectelor (stări, reacții, comportamente etc).

O altă particularitate comună conduitei profesionale a judecătorilor și procurorilor este reprezentată de faptul că aceasta trebuie să se caracterizeze prin obligația de rezervă, fapt care solicită autocontrol în plan comportamental în ceea

ce privește manifestarea sociabilității, agreabilității, altruismului și asertivității.

Faptul că exercitarea funcției de judecător și procuror presupune un control foarte mare la nivel emoțional, poate conduce la acumularea unor stări de tensiune/stres a căror intensitate poate fi resimțită diferit, de la caz la caz. În aceste condiții rezistența la stresul ocupațional, $p=0.239$, reprezintă o cerință foarte importantă pentru îndeplinirea activităților judiciare desfășurate în special de către judecători, diferențele față de funcția de procuror fiind ne semnificative statistic.

O altă solicitare foarte importantă în activitatea judecătorilor și procurorilor vizează abilitățile de gestionare a activităților judiciare.

Astfel judecătorii și procurorii trebuie să dea dovadă în activitatea profesională de prezență de spirit, $p=0.288$, viteză în selecția informațiilor relevante, $p=0.353$, precum și de rapiditate în adoptarea soluțiilor, $p=0.077$.

De remarcat este faptul că abilitățile enumerate sunt mai solicitate în activitatea procurorilor, comparativ cu cea a judecătorilor, diferențele înregistrate fiind ne semnificative statistic.

Analiza datelor scoate în evidență faptul că abilitățile comune reprezintă doar o cerință de bază pentru exercitarea activităților judiciare, performanța în funcția de judecător și procuror fiind dependentă în foarte mare măsură, $p<0.005$, de nivelul de dezvoltare al unor abilități specifice.

Astfel specificul funcției de judecător solicită mai multă hotărâre, $p=0.000$, autonomie, $p=0.009$, și empatie, $p=0.030$, comparativ cu funcția de procuror, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

Referitor la specificul funcției de procuror, aceasta solicită o capacitate mai bună de gestionare a efortului, respectiv conștiințiozitate, $p=0.000$, voința/perseverența $p=0.000$, și dinamica motorie, $p=0.010$, comparativ cu funcția de judecător, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

De asemenea, specificul activităților îndeplinite de procurori solicită o capacitate mai bună de planificare a timpului, $p=0.000$, precum și o abilitate mai dezvoltată de luare a deciziilor într-un termen scurt, $p=0.023$, comparativ cu funcția de judecător, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

În ceea ce privește abilitățile interpersonale, specificul muncii procurorilor solicită un spirit de echipă mai dezvoltat, $p=0.004$, comparativ munca judecătorilor, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

Specificul activităților judiciare desfășurate de procurori solicită, de asemenea, un nivel mai ridicat de maturizarea afectivă, $p=0.000$, optimism, $p=0.009$, și de deschidere profesională/ creativitate, $p=0.002$, comparativ cu funcția de judecător, diferențele înregistrate fiind semnificative statistic.

Un alt specific al muncii procurorilor vizează spiritul de competiție care definește activitatea de la nivelul unităților de parchet, comparativ cu activitatea judecătorilor unde este foarte puțin dezvoltat.

Diferențele înregistrate la nivelul abilităților comune și specifice, susțin ipoteza conform căreia funcția de judecător presupune solicitări diferite față de funcția de procuror, aspect menit să justifice trasarea unor profile ocupaționale diferite.

4.5 Competențe lingvistice

Capacitatea de utilizare a limbii române – vocabular, sintaxă, înțelegerea textelor, gramatică, este o competență foarte importantă în activitatea judiciară a judecătorilor și procurorilor, performanța în muncă fiind dependentă în foarte mare măsură de utilizarea limbii la un nivel experimentat.

În ceea ce privește capacitatea de utilizare a limbilor străine, aceasta nu reprezintă o condiție pentru exercitarea atribuțiilor judiciare de către judecători și procurori, nivelul de utilizare solicitat fiind mediu.

Importanța utilizării limbilor străine poate să difere foarte mult de la caz la caz, în funcție de complexitatea atribuțiilor îndeplinite, precum și de exercitarea unor prerogative în cadrul unor organisme europene, parteneriate transfrontaliere etc.

4.6 Competențe tehnice

Exercitarea atribuțiilor judiciare de către judecători și procurori solicită un simț practic foarte dezvoltat, aspect menit să faciliteze instrumentarea eficientă a probelor, rapoartelor de expertiză tehnică etc., în cadrul procedurilor de urmărire penală, judecătii, deliberării etc.

De remarcat, este faptul că simțul practic are o importanță mai mare în munca procurorilor, comparativ cu munca judecătorilor, $p=0.136$, diferențele înregistrate fiind ne semnificative statistic.

În activitatea judiciară judecătorii și procurorii utilizează computerul, faxul, copiatorul, e-mailul și internetul, nivelul de utilizare al acestor echipamente fiind diferit de la caz la caz.

Astfel judecătorii și procurorii trebuie să utilizeze computerul, în special editorul de texte Word, la un nivel avansat, aspect menit să asigure o performanță bună în activitatea desfășurată.

Performanța în muncă a procurorilor este dependentă în mai mare măsură de capacitatea de utilizare a computerului, respectiv a editorului de texte Word, comparativ cu munca judecătorilor, $p=0.480$, diferențele înregistrate fiind ne semnificative statistic.

De asemenea, performanța în muncă a procurorilor este dependentă în foarte mare măsură de capacitatea de utilizare la un nivel avansat a faxului, copiatorului, e-mailului și internetului, comparativ cu activitatea judecătorilor care solicită doar un nivel mediu de utilizare, diferențele înregistrate, $p=0.033$, fiind semnificative statistic.

Un ultim aspect este cel referitor la faptul că munca judecătorilor și procurorilor solicită un nivel avansat de cunoaștere a tehnicii de elaborarea, redactare etc., a unor lucrări de sinteză, rapoarte etc., importanța acestora fiind diferită, de la caz la caz, în funcție de atribuțiile îndeplinite.

4.7 Cerințe psihofamiliale

Activitățile judiciare îndeplinite de judecători și procurori sunt foarte solicitante deoarece presupun o serie de interdicții, incompatibilități și cerințe privind conduita profesională, aspect care limitează foarte mult exprimarea sinelui, cadrul relațiilor interpersonale, accesarea unor medii sociale care pot face obiectul unor activități de loisir etc.

În aceste condiții, existența unei vieți de familie echilibrată este o condiție importantă pentru îndeplinirea la standarde de

performanță a activităților judiciare de către judecători și procurori.

Deși statutul judecătorilor și procurorilor este comun, acest aspect nu se reflectă în ceea ce privește atribuțiile judiciare îndeplinite, precum și în ceea ce privește conținutul și contextul muncii.

Faptul că atribuțiile judiciare îndeplinite de judecători și procurori sunt diferite se reflectă și în ceea ce privește solicitările muncii care privesc cadrul: aptitudinilor generale și specifice; competențelor sociale și de comunicare; competențelor tehnice.

Având în vedere datele prezentate, precum și concluziile reținute, rezultă că profilul ocupațional al funcțiilor de judecător și procuror este diferit, aspect care validează ipoteza cercetării.

5. Bibliografie

5.1 Lucrări de specialitate

[1] Boghaty Z.,(2004), *Manual de psihologia muncii și organizațională*, (coord), Editura Polirom, Iași.

[2] Chelcea S.,(2001), *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*, Editura Economică, București.

[3] Chraif – Popa M., Pitariu H., (2009), *Analiza psihologică a muncii. Proiectarea fișelor de post*, Supliment Psihologia resurselor umane, București.

[4] Chraif M.,(2013), *Tratat de psihologie a muncii. Aplicații practice în organizații și resurse umane*, Editura Trei, București.

[5] Colceriu – Mihul P., (2006), *Psihologia personalului din domeniul securității naționale*, Suport de curs, Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației.

[6] Constantin T., Stoica – Constantin A., (2002), *Managementul resurselor umane*, Editura Institutul European, Iași.

[7] Iluț P., (1997), *Abordarea calitativă a sociumanului*, Editura Polirom, Iași.

[8] Iluț P., Rotariu T., (1997), *Ancheta sociologică și sondajul de opinie*, Editura Polirom, Iași.

[9] Popescu-Neveanu P., (2013), *Tratat de psihologie generală*, Editura Trei, București.

[10] Babici M., Mocanu N., (2015), *Aspecte de actualitate privind profilul profesiei de judecător*, Revista „Justiția în actualitate”, nr.1, București

5.2 Legislație

[11] Constituția României, republicată, din 21 noiembrie 1991.

[12] Legea nr.287/2009, republicată, privind Codul Civil.

[13] Legea nr. 134/2010, republicată, privind Codul de procedură civilă.

[14] Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.

[15] Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală

[16] Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

[17] Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, cu modificările și completările ulterioare.

[18] Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată.

[19] Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015 pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

[20] Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 89/2014 privind aprobarea Regulamentului de organizare a activității judecătorului de supraveghere a privării de libertate.

[21] Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 676/2007, modificată și completată, pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor.

[22] Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 328/2005 pentru aprobarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor.

[23] Ordinul Ministrului Justiției nr.2632/C/2014 pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al parchetelor.

[24] Recomandarea 2006/962/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind competențele - cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

METODOLOGII ACTIV-PARTICIPATIVE ÎN FORMAREA ÎNȚIALĂ LA INSTITUTUL NAȚIONAL AL MAGISTRATURII

Andra GHEBRI

Șef departament formare inițială

În prezent, tipurile de activități prevăzute în programul de formare inițială și metodele de formare utilizate sunt corelate obiectivelor strategice de formare inițială propuse prin *Strategia Institutului Național al Magistraturii pentru 2013 – 2016*, anume: asigurarea unei formări complexe și complete a auditorilor de justiție, accentuarea caracterului practic al acesteia, consolidarea caracterului unitar al formării și dezvoltarea componentei internaționale a formării inițiale. Structura programelor de formare inițială, formatele sesiunilor (conferință, seminar, atelier etc.) și conținuturile aferente sunt concepute în raport de nevoile de formare rezultate, în fiecare an, în urma evaluării programului de formare inițială pentru anul precedent.

Pornind de la ideea că „formarea inițială” trebuie să includă nu doar cunoștințele juridice, ci și toate celelalte tipuri de cunoștințe, capacitățile și competențele pe care un bun judecător și un bun procuror trebuie să le posede pentru îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor specifice profesiei, Institutul Național al Magistraturii a promovat constant multidisciplinaritatea în formare, pentru ca auditorii de justiție să fie pregătiți să facă față atât provocărilor juridice, cât și celor sociale, economice, culturale și științifice și a încurajat totodată, în rândul formatorilor, abordarea participativă a formării, respectiv utilizarea unor metodologii de formare interactive și variate, care să răspundă în mod eficace și eficient obiectivelor de formare stabilite.

Începând cu anul de formare 2012 – 2013, Institutul Național al Magistraturii a introdus conceptul de modularizare a anului I, justificat de necesitatea abordării interdisciplinare și multidisciplinare a formării și conceperea unor programe de formare de tip integrat, necesitatea accentuării componentei sociale a formării, a importanței aspectelor de etică și deontologie și a dezvoltării abilităților non-juridice, utile în exercitarea profesiei, necesitatea încurajării și favorizării lucrului în echipă al auditorilor de justiție, menit să contribuie la dezvoltarea abilităților acestora privind colaborarea eficientă cu persoanele implicate în actul de justiție, necesitatea accentuării caracterului practic al formării și importanța reproducerii, în

condiții cât mai fidele, în cadrul seminariilor, a activității din instanță/parchet.

Corelativ, au fost operate modificări importante și în ceea ce privește cel de-al doilea an de studiu. Activitatea desfășurată de auditorii de justiție pe parcursul acestui an are ca obiectiv prioritar dobândirea de abilități practice și exersarea acestora în condițiile concrete în care judecătorii și procurorii își desfășoară activitatea curentă. În vederea eficientizării celui de-al doilea an de studiu s-au făcut analize și consultări temeinice astfel încât a fost necesară o mai lungă perioadă de timp pentru realizarea modificărilor. Au fost elaborate numeroase evaluări și analize, au fost colectate informații atât de la beneficiarii direcți ai formării, auditorii de justiție, cât și de la personalul de instruire, dar și conducătorii de instanțe și parchete și membrii colectivelor acestora care au interacționat cu auditorii de justiție pe parcursul stagiului.

În scopul măsurării impactului programelor de formare inițială nou implementate au fost realizate, anual, evaluări ale acestuia, iar pentru obținerea unor rezultate cât mai obiective, evaluarea s-a realizat pe multiple paliere și în etape diferite (spre exemplu, auditorii de justiție au evaluat programul aferent anului I atât în timpul acestuia, cât și pe parcursul celui de al II-lea an de formare).

Evaluările realizate în perioada 2013 – 2016 au arătat, în mod constant, faptul că marea majoritate a beneficiarilor formării au apreciat pozitiv utilitatea, conținutul, caracterul practic și unitar al formării, dar și metodele de formare utilizate.

În acest context, înlocuirea prelegerilor cu metodele de formare activ-participative reprezintă un deziderat constant, fiind organizate cu regularitate sesiuni de formare a formatorilor în vederea diversificării metodelor, pentru a încorpora dimensiunea socială a formării. Tehnica și metodele de formare se axează în prezent pe această componentă socială a formării, astfel încât lucrul în grup constituie o abordare cu un real avantaj pentru identificarea problemelor juridice și a soluțiilor aferente din perspective diverse. Etica și deontologia profesională, comunicarea și dezvoltarea personală au devenit discipline

importante în pregătirea auditorilor de justiție, prin studiile de caz și reflecțiile facilitate de formatorii în domeniu.

Cele mai utilizate metode de formare folosite la Institutul Național al Magistraturii în timpul sesiunilor de tip seminar sunt următoarele: alternarea prezentărilor cu lucrul în grup, facilitând dobândirea de noi cunoștințe prin implicarea activă a auditorilor de justiție; dezbateră, menită să stimuleze gândirea și raționamentul auditorilor de justiție, oferindu-le un mecanism de procesare a ideilor către conturarea unei concluzii; studiul de caz și lucrul pe marginea unor dosare reale de instanță/parchet, care creează posibilitatea, pentru auditorii de justiție, de a înțelege și de a aplica principii și norme în cazul unor scenarii fictive sau reale; asaltul de idei, care permite auditorilor de justiție să gândească liber, să identifice probleme complexe și soluțiile aferente și să se îndrepte către diverse domenii de reflecție; exercițiile și demonstrațiile practice, secvențele și mini-secvențele simulate, exercițiile bazate pe audieri simulate și joc de rol, care conferă formării un pronunțat caracter practic, îi determină pe auditorii de justiție să colaboreze unii cu alții, să lucreze în echipă și îi pun în situația de a identifica pașii necesari pentru gestionarea unor situații cu care se vor întâlni ulterior în viața profesională reală.

În cazul disciplinelor fundamentale prevăzute în programele de formare inițială – drept civil, drept penal – procesele simulate au constituit, în ultimii ani, metoda preponderentă de formare în cadrul seminariilor aferente acestora, alături de mini-secvențele simulate. Spre exemplu, pentru anul 2017, un procent de 50% din numărul total de ore alocat seminarelor celor două domenii de formare este dedicat exercițiilor practice, iar distribuirea efectivă a acestor activități practice pe parcursul anului de formare rezultă din conținutul planurilor de seminar. Pe lângă acestea, programul de formare inițială pentru anul I prevede un număr de 3 săptămâni alocate exclusiv activităților practice (în total 90 de ore), în timp ce pentru auditorii de justiție din anul al II-lea sunt prevăzute un număr de 25 de ore alocate exercițiilor practice.

Prelegerea reprezintă o tehnică de formare utilizată cu precădere în cadrul conferințelor, aceasta vizând, în principal, prin caracterul său structurat, transferul de cunoștințe. Prelegerile sunt folosite, de regulă, în alternanță cu una sau mai multe metode de formare participative.

Toate aceste tehnici de formare prezintă numeroase avantaje, întrucât implică lucru în grup și colaborare, în general, abordează situații realiste și dau viață conceptelor. Eficiența acestora în cadrul procesului de învățare se desăvârșește prin realizarea constantă a feedback-ului. Acesta îi ajută pe auditorii de justiție să devină conștienți de potențialul lor în diferite etape de formare, să-i sensibilizeze cu privire la punctele tari și la domeniile care pot fi îmbunătățite și să identifice acțiunile care trebuie întreprinse pentru a crește performanțele. Activitatea de feedback individual acordat auditorilor de justiție în mod constant este corelată cu suportul oferit acestora de către formatori din perspectiva științifică, precum și din perspectiva experienței practice a acestora ca judecători și procurori.

Furnizarea unor sesiuni de formare funcționale, cu o mare varietate de metode de formare, menite să ducă la îndeplinirea obiectivelor asumate de către instituțiile și organismele responsabile cu formarea profesională a judecătorilor și

procurorilor reprezintă, totodată, un deziderat constant al Comisiei Europene. Reamintim, în acest context, faptul că la începutul anului 2016, Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (REFJ/EJTN) a dat publicității un material realizat în cadrul unui subgrup de lucru al Rețelei, intitulat *Handbook on Judicial Training Methodology in Europe/Manualul privind metodologia de formare judiciară în Europa*¹⁵. Materialul, în a cărui elaborare a fost implicat și Institutul Național al Magistraturii, a fost conceput ca un instrument de lucru util pentru toate instituțiile și persoanele implicate în formarea profesională, atât organizatorilor, cât și furnizorilor formării profesionale a judecătorilor și procurorilor, precum și factorilor de decizie în domeniu.

¹⁵ Disponibil pe site-ul Institutului Național al Magistraturii - <http://innm.lex.ro/displaypage.php?p=57&d=1237>, precum și pe cel al Rețelei Europene de Formare Judiciară - http://www.ejtn.eu/Documents/EJTN_JTM_Handbook_2016.pdf

FORMAREA ABILITĂȚILOR NON-JURIDICE – COMPONENTĂ A PREGĂTIRII VIITORILOR MAGISTRAȚI

Andra GHEBRI

Șef departament formare inițială

Pentru accentuarea componentei formării inițiale care privește dezvoltarea abilităților non-juridice ale auditorilor de justiție, necesare exercitării profesiei de judecător și procuror, Institutul Național al Magistraturii încurajează permanent în rândul acestora, prin programele de formare inițială implementate, o atitudine de deschidere, contribuind la responsabilizarea auditorilor de justiție prin conștientizarea rolului social al actului de justiție.

Astfel, în contextul în care viitorii absolvenți ai Institutului Național al Magistraturii au, în general, experiența de viață specifică vârstei, sesiunile de formare în domeniile comunicării, dezvoltării personale, eticii profesionale, incluse în prezent în programul de formare, au drept scop dezvoltarea personalității auditorilor în sensul conștientizării și asumării responsabilităților specifice profesiei. Responsabilizarea auditorilor de justiție este, așadar, un deziderat urmărit cu prioritate în cadrul procesului de formare.

Abilitățile non juridice constituie o nevoie identificată a sistemului de justiție și o preocupare în toate școlile de justiție din Uniunea Europeană. Printre activitățile prevăzute în programul de formare inițială, axate pe dezvoltarea acestei componente importante pentru o formare corespunzătoare, completă a auditorilor de justiție, se numără următoarele:

1. **Sesiunile de formare dedicate comunicării**, având un pronunțat caracter practic, oferă auditorilor de justiție ocazia de a-și evalua și îmbunătăți abilitățile de comunicare, prin trecerea în revistă a celor mai relevante contexte în care vor fi chemați să comunice, în cadrul profesiei și nu numai. Se exersează situațional, așadar, comportamente pe care auditorii de justiție le vor pune în practică. De asemenea, în cadrul acestor sesiuni de formare se are în vedere aplicarea celor mai moderne teorii ale comunicării în contexte profesionale, pe palierul comunicării interne și externe. Obiectivul disciplinei este acela ca, după parcurgerea activităților specifice, auditorii de justiție să fie capabili să aplice cunoștințele acumulate, să cunoască și să respecte cerințele comunicării eficiente în activitatea instanțelor și parchetelor și în propria activitate, precum și să dea dovadă de deschidere și transparență în raport cu mediul extern instanțelor și parchetelor.

2. **Sesiunile de dezvoltare personală**. În cadrul acestor seminarii se urmărește ca auditorii de justiție să își formeze anumite abilități necesare exercitării optime a profesiei de magistrat, să își pună întrebări menite să îi determine să se dezvolte, să își formeze competențe în domenii precum: psihologie, comunicare, pedagogie/andragogie sau management. Dezvoltarea personală este o disciplină introdusă în programul de formare a auditorilor de justiție în anul 2012, având stabilite ca obiective planificarea evoluției personale în raport cu profilul de personalitate doritabil a magistratului, dezvoltarea încrederii în sine și a siguranței de sine ca elemente de bază ale personalității magistratului, dezvoltarea unor abilități precum planificarea eficientă a timpului, managementul situațiilor stresante, valorificarea potențialului propriu, cunoașterea unor elemente de psihologia vârstelor pentru a oferi un tratament echitabil, dar adaptat vârstei și nivelului de înțelegere al justițiabilului, dezvoltarea competenței interculturale, dezvoltarea atitudinii de conștientizare și angajament social, luarea unor decizii responsabile și motivate privind opțiunea în carieră (judecător sau procuror).

3. **Activitățile practice desfășurate**. Fiindu-le alocat un număr ridicat de ore de formare (120), acestea au constatat în procese simulate, mini-secvențe simulate, simulări în timp real, jocuri de rol cu și fără actori (au fost invitați actori amatori pentru a derula situații de învățare mai aproape de tipologiile umane întâlnite în viața profesională), având ca scop exersarea abilităților specifice necesare exercitării profesiei. Participarea activă a fiecărui auditor de justiție, modelarea diferențiată a auditorilor prin discuții de grup și individuale dublează eficiența, sub acest aspect, a oricărei sesiuni de formare, prin folosirea tehnicilor ca observarea ghidată și feedback-ul. În cazul acestor tipuri de activități, accentul pus pe dezvoltarea abilităților are o altă dinamică față de transferul de cunoștințe și prin faptul că în acest context se discută și aspecte legate de comunicarea interpersonală și profesională, aspecte legate de etică și deontologie, dezvoltarea personală. Toate aceste activități facilitează punerea în practică a cunoștințelor dobândite și, totodată, modelează comportamente punând în acțiune valori umane proprii și profesionale.

4. **Elementele de case management și de scriere juridică.** În continuarea eforturilor de îmbunătățire a parametrilor de eficiență în activitatea judiciară, în programul de formare inițială au fost prevăzute sesiuni de case management. Acestea au fost evidențiate în planurile de seminar ale disciplinelor drept civil, drept penal și drept administrativ începând cu anul de formare 2015 – 2016, pentru a-i ajuta pe viitorii judecători și procurori să-și gestioneze eficient resursele, chiar în condițiile unui volum de activitate ridicat. De asemenea, pentru perfecționarea scrierii funcționale în vederea exprimării raționamentului juridic clar, concis și ușor de înțeles pentru justițiabili, pentru anul I au fost incluse sesiuni de scriere juridică, iar pentru anul II au fost implementate măsuri de natură a conduce la exersarea capacității de sinteză.

5. **Seria „Întâlnirilor de bun augur”.** Având în vedere complexitatea realității sociale actuale, care aduce cu sine numeroase provocări, Institutul Național al Magistraturii organizează periodic evenimente extracurriculare (conferințe și alte activități), care contribuie la formarea unei viziuni de ansamblu asupra problemelor societății și implicit la dezvoltarea abilităților non-juridice ale viitorilor judecători și procurori. Astfel, seria *Întâlnirilor de bun augur* le oferă auditorilor de justiție posibilitatea de a intra în dialog pe diferite teme juridice sau de cultură generală – antropologie, etică profesională, comunicare, drept comparat – cu specialiști români sau străini. În cadrul acestora au fost abordate, până în prezent, teme de interes precum: rolul profesiei de magistrat în societate, evoluții recente în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, rolul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în consolidarea justiției europene, expertiza psihologică în cauzele privind dreptul familiei, alienarea parentală și audierea minorului, ficțiunile legale - rudenie, proprietate, drept, fenomenologia penitenciară, gândirea critică, importanța și rolul comunicării, adecvarea vestimentației în funcție de context etc.

6. **Sesiunile de formare alocate domeniului eticii profesionale.** Și acestea contribuie la dezvoltarea abilităților non-juridice ale auditorilor de justiție, scopul disciplinei fiind acela de a-i ajuta să se familiarizeze cu standardele comportamentale și morale specifice funcției de magistrat, atât

în exercitarea profesiei, cât și în relațiile cu societatea, în raport de normele interne și internaționale și de a le dezvolta capacitatea de a înțelege și de a reacționa în funcție de situațiile profesionale și de viață în care se vor afla la un moment dat. Obiectivele urmărite de formatori pe parcursul acestor sesiuni privesc, pe de o parte, cunoașterea drepturilor și obligațiilor magistratului, cunoașterea limitelor acestor drepturi, conștientizarea naturii activității specifice magistratului (serviciu public), cunoașterea consecințelor activităților neconforme cu legile, regulamentele și codul deontologic și, pe de altă parte, modelarea de comportamente dezirabile în ceea ce îi privește pe auditorii de justiție.

Având în vedere prioritatea Institutului Național al Magistraturii în ceea ce privește auditorii de justiție de a forma atitudini și comportamente, prin implicarea acestora în procese de autoanaliză și autoreglare comportamentală, începând din anul 2014, sub coordonarea formatorului cu normă întreagă al INM în domeniul eticii profesionale, auditorii de justiție au fost implicați în elaborarea unui set propriu de reguli de conduită. Această abordare a fost luată în considerare având în vedere faptul că asumarea unei conduite responsabile se face cu eficiență sporită dacă fiecare auditor de justiție devine coparticipant în procesul de elaborare a unui set de reguli care să-i fie sieși aplicabil pe parcursul programului de formare. Motivația internă poate conduce, astfel, la formarea de valori și atitudini. Demersul a avut în vedere, totodată, faptul că auditorii de justiție au nevoie să fie capabili să își analizeze conduita, să se observe în relația cu formatorii, cu colegii și cu alte persoane cu care intră în contact, astfel încât să își poată autoregla comportamentul.

Toate activitățile expuse anterior, incluse în prezent în programul de formare inițială, le sunt necesare auditorilor de justiție în vederea unei bune pregătiri profesionale. Cunoștințele, competențele, capacitățile și abilitățile bine dezvoltate sunt esențiale nu numai pentru realizarea, în viitoarea profesie, a unui act de justiție eficient, dar și pentru o poziționare adecvată a judecătorilor și procurorilor în societate.

ADAPTAREA PROGRAMELOR DE FORMARE PROFESIONALĂ ALE ȘCOLII NAȚIONALE DE GREFIERI LA DINAMICA NORMATIVĂ

Judecător Constantin-Daniel MOTOI
formator detașat SNG

Ultimii ani au fost marcați de intrarea în vigoare a codurilor și a actelor normative de modificare a acestora, de pronunțarea de către Curtea Constituțională a numeroase decizii de neconstituționalitate și de către Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziilor în vederea asigurării unei interpretări și aplicări unitare a dispozițiilor legale.

Rapiditatea cu care se legiferează în domeniul de interes al activității personalului auxiliar din instanțe și parchete a presupus, pe lângă o adaptare a programelor de formare profesională inițială și continuă ale Școlii, și o abordare nouă din punct de vedere al metodelor și tehnicilor didactice pe care formatorii Școlii le folosesc în activitatea de predare.

Dinamica normativă a adus cu sine, pe de o parte, provocarea transmiterii unui volum mare de informație într-un timp scurt și a unui număr cât mai mare de destinatari, iar pe de altă parte, necesitatea centrării activității didactice pe informațiile cele mai relevante pentru activitatea personalului auxiliar de specialitate din instanțe și parchete, scop în care Școala, sub aspectul activității de formare a formatorilor, a trebuit să-și adapteze direcțiile în sensul instruirii formatorilor cu privire la tehnici didactice moderne și la metode didactice pertinente.

O formare inițială de calitate și eficientă a viitorilor grefieri implică aprofundarea unor solide cunoștințe juridice și, mai ales, însușirea modalităților concrete de transpunere a acestora în practică. De asemenea, formarea grefierului presupune și formarea unor deprinderi specifice (operare în sistemul ECRIS, tehnoredactare) și asigurarea premiselor unui bun management al activității sale, precum și promovarea și formarea unor comportamente deontologice sau a abilităților non juridice.

Pentru Școala Națională de Grefieri intrarea în vigoare a Codurilor de procedură penală și civilă și modificările legislației conexe au reprezentat atât o provocare, cât și o preocupare permanentă de a forma un corp de elită al personalului auxiliar (grefieri cu studii superioare juridice), având drept scop asigurarea unui act de justiție calitativ, beneficiari finali fiind justițiabilii.

Sistemul judiciar impune standarde ridicate de calitate și eficiență, context în care trebuie asigurată o pregătire inițială adecvată a viitorilor grefieri, conform nevoilor actuale din instanțe și parchete, inclusiv din perspectiva aplicării Codurilor de procedură și a legislației conexe, precum și prin prisma dezideratului de transfer al unor sarcini de la magistrați la grefieri.

În acest sens, toate programele analitice ale Departamentului de formare profesională inițială din cadrul Școlii Naționale de Grefieri au fost adaptate, astfel încât cursanții Școlii să beneficieze de o formare profesională actualizată, în raport cu noile dispoziții procedurale. De asemenea, în cadrul aceleiași Departament al Școlii, au fost transpuse și implementate în cadrul curriculumelor de la disciplinele „Judecata în procesul civil”, „Judecata în procesul penal”, „Urmărirea penală”, „Managementul activității grefierului de ședință” și „Informatică aplicată în materie civilă și penală” toate modificările aduse Regulamentului de ordine interioară a instanțelor judecătorești prin hotărâri ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Multiplele modificări aduse unor texte din Codul de procedură penală prin adoptarea unor legi și ordonanțe de urgențe sau ca urmare a constatării neconstituționalității unor dispoziții normative și care au condus, implicit, la modificarea, prin hotărâri ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, a dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară a instanțelor judecătorești, s-au reflectat întrutotul în programele analitice elaborate la materiile anterior menționate, unitățile de învățare și conținutul acestora fiind adaptate modificărilor normative.

Pentru asigurarea unei formări inițiale de calitate și eficientă, se realizează și evaluarea periodică a formării și adaptarea planului de învățământ la cerințele actuale și concrete din instanțe și parchete. Astfel, trebuie avut în vedere ca planul de învățământ să corespundă permanent nevoilor de formare actuale ale sistemului judiciar. În acest scop, în planul de învățământ trebuie să fie incluse cu prioritate disciplinele/domeniile cu incidență în activitatea practică a grefierilor, fie actuală, fie viitoare (de exemplu, în ipoteza în care se

preconizează adoptarea unui act normativ care ar putea avea un impact de amploare în practică, formarea trebuie să înceapă încă înainte de intrarea acestuia în vigoare). Totodată, este necesară revizuirea planului de învățământ și includerea în acesta a unui nou domeniu de formare, în ipoteza apariției, ulterior aprobării planului de învățământ pentru anul școlar în curs, a unor modificări legislative care impun formarea grefierilor și în acel domeniu.

Înainte de elaborarea programului de formare profesională continuă, Școala consultă formatorii acesteia, precum și judecătorii, procurorii, grefierii din cadrul instanțelor și parchetelor, cu privire la temele ce urmează a fi cuprinse în program, potrivit art. 42 alin. 1 din Regulamentul de organizare și funcționare al Școlii Naționale de Grefieri, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 183/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Întrucât formarea profesională a personalului auxiliar din instanțe și parchete, a reprezentat una dintre măsurile ce s-au impus a fi luate pentru asigurarea definitivării procesului de punere în aplicare a noilor coduri în vederea eficientizării justiției ca serviciu public, Școala Națională de Grefieri a acordat suport tuturor instanțelor și parchetelor în scopul facilitării tranziției și al depășirii obstacolelor inerente intrării în vigoare a acestor coduri.

Deși potrivit dispozițiilor art. 29 alin. 1 din Legea nr. 567/2004 și art. 43 din Regulament, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor are obligația de a participa cel puțin o dată la 5 ani la o formă de pregătire profesională continuă, organizată de SNG, în această perioadă de modificare structurală a cadrului legislativ, Școala și-a dezvoltat și înmulțit metodele și sesiunile de formare, asigurând formarea continuă a grefierilor o dată la 2/3 ani, aspect de natură să asigure creșterea calității actului de justiție.

De altfel, până la cristalizarea practicii judiciare, conturarea opiniilor doctrinare majoritare, depășirea fazei amendării repetate din punct de vedere constituțional a noilor instituții procesual penale, va fi important ca departamentul de formare continuă să mențină același standard ridicat, calitativ și cantitativ, de susținere a acțiunilor de formare.

Tocmai pentru a asigura acest deziderat, alături de metodele specifice sistemului tradițional de formare în centre, au fost dezvoltate metode complementare de formare, respectiv prin susținerea unor seminare direct la sediile curților de apel și ale parchetelor de pe lângă acestea, prin implementarea și dezvoltarea sistemului de învățământ la distanță (eLearning) și mixt (bLearning), prin elaborarea de ghiduri practice destinate activității grefierului și prin întocmirea anuală a referatelor de practică neunitară.

Formarea formatorilor s-a axat, cu precădere, pe instruirea formatorilor în domeniul învățământului la distanță, de tip eLearning, sau mixt, de tip bLearning, cu folosirea platformei special destinate acestor forme de învățământ (prin intermediul căreia se pot transmite informații în volum adecvat unui număr mare de destinatari și într-un timp scurt, nici costurile reduse nefiind de neglijat), dar și pe instruirea în materia metodelor didactice moderne, active și centrate pe pragmatism (prin intermediul cărora se poate pune accentul pe aspectele

relevante în activitatea practică a personalului auxiliar de specialitate din instanțe și parchete).

Referitor la acțiunile *face to face* de formare în centre și la sediile curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea, activitatea de formare a avut ca scop transmiterea și fixarea rapidă a unor cunoștințe juridice solide de bază în raport de modificările majore ale cadrului legislativ, însușirea modalităților concrete și unitare de transpunere a acestora în practică și totodată împărtășirea experienței profesionale între grefierii din raza curților de apel, respectiv parchetelor de pe lângă acestea.

Prin metodele didactice utilizate (studiu de caz, lucru în grup, asalt de idei, dezbateri, discuții, exercițiu) formatorii au urmărit transmiterea către participanți a unor noțiuni teoretice și de bune practici, de natură să conducă la o mai bună administrare a timpului și la un circuit mai fluid al dosarelor, în vederea asigurării unei practici unitare și reducerii duratei procedurilor judiciare.

În plus, inerenta legătură între activitatea magistratului și cea a grefierului, pe de-o parte și necesitatea înțelegerii de către grefieri a noțiunilor tehnice pentru o mai bună aplicare a dispozițiilor legale, pe de altă parte, s-au transpus în folosirea de către Școală, în majoritatea cazurilor, a echipelor de formatori, din care au făcut parte un magistrat și un grefier/specialist.

Prin intermediul acestui sistem, cursanților grefieri li se oferă o perspectivă largă asupra aspectelor discutate, putându-se stabili cu claritate ce și cum au de făcut și ce anume se așteaptă de la ei în realizarea diferitelor atribuții, iar formatorilor le este mult mai ușor să identifice soluții practice și funcționale cu privire la disfuncționalitățile semnalate de cursanți.

Totodată, acțiunile de formare s-au realizat inclusiv în colaborare cu Institutul Național al Magistraturii prin organizarea unor seminare de formare comune magistrați-grefieri, pentru a se atinge dezideratul corelării programelor de formare ale celor două instituții, în așa fel încât să se asigure o activitate concertată de formare a întregului personal din sistemul judiciar, în special cu privire la interpretarea și aplicarea noilor coduri.

Colaborarea cu Institutul Național al Magistraturii s-a concretizat și în constituirea unor grupuri comune de lucru, care au reunit atât formatori din cadrul SNG, cât și formatori din cadrul INM, al căror obiectiv a fost elaborarea unor ghiduri cu modele de acte de procedură potrivit noilor coduri. Aceste acte au fost folosite în activitatea de formare profesională continuă a grefierilor, fiind totodată transmise și către instanțe și parchete, pentru a fi un instrument de lucru în contextul intrării în vigoare a noilor coduri.

Referitor la derularea cursurilor eLearning, Școala Națională de Grefieri a administrat și coordonat numeroase asemenea cursuri, în materia Drept procesual penal (atât pentru grefierii din cadrul instanțelor cât și pentru grefierii din cadrul parchetelor), Drept procesual civil, Cooperare judiciară internațională în materie civilă, Insolvența persoanei fizice, English for legal purposes etc. Totodată, în scopul dezvoltării competențelor lingvistice și a facilitării schimburilor de experiență la nivel european, Școala a încheiat un acord de colaborare cu British Council în temeiul căruia beneficiază de materiale didactice privind engleza juridică.

Învățământul la distanță (eLearning) prezintă numeroase avantaje: participanții dispun de un număr mare de mijloace/instrumente de învățare și comunicare, există posibilitatea parcurgerii conținutului cursului într-un ritm propriu, este un sistem flexibil, care poate fi modificat, în funcție de necesități, pe parcursul programului, prezintă o interactivitate sporită și, nu în ultimul rând, asigură accesul unui număr mare de cursanți la programele de formare, în condițiile unor costuri mai reduse.

Școala derulează totodată acțiuni de formare de tipul învățământului mixt/combinat (Blended Learning - bLearning), în special în privința formării grefierilor recrutați prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor. Învățământul bLearning este o combinație între învățământul la distanță – eLearning (care creează o bază teoretică în materia noului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură penală) și învățământul în centrele de formare pe parcursul a 6 zile (care răspunde cu preponderență dezideratului unei formări practice privind materiile anterior menționate). Principalul avantaj de a folosi Blended Learning este posibilitatea de a construi/crea un proces de învățare mai eficient, combinând informația difuzată prin mijloace electronice cu directa contribuție a formatorilor și posibilitatea dezvoltării de abilități practice.

Începând cu anul 2015, personalul propriu de instruire a sintetizat problemele de practică neunitară discutate la seminarele de formare continuă cu tema Drept procesual civil. ECRIS, Drept procesual penal. ECRIS, Executări penale, derulate în centrele de formare, precum și la seminarele de formare continuă cu tema Drept procesual civil și Drept procesual penal organizate la sediile instanțelor și parchetelor și le-a materializat sub forma unor referate de practică neunitară.

Aceste referate sunt transmise Institutului Național al Magistraturii, tuturor instanțelor și parchetelor, precum și Consiliului Superior al Magistraturii în vederea publicării în EMAP, pentru a fi folosite în cadrul învățământului trimestrial organizat la nivelul curților de apel și al parchetelor de pe lângă curțile de apel.

Școala Națională de Grefieri a beneficiat și de diverse programe cu finanțare externă cu ajutorul cărora a implementat în beneficiul cursanților, grefierilor în funcție și formatorilor SNG activități de formare profesională identificate ca nevoi de formare de către Departamentele acestora cum ar fi: dezvoltarea de noi abilități pentru formatorii Școlii în scopul adaptării curriculei tradiționale la formatul eLearning, în folosirea facilităților de învățământ la distanță și în dobândirea abilităților necesare creării și desfășurării cursurilor de e-learning (proiect Banca Mondială – Împrumut BIRD 4811-RO). Au fost organizate sesiuni de formare a formatorilor din rețeaua sa (în domenii precum Etică și deontologie, Managementul timpului și al cauzelor), cât și de sesiuni de formare a grefierilor din instanțe și parchete (seminare în domenii precum Managementul timpului și al cauzelor, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Etică și deontologie, Școală de vară cu tema Interesul

superior al copilului reflectat în instituțiile Noului Cod Civil, conferințe în domeniul noilor coduri, în materie civilă și penală) - (proiect „Consolidarea capacității sistemului judiciar din România de a face față noilor provocări legislative și instituționale” finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014) și exerciții practice pentru implementarea instrumentelor de cooperare judiciară în materie civilă și comercială (proiect JUST/2013/JCIV/AG/4634 – co-finanțat de Comisia Europeană).

În anul 2016, Școala Națională de Grefieri a început implementarea fazei a-II-a a proiectului *„Întărirea capacității sistemului judiciar românesc de a răspunde noilor schimbări legislative și instituționale/Strengthening the capacity of the Romanian judicial system to face new legislative and institutional challenges”*, finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014 și anume organizarea de seminare dedicate grefierilor în domeniile managementul activității grefierului în procesul civil, managementul activității grefierului în procesul penal, managementul activității grefierului din parchete, etică și deontologiei profesionale. De asemenea, în parteneriat cu Institutul Național al Magistraturii, au fost organizate și 4 workshop-uri în domeniul Tehnicilor de redactare a hotărârilor judecătorești. Au fost realizate și 3 ghiduri practice în domeniile managementul activității grefierului în procesul civil, managementul activității grefierului în procesul penal și, respectiv managementul activității grefierului din parchete vor fi diseminate pe parcursul anilor următori atât formatorilor SNG cât și viitorilor cursanți SNG, dar mai ales grefierilor în funcție din instanțe și parchete având utilitatea practică a acestora în activitatea profesională dar și în vederea realizării transferului progresiv de atribuții de la magistrați către personalul auxiliar.

Și în următorii ani, Școala intenționează să obțină surse de finanțare externă pentru sprijinirea activității de formare inițială și continuă în vederea creșterii calității acțiunilor de formare a grefierilor de la instanțele de fond civile, prin organizarea de seminare de formare profesională dedicate acestora, în domeniile managementul activității grefierului și utilizarea aplicației ECRIS în procesul civil, precum și „Îmbunătățirea abilităților non-juridice ale grefierilor în vederea prevenirii tergiversării cauzelor civile. Jurisprudența relevantă în materie disciplinară”, pentru a fi în măsură să răspundă nevoilor de formare a grefierilor din instanțele de fond civile, având în vedere atribuțiile acestora în procesul civil din perspectiva judecării cauzelor cu celeritate. De asemenea, prin sursele de finanțare menționate, Școala mai urmărește să organizeze, în perioada următoare, și seminare de formare a formatorilor în domeniul metode și tehnici didactice moderne de predare specifice formării inițiale și continue a grefierilor, seminare de formare dedicate grefierilor din instanțe și parchete în domeniul implementării noilor coduri de procedură civilă și penală precum și în diferite domenii actuale de interes (etică și deontologie, managementul activității grefierului).

ROMÂNIA CÂȘTIGĂ CEA DE-A XI-A EDIȚIE A COMPETIȚIEI INTERNAȚIONALE THEMIS

Mălina PANEA
Institutul Național al Magistraturii

„Bijuteria coroanei formării inițiale a viitorilor judecători și procurori la nivel european”, cum a fost denumită Competiția internațională THEMIS, a fost câștigată, și în anul 2016, de auditori de justiție români. Această nouă victorie confirmă calitatea pregătirii profesionale la Institutul Național al Magistraturii și consolidează poziția acestuia ca o școală de referință în plan internațional.

Iată povestea celei din urmă ediții, cea de a XI-a, precedată de un scurt istoric al competiției:

THEMIS este un eveniment de formare inițial conceput pentru viitorii sau tinerii judecători și procurori provenind din statele membre ale Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN/REFJ) sau din state având statut de observator în cadrul acesteia.

Rețeaua Europeană de Formare Judiciară, organizație internațională înființată în anul 2000, reunește instituțiile responsabile cu pregătirea profesională în domeniul judiciar din Uniunea Europeană și reprezintă interesele, în acest domeniu, a peste 120.000 judecători, procurori și formatori. Rețeaua, al cărei membru cu drepturi depline este și Institutul încă din anul 2007, desfășoară activități în domeniul dreptului civil, penal, comercial, al dreptului Uniunii Europene, precum și al lingvisticii judiciare și abilităților non-juridice, coordonează schimburi de experiență și programe de formare, elaborează și diseminează standarde și bune practici în domeniul formării judiciare și

promovează cooperarea între instituțiile de profil din Uniunea Europeană.

Competiția THEMIS a fost inițiată și organizată, în perioada 2006-2009, de Institutul Național al Magistraturii în parteneriat cu Centrul de Studii Judiciare din Portugalia (Centro de Estudos Judiciarios – CEJ), iar prima ediție s-a desfășurat la București, statele reprezentate la momentul respectiv fiind: Belgia, Portugalia, România și Spania.

Competiția s-a bucurat de un succes progresiv, un număr tot mai mare de state manifestându-și interesul de a trimite echipe reprezentante, astfel că, în anul 2010, evenimentul a fost inclus în catalogul programelor de formare al EJTN, în scopul adaptării și extinderii formatului inițial al proiectului.

În anul 2016, echipa Institutului Național al Magistraturii, formată din auditorii de justiție Teodora Bogza, Viorela Bubău și Octavia Pripasu a fost desemnată câștigătoarea Marii Finale a Competiției, fiind pentru a treia oară în decurs de numai 6 ani, când o echipă reprezentând România obține marele premiu. Marea Finală s-a desfășurat la sediul Școlii Naționale de Magistratură (Ecole Nationale de la Magistrature) din Bordeaux – Franța, în perioada 31 octombrie – 3 noiembrie 2016. Echipa de auditori de justiție a fost coordonată de către doamna Roxana Rizoiu, formator cu normă întreagă al INM la disciplina CEDO.

În Marea Finală a competiției din anul 2016 au concurat primele două echipe clasate în cadrul fiecăreia dintre cele patru semifinale ale concursului, în total opt echipe, provenind din următoarele state europene: Austria, Cehia, Franța, România și Ungaria. Domeniul de concurs al Marii Finale l-a constituit dreptul la un proces echitabil (art. 47 din Cartea Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului).

Institutul Național al Magistraturii a participat la cea de-a XI-a ediție a Competiției THEMIS cu cinci echipe, înscrise la toate cele patru categorii de concurs: cooperare internațională în materie penală (semifinala A) – 1 echipă, cooperare judiciară în materie civilă – dreptul european al familiei (semifinala B) – 2 echipe, cooperare internațională în materie civilă – drept procesual civil european (semifinala C) – 1 echipă și etică și conduită profesională (semifinala D) – 1 echipă. Echipele au fost formate din câte trei auditori de justiție și coordonate de către

formatori cu normă întreagă din cadrul INM. Dintre acestea, două echipe – una reprezentând INM în semifinala B și cealaltă în semifinala C – au obținut calificarea în Marea Finală.

Lucrările competiției s-au desfășurat în limba engleză, atât în cadrul componentei scrise, cât și în cadrul componentei orale a prezentărilor, astfel încât criteriile avute în vedere la selecția auditorilor de justiție pentru a fi membru al echipelor participante la Themis au fost fluența exprimării în limba străină și elementul motivațional.

Marea Finală s-a desfășurat în două etape: prima etapă, scrisă, a constat în elaborarea unui raport asupra unei probleme de drept, iar cea de-a doua etapă, orală, într-o dezbatere susținută în fața Juriului. Membrii Juriului sunt selectați de către Secretarul General al EJTN, fiind aleși dintre profesioniștii care se bucură de o înaltă recunoaștere în domeniul drepturilor omului, la propunerea membrilor Rețelei Europene de Formare Judiciară. Juriul Marii Finale este compus din 5 membri, dintre aceștia fiind ales un președinte având atribuții în ceea ce privește asigurarea respectării regulilor competiției și anunțarea echipei câștigătoare.

Pe parcursul primei zile a Marii Finale, echipele au elaborat raportul scris care, împreună cu prestațiile de la dezbaterile orale au făcut obiectul evaluării Juriului. În cadrul dezbaterilor, echipele au lucrat în perechi, fiindu-le alocată o temă de discuție prin raportare la care participanții au exprimat puncte de vedere contrarii referitoare la cazul practic analizat. Cazurile practice au fost transmise echipelor cu două săptămâni înaintea Marii Finale, fiecărei perechi de echipe fiindu-i atribuită o anumită temă. Juriul a analizat întreaga prestație a echipelor participante, având în vedere următoarele criterii: calitate,

originalitate, cunoașterea și aplicarea jurisprudenței relevante a CJUE și CtEDO, capacitatea de analiză aprofundată a standardelor de etică și drept al Uniunii Europene, anticiparea soluțiilor, gândire critică, abilități de comunicare și discurs oral, claritate, putere de convingere.

Premiul oferit de Juriul Marii Finale constă într-o vizită de studiu cu o durată de o săptămână în cadrul unei instituții cu activitate relevantă pentru profesia de judecător/procuror, organizată și finanțată de Rețeaua Europeană de Formare Judiciară.

Statul de proveniență al echipei câștigătoare are vocația, potrivit Regulamentului THEMIS, de a fi organizatorul Marii Finale a Competiției din anul următor, astfel că entuziasmului câștigării concursului de către o echipă de auditori de justiție din România i se adaugă cel al găzduirii Marii Finale a celei de-a XII-a ediții de către Institutul Național al Magistraturii, în perioada 13-16 noiembrie 2017.

Competiția THEMIS continuă să demonstreze utilitatea în domeniul formării viitorilor judecători și procurori prin promovarea unui forum de discuții pe teme de drept european și internațional, prin facilitarea schimbului de experiență între participanți, a dezvoltării relațiilor profesionale dintre reprezentanții diferitelor sisteme judiciare din Europa și prin încurajarea dezvoltării abilităților de analiză și comunicare de către participanți. Totodată, competiția reprezintă un context favorabil pentru dezvoltarea competențelor care presupun aplicarea normelor de cooperare judiciară internațională, a competențelor lingvistice, încurajând descoperirea unor noi perspective în domeniile de interes comun.

ELEMENTE DE NOUȚATE PRIVIND METODOLOGIA DE EVALUARE A PERSONALULUI DE INSTRUIRE DIN CADRUL INM

Prof. univ. dr. Otilia PĂCURARI

Formator INM în educația și formarea adulților

Ruxandra ANA

Șef Departament Formare formatori

În decursul timpului, Institutul Național al Magistraturii a desfășurat o activitate susținută în ceea ce privește asigurarea standardelor de calitate în realizarea formării precum și realizarea transparenței în procesele educaționale. În acest sens a fost concepută printre alte instrumente și metodologia de evaluare a personalului de instruire cu și fără pregătire juridică.

În prezent, personalul de instruire al INM este asigurat, de regulă, potrivit *Legii 304/2004 privind organizarea judiciară*, din rândul judecătorilor și procurorilor în funcție, care pot fi detașați în cadrul INM, cu acordul lor și cu avizul Consiliului științific, în condițiile legii. INM poate folosi, în condițiile legii, și cadre didactice din învățământul juridic superior acreditat potrivit legii, alți specialiști români și străini, precum și personal de specialitate juridică pentru desfășurarea procesului de formare profesională.

Personalul de instruire al Institutului Național al Magistraturii se compune din:

- a) formatori cu normă întreagă;
- b) formatori colaboratori;
- c) coordonatori de practică.

Aceștia asigură desfășurarea programelor de formare profesională inițială, de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor, precum și de formare a formatorilor, și contribuie la realizarea planificării formării în baza programelor aprobate. Complexitatea de factori care stau la baza activităților formative precum și necesitatea respectării unor standarde de formare corelate cu statutul formatorului și cu alte acte normative (strategii, regulamente sau acte ale organelor de conducere a Institutului, personalul de instruire) sunt motivele care stau la baza unui proces anual de evaluare.

Potrivit art. 32 și urm. din Statutul personalului de instruire al INM, evaluarea personalului de instruire se realizează în baza unor metodologii de evaluare concepute în așa fel încât să se regăsească specificul fiecărui tip de formare. Odată elaborate intern cu susținerea științifică dată de către specialistul INM în educație și formare, acestea sunt aprobate de către Consiliul științific și transmise spre informare Consiliului Superior al

Magistraturii. Evaluarea vizează doar personalul de instruire care a participat efectiv, în anul respectiv, la activitățile de formare specifice din cadrul INM.

În fapt, având în vedere prevederile statutare cu privire la evaluarea personalului de instruire, Consiliul științific a adoptat *Metodologia de evaluare a personalului de instruire al INM*, prin Hotărârea sa nr. 3 din 5 februarie 2013, modificată succesiv prin Hotărârile Consiliului științific nr. 7 și 19 din 2014. Astfel, începând cu anul 2013, activitatea personalului de instruire a fost evaluată în baza acestei Metodologii, fiind realizate 3 procese de evaluare a personalului de instruire implicat în activitatea de formare inițială și 3 procese de evaluare a personalului de instruire implicat în activitatea de formare continuă.

Ca urmare a experienței acumulate în aplicarea prevederilor Metodologiei de evaluare a personalului de instruire și în vederea obținerii celor mai relevante rezultate în acest proces de aplicare a standardelor de calitate a formării au fost identificate aspecte de îmbunătățit prin completări și corelări ale textului Metodologiei cu anexele aferente. În acest context, Consiliul Științific a decis, prin Hotărârea sa nr. 26 din data de 14.12.2016, actualizarea Metodologiei de evaluare a personalului de instruire, pentru corelarea metodologiei cu noile realități educaționale și formative.

Ca orice instrument educațional, și acesta trebuie adaptat cerințelor cel puțin o dată la trei ani. Astfel, s-a creat un cadru regulamentar de evaluare și pentru specialiștii utilizați cu titlu excepțional în cadrul procesului de formare, prin introducerea unui capitol special în acest sens, însoțit de fișe de evaluare adaptate specificului acestui tip de evaluare.

Potrivit Metodologiei, procesul de evaluare a personalului de instruire și a specialiștilor utilizați în mod excepțional în activitățile de formare continuă are loc la finalul fiecărui an de formare și vizează întreaga activitate desfășurată de membrii personalului de instruire pe parcursul respectivului an, atât în ceea ce privește activitatea din cadrul formării inițiale cât și pentru sesiunile de formare de formare continuă la care aceștia au participat. În ceea ce privește specialiștii utilizați în mod

excepțional la activități specifice din cadrul formării inițiale, evaluarea are loc la finalul perioadei pentru care s-a aprobat folosirea acestora.

Aprecierea asupra modului cum au fost îndeplinite, de către personalul de instruire al INM, standardele instituționale în materia formării pentru obiectivarea evaluării se realizează prin prisma a patru surse de evaluare diferite, descrise atât la art. 33 din Statutul personalului de instruire cât și în art. 2 al Metodologiei de evaluare a personalului de instruire:

a) fișa de autoevaluare completată de formator, respectiv coordonator de practică;

Perspectiva formatorului asupra propriului demers formativ este considerat esențial în orice proces de schimbare. Îmbunătățirea acțiunilor formative se poate face numai în situația în care formatorul însuși își asumă un proces de reflecție asupra propriei activități de formare.

b) evaluarea realizată de către auditorii de justiție în cadrul formării inițiale, respectiv de către participanții la seminarii la formare continuă, cu condiția ca numărul respondenților să reprezinte un procent de 2/3 din numărul auditorilor, respectiv al participanților. Unul din elementele de noutate cu privire la această sursă de evaluare îl reprezintă valorificarea chestionarelor completate parțial, cu condiția ca acestea să fie completate în proporție de minimum 50%;

Acest nivel de evaluare a percepției participanților (auditori, judecători, procurori etc.) se constituie ca o sursă de informații care, deși sunt subiective, pot contribui la identificarea unor aspecte de îmbunătățit dat fiind că evaluarea se bazează pe indicatori/criterii specifice unei abordări formative.

c) evaluarea făcută de titularii de disciplină, respectiv șefii de departament din cadrul INM, experți ai INM sau alți specialiști implicați în cadrul programelor de formare, realizată pe baza observării activităților de seminar/curs /coordonare de practică și a documentelor aferente, după caz;

Activitatea de formare nu se limitează la seminarii și cursuri. Personalul de instruire desfășoară activități care vizează elaborarea materialelor formative, materialelor de evaluare și examinare, ceea ce face ca persoanele indicate mai sus să adauge informații relevante cu privire la ansamblul proceselor care au loc.

d) evaluarea făcută de specialistul INM în educație și formare în ceea ce privește abilitățile de formare, realizată de câte ori este nevoie pentru reglări interne, optimizări necesare pe baza observării activităților de seminar/curs/coordonare de practică și a documentelor aferente, după caz.

Contribuția specialistului în educație și formare are o funcție formativă întrucât este identificată nevoia, în cazul anumitor formatori, de sprijin în vederea realizării unor indicatori specifici importanți pentru formarea viitorilor magistrați și a judecătorilor și procurorilor în funcție.

Cele patru surse de evaluare amintite – autoevaluarea, evaluarea realizată de către participanții la acțiunile de formare, evaluarea realizată din perspectivă instituțională și evaluarea abilităților de formare – sunt centralizate la nivelul departamentelor de specialitate din cadrul INM și supuse analizei comisiilor de evaluare aprobate de Consiliul Științific al INM.

Evaluarea personalului de instruire se realizează de către comisiile de evaluare numite prin Hotărâre a Consiliului Științific,

având în componență un director INM, un formator de specialitate sau un coordonator de practică și specialistul INM în științele educației.

În cadrul acestui proces de evaluare, comisiile analizează indicatorii de performanță și descrierea asociată acestora din fișa centralizatoare privind rezultatele evaluării activității de formare desfășurate de către formatori, coordonatori de practică și specialiști utilizați în mod excepțional. Criteriile de evaluare vizează aspecte ca eficiența metodelor de formare utilizate, asigurarea caracterului interactiv al formării, eficiența caracterului practic al formării, etc. În procesul de evaluare se urmărește, de asemenea, modul cum au fost îndeplinite, de către personalul de instruire, îndatoririle cu caracter administrativ sau organizatoric și, totodată, se evaluează gradul de disponibilitate a formatorului sau coordonatorului de practică de a se pregăti permanent, prin perfecționarea continuă în domeniul de competență. În situația evaluării formatorilor implicați în activitățile de formare inițială, comisia de evaluare apreciază și asupra modului de îndeplinire a criteriului privind eficiența evaluării auditorilor de justiție pe parcursul formării. O noutate adusă în urma modificării Metodologiei a fost introducerea de criterii specifice pentru evaluarea coordonatorilor de practică, materializate în cadrul unei fișe de evaluare adaptate.

Calificativele ce pot fi obținute de personalul de instruire în urma procesului anual de evaluare sunt: *foarte bine* (cu nivel de atingere a performanței corespunzător intervalului de notare 9-10), *bine* (cu nivel de atingere a performanței corespunzător intervalului de notare 7-8), *satisfăcător* (cu nivel de atingere a performanței corespunzător intervalului de notare 5-6) și *nesatisfăcător* (cu nivel de atingere a performanței corespunzător unei notări sub 5).

Rezultatele procesului de evaluare au un caracter confidențial și sunt aduse la cunoștința persoanelor evaluate (formator, coordonator de practică ori specialist utilizat cu titlu excepțional) înainte ca situația centralizată să fie prezentată Consiliului Științific, care urmează a hotărî măsurile care se impun. În cazul în care formatorul, respectiv coordonatorul de practică, obține calificativul satisfăcător, neadecvând astfel demersul formativ la nevoile și cerințele grupului țintă destinat pregătirii profesionale, Consiliul Științific poate propune fie revocarea acestuia din funcție, fie participarea la sesiuni suplimentare de formare a formatorilor organizate de INM. În cazul în care formatorul, coordonatorul de practică sau specialistul nu atinge nivelul minim de performanță, Consiliul Științific propune revocarea acestuia din funcție, în condițiile Statutului personalului de instruire. Persoana evaluată poate formula obiecțiuni cu privire la calificativul obținut, prin modificările aduse Metodologiei introducându-se și un termen de 5 zile pentru formularea acestor obiecțiuni.

Pe parcursul celor trei ani de implementare a metodologiei de evaluare au avut loc ajustări semnificative în procesul de evaluare a personalului de instruire și putem concluziona că această procesualitate, cu o dimensiune profund umană, a determinat creșterea efectivă a calității formării și a generat un parteneriat activ între formatori și beneficiarii formării în sensul atingerii unui scop comun prin calitate, interactivitate, pragmatism și eficiență.

ELEMENTE DE NOUȚATE ADUSE DE PROGRAMUL DE FORMARE CONTINUĂ PENTRU ANUL 2017. OPORTUNITĂȚI DE FORMARE

Diana MIHĂILĂ

Șef Departament formare continuă
Institutul Național al Magistraturii

Programul de formare pentru anul 2017 continuă, în linii mari, direcțiile de formare trasate în perioada anterioară. Ne vom concentra în continuare eforturile pentru pregătirea magistraților în privința modificărilor legislative majore din sistemul legal românesc și pentru unificarea practicii judiciare, prin organizarea de conferințe naționale și workshop-uri la nivelul curților de apel, dar și prin intermediul întâlnirilor dedicate identificării și discutării aspectelor de practică judiciară neunitară.

Continuă eforturile pentru formarea specializată a magistraților, atât în domenii noi, punctuale, în care se resimte nevoia de informație, cât și în domenii clasice, în care este necesară o viziune de ansamblu asupra materiei studiate.

Vom continua să oferim activități de formare în materia drepturilor omului și a dreptului Uniunii Europene, în materia cooperării judiciare internaționale, convinși fiind de importanța și utilitatea unui astfel de demers, de necesitatea integrării magistratului român în spațiul juridic european. Păstrăm, așadar, deschiderea internațională pe care am dat-o în ultimii ani acțiunilor noastre de formare, prin invitarea unor formatori și experți străini, prin oferirea posibilității judecătorilor și procurorilor din alte state membre de a participa la seminariile organizate de INM, prin implicarea în proiectele internaționale implementate de EJTN sau de alte instituții de formare din străinătate.

Un loc important îl are, și în acest an, preocuparea INM de a implica judecătorii și procurorii români în dezvoltarea politicilor publice în justiție, de a consolida relația dintre magistrați și societatea civilă contemporană, de a contribui la formarea unui magistrat adaptat realităților și adaptabil în perspectiva provocărilor schimbării rapide a societății. Astfel, obiectivul vizând formarea magistraților în ceea ce privește abilitățile non-juridice ocupă din nou o pondere importantă, etica și deontologia profesională, managementul instanței, comunicarea interpersonală și organizațională, dezvoltarea personală, medierea, combaterea discriminării, franceza și engleza juridică fiind doar câteva dintre domeniile de formare care tind spre realizarea acestui deziderat.

Importante resurse materiale și de timp vor fi din nou direcționate către formarea magistraților recrutați în condițiile art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Continuă parteneriatele stabilite anterior cu o serie de instituții și organisme, parteneriate care îi permit Institutului să rămână activ și alert la nevoile de formare ale sistemului și la semnalele primite din afara acestuia. Alături de instituțiile sale partenere, INM este în măsură să organizeze seminarii de formare centrate pe probleme reale, corect identificate, pentru a oferi o informație de calitate, o abordare multidisciplinară și o perspectivă interprofesională.

În ceea ce privește **elementele de noutate** aduse de programul de formare continuă în acest an, evidențiem o serie de aspecte relevante:

a) În cadrul obiectivului general referitor la pregătirea magistraților în privința modificărilor legislative majore din sistemul legal românesc am inclus, în acest an, trei domenii importante, care necesită o pregătire atentă, aprofundată și complexă din partea judecătorilor români: **insolvența persoanei fizice, achizițiile publice, respectiv Codul fiscal și Codul de procedură fiscală.**

Cele trei materii se adaugă domeniilor avute în vedere anterior în cadrul acestui obiectiv – noile coduri civil, penal, de procedură civilă și de procedură penală.

În materia Codului fiscal și Codului de procedură fiscală INM a organizat, la începutul acestui an, o conferință cu transmitere on-line, la care au fost invitați să participe cei mai buni specialiști din domeniu, experți care au participat la elaborarea actelor normative, precum și alți actori-cheie în implementarea acestora. Conferința și-a propus să furnizeze informații clare, coerente cu privire la instituțiile nou introduse, să evidențieze principalele modificări intervenite, să furnizeze interpretări judicioase ale textelor legale. În rândul participanților s-au numărat judecători specializați, persoane cu experiență și disponibilitate în diseminarea informațiilor primite. Calitatea dialogului stabilit între formatori și participanți a fost esențială pentru reușita conferinței.

Mesajul transmis în cadrul conferinței se va completa cu un seminar de formare continuă organizat la nivel centralizat în aceeași materie, realizat în colaborare cu Camera Consultanților Fiscali din România.

În cazul insolvenței persoanei fizice vor fi organizate la nivel centralizat 6 seminarii de formare continuă, care vin să completeze conferința realizată în anul 2016 în această materie. În acest fel reușim nu doar să transmitem unui număr mare de beneficiari o informație corectă și coerentă, dar creăm și cadrul atât de necesar dezbaterilor și schimbului de idei.

În ceea ce privește domeniul achizițiilor publice, vom organiza 6 seminarii de formare continuă prin programul finanțat în cadrul Mecanismului Financiar Elvețian. Alte două întâlniri se vor realiza în cooperare cu CNSC - Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor și ANAP - Agenția Națională pentru Achiziții Publice. Acestea se vor realiza sub forma unor întâlniri semestriale ale judecătorilor, consilierilor de soluționare a contestațiilor din cadrul CNSC, specialiștilor ANAP și a alte categorii de experți, în vederea unificării practicii judiciare și administrativ-jurisdicționale în materia atribuirii contractelor de achiziție publică, contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii.

b) Un alt aspect de noutate care merită semnalat este dezvoltarea fără precedent a **componentei e-learning** a activității de formare continuă.

În anii anteriori, INM a pus la dispoziția magistraților două cursuri de formare e-learning, ambele în materia drepturilor omului. Începând cu anul 2015, când, în cadrul proiectului *Asistență pentru consolidarea capacității instituționale în domeniul formării judecătorilor și procurorilor pentru aplicarea noilor coduri*, derulat prin Programul de Cooperare Elvețiano-Român, au fost finalizate 27 de cursuri e-learning în domeniul noilor coduri, portofoliul de cursuri e-learning deschis judecătorilor și procurorilor români s-a îmbogățit.

Vom rula, în continuare, cele 27 de module e-learning elaborate, pentru anul 2017 fiind prevăzute două sesiuni de formare e-learning: o primă sesiune va fi lansată în prima jumătate a anului, iar a doua în toamnă, urmând a fi astfel organizate în total 54 de cursuri.

La acestea se adaugă un nou curs e-learning, în materia dreptului muncii, preconizat pentru a veni în sprijinul magistraților care doresc să dobândească cunoștințe în această materie. Cursul își propune să devină un instrument care să contribuie la perfecționarea judecătorilor care își desfășoară activitatea în acest domeniu.

c) Un al treilea element de noutate vizează includerea, în programul de formare continuă, a unor **domenii noi**, în care INM nu a realizat anterior acțiuni de formare, respectiv, **creșterea numărului de acțiuni de formare oferite în anumite domenii** în care s-a simțit o nevoie specială de formare.

Acest demers se înscrie în preocuparea INM de a oferi o formare pluridisciplinară, care oferă un răspuns prompt la semnalele transmise de sistem, dar și de societate, în ansamblul său.

Au fost introduse **domenii noi**, relevante prin importanța lor în contextul social actual: unul dintre acestea este *migrație și azil*, domeniu în care urmează să organizăm, în cooperare cu

Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNCHR) 3 seminarii având ca temă de dezbateră importanța instanțelor de judecată în procedura de azil, un seminar având ca temă de dezbateră rolul parchetelor și curților de apel în aplicarea măsurilor restrictive pentru solicitanții de azil și un seminar care are ca obiectiv discutarea unor aspecte privind practica instanțelor competente în materia azilului.

De asemenea, INM va organiza în 2017, în calitate de partener în cadrul proiectului *"ACTIONES – Active Charter Training through Interaction of National ExperienceS"*, coordonat de Institutul Universitar European (EUI), un seminar cu tema: *"Migrația și dreptul la azil"*.

Aceste programe se adresează judecătorilor care își desfășoară activitatea în cadrul instanțelor competente să judece cazuri din domeniul migrației și dreptului la azil, respectiv în cadrul judecătoriilor sau tribunalelor din raza centrelor Inspectoratului General pentru Imigrări și din cadrul secțiilor de contencios administrativ și fiscal de la nivelul curților de apel.

Alte domenii nou introduse vizează: *combaterea traficului de persoane, combaterea traficului de droguri, îmbunătățirea accesului la justiție și combaterea discriminării, executări civile și executări penale*.

Semnalăm, cu titlu de exemplu, o serie de seminarii pe care INM le va organiza în **domenii de nișă**, unele nou introduse, cum sunt: *contracte internaționale, mediere în materie comercială, percheziții informatice, realocarea copiilor sau drepturile persoanelor condamnate (îmbunătățirea condițiilor de detenție)*, altele care continuă inițiative anterioare: *drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, audierea minorilor și interacțiunea cu aceștia în cursul procedurilor judiciare, lucrul cu categoriile vulnerabile sau aflate în situații vulnerabile – copii, vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane instituționalizate sau alte categorii de persoane, combaterea violenței în familie, aplicarea Regulamentelor UE în materie de familie și succesiuni*.

O inițiativă aparte este organizarea, în acest an, a unui seminar cu tema *Judgcraft (arta de a fi judecător)*. Cursul este o replică a seminarului cu aceeași denumire, organizat de către Judicial College din Marea Britanie și se va concentra asupra setului de abilități comune aplicabile judecătorilor la toate nivelurile de jurisdicție, iar tematica va include elemente privind comportamentul judiciar și etica, capacitatea de adaptare judiciară și practicarea abilităților non-juridice în sala de judecată.

Semnalăm, ca element de noutate, introducerea unor seminarii noi de *dezvoltare personală* deschise participării judecătorilor și procurorilor. Programul își propune să ofere participanților cadrul de analiză și autoevaluare a unui set de abilități non-juridice considerate relevante nu doar pentru profesie, ci și pentru viața personală: comunicare, relaționare, poziționare față de sine și ceilalți, încredere, adaptare, managementul situațiilor conflictuale etc., în scopul identificării nevoilor proprii de dezvoltare a comportamentelor și competențelor în aria profesională și personală.

Alte domenii, deși incluse în programele de formare din anii anteriori, **au fost reluate**, date fiind actualitatea lor și nevoia magistraților de a dobândi cunoștințe în aceste materii: *dreptul concurenței, clauze abuzive în relația profesionist – consumator*,

piața de capital, achiziții publice, insolvență, drept bancar, drept administrativ, dreptul muncii și asigurărilor sociale, criminalitate economico-financiară, protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene în România, spălarea de bani și recuperarea prejudiciului infracțiunii, criminalitate informatică, tehnici de redactare a hotărârilor judecătorești și managementul cauzei, mediere.

În acest context, semnalăm cooperarea cu BERD – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, care în acest an s-a intensificat și care atinge domenii cum sunt: *piața de capital* (două seminarii: *Capital Market Legislation*, respectiv *Law and Market*), criminalitate economico-financiară (*Economics and Financial Crimes*), *mediere comercială* (*Alternative Dispute Resolution - Commercial Mediation*), contracte internaționale (*International Contracts*).

Relevantă este din acest punct de vedere și cooperarea cu Ambasada SUA, care ne va sprijini în organizarea unui seminar în domeniul *criminalității informatice* prin identificarea unor experți americani în investigarea acestui tip de infracțiuni. Această activitate continuă o serie de activități și programe anterioare ale INM în materie și își propune să aducă în atenția judecătorilor și procurorilor români noile modalități de comitere a infracțiunilor informatice și modalitatea de investigare a acestora. Întrucât informațiile primite de la companiile private sunt foarte valoroase în investigarea acestor tipuri de infracțiuni, la acest seminar vor fi invitați ca vorbitori și reprezentanți ai unor companii private din România (de ex. OLX, Okazii etc.) și din străinătate (Western Union, eBay etc.).

Parteneriatele încheiate cu instituții sau organizații relevante în domeniile identificate au reprezentat un factor important, care a permis INM să conceapă activități de formare de calitate, centrate pe nevoi reale, pe probleme identificate în practică. Implicarea acestor instituții, precum și organizarea de evenimente comune, la care sunt invitați reprezentanți ai altor profesii, au permis inițierea și întreținerea unui dialog interprofesional relevant, de natură să faciliteze o înțelegere aprofundată a specificului fiecărui domeniu.

Acest an va aduce și **o intensificare a cooperării cu Școala Națională de Grefieri (ȘNG)**, sens în care s-a dublat numărul activităților comune și a crescut semnificativ numărul activităților deschise participării grefierilor. Domeniile avute în vedere pentru activitățile comune sunt, în acest an: cooperare judiciară internațională în materie civilă și în materie penală, respectiv executări civile și executări penale. Grefierii vor putea participa, și în acest an, în cadrul celor 8 conferințe organizate în materia Codului civil, a Codului penal, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală.

Pentru anul 2017 ne propunem să creștem și mai mult **utilizarea instrumentelor tehnice** care permit transmiterea, cu mijloace moderne, a informației, în mod simultan, către un număr mare de beneficiari.

Avem în vedere realizarea de transmisiuni on-line pentru o serie de seminarii realizate în domenii relevante, pentru care vom înregistra un interes deosebit din partea magistraților și care, din motive financiare, nu pot fi replicate într-un număr suficient de mare. Identificarea seminariilor transmise se va realiza la o dată ulterioară, pornind de la numărul de opțiuni

venite din partea magistraților, urmând a se acorda preferință acelor seminarii care au înregistrat un număr mare de opțiuni.

Avem în vedere, totodată, posibilitatea organizării de webinare în domenii care presupun un grad mai mic de interactivitate, concentrându-se în special pe transmiterea de informații de la formator la magistrații beneficiari, experiența anterioară și felul în care asemenea activități au fost percepute de către magistrați încurajându-ne în acest demers.

Trebuie menționată **o modificare intervenită în dispozițiile Regulamentului privind modul de desfășurare a cursurilor de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor și atestare a rezultatelor obținute**¹⁶ în ceea ce privește magistratul care nu poate participa la seminarele, conferințele sau orice alt program de formare profesională, organizate de INM sau la nivel descentralizat, pentru care și-a exprimat opțiunea și pentru care a fost selectat¹⁷. Potrivit noilor prevederi regulamentare, magistratul are obligația să anunțe **imposibilitatea participării**, de îndată ce a intervenit motivul justificat care a determinat această situație, cu cel puțin 48 de ore înaintea începerii seminarului, iar în situațiile în care imposibilitatea participării intervine cu mai puțin de 48 de ore înaintea începerii seminarului sau dacă magistratul, în mod justificat, nu poate îndeplini această obligație, cauzele exoneratoare se apreciază de ordonatorul de credite, pe baza propunerii organizatorului activității de formare profesională și a documentelor justificative depuse de magistratul în cauză¹⁸. Notificarea imposibilității de prezentare se poate realiza prin orice mijloace de comunicare scrisă către organizatorul activității de formare, fiind transmis, de regulă, persoanei de contact indicate în cuprinsul invitației de participare la activitatea de formare respectivă¹⁹.

În cazul lipsei nejustificate de la activitatea de formare, al neîndeplinirii obligației de notificare sau al nedepunerii documentelor justificative, magistratul va fi obligat să suporte cheltuielile efectuate de către organizator în vederea participării acestuia la activitatea de formare la care nu a participat sau a participat doar parțial²⁰.

¹⁶ Regulamentul a fost aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 322/2005.

¹⁷ Art. 5¹ alin 1 din Regulamentul privind modul de desfășurare a cursurilor de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor și atestare a rezultatelor obținute.

¹⁸ Art. 5¹ alin 2 din Regulamentul privind modul de desfășurare a cursurilor de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor și atestare a rezultatelor obținute.

¹⁹ Art. 5¹ alin 3 din Regulamentul privind modul de desfășurare a cursurilor de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor și atestare a rezultatelor obținute.

²⁰ Art. 5² din Regulamentul privind modul de desfășurare a cursurilor de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor și atestare a rezultatelor obținute.

REVISTA INSTITUTULUI NAȚIONAL AL MAGISTRATURII, UN NOU ÎNCEPUT

Alexandra ZAPOROJANU

Personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor
Departamentul de formare inițială

Judecător Cristiana CRĂCIUNESCU

Formator cu normă întreagă al INM

După zece ani de la prima apariție, revista THEMIS își regăsește locul printre realizările Institutului Național al Magistraturii. Reluarea unei vechi tradiții a Institutului prin relansarea revistei, în anul 2015, la inițiativa conducerii și a câtorva entuziaști, a reprezentat un prilej de valorizare a eforturilor auditorilor de justiție și ale formatorilor care au dorit să își facă cunoscute opiniile juridice. Revista se adresează auditorilor de justiție, formatorilor, judecătorilor și procurorilor interesați de a publica articole, studii de specialitate sau alte lucrări cu caracter juridic.

Auditorii de justiție care și-au manifestat interesul de a face parte din echipa redacțională fie pentru a scrie, fie pentru a-i convinge pe alți colegi să își publice convingerile juridice, sau auditorii de justiție care, având experiență în domeniu, au dorit să împărtășească din experiența lor, s-au înscris ca urmare a lansării acestei invitații de către departamentul de formare inițială al Institutului. Astfel, un colectiv dedicat și energic s-a implicat în elaborarea și redactarea primului număr al revistei în cursul anului 2015, aceasta fiind adusă la cunoștința publicului la începutul lunii ianuarie a anului 2016, iar un al doilea colegiu de redacție a scos la lumină și cel de al doilea număr, în cea de a doua parte a aceluiași an.

Din colegiul de redacție fac parte auditori de justiție din anul I de studiu, formatori cu normă întreagă ai Institutului Național al Magistraturii și un reprezentant al departamentului de formare inițială, în calitate de coordonator.

Activitatea desfășurată pentru realizarea revistei este atât individuală, cât și de echipă și presupune, pe de o parte, încurajarea viitorilor magistrați să își exprime opiniile juridice în domenii și teme alese de aceștia, iar pe de altă parte, întrunirea colegiului de redacție la diferite intervale de timp și consultarea formatorilor Institutului în vederea recenzării articolelor, înainte de a fi publicate.

Inițial, la momentul concepției sale, în anul 2005, revista Themis a fost structurată în trei secțiuni principale – „Studii”, „Jurisprudență” și „Buletin normativ”. În anul 2015 au fost

propușe o nouă formă grafică și o nouă organizare a conținutului, utilizate în ambele numere aferente anului 2016, astfel încât structura actuală a revistei cuprinde o serie de capitole și secțiuni diferite, respectiv: „Interviuri Themis”, „Themis INFO”, „Studii” și „Jurisprudență”.

Capitolul „Interviuri Themis”, conceput ca o secțiune interactivă, a inclus în primele două numere trei interviuri propuse de auditorii de justiție din colegiul de redacție, viitori magistrați aflați la început de drum, dornici să afle din tainele profesiilor de judecător și procuror, despre dificultăți și satisfacții profesionale ale acestora. Interviurile au fost adresate doamnei Bianca Tăndărescu, judecător în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și formator colaborator al Institutului Național al Magistraturii în materia protecției europene a drepturilor omului, doamnei judecător Laura Radu, Vicepreședinte al Tribunalului București, totodată formator colaborator al Institutului în domeniul dreptului civil, respectiv doamnei procuror Alexandra Șinc, formator cu normă întreagă al Institutului în domeniul dreptului penal. Întrebările formulate de către auditorii de justiție și adresate în acest context celor trei doamne formator au privit alegerea profesiei (judecător/procuror), evoluția profesională ulterioară, schimbările aduse de noile generații în înfăptuirea actului de justiție, timpul liber al magistratului etc.

Capitolul „Themis INFO” a fost conceput pentru a prezenta noutăți în activitatea Institutului Național al Magistraturii. În cadrul acestuia, auditorii de justiție au ales să evidențieze, în câteva pagini ale primului număr, Competiția THEMIS organizată anual de către Rețeaua Europeană de Formare Judiciară pentru viitorii și tinerii judecători și procurori europeni în domenii de interes comun, precum cooperarea judiciară internațională în materie penală și civilă, protecția europeană a drepturilor omului, etică și conduită profesională. Competiția reprezintă o activitate în cadrul căreia auditorii de justiție din România au avut ocazia să realizeze schimburi de experiență utile cu beneficiari ai formării inițiale provenind din alte state

membre ale Uniunii Europene și să dovedească temeinicia pregătirii lor profesionale.

În cel de al doilea număr al revistei auditorii de justiție din colegiul de redacție au prezentat un alt program al Rețelei Europene de Formare Judiciară adresat viitorilor și tinerilor judecători și procurori europeni, intitulat AIAKOS. Acesta are ca obiective schimbul de experiență, idei, informații între participanți, conștientizarea dimensiunii europene a profesiei pe care urmează să o exercite, precum și facilitarea înțelegerii diferitelor culturi și sisteme judiciare existente la nivelul Uniunii Europene. Ediția-pilot a programului, în care s-a implicat activ și Institutul Național al Magistraturii, a avut loc în anul 2013.

Pe lângă acestea, în revistă a fost prezentată, pe scurt, vizita auditorilor de justiție la Institutul Național de Criminalistică, organizată în cadrul programului de formare inițială pentru anul I, experiență care le-a oferit o imagine de ansamblu asupra instituției și a raporturilor pe care le are aceasta cu organele de urmărire penală.

Viața din căminul Institutului Național al Magistraturii, care găzduiește o mare parte dintre auditorii de justiție de anul I și anul al II-lea a constituit, de asemenea, un subiect de interes pentru un articol al revistei.

În ceea ce privește capitolul „Studii”, acesta a abordat teme aferente domeniilor dreptului civil și procesual civil, dreptului penal și procesual penal, eticii și organizării judiciare, articolele fiind elaborate atât de către auditori de justiție, cât și de formatori cu normă întreagă ai Institutului. „Modificările aduse

Codului de procedură penală prin OUG nr. 18/2016 în materia urmăririi penale – între jurisprudența obligatorie și inovația juridică”, „Considerații privind soluția dată acțiunii civile date în procesul penal”, „Limitări ale principiului aflării adevărului – scurte considerații”, „La răscruce de coduri – exonerarea pârâtului de la plata cheltuielilor de judecată”, „Interdicțiile judecătorilor și procurorilor”, sunt câteva dintre temele tratate în revista Themis din anul 2016.

În revistă au fost incluse și elemente de jurisprudență comentată și practică neunitară, Decizii pronunțate în soluționarea recursurilor în interesul legii, Decizii ale Curții Constituționale de admitere a excepțiilor de neconstituționalitate, Hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Jurisprudență relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, Jurisprudență relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, deosebit de utile pentru auditorii de justiție în vederea punerii bazelor unei practici unitare prin respectarea legislației corespunzătoare, dar și a jurisprudenței existente.

Auditori de justiție entuziaști, dornici să scrie sub îndrumarea unor formatori cu experiență fie de plăcere, fie în vederea pregătirii unui doctorat, sau pentru aprofundarea unei anumite teme, există în fiecare generație. Aceasta ne creează convingerea că revista își va crește treptat valoarea odată cu încrederea viitoarelor generații în propriile opinii, pe care vor dori să le împărtășească prin intermediul revistei Institutului.

FORMAREA ÎNȚIALĂ A CURSANȚILOR ȘCOLII NAȚIONALE DE GREFIERI. ASPECTE PRIVIND EVALUAREA CONTINUĂ

Grefier Alecsandra NEAMȚU
Formator detașat SNG

Școala Națională de Grefieri manifestă o preocupare constantă pentru dezvoltarea și perfecționarea **programelor de formare inițială**, precum și pentru adaptarea lor permanentă la necesitățile concrete de formare rezultate din activitatea curentă desfășurată în cadrul instanțelor și parchetelor.

Activitatea de formare inițială se desfășoară avându-se în vedere legislația în vigoare, care a suferit modificări de amploare, cu impact direct asupra sistemului judiciar, cu accent pe activitatea ce urmează să fie realizată de grefierii cu studii superioare juridice din instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, potrivit specializării promoțiilor de cursanți.

În acord cu obiectivele reformei sistemului judiciar românesc, formarea profesională inițială, organizată de Școala Națională de Grefieri în temeiul *Legii nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertiză Criminalistică*, continuă să aibă în vedere pregătirea grefierilor cu studii superioare juridice, activitatea de formare inițială a Școlii răspunzând necesității ocupării posturilor vacante de grefieri cu studii superioare juridice cu personal bine pregătit.

Având în vedere numărul covârșitor al candidaților înscriși la concursul de admitere la Școala Națională de Grefieri și numărul locurilor pentru școlarizare, precum și faptul că repartizarea cursanților în urma examenului de absolvire se face pe întreg teritoriul României, în funcție de media obținută la final, putem spune că există o concurență acerbă printre cursanți în ceea ce privește evaluarea continuă și finală.

Școala pune în mod deosebit accentul pe *caracterul practic al activității de învățământ*. Seminarele se concretizează în dezbateri și aplicații practice, apte să acopere palierele activității grefierilor din instanțele judecătorești și parchete și se urmărește dobândirea de către cursanți a deprinderilor profesionale întemeiate pe solide cunoștințe juridice la un standard ridicat, deschiderea și responsabilizarea lor pentru noi atribuții, fără a fi neglijate nici aspectele legate de deontologie sau dobândirea unor abilități non juridice.

Pe lângă activitatea de formare însă, un alt aspect important avut în vedere de către formatorii școlii este **evaluarea**

cursanților pe întreaga durată de școlarizare. Intenția Școlii este de a aborda formarea cursanților dintr-o poziție de unitate, respectiv unitate în predare, dar și în evaluare. Departajarea cursanților urmează rigorile evaluării continue și finale unitare cu respectarea criteriilor stabilite conform regulamentului de organizare și funcționare al SNG.

Regulamentul de organizare și funcționare al Școlii Naționale de Grefieri, adoptat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 183/2007, la art. 22 alin. (1) prevede că "pe durata cursurilor de formare profesională inițială, inclusiv a stagiului de practică, personalul de instruire realizează evaluarea și notarea, pentru fiecare cursant, în ceea ce privește nivelul de asimilare a cunoștințelor și dobândirea deprinderilor, precum și alte criterii stabilite la propunerea directorului adjunct coordonator al departamentului de formare profesională inițială, de consiliul de conducere al școlii, pentru fiecare disciplină."

Pentru a asigura o departajare cât mai exactă formatorii Școlii utilizează fișa de evaluare continuă, adaptată în funcție de specificul materiei, pentru fiecare cursant în parte, fișă care cuprinde criterii de departajare referitoare la *competențe specifice, participare la seminar și lucrări practice*.

În cadrul secțiunii de *competențe specifice*, formatorii notează pe parcursul celor 6 luni de cursuri capacitatea de analiză și sinteză, capacitatea de relaționare, argumentarea logică, atenția distributivă de care a dat dovadă cursantul, viteza în efectuarea lucrărilor, dexteritatea manuală în cazul materiilor cu specific practic (*informatică aplicată, dactilografie*), capacitatea de organizare și capacitatea de evaluare și autoevaluare.

De asemenea, formatorii Școlii urmăresc în evoluția fiecărui cursant modalitatea de exprimare (clară, concisă, coerentă și conștientă), calitatea și originalitatea răspunsurilor, intervenția conștientă și la obiect, capacitatea de transpunere în practică a noțiunilor teoretice dobândite, precum și rezolvarea în timp util a sarcinilor de lucru.

Un alt aspect important de menționat este faptul că Școala susține teste parțiale comune, având elaborate subiecte comune în vederea unei evaluări eficiente și unitare. Formatorii Școlii Naționale de Grefieri organizează ședințe de catedră pentru stabilirea metodei de predare, pentru pregătirea

materialelor didactice și a metodelor de evaluare scrisă și orală, în vederea asigurării unității în predare și evaluare.

Având în vedere importanța lucrărilor cu caracter practic, testele comune susținute la fiecare materie, precum și testele parțiale dețin ponderea cea mai mare în cadrul evaluării continue. Astfel, ponderea pentru *competențe specifice* este de 5%, ponderea pentru *participarea la seminar* este de 15%, iar cea pentru *lucrările practice* este de 80%. De asemenea, nota finală astfel rezultată reprezintă, la rândul său, o pondere în media finală de absolvire. Toate aceste modalități de calcul sunt deosebit de importante pentru cursanți, având în vedere riguroasa departajare realizată de către formatorii Școlii, notele finale conținând chiar trei zecimale.

În considerarea aceleiași idei de unitate, formatorii organizează seminare recapitulative comune, cu participarea mai multor grupe de studiu, în cadrul cărora au loc dezbateri cu privire la materia predată, elemente de practică neunitară sau cu privire la anumite aspecte interpretabile ale legislației. Formatorii susțin aceste seminare recapitulative *comune* în vederea asigurării unei predări și evaluări unitare și riguroase.

Totodată, evaluarea continuă se realizează și pe parcursul desfășurării stagiului practic efectuat în cadrul judecătoriilor și parchetelor de pe lângă judecătoriile din București, sub coordonarea și supravegherea îndrumătorilor de stagiu. Atât în instanțe cât și la parchete, cursanților li se oferă posibilitatea să

cunoască activitatea compartimentelor instanțelor judecătorești, respectiv ale parchetelor, atribuțiile specifice grefierilor și chiar să lucreze efectiv, îndeplinind toate sarcinile ce le revin în exercitarea acestei profesii sub coordonarea îndrumătorului de stagiu.

Pe parcursul desfășurării stagiului practic se pune un accent deosebit pe comunicarea cu viitorii grefieri, astfel încât cursanții să-și poată desfășura stagiul în cele mai bune condiții, atingându-se scopul pentru care a fost creat și anume formarea profesională inițială completă.

Evaluarea continuă are în vedere și criteriile prevăzute în programul de stagiu realizat de Școală, precum capacitatea de lucru sub presiunea timpului, rigoarea în întocmirea actelor, capacitatea de organizare ș.a.

Pentru asigurarea calității acțiunilor de formare profesională inițială și evaluare continuă Școala Națională de Grefieri are în vedere obiective specifice precum: adaptarea și modernizarea planului de învățământ pentru a corespunde cerințelor actuale ale sistemului judiciar; asigurarea unei formări unitare; asigurarea unei evaluări unitare; accentuarea caracterului practic al formării inițiale; perfecționarea metodelor de formare; evaluarea și consolidarea rețelei de formatori a SNG și, nu în ultimul rând, asigurarea calității personalului de instruire al SNG, prin programe de formare a formatorilor.

FORMAREA PERSONALULUI AUXILIAR DE SPECIALITATE RECRUTAT PRIN CONCURS DE OCUPARE ÎN MOD DIRECT A POSTURILOR

Judecător Ionela-Mariana GHIUGAN

Formator detașat SNG

Potrivit art. 5 din *Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul INEC*, recrutarea grefierilor se realizează, de regulă, prin intermediul Școlii Naționale de Grefieri, procedură care permite asigurarea unei formări inițiale într-un cadru instituționalizat.

În situațiile în care activitatea instanțelor și parchetelor nu se poate desfășura în condiții normale din cauza numărului mare de posturi vacante, recrutarea personalului auxiliar de specialitate se poate face și direct, prin concurs organizat de către curțile de apel, respectiv parchetele de pe lângă curțile de apel, potrivit art. 36 din *Legea nr. 567/2004*.

Deși recrutarea directă ar trebui să reprezinte o modalitate excepțională, în fapt, numărul grefierilor recrutați în această modalitate este mai mare decât al celor care au urmat cursurile Școlii Naționale de Grefieri.

Astfel, în anul 2015 grefierii recrutați prin concurs direct au reprezentat 58,1% din totalul grefierilor nou intrați în sistem, iar în anul 2016 procentul acestora a crescut la **61, 5%**.

Sarcina pregătirii profesionale a personalului de specialitate recrutat direct prin concurs revine, potrivit art. 41 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare al Școlii Naționale de Grefieri, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 183/2007, Departamentului de formare continuă al Școlii.

În condițiile lipsei unei formări inițiale a acestor grefieri, care să asigure atât dobândirea cunoștințelor teoretice necesare, cât și efectuarea unui stagiu practic, Departamentul de formare continuă al Școlii Naționale de Grefieri a dezvoltat un program de pregătire adaptat nevoilor lor de formare, la care participă toți grefierii recrutați în această modalitate.

În cursul anului 2016 Școala Națională de Grefieri, prin intermediul Departamentului de formare continuă, a desfășurat 3 astfel de acțiuni de formare a grefierilor recrutați prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor din cadrul instanțelor și parchetelor.

Pentru asigurarea unei cât mai bune pregătiri s-a optat pentru învățământul mixt (Blended Learning - bLearning), care este o combinație între învățământul la distanță – eLearning (care creează – în principal, însă nu exclusiv - o bază teoretică) și învățământul în centrele de formare (care răspunde cu preponderență dezideratului unei formări practice).

Principalul avantaj al folosirii metodei Blended Learning este posibilitatea de a crea un proces de învățare mai eficient, combinând informația difuzată prin mijloace electronice cu directa contribuție a formatorilor și posibilitatea dezvoltării de abilități practice.

Astfel, pregătirea personalului auxiliar de specialitate al instanțelor și al parchetelor, recrutat prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor, s-a realizat *într-o primă etapă* sub forma învățământului la distanță, pentru o perioadă de aproximativ două luni, la disciplinele *Drept procesual civil* și *Drept procesual penal*. Cursurile eLearning au fost destinate cu precădere însușirii cunoștințelor teoretice necesare exercitării atribuțiilor de grefier, fiind însă cuprinse și numeroase aspecte practice. La finalizarea fiecărei sesiuni de formare cursanții au susținut câte un test, notele obținute fiind avute în vedere la evaluarea finală.

Într-o a doua etapă, grefierii recrutați prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor au urmat o sesiune de pregătire în centrele de formare (pe parcursul a 6 zile), care a asigurat aprofundarea unor aspecte practice de drept procesual civil, respectiv drept procesual penal, dar și o formare în materia comunicării și deontologiei.

Participanții au fost testați la sfârșitul fiecărei sesiuni de formare (la disciplinele *Drept procesual penal* și *Drept procesual civil*), iar cele două note obținute au fost luate în calcul la evaluarea lor finală, alături de evaluările obținute în urma parcurgerii cursurilor de eLearning.

În acest mod, s-a creat posibilitatea asimilării unor cunoștințe de bază teoretice și practice de către grefierii lipsiți de o formare inițială, care, alături de cunoștințele dobândite direct în cadrul instanțelor și parchetelor, să le permită desfășurarea în bune condiții a activității.

NOUL STATUT AL PERSONALULUI DE INSTRUIRE AL ȘCOLII NAȚIONALE DE GREFIERI

Judecători Carmen-Ioana BĂLAN și Andrei-Dorin BĂNCILĂ
Formatori detașați SNG

În cei peste 15 ani de funcționare, Școala Națională de Grefieri a urmărit în mod constant să-și formeze o rețea stabilă și valoroasă a personalului de instruire, alcătuită din grefieri cu studii superioare, judecători, procurori sau alți specialiști în domenii juridice sau nonjuridice, prin atragerea în rândul formatorilor Școlii mai ales a acelor profesioniști ai dreptului, cu precădere din instanțe și parchete, care au dovedit aplecare pentru activitatea didactică și se bucură de o bună reputație morală și profesională în colectivele din care fac parte.

Începând cu anul 2011, cadrul normativ privind recrutarea, atribuțiile și evaluarea personalului de instruire²¹ al Școlii Naționale de Grefieri a fost reprezentat de *Statutul personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri (recrutare, atribuții, evaluare, revocare)*, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 380 A/06.06.2011, cu modificările și completările ulterioare aduse prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 891/2011 și prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1109/2012.

În cei aproape 5 ani de aplicare a *Statutului personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri*, au fost constatate însă lacune ale cadrului normativ sau necesități de modificare a reglementărilor existente, date fiind, pe de o parte, dificultățile întâmpinate în procedurile de recrutare și evaluare a formatorilor, derulate în perioada 2011-2015, iar, pe de altă parte, nevoia de reglementare a unor situații nou apărute și nereglementate privind statutul formatorului.

În acest context, în cadrul Școlii Naționale de Grefieri, cu participarea tuturor departamentelor Școlii, au fost elaborate propuneri de modificare și completare a *Statutului* adoptat în anul 2011, care au fost cuprinse într-o formă revizuită a *Statutului*, corespunzătoare normelor de tehnică legislativă stabilite prin *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă, cu modificările și completările ulterioare*.

Potrivit *Statutului personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri* aprobat în anul 2011 (capitolul IV, secțiunea 1 – *Drepturile personalului de instruire*), forma revizuită a *Statutului* a fost transmisă, prin email, spre consultare, formatorilor Școlii, cu rugămintea de a comunica eventualele observații, comentarii

sau propuneri de îmbunătățire ale acesteia. Totodată, în același scop, proiectul de revizuire a *Statutului* a fost publicat pe pagina de internet a Școlii Naționale de Grefieri, la secțiunea *Recrutare și formare formatori – Documentație*. Observațiile și propunerile formulate au fost analizate și integrate în forma finală a proiectului de revizuire a *Statutului personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri*.

Propunerile de modificare și completare a *Statutului* adoptat în anul 2011 au fost supuse ulterior analizei Consiliului de conducere al Școlii Naționale de Grefieri, care, prin Hotărârea nr. 38/24.06.2016, a aprobat propunerile și a dispus înaintarea lor către Consiliul Superior al Magistraturii, în vederea aprobării.

Prin Hotărârea nr. 1388/14.11.2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat *Statutul personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri*, în forma revizuită trimisă de Consiliul de conducere al Școlii. *Noul Statut al personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri* a intrat în vigoare la data publicării Hotărârii nr. 1388/14.11.2016 pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii, adică la data de 28 noiembrie 2016.

Ne referim la *Statutul* în vigoare ca la un *nou Statut al personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri* deoarece modificările și completările de conținut, dar și de formă, au fost destul de ample, astfel încât să reclame referirea la acest act normativ deosebit de important în ceea ce privește personalul de instruire ca la unul nou.

Pentru a ne argumenta această din urmă afirmație, credem că este util să menționăm unele dintre dispozițiile cu caracter de noutate din actul normativ la care ne referim.

Astfel, privitor la modificările de conținut, principalele elemente de noutate se referă la: condițiile de reînnoire anuală a calității de formator pentru formarea continuă; documentele necesare pentru selecție, criteriile de selecție a formatorilor și invalidarea procedurii de selecție; cazurile de extindere a calității de formator pentru alte discipline; îndatoririle personalului de instruire; procedura de evaluare a formatorilor care desfășoară mai multe tipuri de formare sau activitate de formare la mai multe discipline ori cu caracter ocazional; indicatorii de evaluare a activității formatorilor; evaluarea formatorilor pentru formare continuă cu privire la disponibilitatea de participare la activitățile de formare continuă; reglementarea

²¹ Potrivit dispozițiilor legale în vigoare (Legea nr. 567/2004, art. 18), denumirea funcției este cea de *personal de instruire al Școlii Naționale de Grefieri*; în mod frecvent, se uzitează însă și termenul comun, cu caracter general, de *formator*.

suspendării și încetării calității de personal de instruire; revizuirea cazurilor de revocare din calitatea de personal de instruire.

În același timp, *noul Statut* a suferit și modificări ample de formă, în acord cu normele de tehnică legislativă stabilite prin Legea nr. 24/2000, căpătând o alcătuire specifică unui act normativ modern, structurată în capitole, secțiuni, articole și aliniate, ceea ce duce la o utilizare mult mai facilă și la posibilitatea de a insera mult mai ușor eventualele modificări viitoare.

Pentru a sublinia progresul față de vechea reglementare, apreciem că este sugestivă o **prezentare comparativă** a unora dintre dispozițiile din cele două acte normative în discuție.

Astfel, cu referire la *reînnoirea calității de formator*, comparativ cu *vechiul Statut*, potrivit căruia în rețeaua anuală a formatorilor pentru formarea continuă erau cuprinși toți formatorii care și-au exprimat intenția de reînnoire a calității de formator, în *noul Statut* a fost introdusă o cerință suplimentară pentru reînnoirea anuală a calității de formator, și anume exprimarea unei opțiuni concrete de participare în calitate de formator la seminarele incluse în programul anual de formare continuă.

Cu privire la *procedura de recrutare a formatorilor (selecția formatorilor)*, în *noul Statut* a fost menționată Inspekția judiciară ca instituție distinctă de la care comisia de selecție poate solicita relații privind respectarea normelor deontologice și săvârșirea unor abateri disciplinare de către candidații magistrați, în acord cu modificările intervenite în statutul Inspekției judiciare în anul 2012, iar în ceea ce privește documentele necesare pentru selecție s-a introdus posibilitatea includerii în dosarul de înscriere și a altor documente stabilite de comisia de selecție și indicate în anunțul privind procedura de selecție, în funcție de particularitățile postului/posturilor scoase la concurs. Totodată, comparativ cu *vechiul Statut*, prezentarea demonstrativă a unui fragment din tema de seminar pregătită pentru selecție poate, potrivit dispozițiilor din *noul Statut*, să nu mai fie susținută exclusiv în fața comisiei de selecție, noua reglementare dând posibilitatea susținerii acesteia și în fața unor cursanți.

Referitor la *criteriile și indicatorii de selecție*, a fost reformulat indicatorul comun care anterior se referea atât la respectarea regulilor profesiei în care activează candidatul, cât și la respectarea cerințelor specifice calității de personal de instruire al Școlii, această din urmă cerință neputându-se aprecia la momentul procedurii de selecție și a fost introdus un nou criteriu de selecție, respectiv cunoștințele de operare pe calculator, corespunzător cerințelor funcției. De asemenea, a fost introdus un nou indicator de selecție pentru personalul de instruire propriu, anume cel referitor la inițiativă, creativitate, capacitate de analiză și sinteză, adaptabilitate.

Au fost introduse și dispoziții privind posibilitatea invalidării rezultatului procedurii de selecție de către Consiliul de conducere, dispoziții similare regăsindu-se și în *Statutul personalului de instruire al Institutului Național al Magistraturii*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 531/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Referitor la *extinderea calității de formator* și la alte discipline, în vederea unei proceduri mai caracterizate, comparativ cu *vechiul Statut*, a fost eliminată posibilitatea extinderii calității de formator la alte discipline în cazul schimbării specializării activității profesionale a judecătorului, procurorului sau grefierului formator doar pe baza unor dovezi privind experiența profesională relevantă în noua specialitate, pentru a se asigura o mai mare rigoare în extinderea calității de formator la alte discipline; în același scop, au fost eliminate și dispozițiile care exceptau candidații ce au mai desfășurat activitate didactică la Școală, la alte discipline, de la obligația depunerii planului de seminar și a materialelor didactice aferente noii discipline. În aceste condiții, extinderea calității de formator pentru altă disciplină urmează regulile generale aplicabile procedurii de selecție reglementate de *noul Statut*.

În ceea ce privește *îndatoririle personalului de instruire*, au fost introduse noi îndatoriri, referitoare la: asigurarea îndeplinirii obiectivelor înscrise în programele de formare; abținerea de la folosirea calității de formator al Școlii în alte scopuri decât cele direct legate de activitatea de formare a cursanților și grefierilor; neimplicarea în activități de meditații, consultații, altele decât cele organizate de Consiliul Superior al Magistraturii sau de Școală; interdicția de a se servi de activitatea de formare pentru a-și exprima convingerile politice. Introducerea îndatoririi referitoare la neimplicarea în activități de meditații, consultații, altele decât cele organizate de Consiliul Superior al Magistraturii sau de Școală, a apărut ca necesară prin prisma Hotărârii Consiliului de conducere al Școlii Naționale de Grefieri nr. 56/28.11.2014, pronunțată în acest sens în cadrul procedurii de revocare din calitatea de personal de instruire a unui formator pentru formare continuă.

Referitor la *evaluarea formatorilor*, au fost introduse dispoziții exprese privind evaluarea personalului de instruire care desfășoară mai multe tipuri de activități de formare, precum și modalitatea în care se va realiza evaluarea în cazul desfășurării activității didactice pentru mai multe discipline. În ambele situații, evaluarea se va face distinct pentru fiecare tip de formare, respectiv pentru fiecare disciplină. De asemenea, au fost introduse dispoziții cu caracter special privind evaluarea personalului de instruire care desfășoară activitate de formare în mod ocazional și cu privire la care nu se justifică evaluarea prin prisma tuturor indicatorilor de evaluare prevăzuți pentru personalul de instruire pentru formare inițială sau continuă, dat fiind caracterul excepțional al activității de instruire, similar cu dispoziții cuprinse în *Statutul personalului de instruire al Institutului Național al Magistraturii*.

În ceea ce privește *criteriile și indicatorii de evaluare*, au fost menținute cele patru criterii de evaluare prevăzute de *Regulamentul de organizare și funcționare al SNG* (calitate, eficiență, integritate și obligația de formare profesională continuă) însă au fost eliminați unii indicatori, reformulați alții ori introduși unii noi, în acord cu necesitățile unei evaluări cât mai fidele a activității de formare, așa cum a rezultat din întâlnirile cu membrii comisiilor de evaluare organizate în scopul analizării activității de evaluare a formatorilor Școlii. Astfel, a fost eliminat indicatorul de evaluare privind respectarea îndatoririlor cu caracter administrativ, ale cărui elemente de apreciere se regăsesc în cadrul unora dintre indicatorii prevăzuți la criteriile

eficiență și calitate. A fost eliminat și indicatorul referitor la implicarea în activitatea de formare continuă a grefierilor organizată în cadrul instanțelor sau parchetelor unde își desfășoară activitatea, în cazul personalului de instruire colaborator, acest indicator fiind considerat nerelevant atâta vreme cât desemnarea personalului cu atribuții în acest sens se face de către organele de conducere ale instanțelor și parchetelor și nu este exclusiv la latitudinea formatorului. A fost reformulat și indicatorul referitor la participarea la activități de formare profesională continuă, pentru a acoperi acele situații în care formatorul și-a exprimat opțiunea sau disponibilitatea de a participa la activități de formare continuă, însă neparticiparea s-a datorat unor cauze neimputabile acestuia. Dată fiind importanța respectării termenelor stabilite de conducerea Școlii în realizarea atribuțiilor specifice, în acest sens a fost introdus un nou indicator de evaluare a personalului de instruire pentru formarea inițială și a îndrumătorilor pentru stagii practice.

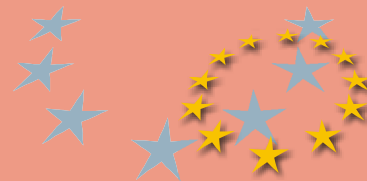
În scopul stimulării participării efective a formatorilor Școlii la seminarele de formare continuă și al creșterii implicării acestora în activitățile Școlii, au fost revizuite dispozițiile privitoare la modalitatea în care se realizează *verificarea privind participarea personalului de instruire pentru formarea continuă la activitățile de formare continuă, o dată la 3 ani.* Au fost, de asemenea, modificate condițiile în care lipsa de disponibilitate a formatorului poate atrage revocarea din funcție, în acord și cu modificările operate cu privire la reînnoirea anuală a calității de formator pentru formarea continuă; astfel, pot constitui temei pentru revocarea din funcție lipsa reînnoirii calității de formator pe parcursul a 3 ani consecutivi, precum și refuzul repetat de participare la acțiunile de formare la care este solicitat pe parcursul a 3 ani, fiind eliminată cerința ca refuzul de a participa efectiv la acțiunile de formare continuă să fie determinat de motive imputabile formatorului.

Constatându-se un vid de reglementare, în *noul Statut* au fost introduse dispoziții referitoare la *cazurile și procedura de suspendare, respectiv de încetare a calității de personal de instruire al Școlii.* Astfel, au fost introduse dispoziții exprese privind suspendarea din funcție la cerere, pe o perioadă de maxim 2 ani și ca urmare a suspendării din profesia de bază, date fiind situațiile practice care pot interveni și necesitatea

reglementării acestora, dispoziții similare regăsindu-se și în *Statutul personalului de instruire al Institutului Național al Magistraturii.*

Au fost revizuite totodată unele dintre cazurile de revocare prevăzute în *vechiul Statut*, astfel: a fost introdus un nou caz de revocare din funcție, pentru a acoperi situațiile în care se dispune eliberarea din profesia de bază (judecător/procuror/grefier sau alt specialist), din motive imputabile; au fost completate motivele de revocare, prin menționarea expresă a abaterilor de la îndatoririle specifice funcției de personal de instruire al Școlii, de natură să aducă atingere statutului de formator sau prestigiului instituției (pornind de la cazul concret al încălcării îndatoririi de a nu se implica în activități de pregătire de tip meditații, consultații etc, remunerate sau nu, individuale sau colective, altele decât cele organizate de Consiliul Superior al Magistraturii sau Școala Națională de Grefieri și de a nu se prevala de calitatea de formator al Școlii în vederea desfășurării de atare activități); a fost reformulat motivul de revocare pe temeiul lipsei de disponibilitate în implicarea în activitățile Școlii, după cum și mai sus am arătat; a fost eliminat motivul de revocare constând în refuzul repetat de a participa la diversele sesiuni de formare a personalului de instruire organizate de către Școala Națională de Grefieri, având în vedere și imposibilitatea organizării de către Școală a unor sesiuni de formare a formatorilor, dat fiind cadrul normativ actual care nu permite organizarea unor astfel de activități din resurse bugetare; a fost prevăzută posibilitatea revocării din funcție și a formatorului cu privire la care s-a dispus anterior suspendarea din funcție, având în vedere introducerea în Statut a dispozițiilor referitoare la suspendare.

Fără a avea pretenția unui cadru normativ perfect, *noul Statut al personalului de instruire al Școlii Naționale de Grefieri* este rezultatul firesc al experiențelor și acumulărilor dobândite de-a lungul perioadei de timp în care *vechiul Statut* a fost în vigoare și, astfel, reprezintă un progres în materie de reglementare a statutului formatorilor Școlii, progres care se traduce printr-un act normativ superior calitativ, adaptat nevoilor actuale și, credem, viitoare al Școlii, suplu și dinamic în utilizare.

EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR MANAGERIALE LA O JUDECĂTORIE LA CARE POSTURILE DE PREȘEDINTE ȘI VICEPREȘEDINTE SUNT VACANTE, IAR JUDECĂTORII CONSULTAȚI NU ȘI-AU EXPRIMAT ACCEPTUL PENTRU A FI DELEGAȚI ÎN ACESTE FUNCȚII

Judecător Iuliana CORCOVEANU

Direcția legislație, documentare și contencios

În ședința din data de 4 octombrie 2016, Comisia nr. 2 – „Eficientizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii și a instituțiilor coordonate; Parteneriatul cu instituțiile interne și societatea civilă” a analizat o solicitare formulată de conducerea unui tribunal referitoare la modalitatea și persoana (sau organul) care urmează să exercite atribuțiile manageriale la o judecătorie din circumscripția sa teritorială.

Solicitarea vizează împrejurarea că, la o judecătorie, postul de președinte urmează a se vacanta, în condițiile în care și postul de vicepreședinte este vacant, iar consultarea judecătorilor din cadrul tribunalului și judecătorilor arondate acestuia a evidențiat faptul că niciunul dintre judecătorii consultați nu dorește să fie delegat în funcția de președinte al judecătoriei în cauză.

În condițiile în care, pentru situații de natura celor menționate, Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015, nu prevede modalitatea concretă de exercitare a atribuțiilor manageriale, a fost solicitat punctul de vedere al Consiliului Superior al Magistraturii.

În analiza realizată, Comisia a avut în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 43-50 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conducerea instanțelor judecătorești este asigurată de președinte și vicepreședinte sau vicepreședinți, după caz, colegiul de conducere și adunarea generală a judecătorilor instanței, fiecare din aceste organe de conducere având atribuții specifice, care sunt detaliate prin Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2016.

Regulamentul nu prevede posibilitatea exercitării acestor sarcini de către alte organe de conducere, de exemplu, în lipsa președintelui, atribuțiile acestuia să poată fi exercitate de colegiul de conducere sau de adunarea generală.

Cu titlu de excepție, art. 8 alin. (3) din Regulament prevede că „vicepreședintele desemnat să înlocuiască președintele instanței exercită, în lipsa acestuia, atribuțiile prevăzute de art. 7”, însă condiționează această delegare de atribuții de absența președintelui și de desemnarea vicepreședintelui pentru îndeplinirea acestora (de către președintele curții de apel sau, după caz, al tribunalului).

De altfel, delegarea atribuțiilor manageriale de la președinte/vicepreședinte la colegiul de conducere al instanței este interzisă prin chiar dispozițiile art. 46 alin. (3) din Legea nr. 304/2004, conform cărora „atribuțiile date prin lege sau prin regulament în competența președinților sau a vicepreședinților de instanțe nu pot fi delegate colegiilor de conducere”. Comisia a reținut că, în lipsa președintelui de instanță, colegiul de conducere nu poate exercita atribuțiile acestuia și deci, nici în situația particulară semnalată, colegiul de conducere al instanței nu poate exercita în lipsa președintelui atribuțiile acestuia.

În cazul în care o instanță, respectiv o judecătorie, este lipsită de două dintre organele de conducere pe care legea le prevede, iar colegiul de conducere nu poate prelua atribuțiile acestora, Comisia a reținut că, până la ocuparea prin concurs a posturilor de conducere vacante, Consiliul Superior al Magistraturii dispune delegarea în funcții de conducere a judecătorilor de la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii, cu acordul scris al acestora, în condițiile art. 57 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după cum urmează: „Delegarea în funcții de conducere a judecătorilor de la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, până la ocuparea funcției prin numire în condițiile prezentei legi”.

În vederea identificării unui judecător care să își exprime acordul pentru delegare, este necesară consultarea

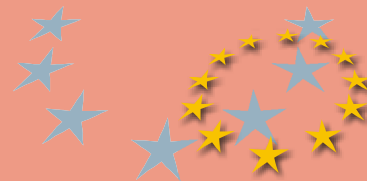
judecătorilor din cadrul instanței sau din cadrul altor instanțe. Din această perspectivă, nu a fost identificat vreun impediment legal sau regulamentar care să se opună posibilității de delegare într-o funcție de conducere a unui judecător de la o altă instanță, chiar și din circumscripția altei curți de apel.

Comisia a amintit că, pentru a restrânge durata în care funcționarea normală a unei instanțe este împiedicată prin absența temporară a unor judecători, inclusiv a celor cu funcții de conducere, legea prevede două posibilități: fie delegarea unor judecători de la instanțe care se găsesc pe raza aceleiași curți de apel, fie de la instanțe care se găsesc în circumscripția altei curți de apel.

Astfel, în situația în care funcțiile de președinte și vicepreședinte ale unei instanțe nu pot fi exercitate ca urmare a

vacanței acestor posturi, iar judecătorii din circumscripția aceleiași curți de apel, care au fost consultați, nu și-au exprimat acordul pentru a fi delegați în aceste funcții, președintele curții de apel poate consulta, în vederea delegării, și judecători din circumscripția altor curți de apel.

Întrucât delegarea nu este posibilă decât cu acordul judecătorului în cauză, în absența acordului exprimat de judecătorii consultați și până când Consiliul Superior al Magistraturii dispune delegarea în funcții de conducere la judecătoria, atribuțiile manageriale aferente funcțiilor de conducere vacante pot fi exercitate de președintele tribunalului, fie personal, fie printr-un judecător desemnat în acest sens, prin ordin de serviciu, din cadrul judecătoriei.

SOLUȚIONAREA CERERILOR PRIN CARE SE SOLICITĂ FURNIZAREA INFORMAȚIILOR DE INTERES PUBLIC, ÎN MODALITĂȚILE PREVĂZUTE LA ART. 38 ALIN. (1) ȘI ART. 40 DIN GHIDUL PRIVIND RELAȚIA DINTRE SISTEMUL JUDICIAR DIN ROMÂNIA ȘI MASS-MEDIA, ÎN CAZ DE DEZACORD ÎNTRE PREȘEDINTELE COMPLETULUI ȘI PURTĂTORUL DE CUVÂNT

Procuror Loredana BĂLĂNOIU

Direcția legislație, documentare și contencios

În ședința din 19 septembrie 2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat problematica referitoare la modul de soluționare a cererilor formulate de reprezentanții mass – media privind consultarea dosarelor sau/și eliberarea de copii ale actelor și hotărârilor pronunțate în acestea, în cazul în care purtătorul de cuvânt și judecătorul cauzei sau, după caz, președintele completului au exprimat în acest sens puncte de vedere contrare.

Această problematică a fost semnalată prin raportul de control nr. 1619/IJ/917/DIJ din 22 aprilie 2016 al Inspecției Judiciare, privind verificarea respectării Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 482/2012, cu modificările și completările ulterioare, precum și a prevederii referitoare la efectuarea de verificări din oficiu ori de câte ori apar în mediul public probe sau aspecte în legătură cu viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată.

În acest sens, în raportul întocmit de Inspecția Judiciară s-a menționat că în urma verificărilor efectuate au fost identificate situații în care purtătorul de cuvânt și judecătorul cauzei, care a fost consultat de către cel dintâi cu privire la cererile formulate de reprezentanții mass – media privind consultarea dosarelor sau/și eliberarea de copii ale actelor și hotărârilor pronunțate în acestea, au exprimat păreri contrare cu privire la modul de soluționare a acestor solicitări.

Astfel, s-a reținut că unele instanțe resping cererea pe motiv că nu există acordul judecătorului, iar altele au procedat la soluționarea favorabilă a cererilor, chiar și în lipsa acordului judecătorului de caz. În consecință, s-a apreciat că este necesară reglementarea expresă a acestei situații, prin

stabilirea condițiilor în care purtătorul de cuvânt poate furniza informațiile în lipsa acordului judecătorului cauzei.

Analizând problematica juridică semnalată, Plenul a constatat că este competent să ofere o interpretare cu privire la aspectele semnalate, în calitate de emitent al Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media (în continuare Ghidul).

În acest context, Plenul a reținut că pot fi vizate de problematica supusă analizei atât cererile prin care este solicitată consultarea dosarelor, cât și cele prin care se solicită eliberarea de copii ale actelor și hotărârilor pronunțate în acestea.

Astfel, în cadrul activității de furnizare de informații de interes public, consultarea președintelui completului este necesară, potrivit dispozițiilor art. 38 alin. (1) și art. 40 din Ghid, în privința cererilor prin care reprezentanții mass – media solicită consultarea dosarelor și/sau eliberarea de copii ale actelor aflate în dosare ori a hotărârilor pronunțate în acestea.

Plenul a reținut că scopul urmărit la elaborarea normelor art. 38 și art. 40, care prevăd necesitatea consultării președintelui completului cu privire la solicitările reprezentanților mass – media referitoare la studierea dosarelor sau cele privind eliberarea de copii ale actelor și hotărârilor pronunțate în acestea, a fost acela de a conferi putere de apreciere organului judiciar plasat în poziția cea mai bună pentru a aprecia dacă încuviințarea măsurilor respective este de natură să afecteze buna desfășurare în continuare a procesului penal sau alte interese ori valori ocrotite de lege, respectiv președintele completului de judecată.

În cazul în care există divergență de opinii între președintele completului și purtătorul de cuvânt, este necesar ca judecătorul cauzei să își motiveze acest punct de vedere.

Pe de altă parte, în cazul în care purtătorul de cuvânt apreciază că se impune soluționarea favorabilă a solicitării formulate, chiar și după motivarea punctului de vedere de către judecătorul cauzei, ținând cont de specializarea purtătorului de cuvânt în comunicarea informațiilor de interes public, precum și responsabilitățile care-i revin în aplicarea dispozițiilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, Plenul Consiliului a considerat că este necesară intervenția conducerii instanței, respectiv a președintelui instanței sau a vicepreședintelui pentru soluționarea acestei divergențe de opinii.

În acest sens, potrivit dispozițiilor art. 7 alin. (1), art. 9 alin. (1), art. 11 alin. (1) și art. 13 alin. (1) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015, președintele instanței este responsabil cu luarea măsurilor pentru buna organizare și buna funcționare a instanței pe care o conduce.

De asemenea, Plenul a apreciat că în situația analizată pot fi incidente și prevederile art. 8 alin. (3) din același regulament, potrivit cărora vicepreședintele desemnat să înlocuiască președintele instanței exercită, în lipsa acestuia, atribuțiile prevăzute de art. 7. La aplicarea în mod corespunzător a dispozițiilor art. 8 alin. (3) din Regulamentul de ordine interioară

al instanțelor judecătorești trimit și prevederile art. 10 alin. (2), art. 12 alin. (2) și art. 14 alin. (2) din același act normativ.

Prin urmare, având în vedere prerogativele manageriale pe care le exercită președintele sau, după caz, vicepreședintele instanței în scopul organizării eficiente a activității instanței, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că decizia privind modul de soluționare a cererilor prin care este solicitată consultarea dosarelor, cât și a celor prin care se solicită eliberarea de copii ale actelor și hotărârilor pronunțate în acestea, în cazul în care purtătorul de cuvânt și președintele completului au exprimat puncte de vedere contrare, trebuie să aparțină președintelui instanței sau, după caz, vicepreședintelui instanței.

Pentru aceste considerente, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat Hotărârea nr. 1115/2016, stabilind că soluționarea cererilor prin care se solicită furnizarea informațiilor de interes public, în modalitățile prevăzute la art. 38 alin. (1) și art. 40 din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media se face cu consultarea președintelui completului, iar dezacordul acestuia trebuie să fie motivat. În situația în care există dezacord între președintele completului și purtătorul de cuvânt, decizia aparține președintelui sau, după caz, vicepreședintelui instanței.

Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1115 din 19 septembrie 2016 a fost publicată pe pagina de internet a Consiliului.

ASPECTE RELEVANTE DIN JURISPRUDENȚA SECȚIEI PENTRU PROCURORI ÎN MATERIE DISCIPLINARĂ ÎN ANUL 2016

Procuror Daniela CÂMPEAN, procuror Alexandru IONESCU
Birou Grefa Secțiilor

1. Hotărârea 6P din 11 noiembrie 2015 a Secției pentru procurori în materie disciplinară, definitivă prin decizia nr.250/11.07.2016 a ÎCCJ.

Inspekția Judiciară a dispus exercitarea acțiunii disciplinare față de doamna X., procuror șef serviciu.... în cadrul DIICOT, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de dispozițiile art. 99 lit. h și t din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În motivarea acțiunii disciplinare, în esență, în ceea ce privește abaterea disciplinară prevăzută de dispozițiile art. 99 lit. h din Legea nr. 303/2004, s-a reținut că pârâta X. nu a respectat dispozițiile art. 91 din Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare, care preved că magistrații sunt obligați să soluționeze cauzele într-un termen rezonabil și dispozițiile art. 13 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, care prevăd că magistrații sunt datori să depună diligența necesară în vederea îndeplinirii lucrărilor, cu respectarea termenelor legale.

Relativ la abaterea disciplinară prevăzută de dispozițiile art. 99 lit. t teza a II-a din Legea nr. 303/2004 s-a reținut că pârâta X. cu ocazia instrumentării dosarului nr./D/P/2005 a manifestat o atitudine de pasivitate, din culpa sa profesională, lăsând cauza în nelucrare timp de peste 7 ani, datorită neluării măsurilor pentru finalizarea și depunerea raportului de expertiză financiar contabilă dispus în cauză.

Din analiza materialului probator administrat în cauză, Secția pentru procurori în materie disciplinară a reținut următoarele:

Urmare a controlului dispus de Inspectorului Șef al Inspekției Judiciare, având ca obiect „Verificarea măsurilor luate de procurori și conducerea parchetului în vederea soluționării dosarelor mai vechi de 5 ani de la data sesizării”, inspectorii judiciari au constatat existență indicilor privind săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit. „h” din Legea nr. 303/2004, modificată și republicată, de către doamna procuror șef serviciu X., motiv pentru care au propus sesizarea din oficiu a Inspekției Judiciare. Astfel, printr-un proces - verbal al insectorul șef, Inspekția Judiciară s-a sesizat din oficiu cu privire

la faptul că, pe rolul doamnei procuror șef serviciu X., existau un număr de 5 cauze mai vechi de 5 ani de la prima sesizare. S-a apreciat că sunt necesare verificări sub aspectul comiterii abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit. „h” din Legea nr. 303/2004, modificată și republicată, referitor la întârzierea în mod repetat și imputabil a acestor lucrări.

În urma finalizării verificărilor prealabile efectuate în cauză s-a constatat existența indicilor cu privire la săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. h și t teza a II-a din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată de către doamna procuror șef serviciu X. din cadrul DIICOT.

Prin rezoluție s-a dispus începerea cercetării disciplinare față de doamna procuror șef serviciu X. pentru comiterea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. h și t teza a II-a din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată.

În fapt, s-a reținut că pârâta își desfășoară activitatea în cadrul DIICOT - Serviciul

În calitate de șef al Serviciului pârâta avea spre îndeplinire atribuțiile de conducere stabilite prin art. 18 din Ordinul nr. .../.....2009 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a DIICOT.

În toată această perioadă, pârâta a avut spre soluționare și dosare penale, unele dintre acestea în regim de urmărire penală proprie.

Dosarul penal nr...../D/P/2005 a fost repartizat la data de 17.11.2005 spre soluționare pârâtei, ca urmare a sesizării formulate de Oficiul Național pentru Combaterea Spălării Banilor și privește mai mulți cetățeni moldoveni și români, cercetați pentru săvârșirea în perioada 2001 – 2004 a mai multor infracțiuni, printre care, constituire și apartenență la un grup de criminalitate organizată, spălare de bani și evaziune fiscală, prejudiciul stabilit de Garda Financiară – Comisariatul General fiind de 86.705.369.520 Rol.

În cursul anului 2006, în această cauză au fost puse sub învinuire 21 persoane. Dintre acestea, față de 3 persoane a fost pusă în mișcare acțiunea penală și au fost dispuse măsuri preventive.

La data de 01.09.2006 pârâta a dispus efectuarea în cauză a unei expertize financiar contabile, fiind desemnat ca expert

doamna Y. A fixat termen de finalizare a expertizei data de 15.10.2006, care nu a fost respectat de către expert.

La data de 12.12.2006, expertul a predat, pe bază de proces verbal, doamnei X. un draft al raportului de expertiză care cuprindea 278 pagini, 228 anexe și concluziile pentru obiectivele 1-5, pe un suport de stocare a datelor – memorystick. La această dată a fost fixat un nou termen de finalizare a celorlalte obiective, respectiv data de 15.01.2007 și a fost achitată o parte din onorariul expertului desemnat.

La data de 21.12.2006 învinuitul Z. a solicitat desemnarea unui expert parte, cerere care a fost admisă de către pârâtă, în cauză fiind desemnat ca expert parte al acestuia doamna A.

Ulterior, aceasta a procedat la chemarea expertului desemnat și a expertului parte la sediul parchetului pentru a stabili modalitatea de lucru, ocazie cu care expertul parte s-a angajat că va pune la dispoziție documentele financiar contabile ale celor 3 societăți aparținând clientului său. Această obligație a expertului parte nu s-a concretizat, din dosarul cauzei rezultând că în realitate era vorba de „firme fantomă”.

În anul 2006-2007, pârâta a procedat la efectuarea unei cereri de comisie rogatorie în Republica Moldova. De asemenea, aceasta s-a deplasat personal în Republica Moldova pentru audierea unor martori și învinuiți.

În cursul anului 2006, pârâta a procedat la instituirea măsurii asiguratorii a sechestrului privind toate bunurile mobile și imobile aparținând învinuiților și inculpaților, respectiv părților responsabile civilmente din cauză, măsuri care au subzistat până la întocmirea rechizitoriului.

Ulterior, urmărirea penală a stagnat până în anul 2015.

La data de 17.02.2015 doamna expert Y. a fost citată de către pârâtă la sediul DIICOT în vederea lămuririi motivelor nefinalizării până la această dată a raportului de expertiză financiar-contabilă dispus în cauză. Cu această ocazie expertul Y. a arătat faptul că lucrarea a fost realizată în proporție de 90%, însă hardul extern pe care au fost salvate toate fișierele în care au fost culese datele contabile ale societăților comerciale implicate s-a deteriorat și nu mai poate fi utilizat, fiind necesară refacerea integrală a acestora. Expertul a precizat că raportul de expertiză este aproape finalizat, urmând a fi redactate doar concluziile finale și-l va depune în termen de maxim 10 zile.

La data de 17.03.2015 doamna expert Y. a predat pârâtei raportul de expertiză efectuat în cauză, care conținea un nr. de 670 pagini și un nr. de 163 anexe.

La data de 25.05.2015 pârâta a emis rechizitoriul prin care a dispus trimiterea în judecată a 15 inculpați pentru săvârșirea, în concurs real, a infracțiunilor de constituire a unui grup infracțional organizat, evaziune fiscală, folosire de acte falsificate la autoritățile vamale și spălare de bani.

Referitor la abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. h) din Legea nr.303/2004, Secția a reținut următoarele:

Potrivit dispozițiilor art. 99 lit. h din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, constituie abatere disciplinară nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor ori întârzierea repetată în efectuarea lucrărilor, din motive imputabile.

Potrivit art. 62 alin 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Ministerul Public își exercită atribuțiile în

temeiul legii și este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar potrivit alin. 2 al aceluiași articol, procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic.

Conform art. 8 din Codul de procedură penală, care reglementează caracterul echitabil și termenul rezonabil, organele judiciare au obligația de a desfășura urmărirea penală și judecata cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.

Aceste obligații sau îndatoriri sunt prevăzute și în Hotărârea nr.328/2005 pentru aprobarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, dar ca standarde de conduită a acestora, conform cu onoarea și demnitatea profesiei, procurorii fiind obligați să-și îndeplinească cu competență și corectitudine îndatoririle profesionale, să respecte îndatoririle cu caracter administrativ stabilite prin legi. Din aceleași dispoziții rezultă că procurorii sunt datori să depună toate diligențele necesare în vederea îndeplinirii lucrărilor repartizate, cu respectarea termenelor legale, iar în cazul în care legea nu prevede, înăuntrul unor termene rezonabile (art.12 și 13).

Potrivit art.6 alin.(1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană învinuită de săvârșirea unei infracțiuni are dreptul să obțină, într-un termen rezonabil, o decizie definitivă cu privire la temeinicia și legalitatea acuzației ce i se aduce. Instanța europeană a făcut sublinierea, de principiu, că scopul acestui text al convenției este ca persoanele aflate în această situație „să nu rămână multă vreme, nejustificat, sub o asemenea acuzație”.

Curtea a făcut precizarea că aprecierea caracterului rezonabil al duratei unei proceduri judiciare (care include și perioada soluționării cauzei în faza de urmărire penală, ca fază a procesului penal) trebuie făcută în fiecare cauză în parte, în funcție de circumstanțele sale, precum și prin raportare la criteriile consacrate în materie de jurisprudența Curții.

De asemenea, respectarea termenului rezonabil de soluționare a cauzelor reprezintă, dintr-un alt punct de vedere, unul dintre indicatorii privind evaluarea profesională, respectiv eficiența activității desfășurate de procuror.

În lipsa unor criterii prevăzute de lege în funcție de care să se stabilească caracterul imputabil al nerespectării dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor, respectiv într-un termen rezonabil, Secția a apreciat că trebuie să se aibă în vedere toate aspectele care țin de activitatea profesională desfășurată de procuror în perioada de referință și în raport de care să se constate, în concret, dacă această conduită este sau nu imputabilă acesteia, respectiv durata efectivă a procedurii judiciare, complexitatea cauzei ce constituie obiectul acțiunii disciplinare, numărul total de dosare aflate în curs de soluționare, volumul de activitate al procurorului etc.

Din situația prezentată anterior, Secția a constatat că pârâta a tergiversat soluționarea dosarului penal nr./D/P/2005, în lipsa unor motive temeinice, ceea ce a avut ca efect prelungirea în mod nejustificat a procedurii în faza de urmărire penală a procesului penal.

În concret, Secția a reținut că pârâta a primit spre soluționare dosarul nr.D/P/2005 la data de 17.11.2005.

În cauză au fost puse sub învinuire 21 de persoane, iar față de 3 dintre acestea au fost dispuse măsuri preventive, în sarcina acestora reținându-se infracțiuni foarte grave, respectiv constituirea unui grup infracțional organizat, evaziune fiscală, folosire de acte falsificate la autoritățile vamale și spălare de bani, prejudiciul stabilit de Garda Financiară – Comisariatul General fiind de 86.705.369.520 Lei.

Secția a constatat că pârâta a demarat cercetările în cauză imediat după ce dosarul i-a fost repartizat.

Astfel, în anul 2006 a efectuat acțiuni complexe de administrare a probatoriului cum ar fi: ridicarea de înregistrări, solicitarea de relații de la autoritățile cu atribuții de control și verificare, perchezitii domiciliare și informatice, ridicarea de medii de stocare. Aceasta a dispus chiar și măsuri asiguratorii, în scopul recuperării prejudiciului cauzat.

La data de 01.09.2006 a dispus efectuarea unei expertize financiar contabile, iar în anul 2007 a procedat la efectuarea unei comisii rogatorii în Republica Moldova.

În consecință, Secția a constatat că la sfârșitul anului 2007 urmărirea penală era finalizată, cu excepția raportului de expertiză.

În ceea ce privește expertiza financiar contabilă, Secția a constatat că pârâta a dispus efectuarea acesteia la data de 01.09.2006, ocazie cu care a fixat termen de soluționare data de 15.10.2006, termen care nu a fost respectat de către expertul desemnat în cauză.

De asemenea, a reținut faptul că, la data de 21.12.2006, pârâta a admis cererea formulată de învinuitul Z. și a dispus numirea în calitate de expert parte al acestuia pe doamna A.

Secția a mai constatat faptul că expertului desemnat în cauză i-au fost predate de către pârâta în perioada 2006 -2007, în mai multe rânduri, actele contabile ale societăților comerciale implicate în cauză.

Secția a reținut că la data de 12.12.2006 expertul desemnat în cauză a predat pârâtei un draft al raportului de expertiză, în format electronic, cu această ocazie fiind fixat un nou termen de soluționare, la data de 15.01.2007. Mai constată că încă din anul 2007 raportul de expertiză a fost realizat în proporție de 90% și, cu toate acestea, a fost finalizat abia în anul 2015. Într-adevăr expertul desemnat în cauză confirmă faptul că în luna octombrie 2014 a pierdut datele fixate pe suportul electronic din lucrareaP/D/2005 și nu a informat-o despre acest aspect pe doamna procuror.

Secția a constatat că pârâta a aflat despre acest incident abia în luna februarie 2015, când a solicitat expertului să se prezinte la parchet, ocazie cu care i-a pus în vedere să finalizeze expertiza în 10 zile. Pentru a putea efectua expertiza, pârâta a predat expertului desemnat toate datele pe care le deținea încă din anul 2006. Nici acest termen de soluționare a expertizei nu a fost respectat, expertul desemnat întocmind expertiza după aproximativ 30 de zile.

În consecință, **Secția reține că pârâta nu a luat măsurile necesare care să asigure îndeplinirea obligațiilor stabilite în sarcina expertului desemnat în cauză.**

Astfel, Secția a constatat o lipsă de fermitate din partea pârâtei procuror în luarea măsurilor legale care se impuneau

pentru soluționarea cu celeritate a cauzei, respectiv sancționarea conduitei expertului desemnat, în situația în care acesta nu a întocmit raportul de expertiză în termenul stabilit, aceasta având posibilitatea de a proceda la aplicarea amenzii judiciare, în conformitate cu dispozițiile art. 283 Cod procedură penală.

Dispozițiile art. 283 pct. 4 Cod procedură penală reglementează abaterile judiciare săvârșite în cursul procesului penal. Astfel, legiuitorul prevede sancționarea cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei, a următoarelor abateri: lit. c) tergiversarea de către expert a îndeplinirii sarcinilor primite;

Neaplicarea sancțiunilor legale în astfel de cazuri dovedesc lipsa de fermitate a procurorului și constituie o încurajare a participanților la proces pe linia neîndeplinirii obligațiilor.

Această lipsă de fermitate decurge din aceea că, deși dispozițiile legale obligă organele de urmărire penală să ia toate măsurile necesare în vederea soluționării cu celeritate a cauzei și a finalizării urmăririi penale într-un termen rezonabil, cu toate acestea, în cauză, nu au fost identificate împrejurări justificative pentru lipsa de implicare și rol activ de care trebuia să dea dovadă pârâta în impulsivitatea procedurilor judiciare.

Având în vedere durata mare a procedurii în soluționarea dosarului penal nr.....D/P/2005, Secția a apreciat că se impunea un management foarte riguros din partea pârâtei, astfel încât derularea procedurii să se realizeze într-un ritm care să asigure celeritatea în soluționarea și instrumentarea cauzei într-un termen rezonabil.

În raport de perioada îndelungată în care pârâta a lăsat în nelucrare această cauză (perioada 2008 – 2015), în condițiile în care la începutul cercetărilor au fost dispuse măsuri preventive față de 3 persoane, Secția a reținut că această atitudine profesională a pârâtei reprezintă o exercitare necorespunzătoare a atribuțiilor judiciare prevăzute de legi și regulamente, de natură a afecta drepturile procesuale ale părților precum și soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.

Apărările formulate de pârâta, în sensul existenței unor motive obiective, respectiv volumul foarte mare de activitate (aceasta desfășurând atât activități specifice funcției de conducere pe care o deținea, precum și de soluționare a dosarelor în regim de urmărire penală proprie), specificul activității serviciului (infracțiuni privind macrocriminalitatea economică; grup organizat etc.) în condițiile unei scheme de procurori subdimensionată, circumstanțe deși reale, nu justifică nerespectarea dispozițiilor referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzei, întrucât tocmai acest mod deficitar de instrumentare a dosarului de către pârâta, pe o perioadă foarte mare de timp, suprapus pe un număr ridicat de alte sarcini pe care le avea de îndeplinit în virtutea funcției de conducere pe care o deținea, coroborat cu dosarele penale ce i-au fost repartizate spre soluționare, a condus la o supraîncărcare a acesteia, cu consecința tergiversării cauzei și nesoluționării acesteia într-un termen rezonabil.

Volumul mare de muncă în condițiile unei scheme subdimensionate de personal nu o exonerează pe pârâta procuror de răspunderea disciplinară, această împrejurare putând avea, eventual, caracterul unui element de circumstanțiere.

Secția a reținut că este inexplicabil și nejustificat faptul că în

perioada 2008- 2015, adică 7 ani, pârâta nu a făcut niciun demers în vederea finalizării urmăririi penale, în condițiile în care raportul de expertiză era finalizat în proporție de 90% încă din perioada 2006-2007.

Din datele statistice privind volumul de activitate al DIICOT rezultă că, în perioada 2009-2014, pârâta procuror a avut repartizate spre soluționare un număr de 121 dosare; a soluționat 37 dosare din care 11 rechizitorii; a dispus trimiterea în judecată a 238 inculpați dintre care 97 în stare de arest preventiv; a dispus într-un număr de 86 de cauze declinare/conexare.

Având în vedere volumul de activitate al întregului colectiv de procurori care și-au desfășurat activitatea neîntreruptă de urmărire penală în cadrul Serviciului, în perioada 2009-2014, rezultă că gradul de încărcătură al pârâtei a fost mult peste cel mediu al procurorilor DIICOT, fiind practic procurorul cu cel mai mare volum de activitate.

Cu toate acestea, dat fiind circumstanțele reale care au dus la tergiversarea soluționării dosarului penal nr...../D/P/2005, Secția a apreciat că nu se poate reține că volumul de activitate și complexitatea cauzelor pe care pârâta le avea spre soluționare pot constitui o cauză care să determine caracterul scuzabil al încălcării normelor procedurale precizate anterior.

Față de toate aceste împrejurări, Secția a constatat că fapta pârâtei procuror care nu a luat nicio măsură legală care să asigure îndeplinirea la termenele stabilite sau, în lipsa acestora, într-un termen rezonabil a obligațiilor ce reveneau în sarcina expertului desemnat în cauză, cu consecința prelungirii nejustificate în timp a duratei de instrumentare a cauzei, se circumscrie laturii obiective ale abaterii disciplinare prev. de art.99 lit h din Legea nr.303/2004.

Sub aspectul laturii subiective, Secția a reținut că vinovăția pârâtei procuror în săvârșirea faptei este dovedită și rezultă din modul în care acesta a gestionat soluționarea dosarului penal nr...../D/P/2005, respectiv din felul în care a înțeles să-și îndeplinească obligația de a aplica dispozițiile legale ce se impuneau pentru soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.

În concret, vinovăția pârâtei rezultă din conduita pasivă adoptată de aceasta pe parcursul soluționării cauzei, care a așteptat, fără a lua nicio măsură, 7 ani pentru finalizarea raportului de expertiză, în condițiile în care acesta era realizat în proporție de 90% încă din anul 2006.

Toate acestea conduc fără echivoc la concluzia că atitudinea psihică a pârâtei față de acțiunile sale a fost aceea de prevedere a rezultatelor faptelor sale pe care, chiar dacă nu le-a urmărit, a acceptat producerea lor.

Nerespectarea dispozițiilor procedurale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzei, reprezintă o deficiență profesională caracteristică de exercitare a atribuțiilor specifice funcției care încalcă dreptul părților consacrat de art. 21 din Constituția României și de art. 6 pct. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Fapta, astfel cum a fost reținută, contravine și prevederilor art.91 din Legea nr.303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, potrivit cărora procurorii sunt obligați să rezolve lucrările în termenele stabilite și să soluționeze cauzele într-un termen rezonabil, în funcție de complexitatea acestora.

Conduită adoptată de către pârâta procuror a avut consecințe asupra dreptului recunoscut părților de a beneficia de soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.

În consecință, Secția a reținut că din probatoriul administrat în cauză **rezultă că neluarea unor măsuri care să asigure îndeplinirea la termenele stabilite, sau în lipsa acestora într-un termen rezonabil, a obligațiilor ce reveneau în sarcina expertului desemnat în cauză, cu consecința prelungirii în timp a duratei de instrumentare a cauzei, sunt imputabile doamnei procuror X. și întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. h din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare.**

Potrivit art. 99 lit. t) teza a II-a din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, constituie abatere disciplinară exercitarea funcției cu gravă neglijență, iar potrivit art. 99¹ din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual.

În considerarea elementelor care definesc conținutul acestei abaterii disciplinare trebuie să se constate existența unei conduite culpabile a magistratului în exercitarea funcției, prin încălcarea, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil a normelor de drept material ori procesual.

Referitor la cea dintâi condiție, care se circumscrie laturii obiective a abaterii disciplinare prevăzută de art. 99 lit. t) teza a II-a din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, starea de fapt reținută în cuprinsul acțiunii disciplinare evidențiază încălcarea de către pârâta procuror a responsabilităților specifice funcției, respectiv o încălcare a normelor legale privitoare la soluționarea dosarului penal nr. .../D/P/2015 într-un termen rezonabil, responsabilități concretizate în cerința imperativă a dispozițiilor art. 91 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, art. 12 și 13 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, art. 6 CEDO, art. 8 Cod de procedură penală și art. 283 alin.4 lit. c Cod de procedură penală.

Având în vedere probatoriul administrat în cauză, Secția a constatat că urmărirea penală a fost finalizată în dosarul penal nr. .../D/P/2005 încă de la sfârșitul anului 2007, cu excepția raportului de expertiză. Relativ la raportul de expertiză reține că deși acesta a fost realizat în proporție de 90% încă din perioada 2006 - 2007 acesta a fost finalizat abia în anul 2015. Din anul 2008 și până la începutul anului 2015 în cauză nu au fost efectuate alte acte de urmărire penală și nici nu au fost luate de către pârâta procuror măsurile legale care se impuneau pentru urgentarea finalizării raportului de expertiză.

În consecință, Secția a apreciat că fapta săvârșită de pârâta procuror, care nu și-a exercitat corespunzător atribuțiile specifice funcției, neluând măsurile legale care se impuneau în scopul soluționării cauzei într-un termen rezonabil, se circumscrie elementului material al laturii obiective a abaterii disciplinare prevăzută de art.99 lit. t) teza a II-a din Legea nr.303/2004, în cauză fiind dovedită existența unor încălcări a normelor de drept procesual.

Sub aspectul laturii subiective, pentru a se constata existența acestei abateri disciplinare este necesar a se avea în vedere noțiunea de „gravă neglijență”.

Astfel, în ceea ce privește forma de vinovăție constând în „gravă neglijență”, se reține că pot atrage răspunderea disciplinară numai acele greșeli care au un caracter evident, grav, neîndoielnic și cărora le lipsește orice justificare, fiind în vădită contradicție cu dispozițiile legale.

În consecință, pentru a se putea reține „grava neglijență” este necesar ca procurorul să manifeste o conduită de încălcare flagrantă a unor îndatoriri elementare profesionale, cu consecințe grave asupra înfăptuirii actului de justiție.

De asemenea, Secția reține că prin folosirea sintagmei „gravă neglijență”, legiuitorul a stabilit gradul culpei ca fiind cel al „culpei lata”.

Culpa este gravă atunci când autorul a acționat cu neglijență sau imprudență pe care nici persoana cea mai lipsită de dibăcie nu ar fi manifestat-o față de propriile interese.

Culpa gravă nu comportă intenția de a face rău, prezentând doar o gravitate particulară: aceea a unui act grav, neglijență evidentă, pe care nici omul cel mai puțin avizat nu ar comite-o.

Diferența dintre culpa ușoară și culpa gravă se reduce la a delimita prudența de imprudență și diligența de neglijență.

Acest criteriu de ordin obiectiv trebuie completat și cu elemente de ordin subiectiv ce țin de împrejurările în care a fost comisă fapta.

În consecință, în raport de materialul probator administrat în cauză, **Secția a reținut că modalitatea în care pârâta procuror a înțeles să își exercite atribuțiile de serviciu nu este expresia gravei neglijențe în exercitarea funcției.**

Astfel, Secția a constatat că doamna procuror pe lângă atribuțiile ce au decurs din exercitarea funcției de conducere în cadrul Serviciului de prevenire și combatere a criminalității economico-financiare al DIICOT – Structura Centrală a mai îndeplinit și alte activități, respectiv soluționarea dosarelor de urmărire penală, majoritatea în regim de urmărire penală proprie. În aceste condiții, Secția a reținut că pârâta este procurorul care a avut în perioada 2009 – 2014 cel mai mare volum de activitate comparativ cu procurorii care și-au desfășurat activitatea în cadrul acestui serviciu, în aceeași perioadă.

De asemenea, Secția a mai reținut că pârâta a fost de bună credință, având încredere deplină în expertul desemnat în cauză.

Cu toate că nu a mai fixat niciun termen după data de 15.01.2007, din probatoriul administrat în cauză rezultă că pârâta, în diferite împrejurări, respectiv cu ocazia discutării altor expertize dispuse în alte cauze în care a fost desemnat același expert, a discutat cu acesta și despre expertiza dispusă în dosarul penal nr.D/P/2015, expertul asigurând-o că va finaliza raportul de expertiză.

Secția a constatat că singurul motiv pentru care expertul nu a efectuat la timp raportul de expertiză îl constituie volumul mare de activitate al acestuia și nicidecum nepredarea la termen a tuturor actelor contabile aparținând societăților comerciale implicate în cauză sau ivirea incidentului privind pierderea anumitor date de către expert, care nici măcar nu a fost cunoscut de către pârâta.

De asemenea, Secția a constatat că pârâta a pus la dispoziția expertului desemnat toate actele pe care acesta le-a solicitat, iar în momentul în care a aflat de dispariția anumitor date, a pus la dispoziția expertului toate datele pe care aceasta le deținea în calculatorul său, tocmai pentru a fi efectuată expertiza în cauză.

În consecință, Secția a reținut că la prelungirea procedurilor în această cauză a contribuit și comportamentul expertului desemnat, care nu a respectat termenele stabilite inițial de către pârâta iar, ulterior, cu toate că a discutat cu aceasta despre stadiul raportului de expertiză și a dat promisiuni în sensul finalizării acestuia, nu a făcut nici un demers până la începutul anului 2015.

Secția a reținut ca și plauzibilă susținerea pârâtei în sensul că în cauză nu se impunea schimbarea expertului. Astfel, Secția a constatat că reluarea întregii activități în condițiile în care raportul de expertiză a fost realizat în proporție de 90% încă din perioada 2006 - 2007 și a necesitat un volum foarte mare de activitate datorită complexității cauzei ar fi fost inutil și ar fi dus tot la tergiversarea cauzei.

Secția a reținut faptul că la scurt timp după depunerea raportului de expertiză, pârâta a finalizat urmărirea penală și a dispus trimiterea în judecată a unui număr de 15 inculpați pentru săvârșirea, în concurs real, a infracțiunilor de constituire a unui grup infracțional organizat, evaziune fiscală, folosire de acte falsificate la autoritățile vamale și spălare de bani.

În ceea ce privește termenul de prescripție a răspunderii penale, Secția constată că doar în ceea ce privește infracțiunea de evaziune fiscală acesta se împlineste la sfârșitul anului 2016, pentru celelalte fapte termenul fiind mult mai lung, dar în acest moment cauza se află pe rolul instanței de judecată.

De asemenea, Secția a constatat că pârâta a instituit în cauză măsuri asiguratorii, în scopul recuperării prejudiciului cauzat, care au subzistat până la momentul sesizării instanței de judecată.

Față de împrejurările anterior indicate, ținând cont de faptul că pârâta este unul dintre procurorii cu cel mai mare volum de activitate din cadrul DIICOT, în condițiile unei scheme de procurori subdimensionate și, nu în ultimul rând, având în vedere și competența materială a acestui serviciu, Secția a constatat că în sarcina pârâtei procuror nu se poate reține o gravă neglijență în exercitarea funcției, împrejurare față de care, în cauză, nu sunt întrunite elementele constitutive ale acestei abaterii disciplinare sub aspectul laturii subiective.

În consecință, Secția a dispus următoarele:

A admis în parte acțiunea disciplinară formulată de Inspekția Judiciară împotriva pârâtei procuror X

În baza art.100 lit.a) din Legea nr.303/2004 republicată, a aplicat acesteia sancțiunea disciplinară constând în „**avertisment**” pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art.99 lit.h) din Legea nr.303/2004 republicată.

A respins acțiunea disciplinară formulată de Inspekția Judiciară împotriva pârâtei procuror pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art.99 lit.t) teza a II-a din același act normativ, ca neîntemeiată.

Hotărârea a fost menținută în integralitate prin decizia nr.250/11.07.2016 a ÎCCJ.

2. Abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. t) teza a-II-a din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. t) **teza teza a-II-a** din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, constă în „exercitarea funcției cu gravă neglijență”.

Hotărârea nr.17J/5.10.2016, nedefinitivă.

Secția pentru judecători în materie disciplinară a respins, ca neîntemeiată, acțiunea disciplinară formulată de Inspecția Judiciară împotriva doamnei X., judecător în cadrul Judecătoriei....., pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzută de art.99 lit **t) teza a-II-a** din Legea nr.303/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru a pronunța această hotărâre, Secția a reținut următoarele:

Prin încheierea din data de 09.09.2015, judecător de cameră preliminară, doamna X, în baza art. 345 Cod procedură penală, a respins cererile și excepțiile formulate de către inculpatul I.1, în temeiul art. 344 Cod procedură penală.

În baza art. 346 alin.(2) Cod procedură penală a constatat legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală conform rechizitoriului nr..... din 19 mai 2015 al Parchetului de pe lângă Judecătoria privind pe inculpații I.1 și I.2, a dispus începerea judecării cauzei privind pe cei doi inculpați și a fixat termen în vederea soluționării cauzei pe fond la data de 21 octombrie 2015, în ședință publică, cu citirea tuturor părților în cauză.

De asemenea, în baza art. 348 alin. (2) rap. la art. 207 alin. (4) Cod procedură penală instanța a constatat legalitatea și temeinicia măsurii arestării preventive luată față de inculpați, măsură dispusă prin încheierea nr.62 din 16 mai 2015 a Judecătoriei și a menținut măsura arestării preventive a inculpaților.

Această încheiere a rămas definitivă la data de 22.09.2015, prin încheierea nr.pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Tribunalului fiind respinsă contestația formulată de inculpatul I.1.

Doamna judecător X, prin încheierea pronunțată în cameră de consiliu în data de 07.10.2015, în baza art. 348 alin. (2) rap. la art. 207 alin. (4) Cod procedură penală a constatat legalitatea și temeinicia măsurii arestării preventive luată față de inculpații I.1 și I.2, dispunând menținerea acesteia.

Împotriva acestei încheieri a formulat contestație, prin apărătorul ales, inculpatul I.1.

Prin decizia penală nr....din 12 octombrie 2015, pronunțată în dosarul nr. nr....., Tribunalul, în baza art. 280 raportat la art. 281 Cod procedură penală, a constatat nulitatea absolută a încheierii din data de 07 octombrie 2015 pronunțată de Judecătoria, în dosarul nr....., pentru încălcarea dispozițiilor privind publicitatea ședinței de judecată, iar în baza art. 241 alin. (1) lit. a) Cod procedură penală, a constatat încetată de drept, la data de 08.10.2015, măsura arestării preventive a inculpatului I.1, măsură dispusă prin încheierea nr.... din 16.05.2015 pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți de la Judecătoria și menținută în cursul procedurii de cameră preliminară de judecătorul de cameră preliminară.

În baza art. 241 alin. (2) Cod procedură penală, s-a dispus punerea de îndată în libertate a inculpatului I.1 de sub puterea mandatului de arestare preventivă emis la data de 16.05.2015 de Judecătoria, dacă nu este reținut ori arestat în altă cauză.

Pentru a se pronunța această soluție, instanța de control judiciar a reținut că ”deși cauza se afla în faza de judecată (dispunându-se începerea judecării prin încheierea judecătorului de cameră preliminară din data de 09.09.2015, definitivă prin încheierea din 22.09.2015 a judecătorului de cameră preliminară de la Tribunalul) în mod nelegal prima instanță a procedat la verificarea legalității și temeiniciei măsurii arestării preventive a inculpaților, la data de 07.10.2015, potrivit dispozițiilor legale ce reglementează verificarea măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară, respectiv în temeiul art. 207 Cod procedură penală, ședința în care a fost soluționată cauza fiind desfășurată în camera de consiliu.

Potrivit art.208 alin.(1) Cod procedură penală, judecătorul de cameră preliminară înaintează dosarul instanței de judecată cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea măsurii preventive, alin.(2) al aceluiași articol prevăzând că instanța de judecată verifică din oficiu dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea, prelungirea sau menținerea măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citirea inculpatului.

Astfel, în raport de aceste dispoziții, instanța de fond avea obligația de a verifica măsura preventivă dispusă împotriva inculpaților potrivit dispozițiilor legale care reglementează această procedură în cursul judecării, respectiv art. 208 alin. (1), (2) Cod procedură penală.

Din coroborarea dispozițiilor art.203, art.208 și art.352 Cod procedură penală, rezultă că prezenta cauză trebuia soluționată de instanța de fond, în ședință publică, iar pronunțarea se impunea a fi făcută tot în ședință publică.

Procedând la soluționarea cauzei în camera de consiliu, prima instanță a soluționat-o cu încălcarea dispozițiilor privind publicitatea ședinței.

Aceste încălcări determină, conform dispozițiilor art. 281 Cod procedură penală, aplicarea nulității absolute.”

Referitor la abaterea disciplinară prevăzută de art.99 lit. t) teza a doua din Legea nr.303/2004.

Potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 99 lit. (t) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, constituie abatere disciplinară „exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență”, iar conform prevederilor art. 99¹ alin.(2) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, „există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual”.

Secția a constatat că fapta săvârșită de doamna judecător X nu întrunește elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art.99 lit.(t) teza a- II- a din Legea 303/2004 modificată, pentru următoarele considerente:

Conduita profesională a doamnei judecător trebuie privită din perspectiva prevederilor procesual penale generale/speciale care guvernează modul de soluționare al cauzelor.

În cazul de față, Secția constată că **doamna judecător nu a respectat dispozițiile art. 208 rap. la art. 352 alin.(1) din Codul de procedură penală**, potrivit cărora judecătorul de

cameră preliminară înaintează dosarul instanței de judecată cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea măsurii preventive, iar instanța procedează la verificarea măsurilor preventive în ședință publică.

Astfel, la data de 09.09.2015, judecătorul de cameră preliminară, doamna X, în baza art. 346 alin.(2) Cod procedură penală a constatat legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală, conform rechizitoriului nr....., din 19 mai 2015, al Parchetului de pe lângă Judecătoria privind pe inculpații I.1 și I.2, a dispus începerea judecății cauzei privind pe cei doi inculpați și a fixat termen în vederea soluționării pe fond la data de 21 octombrie 2015, în ședință publică, cu citarea tuturor părților în cauză.

În consecință, de la acest moment cauza trebuia să se judece în ședință publică, inclusiv cu ocazia verificării legalității și temeiniciei măsurii arestării preventive.

Cu toate acestea, doamna judecător, la data de 7.10.2015, a efectuat verificarea legalității și temeiniciei măsurii arestării preventive a inculpaților I.1 și I.2 în Camera de Consiliu, exercitând funcția judiciară de judecător de cameră preliminară și nu pe cea de judecată, constatând în baza art. 348 alin. (2) rap. la art. 207 alin. (4) Cod procedură penală legalitatea și temeinicia măsurii arestării preventive a celor doi inculpați și menținând măsura arestării preventive a acestora.

Modul în care pârâta și-a îndeplinit atribuțiile profesionale și a făcut aplicarea dispozițiilor legale incidente cauzei a avut drept consecință încetarea de drept a măsurii arestării preventive și punerea în libertate a celor doi inculpați.

Astfel, Tribunalul, prin decizia nr.din 12.10.2015, a constatat în baza art. 241 alin. (1) lit. a) Cod procedură penală încetată de drept măsura arestării preventive a inculpatului I.1, iar Judecătoria, prin încheierea din data de 14.10.2015, a constatat în baza art. 241 alin. (1) lit. a) Cod procedură penală încetată de drept măsura arestării preventive a inculpatului I.2.

În consecință, secția a apreciat că fapta săvârșită de pârâtă, așa cum a fost descrisă anterior, se circumscrie elementului material al laturii obiective a abaterii disciplinare prevăzute de art.99 lit.(t) teza a -II- a din Legea nr. 303/2004, fiind dovedită în cauză existența unei nesocotiri evidente a normelor de drept procesual.

Sub aspectul laturii subiective, se impune a fi subliniat că legiuitorul, prin folosirea sintagmei „gravă neglijență”, a stabilit gradul culpei ca fiind cel al „culpei lata”.

Culpa este gravă atunci când autorul a acționat cu o neglijență sau imprudență pe care nici persoana cea mai lipsită de dibăcie nu ar fi manifestat-o față de propriile interese.

Culpa gravă nu comportă intenția de a face rău, prezentând doar o gravitate particulară: aceea a unui act grav, neglijență evidentă, pe care nici omul cel mai puțin avizat nu ar comite-o.

Diferența dintre culpa ușoară și culpa gravă se reduce la a delimita prudența de imprudență și diligența de neglijență.

Acest criteriu de ordin obiectiv trebuie completat și cu elemente de ordin subiectiv ce țin de circumstanțele concrete care decurg din locul, timpul, împrejurările în care a fost comisă fapta. Verificarea existenței unei abaterii disciplinare presupune examinarea temeinică a circumstanțelor în care a trebuit să lucreze magistratul, a noutății și dificultății problematichilor juridice cu care acesta s-a confruntat, a situației jurisprudenței și

doctrinei, pentru a se ajunge la concluzia existenței faptei (Cauza C.R. contra Regatului Unit).

Activitatea concretă, ilicită și prejudiciabilă a făptuitorului nu trebuie raportată la etalonul stabilit de către societate pentru conduita celui mai diligent și mai prudent om și nu trebuie să aibă în vedere, în acest sens, un model abstract, universal valabil.

Referitor la circumstanțele în care au fost săvârșite faptele, secția reține că la data de 7.10.2015, pârâta a avut spre soluționare, conform listelor de ședință aflate la dosar, un număr de 7 cauze penale în cameră de consiliu, 4 dosare penale în ședință publică, 11 cauze civile în cameră de consiliu și 39 cauze civile în ședință publică, deci în total 61 de cauze.

Cauza privind pe inculpații I.1 și I.2, deși primise termen de fond la data de 21 octombrie 2015, iar procedura în camera preliminară fusese finalizată, a fost trecută de grefierul de ședință pe lista cauzelor aflate pe rolul completului, în cameră preliminară, respectiv cameră de consiliu.

Acest termen intermediar de 7.10.2015 a fost stabilit de doamna judecător X pentru a proceda la verificarea legalității și temeiniciei măsurii arestării preventive luate față de cei doi inculpați, procedură reglementată de art.208 din Codul de procedură penală.

Așa cum rezultă din conținutul încheierii pronunțate la data de 7.10.2015, reprezentantul Parchetului de pe lângă Judecătoria nu a observat această greșeală, astfel că a pus concluzii de menținere a măsurii arestului preventiv față de cei doi inculpați în cameră de consiliu și nu în ședință publică.

De altfel, această greșeală nu a fost observată nici ulterior, având în vedere că procurorul nu a formulat contestație împotriva încheierii, iar motivele invocate de inculpatul I.1 în susținerea contestației nu au vizat acest aspect.

Secția apreciază că numărul mare de cauze aflate la acest termen pe completul doamnei judecător X, faptul că unele dintre ele erau cauze civile și altele cauze penale, respectiv unele se judecau în cameră de consiliu și altele în ședință publică, precum și faptul că termenul de 7.10.2015 era un termen intermediar și nu un termen de judecată în fond, au creat premisele săvârșirii unei greșeli de genul celei în speță.

În plus, doamna judecător a exercitat până la data de 1.01.2016 funcția de președinte al Judecătoriei, a îndeplinit atribuțiile prevăzute de art. 16 și 17 lit. c), g) și h) din Regulamentul de Ordine Interioară, a coordonat și răspuns de repartizarea aleatorie a cauzelor; în conformitate cu disp. art.29 din Anexa la H.G.585/2002, pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România a îndeplinit atribuțiile de funcționar de securitate al instanței; a fost purtătorul de cuvânt al instanței și a exercitat atribuțiile prevăzute de disp. art. 79 și 80 din Regulament.

În aceeași perioadă, doamna judecător a coordonat și îndrumat activitatea grefierului delegat din cadrul Biroului de Informare și Relații Publice și lunar a întocmit un referat privind activitatea acestui compartiment, deficiențele constatate și propunerile de înlăturare a acestora, a organizat activitatea de arhivare electronică la nivelul instanței, a fost desemnată judecător delegat la compartimentul executări penale, conform disp. art.27 din Regulament, a îndrumat și controlat activitatea grefierului delegat la compartimentul executări penale și a

întocmit lunar un referat privind activitatea acestui compartiment, deficiențele constatate și propunerile de înlăturare a acestora.

De asemenea, a îndeplinit obligația instituită prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1315/27.11.2008 prin care a fost modificat art. 26 ind.5 din ROI, respectiv a asigurat și a urmărit transmiterea jurisprudenței relevante pentru actualizarea permanentă a portalului instanței și a hotărârilor ce vor fi publicate eventual în Buletinul Jurisprudenței Curții de Apel și a înlocuit vicepreședintele instanței în perioada concediului de odihnă, precum și atunci când acesta era în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile.

În raport de aceste date, secția reține că activitatea desfășurată de doamna judecător pe parcursul anului 2015, precum și în ziua de 7.10.2015 a presupus un volum de muncă foarte mare, atât sub aspectul îndeplinirii atribuțiilor specifice desfășurării ședinței de judecată, cât și al atribuțiilor administrative, astfel cum au fost enumerate anterior.

Având în vedere caracterul complex și gradul ridicat al volumului de activitate desfășurat de doamna judecător X în perioada de referință și în data de 7.10.2015, faptul că martorii audiați în cauză au arătat că aceasta este o persoană riguroasă, precum și faptul că până în prezent nu a mai fost cercetată sau sancționată disciplinar, primind calificativul “foarte bine” la evaluările anterioare, secția constată că **situația dedusă judecății în cauza de față constituie un act singular în activitatea sa.**

Față de toate considerentele expuse mai sus, secția apreciază că încălcarea de către doamna judecător X a dispozițiilor prevăzute de art.208 și 352 din Codul de procedură penală **a avut o justificare de natură a se circumscrie unei culpe scuzabile în circumstanțele concrete ale cauzei**, nefiind întrunite cumulativ condițiile cerute de lege pentru a fi atrasă răspunderea disciplinară a acesteia, în condițiile prevăzute de art. 99 lit. t) teza a -II- a din Legea nr.303/2004, modificată și republicată.

ASPECTE REFERITOARE LA ÎNCĂLCAREA NORMELOR DE CONDUITĂ PREVĂZUTE DE CODUL DEONTOLOGIC AL JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR

Procuror DANIELA CÂMPEAN
Șef Birou Grefa secțiilor

HOTĂRÂRE Secției pentru procurori nr.382 din 15 iunie 2016

Inspekția Judiciară a sesizat Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii cu raportul nr. /DIP/2016 pentru a se aprecia cu privire la posibila încălcare a dispozițiilor art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor de către domnul X., procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria ...

Analizând rezoluția Inspekției Judiciare, apărățile formulate de domnul procuror X., precum și înscrisurile atașate la dosar, Secția pentru procurori a reținut următoarele:

La data de 19.01.2016, la Inspekția Judiciară s-a înregistrat adresa nr. /2015 prin care procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a solicitat Inspekției Judiciare efectuarea verificărilor în legătură cu încălcarea dispozițiilor art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor de către domnul X, procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria ..., relativ la fapta săvârșită la data de 29.05.2015, constând în aceea că și-a exprimat părerea, contrar normelor deontologice, cu privire la probitatea profesională și morală a doamnei procuror Y, respectiv a afirmat că este „dusă cu capul” și „un rebu profesional”. Totodată, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a precizat că, la data de 14.01.2016, a exercitat acțiunea disciplinară față de domnul procuror X. pentru abaterea disciplinară prev. de art. 99 lit. c din Legea nr. 303/2004, constând în aceea că, în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, a manifestat o atitudine nedemnă față de grefierul W și procurorul Y din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria ...

Inspekția Judiciară, în urma verificărilor efectuate în cauză a reținut că, la data de 29.05.2015, domnul procuror Pielaru Ion, fiind chemat în biroul doamnei prim procuror pentru a oferi explicații cu privire la comportamentul său, în prezența doamnei procuror Y, a făcut referiri la competența profesională a acesteia

din urmă, spunând că nu este în stare să facă un dosar, că din punctul lui de vedere este o „legumă profesională”. De asemenea, a mai afirmat că este „bîrfitoare” și „dusă cu capul”.

La data de 15.03.2016, Secția pentru procurori, verificând raportul Inspekției Judiciare nr. /DIP/2016, a constatat existența indiciilor privind încălcarea dispozițiilor art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor de către domnul X, procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria.. și a dispus încunoștințarea acestuia.

Secția pentru procurori a procedat la ascultarea domnului procuror X cu privire la fapta asupra căreia s-a apreciat că sunt indicii privind încălcarea dispozițiilor art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, ocazie cu care acesta a precizat circumstanțele faptei reținute în sarcina sa.

De asemenea, Secția a încuviințat proba cu înscrisuri solicitată de către domnul procuror X.

Sub aspectul situației de fapt, Secția pentru procurori a reținut următoarele:

Domnul procuror X își desfășoară activitatea în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria

La data de 29.05.2015, doamna prim procuror a organizat ședința de analiză a soluțiilor, cu participarea întregului colectiv de procurori din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria ...

În aceste împrejurări, doamna prim procuror a rugat-o pe doamna procuror Y să-i anunțe pe toți procurorii în legătură cu participarea la ședința de analiză a soluțiilor.

Doamna procuror Y s-a deplasat la biroul domnului procuror X, ocazie cu care, așa cum se reține în acțiunea disciplinară exercitată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție împotriva sa, acesta a folosit un ton ridicat și i s-a adresat cu expresia „ieși afară în... mea”. Această faptă constituie obiectul acțiunii disciplinare înregistrată pe rolul Secției pentru procurori în materie disciplinară sub nr.

.../P/2016, domnul procuror X fiind cercetat sub aspectul săvârșirii abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit. c din Legea nr. 303/2004.

Ulterior acestui incident, domnul procuror X a fost chemat în biroul doamnei prim procuror, unde se afla și doamna procuror Y.

Cu această ocazie, așa cum rezultă din declarația domnului procuror X, martorilor audiați în cursul verificărilor efectuate de către Inspecția Judiciară și conținutul transcrierii discuției înregistrate, Secția constată că între cei trei procurori a avut loc o discuție, în cadrul căreia doamna prim procuror a dorit „să stabilim ce s-a întâmplat”. Secția a reținut că, în cadrul discuțiilor, domnului procuror X. i s-au cerut explicații cu privire la expresia adresată doamnei Y „du-te-n mea”, ocazie cu care acesta a negat faptul că a adresat astfel de cuvinte și a susținut că a spus: „du-te de aicea și lasă-mă-n pace”. La insistențele doamnei procuror Y, care a repetat expresia anterior indicată, domnul procuror a afirmat: „Fă, tu ești proastă la cap, ai luat-o razna!”

De asemenea, în cadrul discuțiilor purtate, aceștia vorbesc despre volumul de activitate, respectiv de numărul de dosare soluționate sau în curs de soluționare, domnul procuror X fiind nemulțumit de afirmația făcută de doamna Y, în sensul că are 80% din volumul de activitate al parchetului și cele mai grele dosare, întrucât aceste susțineri nu sunt reale. În acest context, domnul procuror X a afirmat: „Cum să fie 80%? Nu mai știi ce vorbești?” De asemenea, acesta arată că: „Ți-am luat 200 de dosare acum, dosare în care nu ai făcut nimic și ți le fac eu”; „Ordinul este aicea...”; „Ți-am luat dosare. Tu dacă ai fi luat un dosar de la mine sau ți l-ar fi dat altcineva?” „Ce-ți asumi tu, că nu ești în stare să faci un dosar....”

Totodată, Secția a constatat că o parte din discuția purtată a vizat și alte aspecte, referitoare la alți procurori care și-au desfășurat activitatea anterior în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria ..., discuția fiind inițiată de doamna procuror Y. În aceste împrejurări domnul X a afirmat: „nu știu de ce te bagi tu după 8 ani de zile, ce-o fost cu ... și ce n-o fost...Te interesează? Dacă vrei să știi, n-ai să știi niciodată...” De asemenea, Secția a mai reține faptul că domnul procuror X la întrebarea doamnei procuror Y: „Ce prostii? acesta a afirmat: „de bărfă”.

Analizând rapoartele de activitate ale Parchetului de pe lângă Judecătoria ..., din perioada 2011 - 2014, Secția a reținut că domnul procuror X a activat numai în sectorul urmărire penală, în timp ce doamna procuror Y și-a desfășurat activitatea atât în sectorul de urmărire penală cât și în sectorul judiciar. Raportat la datele statistice indicate rezultă că domnul X este procurorul cu cel mai mare volum de activitate din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria

Secția pentru procurori a apreciat că domnul X, procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria ..., nu a încălcat dispozițiile art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 328/24.08.2005, pentru următoarele argumente:

Standardele de conduită aplicabile magistraților - judecători și procurori- impun acestora un comportament de mare responsabilitate atât față de sine însuși, față de colegi, față de părți, dar și față de întreaga societate.

Pentru a putea constata încălcarea dispozițiilor art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor, Secția a considerat că este necesar ca procurorul, în mod conștient și voit, în cadrul relațiilor colegiale, să manifeste o atitudine care să nu fie bazată pe respect și bună credință sau să-și fi exprimat părerea cu privire la probitatea profesională și morală a colegului său.

Secția a apreciat că pot constitui încălcări ale dispozițiilor art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor doar acele manifestări comportamentale ale magistratului care prezintă o anumită gravitate, contrară standardelor de conduită stabilite prin legi și regulamente în sarcina magistraților.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 90 alin.1 din Legea nr. 303/2004, **judecătorii și procurorii sunt datori să se abțină de la orice acte sau fapte de natură să compromită demnitatea lor în profesie și în societate**, iar potrivit dispozițiilor art.90 alin.2 din Legea nr.303/2004 republicată și modificată, **„relațiile judecătorilor și procurorilor la locul de muncă și în societate se bazează pe respect și bună-credință”.**

Totodată, potrivit art.18 alin.1 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor **„relațiile judecătorilor și procurorilor în cadrul colectivelor din care fac parte trebuie să fie bazate pe respect și bună-credință, indiferent de vechimea în profesie și de funcția acestora”.**

Art.18 alin.2 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor prevede și că **„judecătorii și procurorii nu își pot exprima părerea cu privire la probitatea profesională și morală a colegilor lor”.**

De asemenea, Secția a reținut că potrivit art. 4 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, **judecătorii și procurorii sunt obligați, printre altele, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, iar art. 1 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor stabilește standardele de conduită a acestora, conforme cu onoarea și demnitatea profesiei.**

Probele administrate au reliefat faptul că domnul procuror X a fost pus efectiv în fața faptului de a da explicații cu privire la comportamentul său anterior, care constituie obiectul cercetării disciplinare și, negând fapta imputată, discuțiile au luat amploare, degenerând chiar în abordarea altor subiecte, care i-au creat o stare de nemulțumire.

În concret, Secția a reținut că discuția a fost inițiată de doamna prim procuror care a dorit lămurirea situației ce i-a fost adusă la cunoștință de către doamna procuror Y.

Secția a constatat că doamna procuror Y, în mod insistent, (de 2 ori la începutul discuției și încă o dată spre finalul acestei) a imputat domnului procuror X că a făcut la adresa sa următoarea afirmație: „Ai zis du-te-nmea”.

Secția a avut în vedere faptul că, urmare a insistențelor doamnei procuror Y și a faptului că i se imputa o faptă față de care a exprimat un răspuns negativ, domnul procuror X s-a exprimat față de aceasta astfel: „ești proastă la cap! ai luat-o razna!”

Secția a constatat că discuția nu s-a rezumat doar la clarificarea incidentului privind fapta semnalată de doamna procuror Y, ci s-a extins și cu privire la alte subiecte, respectiv aspecte de natură profesională și alte susțineri ale doamnei procuror Y vis-a-vis de comportamentul domnului procuror X față

de foști magistrați ai Parchetului de pe lângă Judecătoriasau grefieri care își desfășoară în prezent activitatea în această unitate de parchet.

În concret, Secția a reținut că discuțiile au vizat, printre altele, volumul de activitate, ocazie cu care doamna procuror Y a afirmat că volumul său reprezintă 80% din activitatea unității, fapt care l-a deranjat pe domnul procuror X, întrucât din datele statistice ale Parchetului de pe lângă Judecătoria rezultă contrariul. Secția a constatat că, pe fondul acestei stări de nemulțumire, justificate într-o oarecare măsură, în condițiile în care domnul procuror X a preluat un număr de aproximativ 200 de dosare de la doamna procuror Y, a afirmat expresia: „legumă profesională”; „Ce-ți asumi? Că tu nu ești în stare să faci un dosar”.

Secția a constatat că în cadrul acestei discuții domnul procuror X nu s-a exprimat la adresa doamnei procuror Y în sensul: „rebut profesional”.

Totodată, Secția a reținut că domnul procuror X a avut convingerea că, exprimându-și punctul său de vedere cu privire la toate aspectele dezbătute în cadrul acelei discuții inițiate de doamna procuror Y, nu face altceva decât să aducă la cunoștința doamnei prim procuror probleme de natură profesională cu care s-a confruntat de-a lungul carierei sale. De asemenea, acesta a încercat să justifice în fața doamnei prim procuror faptul că susținerile doamnei Y nu sunt reale, iar situația concretă a dosarelor soluționate, complexitatea cauzelor, încărcătura pe procuror este evidențiată în rapoartele de activitate ale Parchetului de pe lângă Judecătoria

Relativ la afirmația „bârfitoare”, reținută în raportul Inspecției Judiciare, Secția constată că domnul procuror X, la insistențele doamnei procuror Y de a-i explica ce a vrut să spună în următorul context: „tu vii cu tot felul de prostii”, a afirmat: „de bârfă”.

Referitor la afirmațiile ce se impută domnului procuror X, având în vedere contextul în care acestea au fost făcute, Secția constată că domnul procuror nu s-a exprimat „*expressis verbis*” în sensul celor reținute de Inspectia Judiciară, ci afirmațiile acestuia au fost nuanțate într-o manieră specifică limbajului în care s-a purtat discuția, pe fondul nemulțumirilor acestuia vis-à-vis de situația eronată expusă de doamna procuror Y și al modului insistent de abordare al acesteia.

În concret, Secția a reținut că toți cei 3 participanți la discuție, doamna prim procuror, doamna Y și domnul procuror X, s-au exprimat într-un mod neconform uzanțelor, folosind în cadrul discuției expresii neadecvate.

Astfel, Secția a constatat că domnul procuror X a avut la începutul discuției o atitudine mai rezervată și nu a inițiat nicio conversație în cadrul acesteia. Acesta a răspuns practic tuturor acuzațiilor care i-au fost aduse de către doamna procuror Y, respectiv tuturor nemulțumirilor susținute de aceasta în cadrul discuției, care au vizat și alte subiecte decât cel pentru care doamna prim procuror a realizat întâlnirea. În aceste condiții, Secția a constatat că modalitatea în care s-a distanțat întreaga discuție, de la obiectivul său inițial, atestă o dirijare neprincipială a incidentului în scopul provocării domnului procuror X în abordarea unui asemenea limbaj. În acest sens, Secția a reținut că acesta s-a exprimat astfel: „ce te-ai mai ofensat, dacă mă provoc?” De asemenea, Secția a constatat că la finalul

discuției, domnul procuror X s-a exprimat astfel: „aveți cuvântul meu de onoare, n-o să mai deranjez cu absolut nimic.... chiar vă rog să mă înțelegeți, eu nu vreau să jignesc pe nimeni, dar problemele sunt în altă parte”.

Totodată Secția a constatat că și ceilalți participanți la discuție au folosit cuvintele/expresiile neprincipiale.

De asemenea, Secția a constatat că discuția dintre doamna prim procuror și doamna procuror Y a continuat și după plecarea domnului X, ocazie cu care doamna procuror Y s-a exprimat, în lipsa acestuia, astfel: „N-am mai întâlnit asemenea om!”, iar la întrebarea primului procuror: „Dar de ce e așa?”, răspunsul acesteia a fost: „Pentru că e cu capu....”

Față de toate aceste aspecte, Secția a constatat că în cadrul discuției toți procurorii au folosit cuvinte neprincipiale, împrejurare față de care încălcarea normelor de conduită nu poate fi imputată doar unuia dintre aceștia. În acest context, Secția a avut în vedere și afirmația făcută de domnul procuror X cu ocazia audierii sale în cadrul acestei proceduri, respectiv: „Consider că, dacă sunt încălcări ale art.18 din Codul deontologic, sunt atât din partea mea cât și din partea doamnei Y”.

De asemenea, Secția a reținut că domnul procuror X a făcut toate aceste afirmații pe fondul acuzațiilor aduse de doamna procuror Y, acuzații pe care le considera nefondate. Totodată, a reținut că acesta nu a avut niciun moment convingerea că prin aducerea la cunoștința primului procuror a unor aspecte profesionale cu care s-a confruntat în activitatea sa desfășurată în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria ... încalcă dispozițiile Codului deontologic al Judecătorilor și procurorilor.

Nu în ultimul rând, Secția a constatat că domnul procuror X a avut un volum foarte mare de activitate, așa cum rezultă din înregistrările existente la dosarul cauzei.

În consecință, a constatat că domnul X, procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria, nu a încălcat dispozițiilor art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 328/24.08.2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 815/08.09.2005.

JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ A CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE ÎN PERIOADA IANUARIE – DECEMBRIE 2016

Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe

1. Prin Hotărârea pronunțată în cauzele conexe C-203/15 *Tele2 Sverige AB/Post-och telestyrelsen* și C-698/15 *Secretary of State for the Home Department/Tom Watson și alții*, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că statele membre nu pot impune furnizorilor de servicii de comunicații electronice o obligație generală de păstrare a datelor. Dreptul Uniunii se opune unei păstrări generalizate și nediferențiate a datelor privind traficul și a datelor de localizare, însă statele membre pot prevedea, cu titlu preventiv, o păstrare direcționată a acestor date doar în scopul combaterii infracționalității grave, cu condiția ca o astfel de păstrare să fie, în ceea ce privește categoriile de date care trebuie păstrate, mijloacele de comunicare vizate, persoanele în cauză, precum și durata de păstrare reținută, limitată la strictul necesar. Accesul autorităților naționale la datele păstrate trebuie supus unor condiții, printre care existența unui control prealabil din partea unei autorități independente și păstrarea datelor pe teritoriul Uniunii.

Prin Hotărârea *Digital Rights Ireland* din 2014, Curtea de Justiție a declarat nevalidă directiva privind păstrarea datelor pentru motivul că ingerința în drepturile fundamentale la respectarea vieții private și la protecția datelor cu caracter personal pe care o presupune obligația generală de păstrare a datelor privind traficul și a datelor de localizare impuse de aceasta nu era limitată la strictul necesar. În urma acestei hotărâri, Curtea a fost sesizată cu două cauze privind obligația generală impusă furnizorilor de servicii de comunicații electronice, în Suedia și în Regatul Unit, de a păstra datele referitoare la aceste comunicații, a căror păstrare era prevăzută de directiva declarată nevalidă. În ziua următoare pronunțării Hotărârii *Digital Rights Ireland*, societatea de telecomunicații *Tele Sverige* a notificat autoritățile suedeze pentru monitorizarea serviciilor poștale și a telecomunicațiilor decizia sa de a înceta păstrarea datelor, precum și intenția sa de a șterge datele deja înregistrate (cauza C-203/15). Astfel, dreptul suedez îi obligă pe furnizorii de servicii de comunicații electronice să păstreze în mod sistematic și continuu, fără nicio excepție, ansamblul

datelor privind traficul și al datelor de localizare ale tuturor abonaților și utilizatorilor înregistrați ai acestora, în ceea ce privește toate mijloacele de comunicare electronică. În cauza C-698/15, domnii Tom Watson, Peter Brice și Geoffrey Lewis au formulat acțiuni împotriva sistemului britanic de păstrare a datelor care permite ministrului de interne să oblige operatorii de telecomunicații publice să păstreze toate datele referitoare la comunicații pentru o durată maximă de 12 luni, subînțelegându-se că este exclusă păstrarea conținutului acestor comunicații. Sesizată de *Kammarrätten i Stockholm* (Curtea Administrativă de Apel din Stockholm, Suedia) și de *Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division)* (Secția civilă a Curții de Apel din Anglia și Țara Galilor, Regatul Unit), Curtea trebuie să stabilească dacă sistemele naționale care impun furnizorilor o obligație generală de păstrare a datelor și care prevăd accesul autorităților naționale competente la datele păstrate, printre altele fără a limita acest acces doar la scopul combaterii infracționalității grave și fără a supune accesul respectiv unui control prealabil din partea unei instanțe sau a unei autorități administrative independente, sunt compatibile cu dreptul Uniunii (în speță cu Directiva „viața privată și comunicațiile electronice” 3 interpretată în lumina Cartei drepturilor fundamentale a UE). În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea răspunde că dreptul Uniunii se opune unei reglementări naționale care prevede o păstrare generalizată și nediferențiată a datelor. Curtea confirmă mai întâi că măsurile naționale în cauză intră în domeniul de aplicare al directivei. Astfel, protecția confidențialității comunicațiilor electronice și a datelor de transfer, garantată de directivă, se aplică măsurilor adoptate de orice alte persoane decât utilizatorii, indiferent că este vorba despre persoane sau entități private ori despre entități statale. Curtea constată în continuare că, deși această directivă permite statelor membre să restrângă sfera de aplicare a obligației de principiu de a asigura confidențialitatea comunicațiilor și a datelor de transfer aferente acestora, ea nu poate să justifice ca derogarea de la această obligație de principiu și, în special, de la interdicția de a stoca aceste date, prevăzută de directiva menționată, să devină regula. În plus, Curtea amintește jurisprudența sa constantă potrivit căreia protecția dreptului fundamental la respectarea vieții private impune ca derogările de la protecția datelor cu caracter personal să fie efectuate în

limitele strictului necesar. Curtea aplică această jurisprudență la normele care reglementează păstrarea datelor și la cele care reglementează accesul la datele păstrate. Curtea constată, în ceea ce privește păstrarea, că datele păstrate considerate în ansamblul lor pot permite deducerea unor concluzii foarte precise privind viața privată a persoanelor ale căror date au fost păstrate. Ingerința care rezultă dintr-o reglementare națională care prevede păstrarea datelor privind traficul și a datelor de localizare trebuie considerată deosebit de gravă. Faptul că păstrarea datelor este efectuată fără ca utilizatorii serviciilor de comunicații electronice să fie informați cu privire la aceasta este susceptibil să genereze, în mintea persoanelor vizate, sentimentul că viața lor privată face obiectul unei supravegheri constante. Prin urmare, numai combaterea infracționalității grave poate justifica o asemenea ingerință. Curtea arată că o reglementare care prevede o păstrare generalizată și nediferențiată a datelor nu impune o relație între datele a căror păstrare este prevăzută și o amenințare pentru securitatea publică și nu se limitează printre altele să prevadă o păstrare a datelor aferente unei perioade și/sau unei zone geografice și/sau unui cerc de persoane care pot fi implicate într-o infracțiune gravă. O asemenea reglementare națională depășește, așadar, limitele strictului necesar și nu poate fi considerată justificată, într-o societate democratică, astfel cum impune directiva interpretată în lumina cartei. Curtea explică în schimb că directiva nu se opune unei reglementări naționale care impune o păstrare direcționată a datelor, în scopul combaterii infracționalității grave, cu condiția ca o asemenea păstrare să fie, în ceea ce privește categoriile de date care trebuie păstrate, mijloacele de comunicare vizate, persoanele în cauză, precum și durata de păstrare reținută, limitată la strictul necesar. Potrivit Curții, orice reglementare națională care conține dispoziții în acest sens trebuie să fie clară și precisă și să prevadă garanții suficiente pentru a proteja datele împotriva riscurilor de abuz. Aceasta trebuie să indice împrejurările și condițiile în care o măsură de păstrare a datelor poate fi luată, cu titlu preventiv, astfel încât să garanteze ca amplasarea acestei măsuri să fie limitată efectiv, în practică, la strictul necesar. Printre altele, o asemenea reglementare trebuie să se întemeieze pe elemente obiective care să permită să fie vizate persoanele ale căror date pot prezenta o legătură cu acte de infracționalitate gravă, care să contribuie la combaterea infracționalității grave sau care să prevină un risc grav pentru securitatea publică. În ceea ce privește accesul autorităților naționale competente la datele păstrate, Curtea confirmă că reglementarea națională în cauză nu se poate limita la a impune ca accesul să răspundă unuia dintre obiectivele vizate de directivă, chiar dacă acesta constă în combaterea infracționalității grave, ci trebuie să prevadă și condițiile materiale și procedurale care guvernează accesul autorităților naționale competente la datele păstrate. Respectiva reglementare trebuie să se întemeieze pe criterii obiective pentru a defini împrejurările și condițiile în care trebuie să se permită autorităților naționale competente accesul la date. În principiu, accesul nu poate fi permis, în raport cu obiectivul de combatere a infracționalității, decât la datele persoanelor bănuite de a pregăti, de a săvârși sau de a fi săvârșit o infracțiune gravă sau de a fi implicate în orice mod într-o astfel

de infracțiune. Cu toate acestea, în situații speciale, precum cele în care interese vitale privind securitatea națională, apărarea sau securitatea publică sunt amenințate de activități teroriste, ar putea de asemenea să fie permis accesul la datele altor persoane, în cazul în care există elemente obiective care permit să se considere că aceste date ar putea aduce, într-un caz concret, o contribuție efectivă la combaterea unor asemenea activități. În plus, Curtea consideră că este esențial ca accesul la datele păstrate să fie condiționat, cu excepția unor situații de urgență, de un control prealabil efectuat de o instanță sau de o entitate independentă. De asemenea, autoritățile naționale competente cărora le-a fost acordat accesul la datele păstrate trebuie să informeze persoanele în cauză în privința acestui aspect. Ținând seama de cantitatea datelor păstrate, de caracterul sensibil al respectivelor date, precum și de riscul de acces ilicit la acestea, reglementarea națională trebuie să prevadă ca datele să fie păstrate pe teritoriul Uniunii și ca ele să fie distruse iremediabil la finalul duratei de păstrare a acestora.

2. Prin Hotărârea pronunțată în în cauzele conexe C-401/15-C-403/15 Noémie Depesme și alții/Ministre de l'Enseignement supérieur et de la recherche, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că în materia avantajelor sociale transfrontaliere, un copil în cadrul unei familii reconstituite poate fi considerat copilul părintelui vitreg. În acest domeniu, legătura de filiație nu se definește în manieră juridică, ci în manieră economică, în sensul în care copilul unui părinte vitreg care are calitatea de lucrător migrant poate solicita un avantaj social din moment ce acest părinte vitreg contribuie, în fapt, la întreținerea sa.

Între lunile iulie 2013 și iulie 2014, dreptul luxemburghez prevedea că copiii lucrătorilor frontalieri angajați în Luxemburg sau care își desfășoară activitatea în această țară puteau să solicite un ajutor financiar pentru studii superioare („bursă de studii”), cu condiția, printre altele, ca lucrătorul frontalier să fi lucrat în Luxemburg o perioadă neîntreruptă de cinci ani la data formulării cererii. Doamna Noémie Depesme, domnul Adrien Kaufmann și domnul Maxime Lefort trăiesc, fiecare, într-o familie reconstituită alcătuită din mama lor biologică și, respectiv, din tatăl lor vitreg (tatăl biologic fiind sau separat de mamă, sau decedat). Fiecare dintre aceste trei persoane a solicitat, pentru anul universitar 2013/2014, o bursă de studii în Luxemburg, ca urmare a faptului că tatăl vitreg respectiv lucra în această țară în mod neîntrerupt de mai mult de cinci ani (în schimb, niciuna dintre mame nu lucra în această țară la data respectivă). Autoritățile luxemburgheze au respins aceste cereri, pentru motivul că doamna Depesme și domnii Kaufmann și Lefort nu erau din punct de vedere juridic „copiii” unui lucrător frontalier, ci numai „copii vitregi”. Întrucât cei trei studenți au contestat deciziile autorităților luxemburgheze, Cour administrative (Curtea Administrativă) din Luxembourg, sesizată cu această cauză, solicită în esență Curții de Justiție să stabilească dacă, în materia avantajelor sociale, noțiunea „copil” trebuie să includă și copiii vitregi. Cu alte cuvinte, este vorba despre a stabili dacă legătura de filiație poate fi considerată nu din punct de vedere juridic, ci economic. În hotărârea sa, Curtea

amintește mai întâi că, potrivit unui regulament al Uniunii, un lucrător provenit dintr-un stat membru trebuie să beneficieze în orice alt stat membru în care lucrează de aceleași avantaje sociale și fiscale ca și lucrătorii naționali. Pe de altă parte, Curtea amintește că, în materie de cetățenie a Uniunii, copiii sunt definiți printr-o directivă a Uniunii ca fiind descendenții direcți în vârstă de cel mult 21 de ani sau care se află în întreținere, precum și descendenții direcți ai soțului sau ai partenerului. Curtea constată că rezultă din evoluția legislației Uniunii că membrii de familie care pot să beneficieze de egalitatea de tratament prevăzută de regulament sunt membrii de familie astfel cum sunt definiți de directivă. Niciun element nu lasă astfel să se presupună că legiuitorul Uniunii a înțeles să stabilească, în ceea ce privește membrii de familie, o distincție netă potrivit căreia membrii de familie ai unui cetățean al Uniunii în sensul directivei nu ar fi în mod necesar aceleași persoane cu membrii de familie ai acestui cetățean atunci când acesta este privit în calitate de lucrător în cadrul regulamentului. Curtea concluzionează că copiii soțului sau ai partenerului recunoscut ai unui lucrător frontalier pot fi considerați copii ai acestuia din urmă pentru a putea beneficia de un avantaj social precum o bursă de studii, iar aceasta cu atât mai mult cu cât o altă directivă a Uniunii, intrată în vigoare după data faptelor în litigiu, confirmă că expresia „membrii de familie” se aplică și membrilor familiilor lucrătorilor frontaliери. În ceea ce privește gradul de contribuție necesară pentru întreținerea unui student cu care lucrătorul frontalier nu are un raport juridic, Curtea amintește că calitatea de membru de familie aflat în întreținere rezultă dintr-o situație de fapt, această jurisprudență trebuind de asemenea să se aplice la contribuția unui soț la întreținerea copiilor săi vitregi. Astfel, contribuția la întreținerea copilului poate fi demonstrată prin elemente obiective, precum căsătoria, un parteneriat înregistrat sau chiar un domiciliu comun, iar aceasta fără a fi necesar să se determine motivele contribuției lucrătorului frontalier la această întreținere și nici să se cuantifice întinderea sa exactă.

3. Prin Hotărârea pronunțată în cauza C-554/14 Atanas Ognyanov/Sofiyska gradska prokuratura Curtea de Justiție a Uniunii Europene a decis că pedeapsa închisorii unui deținut nu poate fi redusă cu ocazia transferării sale dintr-un stat membru în celălalt, în funcție de durata muncii prestate în închisoare în primul stat membru dacă acest din urmă stat nu a acordat, în temeiul dreptului său național, o asemenea reducere de pedeapsă. Decizia-cadru care guvernează transferarea între două state membre a unei persoane condamnate la o pedeapsă privativă de libertate nu are efect direct.

Prin hotărârea din 28 noiembrie 2012, domnul Atanas Ognyanov, resortisant bulgar, a fost condamnat în Danemarca la o pedeapsă de 15 ani închisoare pentru omor și pentru furt calificat. Domnul Ognyanov a fost plasat în detenție provizorie în Danemarca, de la 10 ianuarie la 28 noiembrie 2012, dată la care hotărârea judecătorească de condamnare pronunțată împotriva sa a rămas definitivă. El a executat o parte din pedeapsa sa în Danemarca, de la 28 noiembrie 2012 la 1

octombrie 2013. În cursul detenției în Danemarca, domnul Ognyanov a lucrat de la 23 ianuarie 2012 la 30 septembrie 2013. La 1 octombrie 2013, domnul Ognyanov a fost transferat într-o închisoare în Bulgaria. Decizia-cadru care guvernează transferarea între două state membre a unei persoane condamnate la o pedeapsă privativă de libertate¹ consacră regula generală potrivit căreia executarea unei pedepse este reglementată de legea statului membru de executare. Autoritățile statului de executare sunt astfel competente să decidă cu privire la procedurile de executare și să stabilească toate măsurile aferente, inclusiv temeiurile pentru o eventuală eliberare înainte de termen sau condiționată. În plus, autoritatea competentă a statului membru de executare deduce întreaga perioadă privativă de libertate deja executată în celălalt stat membru („statul membru emitent”). Dreptul bulgar prevede că munca prestată de persoana condamnată este luată în considerare în scopul reducerii duratei pedepsei în sensul că două zile de muncă sunt asimilate cu trei zile de privare de libertate. În conformitate cu decizia de interpretare din 12 noiembrie 2013 pronunțată de Varhoven kasatsionen sad (Curtea Supremă de Casație, Bulgaria), această normă din dreptul bulgar se aplică și într-o situație în care o persoană condamnată a prestat o muncă în cursul detenției sale în alt stat membru decât Bulgaria înainte de a fi transferată în Bulgaria pentru a executa acolo restul de pedeapsă rămas de executat. În vederea transferării domnului Ognyanov în Bulgaria, autoritățile daneze au arătat în mod expres că legea daneză nu permite reducerea pedepsei privative de libertate ca urmare a muncii prestate în cursul detenției. Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia, Bulgaria) solicită în esență Curții de Justiție să stabilească dacă norma națională care autorizează statul membru de executare (în speță, Bulgaria) să acorde persoanei condamnate o reducere de pedeapsă ca urmare a muncii pe care aceasta a prestat-o în cursul detenției în statul emitent (în speță, Danemarca), în condițiile în care autoritățile competente din acest din urmă stat nu au acordat, în conformitate cu dreptul lor național, o asemenea reducere de pedeapsă, este conformă cu dreptul Uniunii. În hotărârea sa, Curtea examinează contextul și obiectivele urmărite de dreptul Uniunii în materie de transferare a deținuților și consideră că părții din pedeapsă executate de un deținut pe teritoriul statului membru emitent până la transferarea sa către statul membru de executare îi este aplicabil numai dreptul statului emitent, inclusiv cu privire la problema acordării unei eventuale reduceri de pedeapsă. În ceea ce privește dreptul statului membru de executare, el nu are vocația de a se aplica decât părții din pedeapsă care a rămas de executat, după transferarea amintită. Potrivit Curții, revine statului membru emitent sarcina de a stabili reducerile de pedeapsă aferente perioadei de detenție executate pe teritoriul său. Numai acesta din urmă este competent să acorde o reducere de pedeapsă pentru munca prestată înaintea transferării. Astfel, statul membru de executare nu poate, în mod retroactiv, să aplice propriile norme (și în special pe cele referitoare la reducerile de pedeapsă) în locul celor ale statului membru emitent în ceea ce privește partea din pedeapsă care a fost deja executată de deținut pe teritoriul statului membru emitent. În speță, autoritățile daneze au precizat în mod expres că legea daneză nu permite reducerea

pedepsei închisorii ca urmare a muncii prestate în cursul detenției. În consecință, autoritățile bulgare nu pot acorda o reducere de pedeapsă în raport cu partea din pedeapsă care a fost deja executată în Danemarca. Orice interpretare contrară a dreptului Uniunii ar risca să aducă atingere obiectivelor urmărite de acest drept (în special principiului recunoașterii reciproce) și ar compromite astfel încrederea reciprocă a statelor membre în sistemele juridice ale celorlalte state membre. Curtea concluzionează că dreptul Uniunii se opune unei norme naționale care autorizează statul membru de executare să acorde persoanei condamnate o reducere de pedeapsă ca urmare a muncii pe care aceasta a prestat-o în cursul detenției sale în statul membru emitent în condițiile în care autoritățile competente din acest din urmă stat nu au acordat, în conformitate cu dreptul acestuia, o asemenea reducere de pedeapsă. În cadrul acestei cauze, Curtea este întrebată și cu privire la chestiunea referitoare la efectele juridice ale deciziilor-cadru. În această privință, Curtea constată că decizia-cadru aplicabilă în speță a fost adoptată pe baza fostului al treilea pilon al Uniunii, în special a articolului 34 alineatul (2) litera (b) UE. În temeiul acestei dispoziții, interpretată în lumina

Protocolului privind dispozițiile tranzitorii adoptat odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, deciziile-cadru nu au efect direct atât timp cât nu vor fi fost abrogate, anulate sau modificate în temeiul Tratatului de la Lisabona. Decizia-cadru aplicabilă în speță nu a făcut obiectul unei astfel de abrogări, anulări sau modificări. În consecință, ea nu are efect direct. Curtea subliniază și că instanța națională chemată să interpreteze dreptul național este obligată, în măsura posibilului, să interpreteze dispozițiile acestuia în lumina textului și a finalității deciziei cadru pentru a atinge rezultatul urmărit de aceasta. În plus, această cerință de interpretare conformă include obligația instanțelor naționale, inclusiv a celor de ultim grad, de a modifica, dacă este cazul, o jurisprudență consacrată atunci când aceasta se întemeiază pe o interpretare a dreptului național incompatibilă cu obiectivele unei decizii-cadru. În considerarea acestor principii, Curtea concluzionează că revine instanței de trimitere sarcina de a asigura efectul deplin al deciziei-cadru, lăsând neaplicată dacă este necesar, din oficiu, interpretarea reținută de Varhoven kasatsionen sad (Curtea Supremă de Casație), din moment ce această interpretare nu este compatibilă cu dreptul Uniunii.

JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ A CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI (CEDO) ÎN ANUL 2016

Ruxandra-Oana GHINESCU

Personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor
Direcția Afaceri Europene, Relații Internaționale și Programe

Cauze împotriva României

Cauza Aurelian Oprea împotriva României (nr. 12138/08)- Hotărârea din 19 ianuarie 2016

- Invocând încălcarea art. 10 din Convenție, reclamantul se plânge de nerespectarea dreptului la libertatea de exprimare. Curtea concluzionează că ingerința este „prevăzută de lege” și urmărește un scop legitim, și anume protecția reputației sau a drepturilor altora, însă această ingerință în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare nu este o măsură „necesară într-o societate democratică”.
- Încălcarea art. 10 din Convenție; Satisfacție echitabilă: 7 470 euro (cu titlu de prejudiciu material), 4500 euro (cu titlu de prejudiciu moral), 720 euro (cu titlu de cheltuieli de judecată).

Cauza Comorașu împotriva României (nr. 16270/12)- Hotărârea din 31 mai 2016

- Invocând încălcarea art.3, art. 5 §1 din Convenție, reclamantul se plânge că a fost supus unor rele tratamente în cursul reținerii sale de către polițiști în fața casei sale, precum și în cursul internării sale nevoluntare la Secția de Psihiatrie a Spitalului Județean Bacău, că nu a beneficiat de o anchetă efectivă în urma plângerii sale îndreptate împotriva persoanelor răspunzătoare, că a fost reținut ilegal la domiciliul său, dus cu forța într-un spital de psihiatrie, internat nevoluntar și supus unui tratament medical față de care nu și-a dat consimțământul. Curtea consideră că nu au fost nerezonabile condițiile reținerii reclamantului de către poliție, având în vedere imprevizibilitatea comportamentului sale, că nu au existat elemente suficiente pentru a caracteriza ancheta efectuată în prezenta cauză ca fiind una „efectivă”, că reclamantul a fost lipsit de libertate în conformitate cu criteriile stabilite de Convenție, că lipsirea de libertate nu era justificată în temeiul lit. e) a art. 5 § 1 și s-a bazat pe o lege care ridică ea însăși probleme în raport cu Convenția.
- Neîncălcarea art.3 din Convenție sub aspect material, încălcarea art. 3 din Convenție sub aspect procedural și încălcarea art.5 §1 din Convenție. Satisfacție echitabilă- 20.000 euro (cu titlu de prejudiciu material și moral)

Cauza KANALAS împotriva României (nr. 20323/14)- Hotărârea din 6 decembrie 2016

- Invocând încălcarea art.3 și art.8 din Convenție, reclamantul se plânge de condițiile materiale de detenție la care a fost supus în penitenciarele Oradea și Rahova, precum și de refuzul administrației penitenciare de a-i acorda permisiunea de ieșire din penitenciar pentru a participa la înmormântarea mamei sale. Curtea consideră că reclamantul a fost supus unor condiții de detenție care au depășit pragul de gravitate impus de Convenție, supunându-l unei încercări de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției, că motivele invocate de autoritățile naționale pentru refuzul de a-i acorda reclamantului permisiunea de ieșire din penitenciar pentru a participa la înmormântarea mamei acestuia nu erau suficiente pentru a demonstra că ingerința denunțată era „necesară într-o societate democratică.”
- Încălcarea art.3 și art.8 din Convenție. Satisfacție echitabilă- 15.000 euro (cu titlu de prejudiciu moral).

Cauza Martocian împotriva României (nr. 18183/09)- Hotărârea din 4 octombrie 2016

- Invocând încălcarea art. 6 § 1 din Convenție, reclamantul se plânge de respingerea ca tardivă a acțiunii sale împotriva rezoluției parchetului de neîncepere a urmăririi penale, fiind astfel privat de dreptul de acces la o instanță. Curtea concluzionează că interpretarea dată art. 278¹ în speță l-a împiedicat pe reclamant să încerce să obțină anularea rezoluției de neîncepere a urmăririi penale și, prin urmare, să-și apere în mod eficient drepturile sale care au fost încălcate de conducerea societății respective. Prin urmare, a adus atingere chiar esenței dreptului reclamantului de acces la o instanță.
- Încălcarea art. 6 § 1 din Convenție. Satisfacție echitabilă – 3700 euro (cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de judecată).

Cauza Călin și alții împotriva României (nr. 25057/11, 34739/11 și 20316/12) – Hotărârea din 19 iulie 2016

- Invocând încălcarea art.8 din Convenție, reclamantii se plâng de încălcarea dreptului lor la respectarea vieții lor private ca urmare a imposibilității stabilirii filiației față de tată având în vedere termenul de prescripție care li s-a aplicat în temeiul dreptului intern. Curtea concluzionează că instanțele naționale nu au menținut un „echilibru just” între diversele interese implicate și că, prin urmare, ingerința în dreptul reclamantilor la respectarea vieții lor private nu a fost proporțională cu scopurile legitime urmărite.
- Încălcarea art.8 din Convenție, cu opinie parțial separată și opinie separată. Satisfacție echitabilă 8904 euro (cu titlu de prejudiciu moral, cheltuieli de judecată și impozit).

Cauze împotriva altor state

Cauza Ramos Nunes De Carvalho E Sá împotriva Portugaliei (nr. 55391/13, 57728/13 și 74041/13)- Hotărârea din 21 iunie 2016

- Invocând încălcarea art. 6 din Convenție, reclamanta de plânge de încălcarea dreptului său la o instanță independentă și imparțială, a dreptului său la reexaminarea faptelor stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii, a dreptului său de a se organiza o ședință publică în condițiile prevăzute de art. 6 din Convenție, precum și de neinformarea detaliată despre acuzația adusă împotriva sa, aceasta nedispunând, în consecință, de timpul și de facilitățile necesare pentru a-și pregăti apărarea. Curtea concluzionează că judecătorii formau, cu unele excepții, o minoritate între membrii completului care a examinat cauza reclamantei, independența și imparțialitatea Consiliului Superior al Magistraturii putând fi supuse îndoielii, că nu a fost suficient controlul realizat de Curtea Supremă de Justiție și că autoritățile interne nu au îndeplinit garanțiile de a organiza o ședință publică.
- Încălcarea art. 6 din Convenție; cu opinie parțial separată.

Cauza Frumkin împotriva Rusiei (nr. 74568/12)- Hotărârea din 5 ianuarie 2016

- Invocând încălcarea art.11, a art.5 și a art.7 din Convenție, reclamantul se plânge că i-au fost încălcate dreptul la libertatea de întrunire pașnică, dreptul la libertatea de exprimare, dreptul la libertate și dreptul său la judecarea cauzei sale în mod echitabil și în mod public. Curtea concluzionează că autoritățile nu și-au îndeplinit obligația pozitivă pe care o aveau în ceea ce privește desfășurarea adunării, că a existat o încălcare a dreptului reclamantului la libertate, din cauza absenței oricărui motiv sau temei juridic pentru arestarea preventivă a acestuia până la audierea cauzei sale de către judecătorul și că procedura administrativă inițiată împotriva reclamantului, în ansamblul său, s-a desfășurat cu încălcarea dreptului acestuia la un proces echitabil.
- Încălcarea art. 5 § 1, art. 6 § 1, art. 6 § 3 lit. d), art.11 din Convenție; Satisfacție echitabilă-32000 euro (cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de judecată).

Cauza Mozer împotriva Republicii Moldova și Rusiei (nr. 11138/10)- Hotărârea din 23 februarie 2016

- Invocând încălcarea art.2, a art.3, a art.5, a art.8, a art.9 și a art. 13 din Convenție, reclamantul se plânge de faptul că arestarea și detenția sa au fost nelegale, că nu a participat la anumite ședințe de judecată legate de arestarea sa preventivă, că nu a beneficiat de îngrijiri medicale, că a fost ținut în detenție în condiții inumane, că i s-a interzis să-și vadă părinții și pastorul și că nu avut la dispoziție nicio cale de atac efectivă pentru a-și susține capetele de cerere. Curtea concluzionează că detenția reclamantului, care s-a bazat pe ordonanțele emise de instanțele din autoproclamată Republică Moldovenească Nistreană, nu a fost legală, în sensul acestei dispoziții, că restricțiile cu privire la vizitele pe care i le-au făcut părinții în penitenciar nu au respectat celelalte cerințe impuse de art. 8 § 2 din Convenție, că a existat un amestec în dreptul reclamantului la libertatea de religie și că reclamantul nu a dispus de nicio cale de atac efectivă care să-i permită să-și susțină capetele de cerere.
- Neîncălcarea art. 3, art. 5§1, art. 8, art.9 și a art.13 din Convenție de către Rep. Moldova, încălcarea art. 3, art.8, art.9, art.13 coroborat cu art.3, 8 și 9 din Convenție de către Federația Rusă. Satisfacție echitabilă din partea Federației Ruse- 2900 euro (cu titlu de prejudiciu material și moral și cheltuieli de judecată).

Cauza Bédat împotriva Elveției (nr. 56925/08)- Hotărârea din 29 martie 2016

- Invocând încălcarea art.10 din Convenție, reclamantul se plânge de faptul că, prin condamnarea sa la plata unei amenzi penale pentru publicarea unor informații protejate de secretul urmăririi penale, i-a fost încălcat dreptul la libertatea de exprimare. Curtea nu consideră că o astfel de sancțiune risca să aibă un efect disuasiv asupra exercitării libertății de exprimare de către reclamant sau orice jurnalist care dorește să informeze publicul cu privire la o procedură penală în curs.
- Neîncălcarea art.10 din Convenție; cu opinii separate.

Cauza İzzettin Doğan și alții împotriva Turciei (nr. 62649/10)- Hotărârea din 26 aprilie 2016

- Invocând încălcarea art.9 și a art.14 din Convenție, reclamantii se plâng de faptul că refuzul în litigiu, care constă în negarea caracterului de cult pentru alevism, reprezintă o ingerință în dreptul lor la libertatea religioasă, fiind totodată discriminată. Curtea concluzionează că ingerința în litigiu era „prevăzută în lege” și urmarea un scop legitim și anume, protecția ordinii publice, însă în lipsa unor motive relevante și suficiente care să justifice refuzul recunoașterii membrilor comunității alevite de a se bucura efectiv de dreptul lor la libertatea religioasă, statul pârât și-a depășit marja de apreciere, ingerința neputând fi considerată drept „necesară într-o societate democratică”. În plus, Curtea consideră că diferența de tratament aplicată reclamantilor aleviți nu avea nicio justificare obiectivă și rezonabilă.
- Încălcarea art.9 și 14 din Convenție. Satisfacție echitabilă - 3000 euro (cu titlu de cheltuieli de judecată).

Cauza Buzadji împotriva Republicii Moldova (nr. 23755/07)- Hotărârea din 5 iulie 2016

- Invocând încălcarea art. 5 din Convenție, reclamantul se plânge de insuficiența temeiurilor pentru arestarea sa preventivă, oferite de instanțele naționale. Curtea concluzionează că nu au existat motive relevante și suficiente pentru a dispune și prelungi arestarea preventivă a reclamantului.
- Încălcarea art. 5§ 3 din Convenție, cu două opinii concordante și o opinie separată. Satisfacție echitabilă – 7387 euro (cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de judecată).

Cauza Dubská și Krejzová împotriva Republicii Cehie (MC) (nr. 28859/11 și 28473/12) - Hotărârea din 15 noiembrie 2016 (MC)

- Invocând încălcarea art.8 din Convenție, reclamantele se plâng de ingerința asupra dreptului acestora de a fi asistate de moașe atunci când nasc la domiciliu, din cauza pericolului sancțiunilor aplicabile moașelor care au fost împiedicate practic să asiste reclamantele prin aplicarea legislației. Curtea concluzionează că, având în vedere marja de apreciere a statului în favoarea permiterii nașterilor la domiciliu, ingerința în dreptul reclamantelor la respect pentru viața lor privată nu era disproporționată.
- Neîncălcarea art. 8 din Convenție.

Cauza Murray împotriva Țărilor de Jos (nr. 10511/10) – Hotărârea din 26 aprilie 2016

- Invocând încălcarea art.3 din Convenție, reclamantul a susținut inițial că pedeapsa cu detențiunea pe viață aplicată acestuia era ireductibilă *de facto* și *de jure* și că, în penitenciarele unde a fost încarcerat, nu exista niciun regim diferit pentru deținuții condamnați la pedeapsa detențiunii pe

viață și nici un regim special pentru deținuții cu probleme psihice. Ulterior, deși fusese creată *de jure* posibilitatea liberării condiționate, acesta nu avea *de facto* nicio speranță de a fi pus în libertate din cauza faptului că nu i se furnizase niciodată niciun tratament psihiatric, motiv pentru care riscul de recidivă era considerat prea ridicat pentru ca acesta să poată beneficia de o astfel de eliberare. Curtea concluzionează că reclamantul nu a beneficiat de niciun tratament și că nu au fost evaluate niciodată nevoile sale și posibilitățile de tratament și, astfel, la momentul introducerii de către acesta a cererii sale în fața Curții, niciuna din cererile sale de grațiere nu putea să conducă, în practică, la concluzia că realizase progrese atât de semnificative în vederea îndreptării încât niciun motiv de ordin penologic nu mai justifica menținerea sa în detenție.

- Încălcarea art.3 din Convenție, cu opinie concordantă, parțial concordantă, parțial separată Satisfacție echitabilă – 27500 euro (cu titlu de cheltuieli de judecată).

Cauza A și B împotriva Norvegiei (nr.24130/11 și 29758/11) - Hotărârea din 15 noiembrie 2016

- Invocând încălcarea art. 4 din Protocolul nr.7, reclamantii se plâng de faptul că au fost urmăriți penal și pedepsiți de două ori pentru aceeași infracțiune. Curtea concluzionează că desfășurarea dublei proceduri, cu posibilitatea cumulării unor sancțiuni diferite, a fost previzibilă în situația dată și stabilirea faptelor într-una dintre proceduri a fost luată în considerare în cealaltă procedură, precum și că nu exista niciun indiciu că reclamantii au suferit o nedreptate sau un prejudiciu disproporționat.
- Neîncălcarea art.4 din Protocolul nr.7.

JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE - EXCEPȚII DE NECONSTITUȚIONALITATE ADMISE ÎN PERIOADA IANUARIE - DECEMBRIE 2016

Judecător Rodica SAVU

Direcția legislație, documentare și contencios

În perioada ianuarie - decembrie 2016, în cadrul controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională au fost admise un număr de 26 de excepții de neconstituționalitate, după cum urmează:

DREPT PROCESUAL PENAL

Prin **Decizia nr. 23 din 20 ianuarie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 240 din 31 martie 2016, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 318 din Codul de procedură penală*, statuând că acestea sunt neconstituționale.

În motivarea excepției de neconstituționalitate s-a arătat că sintagma „interes public” din cuprinsul textului criticat este ambiguă, generatoare de corupție, determină săvârșirea de infracțiuni pentru care legea prevede pedepse de cel mult 7 ani, favorizează infractorii în condițiile în care organele de urmărire penală nu acționează în mod serios în sensul strângerii de probe cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea infractorilor și la determinarea celorlalte elemente ale infracțiunii, și nu permite apărarea sau garantarea proprietății.

În argumentare, Curtea Constituțională a reținut, în esență, următoarele:

Textul criticat nu îndeplinește standardele de claritate, precizie și previzibilitate ale legii penale, încălcând principiul legalității procesului penal, reglementat la art.2 din Codul de procedură penală și, prin urmare, prevederile art. 1 alin.(5) din Constituție, care prevăd obligativitatea respectării în România a Constituției, a supremației sale și a legilor.

În acest sens, Curtea a constatat că legiuitorul trebuie să reglementeze din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor judiciare și modul concret de realizare a fiecărei subdiviziuni a fiecărei etape a procesului penal.

Cu alte cuvinte, Curtea a constatat că, în sistemul continental, jurisprudența nu constituie izvor de drept așa încât înțelesul sintagmei criticate să poată fi clarificat pe această cale, deoarece, într-un asemenea caz, judecătorul ar deveni legiuitor.

Curtea a constatat, că prin reglementarea instituției renunțării la urmărirea penală, în maniera prevăzută la art.318 din Codul de procedură penală, legiuitorul nu a realizat un echilibru adecvat între aplicarea principiului legalității, specific sistemului de drept continental, existent în

România, și aplicarea principiului oportunității, specific sistemului de drept anglo-saxon, dând prevalență acestuia din urmă, în detrimentul celui dintâi, prin reglementarea printre atribuțiile procurorului a unor acte specifice puterii judecătorești. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 318 din Codul de procedură penală, procurorul are posibilitatea de a renunța la urmărirea penală și, în consecință, de a se substitui instanței de judecată, în realizarea actului de justiție, în cazul unui număr de aproximativ trei pătrimi din totalul infracțiunilor prevăzute în Codul penal și în legile speciale în vigoare.

Curtea a constatat că prin stabilirea condiției pedepsei închisorii de cel mult 7 ani, infracțiunile în cazul cărora procurorul poate renunța la urmărirea penală vizează încălcarea unor relații sociale de o importanță majoră și prezintă un pericol social crescut. În acest sens, Curtea constată că, din punctul de vedere al finalității instituției, aceea a neaplicării unei pedepse, instituția renunțării la urmărirea penală este similară instituției renunțării la aplicarea pedepsei. Însă, din analiza dispozițiilor art. 80 alin.(2) lit. d) din Codul penal, potrivit căruia instanța de judecată nu poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani,

Curtea a reținut că, deși instituția renunțării la aplicarea pedepsei este aplicabilă după parcurgerea etapelor urmăririi penale, a camerei preliminare și a judecății în fond a cauzei, legiuitorul a înțeles să restrângă sfera infracțiunilor pentru care instanța poate dispune această formă de individualizare a pedepsei, prin impunerea condiției prevederii unei pedepse cu închisoarea de cel mult 5 ani pentru infracțiunea săvârșită. Or, comparând competența dată procurorului cu cea dată judecătorului prin maniera de reglementarea a celor două instituții, Curtea a constatat că procurorul poate să renunțe la urmărirea penală pentru fapte mai grave (cu pedepse de până la 7 ani închisoare), spre deosebire de judecător, care poate să

renunțe la aplicarea de pedepse, pentru fapte mai puțin grave (cu pedepse de până la 5 ani închisoare).

În același sens, Curtea a constatat că și acordul de recunoaștere a vinovăției, reglementat la art. 478 - 488 din Codul de procedură penală, care, la fel ca și renunțarea la urmărirea penală, constituie tot o formă de justiție negociată, având la bază principiul oportunității, poate fi încheiat tot cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 7 ani, potrivit art. 480 alin. (1) din Codul de procedură penală, însă, spre deosebire de renunțarea la urmărirea penală, acesta, pe de o parte, este supus controlului instanței de judecată căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, iar, pe de altă parte, presupune întotdeauna aplicare unei pedepse, chiar dacă executarea acesteia este individualizată, conform prevederilor art. 80 - 106 din Codul penal.

Pentru motivele mai sus expuse, Curtea a constatat că renunțarea la urmărirea penală de către procuror, fără ca aceasta să fie supusă controlului și încuviințării instanței de judecată, echivalează cu exercitarea de către acesta a unor atribuții ce aparțin sferei competențelor instanțelor judecătorești, reglementată la art. 126 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

Astfel, Curtea a constatat că renunțarea de către procuror la urmărirea penală, în condițiile reglementate la art. 318 alin. (1) din Codul de procedură penală, contravine normei constituționale anterior enunțate.

Prin **Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016**, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 276 din 12 aprilie 2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate ridicată de Avocatul Poporului și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în [art. 250](#) alin. (6) din Codul de procedură penală care nu permite și contestarea luării măsurii asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată este neconstituțională.

Autorul excepției de neconstituționalitate a susținut că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale [art. 21](#) alin. (1) și (2) referitor la accesul liber la justiție, art. 24 alin. (1) referitor la garantarea dreptului la apărare și art. 44 alin. (8) referitor la interdicția confiscării averii dobândite licit și la caracterul licit al dobândirii sale.

În susținere, Curtea a reținut că excluderea de la controlul judecătoresc imediat a încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată dispune cu privire la măsuri asigurătorii în procesul penal determină o încălcare a accesului liber la justiție, întrucât, pe de o parte, persoanele interesate sunt private de o garanție procedurală efectivă pentru apărarea dreptului lor de proprietate afectat prin instituirea acestor măsuri, iar, pe de altă parte, se aduce atingere substanței dreptului statuat prin dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea fundamentală în ipoteza în care măsura asiguratorie a fost dispusă în apel. Principiul de rang constituțional al accesului liber la justiție pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime, dar și cel al legalității care trebuie să guverneze procesul penal exclud posibilitatea ca dreptul oricărei persoane interesate ar putea fi limitat doar la contestarea

modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii dispuse de judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată, deoarece pe parcursul procesului penal se pot ivi situații în care împrejurarea avută în vedere în momentul dispunerii acestei măsuri să nu fie conformă cu exigențele legale, neexistând nicio justificare obiectivă sau rațională pentru a nega dreptul persoanei interesate de a se adresa instanței pentru apărarea drepturilor sale.

Curtea a reamintit că măsurile asigurătorii sunt măsuri procesuale cu caracter real care au ca efect indisponibilizarea unor bunuri mobile și imobile prin instituirea unui sechestr. Ca efect al instituirii sechestrului, proprietarul acestor bunuri pierde dreptul de a le înstrăina sau greva de sarcini, măsura afectând, așadar, atributul dispoziției juridice și materiale, pe întreaga durată a procesului penal, până la soluționarea definitivă a cauzei.

Așadar, întrucât dreptul la un proces echitabil poate fi privit în legătură cu încălcarea/negarea unor garanții procesuale privind drepturi cu caracter civil, respectiv dreptul de proprietate privată, Curtea a reținut că reglementarea unei căi de atac efective în beneficiul persoanelor al căror drept de proprietate este afectat prin măsuri procesuale restrictive reprezintă o exigență constituțională pe care legiuitorul trebuie să o respecte în vederea protejării și garantării dreptului de proprietate privată.

De aceea, legiuitorul, pe lângă obligația de a oferi oricărei persoane posibilitatea efectivă de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, trebuie să imprime acestei posibilități un caracter echitabil care să confere plenitudine de exercițiu prin atingerea finalității urmărite. Aceasta se poate realiza prin crearea unei proceduri care să respecte cerințele de echitate instituite de art. 21 alin. (3) din Constituție în absența căroră este golită de conținut orice cenzură a luării măsurii asigurătorii de către instanță. Exigența este cu atât mai evidentă cu cât hotărârea instanței de fond, punând capăt conflictului de drept penal, intră în categoria actelor prin care se înfăptuiește justiția și a căror verificare de către instanța de apel se realizează, din perspectiva asigurării unui standard cât mai apropiat de cel al unei protecții normale a dreptului la un proces echitabil, într-un timp mult prea mare. Simplul drept al persoanei interesate de a se adresa justiției în acest fel capătă caracter formal atâta vreme cât garanțiile specifice procesului echitabil nu sunt respectate. Echitatea procedurii consacrată de [art. 21](#) alin. (3) din Constituție reprezintă o valorificare explicită a dispozițiilor [art. 6](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Așa fiind, aspectele legate de respectarea dreptului la un proces echitabil se examinează în funcție de ansamblul procesului și de principiile proprii de organizare a fiecărei proceduri. În acest sens, Curtea a constatat că efectivitatea garanțiilor referitoare la procesul echitabil trebuie aplicate nu numai în fazele premergătoare judecării - a se vedea în acest sens dispozițiile [art. 250](#) alin. (1) din Codul de procedură penală potrivit căruia suspectul, inculpatul sau orice altă persoană interesată beneficiază de calea de atac a contestației nu numai împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii luate de procuror, dar și împotriva măsurii înseși -, ci și în fazele ulterioare (de cameră preliminară, fond sau apel).

Prin urmare, faptul că încheierea judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată prin care a fost dispusă măsura asigurătorie poate fi atacată cu apel numai odată cu sentința nu este un argument suficient care să acopere neajunsurile relevate, neajunsuri care se convertesc fără putință de tăgadă în afectări ale dreptului la un proces echitabil. Mai mult, în situația în care încheierea de luare a măsurii asigurătorii a fost dispusă de către instanța de apel, atunci este negată orice posibilitate a persoanei interesate de a uza de dreptul său substanțial referitor la accesul la justiție.

Totodată, potrivit art. 24 alin. (1) din Constituție, "Dreptul la apărare este garantat." Prin redactarea sa, această garanție constituțională nu vizează doar apărarea referitoare la faza procesului penal desfășurată în fața primei instanțe de judecată (de exemplu, prin propunerea și producerea de probe în fața instanței de fond, prin concluzii puse în cadrul dezbaterilor), ci vizează, deopotrivă, și dreptul de apărare prin exercitarea căilor legale de atac împotriva unor constatări de fapt sau de drept ori unor soluții adoptate de o instanță de judecată, dar care sunt considerate greșite de către unul sau altul dintre participanții la procesul penal. Este evident că, în situația în care persoana interesată este împiedicată să exercite până la soluționarea cauzei pe fond o cale de atac împotriva legalității și temeiniciei încheierii judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată de luare a unei măsurii asigurătorii sau nu are nicio cale de atac împotriva unei astfel de încheieri dispusă de instanța de judecată cu prilejul soluționării apelului, aceasta nu își poate valorifica și apăra drepturile fundamentale în fața unei instanțe de control judiciar.

În lipsa asigurării unui control judecătoresc eficient asupra măsurii de indisponibilizare a bunurilor în cursul unui proces penal, statul nu își îndeplinește obligația constituțională de a garanta proprietatea privată persoanei fizice/juridice. Obligația de garantare se referă atât la îndatorirea statului de a se abține de la orice afectare a dreptului de proprietate privată, cât și la reglementarea din punct de vedere normativ a unor măsuri pozitive apte să asigure liniștită posesie, folosință și dispoziție asupra bunurilor. Or, crearea unui cadru normativ care fragilizează garanțiile pe care statul trebuie să le stabilească în privința atributelor dreptului de proprietate privată duce la nesocotirea obligației sale asumate prin textul Constituției și implicit la încălcarea dreptului de proprietate privată. Totodată, Curtea a reținut că vulnerabilizarea proprietății private a persoanei are drept efect crearea unui regim de insecuritate juridică a acesteia, dreptul său de proprietate devenind iluzoriu.

În concluzie, lipsa unei căi de atac separate împotriva luării măsurii asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată, fie că este instanța de fond sau de apel, contravine dreptului consacrat de art. 21 alin. (1) și (3), art. 44 și art. 129 din Constituție.

Curtea a constatat că soluția legislativă consacrată de art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală este neconstituțională și impune, pe cale de consecință, instituirea unei căi de atac separate împotriva încheierii prin care a fost luată măsura asigurătorie de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată, fie de fond, fie de apel.

Prin **Decizia nr. 432 din 21 iunie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 841 din 24 octombrie 2014, a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor din Codul de procedură penală cuprinse în [art. 436 alin. \(2\)](#), art. 439 alin. (41) teza întâi și art. 440 alin. (2) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării cererii de recurs prin avocat, constatându-se că sunt neconstituționale.

În esență, Curtea Constituțională a reținut că obligația reprezentării și asistării prin avocat pentru exercitarea recursului echivalează, pe de o parte, cu transformarea conținutului acestui drept fundamental într-o condiție de admisibilitate a exercitării unei căi de atac, iar, pe de altă parte, cu convertirea acestui drept într-o obligație, ceea ce afectează substanța dreptului la apărare astfel cum este configurat în Constituție. Or, legiuitorul nu poate da dreptului la apărare garantat de Constituție valențe care, practic, contravin caracterului său de garanție a dreptului la un proces echitabil (paragraful 52). Soluția legislativă criticată creează premisele transformării liberului acces la justiție și a dreptului la apărare în drepturi iluzorii, fapt care nu este de natură să conducă la consolidarea continuă, firească, a statului de drept, ceea ce atrage neconstituționalitatea acesteia (paragraful 54).

Având în vedere că reglementarea procesual penală este similară celei procesual civile, Curtea a apreciat că cele reținute în [Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014](#) sunt aplicabile mutatis mutandis și în ceea ce privește dispozițiile criticate în cauza de față.

Astfel, Curtea a constatat că se impune admiterea excepției de neconstituționalitate și constatarea că dispozițiile din Codul de procedură penală cuprinse în art. 436 alin. (2), art. 439 alin. (41) teza întâi și art. 440 alin. (2) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării cererii de recurs prin avocat sunt neconstituționale.

Prin **Decizia nr. 501 din 30 iunie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 733 din 21 septembrie 2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 428 alin. \(1\)](#) cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală, constatând neconstituționalitatea acestora.

S-a reținut că acest din urmă caz de contestație în anulare corespunde celui reglementat în art. 386 lit. d) din Codul de procedură penală din 1968, când contestația în anulare putea fi introdusă oricând în situația în care împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă. Curtea reține, totodată, că, potrivit art. 428 alin. (2) din actualul Cod de procedură penală, contestația în anulare pentru cazul prevăzut la art. 426 lit. b) - când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal - poate fi introdusă oricând. În ceea ce privește cazul reglementat la lit. i) a art. 426 din cod - când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă, legiuitorul a optat, la redactarea noului Cod de procedură penală, pentru alăturarea acestuia motivelor reglementate la lit. a), c) - h) ale art. 426 din cod și stabilirea, în alin. (1) al art. 428, a termenului de introducere a contestației în anulare de 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere, aceasta în

condițiile în care, în noul Cod de procedură penală, unul dintre principiile legii procesual penale este principiul ne bis in idem.

Potrivit art. 6 din Codul de procedură penală, nicio persoană nu poate fi urmărită sau judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni atunci când față de acea persoană s-a pronunțat anterior o hotărâre penală definitivă cu privire la aceeași faptă, chiar și sub altă încadrare juridică, acest principiu fiind reglementat și în [art. 4](#) din Protocolul nr. 7 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Cazul de contestație în anulare reglementat în art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală presupune existența unei duble identități, respectiv o identitate de persoană - hotărârile penale definitive să fi fost pronunțate împotriva aceleiași persoane - și o identitate de faptă (de obiect), în sensul că hotărârile au fost pronunțate pentru aceeași faptă.

În aceste condiții, având în vedere importanța principiului precitat, faptul că, în materie, contestația în anulare - întemeiată pe dispozițiile lit. i) a art. 426 din Codul de procedură penală - este un remediu procesual prin care partea interesată poate obține restabilirea legalității încălcate prin nesocotirea principiului ne bis in idem, Curtea a constatat că reglementarea unui termen în interiorul căruia persoana împotriva căreia se face executarea poate introduce contestația în anulare aduce atingere dispozițiilor constituționale privind liberul acces la justiție.

Curtea a reamintit că persoana împotriva căreia se face executarea poate lua cunoștință de ultima hotărâre penală definitivă (pronunțată pentru aceeași faptă) prin înmânarea mandatului de executare a pedepsei închisorii. Or, față de cuprinsul mandatului de executare, astfel cum este stabilit în art. 555 din Codul de procedură penală (denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, numărul și data hotărârii care se execută și denumirea instanței care a pronunțat-o, pedeapsa pronunțată și textul de lege aplicat, pedeapsa accesorie aplicată, timpul reținerii și arestării preventive ori al arestului la domiciliu sau al internării medicale, care s-a dedus din durata pedepsei, mențiunea dacă cel condamnat este recidivist, precum și, după caz, mențiunea prevăzută la art. 404 alin. (7), ordinul de arestare și de deținere, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare), persoana împotriva căreia se face executarea nu are posibilitatea să stabilească dacă ultima hotărâre definitivă a fost pronunțată pentru aceeași faptă - identitate de faptă (de obiect), pentru a putea introduce contestația în anulare, pentru motivul reglementat în art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală, anterior împlinirii termenului reglementat în alin. (1) al art. 428 din Codul de procedură penală.

Totodată, Curtea a reținut că la formularea contestației în anulare, întemeiată pe dispozițiile art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală, trebuie să se facă dovada existenței celor două sau mai multor hotărâri penale definitive din care rezultă identitatea de persoană și obiect, incluzând situația în care pentru aceeași faptă sunt încadrări juridice diferite, astfel încât, și din această perspectivă, reglementarea unui termen în care este necesar a fi formulată contestația în anulare - când împotriva unei persoane s-au pronunțat două/mai multe hotărâri definitive pentru aceeași faptă - ar fi de natură a afecta interesul

individual al contestatorului în restabilirea legalității încălcate prin nesocotirea principiului ne bis in idem.

În concluzie, condiționarea introducerii contestației în anulare, pentru motivul reglementat în art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală, de respectarea unui termen în acest sens nu este rezonabilă, depășind cadrul constituțional referitor la exercitarea căilor de atac, în condițiile în care instituirea unei căi de atac, ca modalitate de acces la justiție, implică, de principiu, asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală. Or, prin efectul dispozițiilor criticate se produce un dezechilibru în defavoarea justițiabilului, în sensul că acesta trebuie să suporte sancțiunea procedurală a inadmisibilității în ipoteza formulării contestației în anulare, pentru motivul reglementat la lit. i) a art. 426, cu nerespectarea termenului stabilit de legiuitor în art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Prin **Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 841 din 24 octombrie 2016, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 434 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală, constatând că soluția legislativă cuprinsă în aceste prevederi, care exclude atacarea cu recurs în casație a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanță de apel, este neconstituțională.*

Curtea a reținut, în esență, că spre deosebire de contestația în anulare, care vizează îndreptarea erorilor de procedură, sau de revizuire, cale de atac care urmărește îndreptarea erorilor de judecată, recursul în casație are ca scop verificarea conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile. Motivele de recurs, potrivit noii reglementări, se limitează la cele prevăzute de art. 438 alin. (1) din Codul de procedură penală, și anume: nerespectarea dispozițiilor privind competența după materie sau după calitatea persoanei, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente; condamnarea inculpatului pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală; încetarea în mod greșit a procesului penal; lipsa constatării sau constatarea greșită a grației pedepsei aplicate inculpatului și aplicarea de pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege. Cu excepția primului caz de casare - neкомпetența instanței -, care se referă la încălcarea unor norme de procedură, celelalte motive de recurs au în vedere încălcarea legii penale, unele având implicații și în soluționarea acțiunii civile.

Curtea a constatat că dispozițiile art. 434 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală, care exclud deciziile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție ca instanță de apel - decizii prin care s-a soluționat fondul cauzelor - de la exercitarea controlului judiciar prin intermediul căii extraordinare de atac a recursului în casație, încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi și ale art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil. În cazul în care legea - norma de procedură penală și/sau norma de drept penal substanțial - este încălcată, trebuie să se asigure atât procurorului, cât și părții interesate posibilitatea de a cere și obține restabilirea legalității prin casarea hotărârii nelegale. Or, dispozițiile de lege criticate nu asigură existența remediei pentru cazul încălcării legii și

crează un vid de reglementare în ceea ce privește desființarea deciziilor nelegale pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție ca instanță de apel - decizii prin care s-a soluționat fondul cauzelor -, lipsind, pe de o parte, procurorul de pârghiile necesare exercitării rolului său specific în cadrul procesului penal, iar, pe de altă parte, părțile de posibilitatea apărării drepturilor, a libertăților și a intereselor lor legitime.

Prin **Decizia nr. 586 din 13 septembrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 1001 din 13 decembrie 2016, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală, cu referire la dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, constatând că sunt neconstituționale în ceea ce privește lăsarea ca nesoluționată a acțiunii civile de către instanța penală, în cazul încetării procesului penal, ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale.*

În esență s-a reținut că lăsarea nesoluționată a acțiunii civile de către instanța penală, în cazul prevăzut la art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală, cu referire la art. 16 alin. (1) lit. f) din același cod, presupune, de plano, repararea prejudiciilor provocate prin săvârșirea infracțiunilor pentru care intervine prescripția răspunderii penale în urma parcurgerii unei proceduri nejustificat de lungi, care presupune mai întâi constituirea persoanei vătămate sau a moștenitorilor acesteia ca parte civilă în procesul penal, iar, apoi, după pronunțarea de către instanța penală a soluției încetării procesului penal, parcurgerea procedurii civile. Caracterul nejustificat al întinderii în timp a acestei proceduri este dat de premisa unei durate ce variază între 3 și 30 de ani, la care se adaugă durata soluționării acțiunii civile promovate în fața instanței civile. Or, prin raportare la standardele impuse prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului mai sus invocată, caracterul nerezonabil al unor astfel de termene este de netăgăduit.

asa cum Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în jurisprudența sa, indiferent de calea judiciară aleasă, asigurarea garanțiilor specifice dreptului la un proces echitabil este obligatorie. Or, lăsarea nesoluționată a acțiunii civile de către instanța penală, în condițiile intervenirii prescripției răspunderii penale, cu consecința obligării persoanei vătămate sau a succesorilor ei de a promova o nouă acțiune, în fața unei instanțe civile, în vederea reparării prejudiciilor provocate prin comiterea infracțiunii, după scurgerea unui interval de timp egal cu termenul de prescripție al răspunderii penale, este de natură a încălca dreptul acestora la un proces echitabil.

Prin urmare, Curtea constată că opțiunea persoanei prejudiciate prin săvârșirea unei infracțiuni pentru valorificarea pretențiilor sale pe calea acțiunii civile promovate în cadrul procesului penal este justificată de celeritatea soluționării cauzelor penale, iar diferitele incidente procedurale ce se ivesc pe parcursul acestei proceduri, independent de voința părții vătămate și pe care ea nu le poate anticipa în momentul alegerii între instanța penală și cea civilă, nu trebuie să afecteze caracterul echitabil al soluționării acțiunii sale, prin prelungirea acesteia dincolo de limitele unui termen rezonabil.

Având în vedere aceste considerente, Curtea a reținut că dispozițiile art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală, cu referire la art. 16 alin. (1) lit. f) din același cod, în situația

încetării procesului penal ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale, încalcă per se dreptul fundamental la un proces echitabil, fiind, astfel, contrare prevederilor art. 21 alin. (3) din Constituție și [art. 6](#) din Convenție.

Prin **Decizia nr. 614 din 04 octombrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 962 din 28 noiembrie 2016, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 215 ind. 1 alin. (2) din Codul de procedură penală, constatând că sunt constituționale în măsura în care prelungirea măsurii preventive a controlului judiciar se face cu aplicarea prevederilor art. 212 alin. (1) și alin. (3) din Codul de procedură penală.*

Curtea a reținut că măsura controlului judiciar este o măsură preventivă care, chiar dacă se execută în stare de libertate, limitează atât libertatea individuală a inculpatului, cât și exercitarea celorlalte drepturi fundamentale reținute de Curtea Constituțională în cuprinsul [Deciziei](#) nr. 712 din 4 decembrie 2014, respectiv libera circulație, viața intimă, familială și privată, libertatea întrunirilor, munca și protecția socială a muncii și libertatea economică, reglementate la art. 25, art. 26, art. 39, art. 41 și, respectiv, art. 45 din Constituție, limitări determinate de impunerea în sarcina inculpatului a obligațiilor prevăzute la art. 215 alin. (1) din Codul de procedură penală și a unora sau a tuturor obligațiilor prevăzute la art. 215 alin. (2) din Codul de procedură penală.

Așa fiind, prelungirea acestei măsuri obligă la asigurarea garanțiilor procesuale specifice dreptului la apărare. Având în vedere conținutul acestui drept și importanța asigurării lui cu prilejul dispunerii și al prelungirii măsurilor preventive în cursul urmăririi penale, exhaustiv analizate de către Curtea Constituțională prin [Decizia](#) nr. 336 din 30 aprilie 2015, ale cărei considerente sunt aplicabile mutatis mutandis și în privința măsurii controlului judiciar, Curtea constată că acesta presupune nu doar reglementarea dreptului inculpatului de a fi prezent și asistat de un avocat în momentul verificării de către procuror a menținerii temeiurilor care au determinat luarea măsurii anterior referite sau a apariției unor temeuri noi care să justifice prelungirea acestei măsuri, ci și dreptul inculpatului de a fi audiat înaintea acestei prelungiri.

De asemenea, Curtea a reținut că o procedură similară este reglementată, prin dispozițiile art. 212 din Codul de procedură penală, în privința luării măsurii controlului judiciar de către procuror. Conform alin. (1) al art. 212 din Codul de procedură penală, în vederea luării măsurii anterior referite, procurorul dispune citarea inculpatului aflat în stare de libertate sau aducerea inculpatului aflat în stare de reținere, potrivit alin. (2) al aceluiași art. 212, inculpatului prezent i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele luării măsurii controlului judiciar, iar, conform alineatului imediat subsecvent, măsura controlului judiciar poate fi luată numai după audierea inculpatului, în prezența avocatului ales ori numit din oficiu, cu aplicarea, în mod corespunzător, a dispozițiilor art. 209 alin. (6) - (9) din Codul de procedură penală. Or, prelungirea de către procuror a măsurii controlului judiciar, atunci când se mențin temeiurile care au determinat luarea ei și, cu atât mai mult, în cazul apariției unor temeuri noi, este, din perspectiva efectelor avute

asupra inculpatului, similară luării unei noi măsuri a controlului judiciar. Prin urmare, aceasta nu poate fi făcută decât cu respectarea procedurii și cu asigurarea garanțiilor procesuale prevăzute la art. 212 alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală.

Mai mult, în vederea asigurării aceluiași garanții, legiuitorul a prevăzut, la art. 215 alin. (8) din Codul de procedură penală, referitor la conținutul controlului judiciar, că impunerea unor noi obligații pentru inculpat sau înlocuirea ori încetarea celor dispuse inițial se poate face, prin ordonanță, după ascultarea acestuia.

Pentru aceste motive, Curtea a constatat că, în vederea asigurării dreptului la apărare, prelungirea măsurii controlului judiciar, conform [art. 215](#) alin. (2) din Codul de procedură penală, se impune a fi făcută cu aplicarea procedurii prevăzute de art. 212 alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală pentru dispunerea acestei măsuri.

De asemenea, Curtea a reținut că dispoziția prevăzută la art. 215 alin. (5) din Codul de procedură penală, conform căreia împotriva ordonanței procurorului prin care, în condițiile prevăzute la alin. (2) și (3) ale aceluiași art. 215 ind. 1, s-a prelungit măsura controlului judiciar, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, cu aplicarea, în mod corespunzător, a dispozițiilor art. 213 din Codul de procedură penală, nu este de natură a acoperi viciul de neconstituționalitate anterior referit, întrucât reglementează un drept procesual ce poate fi exercitat doar ulterior momentului prelungirii de către procuror a măsurii controlului judiciar. Or, o astfel de garanție procesuală nu poate acoperi lipsa asigurării dreptului la apărare în momentul procesual al prelungirii acestei măsuri.

Având în vedere aceste argumente, Curtea a constatat că prevederile art. 215 ind. 1 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care prelungirea măsurii preventive a controlului judiciar se realizează cu aplicarea procedurii prevăzute la art. 212 alin. (1) și alin. (3) din Codul de procedură penală referitoare la luarea măsurii controlului judiciar.

Curtea a constatat că, numai în condițiile mai sus arătate, dispozițiile art. 215 alin. (2) din Codul de procedură penală respectă prevederile art. 23 alin. (1) din Constituție referitoare la libertatea individuală, dar și dispozițiile constituționale ale art. 25, art. 26, art. 39, art. 41 și, respectiv, art. 45 (a se vedea [Decizia nr. 712 din 4 decembrie 2015](#), paragrafele 20 și 26).

Prin **Decizia nr. 34 din 09 februarie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 286 din 15 aprilie 2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma "după epuizarea acestor căi de atac" din cuprinsul [art. 43](#) din Ordonanța Guvernului nr. 121/1998 privind răspunderea materială a militarilor este neconstituțională.

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în [art. 21](#) privind accesul liber la justiție.

Argumentele Curții Constituționale au fost în esență, următoarele:

Curtea a constatat că, prin efectul sintagmei "după epuizarea acestor căi de atac" din cuprinsul art. 43 din Ordonanța Guvernului nr. 121/1998 privind răspunderea materială a militarilor, posibilitatea conferită de art. 31 din aceeași ordonanță de a apela la o jurisdicție administrativă specială se transformă în obligație, încălcând-se astfel art. 21 alin. (4) din Constituție.

Justițiabilul trebuie să aibă posibilitatea să opteze pentru parcurgerea unei proceduri administrativ-jurisdicționale, ca o expresie a încrederii sale în faptul că litigiul său poate fi soluționat cu celeritate și de către o jurisdicție specializată, dar nu i se poate impune recurgerea la o jurisdicție administrativă specială dacă acesta consideră că este mai bine să sesizeze direct instanța judecătorească competentă potrivit legii. Acest lucru nu înseamnă că justițiabilul nu poate fi obligat la parcurgerea unei proceduri prealabile, respectiv a unor căi de atac interne, cum ar fi recursul ierarhic sau recursul grațios și care dau posibilitatea autorităților competente să reanalizeze actul administrativ contestat. Curtea a stabilit că efectele acestei decizii nu se aplică recursului grațios prevăzut de art. 30 din ordonanță. Constatarea neconstituționalității sintagmei "după epuizarea acestor căi de atac" privește procedura administrativ-jurisdicțională care se desfășoară în fața comisiei de jurisdicție a imputațiilor, procedură prevăzută de art. 31 - 39 din Ordonanța Guvernului nr. 121/1998. Ca atare, asigurarea dreptului justițiabilului de a se adresa instanței judecătorești numai după exercitarea căii de atac ce trebuie soluționată de această jurisdicție administrativă specială încalcă prevederile Constituției.

Prin **Decizia nr. 44 din 16 februarie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 305 din 21 aprilie 2016, a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 399](#) alin. (3) lit. d) din Codul de procedură penală, Curtea constatând că aceste dispoziții sunt constituționale în măsura în care se referă numai la măsurile educative neprivative de libertate.

Curtea Constituțională, procedând la verificarea constituționalității dispozițiilor de lege criticate, a observat că textul art. 399 alin. (3) lit. d) din noul Cod de procedură penală este identic, ca formulare, cu cel al art. 350 alin. 3 lit. d) din Codul de procedură penală din 1968, ambele prevăzând: "De asemenea, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv atunci când pronunță: [...] d) o măsură educativă". În schimb, sub aspectul întinderii efectelor, cele două reglementări succesive sunt net diferite, întrucât consecințele răspunderii penale a minorului reglementate de noul Cod penal diferă substanțial de cele prevăzute în Codul penal din 1969.

Curtea a constatat că dispozițiile [art. 399](#) alin. (3) lit. d) din Codul de procedură penală lipsesc instanța de posibilitatea de a aprecia - la momentul soluționării, în fond, a acțiunii penale prin pronunțarea unei măsuri educative privative de libertate - dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii arestării preventive sau au intervenit temeiuri noi care justifică această măsură preventivă și de a dispune menținerea arestării preventive a inculpatului minor, în condițiile în care acesta a săvârșit o infracțiune deosebit de gravă sau s-a reținut în sarcina minorului existența unei pluralități infracționale. Într-o

astfel de situație, instanța nu poate pronunța, potrivit dispozițiilor [art. 114](#) alin. (2) și art. 125 alin. (2) din noul Cod penal, decât cel mult măsura educativă privativă de libertate a internării într-un centru de detenție pe o perioadă cuprinsă între 2 și 5 ani, respectiv între 5 și 15 ani, fiind exclusă aplicarea unei pedepse cu închisoare, ceea ce Codul penal din 1969 permitea, caz în care nu înceta de drept măsura arestării preventive dispuse anterior față de inculpatul minor, întrucât dispozițiile art. 350 alin. (3) lit. d) din Codul de procedură penală din 1968 prevedeau încetarea de drept a măsurii arestării preventive doar în cazul pronunțării unei măsuri educative. Potrivit, însă, dispozițiilor de lege criticate, o dată cu pronunțarea măsurii educative privative de libertate, instanța de fond este obligată să dispună punerea de îndată în libertate a inculpatului minor arestat preventiv, chiar dacă observă că temeiurile care au determinat luarea măsurii arestării preventive se mențin sau că există temeiuri noi care justifică o atare măsură și, prin urmare, s-ar impune menținerea măsurii arestării preventive.

În aceste condiții, Curtea a observat că inculpatul minor arestat preventiv, față de care prima instanță pronunță o măsură educativă privativă de libertate și - prin efectul dispozițiilor art. 399 alin. (3) lit. d) din Codul de procedură penală - este pus de îndată în libertate, poate să fugă sau să se ascundă, în scopul de a se sustrage de la judecarea apelului, respectiv de la executarea măsurii educative privative de libertate.

Cu toate că regimul sancționator al infractorului minor trebuie să fie diferit față de cel aplicabil infractorului major - minorul beneficiind de o anumită clemență din partea legiuitorului, care derivă din starea de minoritate, respectiv din discernământul aflat în formare la momentul săvârșirii infracțiunii -, în ceea ce privește, însă, posibilitatea menținerii măsurii arestării preventive după pronunțarea, în primă instanță, a unei măsuri educative privative de libertate și până la rămânerea definitivă a hotărârii, interesul particular al minorului trebuie pus în balanță cu interesul general al statului de a-i ocroti pe cetățenii săi, având în vedere că nu este exclus ca un inculpat minor să prezinte un grad de pericol social concret la fel de ridicat ca și un inculpat major care a săvârșit aceeași infracțiune și este arestat preventiv la momentul soluționării acțiunii penale în primă instanță. Mai mult, prin inculpat minor se înțelege, așa cum reiese din art. 134 alin. (1) din Codul penal, inculpatul care la data săvârșirii infracțiunii avea vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani, chiar dacă el împlinește vârsta de 18 ani anterior soluționării, în primă instanță, a acțiunii penale. Așadar, dispozițiile art. 399 alin. (3) lit. d) din noul Cod de procedură penală se aplică și inculpatului - arestat preventiv pentru o infracțiune săvârșită în timpul minorității -, care devine major anterior momentului pronunțării hotărârii prin care se dispune luarea unei măsuri educative privative de libertate.

În același timp, Curtea a observat că măsura arestării preventive poate fi dispusă față de un inculpat minor numai în mod excepțional, și anume cu verificarea condiției instituite de [art. 243](#) alin. (2) din Codul de procedură penală, aceea ca efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalității și dezvoltării inculpatului minor să nu fie disproportionale față de scopul urmărit prin luarea măsurii. Totodată, luarea unei noi măsuri de arestare preventivă față de inculpatul minor care a mai fost arestat preventiv în aceeași cauză se poate dispune, potrivit art. 243 alin. (1) coroborat cu

art. 238 alin. (3) din Codul de procedură penală, numai dacă au intervenit temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

Având în vedere, pe de o parte, garanțiile instituite de Codul de procedură penală în materia arestării preventive a inculpatului minor, iar, pe de altă parte, faptul că punerea de îndată în libertate a inculpatului minor arestat preventiv, ca umare a pronunțării, în primă instanță, a unei hotărâri prin care s-a luat o măsură educativă privativă de libertate, poate crea o stare de pericol pentru ordinea și siguranța publică, Curtea a reținut că prevederile ale 1 alin. (3) din Constituție privind statul de drept, în componentele sale referitoare la apărarea ordinii publice și a siguranței publice, reclamă ca instanța să poată aprecia - la momentul soluționării, în fond, a acțiunii penale prin pronunțarea unei măsuri educative privative de libertate - dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii arestării preventive sau au intervenit temeiuri noi care justifică această măsură preventivă și să poată dispune menținerea arestării preventive a inculpatului minor, în condițiile alin. (1) al art. 399 din Codul de procedură penală. În acest sens, prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție, potrivit cărora "România este stat de drept [...]", impun legiuitorului obligația de a lua măsuri în vederea apărării ordinii și siguranței publice, prin adoptarea instrumentelor legale necesare în scopul reducerii fenomenului infracțional, inclusiv a delincvenței juvenile, cu excluderea oricăror reglementări de natură să ducă la încurajarea acestui fenomen. Prin urmare, atunci când stabilește regulile referitoare la tragerea la răspundere penală a minorului, legiuitorul trebuie să asigure un just echilibru între interesul individual al minorului și interesul general al societății de a-i găsi și a-i trage la răspundere penală pe autorii infracțiunilor și de a preveni atingerile ce pot fi aduse ordinii și siguranței publice, echilibru care este absolut necesar în scopul apărării valorilor constituționale.

Astfel, Curtea a constatat că soluția legislativă prevăzută de dispozițiile art. 399 alin. (3) lit. d) din Codul de procedură penală - constând în încetarea de drept a măsurii arestării preventive și în punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv atunci când instanța de fond pronunță o măsură educativă - se justifică doar atunci când măsura educativă luată este neprivativă de libertate. În schimb, în cazul soluționării, în primă instanță, a acțiunii penale prin pronunțarea unei măsuri educative privative de libertate, soluția legislativă referitoare la încetarea de drept a măsurii arestării preventive și la punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) privind statul de drept - în componentele sale referitoare la apărarea ordinii publice și a siguranței publice -, prin crearea unei stări de pericol pentru o serie de valori constituționale, între care se regăsesc viața și integritatea fizică și psihică, proprietatea privată și inviolabilitatea domiciliului.

În concluzie, Curtea a constatat că dispozițiile art. 399 alin. (3) lit. d) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care se referă numai la măsurile educative neprivative de libertate.

Prin **Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 14 martie 2016, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma "ori de alte organe specializate ale*

statului" din cuprinsul dispozițiilor [art. 142](#) alin. (1) din Codul de procedură penală este neconstituțională.

În examinarea criticilor de neconstituționalitate, Curtea a constatat că nicio reglementare din legislația națională în vigoare, cu excepția dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, nu conține vreo normă care să consacre expres competența unui alt organ al statului, în afara organelor de urmărire penală, de a efectua interceptări, respectiv de a pune în executare un mandat de supraveghere tehnică. Or, pornind de la datele concrete din speța dedusă controlului de constituționalitate, Curtea a apreciat că reglementarea în acest domeniu nu poate fi realizată decât printr-un act normativ cu putere de lege, iar nu printr-o legislație infralegală, respectiv acte normative cu caracter administrativ, adoptate de alte organe decât autoritatea legiuitoare, caracterizate printr-un grad sporit de instabilitate sau inaccesibilitate.

Având în vedere aceste argumente și caracterul intruziv al măsurilor de supraveghere tehnică, Curtea a constatat că este obligatoriu ca aceasta să se realizeze într-un cadru normativ clar, precis și previzibil, atât pentru persoana supusă acestei măsuri, cât și pentru organele de urmărire penală și pentru instanțele de judecată. În caz contrar, s-ar ajunge la posibilitatea încălcării într-un mod aleatoriu/abuziv a unora dintre drepturile fundamentale esențiale într-un stat de drept: viața intimă, familială și privată și secretul corespondenței. Este îndeobște admis că drepturile prevăzute la [art. 26](#) și art. 28 din Constituție nu sunt absolute, însă limitarea lor trebuie să se facă cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, iar gradul de precizie a termenilor și noțiunilor folosite trebuie să fie unul ridicat, dată fiind natura drepturilor fundamentale limitate. Așadar, standardul constituțional de protecție a vieții intime, familiale și private și a secretului corespondenței impune ca limitarea acestora să se realizeze într-un cadru normativ care să stabilească expres, într-un mod clar, precis și previzibil care sunt organele abilitate să efectueze operațiunile care constituie ingerințe în sfera protejată a drepturilor.

Prin urmare, Curtea a reținut că este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform [art. 30](#) din Codul de procedură penală, precum și de către lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, în condițiile art. 55 alin. (5) din Codul de procedură penală. Această opțiune nu se justifică, însă, în privința includerii, în cuprinsul art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, a sintagmei "alte organe specializate ale statului", neprecizate în cuprinsul Codului de procedură penală sau în cuprinsul altor legi speciale.

Pentru toate aceste argumente, Curtea a constatat că dispozițiile criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) referitoare la statul de drept în componenta sa privind garantarea drepturilor cetățenilor și în art. 1 alin. (5) care consacră principiul legalității.

Referitor la invocarea în susținerea acestei excepții a dispozițiilor art. 20, art. 21 și art. 53 din Constituție, având în vedere constatarea de către instanța de contencios constituțional, prin prezenta decizie, a neconstituționalității

sintagmei "ori de alte organe specializate ale statului" din cuprinsul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, în raport cu dispozițiile art. 1 alin. (3) și (5) din Legea fundamentală, Curtea a constatat că verificarea conformității textului criticat cu normele constituționale mai sus menționate nu mai este necesară.

Prin **Decizia nr. 126 din 03 martie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 185 din 11 martie 2016, a fost admisă excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în [art. 453](#) alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, care nu limitează cazul de revizuire la cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate, este neconstituțională.

Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 453](#) alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, Curtea a reținut că acest caz de revizuire corespunde celui reglementat în [art. 4082](#) din Codul de procedură penală din 1968, însă, potrivit noii reglementări, acest caz constituie motiv de revizuire indiferent de invocarea excepției de neconstituționalitate în cauza în care s-a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere, dacă prevederea legală pe care s-a întemeiat hotărârea a fost declarată neconstituțională după ce hotărârea a devenit definitivă, iar consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii.

Prezentând o largă argumentație, Curtea a concluzionat în sensul că, în reglementarea cazului de revizuire examinat - [art. 453](#) alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, deși intenția legiuitorului actual a fost de a da în continuare eficiență controlului de constituționalitate, posibilitatea de a beneficia de efectele deciziei de admitere a Curții este necesar a fi circumscrisă sferei persoanelor care au declanșat acest control, anterior momentului publicării deciziei, în condițiile prevăzute de lege.

În acest sens este și jurisprudența recentă a Curții, respectiv [Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015](#), paragraful 30, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, potrivit căreia, "în cadrul procesului judiciar, excepția de neconstituționalitate se înscrie în rândul excepțiilor de procedură prin care se urmărește împiedicarea unei judecări care s-ar întemeia pe o dispoziție legală neconstituțională.

Constatarea neconstituționalității unui text de lege ca urmare a invocării unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite autorilor acesteia și nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, întrucât și-ar pierde caracterul concret".

În aceste condiții, având în vedere importanța principiului autorității de lucru judecat, Curtea a constatat că, pentru a garanta atât stabilitatea raporturilor juridice, cât și o bună administrare a justiției, este necesar ca ceea ce a stabilit instanța de contencios constituțional, pe cale jurisprudențială, cu privire la condițiile în care se poate formula revizuire, în temeiul unei decizii de admitere a excepției de neconstituționalitate, să se transpună în cuprinsul normelor procesuale penale examinate în prezenta cauză.

Așadar, Curtea a reținut că o decizie de constatare a neconstituționalității unei prevederi legale trebuie să profite, în formularea căii de atac a revizuirii, numai acelei categorii de justițiabili care a invocat excepția de neconstituționalitate în

cauze soluționate definitiv până la publicarea în Monitorul Oficial a deciziei prin care se constată neconstituționalitatea, precum și autorilor aceleiași excepții, invocate anterior publicării deciziei Curții, în alte cauze, soluționate definitiv, acest lucru impunându-se din nevoia de ordine și stabilitate juridică.

Întrucât principiul autorității de lucru judecat este de o importanță fundamentală atât în ordinea juridică națională, cât și în ordinea juridică comunitară, precum și la nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea a reținut că atingerea adusă acestuia prin legislația națională trebuie să fie limitată, fiind necesar ca acestui principiu să i se aducă derogare doar dacă o impun motive substanțiale și imperioase ([Hotărârea](#) din 7 iulie 2009, pronunțată în Cauza Stanca Popescu împotriva României, paragraful 99, și [Hotărârea](#) din 24 iulie 2003, pronunțată în Cauza Ryabikh împotriva Rusiei, paragraful 52).

În speță, Curtea a constatat că motivul substanțial și imperios care justifică derogarea de la principiul autorității de lucru judecat îl constituie decizia de admitere a excepției de neconstituționalitate, pronunțată de instanța de contencios constituțional.

Însă nereglementarea condiției ca excepția de neconstituționalitate să fi fost invocată în cauza în care s-a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere atribuie efecte ex tunc actului jurisdicțional al Curții, cu încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, determină o încălcare nepermisă a autorității de lucru judecat, o atingere adusă principiului securității raporturilor juridice - element fundamental al supremației dreptului, care prevede, printre altele, ca soluția dată în mod definitiv oricărui litigiu de către instanțe să nu mai poată fi supusă rejudecării ([Hotărârea](#) din 28 octombrie 1999, pronunțată în Cauza Brumărescu împotriva României, paragraful 61).

Prin **Decizia nr. 625 din 26 octombrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 107 din 07 februarie 2017, Curtea Constituțională a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile [art. 70](#) din Codul de procedură penală, care stabilește că asupra cererii de recuzare a procurorului formulată în faza de judecată, în faza camerei preliminare sau în fața judecătorului de drepturi și libertăți se pronunță procurorul ierarhic superior este neconstituțională.

Curtea Constituțională a constatat că soluționarea cererii de recuzare a procurorului în cursul judecății este dată de legiuitor în competența procurorului ierarhic superior, adică unui organ care nu face parte din puterea judecătorească și căruia nu îi este conferit atributul înfăptuirii justiției, ci doar al participării la realizarea acesteia. Curtea a observat că, referitor la rolul procurorului în procesul penal, prin [Decizia](#) nr. 23 din 20 ianuarie 2016, precitată, paragraful 21, a statuat că în dispozițiile cap. VI din titlul III al Constituției, consacrat autorității judecătorești, constituantul a reglementat toate instituțiile componente ale acesteia - instanțe, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii -, dar a recunoscut atributul de înfăptuire a justiției numai Înaltei Curți de Casație și Justiție și celorlalte instanțe judecătorești stabilite prin lege și că, atât timp cât legiuitorul nu a conferit Ministerului Public atributul înfăptuirii justiției, ci doar al participării la realizarea acesteia, acesta nu dobândește prerogativele instanțelor.

Totodată, Curtea a reținut că, prin [Decizia](#) nr. 127 din 27 martie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 275 din 18 aprilie 2003, a statuat că, deși prerogativa legiuitorului de a stabili competența și procedura de judecată este prevăzută de dispozițiile Legii fundamentale, prin nicio lege nu se poate stabili ori înlătura, prin extindere sau restrângere, o competență a unei autorități, dacă o asemenea acțiune este contrară dispozițiilor ori principiilor Constituției. Or, prin stabilirea competenței de soluționare a cererii de recuzare formulate în cursul judecății în sarcina procurorului ierarhic superior, legiuitorul reglementează un cadru al înfăptuirii justiției ce excedează celui configurat prin dispozițiile Legii fundamentale, ceea ce contravine prevederilor constituționale ale art. 126 alin. (1).

Mai mult, Curtea a observat că, potrivit dispozițiilor art. 70 alin. (6) din Codul de procedură penală, "în caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin". Având în vedere că această dispoziție se regăsește în cuprinsul art. 70 care prevede competența exclusivă a procurorului ierarhic superior de a soluționa cererea de recuzare a procurorului de ședință, rezultă că tot acesta are competența exclusivă de a analiza și a stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse până în acel moment se mențin.

Într-o atare împrejurare, Curtea a apreciat că există posibilitatea ca procurorul ierarhic superior să se pronunțe cu privire la valabilitatea și menținerea actelor îndeplinite ori măsurilor dispuse de către judecător sau în fața acestuia până la data admiterii cererii de recuzare. Astfel, aplicarea în concreto a textului de lege criticat poate duce la situații în care procurorul ierarhic superior investit cu soluționarea cererii de recuzare să exercite atribuții care țin de competența exclusivă a unei instanței de judecată, respectiv să cenzureze activitatea judecătorului care s-a pronunțat deja. Având în vedere aceste aspecte, Curtea a constatat că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 126 alin. (1) din Constituție.

În continuare, Curtea a observat că, potrivit dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Codul de procedură penală, în procesul penal, se exercită următoarele funcții judiciare: funcția de urmărire penală; funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală; funcția de verificare a legalității trimerii ori netrimerii în judecată; funcția de judecată. Astfel, pe lângă faza de urmărire penală și faza judecății pe fond, legiuitorul a reglementat două faze judiciare noi supuse jurisdicției judecătorului de drepturi și libertăți și celui de cameră preliminară. În ceea ce privește cele două noi etape procesual penale, Curtea a reținut că acestea se desfășoară în fața unuia/mai multor judecători, care, potrivit art. 53 și art. 54 din Codul de procedură penală, funcționează în cadrul unei instanțe judecătorești, iar nu independent de existența acesteia, procedura desfășurată în fața acestora fiind în egală măsură supusă garanțiilor ce rezultă din prevederile constituționale ale art. 126 alin. (1). Pentru aceste motive, Curtea a apreciat că procurorul ierarhic superior nu poate, fără a încălca dispozițiile constituționale, să soluționeze nici cererea de recuzare a procurorului formulată în faza camerei preliminare sau în fața judecătorului de drepturi și libertăți, această atribuție revenindu-i judecătorului.

Prin **Decizia nr. 704 din 29 noiembrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 158 din 2 martie 2017, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în varianta anterioară modificării prin art. II pct. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 și a constatat că soluția legislativă care exclude aplicarea dispozițiilor art. 227 din Codul de procedură penală este neconstituțională.*

Curtea Constituțională a reținut în ce privește procedura arestării preventive a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, legiuitorul a exceptat în terminis posibilitatea respingerii propunerii de arestare preventivă, prin faptul că în dispozițiile art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară modificării lor prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 - aplicabilă însă în cauză - nu a făcut trimitere și la dispozițiile art. 227 din Codul de procedură penală referitoare la "Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale". Dispozițiile art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală conțin o contradicție in adjecto, câtă vreme prima teză statuează cu privire la posibilitatea arestării preventive în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, pentru aceleași temeiuri și în aceleași condiții ca și arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale (situație care implică inclusiv posibilitatea respingerii propunerii de arestare preventivă), iar cea de-a doua teză - reclamată de autor - interzice, prin exceptare expresă, posibilitatea respingerii propunerii de arestare preventivă.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv în [Hotărârea](#) din 4 decembrie 1979, pronunțată în Cauza Schiesser împotriva Elveției, paragraful 31, s-a statuat că "magistratul" (împunător prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare) care soluționează cauze privind persoane arestate sau deținute preventiv, despre care face vorbire art. 5 paragraful 3 din Convenție, trebuie să îndeplinească anumite condiții, respectiv: independența față de executiv și de părți; o exigență de procedură, respectiv magistratul să asculte personal persoana adusă în fața sa, și o exigență de fond, anume competența de a examina circumstanțele care impun sau nu detenția și pe aceea de a se pronunța, pe criterii juridice, cu privire la existența rațiunilor care justifică arestarea, iar, în absența lor, să poată ordona eliberarea persoanei arestate.

Totodată, instanțele care se pronunță cu privire la posibilitatea menținerii în arest preventiv a inculpatului trebuie să examineze toate elementele relevante concrete, care sunt în măsură să confirme existența necesității acestei măsuri (*Hotărârea* din 8 iunie 1995, pronunțată în Cauza Mansur împotriva Turciei, paragrafele 55 - 56). De asemenea, prin *Hotărârea* din 24 iulie 2003, pronunțată în Cauza Smirnova împotriva Rusiei, paragraful 61, și [Hotărârea](#) din 7 aprilie 2009, pronunțată în Cauza Tiron împotriva României, paragraful 38, instanța de la Strasbourg a statuat asupra necesității de a identifica indicii concrete care să justifice necesitatea menținerii privării de libertate, indicii care fac ca interesul public să prevaleze asupra prezumției de nevinovăție a inculpatului și a dreptului fundamental la libertatea individuală a celui arestat.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că un sistem automat de plasare în detenție provizorie datorită existenței unei prezumții potrivit căreia arestarea este obligatorie pentru infracțiunile de o anumită gravitate, cu excepția cazului în care cel interesat reușea să dovedească că nu există riscul de a se sustrage de la proces sau de a comite o nouă infracțiune, este contrar art. 5 paragraful 3 din Convenție (a se vedea *Hotărârea* din 26 iulie 2001, pronunțată în Cauza Ilijkov împotriva Bulgariei, paragraful 87). Ținând seama de aceste exigențe, este cu atât mai evident că un sistem automat de plasare în detenție datorită stadiului procesual în care se află o cauză este contrar dispozițiilor art. 5 paragraful 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În concluzie, Curtea a constatat că această deficiență de reglementare este de natură a încălca dispozițiile art. 23 din Legea fundamentală coroborat cu [art. 5](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 21 alin. (3) din Constituție, deoarece, pe de o parte, persoana supusă măsurii arestării preventive este privată de libertate în afara unor cazuri și proceduri legale aprioric stabilite, iar, pe de altă parte, câtă vreme norma în cauză poate fi interpretată, în absența oricăror altor criterii legale, în sensul legitimării privării obligatorii de libertate, persoana supusă măsurii nu poate beneficia de un proces corect și echitabil. Mai mult, modalitatea aleasă de legiuitor nu numai că obligă judecătorul de cameră preliminară/instanța de judecată să dispună privarea de libertate, dar nesocotește însăși esența actului de justiție care nu mai este imparțial pentru toți, ci diferențiat în funcție de faza procesuală în care se află o anumită cauză.

DREPT PROCESUAL CIVIL

Prin **Decizia nr. 169 din 24 martie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 353 din 9 mai 2016, *a fost admisă excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța învestită cu judecarea litigiului.*

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea a reținut că prin Decizia nr. 558 din 16 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 897 din 10 decembrie 2014, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile [art. 142](#) alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți.

Curtea a reținut, în circumstanțele cauzei, că se ridică problema de a stabili dacă motivele de bănuială legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului subzistă în fața tuturor instanțelor din circumscripția curții de apel la care va fi trimisă cauza spre judecare, având în vedere faptul că persoana a cărei calitate reprezintă motivul cererii de strămutare, judecător la curtea de apel, poate avea un ascendent asupra judecătorilor

fondului, tocmai din cauza poziției ierarhice superioare a instanței din care aceasta face parte.

În continuare, a constatat că strămutarea reprezintă unul dintre mijloacele procesuale care contribuie la asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor, garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil. În ceea ce privește instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare, Curtea a reținut că în reglementarea procesual civilă anterioară aceasta era Înalta Curte de Casație și Justiție. În prezent, instanța supremă are competența de a soluționa numai cererile de strămutare întemeiate pe motive de siguranță publică, precum și cele care se referă la strămutarea cauzelor de la curțile de apel. În actuala reglementare procesual civilă instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă este curtea de apel în circumscripția căreia se află instanța de la care se cere strămutarea procesului, curte de apel care, potrivit art. 145 din Codul de procedură civilă, în caz de admitere a cererii de strămutare, va trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa. Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza circumstanțelor procesului, a calității părților ori a unor relații conflictuale locale [art. 140 alin. (2) din Codul de procedură civilă].

De asemenea, reiterând jurisprudența sa, precum și pe cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea a arătat că imparțialitatea magistratului, ca și garanție a dreptului la un proces echitabil, trebuie să fie apreciată într-un dublu sens: subiectiv și obiectiv. Demersul subiectiv tinde a determina convingerea personală a unui judecător într-o cauză anume, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate subiectivă, care este prezumată până la proba contrară. Demersul obiectiv are drept scop de a determina dacă acesta a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința sa, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate obiectivă. Aprecierea obiectivă a imparțialității constă în analiza dacă, independent de conduita personală a judecătorului, anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni relative la o eventuală lipsă de imparțialitate. Prin urmare, Curtea a reținut că în cauza respectivă este criticată imparțialitatea obiectivă a judecătorului, dată de calitatea reclamantului de judecător la curtea de apel, deci la o posibilă instanță de control judiciar.

Curtea a mai reținut că normele legale criticate nu își ating scopul pentru care au fost edictate, respectiv nu sunt de natură a înlătura îndoielile cu privire la parțialitatea instanței de judecată. De asemenea, Curtea a subliniat că, în aprecierea imparțialității obiective, aparențele au un rol deosebit, deoarece într-o societate democratică tribunalele trebuie să inspire deplină încredere justițiabililor.

Curtea a concluzionat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă apar ca fiind neconstituționale, încălcând principiul imparțialității justiției cuprins în art. 124 alin. (2) și, implicit, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție, în măsura în care motivul de bănuială legitimă se raportează la calitatea părții de judecător la curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care urmează să judece

cauza. În consecință, având în vedere cele anterior expuse, competența de soluționare a unor asemenea cereri de strămutare nu poate reveni curții de apel. De aceea, în situația dată, strămutarea urmează să fie făcută din raza curții de apel, noțiune cu aceeași finalitate și semnificație juridică cu cea "de la curtea de apel", fiind astfel aplicabilă, *mutatis mutandis*, în această ipoteză, teza a doua a art. 142 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

De asemenea, Curtea Constituțională a reținut că, potrivit art. 147 alin. (1) din Constituție, îi revine legiuitorului sarcina de a reconfigura regulile de competență în materia strămutării, în condițiile art. 122 din Codul de procedură civilă, cu respectarea deciziei anterioare, și să creeze un mecanism apt să surmonteze deficiențele de aplicare a art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă, eventual prin adaptarea, spre exemplu, a art. 127 din Codul de procedură civilă.

Curtea a observat că, în urma [Deciziei nr. 558 din 16 octombrie 2014](#), legiuitorul nu a intervenit în sensul punerii de acord a dispozițiilor legale neconstituționale cu cerințele deciziei, prin modificarea regulilor de competență în materia strămutării, nici prin modificarea dispozițiilor art. 142 sau art. 145, și nici prin reconfigurarea art. 127 din Codul de procedură civilă.

În prezenta cauză, astfel cum rezultă din actele dosarului, Curtea a observat că autoarea excepției de neconstituționalitate a fost exclusă, prin decizia președintelui Curții de Apel Cluj, din profesia de grefier, profesie pe care o exercita la Judecătoria Cluj. Împotriva acestei decizii a formulat contestație înregistrată pe rolul Tribunalului Cluj, ocazie cu care a cerut strămutarea cauzei, cerere înregistrată pe rolul Curții de Apel Cluj - Secția I civilă, motivată de faptul că judecarea contestației "nu va putea avea loc în condiții de obiectivitate la Tribunalul Cluj, ci dimpotrivă, calitatea părților și circumstanțele speciale ale cauzei constituie în speță motive de bănuială legitimă" care o îndreptătesc să se îndoiască de "imparțialitatea judecătorilor de la această instanță".

Așadar, având în vedere că în prezenta cauză, ca și în precedentă, bănuiala legitimă se fundamentează pe calitatea părților, respectiv pe calitatea Curții de Apel Cluj de parte pârâtă în litigiu, există elemente obiective care conduc în mod întemeiat la îndoieli cu privire la imparțialitatea instanței. Strămutarea la altă instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel nu este în toate cauzele suficientă pentru a înlătura motivele de bănuială legitimă care au stat la baza măsurii strămutării, ceea ce înseamnă că ele vor exista la orice instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel.

Având în vedere circumstanțele cauzei, precum și faptul că imparțialitatea obiectivă a instanței ce judecă fondul nu poate fi asigurată din cauza calității de parte a curții de apel în circumscripția căreia funcționează, Curtea Constituțională a constatat că cele reținute în Decizia nr. 558 din 16 octombrie 2014 se aplică *mutatis mutandis* și în prezenta cauză.

Prin **Decizia nr. 172 din 24.03.2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 315 din 25 aprilie 2016 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 18 din Legea nr.](#)

360/2002 privind Statutul polițistului, declarându-se aceste dispoziții ca fiind neconstituționale.

Curtea Constituțională a reținut, în esență, că dispozițiile legale criticate nu numai că nu reglementează procedura ocupării posturilor de conducere ale polițiștilor, ci deleagă reglementarea acestor aspecte importante ministrului de resort care este abilitat să adopte ordine. Întrucât, potrivit art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție, statutul funcționarilor publici se reglementează prin lege organică și ținând cont de faptul că aspectele esențiale privind ocuparea posturilor de conducere vizează o modificare a raporturilor de muncă, aceste aspecte esențiale, cum sunt, spre exemplu, condițiile generale de participare la examen/concurs, condițiile de vechime necesară participării la examen/concurs, tipul probelor de examen/concurs, condițiile în care candidații sunt declarați "admiși" și posibilitatea de contestare trebuie reglementate prin lege organică, urmând ca regulile specifice procedurii de ocupare a funcțiilor de conducere să fie explicate și detaliate prin ordin al ministrului de resort. În consecință, prevederile de lege criticate care instituie reglementarea acestor aspecte prin acte administrative contravin dispozițiilor art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție.

Totodată, Curtea a reținut că, potrivit dispozițiilor de lege criticate, se ajunge la situația ca un aspect esențial care vizează executarea raporturilor de serviciu să fie reglementat printr-un act administrativ. Or, normele privind ocuparea posturilor de conducere trebuie să respecte anumite cerințe de stabilitate și previzibilitate. Astfel, delegarea atribuției de a stabili aceste norme unui membru al Guvernului, prin emiterea unor acte cu caracter administrativ ce au caracter infralegal, determină o stare de incertitudine juridică, acest gen de acte având, de obicei, un grad sporit de schimbări succesive în timp. Considerentele reținute de Curte prin [Decizia nr. 637 din 13 octombrie 2015](#), precitată, paragraful 31, și prin [Decizia nr. 803 din 24 noiembrie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 34 din 18 ianuarie 2016, paragraful 17, se aplică mutatis mutandis și în cauza de față, referitoare la normele privind ocuparea posturilor de conducere. Astfel, aceste norme trebuie să respecte anumite exigențe de stabilitate, previzibilitate și claritate, iar delegarea atribuției de a stabili aceste norme către un membru al Guvernului, prin emiterea unor acte administrative cu caracter normativ, de rang infralegal, determină o stare de incertitudine juridică.

Așadar, pe fondul lacunei legislative evidențiate mai sus, Curtea a mai reținut că soluția legislativă prevăzută de art. 18 din Legea nr. 360/2002 contravine normelor de tehnică legislativă, de vreme ce, potrivit [Legii nr. 24/2000](#) privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, cu modificările și completările ulterioare, ordinele cu caracter normativ se emit numai pe baza și în executarea legii, trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele pe baza și în executarea cărora au fost emise, fără ca prin acestea să poată fi completată legea, astfel cum s-a procedat prin [Ordinul](#) viceprim-ministrului, ministrul administrației și internelor, nr. 69/2009.

Prin urmare, Curtea a constatat că prevederile art. 18 din Legea nr. 360/2002 contravin art. 1 alin. (4) din Constituție

referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat (prin delegarea unei competențe ce aparține în exclusivitate legiuitorului către un membru al Guvernului), precum și art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea legii.

Prin **Decizia nr. 244 din 19.04.2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 469 din 23 iunie 2016 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 78 alin. \(1\) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului](#).

Curtea Constituțională a reținut că potrivit dispozițiilor art. 78 alin. (1) din Legea nr. 360/2002, supuse controlului de constituționalitate, procedura și cazurile de modificare și/sau suspendare a raporturilor de serviciu ale polițiștilor sunt stabilite prin ordin al ministrului de resort. Astfel, în această materie a fost emis [Ordinul](#) ministrului administrației și internelor nr. 298 din 23 decembrie 2011 privind procedura și cazurile de modificare și/sau suspendare a raporturilor de serviciu ale polițiștilor, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 929 din 28 decembrie 2011, cu modificările și completările ulterioare.

Referitor la statutul polițistului, Curtea, în jurisprudența sa, prin [Decizia nr. 392 din 2 iulie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 11 septembrie 2014, paragraful 17, și prin [Decizia nr. 637 din 13 octombrie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 906 din 8 decembrie 2015, paragraful 24, a statuat că acesta este funcționar public civil, cu statut special, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 360/2002, și că, în conformitate cu art. 2 alin. (1) din aceeași lege, polițistul este investit cu exercițiul autorității publice. În considerarea acestor prevederi legale, statutul său juridic cunoaște elemente derogatorii de la dispozițiile generale care reglementează raporturile de muncă, respectiv [Legea nr. 53/2003](#) - Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, polițistul este subiect al unui raport de serviciu, raport care ia naștere, se execută și încetează în condiții speciale. De aceea, aspectele esențiale ce vizează cele trei elemente ale raporturilor de serviciu se referă în mod intrinsec la statutul polițistului, statut care este reglementat prin lege organică, potrivit art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție, respectiv Legea nr. 360/2002.

De asemenea, prin [Decizia nr. 172 din 24 martie 2016](#), nepublicată*) în Monitorul Oficial al României, Partea I, la data pronunțării prezentei decizii, paragraful 19, Curtea a reținut că statutul juridic al unei categorii de personal este reprezentat de dispozițiile de lege referitoare la încheierea, executarea, modificarea, suspendarea și încetarea raportului juridic de muncă, în care se află respectiva categorie.

Cu toate acestea, prin dispozițiile de lege criticate, elemente esențiale care conturează statutul profesiei de polițist sunt date în competența ministrului afacerilor interne care, prin acte administrative cu o putere juridică inferioară legii, este abilitat să reglementeze procedura și cazurile de modificare și/sau suspendare a raporturilor de serviciu ale polițistului. Astfel, potrivit art. 2 alin. (1) din [Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 298 din 23 decembrie 2011](#), raporturile de serviciu ale polițiștilor se pot modifica prin: delegare, detașare, participare la misiuni

internaționale, transfer, mutare, imputernicire pe o funcție de conducere și punere la dispoziție.

În aceste condiții, Curtea a constatat că dispozițiile art. 78 alin. (1) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului aduc atingere prevederilor cuprinse în art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție, prin trimiterea la acte administrative, cu forță juridică inferioară legii, care reglementează, în absența unor norme cu forță juridică a legii organice, procedura și cazurile de modificare și/sau suspendare a raporturilor de serviciu ale polițistului. Dispozițiile de lege criticate nu respectă normele de tehnică legislativă, de vreme ce, potrivit [Legii nr. 24/2000](#) privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, ordinele cu caracter normativ se emit numai pe baza și în executarea legii și trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele pe baza și în executarea cărora au fost emise, fără ca prin acestea să poată fi completată legea, astfel cum s-a procedat prin ordinul ministrului afacerilor interne menționat.

Curtea Constituțională, în jurisprudența sa, a statuat că o dispoziție legală trebuie să fie precisă, neechivocă, să instituie norme clare, previzibile și accesibile, a căror aplicare să nu permită arbitrarul sau abuzul. De asemenea, norma juridică trebuie să reglementeze în mod unitar, uniform, să stabilească cerințe minimale aplicabile tuturor destinatarilor săi (a se vedea, în acest sens, [Decizia](#) nr. 17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2015). Or, în cazul de față, lăsând la latitudinea ministrului de resort stabilirea unor elemente esențiale ale raportului de serviciu al polițistului și, implicit, ale statutului acestuia, legea imprimă un caracter relativ, nepermis, procedurii și cazurilor de modificare și/sau suspendare a raporturilor de serviciu ale polițistului.

Având în vedere cele menționate, Curtea a constatat că prin delegarea unei atribuții ce aparține în exclusivitate legiuitorului către un membru al Guvernului sunt încălcate și prevederile art. 1 alin. (4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat, precum și art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii, întrucât personalul vizat, care se poate raporta, în aceste condiții, doar la prevederile lacunare ale legii, nu este în măsură să își adapteze conduita în mod corespunzător și nici să aibă reprezentarea precisă a executării raporturilor de serviciu.

Prin **Decizia nr. 261 din 05 mai 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 511 din 07 iulie 2016, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii sunt neconstituționale.*

Curtea a observat că, din perspectiva legiuitorului, măsura suspendării contractului individual de muncă în ipoteza textului de lege analizat nu este și nu poate fi interpretată ca reprezentând o sancțiune disciplinară, iar angajatorul nu se pronunță pe această cale asupra vinovăției sau nevinovăției angajatului. Faptul că nu este vorba de o măsură cu caracter sancționator o confirmă și dispozițiile art. 249 alin. (2) și art. 251 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, potrivit cărora "pentru aceeași

abatere disciplinară se poate aplica numai o singură sancțiune", iar "sub sancțiunea nulității absolute, nicio măsură, cu excepția celei prevăzute la art. 248 alin. (1) lit. a), nu poate fi dispusă mai înainte de efectuarea unei cercetări disciplinare prealabile". Astfel, exceptând cazul mustrării, nicio sancțiune disciplinară nu poate fi dispusă de angajator înainte de cercetarea disciplinară prealabilă și nu pot fi aplicate mai multe sancțiuni disciplinare pentru aceeași abatere. Prin urmare, întrucât suspendarea contractului individual de muncă nu este rezultatul unei măsuri dispuse în temeiul unei cercetări disciplinare efectuate anterior, ci însoțește procedura cercetării în urma căreia se va stabili în viitor eventuala răspundere a salariatului și aplicarea unei sancțiuni disciplinare, măsura prevăzută de art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 nu poate fi considerată ca fiind o sancțiune disciplinară. De altfel, în lumina dispozițiilor de lege amintite, pentru aceeași abatere a salariatului, nu ar fi posibilă aplicarea atât a unei sancțiuni sub forma suspendării, cât și a unei alte sancțiuni disciplinare.

Dacă suspendarea contractului individual de muncă poate fi înțeleasă ca o măsură justificată, necesară protejării intereselor angajatorului, nu mai puțin adevărat este însă că aprecierea constituționalității acestei măsuri trebuie pusă în balanță cu drepturile și interesele celeilalte părți a raportului de muncă, respectiv salariatul. Un drept ce își are temeiul în însuși contractul individual de muncă este dreptul la muncă, care se bucură de consacrare constituțională prin art. 41 alin. (1) din Legea fundamentală. Potrivit acestui text constituțional, dreptul la muncă "nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă". La nivelul reglementărilor internaționale la care România este parte, dreptul la muncă este prevăzut de art. 6 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, care prevede că "statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept". Deopotrivă, art. 23 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului stabilește că "orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului", în timp ce art. 15 alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene proclamă că "orice persoană are dreptul la muncă și dreptul de a exercita o ocupație aleasă sau acceptată în mod liber".

Având în vedere toate aceste reglementări, precum și cele statuate prin [Decizia](#) nr. 513 din 20 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006, în sensul că prevederile constituționale referitoare la dreptul la muncă asigură oricărei persoane posibilitatea de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, în anumite condiții stabilite de legiuitor, dar nu vizează obligația statului de a garanta accesul tuturor persoanelor la toate profesiile, Curtea Constituțională apreciază că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 nu împiedică salariatul să se încadreze la o altă unitate decât cea în cadrul căreia contractul individual de muncă a fost suspendat.

Cu toate acestea, așa cum s-a subliniat și prin [Decizia](#) nr. 279 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 431 din data de 17 iunie 2015, Curtea reține că dreptul la muncă este un drept complex, ce implică diferite aspecte, libertatea alegerii profesiei și a locului de muncă reprezentând numai unele dintre componentele acestui drept. Astfel, odată dobândit un loc de muncă, acesta trebuie să se bucure de o serie de garanții care să-i asigure stabilitatea, neputând fi de conceput că prevederile constituționale ar asigura libertatea de a obține un loc de muncă, dar nu și garantarea păstrării acestuia, cu respectarea, evidentă, a condițiilor și limitelor constituționale. În acest sens sunt cele statuate de Curtea Constituțională prin [Decizia](#) nr. 383 din 7 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 792 din 31 august 2005, potrivit căreia cea mai importantă garanție pentru exercitarea dreptului la muncă o constituie stabilirea limitativă prin lege a cazurilor în care și a motivelor pentru care încetarea raporturilor juridice de muncă poate avea loc din inițiativa și din voința unilaterală a angajatorului. Prin aceeași decizie, Curtea a precizat că "persoana care accede la o activitate economică pe baza liberei sale inițiative și utilizează forță de muncă salariată are obligația să respecte reglementările legale referitoare la încheierea, executarea și încetarea contractelor individuale de muncă".

Având în vedere cele mai sus arătate, Curtea a apreciat că, deși în ipoteza normei de drept criticate nu se poate vorbi de o negare a dreptului la muncă, în egală măsură nu se poate omite că măsura suspendării contractului individual de muncă reprezintă o restrângere a exercițiului dreptului la muncă, lăsată, în temeiul art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003, la dispoziția angajatorului. Astfel, Curtea consideră că se impune a fi analizat dacă această restrângere este rezonabilă, proporțională cu obiectivul urmărit și nu transformă acest drept într-unul iluzoriu/teoretic, prin efectuarea unui test de proporționalitate, asemănător celui efectuat prin [Decizia](#) nr. 279 din 23 aprilie 2015, prin care Curtea a analizat o situație asemănătoare, referitoare la suspendarea contractului individual de muncă, din inițiativa angajatorului, în cazul în care angajatorul a formulat o plângere penală împotriva salariatului.

Așa cum Curtea Constituțională a statuat prin decizia mai sus amintită, precum și prin [Decizia](#) nr. 266 din 21 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 443 din 19 iulie 2013, și [Decizia](#) nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014, paragraful 30, conform principiului proporționalității, "orice măsură luată trebuie să fie adecvată - capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, necesară - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și proporțională - justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit. Astfel, în vederea realizării testului de proporționalitate, Curtea trebuie, mai întâi, să stabilească scopul urmărit de legiuitor prin măsura criticată și dacă acesta este unul legitim, întrucât testul de proporționalitate se va putea raporta doar la un scop legitim". De asemenea, Curtea a precizat prin [Decizia](#) nr. 266 din 21 mai 2013 că pentru corectă aplicare a testului este necesară examinarea fiecăruia dintre cele 3 elemente în ordinea respectivă.

Urmând reperele mai sus arătate, Curtea a analizat în continuare dacă măsura suspendării contractului individual de muncă în ipoteza [art. 52](#) alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003

este justificată de un scop legitim, dacă este adecvată acestui scop, necesară și dacă se păstrează un just echilibru între drepturile și interesele în concurs pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

Astfel, așa cum a arătat și mai sus, Curtea a reținut că suspendarea contractului individual de muncă pe perioada cercetării disciplinare prealabile își găsește justificarea în necesitatea ocrotirii intereselor și drepturilor de natură patrimonială ori nepatrimonială ale angajatorului, putând fi totodată privită și ca o expresie a prevederilor art. 45 din Constituție, referitoare la libertatea economică, ce presupune, între altele, dreptul angajatorului de lua măsurile necesare bunei desfășurări a activității economice. Prin urmare, măsura reglementată de art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 urmărește, deopotrivă, protejarea unor drepturi de sorginte legală și constituțională ale angajatorului.

Referitor la caracterul adecvat și necesar al restrângerii exercițiului dreptului la muncă în raport cu scopul urmărit, Curtea a apreciat că suspendarea contractului individual de muncă în ipoteza analizată reprezintă o măsură adaptată scopului urmărit și este capabilă, în abstract, să îndeplinească exigențele acestuia. Astfel, așa cum Curtea a observat și prin [Decizia](#) nr. 279 din 23 aprilie 2015, "deși protejarea drepturilor salariatului, aflat în raporturi de subordonare față de angajator, reprezintă o formă de a asigura însăși protecția dreptului la muncă, ca drept fundamental, legiuitorul este ținut, în egală măsură, să asigure protecția drepturilor angajatorului, prin instituirea unor măsuri apte să realizeze în mod concret scopul propus. Prin urmare, protecția dreptului la muncă nu poate fi absolutizată cu consecința afectării dreptului angajatorului de a-și exercita libertatea economică, așa cum de altfel a statuat Curtea și prin [Decizia](#) nr. 1.459 din 8 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 13 ianuarie 2012, iar suspendarea contractului individual de muncă apare ca o măsură adecvată în împrejurările în care menținerea în activitate a salariatului ar fi de natură să atragă consecințe negative asupra activității economice, afectând drepturile și interesele angajatorului". Curtea a apreciat, deopotrivă, că reglementarea posibilității angajatorului de a suspenda contractul individual de muncă în situația în care consideră că interesele sale ar fi afectate prin menținerea în activitate a salariatului este un instrument necesar pentru a asigura protecția efectivă a drepturilor și intereselor sale.

Cât privește caracterul proporțional al măsurii reglementate de art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003, respectiv al realizării unui just echilibru între drepturile în concurs, anume dreptul la muncă și dreptul angajatorului de a lua măsurile necesare bunei desfășurări a activității economice, Curtea a reținut că suspendarea contractului individual de muncă, din inițiativa angajatorului, atunci când există temeiuri pentru a aprecia că, prin conduita sa în îndeplinirea obligațiilor ce izvorăsc din raportul de muncă, salariatul ar putea periclita interesele angajatorului, trebuie să se supună unor condiții care să asigure că această măsură nu are un caracter arbitrar. În acest sens, Curtea, prin [Decizia](#) nr. 279 din 13 aprilie 2015, a subliniat că "în măsura în care legea asigură angajatorului posibilitatea de a dispune suspendarea contractului individual de muncă în vederea protejării intereselor sale economice, ca o

expresie a art. 45 din Constituție, o astfel de măsură, cu consecințe ample asupra drepturilor salariatului, trebuie însoțită de garanția unei decizii obiective și temeinic fundamentate din partea angajatorului". Astfel, asemănător situației analizate prin decizia amintită, Curtea a reținut că măsura suspendării determină încetarea temporară a obligațiilor părților ce izvorăsc din contractul individual de muncă, iar, în ipoteza textului de lege analizat, cauza suspendării nu operează de drept și nici nu este o exprimare a voinței salariatului, ci a angajatorului. Condiția unică ce permite angajatorului suspendarea contractului individual de muncă în ipoteza art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 este inițierea cercetării disciplinare împotriva salariatului. Dar, așa cum reiese din dispozițiile art. 247 alin. (1) și art. 251 alin. (2) din Legea nr. 53/2003, "angajatorul dispune de prerogativă disciplinară, având dreptul de a aplica, potrivit legii, sancțiuni disciplinare salariaților săi ori de câte ori constată că aceștia au săvârșit o abatere disciplinară", iar "în vederea desfășurării cercetării disciplinare prealabile, salariatul va fi convocat în scris de persoana împuternicită de către angajator să realizeze cercetarea, precizându-se obiectul, data, ora și locul întrevederii". Prin urmare, singura condiție pe care angajatorul este ținut să o respecte pentru a putea dispune suspendarea contractului individual de muncă reprezintă o măsură pe care tot acesta o inițiază, anume începerea cercetării disciplinare împotriva salariatului. Mai mult, așa cum a reținut Curtea în prealabil, Codul muncii nu limitează suspendarea contractului individual de muncă pentru un anumit termen, astfel că, potrivit legii, nimic nu împiedică extinderea acestei măsuri până la împlinirea termenului stabilit de art. 252 alin. (1) din acest act normativ.

De asemenea, chiar dacă prin dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 legiuitorul a urmărit în mod evident prevenirea unor eventuale prejudicii aduse angajatorului, acest aspect nu este precizat ca o condiție expresă pentru suspendarea contractului de muncă, astfel că nimic nu îl oprește pe acesta să dispună măsura suspendării chiar și în ipoteza în care continuarea raportului de muncă, până la stabilirea unei eventuale răspunderi disciplinare, nu ar avea niciun efect negativ asupra activității sau intereselor angajatorului.

Aflat de asemenea într-o strânsă legătură cu problema asigurării unor garanții suficiente pentru protecția drepturilor salariatului este și faptul că remediile pe care Codul muncii le pune la dispoziția salariatului, având în vedere efectele severe ale suspendării asupra dreptului la salariu, nu sunt suficiente. Astfel, art. 52 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 prevede că "în cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), dacă se constată nevinovăția celui în cauză, salariatul își reia activitatea anterioară și i se plătește, în temeiul normelor și principiilor răspunderii civile contractuale, o despăgubire egală cu salariul și celelalte drepturi de care a fost lipsit pe perioada suspendării contractului". Or, aceste măsuri reparatorii nu privesc decât situația în care se constată nevinovăția salariatului. Prin urmare, în cazul constatării unei abateri disciplinare, oricât de reduse sub aspectul gravității sale, salariatul va suporta în continuare efectele suspendării contractului individual de muncă - care privesc și dreptul la remunerarea muncii -, în condițiile în care întinderea în timp a acestei măsuri este vag precizată de Codul

muncii, așa cum Curtea a arătat mai sus, astfel că nu este exclusă ipoteza ca efectele suspendării să fie mai grave decât cele ale înșeși sancțiunii aplicate. În atari circumstanțe trebuie admis că dispunerea măsurii suspendării contractului individual de muncă de către angajator, având consecința privării salariatului de drepturile ce decurg din raportul de muncă, poate constitui oricând expresia unui comportament șicanatoriu asupra salariatului. În mod relevant, Curtea, prin [Decizia](#) nr. 279 din 23 aprilie 2015, a arătat că deciziile angajatorului "sunt susceptibile a fi calificate drept subiective și, uneori, chiar abuzive, mai ales în contextul raporturilor contractuale de muncă care, prin natura lor, presupun o semnificativă interacțiune umană. Astfel, nu trebuie omis că aceste raporturi presupun o subordonare a salariatului față de angajator, caracterizată prin executarea unei munci sub autoritatea angajatorului, care are îndrituirea de a da ordine și directive, de a controla prestarea muncii și de a sancționa încălcările săvârșite de către angajat". Tocmai de aceea, Curtea consideră că salariatul trebuie să se bucure de garanții suficiente care să asigure că restrângerea exercițiului dreptului la muncă nu este rezultatul unor eventuale acțiuni abuzive ale angajatorului, favorizate de caracterul subiectiv al raportului de muncă. Or, având în vedere lipsa unor criterii obiective, care să circumstanțieze situația în care angajatorul poate dispune suspendarea în ipoteza art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003, precum și faptul că, în lipsa unor astfel de criterii legale, aprecierea temeiului de suspendare este lăsată, în întregime, la dispoziția angajatorului, Curtea a apreciat că dispozițiile textului de lege criticat, interpretate în coroborare cu celelalte texte din Codul muncii incidente în materia suspendării contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului și în materia răspunderii disciplinare, nu oferă suficiente garanții pentru ca această măsură să fie dispusă cu păstrarea unui raport proporțional între necesitatea protejării intereselor angajatorului, pe de o parte, și cea a drepturilor salariatului, de cealaltă parte.

În acest context, nu se poate susține în mod temeinic nici posibilitatea unui remediu în justiție cu privire la repararea eventualului prejudiciu suferit de salariat. Astfel, Curtea a apreciat că lipsa unor criterii obiective pentru a analiza caracterul legal și temeinic al măsurii suspendării dispuse de angajator potrivit art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 constituie, în fapt, doar un acces formal la instanțele de judecată, care nu poate fi considerat că satisface cerințele art. 21 alin. (1) din Constituție, atât timp cât judecătorul nu are la dispoziție instrumente legale suficiente pentru a decide asupra pretențiilor sau contestațiilor formulate de salariatul reclamant, care privesc, în speță, o eventuală conduită abuzivă a angajatorului, ce are drept consecință încălcarea dreptului la muncă.

Așa fiind, Curtea a constatat că, în urma efectuării testului de proporționalitate vizând restrângerea exercițiului dreptului la muncă, suspendarea contractului individual de muncă în cazul începerii cercetării disciplinare prealabile împotriva salariatului nu întrunește condiția caracterului proporțional, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, astfel că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 sunt neconstituționale în raport cu prevederile constituționale ale art.

53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, sub aspectul drepturilor fundamentale prevăzute la art. 41 alin. (1) și art. 21 din Constituție referitoare la dreptul la muncă, respectiv accesul liber la justiție.

Examinând în continuare textul de lege criticat din perspectiva conformității acestuia cu prevederile constituționale referitoare la prezumția de nevinovăție, Curtea reține, în acord cu cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa, că principiul prezumției de nevinovăție consacrat de [art. 6](#) paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu se limitează la o simplă garanție procedurală în materie penală, sfera acestuia de aplicare fiind mai vastă și impunând ca niciun reprezentant al statului sau al unei autorități publice să nu declare că o persoană este vinovată de o infracțiune, înainte ca vinovăția acesteia să fi fost stabilită de o "instanță". În acest sens poate fi amintită [Hotărârea](#) din 4 iunie 2013, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Teodor împotriva României, paragraful 36. Având în vedere aceste repere, Curtea Constituțională a apreciat că suspendarea raportului de muncă în cazul prevăzut de art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 nu are semnificația încălcării prezumției de nevinovăție, întrucât, așa cum s-a arătat mai sus, nu constituie o sancțiune disciplinară și cu atât mai puțin una de natură penală. Astfel, angajatorul nu se pronunță asupra vinovăției sau nevinovăției angajatului și nici asupra unei eventuale răspunderi penale. De asemenea, nici nu se poate susține că această măsură ar putea fi echivalată cu ceea ce instanța europeană înțelege prin acuzație de vinovăție penală formulată de un "reprezentant al statului sau al unei autorități publice", înainte de pronunțarea instanței.

Totodată, Curtea, verificând respectarea condițiilor constituționale referitoare la dreptul la apărare, a constatat că dispozițiile de lege criticate nu îl împiedică pe cel interesat să se folosească de mijloacele legale care constituie garanții ale dreptului la apărare, așa cum sunt posibilitatea de a folosi orice mijloc de probă, dreptul de a formula solicitări cu privire la administrarea probelor, dreptul de a invoca excepții procedurale ori de a utiliza serviciile unui apărător calificat.

Curtea, având în vedere că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 53/2003 nu împiedică salariatul să se încadreze la o altă unitate decât cea în cadrul căreia contractul individual de muncă a fost suspendat, astfel încât să își asigure resursele financiare necesare, a apreciat că nu se poate reține nici critica referitoare la încălcarea dreptului la un nivel de trai decent.

În sfârșit, Curtea a observat că dispozițiile de lege criticate se aplică în mod egal tuturor persoanelor prevăzute în ipoteza normei, fără privilegii ori discriminări.

STATUTUL JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR

Prin [Decizia nr. 262 din 05 mai 2016](#), publicată în Monitorul Oficial nr. 385 din 20 mai 2016, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 82](#) alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a constatat că aceste prevederi sunt*

constituționale în măsura în care noțiunea de "judecător" din cuprinsul acestora include și judecătorul Curții Constituționale.

Curtea a reținut că aceasta vizează dispozițiile art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004, care, folosind în enumerarea persoanelor beneficiare ale pensiei de serviciu noțiunea de "judecător", constituie premisa unei interpretări și aplicări discriminatorii de către autoritățile competente să stabilească dreptul la pensia de serviciu, respectiv de către instanțele judecătorești, care disting între destinatarii normei în funcție de locul unde aceștia își desfășoară activitatea jurisdicțională: Curtea Constituțională sau instanța judecătorească.

În efectuarea controlului de constituționalitate, Curtea a pornit de la considerentele reținute în [Decizia](#) nr. 873 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, în care, după ce a examinat statutul judecătorilor și procurorilor, respectiv statutul judecătorilor Curții Constituționale, reglementate atât la nivel constituțional, cât și la nivel legal, și ținând cont de faptul că art. 124 alin. (3) din Constituție nu conține *expressis verbis* o obligație a existenței pensiei de serviciu a magistraților, a analizat conținutul principiului constituțional al independenței justiției, reținând incidența lui cu privire la ambele categorii de magistratură. Astfel, Curtea a constatat că "atât independența justiției - componenta instituțională (conceptul independenței judecătorilor nereferindu-se exclusiv la judecători, ci acoperind sistemul judiciar în întregime), cât și independența judecătorului - componenta individuală implică existența unor numeroase aspecte, cum ar fi: lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată, faptul că niciun alt organ decât instanțele nu poate decide asupra competențelor lor specifice prevăzute prin lege, existența unei proceduri prevăzute de lege referitoare la căile de atac ale hotărârilor judecătorești, existența unor fonduri bănești suficiente pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată, procedura de numire și promovare în funcție a magistraților și, eventual, perioada pentru care sunt numiți, condiții de muncă adecvate, existența unui număr suficient de magistrați ai instanței respective pentru a evita un volum de muncă excesiv și pentru a permite finalizarea proceselor într-un termen rezonabil, remunerare proporțională cu natura activității, repartizarea imparțială a dosarelor, posibilitatea de a forma asociații ce au ca principal obiect protejarea independenței și a intereselor magistraților etc. este indubitabil faptul că principiul independenței justiției nu poate fi restrâns numai la cuantumul remunerației (cuprinzând atât salariul, cât și pensia) magistraților, acest principiu implicând o serie de garanții, cum ar fi: statutul magistraților (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți magistrații, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat. Pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a magistraților, care presupune și asigurarea unei garanții sociale, cum este pensia de serviciu a magistraților". În concluzie, Curtea a constatat că principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, inclusiv a celor care

desfășoară activitatea profesională în cadrul Curții Constituționale, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu.

Ținând seama de considerentele de principiu expuse și având în vedere atribuțiile și statutul constituțional al judecătorului de Curte Constituțională (prezentat la paragrafele 26 - 32) și statutul judecătorului din sistemul instanțelor judecătorești (prezentat la paragrafele 23 - 25), Curtea a constatat că nu este în spiritul [Legii nr. 303/2004](#), respectiv al art. 82 alin. (2), excluderea de la beneficiul dreptului la pensie de serviciu a judecătorilor constituționali, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, în condițiile în care aceștia întrunesc toate condițiile prevăzute de lege. Astfel, interpretarea restrictivă a noțiunii de "judecător" ar conduce la înlăturarea judecătorului constituțional din sfera de incidență a dispozițiilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, împrejurare ce este de natură a genera un tratament juridic diferit aplicabil unor persoane aflate în situații similare sau analoage, ceea ce contravine principiului egalității în drepturi a cetățenilor, consacrat de art. 16 din Constituție.

De asemenea, în condițiile în care legea recunoaște dreptul la pensia de serviciu nu numai judecătorilor, procurorilor și magistraților-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, ci și personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor și foștilor judecători și procurori financiari și consilierilor de conturi, interpretarea potrivit căreia judecătorii Curții Constituționale ar fi excluși din ipoteza normei criticate apare ca fiind discriminatorie. Astfel, în ceea ce privește categoria personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Curtea a reținut că, deși aceasta este supusă aceluiași regim juridic ca judecătorii și procurorii, beneficiind de statutul special reglementat prin Legea nr. 303/2004, prin atribuțiile deținute, această categorie nu îndeplinește competențe jurisdicționale. De asemenea, nici consilierii de conturi nu fac parte din sistemul judiciar, nu sunt asimilați judecătorilor și procurorilor și nu exercită competențe jurisdicționale. Cu toate acestea, prin [Decizia](#) nr. 1.094 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 721 din 23 octombrie 2008, Curtea a reținut că membrii Curții de Conturi sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia; sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători; nu pot face parte din partidele politice sau să desfășoare activități publice cu caracter politic; le sunt interzise exercitarea, direct sau indirect, a activităților de comerț, participarea la administrarea ori conducerea unor societăți comerciale sau civile și nu pot fi experți ori arbitri desemnați într-un arbitraj. Curtea a constatat că și consilierii de conturi au incompatibilitățile prevăzute pentru judecători la art. 125 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia "Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior". Totodată, Curtea, observând că atât consilierii de conturi, cât și judecătorii sunt independenți în exercitarea funcției, respectiv a mandatului lor și inamovibili pe durata exercitării acestora, a concluzionat că statutul consilierilor de conturi este similar cu cel al judecătorilor, fapt care justifică

acordarea consilierilor de conturi a unei pensii de serviciu similar judecătorilor. Mai mult, prin [Decizia](#) nr. 297 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012, Curtea a constatat că "asimilarea consilierilor de conturi, sub aspectul incompatibilităților, cu magistrații este realizată printr-o normă de rang constituțional, aspect decisiv în analiza Curții. În consecință, Curtea reține că statutul consilierilor de conturi reclamă același tratament cu cel al judecătorilor sub aspectul modului de stabilire a cuantumului pensiei [...]. Faptul că textele legale criticate stabilesc un alt mod de calcul al cuantumului pensiei consilierilor de conturi față de cel al judecătorilor este de natură a încălca dispozițiile art. 16 alin. (1) și art. 140 alin. (4) din Constituție. În acest sens, este încălcat și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât există o diferență de tratament juridic între persoane aflate în situații analoage sau similare (consilieri de conturi - judecători) - a se vedea, în sensul aplicabilității [art. 14](#) din Convenție în privința sistemelor de asigurare socială, și Hotărârea din 25 octombrie 2011, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Valkov și alții împotriva Bulgariei, paragraful 116."

Având în vedere argumentele reținute de instanța constituțională în pronunțarea deciziilor menționate, Curtea a constatat că acestea sunt cu atât mai mult aplicabile judecătorilor Curții Constituționale, care exercită activitate jurisdicțională, sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia, iar, sub aspectul incompatibilităților, nu sunt doar asimilați judecătorilor precum consilierii de conturi, ci, prin norma constituțională cuprinsă la art. 144, li se prevede expres incompatibilitatea cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.

Așadar, sub aspectul dreptului la pensie de serviciu, statutul judecătorilor constituționali reclamă același tratament cu cel al judecătorilor de la instanțele ordinare, respectiv nașterea dreptului la împlinirea vechimii de 25 de ani prevăzute de art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, astfel că excluderea acestora din ipoteza normei criticate apare ca fiind lipsită de fundament juridic, vădit discriminatorie și, deci, abuzivă.

Curtea a reținut că discriminarea este cu atât mai evidentă în condițiile în care, prin coroborare cu dispozițiile art. 82 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 303/2004, se recunosc la calculul vechimii de 25 de ani inclusiv perioadele în care persoanele enumerate în ipoteza normei au exercitat profesiile de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult, iar perioada în care persoana a exercitat funcția de judecător constituțional ar fi exclusă de la acest calcul. Într-o atare împrejurare, se ajunge la situația ca o persoană care a desfășurat activitate juridică în afara sistemului judiciar (avocat sau consilier juridic) pentru a perioadă îndelungată, de aproape 25 de ani, să devină personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, iar, după o perioadă scurtă în această funcție, împlinind vechimea de 25 de ani prevăzută art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004, să beneficieze de pensie de serviciu, drept care așa cum am arătat în prealabil (paragrafele 43 - 45), este inerent unei cariere în magistratură, echivalând cu o compensație a regimului special căruia trebuie să se supună magistrații. În mod

contrar și illogic din punct de vedere juridic, la împlinirea vechimii de 25 de ani de activitate, nu ar beneficia de pensie de serviciu persoana care este judecător constituțional, supunându-se rigorilor statutului acestei funcții, după ce în prealabil a avut o carieră în magistratură (judecător, procuror, magistrat-asistent) de aproape 25 de ani. O asemenea interpretare și aplicare a legii este profund inechitabilă și este în vădită contradicție cu scopul urmărit de legiuitor prin reglementarea pensiei de serviciu, și anume recompensarea unei cariere în magistratură, care a impus un cumul de obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu au fost obligați să le suporte.

Pe de altă parte, întrucât norma nu folosește drept criteriu de distincție locul unde judecătorul desfășoară activitatea jurisdicțională, Curtea Constituțională sau instanță judecătorească, nimic nu îndreptățește autoritatea care interpretează și aplică legea să creeze o diferență de tratament juridic între destinatarii normei sub aspectul recunoașterii dreptului consacrat (ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus).

Pentru toate aceste argumente, Curtea a constatat că dispozițiile art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004 sunt constituționale doar în măsura în care noțiunea de "judecător" din cuprinsul acestora include și judecătorul Curții Constituționale.

Cu privire la dispozițiile art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004, autorul excepției consideră că acestea sunt neconstituționale, contravenind principiului egalității în drepturi, și din perspectiva faptului că perioada în care o persoană care exercită funcția/mandatul de judecător constituțional nu poate fi luată în considerare la calculul vechimii de 25 de ani. Potrivit art. 82 alin. (2) teza întâi din lege, se pot pensiona la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și beneficiază de pensia de serviciu persoanele care au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. Or, în măsura în care, potrivit argumentelor prezentate anterior, noțiunea de "judecător" din cuprinsul dispozițiilor art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004 include și judecătorul constituțional, Curtea a constatat că, pentru identitate de rațiune, perioada în care persoana îndreptățită la pensie de serviciu a exercitat funcția de judecător al Curții Constituționale constituie vechime care va fi luată în calculul celor 25 de ani.

Examinând dispozițiile art. 82 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 303/2004, Curtea a constatat că legiuitorul a înțeles să extindă sfera de incidență a beneficiului dreptului la pensie de serviciu și cu privire la persoanele prevăzute de art. 82 alin. (2) teza întâi din lege, care nu au o vechime de 25 de ani numai în funcțiile care le îndreptățesc la pensia de serviciu, dar care au exercitat profesii juridice precum cea de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult, deci profesii juridice din afara sistemului judiciar, care cumulate însumează o perioadă de 25 de ani. Întrucât, așa cum s-a reținut în prealabil, sfera de incidență a dispozițiilor art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004 include și judecătorul Curții Constituționale, norma cuprinsă în art. 82 alin. (2) teza a doua din lege stabilind modalitatea de

calcul a vechimii de 25 de ani, necesară nașterii dreptului la pensia de serviciu, apare cu evidență că inclusiv perioadele în care judecătorul constituțional a exercitat profesii juridice enumerate în cuprinsul normei vor fi luate în considerare la momentul stabilirii dreptului său la pensie.

În concluzie, din analiza dispozițiilor legale referitoare la pensia de serviciu, Curtea a constatat că prevederile art. 71 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 au o sferă de incidență diferită față de cea reglementată de art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, un judecător al Curții Constituționale putând beneficia de pensia de serviciu fie în temeiul Legii nr. 47/1992, fie în temeiul Legii nr. 303/2004, în funcție de condițiile legale pe care le îndeplinește. Raportul dintre cele două legi nu este guvernat de principiul lege specială/lege generală, cu consecința caracterului derogatoriu, de strictă și limitată interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 71 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, ci normele cuprinse în cele două legi au caracter autonom, de sine-stătător, cu aplicabilitate diferită. Prin urmare, în temeiul art. 16 din Constituție, care consacră principiul nediscriminării, prevederea conținută de Legea nr. 47/1992 nu poate împiedica judecătorul Curții Constituționale care, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, realizează o vechime de cel puțin 25 de ani în funcțiile enumerate de art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 să beneficieze de pensia de serviciu prevăzută de acest text de lege.

Prin **Decizia nr. 374 din 2 iunie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 504 din 5 iulie 2016, a fost admisă excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 54 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 317/2004 sunt constituționale în măsura în care persoana aleasă pentru ocuparea unui loc vacant își exercită calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii pentru restul de mandat rămas până la expirarea termenului de 6 ani.

Pentru a dispune astfel, Curtea Constituțională a reținut, în esență, că instanța constituțională este obligată să se pronunțe asupra dispozițiilor legale în noua interpretare pe care autoritățile publice implicate le-o conferă și să constate neconstituționalitatea acestora prin raportare la prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) care consacră principiul supremației Constituției și obligația respectării legilor, în componenta referitoare la claritatea și previzibilitatea normelor, și în art. 133 alin. (4) care stabilește durata mandatului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii. Durata mandatului constituțional și legal al Consiliului vizează autoritatea publică, în ansamblul său, în vreme ce persoanele alese dobândesc calitatea de membru al acestuia și o exercită până la împlinirea termenului de 6 ani. Prin urmare, având în vedere trăsătura Consiliului Superior al Magistraturii de organism colegial, mandatul membrilor săi expiră la împlinirea termenului de 6 ani, deci la aceeași dată pentru toți membrii. Cu alte cuvinte, persoanele care dobândesc calitatea de membru al Consiliului pe parcursul termenului de 6 ani, ocupând un loc vacant în cadrul organismului colegial, își vor îndeplini atribuțiile legale și constituționale de la data validării sau alegerii în funcție, după caz, pentru restul de mandat rămas până la expirarea acestui termen. Orice interpretare contrară, în sensul că fiecare membru al Consiliului Superior al Magistraturii poate

fi validat sau ales pe un mandat întreg de 6 ani, care curge individual, independent de mandatele celorlalți membri, este neconstituțională. De asemenea, Curtea a constatat că, în aplicarea art. 54 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 317/2004, restul de mandat, necesar respectării normei constituționale prevăzute de art. 133 alin. (4), care cade sub incidența interdicției prevăzute de art. 54 alin. (1) teza a doua din lege, nu poate fi prelungit sau înnoit. Posibilitatea unei noi candidaturi, după expirarea mandatului împlinit în condițiile Constituției, este un element extrinsec acestuia, ce poate fi modificat pentru viitor, numai ca urmare a modificării dispozițiilor Legii nr. 317/2004.

În concluzie, întrucât numai dispozițiile art. 54 alin. (1) teza întâi din lege reglementează durata mandatului, deci au ca obiect aspectele care au generat o interpretare diferită, viciată din perspectiva constituționalității, în vreme ce prevederile art. 57 stabilesc doar organizarea de alegeri pentru locul rămas vacant în cazul încetării calității de membru al Consiliului Superior al Magistraturii înainte de expirarea mandatului, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat constituționalitatea dispozițiilor art. 54 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 317/2004 în măsura în care persoana aleasă pentru ocuparea unui loc vacant își exercită calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii pentru restul de mandat rămas până la expirarea termenului de 6 ani, respingând, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 57 din Legea nr. 317/2004 în raport cu criticile formulate.

DREPT CIVIL

Prin **Decizia nr. 308 din 12 mai 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 585 din 2 august 2016, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă prevăzută la art. 21 alin. (3) (Erată G&G: art. 21 alin. (3) din Legea nr. 85/2006), care stabilește că termenul de 3 zile pentru înregistrarea contestației curge de la data depunerii raportului prevăzut la alin. (1), este neconstituțională.*

În argumentare, Curtea Constituțională a reținut, în esență, că prevederile art. 21 alin. (3) din Legea nr. 85/2006 sunt susceptibile a ridica probleme de constituționalitate în ceea ce privește momentul de la care curge termenul de 3 zile în care creditorii sau alte persoane interesate pot să înregistreze/formuleze contestație împotriva raportului administratorului judiciar cu privire la descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, precum și cu privire la justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii, întrucât sunt neclare și imprecise în ceea ce privește accesul efectiv la justiție a celor interesați în a contesta respectivul raport. Pe de o parte, stabilesc în sarcina administratorului judiciar obligația ca raportul de activitate întocmit lunar să fie depus la dosarul cauzei, iar un extras să fie publicat în Buletinul procedurilor de insolvență, aspecte care se regăsesc deopotrivă în aceeași teză [art. 21 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 85/2006], pe de altă parte, normele criticate în prezenta cauză operează cu o noțiune parțială, respectiv "contestația trebuie să fie înregistrată în termen de 3 zile de la depunerea raportului prevăzut la alin. (1)" [alin. (1) al art. 21 din Legea nr. 85/2006].

Curtea, de altfel, în jurisprudența sa, spre exemplu **Decizia** nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, și **Decizia** nr. 356 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014, reținând că dreptul este viu, a impus ca și normele de referință în realizarea controlului de constituționalitate să prevadă o protecție juridică sporită subiectelor de drept. Evoluția ascendentă a acestei protecții este evidentă în jurisprudența Curții Constituționale, aspect care îi permite să stabilească noi exigențe în sarcina legiuitorului sau să adapteze exigențele constituționale deja existente în diverse domenii ale dreptului. Așadar, întrucât starea de constituționalitate privește toate ramurile de drept, care la rândul lor trebuie să se supună aceluiași exigențe unice de natură constituțională, Curtea este în drept să impună, pe de o parte, o protecție juridică sporită drepturilor și libertăților fundamentale în toate aceste ramuri ale dreptului, iar, pe de altă parte, să uniformizeze această protecție în sensul că fiecărei ramuri de drept să i se aplice în mod unitar exigențele ce derivă din textul Constituției.

Toate aceste aspecte se constituie în premisa unui reviriment jurisprudențial în privința art. 21 alin. (3) din Legea nr. 85/2006, aspect ce denotă o constituționalizare a noțiunii de calitate a legii, începând, spre exemplu, cu **Decizia** nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, în raport cu drepturile și libertățile fundamentale, iar, pe de altă parte, Curtea va aplica în mod strict acest standard constituțional în procedura insolvenței, având în vedere că în cadrul acestei proceduri sunt implicate atât persoane juridice, cât și fizice, fiind necesară o protecție juridică similară.

De altfel, cu privire la aplicabilitatea drepturilor și libertăților fundamentale persoanelor juridice, Curtea, prin **Decizia** nr. 485 din 23 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 539 din 20 iulie 2015, a reținut că, deși art. 21 privind accesul liber la justiție este cuprins în capitolul I - Dispoziții comune, iar art. 24 din Legea fundamentală, privind dreptul la apărare, este cuprins în capitolul II - Drepturile și libertățile fundamentale din titlul II - Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale din Constituție, este evident că garantarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare trebuie să fie acordată și persoanelor juridice, nu numai persoanelor fizice. Ca atare, exigențele și garanțiile rezultate din drepturile și libertățile fundamentale reglementate prin Constituție sunt aplicabile și în privința persoanelor juridice, în măsura în care conținutul lor normativ este compatibil cu natura, specificul și particularitățile care caracterizează regimul juridic al persoanei juridice.

Astfel, motivele invocate de autoarea excepției de neconstituționalitate sunt aspecte ce se convertesc în motive de reviriment jurisprudențial în ceea ce privește excepția de neconstituționalitate ce face obiectul prezentei cauze, întrucât Curtea Constituțională nu s-a mai pronunțat asupra constituționalității prevederilor criticate în raport cu o eventuală obstrucționare a accesului la justiție ca urmare a faptului că prevederile legale criticate nu respectă prevederile **art. 1** alin. (5) din Constituție cu privire la calitatea legii, respectiv claritate, precizie și previzibilitate.

Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, spre exemplu prin **Decizia** nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, că liberul acces la justiție presupune accesul la toate mijloacele procedurale prin care se îndeplinește actul de justiție, legiuitorul având competența exclusivă de a stabili regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești. De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Hotărârea din 21 februarie 1975, pronunțată în Cauza Golder împotriva Regatului Unit, evidențiază importanța principiului accesului liber la justiție pentru însăși existența unei societăți democratice, referindu-se, pe de o parte, la problema privind sfera de aplicabilitate a [art. 6](#) paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv în sensul în care acesta reglementează nu numai condițiile necesare desfășurării unui proces echitabil, ci și dreptul de a accede la un astfel de proces pentru apărarea drepturilor prevăzute de lege, iar, pe de altă parte, relevând importanța exercitării unui asemenea drept în contextul unei societăți democratice și al unui stat de drept, simpla sa consacrare legală, chiar și la nivelul suprem, prin Constituție, nu este de natură a asigura și o eficacitate reală a acestuia, atât timp cât, în practică, exercitarea sa întâmpină obstacole. Or, accesul la justiție trebuie să fie asigurat și, în consecință, în mod efectiv și eficient.

Ca atare, în ceea ce privește procedurile de insolvență, cu precădere în situația din speța de față prevăzută la [art. 21](#), legiuitorul prin Legea nr. 85/2006 și-a îndeplinit obligația constituțională de a stabili norme de procedură care să prevadă posibilitatea contestării actelor efectuate în derularea firească a acestei proceduri, respectiv a statuat că "debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată având posibilitatea de a face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar" [art. 21 alin. (2) din Legea nr. 85/2006], contestație ce se înregistrează în termen de 3 zile de la depunerea la dosarul cauzei a raportului administratorului judiciar [art. 21 alin. (2) din Legea nr. 85/2006].

În ceea ce privește termenele procedurale, Curtea Constituțională a statuat că, în toate cazurile în care legiuitorul a condiționat valorificarea unui drept de exercitarea sa în interiorul unui anumit termen, nu s-a procedat în sensul restrângerii accesului liber la justiție, ci exclusiv pentru a asigura cadrul legal în vederea exercitării dreptului constituțional prevăzut de art. 21. Așadar, reglementarea de către legiuitor, în limitele competenței ce i-a fost conferită prin Constituție, a condițiilor de exercitare a unui drept-material sau procesual -, inclusiv prin instituirea unor termene, nu trebuie să conducă la o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar la o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul altor titulari de drepturi, ocrotite în egală măsură ([Decizia](#) nr. 53 din 12 februarie 2013, precizat, sau [Decizia](#) nr. 251 din 9 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 319 din 10 aprilie 2006).

Însă, astfel cum a statuat și instanța de contencios constituțional în numeroase cauze, principiul accesului liber la justiție consacrat de art. 21 din Legea fundamentală implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli de procedură clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor

procesuale ([Decizia](#) nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006). În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (a se vedea [Hotărârea](#) din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, paragraful 52, și [Hotărârea](#) din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza Sissanis împotriva României, paragraful 66).

Raportând cele prezentate mai sus la speța de față, Curtea a constatat că legiuitorul și-a respectat numai din punct de vedere formal competența constituțională de a legifera măsuri care să permită accesul la justiție în ceea ce privește contestarea raportului administratorului judiciar, stabilind posibilitatea ca debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată să poată face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar, fără însă a preciza, în mod concret, o dată obiectivă, nesusceptibilă de arbitrar care este data depunerii raportului lunar, dată de la care ar trebui înregistrată contestația.

Pe de altă parte, Curtea a constatat că, în pofida prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 85/2006, care obligă administratorul judiciar ca, odată cu depunerea raportului la dosar, să publice și un extras în Buletinul procedurilor de insolvență, instanțele de judecată nu mai verifică și această ultimă obligație, ci se mărginesc să verifice doar data la care raportul este depus la dosar, operațiune extrem de importantă, întrucât depunerea raportului la dosar trebuie să fie cunoscută efectiv de către toți participanții la procedură, precum și de cei interesați.

Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia "omisiunea și imprecizia legislativă sunt cele care generează încălcarea dreptului fundamental pretins a fi încălcat" (a se vedea [Decizia](#) nr. 503 din 20 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 353 din 28 mai 2010), Curtea constată că soluția legislativă prevăzută la art. 21 alin. (3), care stabilește că termenul de 3 zile pentru înregistrarea contestației curge de la data depunerii raportului prevăzut la alin. (1), nu respectă exigențele constituționale referitoare la calitatea legii, respectiv nu întrunește condițiile de claritate, precizie și previzibilitate în ceea ce privește accesul efectiv la justiție, fiind contrară dispozițiilor art. 1 alin. (5) și, implicit, [art. 21](#) din Constituție, prin prisma exigențelor stabilite de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În ceea ce privește invocarea în susținerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor constituționale ale art. 53, Curtea a constatat că acestea nu au incidență în cauză, deoarece prin prevederile Legii nr. 85/2006, respectiv prin cele criticate în cauza de față în mod punctual, nu s-a legiferat în sensul restrângerii exercițiului unor drepturi și libertăți fundamentale, ci, dimpotrivă, s-a creat un cadru legislativ în care să se desfășoare procedurile în materia insolvenței,

inclusiv în ceea ce privește accesul la justiție în această materie, însă, astfel cum s-a reținut în considerentele prezentei decizii, soluția legislativă nerespectând cerințele privind calitatea legii.

În continuare, Curtea a observat că Buletinul procedurilor de insolvență este publicația editată de Oficiul Național al Registrului Comerțului, care are drept scop publicarea citațiilor, convocărilor, notificărilor și comunicărilor actelor de procedură efectuate de instanțele judecătorești, administratorul judiciar/lichidator după deschiderea procedurii de insolvență prevăzute de prezenta lege [art. 3 pct. 29 din Legea nr. 85/2006]. Or, în ceea ce privește rațiunea pentru care legiuitorul a inserat în cuprinsul art. 21 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 85/2006 prevederea potrivit căreia "raportul se depune la dosarul cauzei, iar un extras se publică în Buletinul procedurilor de insolvență", Curtea observă că este tocmai aceea de a lua la cunoștință de posibilitatea formulării contestației la raportul administratorului judiciar de către debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditori, precum și orice altă persoană interesată.

În acest context, Curtea Constituțională a reiterat faptul că, astfel cum a reținut în jurisprudența sa, spre exemplu prin [Decizia nr. 1.137 din 4 decembrie 2007](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 31 din 15 ianuarie 2008, după deschiderea procedurii, luarea efectivă la cunoștință a actelor se face prin Buletinul procedurilor de insolvență.

De altfel, această concluzie derivă și din noua viziune a legiuitorului asupra procedurilor privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență. Astfel, din examinarea noilor prevederi în materia insolvenței, respectiv art. 59 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, se observă că legiuitorul a stabilit în mod concret faptul că "Administratorul judiciar va depune lunar un raport cuprinzând descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii sau a altor cheltuieli efectuate din fondurile existente în averea debitorului, precum și, dacă este cazul, stadiul efectuării inventarierii. În raport se va menționa și onorariul încasat al administratorului judiciar, cu precizarea modalității de calcul al acestuia [alin. (1)]. Raportul se depune la dosarul cauzei, iar un extras se publică în BPI. [alin. (2)]. Contestația la care se referă alin. (3) al art. 21 din Legea nr. 85/2016 (Erată G&G: Legea nr. 85/2006) se regăsește în art. 59 alin. (6) din Legea nr. 85/2014, potrivit cu care "Contestația trebuie să fie depusă în termen de 7 zile de la publicarea în BPI a extrasului prevăzut la alin. (2)" [alin. (6)]. Ca atare, Curtea constată că termenul curge de la data publicării extrasului raportului în Buletinul procedurilor de insolvență.

DREPT PENAL

Prin [Decizia nr. 397 din 15 iunie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial nr. 532 din 15 iulie 2016, a fost admisă excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile [art. 67](#) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, în interpretarea dată prin [Decizia nr. 9 din 17 aprilie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în](#)

materie penală, sunt constituționale în măsura în care încheierea unui acord de mediere cu privire la infracțiunile pentru care poate interveni împăcarea produce efecte numai dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței.

Curtea Constituțională a reținut în esență că efectul juridic al interpretării date dispozițiilor [art. 67](#) din Legea nr. 192/2006 prin [Decizia nr. 9 din 17 aprilie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție](#) - potrivit căreia încheierea unui acord de mediere constituie o cauză sui-generis care înlătură răspunderea penală, distinctă de împăcare, ce poate interveni în tot cursul procesului penal, până la rămânerea definitivă a hotărârii penale -, este acela că în cauzele penale care privesc infracțiuni pentru care poate interveni împăcarea, odată ce a fost depășit momentul procesual al citirii actului de sesizare a instanței, inculpatul și persoana vătămată/partei civile, deși nu se mai pot împăca în fața instanței de judecată [\[art. 159 alin. \(3\) din Codul penal\]](#), pot recurge la mediere, iar instanța care soluționează cauza, în primă instanță sau în apel, este obligată să ia act de acordul de mediere și să înceteze procesul penal ca urmare a medierii realizate de mediator, în condițiile în care aceeași instanță judecătorească nu mai poate să ia act, în mod nemijlocit, de voința inculpatului și a persoanei vătămate/părții civile de a stinge litigiul penal. Pe această cale se ajunge la eludarea finalității urmărite de legiuitorul noului Cod penal prin reglementarea termenului citirii actului de sesizare a instanței ca ultim moment până la care poate interveni împăcarea - finalitate care vizează, așa cum s-a arătat mai sus (paragraful 34), limitarea în timp a stării de incertitudine în derularea raporturilor juridice - aducându-se atingere prevederilor art. 124 alin. (2) din Constituție care consacră unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției.

Astfel, în ceea ce privește termenul până la care poate interveni încheierea unui acord de mediere cu privire la latura penală a cauzei, deși art. 67 din Legea nr. 192/2006 nu prevede un anumit stadiu procesual, Curtea a reținut că acordul de mediere nu poate fi încheiat oricând în cursul procesului penal, ci doar atât timp cât poate interveni și împăcarea, și anume până la citirea actului de sesizare a instanței, așa cum prevede art. 159 alin. (3) teza a doua din Codul penal.

Prin urmare, Curtea a constatat că dispozițiile art. 67 din Legea nr. 192/2006, în interpretarea dată prin [Decizia nr. 9 din 17 aprilie 2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, sunt constituționale în măsura în care încheierea unui acord de mediere cu privire la infracțiunile pentru care poate interveni împăcarea produce efecte numai dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței, întrucât altfel se aduce atingere principiului privind unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției, consacrat de art. 124 alin. \(2\) din Constituție.](#)

Prin [Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial nr. 517 din 8 iulie 2016, a fost admisă excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile [art. 246](#) din Codul penal din 1969 și ale [art. 297](#) alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma "îndeplinește în mod defectuos" din cuprinsul acestora se înțelege "îndeplinește prin încălcarea legii".

Curtea a analizat în ce măsură sintagma "îndeplinește în mod defectuos" respectă standardul de claritate și predictibilitate cerut de Legea fundamentală și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Curtea reține că, potrivit art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, "forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor", iar, potrivit art. 36 alin. (1) din același act normativ, "actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie". Curtea a apreciat că, în elaborarea actelor normative, organul legislativ trebuie să se asigure că folosirea termenilor se realizează într-un mod riguros, într-un limbaj și stil juridic, care este prin excelență un limbaj specializat și instituționalizat. În doctrină s-a arătat că precizia și claritatea limbajului folosit în domeniul juridic se obțin din analiza și utilizarea cât mai adecvată a termenilor și expresiilor, ținând seama de semnificația lor în mod curent, precum și de respectarea cerințelor gramaticale și de ortografie, realizându-se asigurarea unității terminologice a stilului juridic. Astfel, Curtea reține că, deși legiuitorul în cadrul procedurii de legiferare poate opera cu termeni de drept comun, aceștia trebuie folosiți adecvat domeniului respectiv, numai în acest mod putându-se ajunge la respectarea unei unități terminologice a stilului juridic.

În continuare, Curtea a observat că termenul "defectuos" este folosit de legiuitor și în alte acte normative, de exemplu [art. 25](#) lit. e) din Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 24 martie 2008, sau [art. 182](#) alin. (1) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466 din 25 iunie 2014. Curtea a reținut însă că folosirea acestui termen în aceste acte normative a fost făcută de legiuitor fie în corelație cu acțiunea concretă specifică obiectului de activitate (a se vedea Legea nr. 296/2004), fie prin precizarea că defectuositatea se analizează în legătură cu o obligație legală (a se vedea Legea nr. 85/2014).

În jurisprudența sa, Curtea a statuat, în esență, că o noțiune legală poate avea un conținut și înțeles autonom diferit de la o lege la alta, cu condiția ca legea care utilizează termenul respectiv să îl și definească. În caz contrar, destinatarul normei este acela care va stabili înțelesul acelei noțiuni, de la caz la caz, printr-o apreciere care nu poate fi decât una subiectivă și, în consecință, discreționară (a se vedea în acest sens [Decizia](#) nr. 390 din 2 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 din 17 iulie 2014, paragraful 31).

Analizând dispozițiile criticate, Curtea a constatat că fapta incriminată trebuie să fie săvârșită în exercitarea atribuțiilor de serviciu. Curtea a reținut că neîndeplinirea unui act și îndeplinirea defectuoasă a unui act reprezintă modalități de realizare a elementului material al laturii obiective a infracțiunii de abuz în serviciu. Astfel, Curtea a apreciat că acestea sunt elemente care contribuie la configurarea infracțiunii de abuz în serviciu. Din această perspectivă, Curtea a observat că, privitor

la îndatoririle legate de o anumită funcție sau de un anumit loc de muncă, există un complex de norme, unele cuprinse în acte normative cu caracter general, privind îndatoririle angajaților în genere, altele, în acte normative cu caracter special. Îndeplinirea unei atribuții de serviciu implică manifestarea de voință din partea persoanei în cauză, care se concretizează în acțiunile efective ale acesteia și care are ca scop ducerea la bun sfârșit/realizarea obligației prescrise. Realizarea acestui demers se raportează atât la un standard subiectiv/intern al persoanei care exercită atribuția de serviciu, cât și la un standard obiectiv. Standardul subiectiv ține de forul intern al persoanei respective, iar măsura în care acesta este atins ține de autoevaluarea acțiunilor întreprinse. Standardul obiectiv are ca element de referință principal normativul actului care reglementează atribuția de serviciu respectivă.

Curtea a reținut că, deși cele două standarde coexistă, standardul subiectiv nu poate exceda standardului obiectiv, în analiza modalității de executare a unei atribuții de serviciu acesta din urmă fiind prioritar. Totodată, Curtea a reținut că, întrucât standardul obiectiv este determinat și circumscris prescripției normative, reglementarea atribuțiilor de serviciu și a modalității de exercitare a acestora determină sfera de cuprindere a acestui standard. Acesta nu poate, fără a încălca principiul previzibilității, să aibă o sferă de cuprindere mai largă decât prescripția normativă în domeniu. Pe cale de consecință, unei persoane nu i se poate imputa încălcarea standardului obiectiv prin constatarea neîndeplinirii de către aceasta a unor prescripții implicite, nedeterminabile la nivel normativ. Mai mult, Curtea a reținut că, chiar dacă anumite acțiuni, ce însoțesc exercitarea unei atribuții de serviciu, se pot baza pe o anumită uzanță/cutură, aceasta nu se poate circumscrie, fără încălcarea principiului legalității incriminării, standardului obiectiv ce trebuie avut în vedere în determinarea faptei penale.

Astfel, Curtea a apreciat că, în primul rând, legiuitorului îi revine obligația, ca, în actul de legiferare, indiferent de domeniul în care își exercită această competență constituțională, să dea dovadă de o atenție sporită în respectarea principiului clarității și previzibilității legii. Pe de altă parte, organelor judiciare, în misiunea de interpretare și aplicare a legii și de stabilire a defectuosității îndeplinirii atribuției de serviciu, le revine obligația de a aplica standardul obiectiv, astfel cum acesta a fost stabilit prin prescripția normativă.

Având în vedere specificul dreptului penal, Curtea a apreciat că, deși propriu folosirii în alte domenii, termenul "defectuos" nu poate fi privit ca un termen adecvat folosirii în domeniul penal, cu atât mai mult cu cât legiuitorul nu a circumscris existența acestui element al conținutului constitutiv al infracțiunii de abuz în serviciu de îndeplinirea anumitor criterii. Cu alte cuvinte, legiuitorul nu a operat o circumstanțiere expresă în sensul precizării elementelor față de care defectuositatea trebuie analizată. Curtea a observat că doctrina a apreciat că prin sintagma "îndeplinește în mod defectuos" se înțelege îndeplinirea făcută altfel decât se cuvenea să fie efectuată, defectuositatea în îndeplinire putând privi conținutul, forma sau întinderea îndeplinirii, momentul efectuării, condițiile de efectuare etc. Totodată, Curtea a observat că jurisprudența a receptat cele reliefate în doctrină, fără a stabili însă criteriile ce trebuie avute în vedere la stabilirea defectuosității îndeplinirii

atribuțiilor de serviciu, aceasta rezumându-se, în general, la a arăta că subiecții activi ai infracțiunii au îndeplinit în mod defectuos atribuții de serviciu, fie prin raportare la dispozițiile legii, fie prin raportare la mențiuni regăsite în hotărâri ale Guvernului, ordine ale miniștrilor, regulamente de organizare și funcționare, coduri deontologice sau fișe ale postului.

Astfel, Curtea a constatat că termenul "defectuos" nu este definit în Codul penal și nici nu este precizat elementul în legătură cu care defectuositatea este analizată, ceea ce determină lipsa de claritate și previzibilitate a acestuia. Această lipsă de claritate, precizie și previzibilitate a sintagmei "îndeplinește în mod defectuos" din cadrul dispozițiilor criticate creează premisa aplicării acesteia ca rezultat al unor interpretări sau aprecieri arbitrare.

Având în vedere aceste aspecte, precum și faptul că persoana care are calitatea de funcționar în sensul legii penale trebuie să poată determina, fără echivoc, care este comportamentul ce poate avea semnificație penală, Curtea a constatat că sintagma "îndeplinește în mod defectuos" din cuprinsul dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal nu poate fi interpretată decât în sensul că îndeplinirea atribuției de serviciu se realizează "prin încălcarea legii". Aceasta este singura interpretare care poate determina compatibilitatea normelor penale criticate cu dispozițiile constituționale referitoare la claritatea și previzibilitatea legii (a se vedea *mutatis mutandis* [Decizia](#) nr. 336 din 30 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 19 mai 2015, paragraful 48). De altfel, Curtea a reținut că [art. 19](#) din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York, menționează expres că, pentru a exista infracțiunea de "abuz de funcții", agentul public trebuie să îndeplinească ori să se abțină să îndeplinească, în exercițiul funcțiilor sale, un act cu încălcarea legii.

Totodată, Curtea a apreciat că raportarea la prescripția normativă trebuie realizată și în ipoteza analizei neîndeplinirii unui act, cu atât mai mult cu cât, în domeniul penal, o inacțiune dobândește semnificație ilicită doar dacă aceasta reprezintă o încălcare a unei prevederi legale exprese care obligă la un anumit comportament într-o situație determinată.

Pentru toate aceste argumente, Curtea a constatat că dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și cele ale art. 297 alin. (1) din Codul penal încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), întrucât sintagma "îndeplinește în mod defectuos" nu prevede în mod expres elementul în legătură cu care defectuositatea este analizată.

Examinând jurisprudența în materie referitoare la legislația la care organele judiciare se raportează în determinarea actului ce intră în sfera atribuțiilor de serviciu a subiectului activ al infracțiunii de abuz în serviciu și, în consecință, a stabilirii neîndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase a acestuia, Curtea a reținut că acestea au în vedere o sferă largă. Curtea a observat că, în stabilirea săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu, organele judiciare au în vedere, pe lângă prescripțiile normative ale legii, și încălcarea anumitor obligații prevăzute prin hotărâri ale Guvernului; încălcarea anumitor ordine de zi pe unitate care prevedeau expres activitățile pe care trebuia să le execute militarii; încălcarea eticii și a deontologiei profesionale. Totodată, Curtea a constatat că inclusiv doctrina precizează că

atribuțiile de serviciu, ca o componentă a stabilirii, derulării și încetării raporturilor de muncă, sunt caracterizate prin varietate, acestea rezultând din acte normative, instrucțiuni sau dispoziții ale organelor competente (fișa postului), altele decât reglementările penale în vigoare.

Astfel, Curtea a constatat că raportarea organelor judiciare la o sferă normativă largă care cuprinde, pe lângă legi și ordonanțe ale Guvernului, și acte de nivel inferior acestora, cum ar fi hotărâri ale Guvernului, ordine, coduri etice și deontologice, regulamente de organizare internă, fișa postului, are influență asupra laturii obiective a infracțiunii de abuz în serviciu prin extinderea acestuia la acțiuni sau inacțiuni ce definesc elementul material al laturii obiective a infracțiunii, dar care nu sunt prevăzute în acte normative de reglementare primară.

Curtea a observat că practica judiciară s-a întemeiat pe dispozițiile [art. 246](#) și 248 din Codul penal din 1969, precum și pe cele ale [art. 297](#) din Codul penal, care folosesc o exprimare generală, fără a arăta în mod limitativ acțiunile sau omisiunile prin care se săvârșește această infracțiune. Chiar dacă, din punct de vedere practic, o astfel de enumerare limitativă nu este posibilă prin dispozițiile care incriminează abuzul în serviciu, având în vedere consecința pe care reglementarea unei atribuții de serviciu o are în materia incriminării penale a acestei fapte, Curtea a statuat că neîndeplinirea ori îndeplinirea defectuoasă a unui act trebuie analizată numai prin raportare la atribuții de serviciu reglementate expres prin legislația primară - legi și ordonanțe ale Guvernului. Aceasta deoarece adoptarea unor acte de reglementare secundară care vin să detalieze legislația primară se realizează doar în limitele și potrivit normelor care le ordonă.

Curtea a reținut că ilicitul penal este cea mai gravă formă de încălcare a unor valori sociale, iar consecințele aplicării legii penale sunt dintre cele mai grave, astfel că stabilirea unor garanții împotriva arbitrariului prin reglementarea de către legiuitor a unor norme clare și predictibile este obligatorie. Comportamentul interzis trebuie impus de către legiuitor chiar prin lege (înțeleasă ca act formal adoptat de Parlament, în temeiul [art. 73](#) alin. (1) din Constituție, precum și ca act material, cu putere de lege, emis de Guvern, în temeiul delegării legislative prevăzute de art. 115 din Constituție, respectiv ordonanțe și ordonanțe de urgență ale Guvernului) neputând fi dedus, eventual, din raționamente ale judecătorului de natură să substituie normele juridice. În acest sens, instanța de contencios constituțional a reținut că, în sistemul continental, jurisprudența nu constituie izvor de drept așa încât înțelesul unei norme să poată fi clarificat pe această cale, deoarece, într-un asemenea caz, judecătorul ar deveni legiuitor ([Decizia](#) nr. 23 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 31 martie 2016, paragraful 16).

În ceea ce privește conceptul de "lege", Curtea a observat că, prin [Decizia](#) nr. 146 din 25 martie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 10 mai 2004, a reținut că acesta are mai multe înțelesuri în funcție de distincția ce operează între criteriul formal sau organic și cel material. Potrivit primului criteriu, legea se caracterizează ca fiind un act al autorității legiuitoare, ea identificându-se prin organul chemat să o adopte și prin procedura ce trebuie respectată în acest scop. Această concluzie rezultă din

coroborarea dispozițiilor art. 61 alin. (1) teza a doua din Constituție, conform căreia "Parlamentul este [...] unica autoritate legiuitoare a țării", cu prevederile art. 76, 77 și 78, potrivit cărora legea adoptată de Parlament este supusă promulgării de către Președintele României și intră în vigoare la trei zile după publicarea ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, dacă în conținutul său nu este prevăzută o altă dată ulterioară. Criteriul material are în vedere conținutul reglementării, definindu-se în considerarea obiectului normei, respectiv a naturii relațiilor sociale reglementate. În ceea ce privește ordonanțele Guvernului, Curtea a reținut că, elaborând astfel de acte normative, organul administrativ exercită o competență prin atribuire care, prin natura ei, intră în sfera de competență legislativă a Parlamentului. Prin urmare, ordonanța nu reprezintă o lege în sens formal, ci un act administrativ de domeniul legii, asimilat acesteia prin efectele pe care le produce, respectând sub acest aspect criteriul material. În consecință, întrucât un act juridic normativ, în general, se definește atât prin formă, cât și prin conținut, legea în sens larg, deci cuprinzând și actele asimilate, este rezultatul combinării criteriului formal cu cel material.

Astfel, având în vedere jurisprudența sa în materie, Curtea a reținut că ordonanțele și ordonanțele de urgență ale Guvernului, sub aspect material, conțin norme de reglementare primară, având o forță juridică asimilată cu a legii. Mai mult, Curtea a observat că, potrivit art. 115 alin. (3) din Legea fundamentală, "dacă legea de abilitare o cere, ordonanțele se supun aprobării Parlamentului, potrivit procedurii legislative", iar potrivit alin. (7) al aceluiași articol ordonanțele de urgență "cu care Parlamentul a fost sesizat se aprobă sau se resping printr-o lege (...)".

Curtea a constatat că în cazul în care neîndeplinirea ori defectuoșitatea îndeplinirii unui act nu s-ar raporta la atribuții de serviciu prevăzute într-un act normativ cu putere de lege s-ar ajunge la situația ca în cazul infracțiunii de abuz în serviciu elementul material al acesteia să fie configurat atât de legiuitor, Parlament sau Guvern, cât și de alte organe, inclusiv persoane juridice de drept privat, în cazul fișei postului, ceea ce nu este de acceptat în sistemul juridic de drept penal. Curtea a reținut că, deși legislația primară poate fi detaliată prin intermediul adoptării unor acte de reglementare secundară, potrivit art. 4 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, actele normative date în executarea legilor și a ordonanțelor Guvernului se emit doar în limitele și potrivit normelor care le ordonă.

În concluzie, în materie penală, principiul legalității incriminării, "nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege", impune ca numai legiuitorul primar să poată stabili conduita pe care destinatarul legii este obligat să o respecte, în caz contrar aceștia supunându-se sancțiunii penale. Pentru aceste argumente, Curtea a constatat că dispozițiile criticate încalcă prevederile art. 1 alin. (4) și (5) din Constituție prin faptul că permit configurarea elementului material al laturii obiective a infracțiunii de abuz în serviciu prin activitatea altor organe, altele decât Parlament - prin adoptarea legii, în temeiul art. 73 alin. (1) din Constituție -, sau Guvern - prin adoptarea de ordonanțe și ordonanțe de urgență, în temeiul delegării legislative prevăzute de art. 115 din Constituție. Astfel, Curtea a constatat că

dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma "îndeplinește în mod defectuos" din cuprinsul acestora se înțelege "îndeplinește prin încălcarea legii".

Prin **Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial nr. 53 din 18 ianuarie 2017, *Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma "precum și din devalorizarea bunurilor imobile" din art. 11 teza întâi din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite este neconstituțională.*

De asemenea, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că prevederile din art. 11 teza întâi raportate la art. 3 teza a doua, art. 4, 7 și 8 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite sunt constituționale în măsura în care instanța judecătorească verifică condițiile referitoare la existența impreviziunii.

Curtea a înlăturat ca neîntemeiate criticile de neconstituționalitate extrinsecă, iar în ceea ce privește criticile de neconstituționalitate intrinsecă, Curtea a reținut, în esență, că majoritatea contractelor de împrumut vizate de legea criticată au fost încheiate în perioada 2007 - 2009, acestor contracte fiindu-le aplicabil cadrul legal de la acea dată. Astfel, dreptul comun îl constituia Codul civil în vigoare la acea dată, iar reglementări suplimentare, specifice domeniului bancar, se regăseau în Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 611 din 14 decembrie 1999. Curtea observă, însă, că [Legea nr. 77/2016](#) se aplică și contractelor care au fost încheiate în baza altor prevederi legale decât cele ale Legii nr. 190/1999. Cu alte cuvinte, și unele credite care nu au fost contractate în scopul achiziționării unor imobile au fost garantate prin instituirea unor ipoteci asupra unor bunuri imobile.

Indiferent de textul legal specific în baza căruia au fost încheiate contractele până la data de 1 octombrie 2011, ele se supun reglementării de drept comun, Codul civil din 1864, care, în mod evident, permitea aplicarea teoriei impreviziunii, în temeiul art. 969 și art. 970. Având în vedere că Legea nr. 77/2016 reprezintă o aplicare a teoriei impreviziunii la nivelul contractului de credit, prevederile acesteia nu retroactivează. Cu toate acestea, Curtea a observat că legiuitorul a configurat cadrul legal reprezentat de Legea nr. 77/2016 luând în considerare o impreviziune aplicabilă ope legis pentru toate contractele de credit în derulare, deformând condițiile aplicării impreviziunii.

Astfel, art. 11 teza întâi din Legea nr. 77/2016 prevede că dispozițiile legii se aplică tuturor contractelor în curs de derulare, fără a lua în considerare situația debitorilor, precum și specificul contractelor de credit încheiate și fără a face o diferențiere între debitorii de bună-credință și cei de rea-credință, între cei care nu mai pot să plătească și cei care nu mai vor să plătească. Cu alte cuvinte, deși în expunerea de motive se face referire la persoanele fizice care nu dispun de mijloacele necesare achitării creditului către instituția de credit, legea se aplică fără distincție celor două categorii de debitori menționați. Curtea a reținut, însă, că darea în plată intervine

numai dacă în termenul de 30 de zile prevăzut de art. 5 alin. (3) din Legea nr. 77/2016 părțile contractului nu ajung la un acord, respectiv dacă negocierea întemeiată pe art. 969 și art. 970 din Codul civil eșuează. Însă, o astfel de instituție a impreviziunii aplicabilă ope legis pentru toate contractele încheiate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 77/2016 nu poate fi recunoscută, fiind în contradicție cu prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) privind statul de drept, art. 1 alin. (5) în componenta sa privind calitatea legii, cele ale [art. 21](#) alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, precum și cele ale art. 124 privind înfăptuirea justiției. În aceste condiții, prevederile legale criticate nu sunt clare, permițând interpretări contradictorii cu privire la posibilitatea instanței judecătorești de a verifica îndeplinirea condițiilor privind existența impreviziunii. Or, posibilitatea părților din contractele respective de a prezenta situația de fapt dintr-un dosar în fața unei instanțe judecătorești este absolut necesară având în vedere că judecătorul trebuie să verifice această situație, astfel încât instituția dării în plată să nu fie un instrument discreționar pus la dispoziția doar a unei părți și, astfel, să dezechilibreze raportul contractual. Numai în acest fel se poate asigura, în aceste cazuri, respectarea principiului egalității armelor în cadrul procesului civil.

Astfel, din analiza prevederilor legii criticate rezultă că legiuitorul înlătură posibilitatea controlului judecătoresc în ceea ce privește îndeplinirea condițiilor specifice impreviziunii, respectiv condițiile cu caracter obiectiv referitoare la cauza schimbării circumstanțelor (existența situației neprevăzute) sau la cuprinsul contractului (absența unei clauze de adaptare a contractului) și condițiile cu caracter subiectiv referitoare la atitudinea/conduita părților contractante (lipsa culpei debitorului în executarea contractului) sau la efectele schimbării circumstanțelor (caracterul licit al neexecutării obligațiilor contractuale). Legiuitorul se limitează la a stabili condițiile premisă ale incidenței noului cadru normativ, care se pot constitui eventual în condiții de admisibilitate a cererii introductive de instanță, alături de dovada parcurgerii procedurii prealabile a notificării, fără a reglementa nicio condiție specifică impreviziunii. Cu alte cuvinte, legiuitorul stabilește o impreviziune aplicabilă ope legis, convertind situația premisă în efect consumat, fără evaluarea niciuneia dintre condițiile obiective sau subiective care caracterizează impreviziunea contractuală. Consecința directă este modificarea contractului în baza legii, intervenția judecătorului fiind una strict formală, limitată la verificarea condițiilor de admisibilitate a cererii, a căror întrunire cumulativă are ca efect direct darea în plată. Așa fiind, legea criticată înlătură controlul efectiv al instanței cu privire la starea de fapt, respectiv cu privire la cauza și efectele schimbării circumstanțelor de executare a contractului, dând prevalență unei presupuse stări de criză a contractului în privința debitorului. În mod implicit, legea rupe echilibrul contractului, instituind o prezumție absolută a incapacității de executare a contractului de către debitor, și elimină orice remediu judiciar prin atribuirea unui rol formal judecătorului cauzei, care este ținut de litera legii.

Mai mult, în condițiile în care trăsătura esențială a statului de drept o constituie supremația Constituției și obligativitatea respectării legii (a se vedea, în acest sens, [Decizia](#) nr. 232 din 5 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I,

nr. 727 din 15 noiembrie 2001, [Decizia](#) nr. 234 din 5 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 558 din 7 septembrie 2001, sau [Decizia](#) nr. 53 din 25 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011), iar "Statul de drept asigură supremația Constituției, corelarea tuturor legilor și tuturor actelor normative cu aceasta" ([Decizia](#) nr. 22 din 27 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 17 martie 2004), ceea ce înseamnă că acesta "implică, prioritar, respectarea legii, iar statul democratic este prin excelență un stat în care se manifestă domnia legii" ([Decizia](#) nr. 13 din 9 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 178 din 26 aprilie 1999), soluția adoptată de legiuitor în legea criticată nesocotește aceste valori consacrate jurisprudențial de Curtea Constituțională.

Așadar, singura interpretare care se subsumează cadrului constituțional în ipoteza unei reglementări generale a impreviziunii în executarea contractelor de credit este cea potrivit căreia instanța judecătorească, în lipsa acordului dintre părți, are competența și obligația să aplice impreviziunea în cazul în care constată că sunt îndeplinite condițiile existenței acesteia. Curtea mai reiterează faptul că, față de cadrul legal existent la data încheierii contractelor de credit, prevederile legale criticate trebuie să se aplice doar debitorilor care, deși au acționat cu bună-credință, în conformitate cu prevederile art. 57 din Constituție, nu își mai pot îndeplini obligațiile ce rezultă din contractele de credit în urma intervenirii unui eveniment exterior și pe care nu l-au putut prevedea la data încheierii contractului de credit.

În aceste condiții, Curtea a constatat că prevederile [art. 11](#) teza întâi raportate la cele ale art. 3 teza a doua, art. 4, art. 7 și art. 8 din Legea nr. 77/2016 sunt constituționale numai în măsura în care instanța judecătorească, în condițiile manifestării opoziției creditorului, poate și trebuie să facă aplicarea teoriei impreviziunii la contractele în derulare. Astfel, din punct de vedere procedural, instanța judecătorească, în condițiile formulării contestației de către creditor sau a acțiunii în constatare de către debitor, va verifica îndeplinirea condiției notificării creditorului conform celor prevăzute de Legea nr. 77/2016, îndeplinirea criteriilor prevăzute de art. 4 din lege, aplicând în mod obligatoriu teoria impreviziunii în cadrul art. 7 din lege, respectiv art. 8 ori în cadrul art. 9 din aceeași lege.

Instanța judecătorească care, în condițiile legii, este independentă în aprecierea sa va putea face aplicarea impreviziunii până la limita superioară impusă de Legea nr. 77/2016 (predarea imobilului și ștergerea datoriilor principale și accesorii). Cu alte cuvinte, în lipsa acordului părților și în temeiul art. 969 și art. 970 din Codul civil din 1864, respectiv al Legii nr. 77/2016, instanța judecătorească va pronunța o hotărâre prin care va dispune fie adaptarea contractului în forma pe care o decide, fie încetarea sa.

În continuare, Curtea a analizat problema constituționalității sintagmei "precum și din devalorizarea bunurilor imobile" din art. 11 al Legii nr. 77/2016. Curtea a constatat că obiectul contractelor de credit îl reprezintă sume de bani, și nu bunuri imobile. În condițiile în care art. 11 teza întâi prevede ca un criteriu de sine stătător criteriul devalorizării bunurilor imobile ce fac obiectul garanției aduse de debitor, se ajunge la o încălcare

a dreptului de proprietate privată asupra sumelor de bani ale împrumutătorului (instituției de credit), drept prevăzut de [art. 44](#) din Constituție. Curtea a constatat că un astfel de criteriu care a fost prevăzut alternativ cu cel al riscurilor ce izvorăsc din contractul de credit și, deci, folosit de sine stătător este incompatibil cu aplicarea impreviziunii de către instanța judecătorească, astfel cum a fost configurată sub regimul Codului civil din 1864. Faptul că garanția adusă se devalorizează nu are legătură cu executarea contractului de credit. Acest criteriu ar putea, în schimb, să fie folosit în coroborare cu principiul echității ca parte a teoriei impreviziunii astfel cum a fost configurată sub regimul Codului civil din 1864. Astfel, instanța judecătorească urmează să evalueze dezechilibrul prestațiilor rezultate din contractul de credit și prin recurgera la acest criteriu atunci când contractul de credit a fost convenit în vederea achiziționării unui imobil.

În ceea ce privește criticile referitoare la prevederile art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, Curtea a constatat că se impun anumite precizări. Executarea unei obligații a debitorului poate avea loc, în principiu, în două moduri: de bunăvoie sau prin executare silită. Cauzele pentru care se ajunge la executare silită sunt aceleași ca cele care îl determină pe debitor să dea în plată imobilul cu care a garantat împrumutul. Legiuitorul a reglementat aceeași soluție pentru situații identice. Darea în plată poate opera și în faza executării silite, neputându-se reține încălcarea autorității de lucru judecat al hotărârii instanței judecătorești care a încuviințat executarea silită, întrucât aceasta nu are ca obiect soluționarea fondului. Chiar și în această fază instanța poate aprecia cu privire la îndeplinirea condițiilor privind existența impreviziunii.

Așadar, Curtea a reținut că încuviințarea executării silite nu presupune o judecată de fond, ci are semnificația "apelării la forța de constrângere a statului în sensul punerii în executare silită a titlului executoriu, debitorul obligației suportând, astfel, în mod direct, consecințele acestei operațiuni. Ea deschide posibilitatea îndeplinirii efective a obligațiilor care incumbă în sarcina debitorului, iar creditorul, prin forța de constrângere a statului, neutralizează libertatea de acțiune a debitorului, realizându-și creanța în dauna voinței acestuia" ([Decizia](#) nr. 895 din 17 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 4 februarie 2016, paragraful 20). În prezent, conform art. 666 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silite numai dacă: cererea de executare silită este de competența altui organ de executare decât cel sesizat; hotărârea sau, după caz, înscrisul nu constituie, potrivit legii, titlu executoriu; înscrisul, altul decât o hotărâre judecătorească, nu întrunește toate condițiile de formă cerute de lege sau alte cerințe în cazurile anume prevăzute de lege; creanța nu este certă, lichidă și exigibilă; debitorul se bucură de imunitate de executare; titlul cuprinde dispoziții care nu se pot duce la îndeplinire prin executare silită; sau există alte impedimente prevăzute de lege.

Niciunul dintre aceste motive nu este afectat prin adoptarea legii criticate, întrucât legiuitorul nu contestă caracterul cert, lichid și exigibil al creanței, ci limitează executarea acesteia la concurența bunului imobil ipotecat. Legiuitorul nu a negat vreunul dintre elementele definitorii ale contractului de credit

(obiectul, prețul sau garanțiile asociate acestuia), ci a stabilit o modalitate de executare, în respectul art. 57 din Constituție, a garanției asociate contractului de credit, astfel încât executarea silită a titlului executoriu, reprezentat de contractul de credit, să continue. Nici executarea de bunăvoie, nici cea silită a obligațiilor rezultate din contractul de credit nu presupune ruina debitorului în cazul intervenirii unei impreviziuni în executarea acestuia.

Mai mult, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat că suspendarea executărilor silite în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 18 iunie 2009, aprobată cu modificări prin Legea nr. 230/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 864 din 8 decembrie 2011, nu este contrară dreptului la un proces echitabil ([Decizia](#) nr. 387 din 24 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 439 din 23 iunie 2011) și nici principiului separației puterilor în stat ([Decizia](#) nr. 1.042 din 14 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 647 din 9 septembrie 2011), iar un atare motiv de suspendare a executărilor silite se încadrează în "alte impedimente prevăzute de lege". Astfel, chiar ulterior încuviințării executării silite pot interveni anumite situații pentru care executarea silită nu mai poate continua. Or, în cazul de față, nu numai că executarea silită continuă, dar creditorul își poate vedea realizată creanța, în condițiile impreviziunii, la nivelul bunului imobil pe care a înțeles că îl solicite drept garanție pentru executarea obligațiilor prevăzute în contractul de credit.

Toate cele de mai sus demonstrează că măsura legislativă criticată, cu precizările aduse de instanța de contencios constituțional raportate la aplicarea teoriei impreviziunii, nu reprezintă o ingerință în realizarea actului de justiție sau a dreptului la un proces echitabil, ci o aplicare justă, în spiritul bunei-credințe și a echității, a teoriei impreviziunii în faza executării silite.

Prin [Decizia nr. 697 din 29 noiembrie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial nr. 138 din 23 februarie 2017, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că prevederile [art. 60 alin. 1](#) din Codul familiei, în redactarea anterioară modificării acestora prin Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 - Codul familiei, sunt constituționale în măsura în care nu privesc acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei introdusă de copil.

Curtea a reținut că prevederile de lege criticate, care stabilesc că termenul de 1 an în care poate fi introdusă acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei începe să curgă de la data nașterii copilului, încalcă dreptul acestuia la viață privată, întrucât îl privează de posibilitatea de a acționa în mod conștient și voluntar, după dobândirea capacității de exercițiu depline, în vederea stabilirii filiației sale față de tată. Faptul că, în condițiile textului de lege criticat, acțiunea în stabilirea paternității este lăsată la dispoziția exclusivă a mamei sau a reprezentantului legal al copilului, îl face dependent de conduita unui terț. Aceasta, deoarece în interiorul termenul stabilit de textul de lege

criticat, de un an de la naștere, copilul este, prin ipoteză, în imposibilitatea biologică de a acționa. Or, stabilirea filiației față de tată, ca atribut al persoanei, ca element care configurează identitatea acesteia, nu poate fi lăsată la discreția altcuiva. În situația în care, din neglijență, din ignoranță sau chiar din re-voință ori din cauza unei situații obiective care să constituie o piedică insumontabilă, mama copilului sau reprezentantul legal al acestuia nu a introdus în interval de un an de la nașterea acestuia acțiunea în stabilirea paternității, copilului îi este blocată definitiv orice posibilitate ulterioară de a cere clarificarea situației sale personale prin introducerea unei acțiuni în stabilirea paternității din afara căsătoriei.

Curtea a reținut că, din textul de lege supus controlului de constituționalitate rezultă că titularii dreptului de a introduce acțiune în stabilirea paternității nu vor avea niciodată posibilitatea de a intenta personal o asemenea acțiune, după expirarea termenului de un an de la nașterea acestora intervenind prescripția dreptului la acțiune, aceasta urmând să fie respinsă ca tardiv introdusă în situația inactivității mamei sau a reprezentantului legal în interiorul termenului menționat.

Așadar, prevederile de lege criticate instituie un obstacol insurmontabil în demersul persoanei interesate de a-și stabili date esențiale referitoare la propria identitate, ceea ce aduce atingere dreptului la viață familială și privată. Astfel cum rezultă și din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului ([Hotărârea](#) din 13 februarie 2003, pronunțată în Cauza Odièvre împotriva Franței, paragraful 42), dreptul de a-și cunoaște originile - în ipoteza de față, prin stabilirea paternității din afara căsătoriei - își are fundamentul în interpretarea extensivă a noțiunii de viață privată, iar obținerea informațiilor indispensabile pentru descoperirea adevărului asupra unui aspect important al identității personale și pentru dispărarea tuturor incertitudinilor în această privință este considerat un interes vital, protejat prin Convenție (Cauza Mikulić împotriva Croației, mai sus amintită, paragrafele 64 și 65).

Prin urmare, Curtea Constituțională a constatat că prevederile de lege criticate în prezenta cauză contravin dispozițiilor art. 26 din Legea fundamentală în componenta referitoare la garantarea dreptului la viață privată, având în vedere că persoana care dorește să își stabilească filiația față de un anumit bărbat se află în imposibilitatea de a introduce personal o acțiune în stabilirea paternității din afara căsătoriei în termenul prevăzut de lege, în intervalul de un an de la naștere stabilit în textul criticat fiind, în mod evident, lipsită de capacitate de exercițiu. Blocarea oricărei modalități de acțiune ulterioară momentului dobândirii capacității depline de exercițiu și condiționarea beneficiului acțiunii în stabilirea paternității din afara căsătoriei de diligența mamei lor sau a reprezentantului lor legal afectează grav dreptul la viață de familie, anihilând persoanei interesate orice posibilitate juridică de a-și clarifica statutul personal prin stabilirea paternității.

De altfel, Curtea a reținut că, prin Hotărârea din 19 iulie 2016, pronunțată în Cauza Călin și alții împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcarea art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin atingerea adusă dreptului la respectarea vieții private a petenților ca urmare a imposibilității acestora de a-și stabili filiația față de tată în condițiile existenței

în legislația internă a unui termen de prescripție, în interiorul căruia aceștia nu aveau capacitatea juridică de a acționa. În acest sens, Curtea Europeană a considerat că, în principiu, o perioadă de un an, astfel cum era prevăzută în legislația românească, nu este nerezonabilă din punct de vedere al duratei sale. Cu toate acestea, dies a quo pune probleme, deoarece nu permite copilului să contracareze lipsa de acțiune a mamei sau a reprezentantului legal din timpul minorității sale. Ca atare, Curtea a constatat că stabilirea unui termen de prescripție, așa cum acesta își produce efectele în sistemul românesc, a limitat dreptul părților interesate de a iniția o acțiune în stabilirea paternității până la punctul de a stinge acest drept (paragraful 98).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și, considerând că lacunele identificate pot genera și pe viitor plângeri întemeiate, a recomandat statului român să ia măsuri generale pentru a asigura respectarea dreptului la viață privată al persoanelor mai sus amintite, Curtea Europeană a remarcat evoluția legislației românești în domeniul filiației, favorabilă prevalenței realității biologice asupra ficțiunii juridice, evidențiată de împrejurarea că actualul Cod civil stabilește că acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei este imprescriptibilă pe tot parcursul vieții copilului (paragrafele 99 și 101).

În cauza de față, Curtea Constituțională a constatat că prevederile art. 60 alin. 1 din Codul familiei, în forma în vigoare anterior modificărilor survenite prin Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 - Codul familiei, sunt constituționale în măsura în care termenul de un an pentru introducerea acțiunii în stabilirea paternității din afara căsătoriei este incident doar în ce privește mama copilului sau reprezentantul legal al acestuia, fără să fie aplicabil și acțiunii introduse de copil, altminteri fiind nesocotite dispozițiile art. 26 din Constituția României, precum și cele ale art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Prin **Decizia nr. 794 din 15 decembrie 2016** publicată în Monitorul Oficial nr. 1029 din 21 decembrie 2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, constatând că aceste prevederi sunt neconstituționale.

În cuprinsul deciziei menționate, Curtea Constituțională a reținut că, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2016 (care se aplică întregului personal bugetar, inclusiv magistraților), s-au eliminat și diferențele provenite din faptul că o parte dintre magistrații și personalul asimilat, încadrați în aceeași funcție, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate au obținut hotărâri judecătorești definitive și irevocabile (în temeiul Codului de procedură civilă din 1865) sau definitive (în temeiul Codului de procedură civilă), prin care le-au fost recunoscute majorări salariale, în timp ce alții nu obținuseră asemenea hotărâri judecătorești. Astfel, urmarea intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 20/2016 este

aceea că, pentru fiecare funcție, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, indemnizația de încadrare a magistraților și a personalului asimilat este aceeași, stabilită la nivel maxim. De altfel, chiar înainte de intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 20/2016, prin art. 1 alin. (5 indice 1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, introdus prin legea sa de aprobare, Legea nr. 71/2015, s-a prevăzut aceeași soluție legislativă, a egalizării indemnizațiilor la nivel maxim.

Curtea a constatat că, potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 20/2016, începând cu luna august 2016, pentru fiecare funcție, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, salariul de bază sau indemnizația de încadrare urma să fie același, respectiv aceeași, stabilită la nivel maxim, nefiind permis ca, spre exemplu, doi judecători de același grad, gradație, vechime în funcție sau în specialitate și aceleași studii, să aibă indemnizații de încadrare diferite.

Prin aceeași decizie, Curtea a statuat în sensul că, pentru respectarea principiului constituțional al egalității în fața legii, nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare, prevăzut de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015,

corespunzător fiecărei funcții, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, trebuie să includă majorările (indexările) stabilite prin hotărâri judecătorești și să fie același pentru tot personalul salarizat potrivit dispozițiilor de lege aplicabile în cadrul aceleiași categorii profesionale, respectiv familii ocupaționale prevăzute de Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice.

Curtea Constituțională a concluzionat în sensul că efectul neconstituționalității art. 3¹ alin. (1²) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 (introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2016), este acela că „nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare”, la care se face egalizarea prevăzută de art. 3¹ alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 (introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2016), trebuie să includă și drepturile stabilite sau recunoscute prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile/definitive. Acest nivel maxim urmează să se stabilească prin raportare la aceeași funcție, grad, gradație, vechime în muncă și în specialitate, aceleași condiții de studii, din cadrul întregii categorii profesionale, respectiv familii ocupaționale, indiferent de instituție sau autoritate publică (paragraf 34).

SINTEZA RECURSURILOR ÎN INTERESUL LEGII SOLUȚIONATE ÎN ANUL 2016

Judecător Mariana MILITARU

Direcția legislație, documentare și contencios

În anul 2016 Completul competent să judece recursul în interesul legii din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a soluționat un număr de 21 de recursuri în interesul legii, din care 16 au fost admise.

Cele 16 decizii pronunțate în ședințele din anul 2016 de către Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul de RIL, sunt următoarele:

DREPT PROCESUAL PENAL

1. Prin **Decizia nr.1 pronunțată în dosarul nr. 23/2015** a fost admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și în consecință s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 86 din Codul de procedură penală, în cazul asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, societatea de asigurare are calitate de parte responsabilă civilmente și are obligația de a repara singură prejudiciul cauzat prin infracțiune, în limitele stabilite în contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă.

2. Prin **Decizia nr. 3 pronunțată în dosarul nr. 1/2016** a fost admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 62 din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, stabilește că veniturile realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate nu pot fi poprite pentru executarea unor creanțe fiscale.

De asemenea, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 87 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, s-a stabilit că veniturile realizate ca urmare a muncii prestate de persoanele aflate în executarea unor pedepse privative de libertate pot fi poprite pentru executarea unor creanțe fiscale stabilite prin hotărârile de condamnare.

3. Prin **Decizia nr.17 pronunțată în dosarul nr.16/2016** a fost admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (5), art. 27 și art. 41 alin. (2) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale (forma în vigoare în anul 2010), devenite art. 34 alin. (7), art. 59 alin. (3) și art. 52 alin. (4) din Legea nr. 334/2006 (forma în vigoare în anul 2015), candidatul independent în alegerile locale nu poate fi sancționat pentru contravenția prevăzută de art. 41 alin. (1) raportat la art. 38 alin. (1) din Legea nr. 334/2006 (forma în vigoare în anul 2010), devenite art. 52 alin. (2) raportat la art. 47 alin. (1) din Legea nr. 334/2006 (forma în vigoare în anul 2015), atunci când și-a desemnat și înregistrat la Autoritatea Electorală Permanentă un mandatar financiar care nu a depus în termenul prevăzut de lege raportul detaliat al veniturilor și cheltuielilor electorale.

De asemenea, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 41 alin. (2) din Legea nr. 334/2006 (forma în vigoare în anul 2010), devenite art. 52 alin. (4) din Legea nr. 334/2006 (forma în vigoare în anul 2015), raportate la dispozițiile art. 38 alin. (1), art. 26 alin. (12) și (13) din Legea nr. 334/2006 (forma în vigoare în anul 2010), devenite art. 47 alin. (1), art. 34 alin. (12) și (14) din Legea nr. 334/2006 (forma în vigoare în anul 2015), candidatul independent în alegerile locale poate fi sancționat pentru săvârșirea contravenției de a nu depune, în termenul prevăzut de lege, la Autoritatea Electorală Permanentă un raport detaliat al veniturilor și cheltuielilor electorale, atunci când nu și-a înregistrat la această autoritate un mandatar financiar.

DREPT PROCESUAL CIVIL

1. Prin **Decizia nr. 2 pronunțată în dosarul nr.24/2015** a fost admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava, stabilindu-se că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 279 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru acțiunile privind reconstituirea vechimii în muncă, anterioare intrării în vigoare a Codului de procedură civilă actual/același text de lege cu referire la art. 32 alin. (l) lit. b și art.

36 din Codul de procedură civilă, pentru acțiunile în reconstituirea vechimii în muncă, introduse de la momentul intrării în vigoare a actualului Cod de procedură civilă și în continuare; art. III din Codul de procedură civilă din 1865 pentru acțiunile privind constatarea încadrării activității desfășurate în grupele I și a II-a de muncă introduse sub imperiul acestei reglementări/art. 35 cu referire la art. 32 alin. (I) lit. b și art. 36 din Codul de procedură civilă, pentru același tip de acțiuni, formulate după intrarea în vigoare a codului actual, în toate ipotezele, atunci când angajatorul nu mai există din punct de vedere juridic (lichidat, radiat), justifică legitimare procesuală pasivă casele teritoriale de pensii, în situația în care nu există documente primare.

De asemenea, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 34 alin. (5) și art. 40 alin. (2) lit. h din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la art. 18 din Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996, republicată, în cazul existenței documentelor primare, persoana interesată, care nu posedă dovezi privind vechimea în muncă sau activitatea desfășurată în anumite grupe de muncă, are deschisă calea unei acțiuni în realizare - obligație de a face - având ca obiect obligarea deținătorului de arhivă de a elibera adeverința constatatoare a vechimii în muncă/încadrării în grupele superioare de muncă.

Prin aceeași decizie s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 41 alin. (I) din Codul de procedură civilă din 1865/art. 32 alin. (I) lit. a și art. 56 alin. (I) din Codul de procedură civilă, respectiv a art. 136 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, /art. 180 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, angajatorul desființat în urma procedurilor de insolvență, finalizate cu radierea din registrele specifice, nu poate sta în judecată, neavând capacitate procesuală de folosință, iar fostul lichidator, chemat în judecată în nume propriu, nu are calitate procesuală pasivă.

2. Prin **Decizia nr. 7/2016, ÎCCJ (Complet RIL)** a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă și, în consecință, a stabilit că sintagma „instanța la care își desfășoară activitatea” din cuprinsul art. 127 alin. (1) din Codul de procedură civilă trebuie interpretată restrictiv, în sensul că se referă la situația în care judecătorul își desfășoară efectiv activitatea în cadrul instanței competente să se pronunțe asupra cererii de chemare în judecată în primă instanță. Art. 127 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă trebuie interpretat, sub aspectul noțiunii de „grefier”, în sensul că este aplicabil și în cazul reclamanților care fac parte din personalul auxiliar de specialitate (grefier) la parchetele de pe lângă instanțele judecătorești.

3. Prin **Decizia nr. 8/2016, ÎCCJ (Complet RIL)** a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, a stabilit că în interpretarea și aplicarea art. 2 alin. (1) și art. 7 lit a) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 460 alin. (1), art. 246 alin. (1) și (3) și

art. 274 alin. (1) din Codul de procedură civilă din 1865, în prezent art. 790 alin. (1), art. 406 alin. (1) și (3) și art. 453 alin. (1) din Codul de procedură civilă, executorul judecătoresc nu poate fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, în situația în care acesta a renunțat la cererea de validare a popririi, ori cererea a fost respinsă de instanță, ca urmare a îndeplinirii obligațiilor de către terțul poprit, sau de către debitor.

4. Prin **Decizia nr. 9/2016, ÎCCJ (Complet RIL)** a admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, pe cale de consecință, a stabilit că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor pct. 6 – 8 și 12 din Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 50/1990, instanțele de judecată au posibilitatea analizării și constatării pe cale judiciară, ulterior abrogării acestui act normativ, a încadrării muncii prestate în perioada 18 martie 1969 – 01 aprilie 2001, după caz, în grupele I sau II de muncă.

5. Prin **Decizia nr. 10 pronunțată în dosarul nr. 7/2016** a fost admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință, s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, instanța competentă să soluționeze cererile pentru acordarea de despăgubiri și restabilirea situației anterioare discriminării sau anularea situației create prin discriminare este judecătoria sau tribunalul, după caz, ca instanțe de drept civil, în raport cu obiectul investiției și valoarea acestuia, cu excepția cererilor în care discriminarea a survenit în contextul unor raporturi juridice guvernate de legi speciale și în care protecția drepturilor subiective se realizează în fața unor jurisdicții speciale, cazuri în care cererile vor fi judecate de aceste instanțe, potrivit dispozițiilor legale speciale.

6. Prin **Decizia nr. 13 pronunțată în dosarul nr. 12/2016** a fost admis recursul în interesul legii formulat de Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 21 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 7 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 4 din Ordonanța Guvernului nr. 22/2002 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice stabilite prin titluri executorii, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 222 din Codul civil, adoptat prin Legea nr. 287 din 17 iulie 2009, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Ministerul Afacerilor Interne, în calitate sa de ordonator principal de credite, nu are calitate procesuală pasivă în litigiile dintre angajați și instituțiile/unitățile cu personalitate juridică aflate în subordinea sa, având ca obiect solicitarea unor drepturi de natură salarială.

7. Prin **Decizia nr. 18 pronunțată în dosarul nr. 11/2016** a fost admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Pitești și, în interpretarea și

aplicarea dispozițiilor art. 226 alin. (1) și art. 228 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare, au fost stabilite următoarele: competența materială procesuală a tribunalelor/sețiilor specializate se determină în funcție de obiectul sau natura litigiilor de genul celor avute în vedere cu titlu exemplificativ de art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare.

8. Prin **Decizia nr.19 pronunțată în dosarul nr.18/2016** a fost admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință, s-a stabilit că dispozițiile art 457 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu sunt aplicabile dacă partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate. În ipoteza în care partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate, instanța de control judiciar va respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, potrivit art. 457 alin. (l) din Codul de procedură civilă, în măsura în care aceasta nu poate fi calificată prin aplicarea dispozițiilor art. 152 raportat la art. 22 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

9. Prin **Decizia nr. 20 pronunțată în dosarul nr. 19/2016** a fost admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție și, în consecință, în interpretarea și aplicarea art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a stabilit că acordul părților cu privire la alegerea instanței care urmează să soluționeze acțiunea de divorț trebuie să fie exprimat expres.

10. Prin **Decizia nr. 21 pronunțată în dosarul nr.20/2016** a fost admis recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului și, în consecință, s-a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (6) și art. 48 alin. (1) pct. 7 din Legea nr. 330/2009, art. 4 alin. (1), art. 6 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010, art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 și art. 8 din Anexa nr. 5 a Legii nr. 63/2011, au dreptul la sume compensatorii persoanele care au dobândit titlul de doctor după intrarea în vigoare a Legii nr. 330/2009.

DREPT PENAL

1. Prin **Decizia nr. 4 pronunțată în dosarul nr.2/2016** a fost admis recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 181 alin. (1) din Legea nr.78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție și art. 215 alin. (1), (2) și (3) din Codul penal de la 1969, respectiv art. 244 alin. (1) și (2) și art. 306 din Codul penal, stabilește că fapta de a folosi, în cadrul autorității contractante, printr-o acțiune a autorului, documente ori declarații inexacte, ce a avut ca rezultat obținerea, pe nedrept, de fonduri din bugetul Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, precum și de fonduri din bugetul național întrunește elementele constitutive ale infracțiunii unice prevăzute de art.

181 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, indiferent dacă legea penală mai favorabilă este legea veche sau legea nouă.

2. Prin **Decizia nr. 5/2016, ÎCCJ (Complet RIL)** s-a admis recursul în interesul legii promovat de Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, s-a stabilit faptul că în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 7 alin. (1) din Legea nr. 76/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului National de Date Genetice Judiciare, în cazul inculpaților minori sancționați prin aplicarea unor măsuri educative conform noului Cod penal, instanța de judecată nu poate dispune prelevarea probelor biologice pentru obținerea și stocarea în Sistemul National de Date Genetice Judiciare a profilului genetic.

DREPT CIVIL

1. Prin **Decizia nr. 12 pronunțată în dosarul nr. 10/2016** a fost admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, s-a stabilit ca în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 19 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, art. 29 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, raportate la art. 2 alin. (2), art. 3, art. 4, art. 11, art. 12, art. 15, art. 16 și art. 18 din Hotărârea Guvernului nr. 261/2001 privind criteriile și metodologia de încadrare a locurilor de munca în condiții deosebite, cu modificările și completările ulterioare, respectiv, art. 1 - art. 4, art. 7 - art. 9, art. 13 alin. (4) și art. 131 din Hotărârea Guvernului nr. 246/2007 privind metodologia de reinnoire a avizelor de încadrare a locurilor de munca în condiții deosebite, cu modificările și completările ulterioare, nu este deschisă calea unei acțiuni în constatare de drept comun a condițiilor deosebite de munca în care angajații și-au desfasurat activitatea după data de 1 aprilie 2001 și nici a acțiunii în obligare a angajatorilor la încadrarea locurilor de munca în aceste condiții, atunci când aceștia din urmă nu au obținut sau, după caz, nu au reinnoit avizele pentru încadrarea locurilor de munca în aceste condiții.

De asemenea, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 20 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, a dispozițiilor art. 1 alin. (1) și (2), art. 2 alin. (2) din Legea nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de munca în condiții speciale, raportate la prevederile art. 2 - art.6, art. 9, art. 13 și art. 16 din Hotărârea Guvernului nr. 1025/2003 privind metodologia și criteriile de încadrare a persoanelor în locuri de munca în condiții speciale, cu modificările și completările ulterioare, precum și a prevederilor art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește condițiile speciale, acest tip de acțiuni nu sunt deschise, atunci când nu sunt întrunite condițiile cumulative privind înscrierea activității și a unității angajatoare în anexele nr. 1 și 2 la Legea nr. 226/2006 și, respectiv, în anexele nr. 2 și 3 la Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

HOTĂRĂRI PREALABILE PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE CIVILĂ, ÎN MATERIA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV ȘI ÎN MATERIE PENALĂ PRONUNȚATE DE ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ÎN ANUL 2016

Judecător Ana-Maria COCULESCU

Direcția legislație, documentare și contencios

Pe parcursul anului 2016, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a pronunțat 36 de hotărâri prealabile (27 de hotărâri de admitere a sesizărilor, 9 hotărâri de respingere a sesizărilor).

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a pronunțat 9 hotărâri prealabile (8 hotărâri de admitere a sesizărilor, o hotărâre de respingere a sesizării).

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a pronunțat 23 de hotărâri prealabile (11 hotărâri de admitere a sesizărilor, 12 hotărâri de respingere a sesizărilor).

A. Deciziile pronunțate pe parcursul anului 2016 de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care s-au admis sesizările formulate potrivit art. 519 din noul Cod procedură civilă, sunt următoarele:

1. Decizia nr. 2/2016 pronunțată în dosarul nr. 4112/1/2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 257 din 06/04/2016.

Prin această decizie au fost admise sesizările formulate de Curtea de Apel Constanța - Secția I civilă în dosarele nr. 4.027/118/2014 și nr. 5.854/118/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

În interpretarea dispozițiilor art. 2 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2012 privind aprobarea unor măsuri pentru recuperarea reducerilor salariale, aprobată prin Legea nr. 182/2012, cu modificările ulterioare, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *salariile personalului din autoritățile și instituțiile publice finanțate integral din venituri proprii, aflate în subordinea, sub autoritatea, în*

coordonarea Guvernului, ministerelor și a celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale și locale, precum și din cele aflate în coordonarea prim-ministrului și cele aflate sub controlul Parlamentului, se stabilesc potrivit anexei nr. VIII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare, de la data expirării perioadei de valabilitate prevăzută în contractul colectiv de muncă aflat în derulare la momentul intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 19/2012 privind aprobarea unor măsuri pentru recuperarea reducerilor salariale, aprobată prin Legea nr. 182/2012, cu modificările ulterioare.

2. Decizia nr. 5/2016 pronunțată în dosarul nr. 4296/1/2015 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 391 din 23/05/2016.

Prin această decizie au fost admise sesizările formulate de Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în dosarele nr. 1.186/87/2015, nr. 1.079/87/2015 și nr. 1.295/87/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2004 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului contractual din unitățile sanitare publice din sectorul sanitar, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 125/2005, cu modificările și completările ulterioare, alocația individuală de hrană sub forma tichetelor de masă pentru personalul încadrat în unitățile sanitare publice finanțate din venituri proprii realizate prin sistemul de asigurări sociale de sănătate reprezintă un drept, iar nu o vocație.*

3. Decizia nr. 9/2016 pronunțată în dosarul nr. 507/1/2016 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 400 din 26/05/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Brașov - Secția I civilă în Dosarul nr. 21.531/197/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 84 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și reprezentarea convențională a persoanei juridice în fața instanțelor de judecată nu se pot face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă.*

4. Decizia nr. 8/2016 pronunțată în dosarul nr. 582/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 399 din 26/05/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța - Secția I civilă în Dosarul nr. 6.254/118/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-au stabilit următoarele:

În interpretarea și aplicarea art. 39 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu art. 19¹ din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 76/2002, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 174/2002, astfel cum au fost modificate prin Hotărârea Guvernului nr. 113/2011 pentru modificarea și completarea unor acte normative și stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale, raportat la art. 27 alin. (1) din Legea nr. 76/2002, cu modificările și completările ulterioare, în baza de calcul al indemnizației de șomaj se includ veniturile care se încadrează în categoriile prevăzute de art. 296⁴ din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, cu corecțiile reglementate de art. 296¹⁸ alin. (5) din același act normativ, și anume veniturile pentru care se datora, potrivit legii, și a fost virată contribuția individuală la bugetul asigurărilor pentru șomaj.

5. Decizia nr. 7/2016 pronunțată în dosarul nr. 669/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 399 din 26/05/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă în Dosarul nr. 519/101/2015, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin decizie a organelor de expertiză medicală (prin care se constată inaptitudinea fizică și/sau psihică a salariatului) se înțelege rezultatul evaluării medicului specialist de medicina muncii privind aptitudinea în muncă, constând în fișa de aptitudine, necontestată sau devenită definitivă după contestare, prin emiterea deciziei de către entitatea cu atribuții legale în acest sens.*

6. Decizia nr. 11/2016 pronunțată în dosarul nr. 334/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 436 din 10/06/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia - Secția a II-a civilă în Dosarul nr. 4.120/107/2014/a2 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *în interpretarea dispozițiilor art. 105 alin. (1) și (2) și art. 106 din Legea nr. 85/2014, administratorul/lichidatorul judiciar nu are atribuția de a verifica pe fond creanțele bugetare constatate prin titluri executorii, contestate în termenul legal în fața instanței specializate.*

7. Decizia nr. 13/2016 pronunțată în dosarul nr. 4324/1/2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 862 din 28/10/2016.

Prin această decizie au fost admise sesizările formulate de Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă în dosarele nr. 13.307/63/2014 și 10.630/63/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și s-a stabilit că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 35 din Codul de procedură civilă, art. 111 din Codul de procedură civilă din 1865, art. 2.502 din Codul civil, respectiv art. 268 alin. (2) din Codul muncii, republicat, acțiunile în constatarea dreptului la încadrarea în grupe de muncă conform dispozițiilor Ordinului nr. 50/1990 intră în categoria acțiunilor în constatare de drept comun și sunt imprescriptibile.*

8. Decizia nr. 14/2016 pronunțată în dosarul nr. 533/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 878 din 02/11/2016.

Prin această decizie au fost admise sesizările formulate de Curtea de Apel Constanța - Secția I civilă în dosarele nr. 3.185/118/2014 și nr. 7.377/118/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2011 privind stabilirea procedurii de reevaluare a locurilor de muncă în condiții speciale prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările ulterioare, instanța de judecată de drept comun nu poate proceda ea însăși la analiza condițiilor de muncă ale reclamantilor și, dacă este cazul, la încadrarea locurilor de muncă ale acestora în condiții speciale, în situația în care angajatorul pârât nu a urmat procedura de reevaluare a locurilor de muncă în condiții speciale prevăzută de art. 4-7 din Hotărârea Guvernului nr. 1.284/2011, cu modificările ulterioare, nu există un aviz al Comisiei pentru reevaluarea locurilor de muncă în condiții speciale și unitatea nu este nominalizată în anexa nr. 3 la Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.*

9. Decizia nr. 15/2016 pronunțată în dosarul nr. 562/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 741 din 23/09/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 23.057/300/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit următoarele:

a) În interpretarea dispozițiilor art. 3717 alin. 1, 2 și 4 din Codul de procedură civilă de la 1865 și a dispozițiilor art. 39 alin. (3) din Legea nr. 188/2000, procesul-verbal întocmit de către executor, privind cheltuielile de executare care trebuie avansate de către creditor, constituie titlu executoriu împotriva acestuia.

b) Dispozițiile art. 3717 din Codul de procedură civilă de la 1865 nu au caracter imperativ cu privire la modalitatea în care executorul își poate recupera cheltuielile de executare, pe baza procesului-verbal ce constituie titlu împotriva creditorului sau a convenției încheiate cu acesta.

10. Decizia nr. 19/2016 pronunțată în dosarul nr. 1361/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1010 din 15/12/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași - Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 7.521/99/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, s-a stabilit că în urma pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 279 din 23 aprilie 2015, dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Codul muncii nu își mai produc efectul și dau naștere unui drept de creanță constând într-o despăgubire echivalentă cu remunerația cuvenită salariaților, pe durata suspendării, în cauzele nesoluționate definitiv la data publicării deciziei instanței de contencios constituțional în Monitorul Oficial al României, Partea I.

11. Decizia nr. 17/2016 pronunțată în dosarul nr. 1151/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 993 din 09/12/2016.

Prin această decizie au fost admise sesizările conexe formulate de Curtea de Apel Constanța - Secția I civilă, în dosarele nr. 4.024/118/2015, nr. 3.927/118/2015 nr. 2.060/118/2015 și nr. 3.799/118/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea prevederilor art. 1, art. 21 și art. 26 lit. h) raportat la prevederile art. 64 din Legea nr. 94/1992, a prevederilor art. 132, art. 138 alin. (5) art. 142, art. 148, art. 151 și art. 152 din Legea nr. 62/2011 și a prevederilor art. 229 alin. (4), art. 254 și art. 268 alin. (1) lit. d) din Codul muncii, republicat, o decizie a Curții de Conturi, emisă în exercitarea atribuțiilor sale de control, prin care s-a stabilit că anumite drepturi prevăzute în contractul colectiv de muncă încheiat la nivelul unei instituții publice finanțate integral din venituri proprii au fost acordate nelegal, raportat la prevederile legale privind salarizarea în instituțiile publice, nu lipsește de efecte clauzele contractului colectiv de muncă prin care acele drepturi au fost stabilite, a căror nulitate nu a fost constatată de către instanțele judecătorești, în condițiile legii.

De asemenea, s-a reținut că în interpretarea prevederilor art. 138 alin. (3) - (5) și art. 142 alin. (2) din Legea nr. 62/2011, nulitatea unei clauze a contractului colectiv de muncă negociate cu nerespectarea art. 138 alin. (1) - (3) din Legea nr. 62/2011 poate fi cerută de către părțile interesate, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de excepție, respectiv poate fi invocată de către instanță, din oficiu, pe durata existenței contractului colectiv de muncă.

12. Decizia nr. 18/2016 pronunțată în dosarul nr. 1362/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 767 din 30/09/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași - Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 10.150/99/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 278 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispozițiile art. 1.324, 1.325 și 1.326 din Codul civil, republicat, pot fi aplicate în întregirea dispozițiilor Codului muncii, fiind compatibile cu specificul raporturilor de muncă.

De asemenea, s-a reținut că în interpretarea art. 55 lit. c) și art. 77 din Codul muncii, decizia de concediere poate fi revocată până la data comunicării acesteia către salariat, actul de revocare fiind supus exigențelor de comunicare corespunzătoare actului pe care îl revocă (decizia de concediere).

13. Decizia nr. 20/2016 pronunțată în dosarul nr. 1499/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 733 din 21/09/2016.

Prin această decizie a fost admisă Tribunalul Galați - Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 18.248/233/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în sintagma "fără încheierea unui contract individual de muncă" prevăzută de dispozițiile art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat.

14. Decizia nr. 22/2016 pronunțată în dosarul nr. 1708/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 947 din 24/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată Curtea de Apel Brașov - Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 283/119/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că dispozițiile art. 26 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată (în forma de la data intrării în vigoare a Legii nr. 158/2010 pentru modificarea art. 26 din Legea fondului funciar nr. 18/1991), au fost abrogate prin intrarea în vigoare a art. 1.138 din Codul civil, în ceea ce privește regimul juridic al

terenurilor din intravilanul localităților, rămase la dispoziție autorităților administrației publice locale de la persoanele care au decedat și/sau nu au moștenitori.

15. Decizia nr. 24/2016 pronunțată în dosarul nr. 1765/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 936 din 22/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Giurgiu - Secția civilă, în Dosarul nr. 4.929/236/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, cu modificările și completările ulterioare, se aplică promisiunilor bilaterale de vânzare-cumpărare privind terenuri agricole situate în extravilan, încheiate anterior intrării în vigoare a acestui act normativ, indiferent de momentul sesizării instanței.

Totodată, s-a reținut că instanța de judecată poate dispune îndeplinirea formalităților în vederea obținerii avizelor prevăzute la art. 3 și art. 9 din Legea nr. 17/2014, cu modificările și completările ulterioare, de la autoritățile competente și parcurgerii procedurii privind respectarea dreptului de preempțiune prevăzut de art. 4 din același act normativ, în cursul judecății.

16. Decizia nr. 23/2016 pronunțată în dosarul nr. 1733/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 899 din 09/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 28.884/3/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (5)¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare, sintagma "salarizat la același nivel" are în vedere personalul din cadrul aparatului de lucru al Parlamentului, personalul din cadrul Consiliului Concurenței, al Curții de Conturi, precum și din cadrul celorlalte autorități și instituții publice enumerate de art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare; nivelul de salarizare ce va fi avut în vedere în interpretarea și aplicarea aceleiași norme este cel determinat prin aplicarea prevederilor art. 1 alin. (1) și (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul aceleiași autorități sau instituții publice.

17. Decizia nr. 25/2016 pronunțată în dosarul nr. 1931/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 912 din 14/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă, în Dosarul nr. 2.078/104/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (2) raportat la art. 12 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și la art. 221 -223 din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013 și completate prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2014, sens în care s-a stabilit că bunurile care pot fi oferite în compensare sunt terenurile, cu sau fără construcții, și construcțiile finalizate sau nefinalizate, indiferent de categoria în care se încadrează imobilele pentru care s-a formulat notificarea în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevederile art. 12 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, nefiind aplicabile.

18. Decizia nr. 21/2016 pronunțată în dosarul nr. 2401/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 884 din 04/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de către Curtea de Apel Constanța - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 15.074/118/2012, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: "Dacă în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 90 lit. c) din Codul de procedură penală, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, asistența juridică este obligatorie pentru inculpatul persoană juridică, în raport cu dispozițiile art. 187 din Codul penal, sau asistența juridică este obligatorie numai pentru inculpatul persoană fizică, în raport cu dispozițiile art. 136 alin. (2) și (3) din Codul penal, ce reglementează pedepsele aplicabile persoanei juridice."

În acest context, s-a statuat că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 90 lit. c) din Codul de procedură penală, în cursul procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, asistența juridică este obligatorie pentru inculpatul persoană juridică, în raport cu dispozițiile art. 187 din Codul penal.

19. Decizia nr. 30/2016 pronunțată în dosarul nr. 1902/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1025 din 20/12/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța - Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 1.134/88/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că prevederile art. 5 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei "Delta Dunării", republicată, cu modificările ulterioare, au fost abrogate de dispozițiile art. 39 lit. y) din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fondurile publice, cu modificările și completările ulterioare, fiind înlocuite, în ceea ce privește categoria socioprofesională a polițiștilor și a personalului civil, de prevederile art. 25 alin. (1) și (2) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010.

20. Decizia nr. 31/2016 pronunțată în dosarul nr. 2054/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 940 din 23/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă în Dosarul nr. 4.006/101/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că termenul de 3 ani prevăzut de art. 18¹ alin. (4) din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare, nu este afectat de prevederile art. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările ulterioare, și ale articolului unic al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2012 privind unele măsuri temporare în vederea consolidării cadrului normativ necesar aplicării unor dispoziții din titlul VII "Regimul stabilirii și plății despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv" al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, aprobată cu modificări prin Legea nr. 117/2012.

21. Decizia nr. 33/2016 pronunțată în dosarul nr. 2432/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 108 din 08/02/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția I civilă, în Dosarul nr. 1.619/104/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea dispozițiilor art. 1 lit. a), art. 2 alin. (1) și art. 3 din Legea nr. 124/2014 privind unele măsuri referitoare la veniturile de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare, este exonerat de la obligația

restituirii pentru sumele reprezentând venituri de natură salarială încasate necuvenit până la data intrării în vigoare a legii, respectiv 27 septembrie 2014, personalul salarizat sub imperiul actelor normative enumerate în art. 1 din lege.

22. Decizia nr. 32/2016 pronunțată în dosarul nr. 2407/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 79 din 30/01/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Pitești - Secția I civilă în Dosarul nr. 1.849/90/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea dispozițiilor art. 262 alin. (1) lit. a) și alin. (3) lit. b), art. 263 alin. (1), alin. (2) și alin. (7) din Legea nr. 1/2011, precum și a dispozițiilor art. 8, art. 12 alin. (4) și alin. (5) din Ordinul nr. 5.560/2011, art. 8 din Ordinul nr. 6.239/2012, art. 8 din Ordinul nr. 5.451/2013, și art. 8 din Ordinul nr. 4.895/2014, orele de educație fizică efectuate de învățători sau de profesori pentru învățământul primar nu se cuprind în norma didactică a acestora și se plătesc separat, cu ora.

23. Decizia nr. 34/2016 pronunțată în dosarul nr. 2436/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 18 din 09/01/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași - Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 6.975/99/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 77 din Codul muncii, cu referire la dispozițiile art. 278 alin. (1) din Codul muncii și la dispozițiile art. 1.326 din Codul civil, decizia de concediere individuală emisă potrivit dispozițiilor art. 76 din Codul muncii se poate comunica prin poșta electronică, aceasta reprezentând o modalitate de comunicare aptă din punct de vedere procesual să declanșeze curgerea termenului de contestare jurisdicțională a deciziei, potrivit dispozițiilor art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 raportat la dispozițiile art. 216 din același act normativ, cu referire la dispozițiile art. 184 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care salariatul a comunicat angajatorului aceste date de contact și există o uzanță a acestei forme de comunicare între părți.

Decizia astfel comunicată prin poșta electronică, în format PDF accesibil electronic, trebuie să respecte doar cerințele formale impuse de dispozițiile art. 76 din Codul muncii, nu și pe cele impuse de Legea nr. 455/2001, referitor la înscrisul în formă electronică.

24. Decizia nr. 37/2016 pronunțată în dosarul nr. 2461/1/2016 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 114 din 10/02/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași - Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 7.726/99/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și art. 57 alin. (5) și (6) din Codul muncii, combinat cu art. 211 lit. b) din Legea nr. 62/2011, art. 35 din Codul de procedură civilă și art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului, în ipoteza neîndeplinirii de către părți a obligației de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă, persoana fizică care a prestat muncă pentru și sub autoritatea celeilalte părți are deschisă calea acțiunii în constatarea raportului de muncă și a efectelor acestuia și în situația în care respectivul raport de muncă a încetat anterior sesizării instanței.

25. Decizia nr. 39/2016 pronunțată în dosarul nr. 2598/1/2016 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1055 din 28/12/2016.

Prin această decizie au fost admise sesizările conexate formulate de Tribunalul Constanța - Secția I civilă în dosarele nr. 14.150/212/2015 și nr. 11.092/212/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, condiția de stabilire a domiciliului în localitatea în care se atribuie terenul poate fi îndeplinită ulterior emiterii titlului de proprietate, neîndeplinirea acesteia atrăgând sancțiunea specifică prevăzută de dispozițiile art. 49 din aceeași lege.

26. Decizia nr. 40/2016 pronunțată în dosarul nr. 2481/1/2016 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 987 din 08/12/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța - Secția I civilă, în Dosarul nr. 898/118/2015*, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că dispozițiile art. 41 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt aplicabile persoanelor îndreptățite sau autorilor acestora care au obținut titluri de despăgubire emise de Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 și nu au urmat procedura administrativă prevăzută în capitolul VI secțiunea 1 din titlul VI¹ al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare, nerespectând termenele privind valorificarea acestor titluri.

27. Decizia nr. 42/2016 pronunțată în dosarul nr. 2353/1/2016 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 105 din 07/02/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Galați - Secția I civilă, în Dosarul nr. 1.489/316/2013*, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 4 teza I din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (1) și art. 3 pct. 6 din același act normativ, art. 27 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și dispozițiile art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, stabilește că:

De asemenea, s-a reținut că în situația în care titularul a înstrăinat drepturile care i se cuvin potrivit legilor de restituire a proprietății, iar cererea de reconstituire formulată în temeiul legilor fondului funciar nu a fost soluționată prin emiterea titlului de proprietate sau de despăgubire în beneficiul titularului originar, al moștenitorilor acestuia sau al terțului dobânditor până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cesionarul, ca persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, are dreptul exclusiv la măsura reparatorie prevăzută de noua lege de reparație constând în compensarea prin puncte potrivit art. 24 alin. (2) - (4) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

B. Deciziile pronunțate în perioada iulie - decembrie 2015 de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care s-au admis sesizările formulate potrivit art. 519 din noul Cod procedură civilă, sunt următoarele:

a. Decizia nr. 3/2016 pronunțată în dosarul nr. 4149/1/2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 243 din 01/04/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Curtea de Apel Constanța - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal prin Încheierea din 15 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 2.434/118/2012*

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că dispozițiile art. 24 alin. (5) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, introduse prin Legea nr. 138/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe, se aplică și în ipoteza executării obligațiilor stabilite prin hotărâri judecătorești rămase definitive înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 138/2014.

b. Decizia nr. 12/2016 pronunțată în dosarul nr. 603/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 408 din 30/05/2016

Prin această decizie a fost admisă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Curtea de Apel Oradea - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 5.644/83/CA/2013-R, la care s-a conexat

Dosarul nr. 5.645/83/CA/2013-R și, în consecință, s-a stabilit că *dispozițiile art. 99 alin. (6) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în ambele situații reglementate de art. 99 alin. (1) lit. a) din aceeași lege.*

c. Decizia nr. 26/2016 pronunțată în dosarul nr. 1276/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 996 din 12/12/2016.

Prin această decizie a fost admisă în parte, sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Curtea de Apel Timișoara - Secția contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 24 februarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.377/115/2015.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *dispozițiile art. 3 "Tutela administrativă" din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că prefectul nu poate ataca în fața instanțelor de contencios administrativ refuzul [asimilat unui act administrativ, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 554/2004] consiliului local de a pune pe ordinea de zi a ședinței și de a lua act de încetarea de drept a mandatului de consilier local înainte de termen, refuz exprimat la cererea prefectului adresată potrivit atribuțiilor reglementate de dispozițiile art. 19 alin. (1) lit. a) și e) din Legea nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Respinge în rest sesizarea ca inadmisibilă.*

d. Decizia nr. 27/2016 pronunțată în dosarul nr. 1731/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 949 din 24/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea nr. 710 din 10 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.650/46/2013.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *o unitate administrativ-teritorială care încheie contracte de execuție de lucrări pentru realizarea unor obiective finanțate din bugetul de stat, utilizate ulterior pentru realizarea de operațiuni impozabile, acționează de manieră independentă, în calitate de persoană impozabilă în sensul art. 127 alin. (4) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, având drept de deducere a TVA aferentă lucrărilor în cauză, în măsura în care taxa nu a fost anterior decontată de la bugetul de stat/valoarea contractului de finanțare nu a inclus TVA.*

e. Decizia nr. 35/2016 pronunțată în dosarul nr. 2200/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1023 din 20/12/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și

fiscal, prin Încheierea din 22 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 24.103/3/2013.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, trebuie să se țină seama de termenele prevăzute de acest articol, nu și de cele reglementate de art. 32 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare.*

f. Decizia nr. 36/2016 pronunțată în dosarul nr. 1867/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 104 din 07/02/2017.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj - Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 4.225/117/2014*, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *dispozițiile art. 4 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, permit invocarea excepției de nelegalitate a unui act administrativ cu caracter individual, direct în recurs.*

g. Decizia nr. 43/2016 pronunțată în dosarul nr. 2160/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 107 din 07/02/2017.

Prin această decizie a fost admisă în parte, sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Tribunalul Caraș-Severin - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 17 mai 2016, dată în Dosarul nr. 2.650/208/2015.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările și completările ulterioare:*

- termenul de "cel mult două luni" nu reprezintă termen special de prescripție, în sensul art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare;

- prin "data constatării contravenției" se înțelege data întocmirii procesului-verbal de contravenție.

h. Decizia nr. 44/2016 pronunțată în dosarul nr. 2511/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1055 din 28/12/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Tribunalul

Sibiu - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 21 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 11.338/306/2014.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției trebuie și motivată în termenul de 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului-verbal de contravenție, fiind supusă procedurii de regularizare a cererii de chemare în judecată prevăzută de art. 200 din Codul de procedură civilă.*

C. Deciziile pronunțate în perioada iulie - decembrie 2015 de **Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție** prin care s-au admis sesizările formulate potrivit art. 475 din noul Cod procedură penală, sunt următoarele:

1) Decizia nr. 1/2016 pronunțată în dosarul nr. 4039/1/2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 138 din 23/02/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală în Dosarul nr. 4.039/1/2015, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "dacă întreprinderea individuală, persoană juridică fără personalitate juridică, poate fi subiect activ al unei infracțiuni săvârșite în realizarea obiectului de activitate".

În acest sens, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că *întreprinderea individuală, formă de activitate economică organizată de întreprinzătorul persoană fizică în temeiul dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, nu are calitatea de persoană juridică și, prin urmare, nu poate răspunde penal în condițiile prevăzute de art. 135 din Codul penal.*

2) Decizia nr. 2/2016 pronunțată în dosarul nr. 4116/1/2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 192 din 15/03/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori - în Dosarul nr. 44.339/215/2014, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: "dacă, în cazul în care, un inculpat minor săvârșește, în timpul minorității, un concurs de infracțiuni, fiind ulterior trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor din cadrul concursului de infracțiuni, prin rechizitorii distincte, iar pentru una dintre infracțiuni i s-a aplicat o măsură educativă neprivativă de libertate, pe care a executat-o integral înainte de a fi trimis în judecată și pentru săvârșirea celorlalte infracțiuni din cadrul concursului, în momentul în care i se aplică o măsură educativă pentru toate infracțiunile din cadrul concursului de infracțiuni, conform art. 129 alin. (1) din Codul

penal, durata măsurii educative deja executate se scade din durata noii măsuri educative aplicate pentru întreg concursul de infracțiuni sau se va dispune executarea integrală a noii măsuri educative aplicate pentru concursul de infracțiuni, atât în cazul aplicării unei măsuri educative neprivative de libertate, cât și în cazul aplicării unei măsuri educative privative de libertate."

Astfel, s-a stabilit că, *în ipoteza infracțiunilor concurente săvârșite în timpul minorității, judecate separat, durata măsurii educative neprivative de libertate, dispusă pentru o infracțiune concurentă și executată, nu se scade din durata măsurii educative neprivative sau privative de libertate, dar va fi avută în vedere la alegerea și stabilirea sancțiunii conform art. 129 alin. (1) din Codul penal.*

3) Decizia nr. 7/2016 pronunțată în dosarul nr. 190/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 251 din 05/04/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău - Secția penală, cauze minori și familie în Dosarul nr. 1.437/829/2014, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: "dacă la stabilirea legii penale mai favorabile, conform art. 5 din Codul penal, pentru infracțiuni comise anterior datei de 1 februarie 2014, aflate în concurs cu una sau mai multe infracțiuni comise după intrarea în vigoare a noului Cod penal, Decizia nr. 265/2014 a Curții Constituționale se aplică avându-se în vedere toate infracțiunile comise de inculpat și impune aplicarea noului Cod penal pentru toate infracțiunile ori se aplică doar în raport cu infracțiunile comise anterior datei de 1 februarie 2014, existând astfel posibilitatea aplicării dispozițiilor din vechiul Cod penal pentru acestea din urmă".

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat că, *în aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal, în cazul pluralității de infracțiuni constând în săvârșirea unor infracțiuni anterior datei de 1 februarie 2014, respectiv a unor infracțiuni comise după intrarea în vigoare a noului Cod penal, pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014 se va aplica legea penală mai favorabilă - identificată ca fiind legea veche sau legea nouă -, iar pentru infracțiunile săvârșite sub imperiul legii penale noi, precum și pentru tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni se va aplica legea nouă, conform art. 3 din Codul penal și art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.*

4) Decizia nr. 9/2016 pronunțată în dosarul nr. 814/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 356 din 10/05/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, în Dosarul nr. 5.287/290/2013, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: "Dacă elementul material al laturii obiective a infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice prevăzute de art. 371 din Codul penal trebuie îndreptat împotriva mai multor persoane și dacă în situația în care acțiunea descrisă a vizat o singură

persoană operează dezincriminarea conform art. 4 din Codul penal."

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit următoarele:

1. În aplicarea dispozițiilor art. 371 din Codul penal, în cazul infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, pentru existența infracțiunii, violențele, amenințările sau atingerile grave aduse demnității nu trebuie să fie comise împotriva mai multor persoane, fiind suficient ca violențele, amenințările ori atingerile grave aduse demnității, care tulbură ordinea și liniștea publică, să fie săvârșite, în public, împotriva unei persoane.

2. În ipoteza în care violențele, amenințările sau atingerile grave aduse demnității persoanei, care tulbură ordinea și liniștea publică, au fost comise, în public, împotriva unei singure persoane, nu operează dezincriminarea, nefiind incidente dispozițiile art. 4 din Codul penal.

5) Decizia nr. 11/2016 pronunțată în dosarul nr. 1104/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 468 din 23/06/2016

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 4.493/311/2015, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept dacă "în aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal, conform Deciziei nr. 265/2014 a Curții Constituționale, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care potrivit Codului penal anterior a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 861 din Codul penal anterior și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere se realizează potrivit dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal raportat la art. 864 alin. 1 din Codul penal anterior sau conform art. 96 alin. (4) și (5) din Codul penal actual."

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că, în aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal, conform Deciziei Curții Constituționale nr. 265/2014, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care potrivit Codului penal anterior a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei potrivit art. 861 din Codul penal anterior și o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere se realizează conform art. 96 alin. (4) și (5) din Codul penal.

6) Decizia nr. 12/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 498 din 04/07/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Târgu Mureș - Secția penală și pentru cauze cu

minori și de familie în Dosarul nr. 1.804/308/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că dispozițiile art. 1.391 alin. (1) din Codul civil se interpretează în sensul că, într-o cauză penală având ca obiect o infracțiune de vătămare corporală din culpă, doar victima infracțiunii, care a suferit un prejudiciu, este îndreptățită să obțină o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială.

De asemenea s-a considerat că dispozițiile art. 1.371 alin. (1) din Codul civil se interpretează în sensul că autorul faptei va fi ținut să răspundă numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o în cazul în care victima prejudiciului a contribuit și ea cu vinovăție la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu l-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă.

7) Decizia nr. 13/2016, pronunțată în dosarul nr. 1185/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 457 din 21/06/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați - Secția penală și pentru cauze cu minori prin Încheierea din 23 februarie 2016, dată în Dosarul nr. 4.079/121/2015, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: "dacă, în aplicarea prevederilor art. 6 din Codul penal, în cazul unei infracțiuni în formă continuată care, potrivit legii penale noi, nu mai îndeplinește condițiile de reținere a unității infracționale continuate, ci pe cele ale unui concurs de infracțiuni, se are în vedere maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită sau pedeapsa maximă ce ar rezulta în urma aplicării dispozițiilor referitoare la concursul de infracțiuni".

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că, în aplicarea dispozițiilor art. 6 din Codul penal, în cazul unei infracțiuni în formă continuată care, potrivit legii penale noi, nu mai îndeplinește condițiile de existență ale infracțiunii continuate, ci condițiile concursului de infracțiuni, instanța se raportează la maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, iar nu la pedeapsa maximă ce ar rezulta prin aplicarea dispozițiilor referitoare la concursul de infracțiuni conform legii penale noi.

8) Decizia nr. 16/2016, pronunțată în dosarul nr. 1624/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 654 din 25/08/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia - Secția penală în Dosarul nr. 5.230/97/2013* privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„1. Acțiunile enumerate în cuprinsul art. 29 alin. (1) lit. a), b) și c) din Legea nr. 656/2002, republicată, cu modificările ulterioare (schimbarea sau transferul, ascunderea ori disimularea, dobândirea, deținerea sau folosirea), reprezintă modalități normative distincte de săvârșire a infracțiunii de spălare a banilor sau reprezintă variante alternative ale elementului material al laturii obiective a infracțiunii de spălare a banilor?

2. Subiectul activ al infracțiunii de spălare a banilor poate fi același cu subiectul activ al infracțiunii din care provin bunurile sau trebuie să fie diferit de acesta?

3. Infracțiunea de spălare a banilor este o infracțiune autonomă sau este o infracțiune subsecventă aceleia din care provin bunurile?"

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit următoarele:

1. Acțiunile enumerate în cuprinsul art. 29 alin. (1) lit. a), b) și c) din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, republicată, cu modificările ulterioare, respectiv schimbarea sau transferul, ascunderea ori disimularea, dobândirea, deținerea sau folosirea sunt modalități alternative ale elementului material al infracțiunii unice de spălare a banilor.

2. Subiectul activ al infracțiunii de spălare a banilor poate fi și subiect activ al infracțiunii din care provin bunurile.

3. Infracțiunea de spălare a banilor este o infracțiune autonomă, nefiind condiționată de existența unei soluții de condamnare pentru infracțiunea din care provin bunurile.

9) Decizia nr. 18/2016, pronunțată în dosarul nr. 2163/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 930 din 18/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 13.968/63/2014, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 280¹ din Legea nr. 31/1990, în sensul de a se lămuri dacă este îndeplinită condiția tipicității infracțiunii de transmitere fictivă a părților sociale, atunci când pentru infracțiunea pentru care s-a început urmărirea penală, de la care s-a sustras inculpatul prin vânzarea părților sociale, a intervenit dezincriminarea, ca efect al Deciziei Curții Constituționale nr. 363 din 7.05.2015".

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că, în interpretarea dispozițiilor art. 280¹ din Legea nr. 31/1990, în ipoteza în care infracțiunea pentru care s-a început urmărirea penală, de la care s-a sustras inculpatul prin transmiterea fictivă a părților sociale, a fost dezincriminată, nu mai este îndeplinită una dintre condițiile de tipicitate pentru reținerea acestei infracțiuni.

10) Decizia nr. 20/2016, pronunțată în dosarul nr. 2400/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 927 din 17/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Timișoara, Secția penală, în Dosarul nr. 9.395/30/2015, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept dacă "în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 213 din Codul penal - în modalitatea înlesnirii practicării prostituției, dacă faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră și de una minoră, sunt realizate elementele constitutive ale unei singure

infracțiuni prevăzute de art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal sau două infracțiuni aflate în concurs, respectiv art. 213 alin. (1) din Codul penal și art. 213 alin. (3) din Codul penal, ambele cu aplicarea art. 38 din Codul penal".

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit că în cazul în care infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și minore, în "aceeași împrejurare", se va reține o singură infracțiune de proxenetism, prevăzută de art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal, în formă simplă.

De asemenea, s-a reținut că ori de câte ori infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și/sau minore, fără legătură între ele, sa va reține un concurs de infracțiuni, prevăzut de art. 213 alin. (1), art. 213 alin. (3) sau art. 213 alin. (1) și (3) din Codul penal, după caz, cu reținerea dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Codul penal.

11) Decizia nr. 21/2016, pronunțată în dosarul nr. 2401/1/2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 884 din 04/11/2016.

Prin această decizie a fost admisă sesizarea formulată de către Curtea de Apel Constanța - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 15.074/118/2012, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: "Dacă în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 90 lit. c) din Codul de procedură penală, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, asistența juridică este obligatorie pentru inculpatul persoană juridică, în raport cu dispozițiile art. 187 din Codul penal, sau asistența juridică este obligatorie numai pentru inculpatul persoană fizică, în raport cu dispozițiile art. 136 alin. (2) și (3) din Codul penal, ce reglementează pedepsele aplicabile persoanei juridice."

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 90 lit. c) din Codul de procedură penală, în cursul procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, asistența juridică este obligatorie pentru inculpatul persoană juridică, în raport cu dispozițiile art. 187 din Codul penal.

ASPECTE PRIVIND PUNEREA ÎN EXECUTARE A PRINCIPIILOR CE REZULTĂ DIN HOTĂRÂRILE PRONUNȚATE DE CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZELE BERARU ȘI CUTEAN ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Judecător: Cristian TODORUȚ

Direcția Legislație, Documentare și Contencios

În cauzele Beraru și Cutean s-a pus în esență problema efectului schimbării membrilor completului de judecată raportat la administrarea și evaluarea probațiunii, analizată din perspectiva dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenție.

Pentru a înțelege mai bine contextul și mai ales consecințele hotărârilor pronunțate în cauzele Beraru și Cutean, ar fi utilă cunoașterea standardelor stabilite în practica mai veche a Curții în ceea ce privește nemijlocirea și în care, în situații similare, nu s-a constatat o încălcare a art. 6 din Convenție. De altfel pe această jurisprudență se grefează și cele două hotărâri (de această dată de constatare a încălcării) pronunțate împotriva României.

Astfel, în cauza *P.K. împotriva Finlandei* (dec. de inadmisibilitate), nr. 37442/97, 9 iulie 2002, Curtea a reținut că un aspect important al unui proces penal echitabil este posibilitatea pe care o are inculpatul de a fi confruntat cu martorii în prezenta judecătorului care, în cele din urmă, se pronunță asupra cauzei. Principiul nemijlocirii este o garanție importantă în procesul penal în cadrul căruia observațiile făcute de instanță cu privire la comportamentul și credibilitatea unui martor pot avea consecințe importante pentru inculpat. Prin urmare, o modificare adusă compunerii instanței de judecată ulterior audierii unui martor important ar trebui să determine în mod normal o nouă audiere a martorului respectiv.

În cauză s-a reținut că schimbarea președintelui completului nu a avut ca efect privarea reclamantului de dreptul de a fi confruntat și a adresa întrebări martorilor audiați de completul de judecată, inclusiv martorul H, care a fost audiat de completul în compunerea inițială la data de 23 septembrie 1994. În ceea ce privește principiul reaudierii martorului ca urmare a schimbării completului de judecată se constată că nu a fost respectat în cauză. Dar, cu toate acestea, Curtea a considerat prin raportare la circumstanțele specifice ale cauzei că această

omisiune nu constituie o încălcare a art. 6 din Convenție. În primul rând, chiar dacă președintele completului a fost schimbat, ceilalți trei membri ai completului au rămas aceeași pe durata procedurilor. În al doilea rând, credibilitatea martorilor nu a fost contestată în nicio fază a procesului și nici nu existau indicii care să justifice existența unor îndoieli cu privire la acest aspect. În această situație, împrejurarea că noul președinte al completului a avut la dispoziție stenogramele conținând declarațiile martorului audiat (a se vedea *Karjalainen v. Finland*, cererea nr. 30519/96, Decizia Comisiei nr. 16 aprilie 1998) poate compensa nerespectarea principiului nemijlocirii. În al treilea rând, condamnarea nu s-a bazat în mod exclusiv pe declarația martorului H și nu există indicii că președintele completului a fost schimbat pentru a influența rezultatul procesului sau din alte motive improprie.

Având în vedere că reclamantul a criticat mai degrabă evaluarea instanței naționale cu privire la declarațiile martorului, în loc să conteste credibilitatea acestuia, Curtea reamintește rolul primar al instanțelor naționale în aprecierea probelor. Concluzia instanței naționale în această cauză nu pare să fie arbitrară, pentru a ridica probleme în ceea ce privește încălcarea art. 6 din Convenție. Curtea a mai reținut că reclamantul a avut posibilitatea să conteste aceste concluzii la instanțele superioare.

Mai mult, Curtea a mers mai departe cu acest raționament și a aplicat interpretarea principiului nemijlocirii chiar și în materie civilă în cauza *Pitkanen contra Finlandei* (cererea nr. 30508/96, hotărârea din 9 martie 2004), unde litigiul viza o autorizație de construcție.

Astfel, la paragraful 58 din Hotărârea pronunțată în cauza *Pitkanen contra Finlandei*, Curtea a reținut că un element important al procesului penal îl reprezintă posibilitatea acuzatului de a fi confruntat cu martorii care susțin acuzarea în fața judecătorului care urmează să pronunțe hotărârea în cauză.

Principiul nemijlocirii reprezintă o garanție importantă a caracterului echitabil al procesului, atâta timp cât constatările judecătorului cu privire la credibilitatea martorului pot avea consecințe importante pentru acuzat. Schimbarea compunerii completului după audierea unui martor important ar trebui în mod normal să conducă la reaudierea acestui martor.

De reținut că în această cauză, Curtea a reluat interpretarea privind principiul nemijlocirii stabilit într-un litigiu penal, fiind citată cauza *P.K. împotriva Finlandei* (dec. de inadmisibilitate, nr. 37442/97, 9 iulie 2002).

S-a mai arătat că cerințele inerente conceptului de proces echitabil nu sunt neapărat identice în litigiile privind stabilirea drepturilor și obligațiilor cu cele din litigiile având ca obiect stabilirea unei acuzații în materie penală. Acest fapt se datorează absenței unor prevederi detaliate cum este cazul paragrafelor 2 și 3 ale art. 6 din Convenție, care se aplică în cazul litigiilor având ca obiect o acuzație în materie penală. Cu toate că aceste prevederi au o anumită relevanță și în afara limitelor stricte ale dreptului penal, Statele Contractante au o mai mare marjă de apreciere în cazul litigiilor privind drepturi și obligații civile, decât în cazul litigiilor penale (paragraful 58 din cauza Pitkanen contra Finlandei).

Curtea a apreciat, raportat la circumstanțele cauzei (procedura a fost redeschisă ca urmare a mărturiei mincinoase a martorului A), că posibilitatea judecătorilor care s-au succedat la președinția completului de a consulta înregistrările și transcrierile audierilor anterioare ale martorului A. și ale altor martori, constituie o împrejurare de natură a compensa nerespectarea principiului nemijlocirii. Astfel, Curtea a concluzionat că schimbarea constantă a președintelui completului de judecată nu a echivalat cu privarea reclamantilor de un proces echitabil, prin urmare nu a existat nici o încălcare a articolului 6 în acest sens.

De menționat că și în cazul hotărârilor Beraru și Cutean, Curtea a început motivarea tot prin definirea principiului nemijlocirii ca și o componentă a dreptului la un proces echitabil.

Făcând o sinteză a celor stabilite în cele două hotărâri cu privire la standardele CEDO în materie de continuitate a completului de judecată, corelativ cu soluțiile previzibile de încălcare a art. 6 din Convenție, arătăm următoarele:

- schimbarea componenței completului de judecată în primă instanță prin înlocuirea

unui judecător se examinează în raport cu posibilele consecințe asupra caracterului echitabil al procedurii în ansamblul său și astfel s-a constatat o încălcare a art. 6 § 1 coroborat cu art. 6 § 3 lit. b), c) și d) din Convenție (parag. 68 și 83 și 84 Beraru);

- schimbarea (în totalitate) a completului de judecată la instanța de fond care l-a condamnat pe reclamant și omisiunea instanțelor de apel și recurs de a-l asculta pe reclamant și pe martori, (în condițiile în care s-a solicitat acest lucru, parag. 67 Cutean), echivalează cu privarea inculpatului de dreptul la un proces echitabil, ceea ce constituie o încălcare a art. 6 din Convenție (parag. 72 Cutean);

- un aspect important al unui proces penal echitabil este posibilitatea pe care o are inculpatul de a fi confruntat cu

martorii în prezența judecătorului care, în cele din urmă, se pronunță asupra cauzei (parag. 63 Beraru);

- principiul nemijlocirii este o garanție importantă în procesul penal în cadrul căruia observațiile făcute de instanță cu privire la comportamentul și credibilitatea unui martor pot avea consecințe importante pentru inculpat (parag. 60 Cutean);

- potrivit principiului nemijlocirii, într-un proces penal, hotărârea trebuie luată de judecători care au fost prezenți la procedură și la procesul de strângere a probelor; totuși nu se poate considera că această regulă constituie o interdicție a schimbării compunerii completului de judecată în timpul unui proces (parag. 61 Cutean);

Cu privire la unele împrejurări care ar putea avea ca efect circumstanțierea aplicării standardelor de mai sus, Curtea a reținut următoarele:

- pot apărea factori administrativi sau procedurali foarte evidenti, care să facă imposibilă participarea în continuare a unui judecător într-un proces;

- pot fi luate măsuri pentru a se asigura că judecătorii care continuă să judece cauza au înțeles în mod corespunzător probele și argumentele, de pildă, prin existența unor stenograme, în cazul în care credibilitatea martorilor în chestiune nu este pusă la îndoială, sau prin stabilirea unei noi audieri a argumentelor relevante sau ale martorilor importanți înaintea completului nou format (parag. 61 Cutean);

- disponibilitatea stenogramelor conținând declarațiile martorilor date în fața unui complet cu altă compunere nu poate compensa neîndeplinirea cerinței nemijlocirii în cadrul procesului, dacă reclamantul a fost condamnat exclusiv pe baza unor mărturii care nu au fost ascultate direct de către cel de-al doilea judecător (parag. 67 Beraru);

- disponibilitatea stenogramelor conținând declarațiile date de reclamant și martori în fața unui alt complet nu poate compensa neîndeplinirea cerinței nemijlocirii în cadrul procesului, dacă afirmațiile reclamantului și a martorilor au reprezentat probe relevante pentru condamnarea sa (parag. 70 Cutean);

- modificarea completului nu pare să fie de natură să pună la îndoială imparțialitatea noului membru al completului de judecată (parag. 68 Beraru c. României)

- inexistența probelor la dosar care să sugereze că membrii completului de la instanța de fond au fost schimbați pentru a influența rezultatul procesului în defavoarea reclamantului sau că judecătorul care a alcătuit noul complet nu a fost independent sau imparțial (parag. 70 Cutean);

- în ambele situații este acceptată posibilitatea ca o instanță superioară sau instanța supremă să remedieze, în anumite circumstanțe, deficiențele procesului în primă instanță (parag. 82 Beraru, parag. 71 Cutean).

Potrivit doctrinei, nemijlocirea, constă în obligația instanței de a percepe direct și nemijlocit mijloacele de probă ce se administrează în cauză, precum și susținerile procurorului sau ale părților din procesul penal. Prin nemijlocire, instanța intră în contact direct cu toate probele.

„Principiile contradictorialității și oralității se îmbină cu principiul nemijlocirii, conform căruia judecătorul, percepe direct, nemijlocit, toată activitatea părților și a subiecților procesuali secundari; ascultă părțile, martorii, direct, nemijlocit (...). Sub

ochii și urechile judecătorului și a părților se petrece toată desfășurarea dezbaterii. Judecătorul este deci pus în situația de a percepe și de a aprecia elementele dezbaterii și probele, *de visu et de auditu*, în ședință, în prezența și sub controlul părților interesate și chiar a publicului asistent. Și, numai pe cele văzute și auzite în dezbaterie și discutate acolo, sub observația și controlul său nemijlocit, își va putea întemeia judecătorul convingerea sa”.²²

În scopul asigurării nemijlocirii, a fost reglementat principiul continuității completului de judecată, în conformitate cu care judecarea cauzei penale se realizează, în cursul întregului proces penal, de același complet de judecată, căruia i-a fost repartizată aleatoriu cauza. În acest sens, principiul continuității completului de judecată presupune că „întreaga dezbaterie se desfășoară sub ochii acelorași judecători, în mod neîntrerupt, continuu, pentru ca astfel judecătorii să aibă o documentare minuțioasă asupra fiecărui moment al dezbaterii și să-și formeze o idee unitară, asupra ansamblului procesului dezbătut”.²³

Codul de procedură penală este la fel de tranșant în materia continuității completului de judecată, întrucât din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 354 alin. (2) și (3) rezultă clar că noțiunea de continuitate a completului se referă la menținerea aceluiasi judecător/judecători de la sesizare până la începerea dezbaterilor, cu excepția situațiilor în care acest lucru nu este posibil. La stadiul deliberării continuitatea completului este și mai clar conturată prin dispozițiile art. 392 alin. (1) C.pr. pen. care prevede că la deliberare iau parte numai membrii completului în fața căruia a avut loc dezbaterile.

După cum se poate observa, atât dispozițiile Codului de procedură penală cât și Legea de organizare judiciară acceptă existența unor derogări, pentru motive obiective, de la continuitatea completului de judecată, soluție firească, având în vedere că există anumite evenimente de care nu se poate face abstracție cum ar fi: cazurile de eliberare din funcție, promovarea, transferul, detașarea sau delegarea la alte instanțe precum și concediile judecătorilor. Chiar și Curtea Europeană a Drepturilor Omului acceptă că pot apărea factori administrativi sau procedurali foarte evidenți, care să facă imposibilă participarea în continuare a unui judecător într-un proces.

Unele probleme de interpretare și aplicarea excepțiilor de la principiul continuității pot apărea la dispozițiile din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015, în materia repartizării aleatorii. În această reglementare la art. 101 alin. (4) se prevede că cererile referitoare la un dosar repartizat aleatoriu se judecă de același complet, iar potrivit alin. (5) teza a II - a modificarea numărului completelor de judecată sau schimbarea judecătorilor care le compun se va realiza doar pentru motive obiective, în condițiile legii.

Astfel, raportat la finalitatea reglementării, noțiunea de același complet trebuie să presupună un număr identic în sistemul electronic de evidență dar ca regulă și același judecător titular al completului. Soluția din reglementarea secundară este firească având în vedere că evidența

completelor în sistemul electronic, din rațiuni practice se realizează prin atribuirea unei cifre, dar căruia le este asociat și un judecător titular.

Față de aceste dispoziții, se impune o analiză a obligațiilor procesuale ale judecătorului care fără a fi *ab initio* titularul completului, va soluționa cauza, dar și a mijloacelor procesuale de care dispune acesta.

Chiar dacă potrivit Noului cod de procedură penală rolul activ al judecătorului nu mai este prevăzut ca un principiu distinct, ca în vechea reglementare, iar conform art. 100 alin. (2) C.pr. pen. judecătorul administrează probe din oficiu, doar în mod subsidiar, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale, nu înseamnă că este interzisă reaudierea unui martor sau chiar a inculpatului. Concluzia este cu atât mai mult valabilă, cu cât în speță este vorba de o cerere de probațiune formulată de inculpat, care contestă credibilitatea unui martor, deci nu o inițiativă a noului membru al completului de judecată.

Mai mult, potrivit art. 396 C.pr. pen. condamnarea se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat. Problema care se pune este dacă judecătorul care dă soluția își poate forma convingerea pe baza unor declarații de martor sau de inculpat importante, care au fost date în fața unui alt judecător al aceluiasi complet. *Soluția ce se desprinde din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este că de regulă acest lucru nu este posibil și martorul sau inculpatul trebuie reaudit.*

Un alt aspect foarte important, este acela că în ambele cauze incidentul privind continuitatea completului a intervenit în primă instanță. *Așa cum acceptă și Curtea, în ambele situații este acceptată posibilitatea ca o instanță superioară sau instanța supremă să remedieze, în anumite circumstanțe, deficiențele procesului în primă instanță.*

Or, în cauzele Beraru și Cutean judecătorii din căile de atac aveau la dispoziție o jurisprudență constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, pe care aveau obligația să o aplice, cel puțin în ceea ce privește audierea inculpatului.

Astfel, Curtea a reținut că în fața unei curți de apel ce beneficiază de jurisdicție deplină, articolul 6 nu garantează obligatoriu dreptul la o ședință publică, nici, dacă o asemenea ședință are loc, pe acela de a asista personal la dezbateri (*Mircea împotriva României*, Hotărârea din 29 martie 2007, paragraful 46).

În schimb, Curtea a declarat că atunci când unei instanțe de apel i se aduce la cunoștință o cauză în fapt și în drept și urmează să studieze în ansamblul său chestiunea vinovăției sau nevinovăției, ea nu poate, din motive de echitate ale procesului, să decidă asupra acestor chestiuni fără aprecierea directă a mărturiilor prezentate personal de acuzatul care susține că nu a comis acțiunea considerată drept o infracțiune penală (*Hotărârile Ekbatani împotriva Suediei* din 26 mai 1988, seria A nr. 134, p. 14, paragraful 33 și *Constantinescu împotriva României*, paragraful 55).

Practic prin interpretarea din cele două Hotărâri, Beraru și Cutean, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că principiul nemijlocirii trebuie urmărit și respectat în dinamica lui, după criteriul nominal al compunerii completului, dar numai în situațiile în care martorul este important, credibilitatea acestuia

²² Pop Tr., *Drept procesual penal. Partea specială*, Vol. IV, 1946, p. 214

²³ Idem

este contestată și soluția de condamnare se bazează în mod determinant pe această depoziție. Regula a fost extinsă în cauza Cutean și cu privire la reaudierea inculpatului.

O transpunere a acestui principiu în normele procesual penale române s-ar putea realiza prin introducerea în Codul de procedură penală a unei dispoziții care să prevadă obligația reaudierii martorului și inculpatului în cazul schimbării componenței completului de judecată.

Apreciem că dispoziția nu ar putea fi particularizată prin inserarea criteriilor regăsite în considerentele Hotărârilor Beraru și Cutean, respectiv pronunțarea soluției de condamnare, îndoiala privind credibilitatea martorului sau caracterul determinat al probei, întrucât în acest caz aplicarea dispozițiilor ar echivala cu o antepronunțare. Astfel, dacă judecătorul ar motiva reaudierea martorului prin prisma caracterului determinat al depoziției, sau și-ar manifesta îndoiala privind credibilitatea acestuia, soluția ce urmează a fi adoptată în cauză s-ar întrevedea.

În ședința din 17.10.2016 a Comisiei nr. 2 din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii - *"Eficientizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii și a instituțiilor coordonate, parteneriatul cu instituțiile interne și societatea civilă"* s-a apreciat că nu se impun modificări legislative pentru asigurarea respectării cerințelor unui proces echitabil analizate în cauzele Beraru și Cutean, în principal pentru următoarele motive:

- dacă judecătorul poate administra probe din oficiu pentru formarea convingerii sale potrivit art. 100 alin. (2) C.pr. pen. și art. 374 alin. (10) C. pr. pen., cu atât mai mult poate readministra o probă la cererea inculpatului;

- convingerea dincolo de orice îndoială rezonabilă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, este rezultatul procesului cognitiv personal al judecătorului, deziderat care este imposibil de realizat din punct de vedere logic dacă există îndoieli cu privire la credibilitatea martorului determinant;

- raportat la specificul unor cauze, refacerea probațiunii ar putea determina încălcări pe alte componente ale dreptului la un proces echitabil, cum ar fi durata rezonabilă a procedurii;

- modificarea legislației în sensul arătat ar crea un standard de protecție superior celui stabilit de CEDO în

materie de respectare a principiului nemijlocirii, întrucât ar trebui aplicat indiferent de soluție, condamnare sau achitare, iar posibilitatea de a contesta credibilitatea martorului ar trebui acordată și procurorului, celorlalte părți, precum și persoanei vătămate după caz, aspecte care nu au fost vizate de Curte;

- au fost stabilite anumite excepții de la principiile stabile de Curte în cele două hotărâri, care ar fi extrem de dificil de inserat într-o prevedere cu caracter abstract și de aplicabilitate generală la orice situație de fapt;

- există suficiente instrumente procesuale aflate la dispoziția judecătorului național pentru a aplica principiile ce se desprind din cele două hotărâri;

- instanțele superioare au posibilitatea și în anumite cazuri chiar obligația de a corecta neregularitățile de genul celor constatate în cauzele Beraru și Cutean.

Prin urmare, raportat la încălcarea art. 6 § 1 coroborat cu art. 6 § 3 lit. b), c) și d) din Convenție, constatată în cauza Beraru împotriva României, respectiv a art. 6 din Convenție, constatată în cauza Cutean împotriva României, s-a apreciat că nu sunt necesare modificări ale legislației naționale în sensul clarificării obligațiilor procedurale în caz de schimbare a componenței completului de judecată, existând premisele ca dispozițiile procedurale actuale să fie aplicate prin prisma principiilor stabilite în cele două hotărâri.

Astfel, potrivit principiului de rang constituțional al interpretării conforme, ce derivă din art. 20 alin. (2) din Constituție, interpretarea și aplicarea dispozițiilor referitoare la drepturile și libertățile cetățenești trebuie să se facă în concordanță cu tratatele la care România este parte, Convenția Europeană ocupând un loc primordial. Rezultă că prevederile Convenției au aplicabilitate directă, fiind integrate în sistemul intern blocului de constituționalitate.

Totodată, dată fiind importanța celor două hotărâri, s-a dispus comunicarea acestora Institutului Național al Magistraturii pentru a fi avute în vedere în cadrul formării profesionale a magistraților precum și curților de apel, pentru ca elementele de principiu statuate de CEDO să fie diseminate judecătorilor în cadrul activităților privind unificarea practicii judiciare.

STUDIU DE DREPT COMPARAT - în materia asistenței juridice și financiare pentru magistrați a căror independență și reputație au fost afectate

Alina BĂRBULESCU

Prsonal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor
Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe

Potrivit dispozițiilor art. 133 alin. 1 din Constituția României, „Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției” și, potrivit prevederilor art. 30 - (1) din Legea Nr. 317/2004, privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, „Consiliul are dreptul și obligația de a se sesiza și din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor”. Astfel, în baza aceleiași reglementări, judecătorul sau procurorul care consideră că independența, imparțialitatea sau reputația profesională îi este afectată în orice mod se poate adresa Consiliului Superior al Magistraturii, care, după caz, poate dispune verificarea aspectelor semnalate, publicarea rezultatelor acesteia, poate sesiza organul competent să decidă asupra măsurilor care se impun sau poate dispune orice altă măsură corespunzătoare, potrivit legii. Totodată, așa cum prevede expres același act normativ, Consiliul Superior al Magistraturii asigură respectarea legii și a criteriilor de competență și etică profesională în desfășurarea carierei profesionale a judecătorilor și procurorilor.

Reglementările din Legea Nr. 303/2004, privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, se coroborează cu cele din Legea Nr.303 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, care prevăd în art. 75 dreptul magistraților de a fi apărați de către Consiliul Superior al Magistraturii în cazul în care le este încălcată independența sau imparțialitatea.

Dincolo de aceste dispoziții, care trasează în linii generice cadrul legislativ al instituției apărării independenței judecătorilor, procurorilor, trebuie reținută activitatea desfășurată de Consiliul Superior al Magistraturii în acest sens, interesantă fiind modalitatea în care Comisia Europeană a reflectat-o recent, în cuprinsul **Raportului**²⁴ către Parlamentul European și

Consiliu asupra progreselor înregistrate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, publicat la data de 27 ianuarie 2016.

Recomandările Comisiei Europene în domeniul independenței sistemului judiciar au vizat, printre altele:

- să se asigure că în Codul de conduită al parlamentarilor sunt incluse dispoziții clare în ceea ce privește respectarea independenței sistemului judiciar de către parlamentari și în cadrul procesului parlamentar;

- Noul Consiliu Superior al Magistraturii ar trebui să stabilească dacă pot fi întreprinse măsuri suplimentare pentru a furniza un sprijin adecvat magistraților împotriva cărora sunt îndreptate critici ce subminează independența justiției.

În raportul tehnic al CE se arată că „unul dintre rolurile Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) este acela de a garanta independența justiției. În 2015, CSM a emis 16 hotărâri prin care apăra independența justiției și 10 hotărâri prin care apăra reputația profesională, independența și imparțialitatea magistraților²⁵.

Procedura, care este în vigoare din 2012 și implică investigarea faptelor de către Inspekția Judiciară (IJ), precum și o hotărâre a plenului CSM, este în prezent bine statomicită. De obicei, în termen de câteva ore de la declarațiile publice, CSM sesizează Inspekția Judiciară privind cazul respectiv și emite un prim comunicat de presă. În urma raportului Inspekției Judiciare, CSM emite o hotărâre și un comunicat de presă în care oferă informații cu privire la caz și precizează concluzia la care s-a ajuns. Termenele-limită sunt cât se poate de scurte și sunt reduse în continuare față de anii anteriori: timpul de reacție mediu este de 31 de zile, față de 54 de zile în 2014. În mai multe ocazii, când cazul era foarte clar, CSM a emis o hotărâre în câteva zile.

Rolul CSM de instituție care apără independența justiției este deja consacrat. Majoritatea cererilor de apărare a

²⁴ Raportul tehnic care însoțește Raportul politic, va face obiectul unei analize separate, din perspectiva atribuțiilor CSM, în vederea adoptării unui Plan de măsuri pentru îndeplinirea recomandărilor ce țin de competența CSM.

²⁵ În 2014, CSM a emis 11 hotărâri prin care apăra independența justiției și 19 hotărâri prin care apăra reputația profesională a magistraților.

independenței sistemului judiciar sunt inițiate acum chiar de CSM, din oficiu, fără a primi o cerere din partea magistraților în cauză. CSM a explicat că, din moment ce unele dintre critici au vizat instituții sau sistemul judiciar în general, decizia de a declanșa acțiunea nu ar trebui lăsată la latitudinea magistratului — în special atunci când cauzele sunt încă în curs. Rolul CSM a fost sprijinit, de asemenea, de către alți actori instituționali: o cerere de apărare a independenței justiției a fost prezentată după un vot unanim al Adunării Generale a Procurorilor din cadrul DNA, iar o alta a fost prezentată de către ministrul justiției.²⁶

În ceea ce privește instrumentele legale concrete pe care Consiliul le poate folosi în activitatea de apărare a independenței judecătorilor și procurorilor, Raportul reține că „CSM încearcă să-și facă cunoscute acțiunile în acest domeniu **prin emiterea de comunicate de presă**”. În Raportul privind MCV din 2015 a fost evidențiat faptul că este dificil să se asigure declarațiilor de presă ale CSM un nivel echivalent de publicitate cu cel al criticilor inițiale.²⁷ Deși hotărârile CSM sunt întotdeauna transmise Consiliului Național al Audiovizualului, acest lucru nu a dus întotdeauna la adoptarea unor măsuri reparatorii eficace sau la corectarea informației de către canalul mediatic care a lansat sau care a preluat din altă parte atacurile²⁸. Se poate remarca faptul că în alte state membre există obligații legale de a se oferi „dreptul la replică”, iar pozițiile astfel exprimate trebuie publicate în așa fel încât să aibă un nivel comparabil de vizibilitate, în conformitate cu pozițiile Consiliului Europei și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.²⁹

În România, numărul magistraților care solicită reparații în instanță este redus. CSM nu acordă niciun sprijin în vederea susținerii pe fond a unei decizii CSM prin acordarea de asistență juridică sau financiară magistraților în astfel de situații (există cazuri în alte state membre în care magistrații beneficiază de consiliere și de asistență financiară pentru inițierea unei acțiuni în încetare sau pentru depunerea unei plângeri penale) sau prin inițierea unei acțiuni în instanță în nume propriu. Procedurile sunt de durată și imprevizibile. Totuși, Procurorul-șef al DNA a acționat în justiție un post de televiziune pentru afirmațiile făcute în cadrul unei emisiuni, solicitând daune morale în valoare de 1 milion de lei și plata cheltuielilor de judecată. În octombrie 2015, Tribunalul București a condamnat postul de televiziune la comunicarea hotărârii pe postul de televiziune și a condamnat jurnaliștii la plata unor daune morale în valoare de 250 000 de lei, hotărârea nefiind însă definitivă.

O altă abordare utilizată în alte state membre a fost de a investi în cursuri de formare privind relația cu mass-media pentru magistrați sau de a numi pentru fiecare instituție judecătorească ori procurori ca purtători de cuvânt cu formare în domeniu. Până în prezent, în România s-au luat puține astfel de măsuri.

Referitor la principala observație din Raportul CE, privind garantarea rolului constituțional al CSM - de apărare a independenței justiției, **respectiv lipsa de eficiență sau lipsa unui nivel echivalent de publicitate cu cel al criticilor inițiale, pe care declarațiile/comunicatele de presă ale Consiliului** îl au în activitatea de a soluționa cererile de apărare a independenței magistraților și a sistemului în ansamblu, trebuie avute în vedere următoarele: Comisia reține în mod corect promptitudinea cu care CSM soluționează asemenea cereri, dar, într-adevăr acestea sunt lipsite de efectul scontat, adesea. De asemenea, se remarcă inițiativa CSM de a sesiza CNA în multe cazuri dar nici în acest fel nu se poate realiza pe deplin rolul său de garantare a independenței.

Propunere: Astfel, în considerarea recomandării CE, apreciem că s-ar impune modificări legislative care să lărgască rolul și activitatea Consiliului în acest sens, respectiv, pe de o parte, să permită CSM solicitarea aplicării de sancțiuni de către CNA, solicitări care să aibă caracter obligatoriu pentru CNA, iar, pe de altă parte, propunerile legislative să vizeze deopotrivă comunicarea reprezentanților sistemului judiciar cu presa scrisă și cu audio-vizualul.

➤ Față de recomandarea CE privind **acordarea de către CSM, a unui sprijin juridic sau financiar magistraților a căror independență a fost afectată și care solicită reparații în instanță**, trebuie avute în vedere cele două paliere, respectiv consilierea și sprijinul financiar, în considerarea cărora ar putea fi avute în vedere următoarele propuneri:

- oportunitatea încheierii unui protocol de colaborare cu Uniunea Națională a Barourilor pentru consiliere judiciară și care ar avea efecte benefice atât din perspectiva resurselor financiare dar și de timp și în cadrul căruia ar putea fi analizate aspecte concrete inclusiv în materie de onorarii precum stabilirea unor bareme maxime

- analizarea, prin consultarea cu ordonatorul de credite ale CSM și cu departamentul Economic, a posibilității inserării unei linii bugetare sub forma unei rezerve din care să poate fi acoperită consilierea juridică acordată potrivit protocolului mai sus evocat, cu stabilirea, prin hotărâre de Plen, a unor condiții clare și a unor criterii obiective de acordare a acestui sprijin financiar pentru judecători și procurori.

²⁶ http://www.csm1909.ro/csm/linkuri/18_09_2015_76005_ro.doc;

http://www.csm1909.ro/csm/linkuri/13_08_2015_75616_ro.doc

²⁷ COM(2015) 35 final, p. 4.

²⁸ Consiliul Național al Audiovizualului a făcut el însuși obiectul unor critici din partea ONG-urilor și în Parlament, iar președintele acestuia face obiectul unei anchete a DNA în curs.

²⁹ Rezoluția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitoare la „dreptul la replică”, Rezoluția (74) 26; [Fișă informativă](#) privind găsirea unui echilibru între dispozițiile articolului 10 din Convenția europeană a drepturilor omului – libertatea de exprimare – și cele ale articolului 8 din aceasta – respectarea vieții private; [Jurisprudența](#) privind Libertatea presei, media și jurnaliștii.

PRINCIPIUL OPORTUNITĂȚII ÎN DREPTUL PROCESUAL PENAL. INSTITUȚIA RENUNȚĂRII LA URMĂRIREA PENALĂ. Studiu de drept comparat

Alina BĂRBULESCU

Personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor
Direcția afaceri europene, relații internaționale și programe

Potrivit dispozițiilor art.318 din Codul de procedură penală:

„(1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când, în raport cu conținutul faptei, cu modul și mijloacele de săvârșire, cu scopul urmărit și cu împrejurările concrete de săvârșire, cu urmările produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii, constată că nu există un interes public în urmărirea acesteia.

(2) Când autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute în vedere și persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii și eforturile depuse pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii.

(3) Procurorul poate dispune, după consultarea suspectului sau a inculpatului, ca acesta să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să înlăture consecințele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;

b) să ceară public scuze persoanei vătămate;

c) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, în afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;

d) să frecventeze un program de consiliere.

(4) În cazul în care procurorul dispune ca suspectul sau inculpatul să îndeplinească obligațiile prevăzute la alin. (3), stabilește prin ordonanță termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni sau de 9 luni pentru obligații asumate prin acord de mediere încheiat cu partea civilă și care curge de la comunicarea ordonanței.

(5) Ordonanța de renunțare la urmărire cuprinde, după caz, mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), precum și dispoziții privind măsurile dispuse conform alin. (3) din prezentul articol și art. 315 alin. (2)-(4) termenul până la care trebuie îndeplinite

obligațiile prevăzute la alin. (3) din prezentul articol și sancțiunea nedepunerii dovezilor la procuror, precum și cheltuielile judiciare.

(6) În cazul neîndeplinirii cu rea-credință a obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (4), procurorul revocă ordonanța. Sarcina de a face dovada îndeplinirii obligațiilor sau prezentarea motivelor de neîndeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului. O nouă renunțare la urmărirea penală în aceeași cauză nu mai este posibilă.

(7) Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală se comunică în copie persoanei care a făcut sesizarea, suspectului, inculpatului sau, după caz, altor persoane interesate.”

Prin această instituție de drept procesual penal, legiuitorul dă eficiență *principiului oportunității*, un principiu sau concept modern care aduce în lumină noțiunea de *interes public* punând în balanță, pe de o parte importanța socială a tragerii la răspundere penală, iar pe de altă parte o gestionare eficientă a resurselor necesare pentru combaterea infracționalității, în general.

Instituția poate fi abordată, până la un punct, similar celei privind scoaterea de sub urmărire penală, prevăzută anterior de art. 18¹ Cod penal din 1968, fundamentul teoretic fiind însă diferit. Astfel, dacă în cazul scoaterii de sub urmărire penală se avea în vedere lipsa pericolului social, ca trăsătură a infracțiunii - în viziunea legală anterioară - în ceea ce privește renunțarea la urmărirea penală considerentele nu se mai întemeiază de dreptul substanțial, ci pe interesul social concret raportat la resursele investigative necesare pentru tragerea la răspundere penală³⁰.

Din punctul de vedere oficial al Ministerului Justiției transmis Curții Constituționale în noiembrie 2015, pot fi reținute argumente care explică cât se poate de concret acest concept al *interesului social*; enumerăm, astfel, în continuare, câteva elemente punctuale relevante în acest

³⁰ M Udriou, Codul de procedură penală - comentarii pe articole

sens din perspectiva eficienței aplicabilității principiului oportunității:

- accelerarea soluționării cauzelor având ca obiect infracțiuni de importanță redusă și fără perspective realiste de administrare a unui probatoriu necesar identificării autorilor;

- eficiența în degrevarea parchetelor de cauzele vechi cu autor necunoscut prin aplicarea criteriilor de oportunitate referitoare la lipsa interesului public în urmărirea infracțiunilor;

- importanța criteriilor de oportunitate care completează, în actuala reglementare criteriile obiective și subiective de apreciere a interesului public în urmărirea unei infracțiuni, necesare pentru a arăta dacă tragerea la răspundere a persoanelor care au săvârșit infracțiuni este necesară în apărarea și garantarea valorilor fundamentale consacrate de Constituția României a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor consacrate în același act normativ;

- soluțiile de renunțare la urmărirea penală presupun administrarea unui ansamblu probator care să contureze reținerea corectă a situației de fapt precum și a încadrării juridice a faptei și care să permită referirea la elemente faptice care conturează criteriile de apreciere a gravității infracțiunii sau a pericolozității suspectului- inculpatului.

În ceea ce privește criteriile prevăzute de dispozițiile art. 318, alin. 1 și 2 din Cpp, acestea trebuie privite dintr-o perspectivă mai generoasă, respectiv prin prisma evaluării cheltuielilor și resurselor investite în cercetarea exhaustivă a unei infracțiuni, urmărindu-se ca acestea să fie proporționale cu valoarea socială ocrotită de legea penală, dar și a evaluării gradului de afectare a interesului particular manifestat de persoana vătămată în urmărirea infracțiunii ori de efectul sancțiunilor alternative pedepsei în corectarea conduitei infracționale

De altfel, o asemenea optică am regăsit în analiza unor aspecte de drept comparat în câteva sisteme judiciare europene, respectiv în Franța, Polonia, Irlanda, Croația și Letonia.

FRANȚA

Potrivit dreptul procedural penal francez, oportunitatea procesului penal reprezintă facultatea pe care procurorul o are în a declanșa sau nu urmărirea penală, în considerarea particularităților fiecărei cauze în parte.

Dacă în codul procedural penal anterior nu se dădea eficiență principiului oportunității, dispozițiile actuale îl consacră prin aspectele prevăzute în art. 40 al 1, potrivit cărora, procurorul, primind plângerile și analizând datele cauzei are facultatea de a decide dacă va începe sau nu urmărirea penală. Acesta trebuie să aibă în vedere nu doar actul de sesizare, plângerea sau denunțul, ci orice acte, date privind săvârșirea infracțiunii.

Principiul oportunității trebuie coroborat însă cu principiul legalității și al subordonării ierarhice, astfel că decizia poate

aparține procurorului de caz, dar și procurorului ierarhic superior.

De altfel, există o serie de teorii în doctrină, privind principiul legalității și al oportunității, ca elemente care nu se exclud, ci, mai mult, presupun un demers intelectual similar materializat prin decizia procurorului. Acesta examinează realitatea faptelor și dacă apreciază necesar dispune o anchetă preliminară ale cărei rezultate să îi permită o mai bună înțelegere a circumstanțelor, a gravității faptelor. Acest demers nu este însă suficient, astfel că se impune o primă calificare a faptelor și o verificare asupra eventualelor obstacole procedurale privind declanșarea urmăririi penale, cu alte cuvinte dacă acțiunea penală poate fi exercitată; se verifică eventuale cauze de neimputabilitate, cauze care înlătură răspunderea penală, lipsa unor autorizații speciale prealabile, autoritatea de lucru judecat etc.

POLONIA

Potrivit art. 10 alin.1 din Codul de procedură penală polonez, organele de cercetare penală au obligația de a iniția și conduce procedurile preliminare, iar procurorul obligația de a susține acuzațiile în cadrul urmăririi penale, iar potrivit alin. 2 al aceluiași articol, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația națională și de dispozițiile internaționale, nimeni nu poate fi absolvit de răspunderea penală.

Cu toate acestea, există cel puțin patru situații care fac aplicabil, totuși, principiul oportunității, după cum urmează:

- o primă situație o reprezintă *întreruperea procedurilor*, instituție prevăzută în art.11 CP, dar aceasta este rar aplicabilă în practică; astfel, potrivit art. 11 din codul penal, procedura în cazul delictelor pedepsite printr-o pedeapsă privativă de libertate de până la 5 ani, poate fi întreruptă dacă pedepsirea făptuitorului ar fi vădit inutilă și în considerarea unei alte condamnări definitive într-o altă cauză și atâta timp cât interesul victimei nu este prejudiciat.

Potrivit alineatului 2, dacă pedeapsa pentru alte infracțiuni nu a fost stabilită printr-o hotărâre definitivă, procedura poate fi suspendată. Procedura suspendată trebuie întreruptă sau redeschisă în termen de cel mult 3 luni de la data la care a fost pronunțată hotărârea definitivă privind altă infracțiune, așa cum a fost menționat mai sus.

Alineatul 3 prevede că procedurile întrerupte în conformitate cu dispozițiile alin. 1 pot fi reluate în cazul abrogării sau modificării substanțiale intervenite în conținutul hotărârii definitive privind cauza care a fost întreruptă;

- o altă excepție care confirmă principiul oportunității o reprezintă instituția „*martorului cheie*” (crown witness – *regina probelor*) care a dat și denumirea actului normativ din 25 iunie 1997; acest act normativ prevede *posibilitatea renunțării la procedura legală/la urmărirea penală împotriva așa-numitului martor cheie* (articolul 5.1 și articolul 9 din lege); în cazul în care o instanță pronunță o hotărâre cu privire la admisibilitatea probelor pe baza depoziției martorului cheie (mărturisirii), procurorul pregătește copii ale materialelor referitoare la persoana indicată și le atribuie unor proceduri separate. În consecință, procedura privind aceste probe/acte este suspendată în raport cu martorul cheie, suspect în cauza

respectivă, dar cu privire la care procedura este întreruptă până la pronunțarea unei hotărâri cu privire la ceilalți făptuitori, urmând ca în 14 zile de la rămânerea definitivă a acestei hotărâri să se decidă cu privire la reluarea procedurii privind *martorul cheie*, din cauza anterioară; această excepție nu este aplicabilă celor care se fac vinovați de săvârșirea unor infracțiuni de omor, organizarea de grup criminal, alte infracțiuni grave sau tentative la acestea;

- o a treia situație de aplicare a principiului oportunității vizează materia *delincvenței juvenile*, reglementate separat printr-un act normativ special; potrivit art. 21 din acest act normativ, instanța pentru minori și familie nu inițiază o procedură sau procedurile deja instituite sunt întrerupte în totalitate sau în parte, în cazul în care aplicarea unor măsuri educative sau coercitive nu este întemeiată sau cauza a fost deja definitiv judecată într-un proces; această decizie poate fi atacată de victimă sau de celelalte părți potrivit normelor de procedură penală;

- o ultimă ipoteză a principiului oportunității o reprezintă *împăcarea/înțelegerea părților*, introdusă în 2015, prin art. 59a în codul penal, lărgindu-se astfel sfera măsurilor consensuale din procedura penală; astfel, art. 59a (1) prevede că în cazul în care, înainte de începerea primei proceduri a instanței de judecată, suspectul/ inculpatul care nu au fost anterior condamnat, s-a împăcat cu victima (în special prin procedura medierii) și a acoperit prejudiciul moral produs victimei, acțiunea penală se întrerupe la cererea victimei. Concret, condițiile care trebuie îndeplinite în această ipoteză sunt următoarele:

- înainte de începerea primei proceduri în fața instanței de judecată făptuitorul să se fi împăcat cu victima și să fi acoperit prejudiciul moral cauzat,

- făptuitorul să nu fi fost condamnat anterior pentru o altă faptă intenționată, săvârșită cu violență,

- victima să fi solicitat întreruperea procedurii,

- se aplică unui delict care se pedepsește cu o pedeapsă cu închisoarea de cel mult trei ani sau un delict împotriva proprietății pedepsite cu o pedeapsă cu închisoarea de cel mult cinci ani sau un delict în conformitate cu art. 157 (1) din CC (leziunilor corporale).

- nicio circumstanță specifică să nu fie de natură a indica faptul că întreruperea procedurilor ar fi contrară nevoii de a atinge obiectivele pedepsei /ale răspunderii penale.

Ca o concluzie, regula în procedura penală din sistemul polonez de drept este principiul obligativității exercitării acțiunii penale, excepția fiind principiul oportunității care poate fi exprimat concret, în practică, în cele 4 situații mai sus exemplificate, fără a fi prevăzut expres și fără a se prevede expres justificare interesului social.

IRLANDA

Deși sistemul de drept din Irlanda este puțin asemănător sistemului nostru de drept, regula o reprezintă principiul obligativității derulării procedurilor penale în cauza cu care autoritățile au fost învestite, dar, în funcție de soliditatea probelor administrate să decidă asupra acuzării.

Cu toate acestea principiul oportunității nu este o excepție, ci aplicarea sa trebuie coroborată cu cea a obligativității derulării procedurilor penale, procurorul fiind obligat să aibă în vedere interesul public în activitatea de urmărire penală. Există, de altfel, o multitudine de factori pe care acesta trebuie să aibă în vedere, inclusiv interesul victimei dar și al comunității.

Interesantă este evaluarea interesului public, pentru care trebuie avute în vedere criterii precum:

- gravitatea faptei
- impactul asupra victimei
- vârsta și circumstanțele particulare în care se găsesc victima dar și suspectul (spre exemplu, dacă făptuitorul 18 ani sau puțin peste această vârstă, primește o pedeapsă mai blândă, iar dacă are sub 18 ani, va fi de asemenea circumstanțiat atenuant dar supravegheat)
- efectul pe care acțiunea penală îl va avea asupra victimei dar și asupra făptuitorului
- riscul de recidivă
- incidența măsurilor alternative.

Ori de câte ori victima nu este mulțumită de măsura/ decizia luată o poate ataca, potrivit legii.

CROAȚIA

Renunțarea la urmărirea penală potrivit principiului oportunității

Articolul 206 c

(1) dacă nu există alte dispoziții contrare, procurorul poate emite un ordin de respingere a unui raport/act de urmărire penală privind săvârșirea unei infracțiuni sau de a renunța la urmărirea penală în pofida existenței unor motive întemeiate privind săvârșirea unei infracțiuni urmărite penal din oficiu pedepsite cu amendă sau cu închisoare pentru o perioadă de până la cinci ani, în cazul în care:

1) având în vedere circumstanțele este probabil ca în procesul penal inculpatul va fi achitat;

2) aplicarea sancțiunii este în curs de desfășurare și instituirea unor proceduri penale pentru o altă infracțiune nu ar servi niciun scop, având în vedere gravitatea și natura infracțiunii, motivele pentru care a fost comisă și efectului descurajator asupra făptuitorului, în sensul de a împiedica autorul să comită infracțiuni în viitor;

3) inculpatul a fost extrădat sau predat unei țări străine sau tribunalului penal internațional în scopul exercitării acțiunii împotriva lui pentru o altă infracțiune;

4) inculpatul a fost urmărit pentru o serie de infracțiuni pentru care sunt îndeplinite elementele constitutive ale două sau mai multe infracțiuni, dar este util să fie condamnat doar pentru o singură infracțiune, deoarece instituția urmăririi penale pentru alte infracțiuni nu ar afecta în nici un fel esențial condamnarea sa.

(2) procurorul va înainta acțiune și o va transmite victimei; partea vătămată poate depune în termen de opt zile de la data primirii actului menționat o plângere la procurorul ierarhic superior cu excepția cazului când poate face începe acțiunea într-o procedură civilă.

(3) în termen de treizeci de zile de la primirea acestei plângeri se va da o soluție. Dacă măsura este considerată a

fiind întemeiată, procurorul ierarhic superior va informa partea vătămată cu privire la aceasta și îi va pune în vedere că poate exercita separat, pe calea unui proces separat acțiunea civilă, iar în cazul în care admite plângerea dispune reluarea imediată a procedurii penale comunicând această măsură părților.

LETONIA

Legislația procedurală penală letonă (articolul 6) prevede principiul legalității, care nu permite posibilitatea de a nu iniția proceduri penale.

Potrivit secțiunii 6, din dispozițiile mai sus enunțate, este subliniată natura obligatorie a procedurilor penale.

Autoritatea autorizată să exercite procedurile penale are obligația, în limitele competenței sale, de a începe urmărirea penală și de a o conduce, în considerarea unei reglementări corecte a raporturilor juridice penale prevăzute în legea penală, în fiecare cauză în parte în baza temeiurilor și motivelor care au dus la inițierea demersurilor procedurale penale respective.

În ceea ce privește principiul oportunității, cunoscut mai degrabă sub noțiune de principiul promptitudinii, acesta este aplicabil, potrivit articolul 379 din Codul de procedură penală (finalizarea procesului penal, exonerarea persoanei de răspundere penală) doar în măsura în care îndeplinirea anumitor condiții legale pot duce la încetarea procesului penal și la limitarea sau înlăturarea răspunderii penale.

*

În loc de concluzie, în lumina dispozițiilor legale mai sus evocate, se pune problema măsurii în care aplicarea principiului oportunității ar afecta aplicabilitatea principiului legalității sau a găsirii unei formule care să permită respectarea interesului public deopotrivă privind aplicarea normelor de trageră la răspundere penală, dar și de folosire echilibrată a resurselor investigative penale, dând eficiență coroborată ambelor principii de drept.

STUDIU DE DREPT COMPARAT ÎN MATERIA CARIEREI JUDECĂTORILOR

Ruxandra-Oana GHINESCU

Personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor
Direcția Afaceri Europene, Relații Internaționale și Programe

Analiza aspectelor ce țin de cariera judecătorilor presupune identificarea unor documente europene relevante în materie. În acest sens, trebuie avute în vedere, printre altele, recomandările Comisiei de la Veneția și ale Comisiei Europene, formulate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare.

De asemenea, oportună pentru tema în discuție este și o scurtă prezentare a reglementărilor în materie din Franța și Italia, state în care Consiliile judiciare au în componență atât judecători, cât și procurori,

1) Raportul Comisiei de la Veneția privind Independența Sistemului Judiciar partea I: Independența Judecătorilor (CdI-Ad(2010)004)³¹, a avut în vedere anumite standarde la care trebuie să se facă apel în procesul de selecție și de promovare a judecătorilor, rolul documentelor precizate în Raport fiind, printre altele, de a trasa, în linii generale, principii legate de:

Necesitatea asigurării independenței judecătorești:

Comisia de la Veneția apreciază că independența puterii judecătorești depinde de mai mulți factori, o importanță majoră având-o personalitatea și profesionalismul judecătorilor și, totodată, existența unor garanții pentru o selecție obiectivă, pe bază de merit.

Necesitatea asigurării independenței judecătorești a fost reiterată de mai multe documente europene menționate în Raportul Comisiei, **Recomandarea Nr. 94(12) a Comitetului de Miniștri către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor** stipulând: „*Independența judecătorilor va fi garantată în conformitate cu prevederile Convenției europene a drepturilor omului și cu principiile constituționale prin, de exemplu, introducerea unor prevederi specifice în Constituție sau în alt tip de legislație ori prin incorporarea prevederilor prezentei recomandări în legislația internă.*”, principiu reluat și prin **Raportul Comisiei de la Veneția privind numirile judiciare (CDL-AD(2007)028**.

În plus, prin **Avizul nr.1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de**

Miniștri al Consiliului Europei referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor sunt avute în vedere rolul independenței judecătorilor în orice societate modernă și impactul pe care aceasta îl are asupra carierei acestora, precizându-se că „*Independența servește ca o garanție a imparțialității, fiind o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și garanția fundamentală a unui proces echitabil. Acest lucru are, în special, implicații asupra a aproape toate aspectele legate de cariera unui judecător: de la pregătire la numire până la promovare și sancționare disciplinară.*”

În Raport se face referire și la reglementările **Cartei Europene privind Statutul Judecătorilor**, conform căreia „*În fiecare stat european principiile fundamentale ale statutului judecătorilor sunt formulate în normele interne de cel mai înalt nivel, iar regulile statutului, în normele de nivel legislativ cel puțin.*”

După cum se poate observa, în viziunea Comisiei, principiile de bază privind independența puterii judecătorești trebuie să fie statuate în Constituție sau texte echivalente, prin stabilirea unui set general de standarde, documentele europene având ca obiectiv stabilirea unor puncte de referință, care să ofere o privire de ansamblu a ceea ce ar trebui să reprezinte elementele independenței judiciare: rolul și importanța independenței judiciare în asigurarea statului de drept și tipul de obstacole care ar putea apărea din partea puterii executive, a puterii legislative sau a altor factori.

Criteriile ce stau la baza numirii sau promovării au fost considerate de către Comisie ca aflându-se în legătură directă cu independența judecătorilor, principiul enunțat în acest sens fiind acela conform căruia toate deciziile privind numirea și cariera judecătorilor trebuie să se facă pe bază de merit, prin aplicarea unor criterii obiective, în cadrul legal.

În acest sens, Comisia de la Veneția citează dispozițiile **Recomandării NR.94(12)**, în baza cărora „*Toate deciziile referitoare la cariera profesională a judecătorilor trebuie să fie fundamentate pe criterii obiective, iar selectarea și cariera judecătorilor trebuie să se bazeze pe merit, luând în considerare pregătirea, integritatea, aptitudinile și eficiența lor.*”

³¹ Raportul a fost adoptat de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 82-a sesiuni plenare (Veneția, 12-13 martie 2010)

Ideea a fost reiterată în **Avizul nr.1 (2001) referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor**, unde au fost considerate ca și problemele centrale:

(a) conferirea unui conținut aspirațiilor generale spre numirea „pe bază de merit” și „obiectivism”;

(b) alinierea teoriei la realitate.

Astfel, analizând situația în diferite sisteme de drept, se sugerează că se impun standarde obiective nu numai pentru a exclude influențele politice ci și din alte motive, precum riscul apariției favoritismului, conservatorismului și a nepotismului (sau a „clonării”), care există dacă numirile sunt făcute într-o manieră nestructurată sau pe baza recomandărilor personale.

În **Raportul Comisiei de la Veneția privind numirile judiciare (CDL-AD(2007)028)** este reluat principiul din **Recomandarea (94)12 a Comitetului Miniștrilor** privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, privind modalitatea de numire a judecătorilor. Totodată, se prevede faptul că în prezent sunt necesare prevederi explicite la nivel constituțional, pentru a preveni o ingerință abuzivă a puterii politice în procesul de numire a judecătorilor. Comisia amintește, totodată, de **Principiile fundamentale ale Națiunilor Unite** care prevăd în alineatul 13: „*Promovarea judecătorilor, oriunde există un astfel de sistem, trebuie să aibă la bază factori obiectivi, în special calificarea profesională, integritatea și experiența.*”

Aceeași preocupare pentru aplicarea unor standarde obiective cu privire la cariera judecătorilor vine și din partea Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), care a luat notă de marea diversitate a metodelor prin care sunt numiți judecătorii, cerința pentru toate statele fiind aceea numirile să fie făcute „pe bază de merit”, recomandând autorităților din statele membre responsabile de numiri și promovări și care oferă consultanță referitor la acestea să introducă și să aplice criterii obiective, în scopul garantării că selectarea și cariera judecătorilor „se bazează pe merite, ținând cont de pregătirea profesională, integritate, capacitate și eficiență”

Organele de numire - Aspectele legate de criteriile de numire și de promovare sunt în strânsă legătură cu cele legate de organismele de numire, documentele europene stipulând în mod expres cerințe și cu privire la procesul de selecție a judecătorilor. Comisia de la Veneția subliniază faptul că o metodă adecvată pentru garantarea independenței puterii judecătorești este crearea unui consiliu judiciar independent care să aibă un rol determinant asupra deciziilor privind numirea și cariera judecătorilor. Se recomandă statelor să aibă în vedere constituirea unui astfel de organism acolo unde el nu există încă, în toate cazurile fiind necesar ca acest consiliu să aibă o componență pluralistă, unde **judecătorii să reprezinte o parte importantă, dacă nu chiar majoritară**, iar cu excepția membrilor de drept, acești judecători trebuie aleși sau numiți de către colegii lor.

Recomandarea Nr. 94(12) vine în susținerea acestor idei, în acest sens fiind precizat: „*Autoritatea competentă să decidă cu privire la selectarea și cariera judecătorilor trebuie să fie independentă față de guvern și administrație. Pentru a garanta independența sa, normele trebuie să prevadă că, de exemplu, membrii săi sunt selectați de puterea*

judecătorească și că autoritatea însăși decide asupra propriilor reguli procedurale”.

Necesitatea intervenției unei instanțe independente față de puterea executivă și de puterea legislativă pentru orice decizie care afectează selectarea, recrutarea, desemnarea, desfășurarea carierei sau încetarea funcțiilor unui judecător a fost reiterată și de **Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor**. Atât în Raportul privind Independența Sistemului Judiciar, cât și în cel privind Numirile Judiciare Comisia subliniază că nu trebuie permisă vreo ingerință din exterior, care să vină din partea persoanelor care nu aparțin puterii judecătorești, idea centrală a acestor rapoarte fiind, cu privire la acest aspect, aceea că pentru a asigura independența judecătorilor este necesar ca din organismele de numire să fie în cea mai mare parte alcătuite din judecători, pentru o abordare cât mai obiectivă a procesului de selecție și de promovare a acestora. În susținerea acestui deziderat, **Raportul privind independența sistemului judiciar partea I: Independența judecătorilor** prevede faptul că CCJE pledează în favoarea implicării unui organism independent: „*CCJE a estimat că, în ceea ce privește Carta Europeană, - în măsura în care a susținut intervenția unei autorități independente compusă într-o mare măsură din reprezentanți ai judecătorilor aleși în mod democratic de către judecători - aceasta merge într-o bună direcție, pe care CCJE a dorit să o recomande. Acest fapt este, în mod special, important pentru țările care nu au sisteme democratice solide și de tradiție.*”

Remarcăm preocuparea la nivel european în ceea ce privește organele de numire a acestora, cerințele ca acest proces de selecție să fie unul transparent și realizat de către un organism judiciar independent fiind reiterate, printre altele, și în rapoartele Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare.

În urma analizei procesului de selecție și de promovare a judecătorilor, constatăm că, în viziunea Comisiei de la Veneția, pentru asigurarea independenței puterii judecătorești este necesar ca un consiliu judiciar independent să aibă un rol determinant în luarea deciziilor privind numirea și cariera judecătorilor, neexistând însă un model unic aplicabil tuturor țărilor. Recomandarea Comisiei este ca statele care încă nu au făcut acest lucru, să ia în considerare instituirea unui consiliu judiciar independent sau a unui organism similar, care trebuie să aibă în toate cazurile o componență pluralistă, condiția fiind ca o parte substanțială, dacă nu chiar o majoritate a membrilor să fie judecători.

Examinând documentele europene am constatat că nu pot fi identificate alte recomandări privind excluderea procurorilor din procesul decizional cu privire la cariera judecătorilor.

2) Cu privire la analiza unor documentelor emise de **Comisia Europeană** în legătură cu separarea deciziei asupra carierei judecătorilor, există doar recomandări cu caracter general referitoare la independența acestora, în acest sens singurele informații regăsindu-se în **Rapoartele Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare**.

Rapoartele recente privind Mecanismul de Cooperare și Verificare au subliniat necesitatea existenței unei proceduri de

selecție transparente și bazate pe merit, ca o modalitate de a se asigura o conducere solidă, de a se evita interferența politicului în numirile în posturi de conducere de nivel superior și de a se sprijini independența sistemului judiciar, nici în aceste rapoarte nefiind făcute mențiuni exprese cu privire la implicarea procurorilor în luarea deciziilor asupra carierei judecătorilor,

Printre recomandările Comisiei se numără existența unor proceduri de numire deschise și bazate pe merit, aspect reiterat în documentele europene analizate anterior. În plus, Comisia consideră că ar trebui să se asigure instituirea în timp util a unor proceduri clare și solide pentru numirile în funcțiile de conducere din cadrul magistraturii, iar pentru aceasta este nevoie ca, înainte cu câteva luni de fiecare procedură, să se stabilească diferitele etape și criteriile care vor sta la baza deciziilor, fiind necesară asigurarea transparenței tuturor procedurilor.

Totodată, se menționează propunerile de modificare a Legii privind statutul magistraților emise de Consiliul Superior al Magistraturii, în vederea modificării sistemului de evaluare și de promovare. Astfel, schimbările sugerate au vizat, printre altele: condițiile de vechime pentru promovare, mărindu-se intervalul de timp necesar pentru ca un judecător să poată fi promovat la o instanță superioară, același lucru fiind propus și în cazul celor care își depun candidatura pentru a ocupa o funcție de conducere în cadrul judecătorilor, tribunalelor și curților de apel; existența unei corelări între evaluarea judecătorilor și anumiți indicatori privind eficiența și calitatea activității instanțelor.

3) Referitor la reglementările statelor europene în domeniul carierei judecătorilor, prezintă relevanță dispozițiile din **Franța și Italia**, acestea fiind, după cum urmează:

În Franța:

Ca și în sistemul de drept românesc, judecătorii de instanță nu sunt subordonați ierarhic autorității superioare și beneficiază de garanția de inamovibilitate, adică nu pot fi numiți într-un post nou fără acordul lor. Garantul independenței judiciare este, la fel ca în România, Consiliul Superior al Magistraturii, structura și rolul acestuia fiind prevăzute în art. 65 din Constituție.

Format dintr-o secție de judecători și una pentru procurori, Consiliul Superior al Magistraturii din Republica Franceză are, printre altele, atribuții în ceea ce privește cariera judecătorilor. În concordanță cu exigențele impuse prin documentele europene analizate anterior, și în sistemul francez promovarea

judecătorilor trebuie realizată nu neapărat în funcție de vechimea în profesie, ci pe bază de merit.

Legea prevede faptul că nicio numire sau promovare a unui judecător francez nu poate avea loc fie fără a exista o propunere din partea CSM, fie fără avizul conform al acestuia.

În ceea ce privește promovarea judecătorilor la Curtea de Casație, la nivel constituțional se precizează că este necesară propunerea Consiliului Superior al Magistraturii a unor candidați, aceștia urmând să fie evaluați de către secția de judecători prin examinarea dosarului acestora, urmată de un interviu. Acesta din urmă este considerat ca fiind elementul determinant al alegerii candidatului, întrucât reflectă în mod direct motivația sa profesională și oferă, totodată, o garanție a unei proceduri transparente, care îi permite magistratului să își exprime opinia în fața Consiliului. În urma analizei candidaturii judecătorului la nivelul CSM, acesta trimite propunerea Președintelui Republicii, în vederea promovării acestuia la Curtea de Casație.

În Italia:

La fel ca în sistemele românesc și francez, este consacrată independența autorității judecătorești față de puterea legislativă și executivă, iar accederea în profesie se face pe bază de concurs. Autonomia față de executiv presupune interdicția oricărei intervenții în cariera magistraților, și, în acest sens, Constituția atribuie, în baza art.105, sarcini Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la numirea, transferul, promovarea, aplicarea măsurilor disciplinare judecătorilor.

Criteriul promovării pe baza de merit există și aici, însă, prin Legile din 25 iulie 1966 și 20 decembrie 1973, a fost eliminat concursul ca și modalitate de promovare, aceasta urmând a se face în funcție de vechimea în profesie a judecătorului. Decizia de promovare aparține Consiliului Superior al Magistraturii, în urma unei consultări a consiliului judiciar competent.

După cum se poate observa, reglementările sus-menționate sunt, în cea mai mare măsură, asemănătoare cu cele din România, rolul esențial în cariera judecătorilor avându-l Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței justiției.

Cerința numirii și promovării judecătorilor de către un organism independent, format în cea mai mare parte, chiar și în totalitate, dacă este posibil, din judecători în urma unui proces de selecție obiectiv se regăsește în majoritatea statelor europene, pe această cale urmărindu-se eliminarea oricăror ingerințe în cariera judecătorilor și, implicit, apărarea independenței puterii judecătorești.

ADUNAREA GENERALĂ A REȚELEI EUROPENE A CONSILIILOR JUDICIARE (RECJ)

VARȘOVIA
1-3 Iunie 2016

DECLARAȚIA DE LA VARȘOVIA privind viitorul justiției în Europa

RECJ s-a întrunit la Varșovia în Adunarea Generală între 1 și 3 iunie 2016, ocazie cu care cele două consilii judiciare din Grecia au fost alese ca membri cu drepturi depline ai RECJ.

Având în vedere că RECJ

- (i) A facilitat grupurilor de dialog ale RECJ să creeze cadrul necesar membrilor și observatorilor să dezvolte soluții practice cu privire la problemele cele mai presante referitoare la independența și responsabilitatea sistemelor judiciare;
- (ii) A identificat elementele care sunt necesare unui proces decizional de calitate și va încerca identificarea unor indicatori de calitate a actului de justiție și a sistemului de justiție care vor fi folosite în evaluarea (măsurarea) calității justiției în vederea îmbunătățirii acesteia în rândul țărilor membre și candidate UE;
- (iii) A stabilit bune practici în ce privește participarea reprezentanților din afara sistemului judiciar și ai societății civile în activitatea consiliilor judiciare și a organismelor echivalente, dar și în ce privește implicarea consiliilor judiciare în procesul de finanțare a sistemelor judiciare din Europa;

Membri și observatorii Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare reuniți la Varșovia între 1 și 3 iunie DECLARĂ următoarele:

1. Un consiliu judiciar sau un organ echivalent de guvernare ar trebui să participe în procesul de evaluare a calității justiției prin:
 - definirea unui cadru calitativ care să stabilească indicatorii, inclusiv criterii pentru aprecierea și evaluarea calității justiției;
 - definirea metodelor prin care calitatea procesului decizional poate fi evaluată, menținută și îmbunătățită;
 - identificarea și implementarea bunelor practici care sporesc încrederea cetățenilor în sistemele judiciare; și

- asigurarea că aceste sisteme de evaluare nu interferează cu independența individuală sau colectivă a magistraților, ori a sistemului de justiție.
2. Referitor la compunerea Consiliilor, cu referire la membrii din afara sistemului judiciar:
 - compunerea Consiliilor Judiciare și a organismelor echivalente ar trebui să includă membri din afara sistemului judiciar, cu reflectarea diversității societății;
 - membrii din afara sistemului judiciar ar trebui să îndeplinească aceleași standarde de integritate, independență și imparțialitate precum judecătorii, dar membrii din afara sistemului judiciar nu ar trebui să fie politicieni sau să includă ministrul justiției;
 - membrii din afara sistemului judiciar ar trebui să aibă același statut și drepturi de vot ca membri din cadrul sistemului judiciar.
 3. În ceea ce privește bugetul sistemului judiciar:
 - stabilirea bugetului ar trebui să fie în mod sistematic și practic liberă de orice interferință politică inadecvată, astfel încât instanțele să fie finanțate pe baza unor criterii obiective și transparente;
 - consiliul Judiciar sau organul echivalent ar trebui să fie implicat îndeaproape în toate etapele procesului bugetar, iar instanțele trebuie să beneficieze de resurse la un nivel care să asigure un sistem de justiție efectiv și eficient;
 - prioritățile bugetare trebuie definite în colaborare cu sistemul judiciar relevant, în acord cu criterii transparente și nu trebuie să dicteze singure procedurile judiciare ce trebuie urmate.
 4. RECJ recunoaște că administrarea sistemelor de justiție din Europa în secolul XXI se va schimba în

mod radical ca urmare a folosirii tehnologiei informației și comunicării. Urmărește folosirea modalităților de soluționare a litigiilor online și a altor tehnologii care să ofere o justiție mai eficientă și mai rapidă și la un cost mai redus tuturor cetățenilor Europei. Vor fi în continuare esențiale pentru RECJ, membrii și observatorii săi menținerea și consolidarea independenței și responsabilității sistemelor judiciare în beneficiul cetățenilor europenei pentru a le asigura un acces efectiv la justiție.

5. RECJ este din ce în ce mai îngrijorată cu privire la faptul că abordarea guvernului Turciei referitoare la transferul, suspendarea, excluderea din profesie și investigarea unor judecători nu este în acord cu principiile independenței justiției. Solicită executivului

și Consiliului Judiciar din Turcia să acorde atenție principiilor potrivit cărora judecătorii sunt inamovibili și ar trebui transferați sau excluși din profesie doar în împrejurări prevăzute de lege, în urma unor proceduri transparente derulate de un organism independent ale cărui decizii fac obiectul unei revizuirii sau căi de atac.

6. În legătură cu evoluția situației din Polonia, RECJ subliniază importanța respectării de către executiv a independenței sistemului judiciar și luării unor măsuri de reformă a sistemului judiciar doar după o consultare adecvată a Consiliului Judiciar și a judecătorilor.
7. RECJ va continua monitorizarea evoluțiilor din Turcia și Polonia pentru a se asigura că principiile de bază ale independenței sistemului judiciar sunt respectate.

STATISTICĂ JUDICIARĂ RELEVANTĂ PENTRU ANUL 2016

Cristian IONIȚĂ

CUPRINS

I. Introducere	159
II. Date statistice privind activitatea instanțelor judecătorești	159
II.1. Volumul de activitate la nivelul instanțelor judecătorești	159
II.1.1. Volumul de activitatea la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție	161
II.1.2. Volumul de activitate la nivelul curților de apel	167
II.1.3. Volumul de activitate la nivelul tribunalelor	172
II.1.4. Volumul de activitate la nivelul judecătoriilor	182
II.2. Încărcătură pe judecător și încărcătura pe schemă	186
II.2.1. Încărcătura la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție	186
II.2.2. Încărcătura la nivelul curților de apel	187
II.2.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor	187
II.2.4. Încărcătura la nivelul judecătoriilor	189
II.3. Operativitatea în soluționarea cauzelor	190
II.3.1. Operativitatea la nivelul ICCJ	191
II.3.2. Operativitatea la curțile de apel	191
II.3.3. Operativitatea la tribunale	192
II.3.4. Operativitatea la nivelul judecătoriilor	193
II.4. Analiza activității instanțelor din perspectiva indicatorilor de eficiență	193
II.5. Indicii de atacabilitate și desființare a hotărârilor judecătorești	196
II.6. Durata de soluționare a cauzelor	198
III. Date statistice privind activitatea parchetelor	200
III.1. Volumul de activitate la nivelul parchetelor	200
III.1.1. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	200
III.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	201
III.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	202
III.1.4. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii	204
III.2. Încărcătura pe procuror	206
III.2.1. Încărcătura de dosare pe procuror la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	206
III.2.2. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	206
III.2.3. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	207
III.2.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii	208
III.3. Operativitatea soluționării cauzelor	210
III.3.1. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	210
III.3.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	210

III.3.3. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	210
III.3.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătoria	210
III.4. Ponderea achitărilor la nivelul tuturor parchetelor	211
III.5. Ponderea cauzelor restituite de către instanțele de judecată în vederea refacerii urmăririi penale	212
III.6. Plângerile împotriva măsurilor procurorului de netrimite în judecată	212
III.7. Date statistice relevante privind starea infracțională prin prisma activității Parchetelor	213
III.8. Alți indicatori statistici relevanți pentru activitatea procurorilor	218
III.8.1. Activitatea judiciară în materie penală	218
III.8.2. Activitatea judiciară în materie civilă	219
III.8.3 Activitatea de rezolvare a plângerilor, cererilor, memoriilor și sesizărilor cetățenilor	219
IV. Date statistice referitoare la resursele umane la nivelul instanțelor	219
IV. 1. Situația posturilor de judecător, magistrat asistent, personal asimilat din Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și instituțiile subordonate, precum și de personal auxiliar	219
IV.2. Formarea profesională a personalului	225
IV.3. Situația sancțiunilor disciplinare și penale aplicate în anul 2016 pe fiecare categorie de personal	233
V. Date statistice referitoare la resursele umane la nivelul parchetelor	235
V.1. Situația posturilor (de procuror, personal asimilat din Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și instituțiile subordonate, personal auxiliar)	235
V.2. Situația sancțiunilor disciplinare și penale aplicate în cursul anului 2016 pe fiecare categorie de personal	243
VI. Infrastructura instanțelor	244
VII. Infrastructura parchetelor	248

I. INTRODUCERE

Documentul de față își propune să prezinte în principal, situația statistică a activității sistemului de justiție în anul 2016, urmând a reprezenta un instrument în analizele ce vor fi efectuate, în anii următori, cu privire la necesitățile de personal și de infrastructură ale justiției, dar și în scopul identificării unor mecanisme adecvate care să conducă la perfecționarea activității.

Considerăm că o privire generală asupra sistemului de impune inclusiv din perspectiva instanțelor judecătorești și parchetelor, fiind utilă să observăm nu doar în mod punctual activitatea unei instituții ori a alteia, ci și activitatea de justiție în ansamblul său, spre o mai bună înțelegere a necesității unor eforturi conjugate de îmbunătățire a activității.

Așa cum se va vedea în paginile următoare, activitatea judiciară din România este încă foarte intensă: în perioada 2013 – 2016, instanțele au avut pe rol, în fiecare an, un număr de circa 3.000.000 de dosare, în timp ce volumul de activitate al parchetelor în aceeași perioadă a fost de asemenea, de peste 3.000.000 lucrări. Raportat la populația țării, datele atestă faptul că un număr foarte ridicat de persoane sunt anual implicate în proceduri judiciare.

Se remarcă în continuare, așadar, necesitatea instituirii unor pârghii eficiente de reducere a numărului de litigii, creșterea calității activității nefiind posibilă în condițiile în care volumul de activitate rămâne foarte ridicat.

Prezentul raport se poate dovedi un instrument util în stabilirea direcțiilor de acțiune pe care noul Consiliul și le propune pe parcursul mandatului 2017 – 2022.

II. DATE STATISTICE PRIVIND ACTIVITATEA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

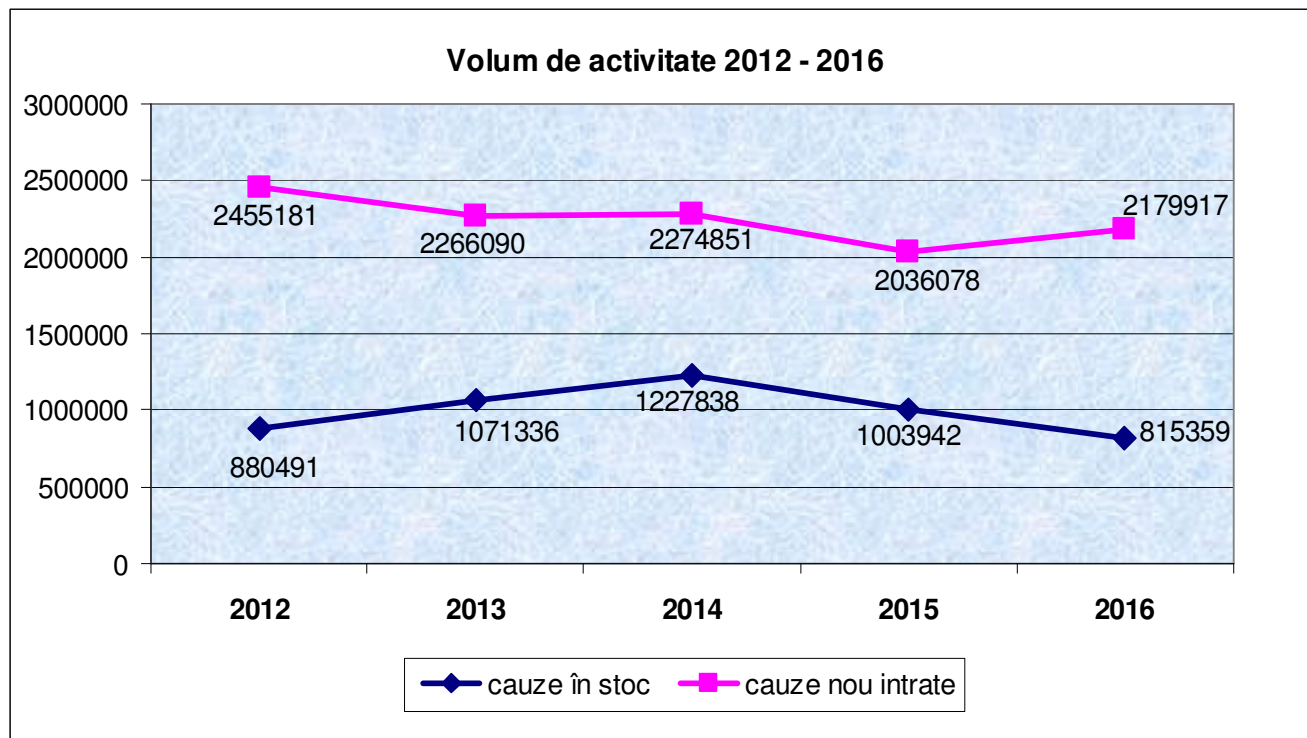
II.1. Volumul de activitate la nivelul instanțelor judecătorești

Volumul total de activitate

În perioada de referință, la nivel național s-a înregistrat un volum total de activitate de **2.995.276** dosare (3.040.020 dosare în anul 2015), ceea ce corespunde unei scăderi cu **1,47 %** comparativ cu perioada anterioară.

Din totalitatea dosarelor înregistrate pe rolul instanțelor naționale, au fost soluționate **2.177.646** cauze în anul 2016 (**2.237.221** cauze în anul 2015), ceea ce reprezintă un procent de soluționare de **72,7 %** (**73,59 %** în perioada anterioară).

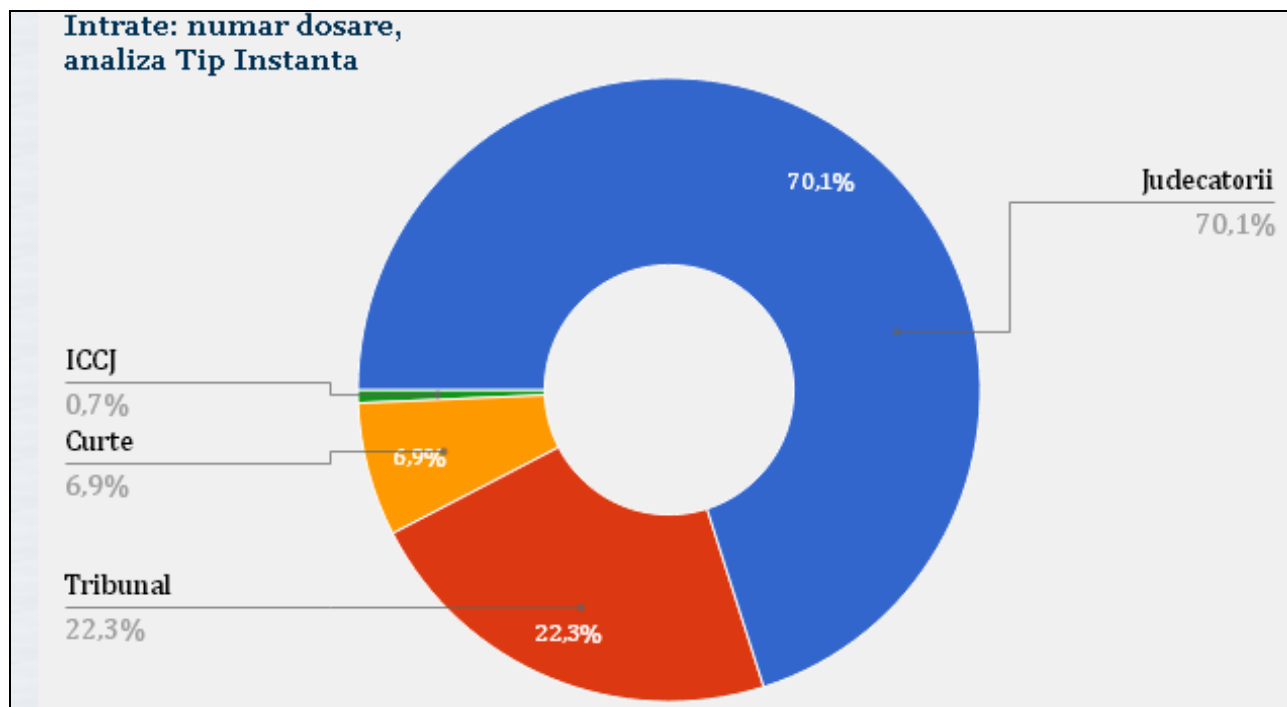
Din punct de vedere grafic, situația stocurilor și a cauzelor nou intrate pe ultimii 5 ani se prezintă după cum urmează:

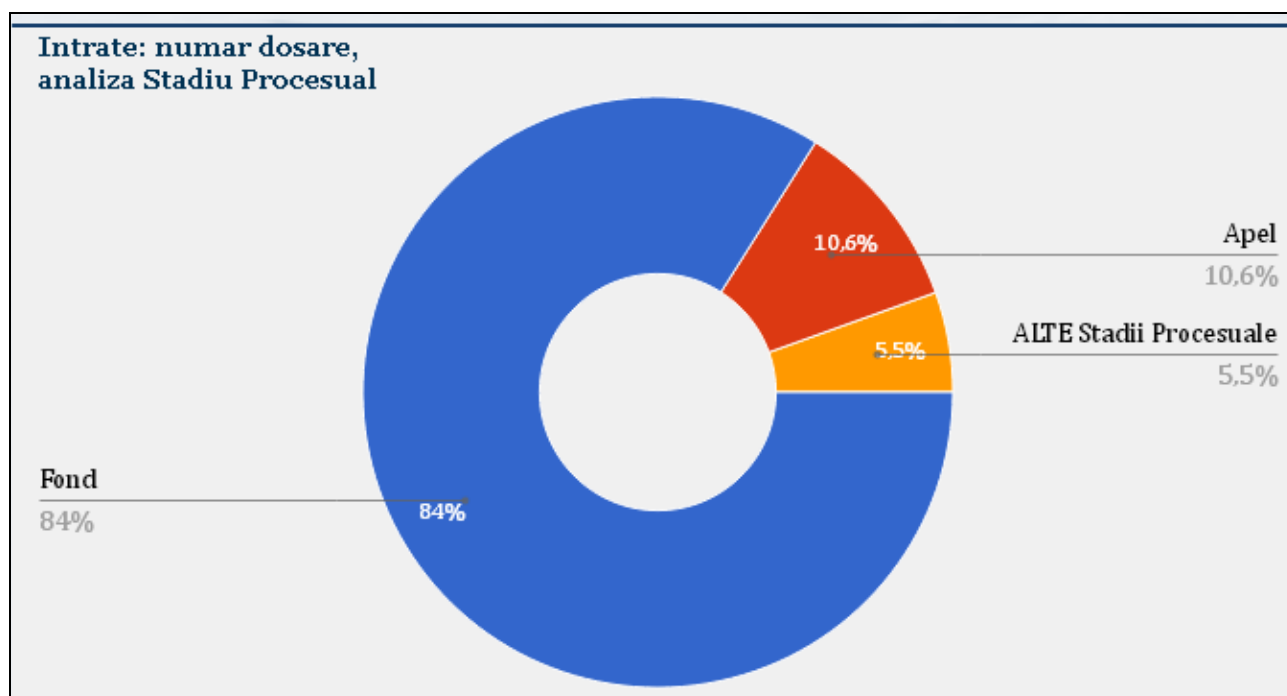
După cum se poate observa, nivelul stocurilor în anul 2016 a scăzut față de anul 2015 cu **188.583** dosare, ceea ce reprezintă o scădere cu **18,78 %**, iar comparativ cu anul 2012 a scăzut cu **65.132** (**7,4 %**).

Nivelul cauzelor nou intrate în anul 2016 a crescut față de anul 2015 cu **143.839** dosare ceea ce corespunde unei creșteri cu **7,06 %**, în timp ce față de anul 2012 a scăzut cu **275.264** dosare (**11,21 %**).

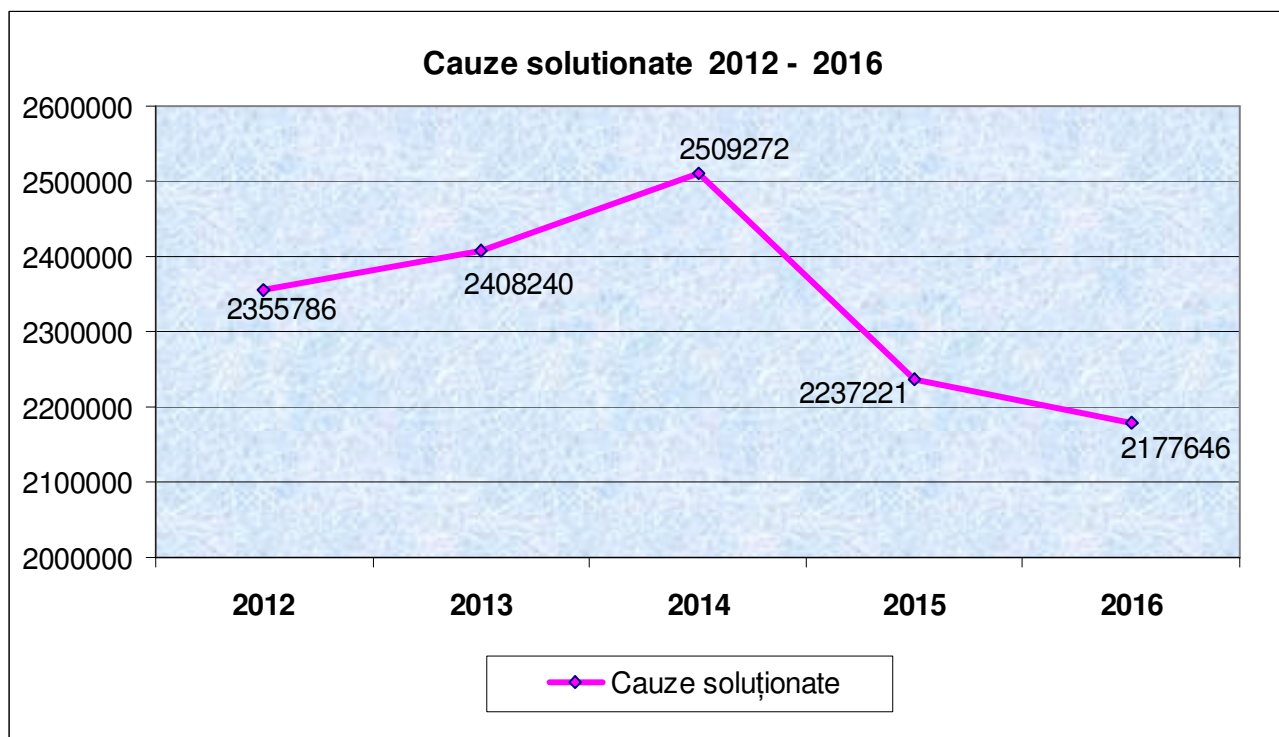
Distribuția cauzelor nou intrate pe tipuri de instanță se prezintă astfel:

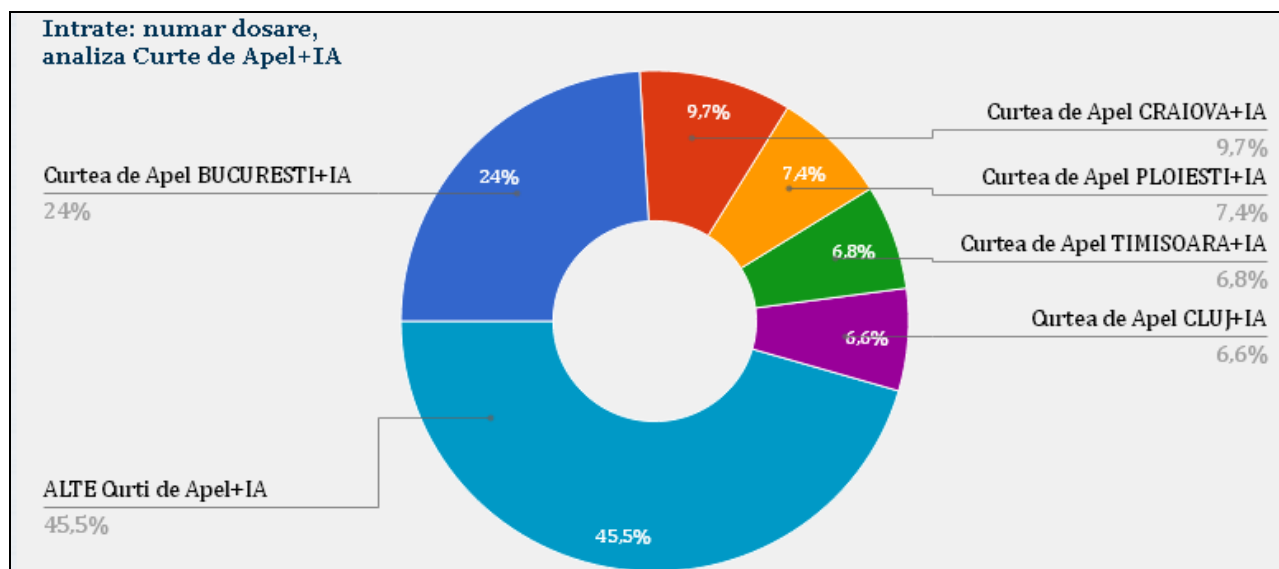
De asemenea, sub aspectul stadiilor procesuale, situația la nivel național se prezintă astfel:

În ceea ce privește numărul dosarelor soluționate, evoluția ultimilor ani se prezintă conform graficului:

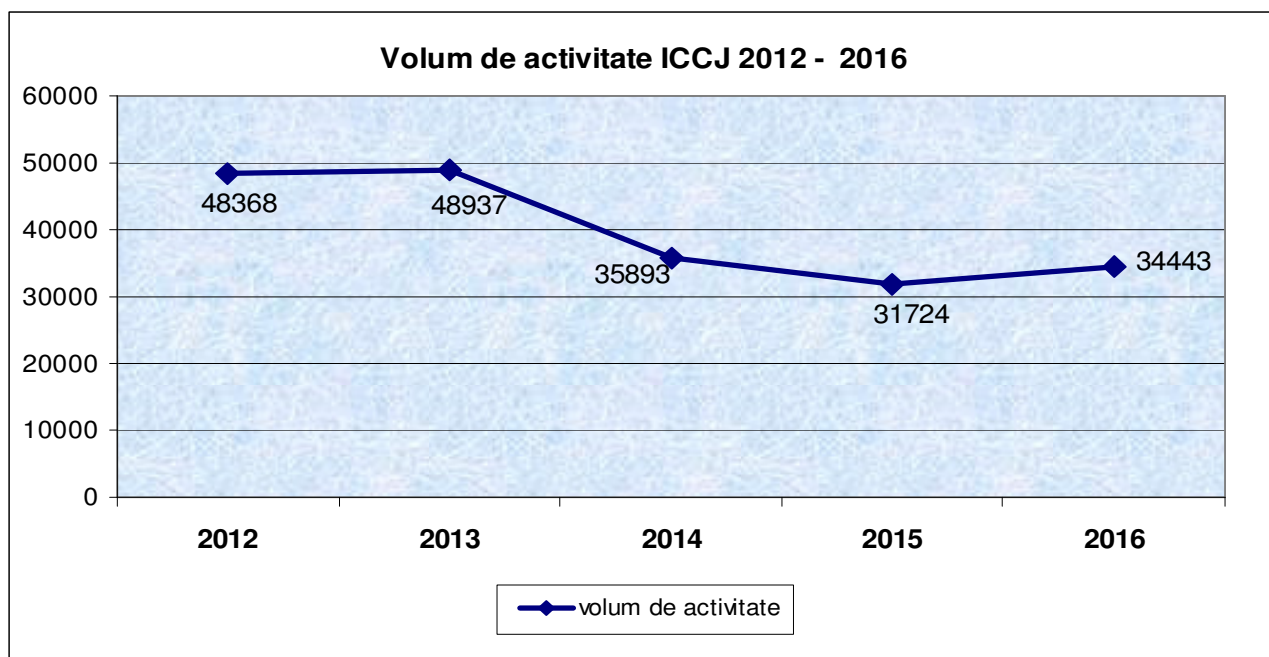
Din punct de vedere al circumscripțiilor, însumând curțile de apel, tribunalele și judecătoriile arondate, cele mai multe dosare nou create în anul 2016 au fost înregistrate în următoarele raze teritoriale:

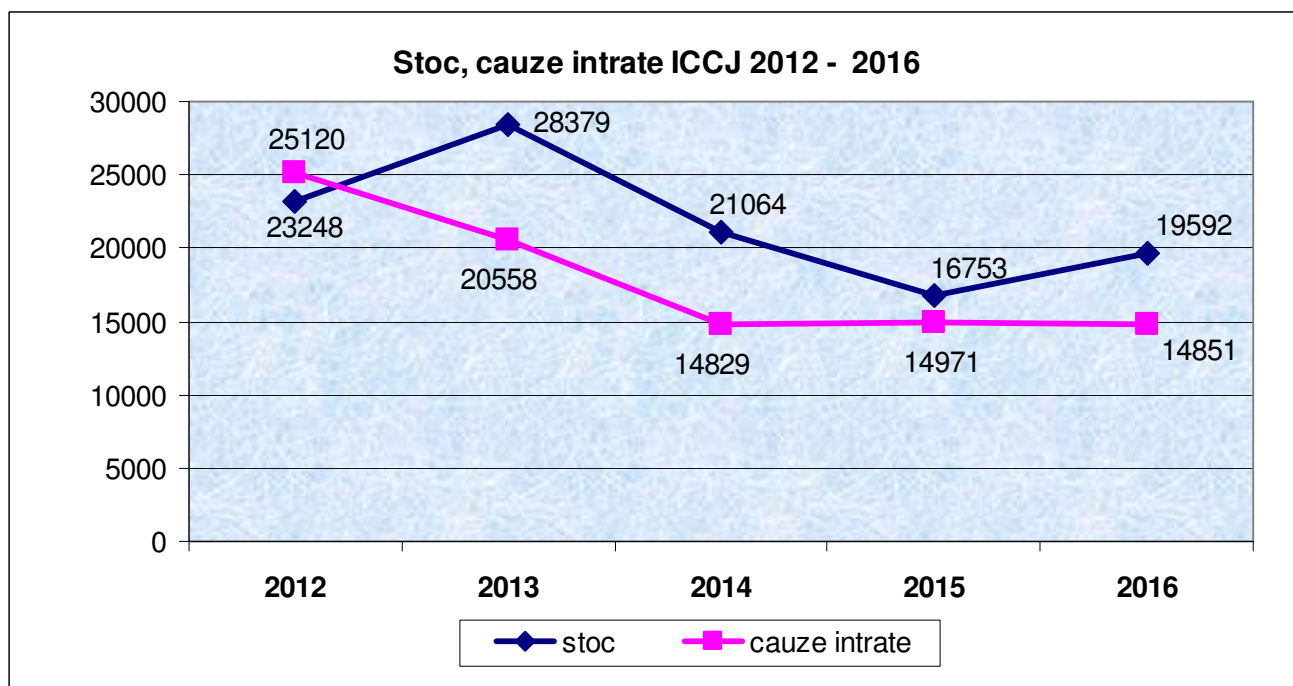
II.1.1. Volumul de activitatea la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție

La nivelul instanței supreme, conform evidențelor Statis, a fost înregistrat la nivelul anului 2016 un număr de **34.443** dosare de soluționat (31.724 dosare de soluționat în anul 2015).

Sub aspect grafic, evoluția volumului de activitate în cadrul ultimilor 5 ani la instanța supremă, se prezintă astfel (valorile ultimilor 3 ani fiind ajustate în funcție de baza de date a aplicației Ecris:

Din punctul de vedere al stocurilor, precum și al cauzelor nou intrate în toată această perioadă, situația se prezintă conform graficului:

În ceea ce privește numărul de cauze nou înregistrate în anul 2016, Înalta Curte de Casație și Justiție a fost investită pe materii după cum urmează (pe toate stadiile procesuale):

Intrate: numar dosare, analiza Materie Juridica

Contencios administrativ și fiscal

38,9%

ALTE Materii Juridice

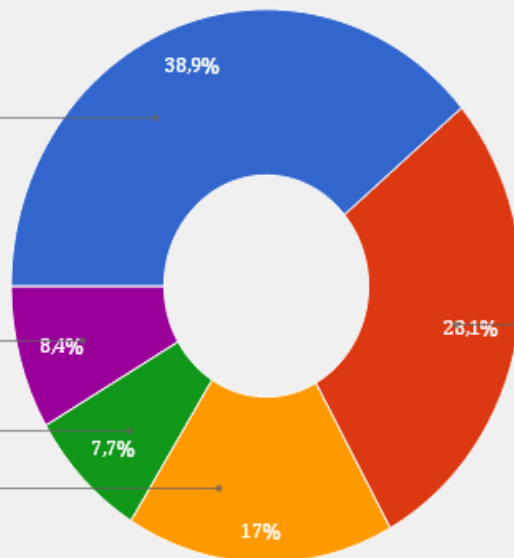
8,4%

Litigii cu profesioniștii

7,7%

Civil

17%

Penal

28,1%

De asemenea, distribuția dosarelor nou create în anul de referință pe stadii procesuale indiferent de materie, se prezintă astfel:

Intrate: numar dosare, analiza Stadiu Procesual

Recurs

48,4%

ALTE Stadii Procesuale

8,5%

Apel

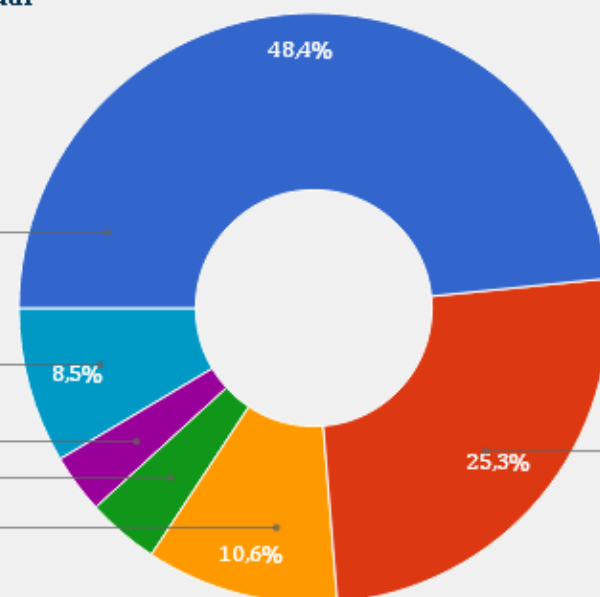
3,2%

Recurs in casație

3,9%

Contestație(NCPP)

10,6%

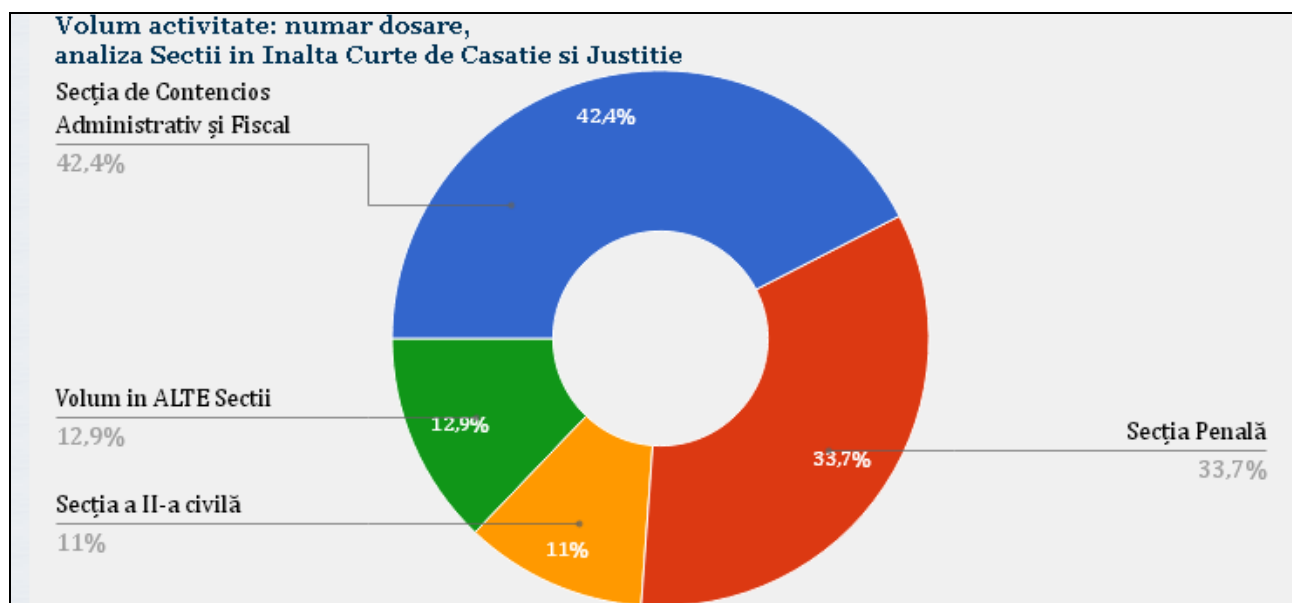
Fond

25,3%

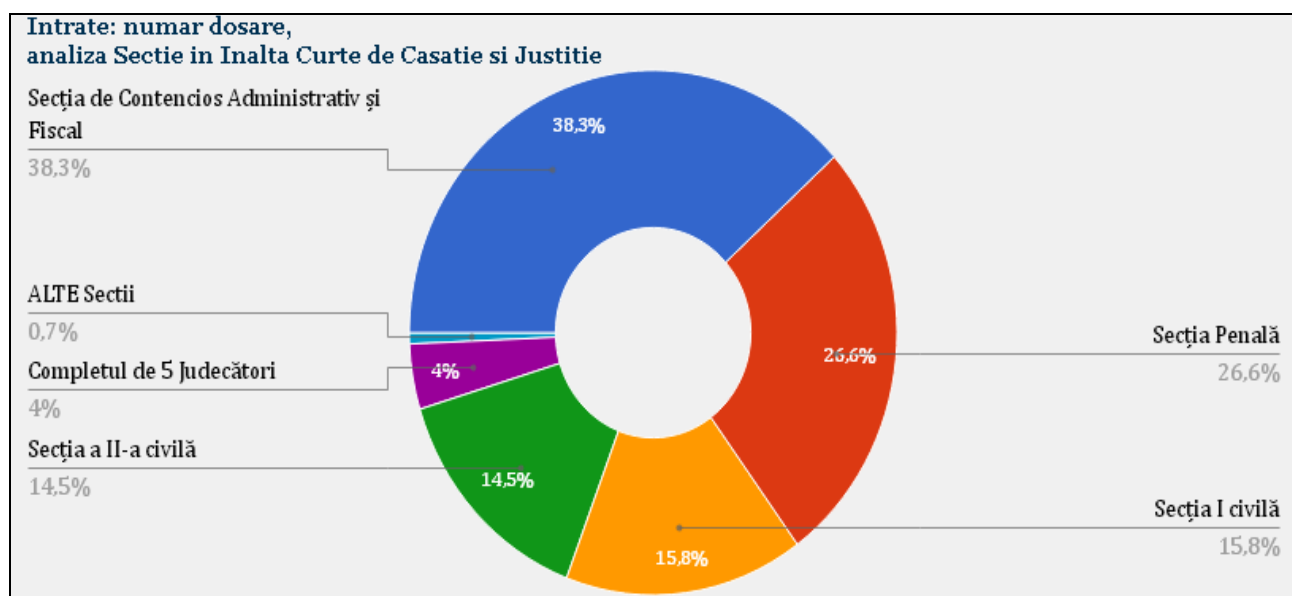
Sub aspectul repartizării **volumului de activitate pe secții**, la nivelul anului 2016 cel mai mare volum a înregistrat **Secția de contencios administrativ și fiscal**, **14.621** cauze (13.289 cauze în 2015), urmată de **Secția penală**, cu **11.607** cauze (9.109 cauze în 2015), **Secția a II-a Civilă** cu **3.781** cauze (4.457 cauze în 2015) și **Secția a I-a Civilă** cu **3.200** dosare (3.944 cauze în 2015).

Completul de 5 judecători a avut în anul 2016 un volum de activitate de **1009** cauze.

Completul de 9 judecători a înregistrat spre soluționare conform evidențelor Statis un **1** dosar.

Din punct de vedere al **cauzelor nou intrate**, comparativ cu anul 2015, **Sectia de contencios administrativ și fiscal** a înregistrat **5.689** dosare (5036 dosare în 2015), **Sectia penală** a înregistrat **3.954** dosare (4.033 dosare în 2015), **Sectia a I-a Civilă** a înregistrat **2.353** dosare (2.666 dosare în 2015) iar **Sectia a II-a Civilă** a înregistrat **2.155** dosare (2.570 dosare în 2015).

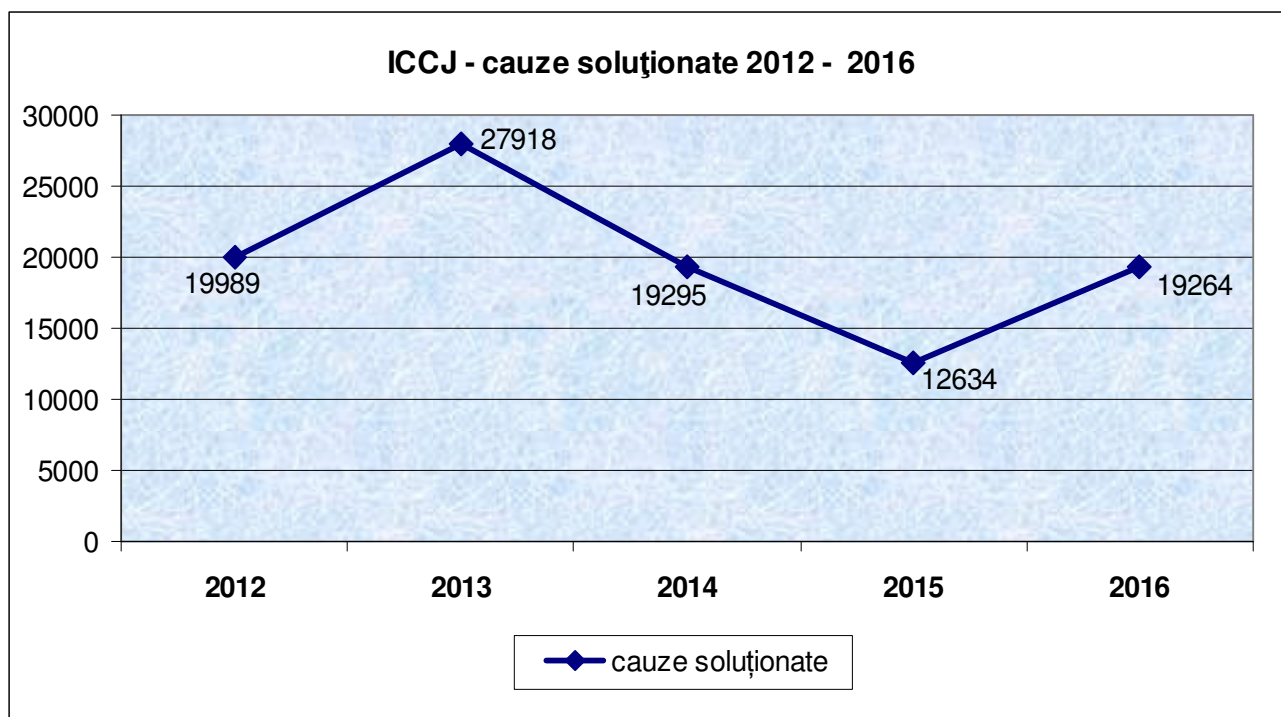

Sub aspectul **stocurilor inițiale**, comparativ cu anul 2015, **Sectia de contencios administrativ și fiscal** a înregistrat **8.932** dosare (8.253 dosare în 2015), **Sectia penală** a înregistrat **7.653** dosare (5.076 dosare în 2015), **Sectia a II-a Civilă** a înregistrat **1.626** dosare (**1.887** dosare în 2015) iar **Sectia a I-a Civilă** a înregistrat **847** dosare (1.278 dosare în 2015).

În cadrul secțiilor a I-a civilă și secția a II-a civilă la nivelul anului 2016 s-a înregistrat o scădere a stocurilor de dosare față de anul 2015, în timp ce la secția de contencios administrativ și fiscal și penală se constată o creștere a stocului de dosare. Nu este însă foarte clar dacă aceste stocuri în creștere sunt cauzate de neînchiderea informatică a unor dosare.

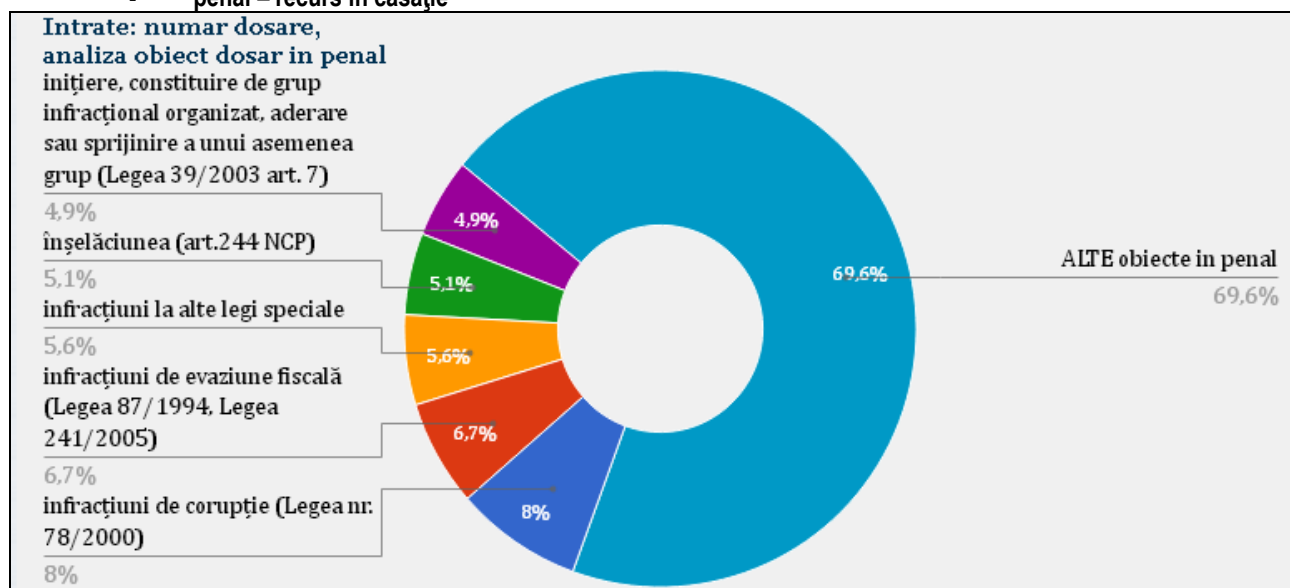
Așadar, din cele **34.443** dosare de soluționat, au fost soluționate **19.264** dosare, ceea ce reprezintă un procent de **55,93** %.

Sub aspectul numărului cauzelor soluționate, în ultimii 5 ani, dinamica se prezintă astfel (valorile ultimilor 3 ani fiind ajustate în funcție de aplicația Ecris):

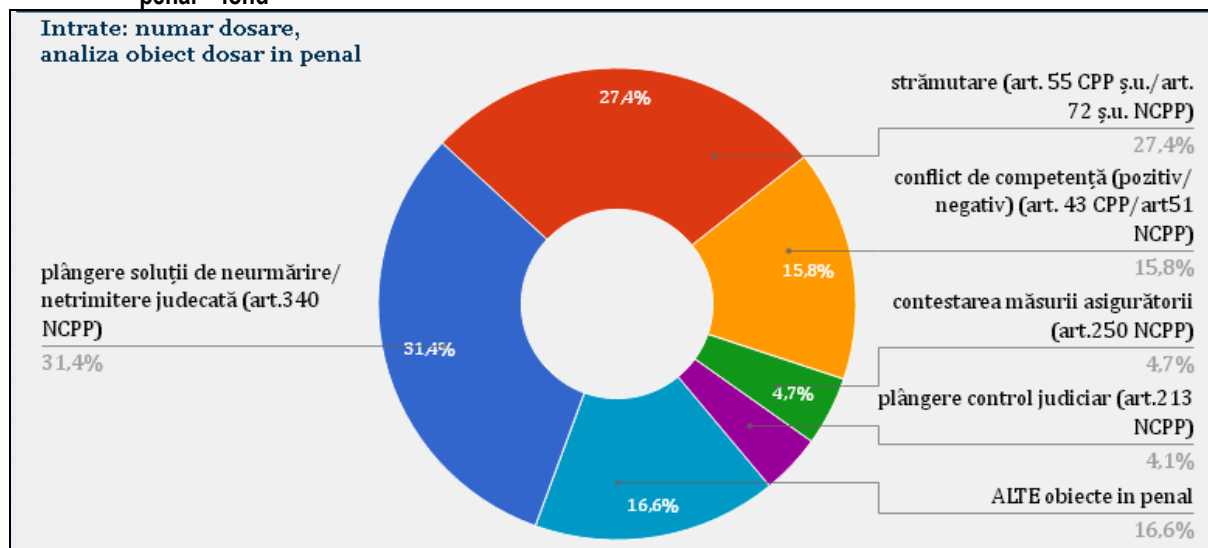

În ceea ce privește situația celor mai frecvente tipuri de cauze pe rolul I.C.C.J., evidențiem câteva materii:

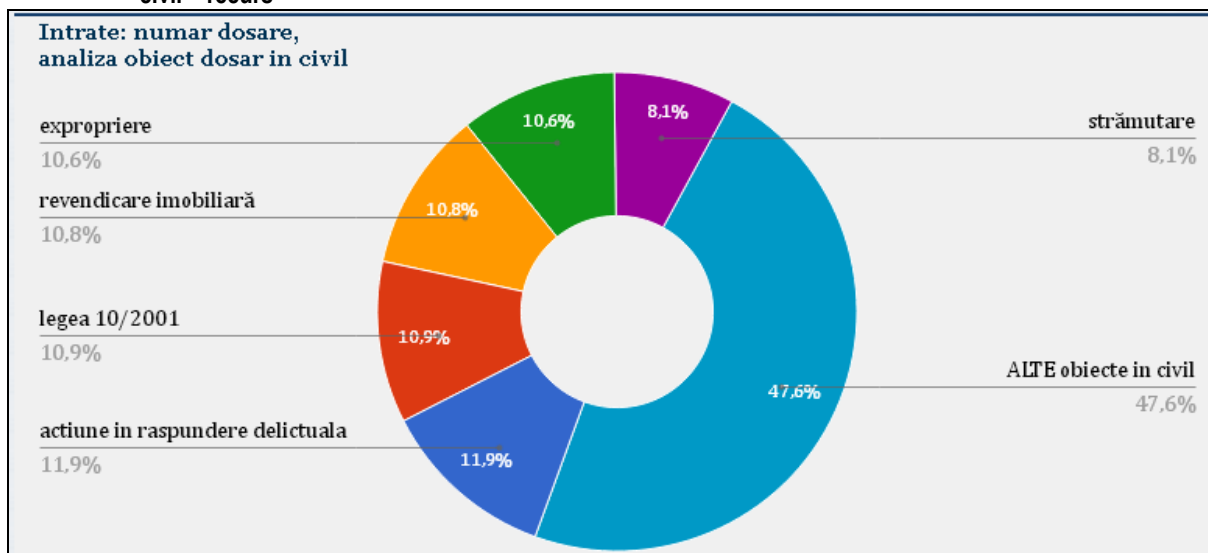
- **penal – recurs in casatie**

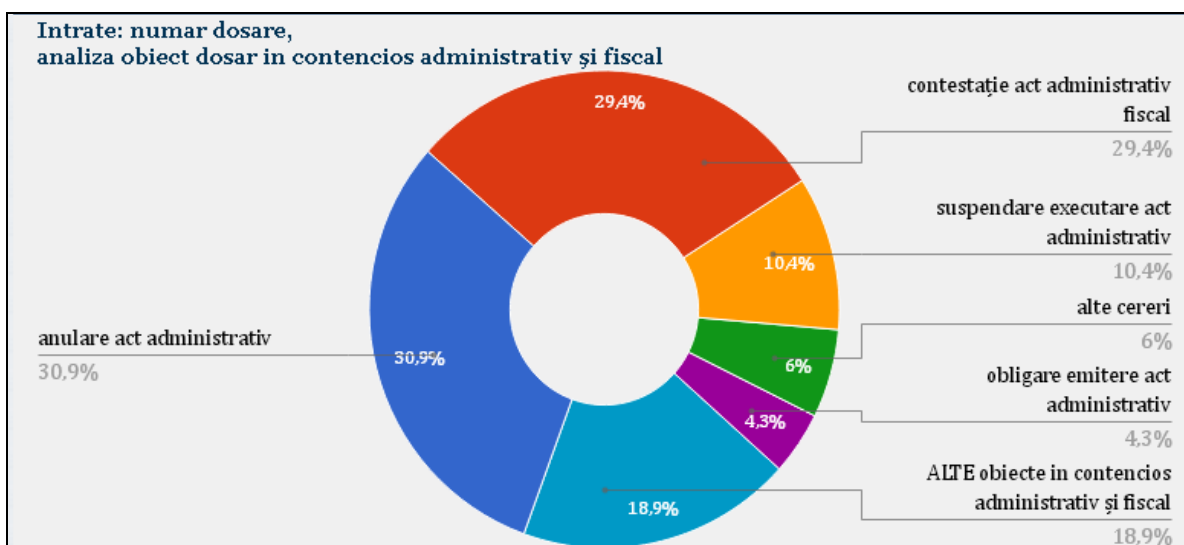
- penal – fond

- civil – recurs

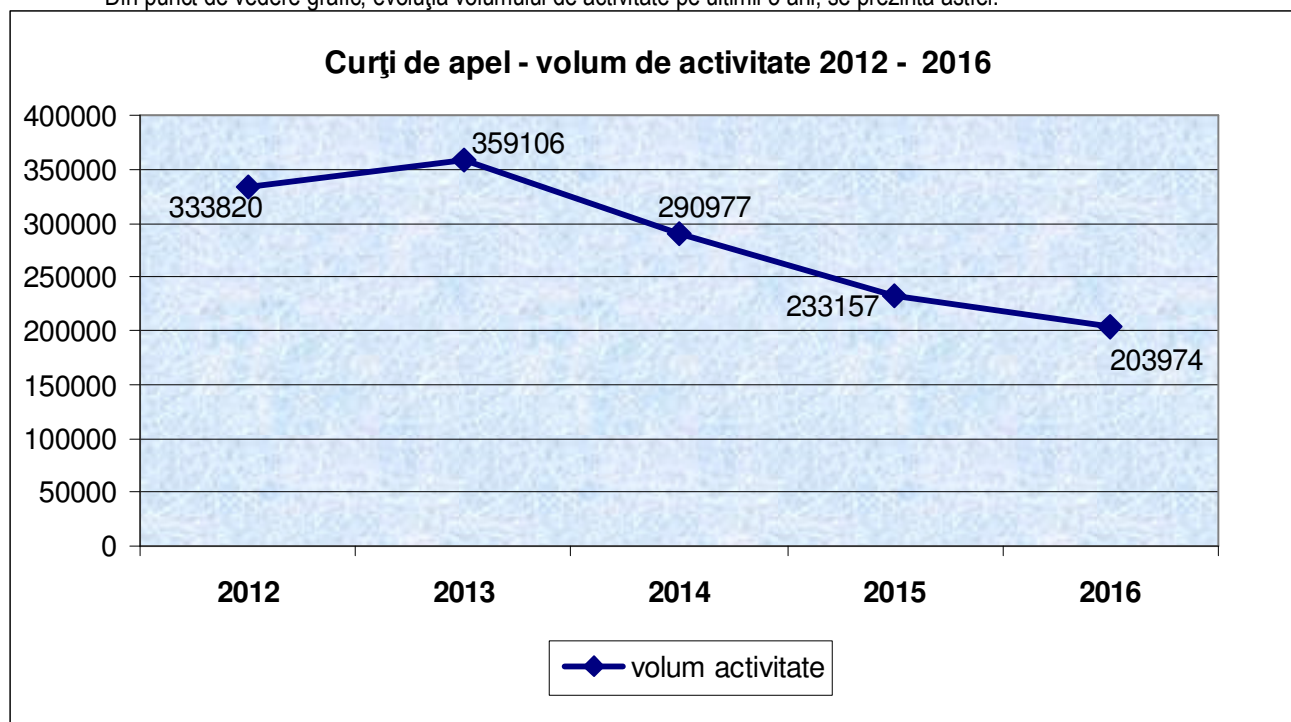
- contencios administrativ și fiscal – recurs

II.1.2. Volumul de activitate la nivelul curților de apel

În anul 2016 volumul de activitate al celor 16 curți de apel, a fost de **203.974** cauze (233.157 cauze în 2015) ceea ce reprezintă o scădere cu **29.183** cauze ce reprezintă **12,52 %** comparativ cu anul 2015.

Din punct de vedere grafic, evoluția volumului de activitate pe ultimii 5 ani, se prezintă astfel:

Comparativ cu anul 2012 se observă că numărul cauzelor de soluționat în 2016 a scăzut cu **129.846** cauze ceea ce reprezintă o scădere cu **38,9 %**.

Sub aspectul dinamicii numărului cauzelor nou intrate și a stocului la început de perioadă pentru același interval, situația grafică se prezintă după cum urmează:

Așadar, în raport cu anul 2015, în anul 2016 se constată o scădere a numărului de cauze nou intrate cu **11.128**, ceea ce reprezintă o scădere cu **7 %** în timp ce nivelul stocurilor a scăzut cu 18.055 cauze ceea ce reprezintă o scădere cu **25 %**.

Distribuția pe materii indiferent de stadiul procesual a dosarelor nou intrate pentru curțile de apel în anul 2016 se prezintă conform graficului:

Intrate: număr dosare, analiza Materie Juridica

Penal

29,6%

Litigii cu profesioniștii

5,6%

Civil

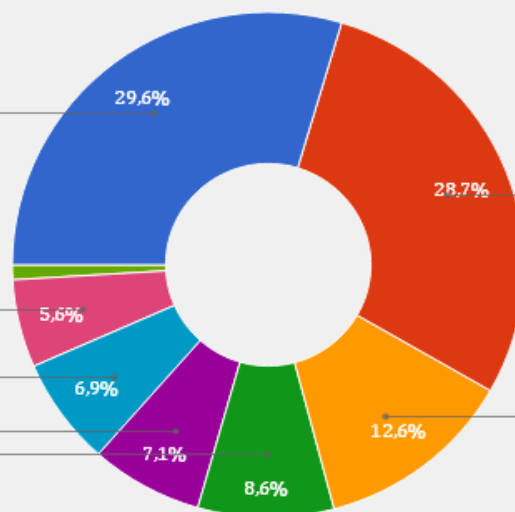
6,9%

Asigurări sociale

7,1%

Faliment

8,6%

Contencios administrativ și fiscal

28,7%

Litigii de muncă

12,6%

De asemenea, distribuția cauzelor nou create pe stadii procesuale indiferent de materie se evidențiază astfel:

Intrate: număr dosare, analiza Stadiu Procesual

Apel

47,2%

ALTE Stadii Procesuale

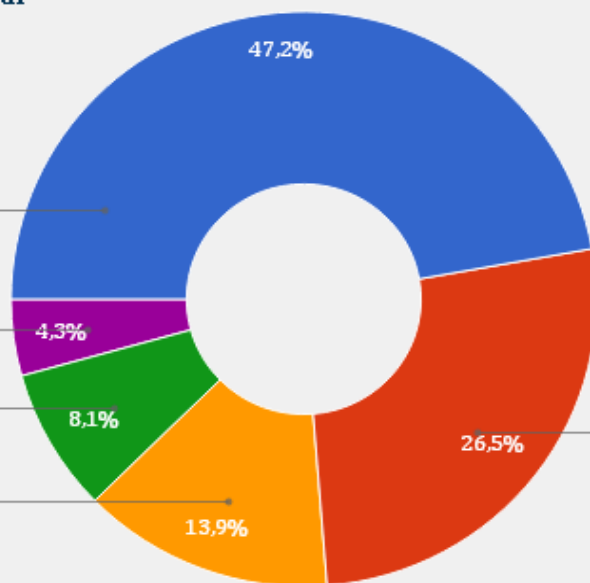
4,3%

Contestație(NCPP)

8,1%

Fond

13,9%

Recurs

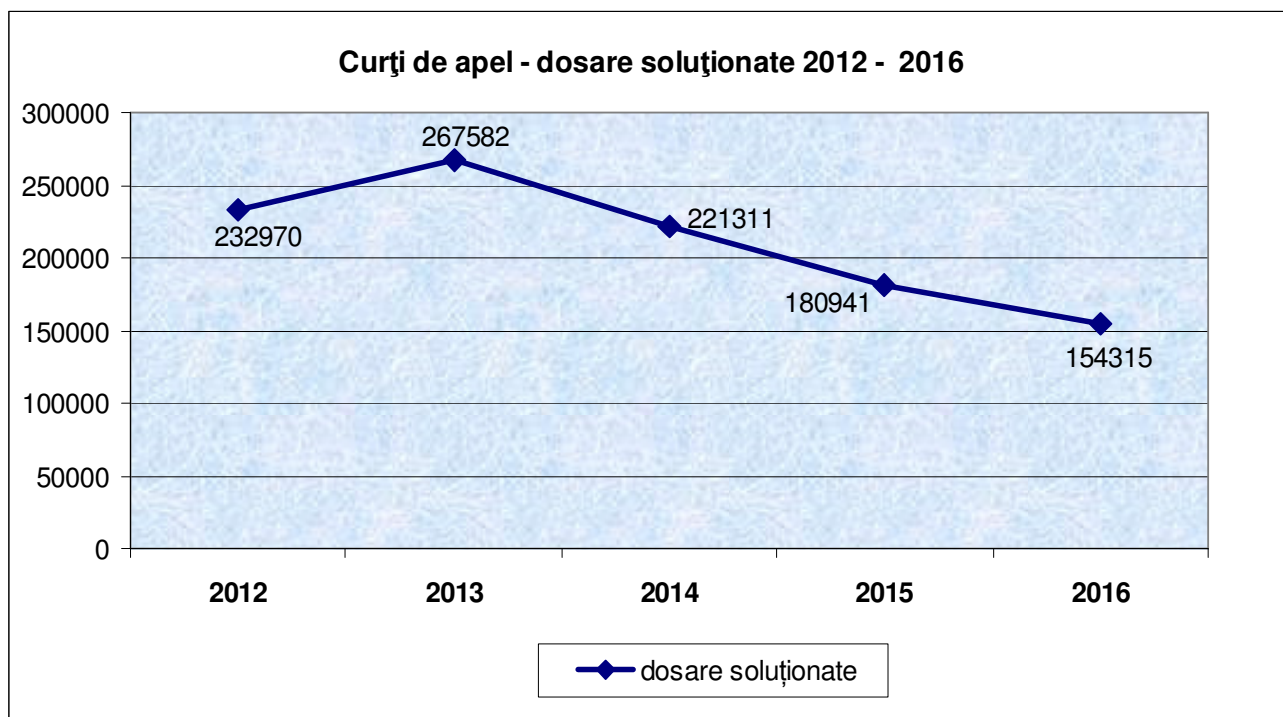
26,5%

Se remarcă, la fel ca și în anii anteriori, unele curți de apel, cu un număr foarte mare de cauze de soluționat comparativ cu celelalte, și anume **Curtea de Apel București** cu **57.483** cauze (62.960 cauze în 2015), **Curtea de Apel Craiova** cu **19.098** cauze (22.178 cauze în 2015), **Curtea de apel Timișoara** cu **14.975** cauze (**18.747** cauze în 2015) și **Curtea de apel Cluj** cu **13.557** cauze (20.246 cauze în 2015).

La polul opus se află **Curtea de Apel Târgu Mureș** care a înregistrat la nivelul anului 2016 un volum de activitate de **5.190** dosare (6.627 cauze în 2015), **Curtea de Apel Brașov** **7.461** dosare (7.371 cauze în 2015) și **Curtea de Apel Suceava** cu un volum de activitate de **7.946** dosare (10.040 dosare în 2015).

Din cele **203.974** cauze înregistrate pe rolul curților de apel în anul 2016, au fost soluționate **154.315** cauze, reprezentând **75,65 %** (77,6 % în anul 2015), rămânând totodată un stoc de **49.659** dosare de soluționat, ce se vor reporta spre soluționare în anul 2017.

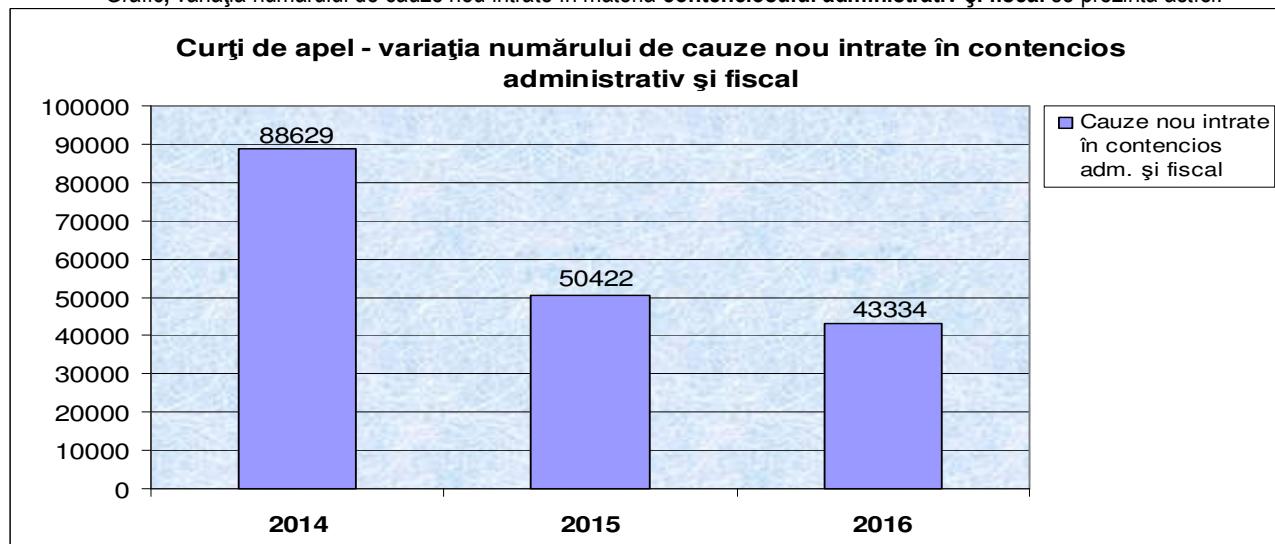
Grafic, situația dosarelor finalizate în ultimii 5 ani se prezintă astfel:

În ceea ce privește cauzele scăderii volumului de activitate, exemplificăm evoluția numărului cauzelor nou intrate, pentru materiile relevante statistic:

Astfel, în materia **contenciosului administrativ și fiscal**, numărul cauzelor nou intrate în anul 2016 a fost de **43.334** dosare (50.422 dosare în 2015 și 88.629 dosare în 2014).

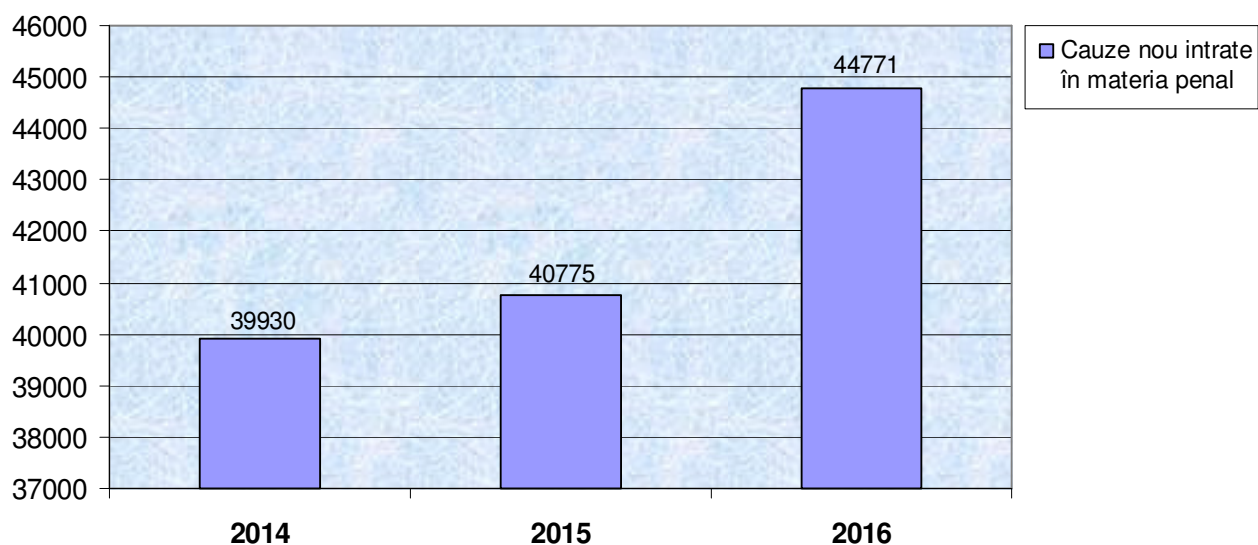
Grafic, variația numărului de cauze nou intrate în materia **contenciosului administrativ și fiscal** se prezintă astfel:

Ponderele materiei contenciosului administrativ și fiscal în totalul cauzelor nou intrate la curțile de apel este de **28,67 %** (31,04 % în anul 2015).

În materie penală, numărul cauzelor nou intrate la curțile de apel în anul 2016 a fost de **44.771** dosare (40.775 dosare în 2015 și 39.930 dosare în 2014).

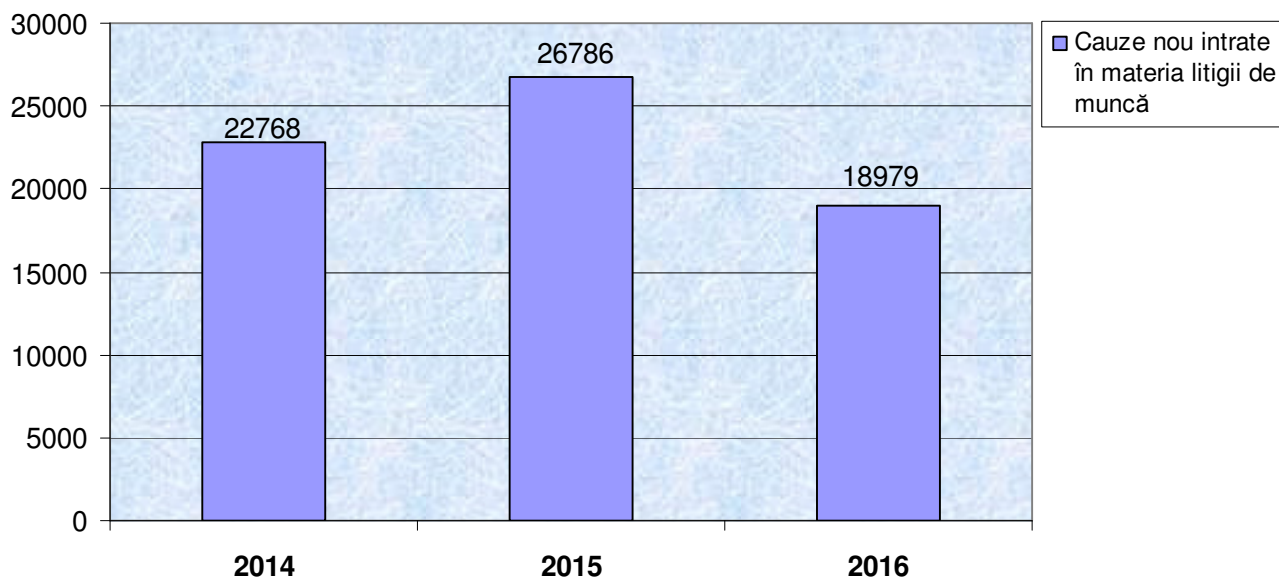
Curți de apel - variația numărului de cauze nou intrate în materia penal

Ponderele cauzelor nou intrate în materie penală în totalul cauzelor intrate la curțile de apel în 2016 a fost de **29,62 %**.

În materia litigiilor de muncă, numărul cauzelor nou intrate la curțile de apel în anul 2016 a fost de **18.979** dosare (26.786 dosare în 2015 și 22.768 dosare în 2014).

Curți de apel - variația numărului de cauze nou intrate în materia litigiilor de muncă

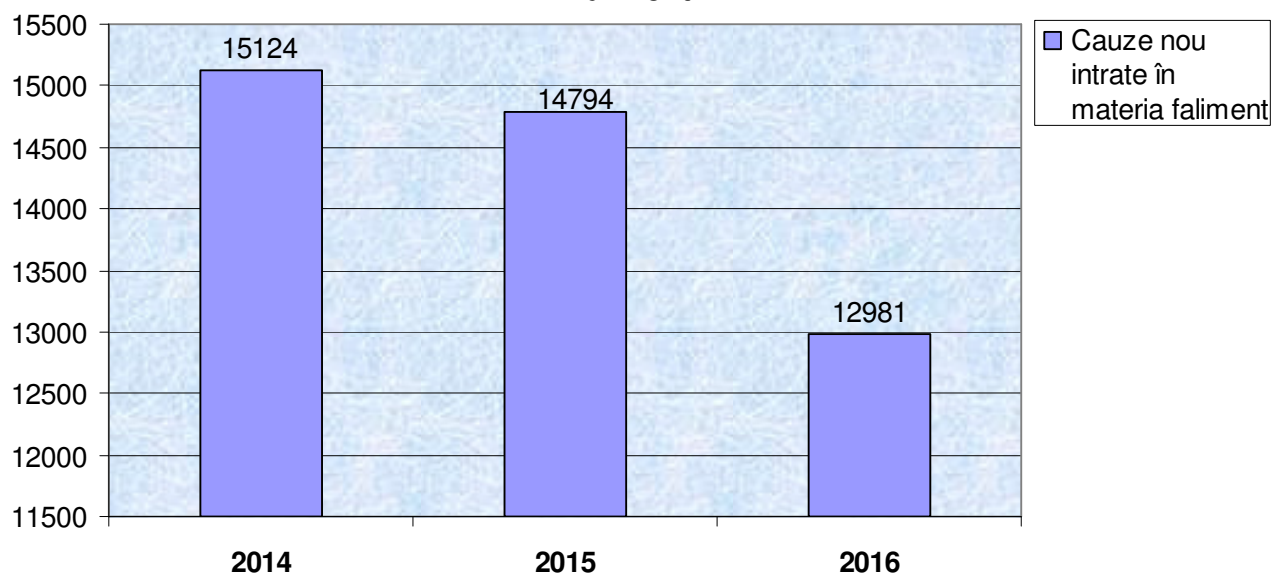

Ponderele cauzelor nou intrate în materia litigiilor de muncă în totalul cauzelor intrate la curțile de apel în 2016 a fost de **12,56 %**.

În materia faliment, numărul cauzelor nou intrate la curțile de apel în anul 2016 a fost de **12.981** dosare (14.794 dosare în 2015 și 15.124 dosare în 2014).

Curți de apel - variația numărului de cauze nou intrate în materia faliment

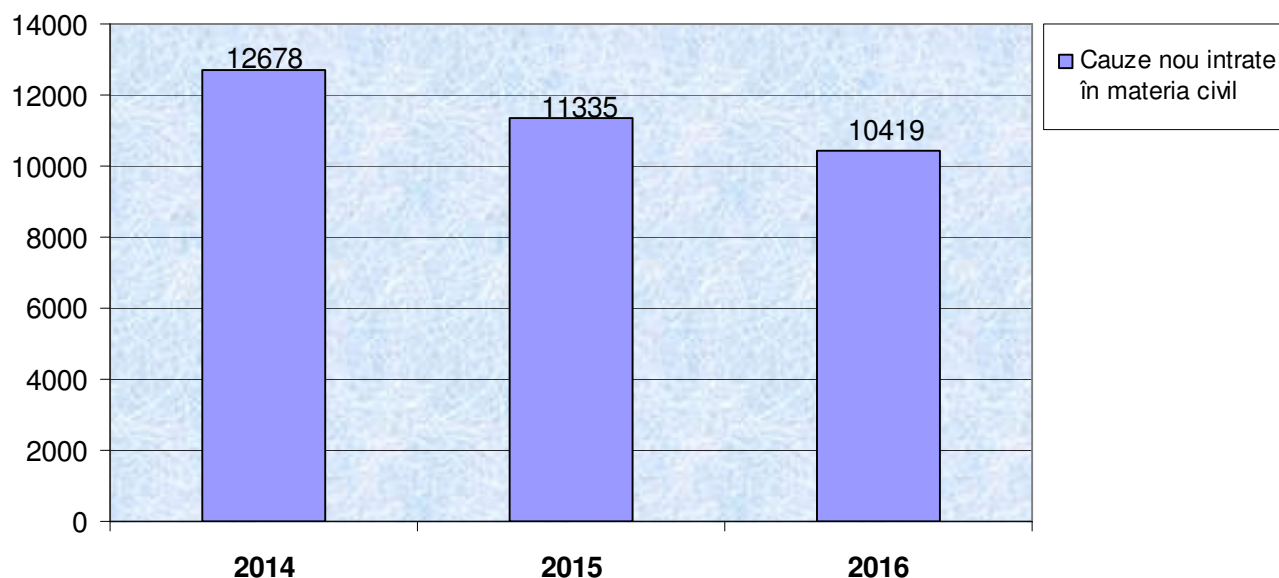

Ponderea cauzelor nou intrate în materia faliment în totalul cauzelor intrate la curțile de apel în 2016 a fost de **8,59 %**.

În materie civilă, numărul cauzelor nou intrate la curțile de apel în anul 2015 a fost de **10.419** dosare (11.335 dosare în 2015 și 12.678 dosare în 2014).

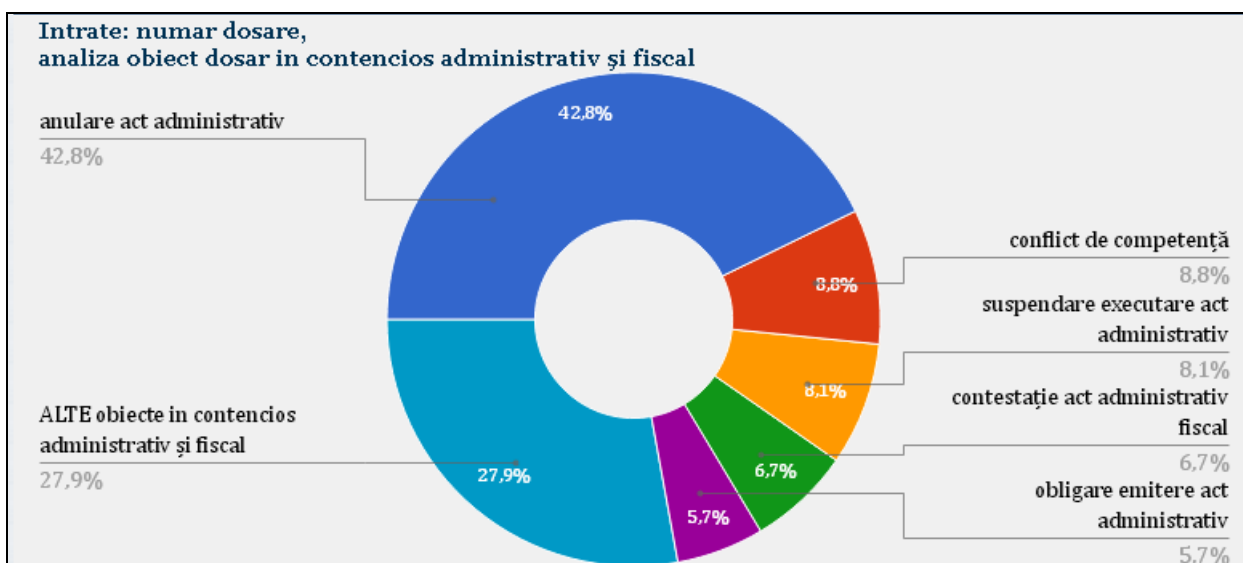
Ponderea cauzelor nou intrate în materie civilă în totalul cauzelor intrate la curțile de apel în 2016 a fost de **6,89 %**.

Curți de apel - variația numărului de cauze nou intrate în materia civil

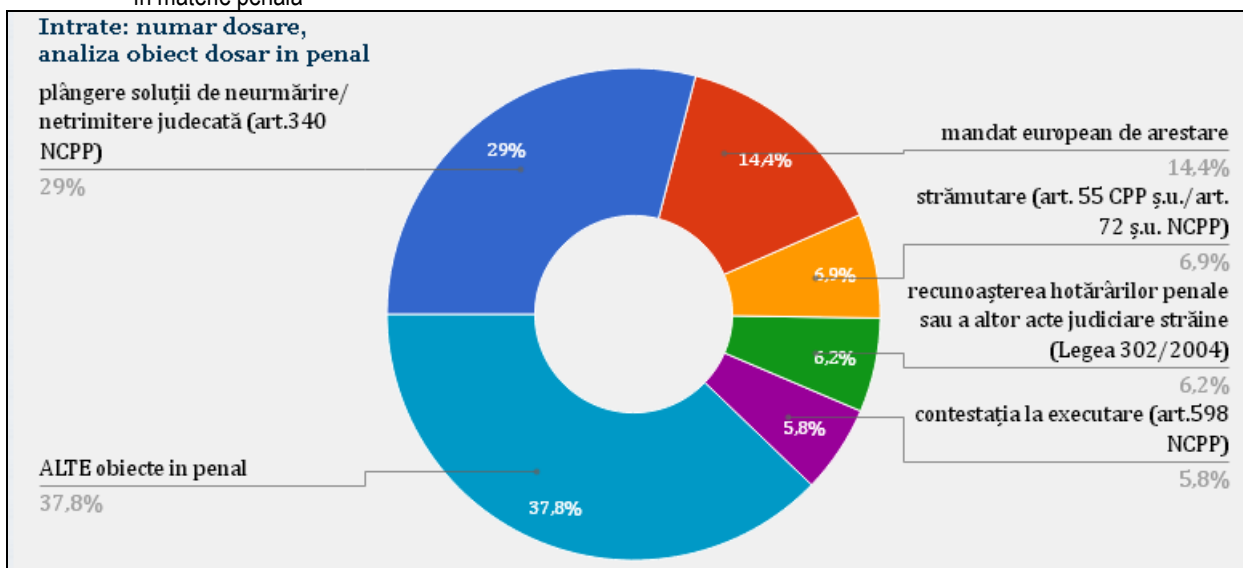

Sub aspectul celor mai frecvente obiecte cu care curțile de apel au fost investite în stadiul procesual fond, acestea se prezintă conform competenței materiale după cum urmează:

- în materia contenciosului administrativ;

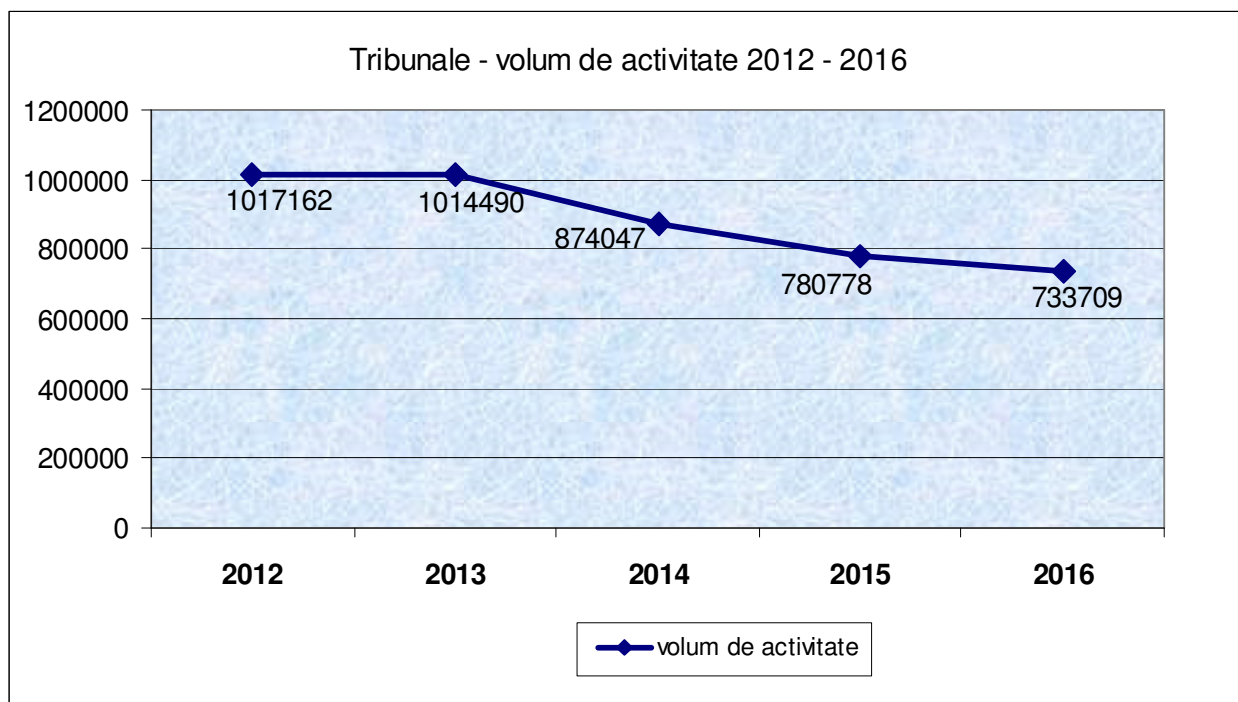

- în materie penală

II.1.3. Volumul de activitate la nivelul tribunalelor

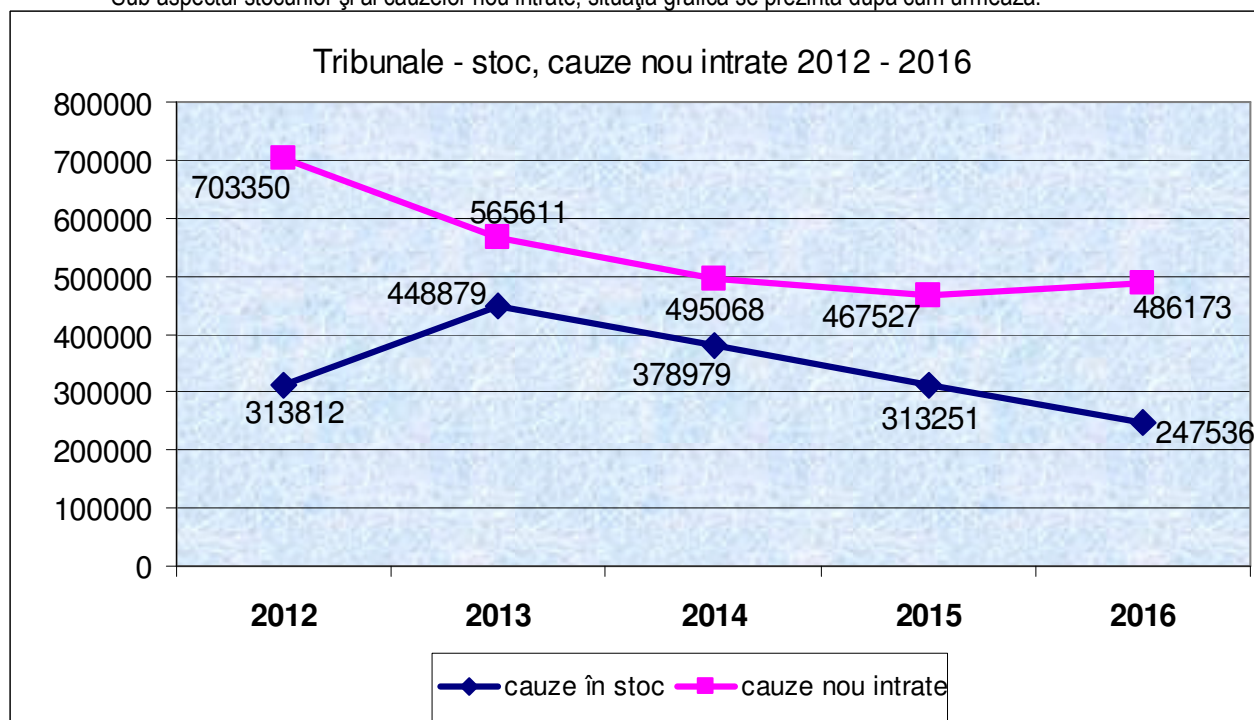
La acest nivel a fost înregistrat un număr de **733.709** cauze de soluționat, în scădere comparativ cu anul anterior. Situația dinamicii volumului de activitate pe ultimii 5 ani se prezintă grafic astfel:

În anul 2016 se înregistrează aşadar o scădere comparativ cu perioada anterioară a cauzelor de soluţionat cu **47.069** cauze, ceea ce reprezintă **6,03 %**.

Faţă de anul 2012 se înregistrează de asemenea o scădere cu **283.453** cauze de soluţionat, ceea ce reprezintă o scădere cu **27,87 %**.

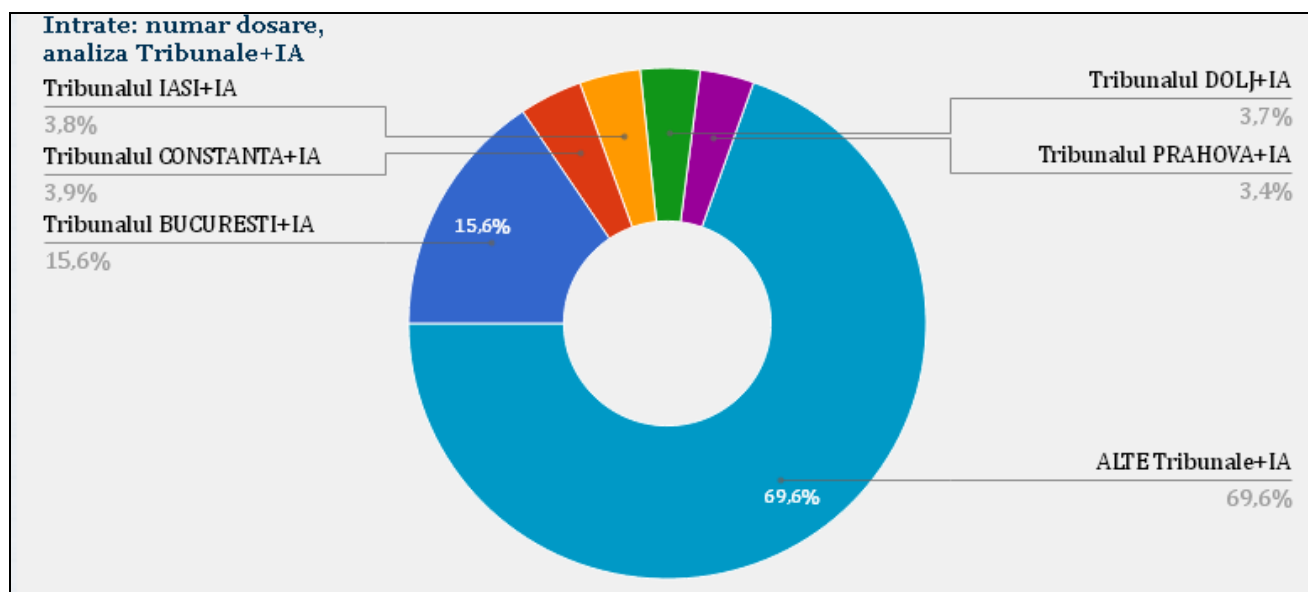
Sub aspectul stocurilor şi al cauzelor nou intrate, situaţia grafică se prezintă după cum urmează:

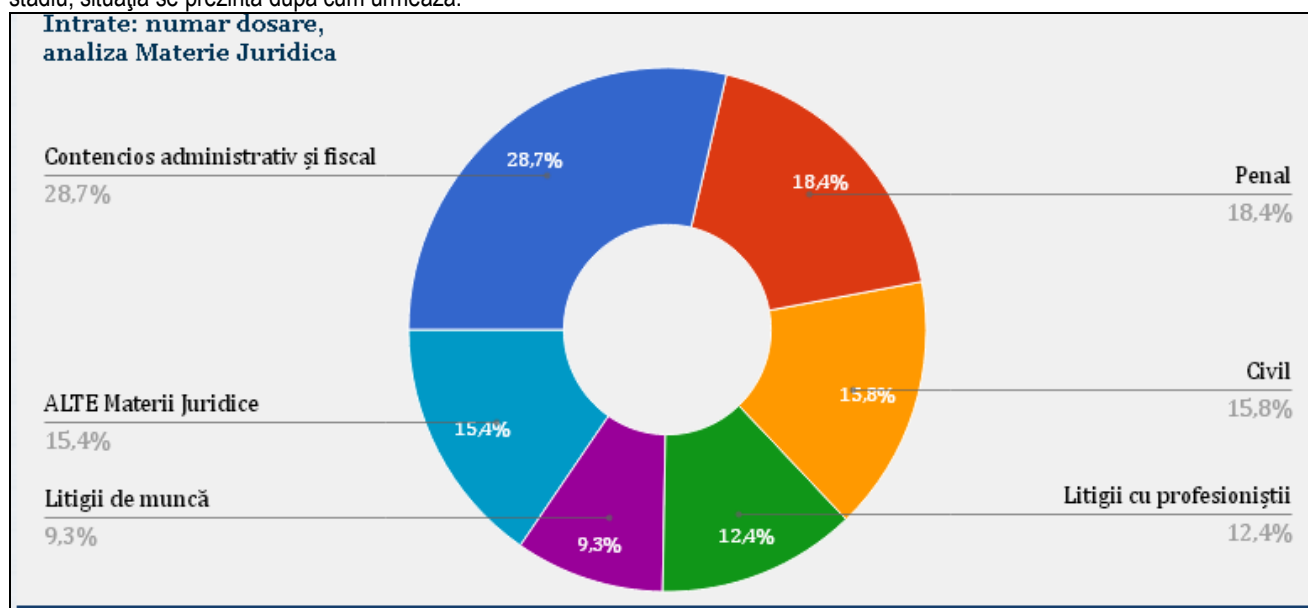
Comparativ cu anul 2015 nivelul stocurilor de dosare a scăzut cu **65.715** dosare ceea ce reprezintă **20,98 %**, în timp ce numărul dosarelor nou intrate a crescut cu **18.646** dosare ceea ce reprezintă **3,99 %**.

Comparativ cu anul 2012 nivelul stocurilor de dosare a scăzut cu **66.276** dosare ceea ce reprezintă **21,12 %**, în timp ce numărul dosarelor nou intrate a scăzut cu **217.177** dosare ceea ce reprezintă **30,88 %**.

Din punct de vedere al circumscripţiilor, însumând tribunalele şi judecătoriile arondate, cele mai multe dosare nou create în anul 2016 au fost înregistrate în următoarele raze teritoriale:

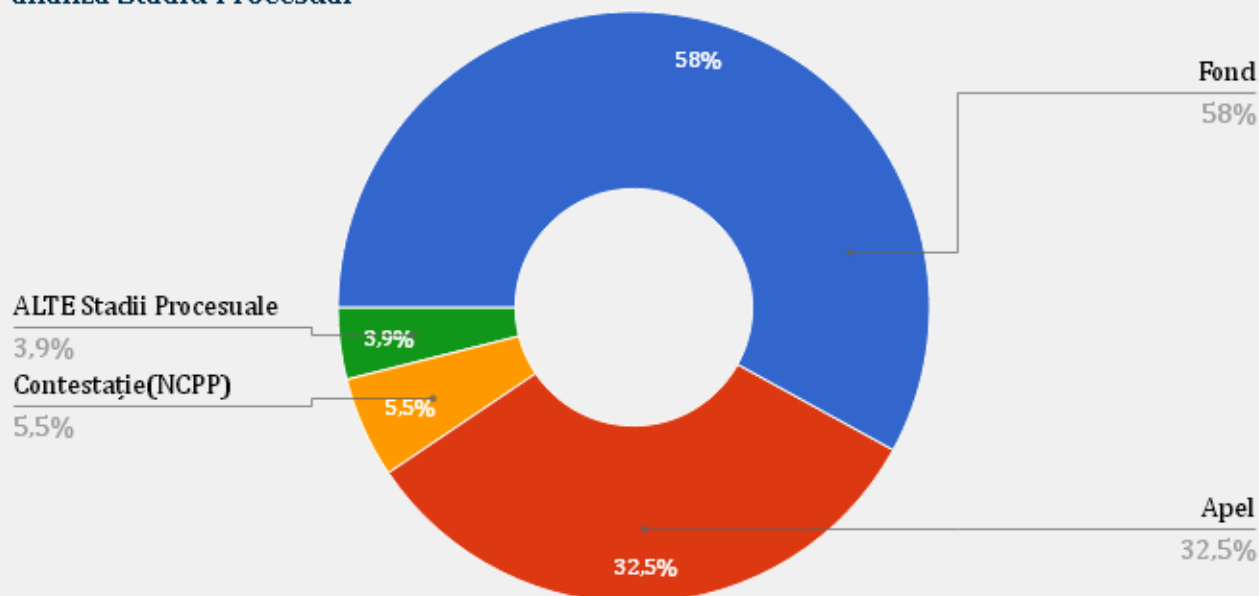
În ceea ce privește dinamica dosarelor nou intrate pe materiile importante statistic la nivelul tribunalelor, indiferent de stadiu, situația se prezintă după cum urmează:

De asemenea, dosarele nou intrate defalcate pe stadiile procesuale, indiferent de materie sunt contabilizate astfel:

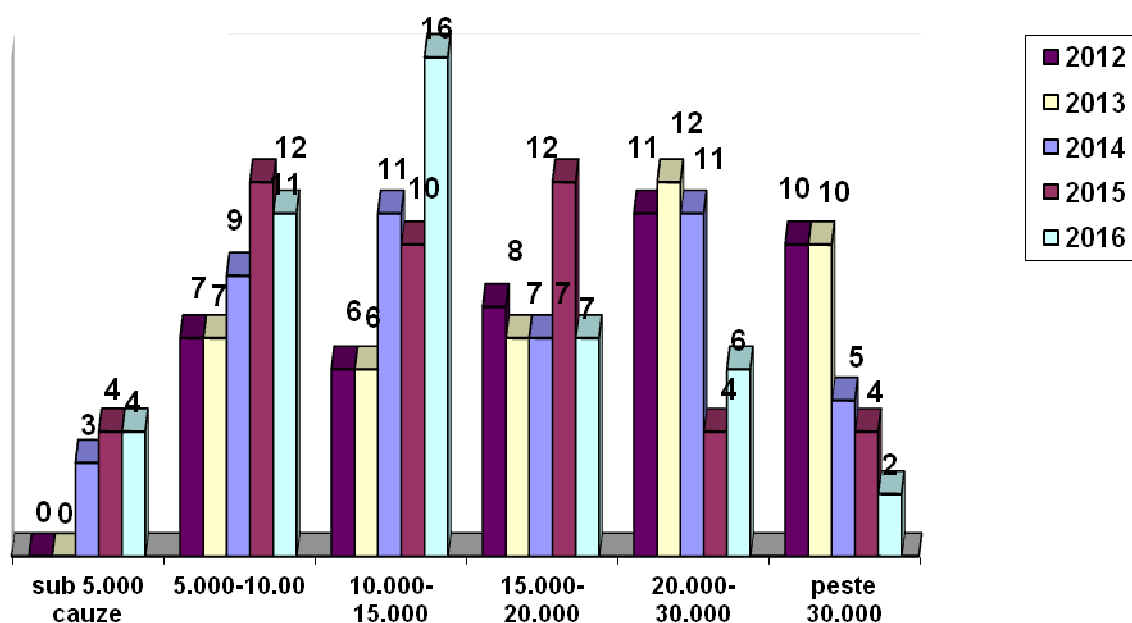
Intrate: numar dosare, analiza Stadiu Procesual

Raportat la volumul de activitate al tribunalelor, acestea pot fi grupate astfel:

- instanțe cu un volum situat sub 5.000 cauze – 4;
- instanțe cu un volum cuprins între 5.000 - 10.000 cauze - 11;
- instanțe cu un volum cuprins între 10.000 - 15.000 cauze - 16;
- instanțe cu un volum cuprins între 15.000 - 20.000 cauze - 7;
- instanțe cu un volum cuprins între 20.000 - 30.000 cauze - 6;
- instanțe cu un volum de peste 30.000 cauze - 2.

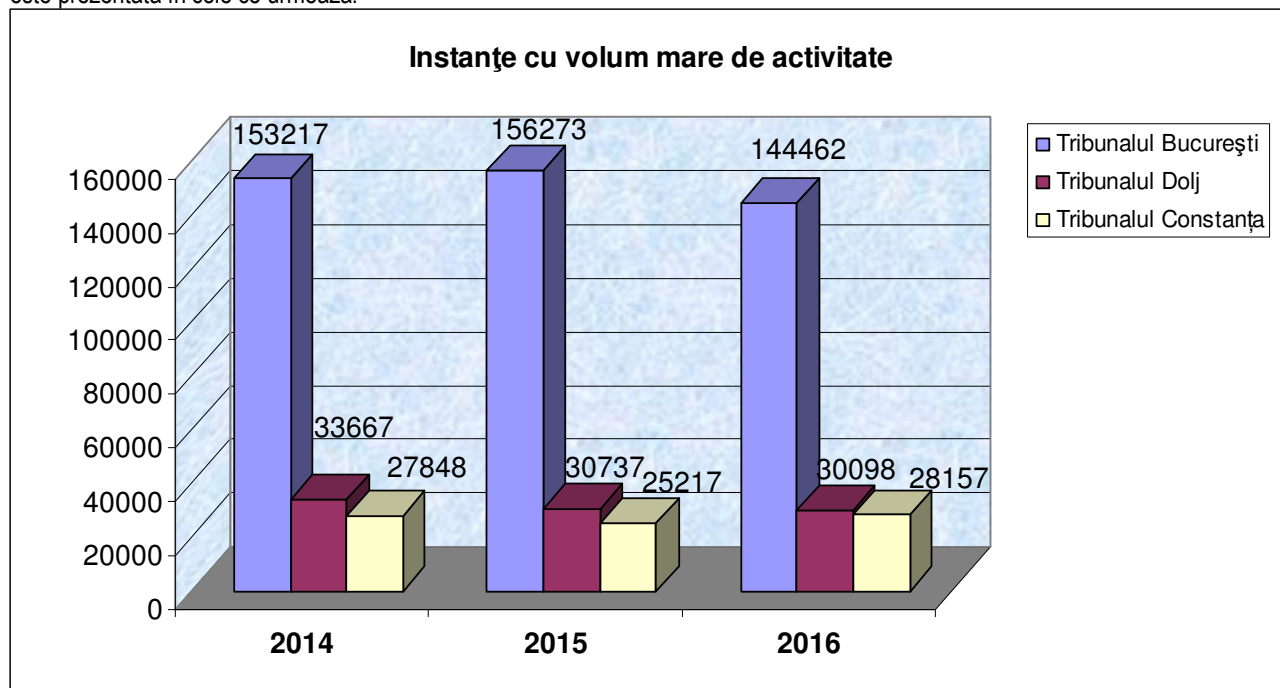
Volumul de activitate al tribunalelor – situație comparativă

După cum se observă în ultimul an exista o scădere a numărului tribunalelor cu un volum de activitate între 5.000 și 10.000 de dosare de la 12 instanțe în 2015 la 11 instanțe în 2016, o scădere a numărului de tribunale cu un volum de activitate între 15.000 și 20.000 dosare de la 12 instanțe la 7 și o scădere a numărului de tribunale cu un volum de activitate mai mare de 30.000 dosare de la 4 la 2 instanțe.

De asemenea se constată creșterea numărului de tribunale cu un volum de activitate între 10.000 și 15.000 dosare de la 10 instanțe la 16 instanțe și o creștere a numărului de tribunale cu un volum de activitate între 20.000 și 30.000 dosare de la 4 instanțe la 6 instanțe.

Se evidențiază 4 tribunale cu un volum excesiv de mare de activitate comparativ cu toate celelalte, și anume Tribunalul București cu un număr de **144.462** cauze de soluționat (156.273 cauze în 2015), Tribunalul Dolj cu **30.098** cauze (30.737 cauze în 2015), Tribunalul Constanța cu **28.157** cauze (25.217 cauze în 2015), Tribunalul Iași cu **27.573** (30.566 în 2015). Situația grafică este prezentată în cele ce urmează:

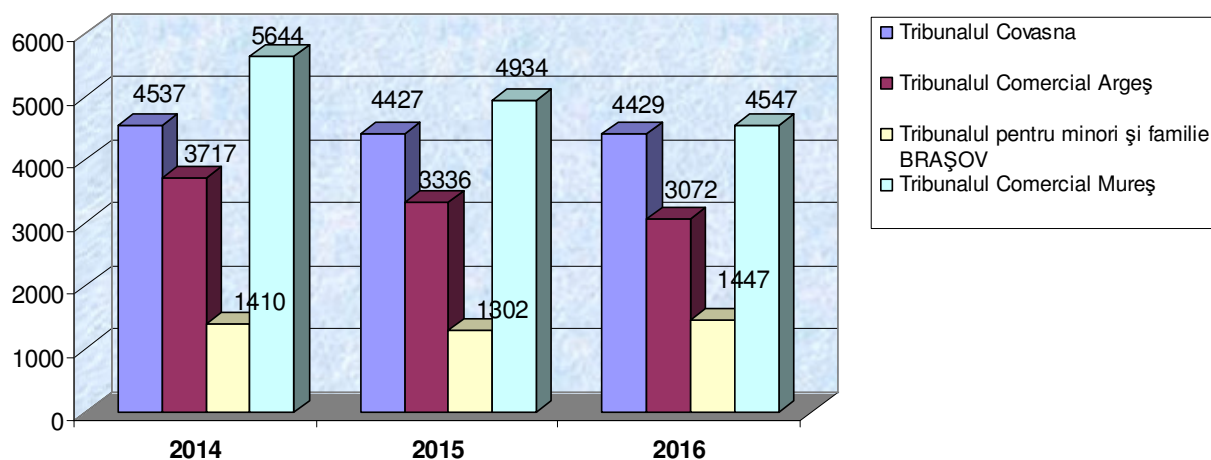

Instanțele cu volum redus de activitate (sub 5.000 de dosare) sunt: Tribunalul pentru minori și familie BRASOV cu **1.447** dosare (1302 dosare în 2015), Tribunalul Comercial ARGES cu **3.072** dosare (3.336 dosare în 2015), Tribunalul COVASNA cu **4.429** dosare (4.427 dosare în 2015) și Tribunalul Comercial Mureș cu **4.547** dosare (4.934 în 2015).

Situația grafică este prezentată în cele ce urmează:

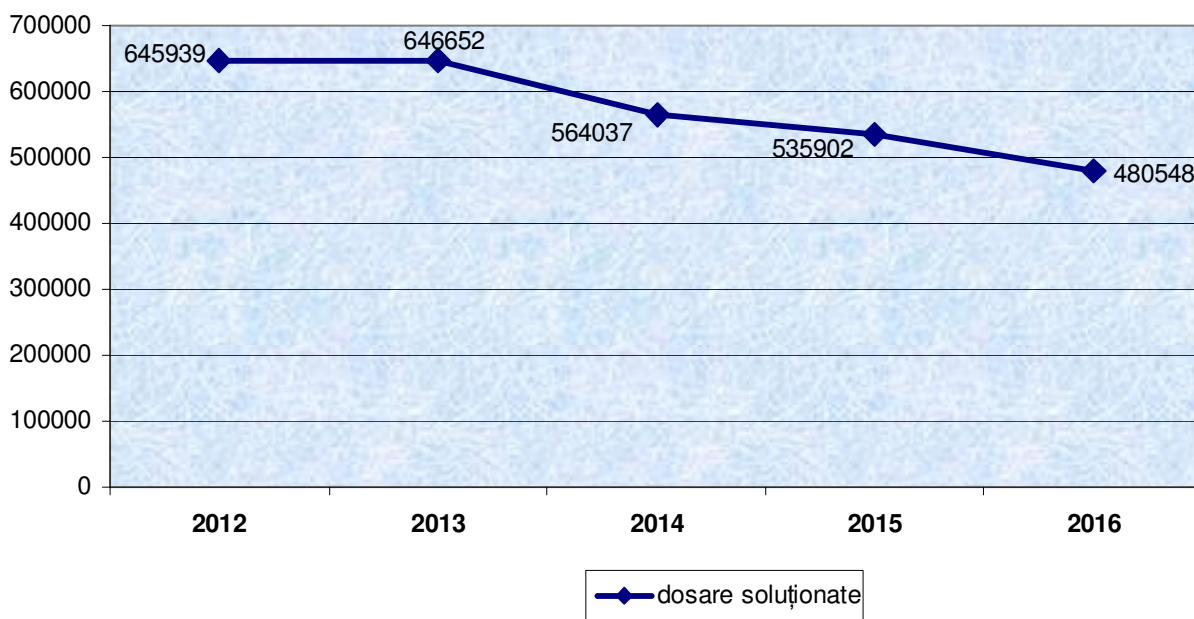
Instanțe cu volum redus de activitate

Din cele **733.709** cauze rulate în anul 2016, a fost soluționat un număr de **480.548** dosare ceea ce reprezintă un procent de **65,5 %**, rămânând un stoc de **253.161** dosare ce se vor reporta în anul 2017.

Comparativ, situația dosarelor soluționate se prezintă după cum urmează:

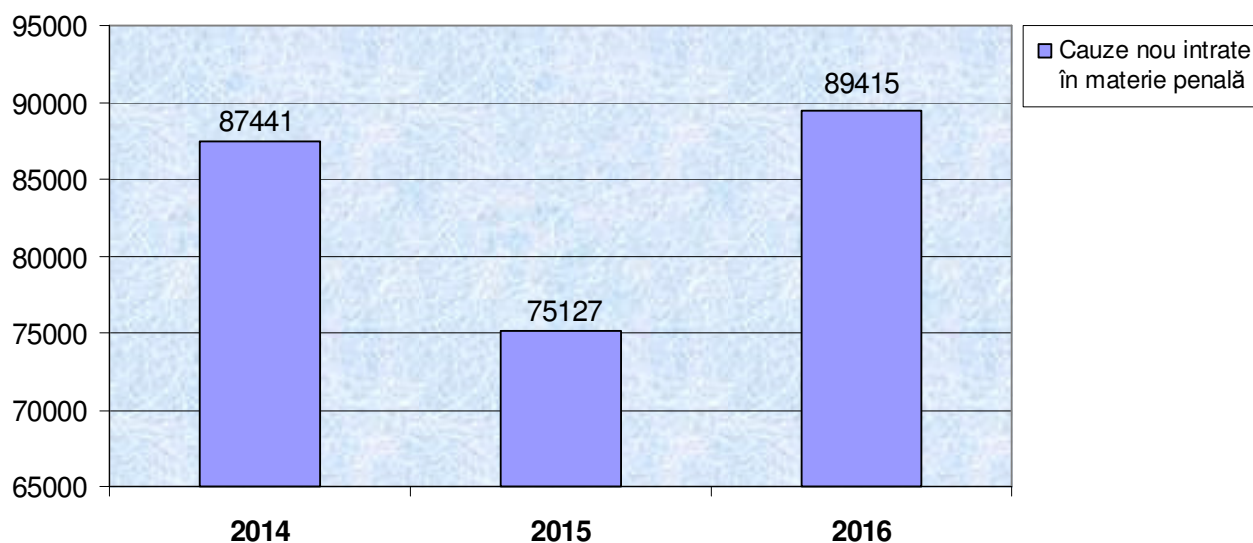
Tribunale - dosare soluționate 2012 - 2016

În ceea ce privește evoluția pe materii, se observă faptul că în materie penală, numărul cauzelor nou intrate în anul 2016 a fost de **89.415** dosare, în creștere cu **19,02 %** comparativ cu anul anterior, așa cum se poate vedea și din graficul de mai jos.

Pondere cauzelor penale nou intrate în totalul cauzelor nou intrate la tribunale a fost în anul 2016 de **18,39 %** (16,05 % în anul 2015 și 18 % în anul 2014).

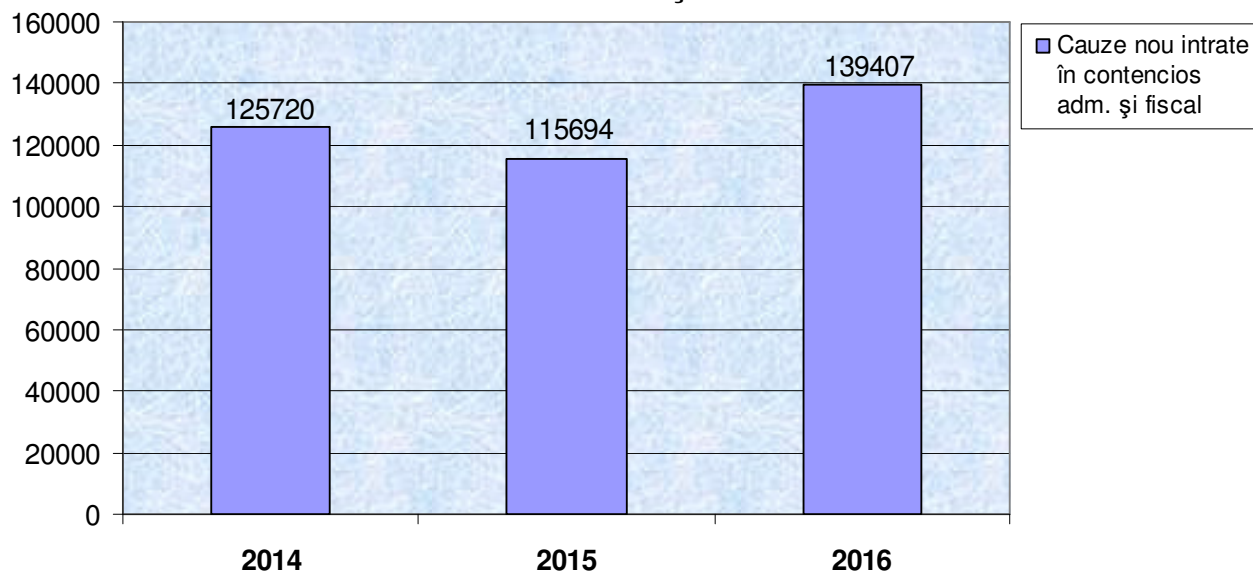
Tribunale - variația numărului de cauze nou intrate în materie penală

În materia **contenciosului administrativ și fiscal**, în anul 2016 numărul cauzelor nou intrate a fost de **139.407** dosare, cu **23.713** dosare mai mult decât în 2015 ceea ce reprezintă o creștere cu **20,5 %**.

Variația numărului de cauze nou intrate în contencios administrativ și fiscal este prezentată în graficul de mai jos:

Tribunale - variația numărului de cauze nou intrate în contencios administrativ și fiscal

În anul 2008 erau înregistrate pe această materie numai 44.227 cauze nou create.

Cu toate acestea, creșterea înregistrată în anul 2016 față de anul 2008 a fost cu **95.180** dosare ceea ce reprezintă **215,21 %**.

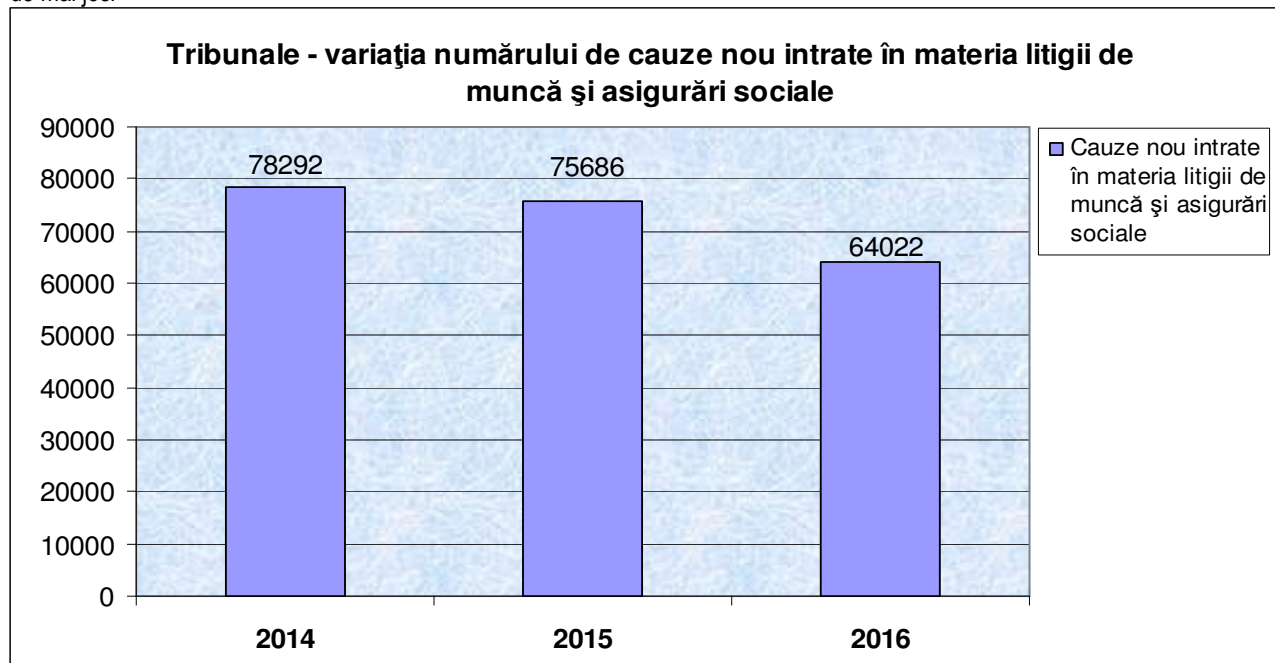
Ponderea numărului de cauze nou intrate în contencios administrativ și fiscal în totalul cauzelor nou intrate la tribunale a fost de **28,67 %**.

În materiile **Litigiilor de muncă și Asigurărilor sociale**, numărul cauzelor nou intrate în anul 2016 a fost de **64.022** dosare, cu **11.664** dosare mai puțin decât în 2015, ceea ce reprezintă o scădere cu **15,41 %**.

Ponderea numărului de cauze nou intrate în materiile Litigiilor de muncă și Asigurărilor sociale în totalul cauzelor nou intrate la tribunale a fost de **13,17 %**.

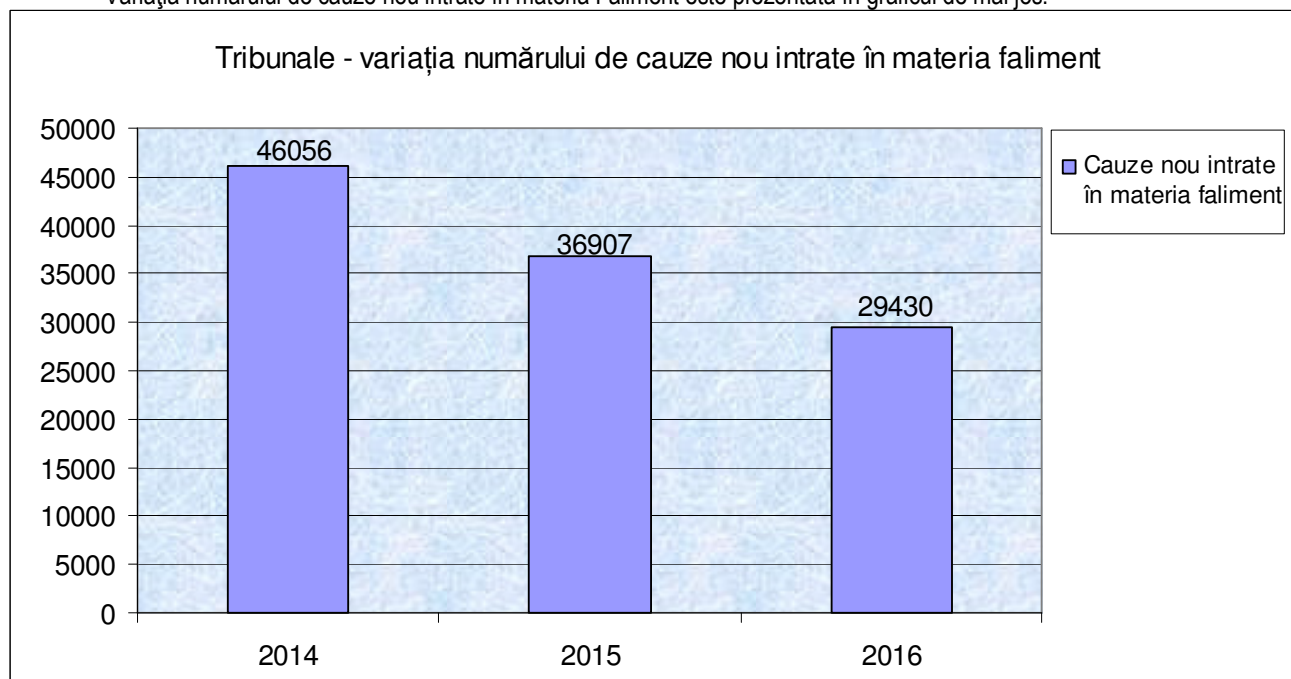
Variația numărului de cauze nou intrate în materiile litigiilor de muncă și a asigurărilor sociale este prezentată în graficul de mai jos.

În materia **Faliment**, volumul cauzelor nou intrate la tribunale în anul 2016 a fost de **29.430** dosare (36.907 dosare în 2015 și 46.056 dosare în 2014). Scăderea înregistrată în anul 2016 față de anul 2015 este cu **7.477** dosare ceea ce reprezintă o scădere cu **20,26 %**.

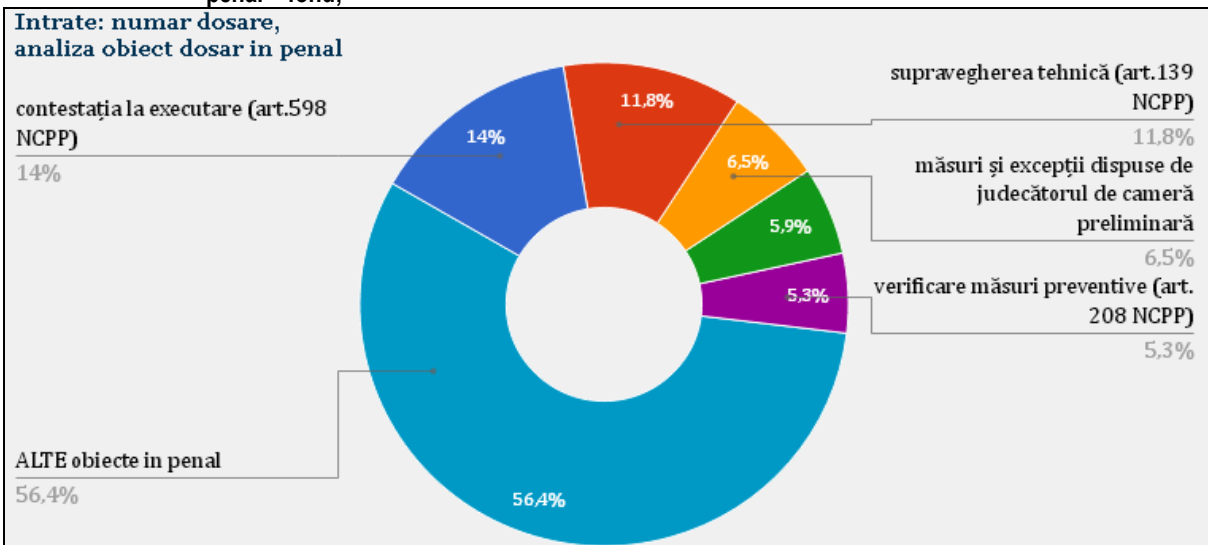
În totalul cauzelor nou intrate la tribunale în anul 2016, litigiile privind falimentul ocupă un procent de **6,05**.

Variația numărului de cauze nou intrate în materia Faliment este prezentată în graficul de mai jos.

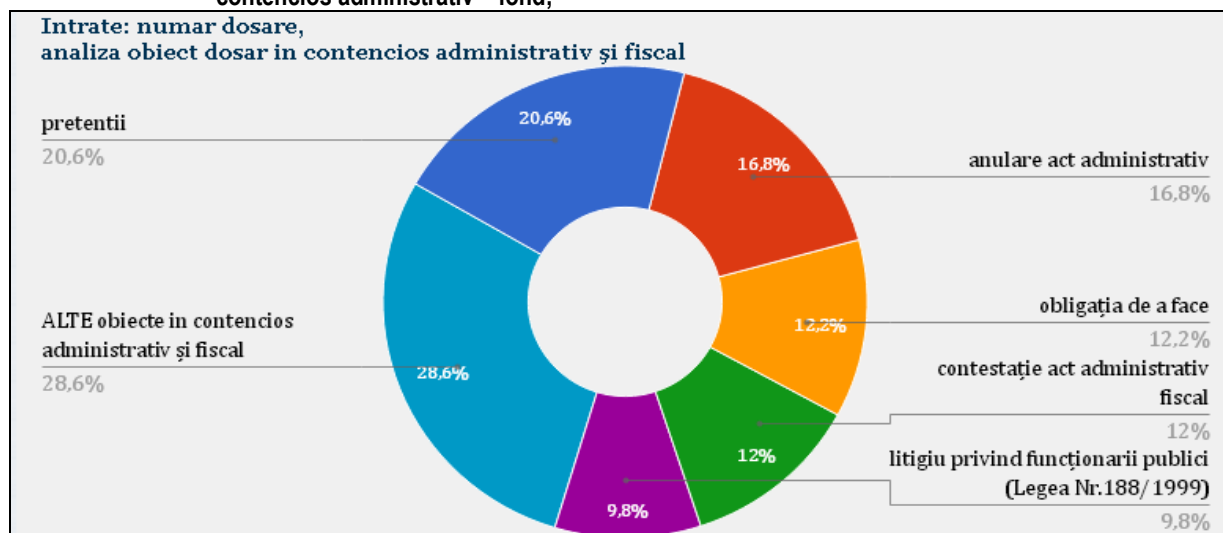

Obiectele reprezentative din punct de vedere numeric pe diferite materii se prezintă astfel:

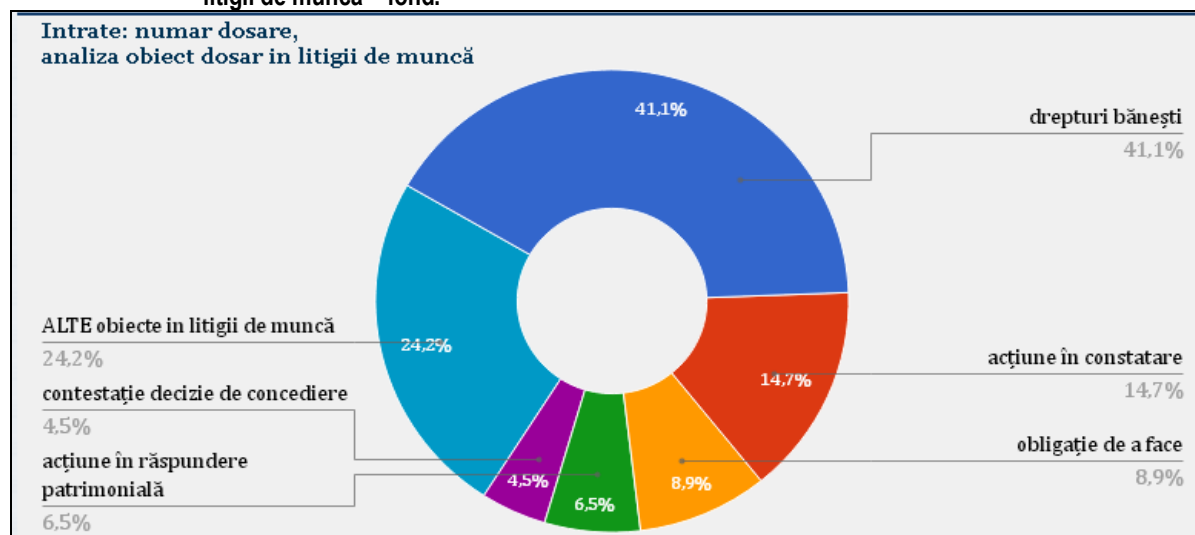
- penal – fond;

- contencios administrativ – fond;

- litigii de muncă – fond.

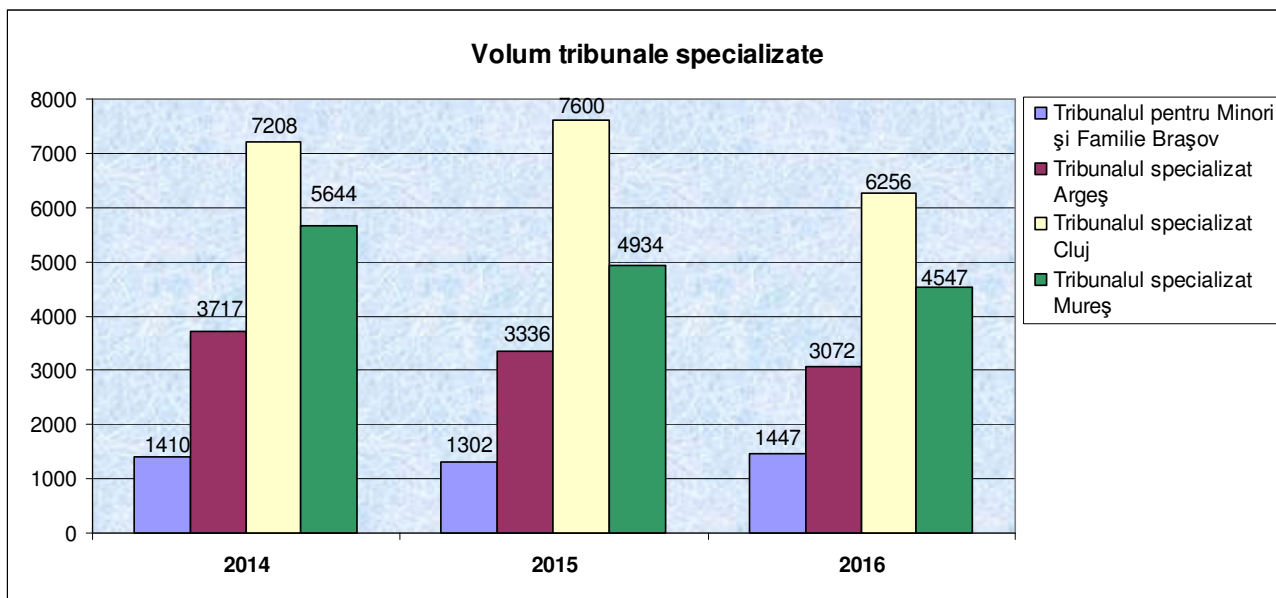

Activitatea la nivelul tribunalelor specializate

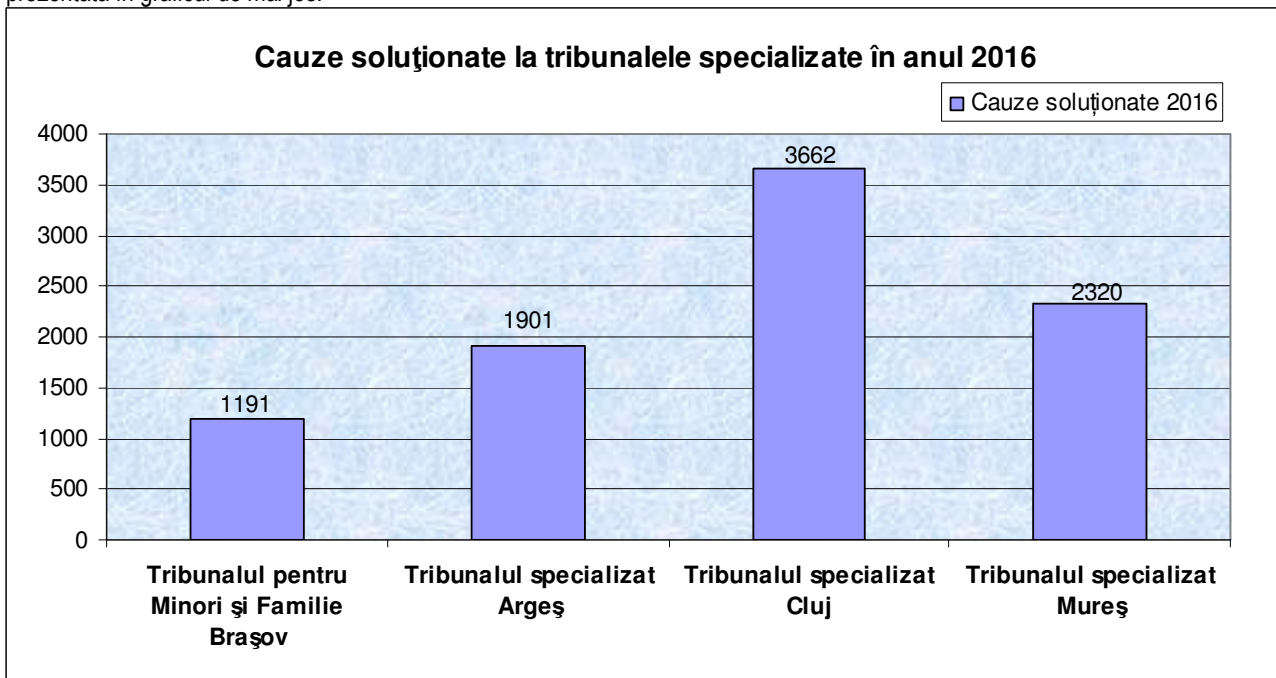
Evidențiate distinct, tribunalele specializate au înregistrat un volum de activitate în anul 2016 de **15.322** cauze (17.172 cauze în 2015 și 17.979 cauze în 2014), după cum urmează:

- Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov – **1447** cauze (1.302 cauze în 2015 și 1.410 cauze în 2014);
- Tribunalul specializat Argeș – **3072** cauze (3.336 cauze în 2015 și 3.717 cauze în 2014);
- Tribunalul specializat Cluj – **6256** cauze (7.600 cauze în 2015 și 7.208 cauze în 2014);
- Tribunalul specializat Mureș – **4547** cauze (4.934 cauze în 2015 și 5644 cauze în 2014).

Situația grafică este prezentată în cele ce urmează.

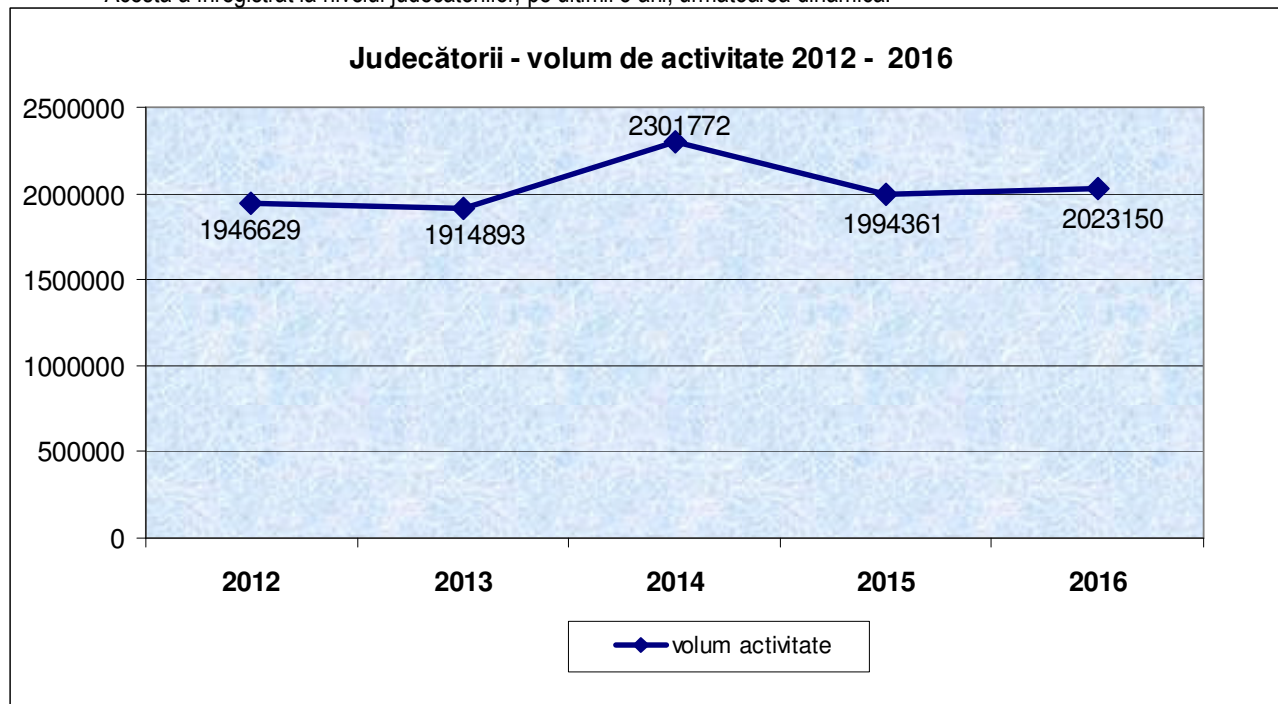
Din cele **15.322** cauze de soluționat la nivelul tribunalelor specializate, au fost soluționate **9.074** dosare reprezentând **59,22 %**, rămânând în stoc **6.248** cauze de soluționat. Variația numărului de cauze soluționate la tribunalele specializate este prezentată în graficul de mai jos.

II.1.4. Volumul de activitate la nivelul judecătoriilor

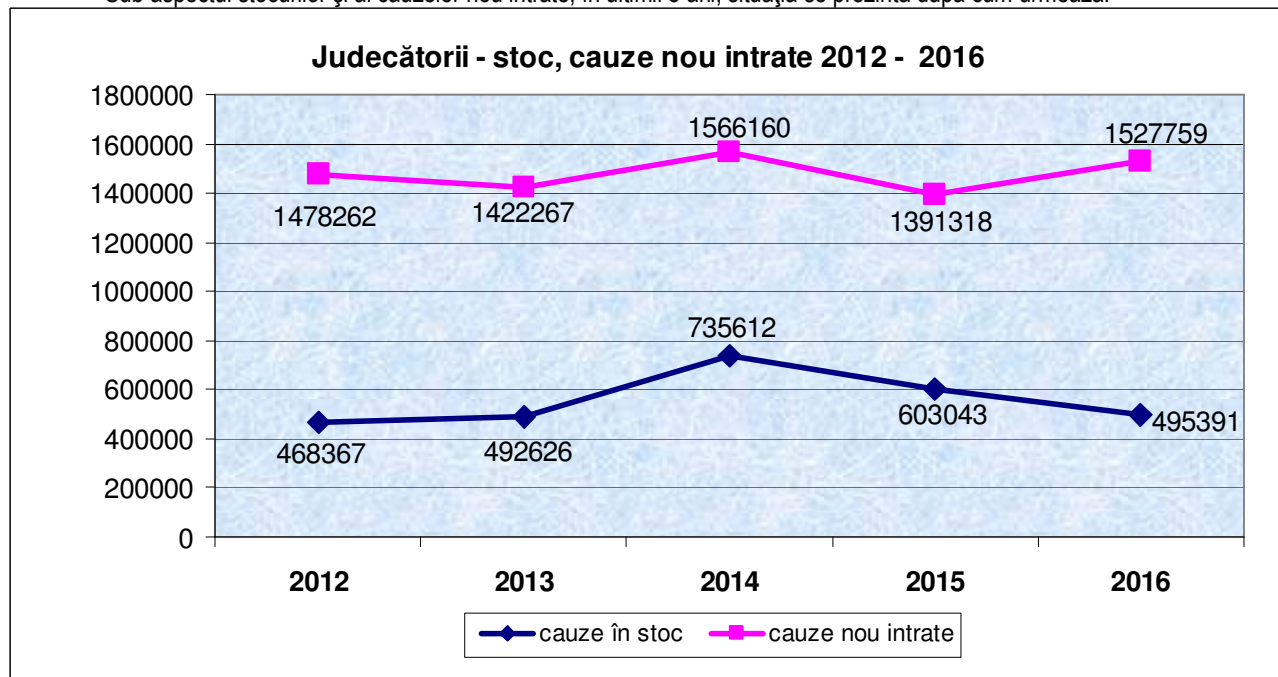
La nivelul judecătoriilor, a fost înregistrat în cursul perioadei de referință un volum total de activitate de **2.023.150** cauze (1.994.361 cauze în 2015 și 2.301.772 cauze în 2014), cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2015, la care se adaugă dosarele nou intrate pe parcursul anului 2016.

Acesta a înregistrat la nivelul judecătoriilor, pe ultimii 5 ani, următoarea dinamică:

Față de anul 2015, volumul de activitate la nivelul judecătoriilor a crescut cu **28.789** cauze ceea ce reprezintă **1,44 %** (față de anul 2012 a crescut cu **76.521** cauze ceea ce reprezintă o creștere cu **3,93 %**).

Sub aspectul stocurilor și al cauzelor nou intrate, în ultimii 5 ani, situația se prezintă după cum urmează:

Comparativ cu anul 2015 nivelul stocurilor de dosare a scăzut cu **107.652** dosare ceea ce reprezintă **17,85 %** în timp ce numărul dosarelor nou intrate a crescut cu **136.441** dosare ceea ce reprezintă **9,81 %**.

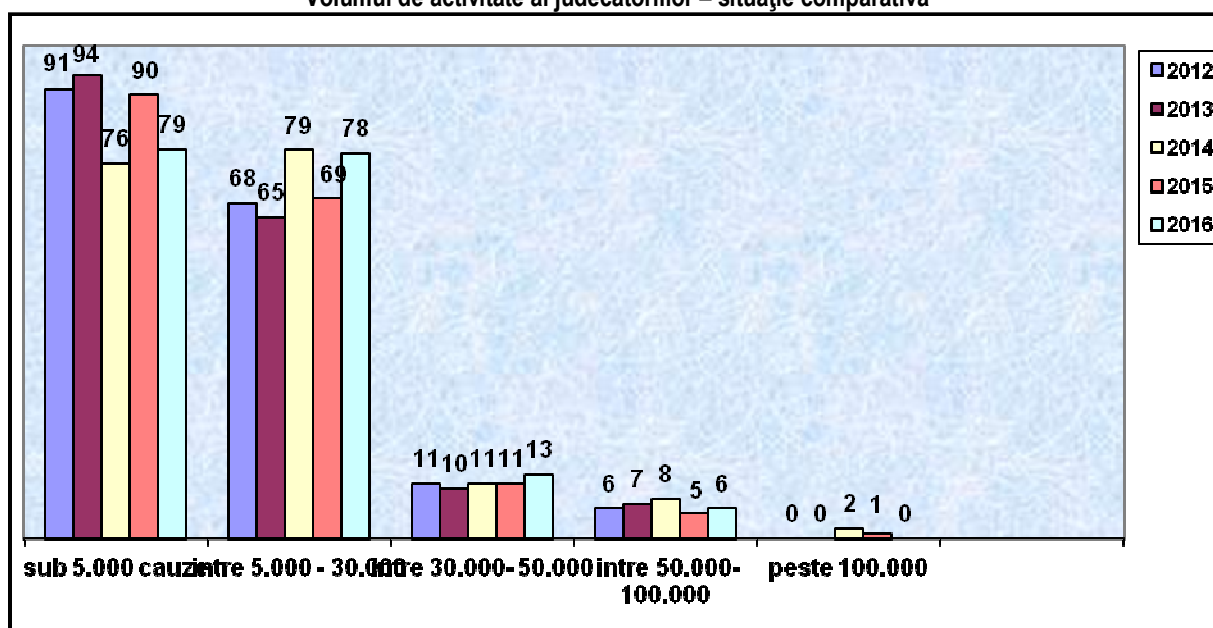
Creșterea volumului de cauze nou intrate a fost justificat de judecătorii în materie penală prin numărul mare de plângeri soluționate de judecătorul delegat în materia sancționării disciplinare a deținuților, numărul mare de cereri formulate în procedura camerei preliminare și a judecătorului de drepturi și libertăți, dar și prin numărul mare de contestații la executare.

De asemenea, în materie civilă a fost invocat numărul mare de dosare care privesc executarea (în special contestațiile la executare) precum și folosirea cu predilecție de către justițiabili a cererilor de valoare redusă.

În funcție de volumul de activitate, judecătoriile pot fi grupate astfel:

- instanțe cu volum situat sub 3.000 cauze – **28**;
- instanțe cu volum cuprins între 3.000 - 5.000 cauze – **51**;
- instanțe cu volum cuprins între 5.000-10.000 cauze - **45**;
- instanțe cu volum cuprins între 10.000-15.000 cauze - **13**;
- instanțe cu volum cuprins între 15.000-20.000 cauze - **7**;
- instanțe cu volum cuprins între 20.000-30.000 cauze - **13**;
- instanțe cu un volum cuprins între 30.000 – 50.000 cauze - **13**;
- instanțe cu un volum de peste 50.000 de cauze – **6**.

Volumul de activitate al judecătoriilor – situație comparativă

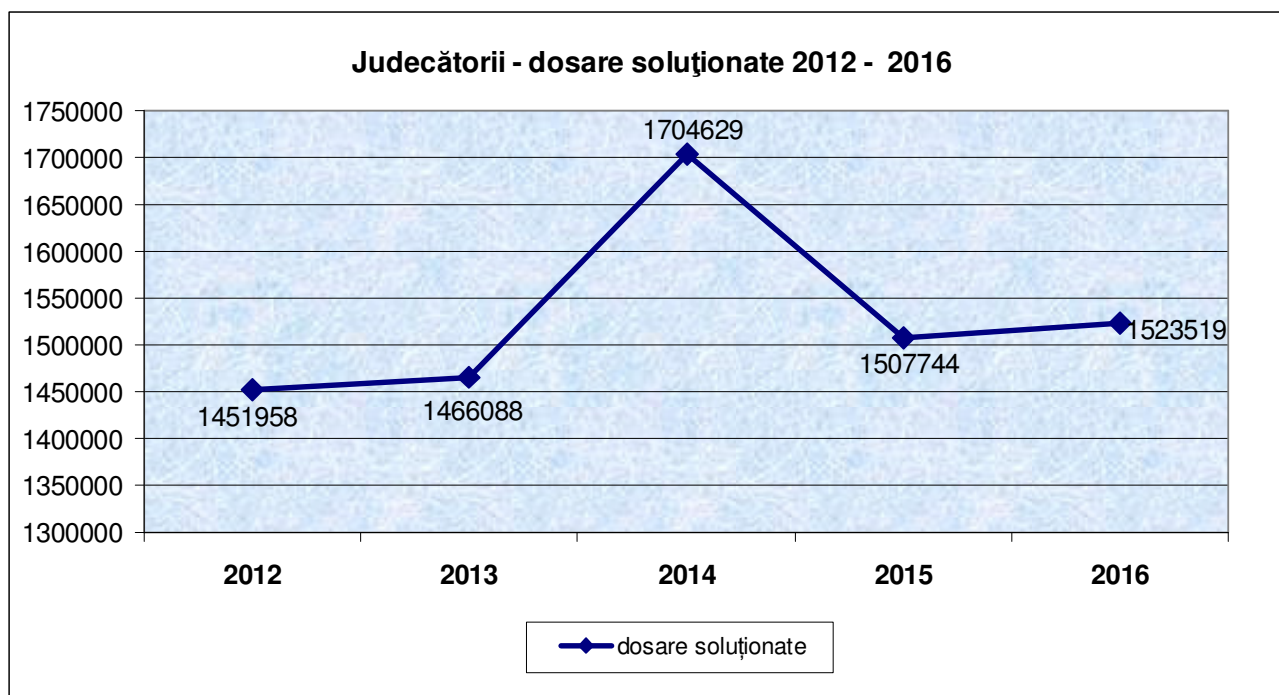
Au fost înregistrate **6** instanțe ce au depășit bariera de 50.000 de dosare, acestea fiind următoarele: Judecatoria Sector 2 București (55.318), Judecatoria Constanța (55.931), Judecatoria Sectorul 3 București (56.414), Judecatoria Craiova (56.481), Judecatoria Iași (62.865), Judecatoria Sectorul 1 București (69.873).

Judecătoriile care au înregistrat un volum de activitate sub 1500 dosare sunt: Judecatoria Întorsura Buzăului (913), Judecatoria Baia de Aramă (1.253), Judecatoria Dragomirești (1.293) și Judecatoria Făget (1.369).

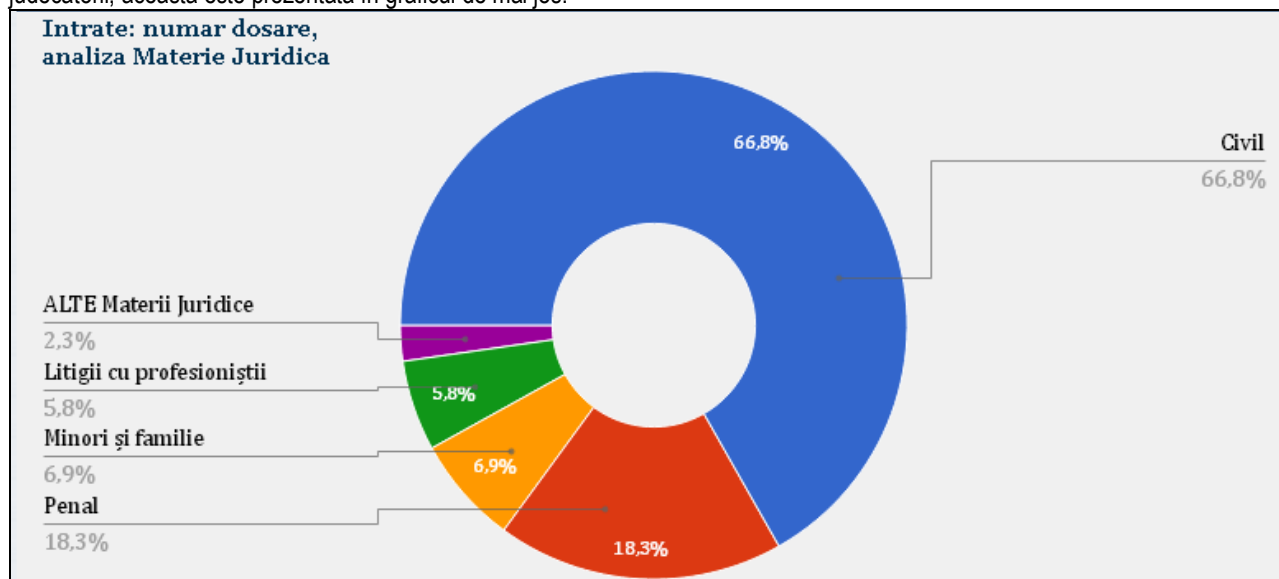
Dintre cele **2.023.150** cauze rulate în cursul anului 2016 a fost soluționat un număr de **1.523.519** dosare, ceea ce reprezintă **75,3 %** (75,6 % în anul 2015 și 74,06 % în anul 2014).

În consecință, în perioada de referință, a rămas un stoc de **499.631** dosare (486.617 dosare în 2015 și 735.612 dosare în 2014) ce va fi preluat în anul 2017.

Din punct de vedere grafic, dinamica dosarelor soluționate pe ultimii 5 ani se prezintă astfel:

În ceea ce privește ponderea pe materii a numărului de cauze nou intrate pentru anul 2016 în totalul cauzelor noi intrate la judecătorii, aceasta este prezentată în graficul de mai jos:

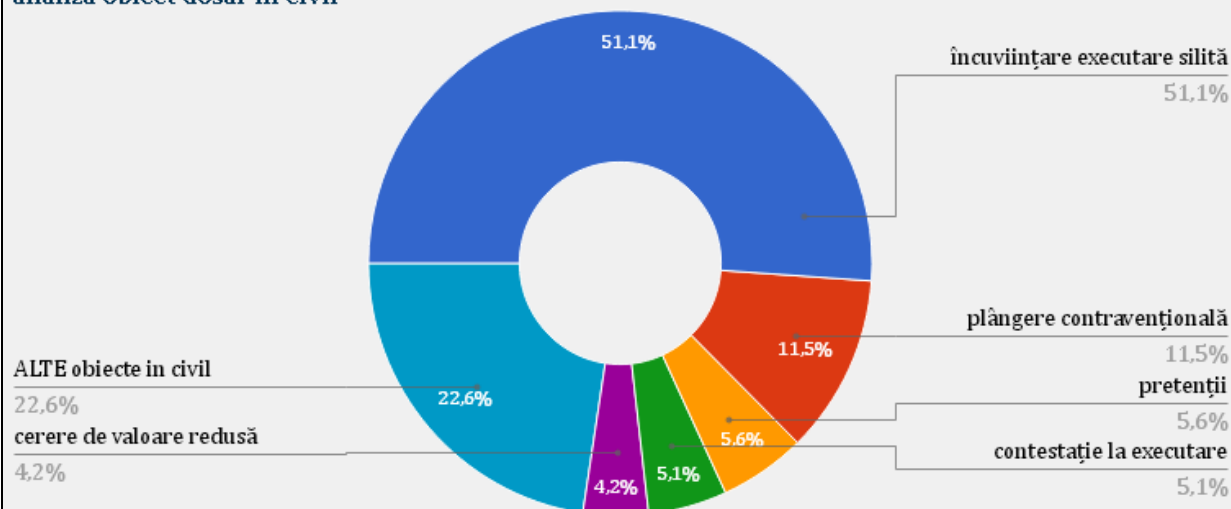

Cele mai importante obiecte din punct de vedere numeric pe materii, se prezintă astfel:

- **civil;**

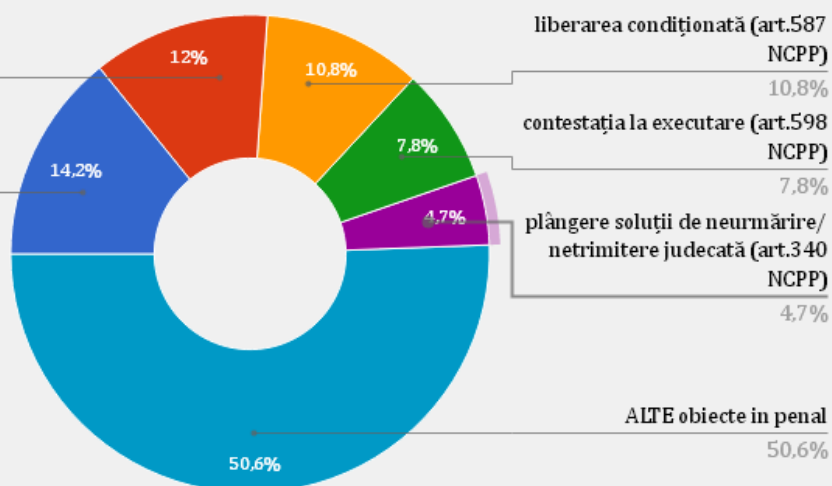
**Intrate: numar dosare,
analiza obiect dosar in civil**

- **penal;**

**Intrate: numar dosare,
analiza obiect dosar in penal
confirmare renunțare urmărire
penală (art. 318 alin. 12 NCPP)**

12%
măsuri și excepții dispuse de
judecătorul de cameră
preliminară
14,2%

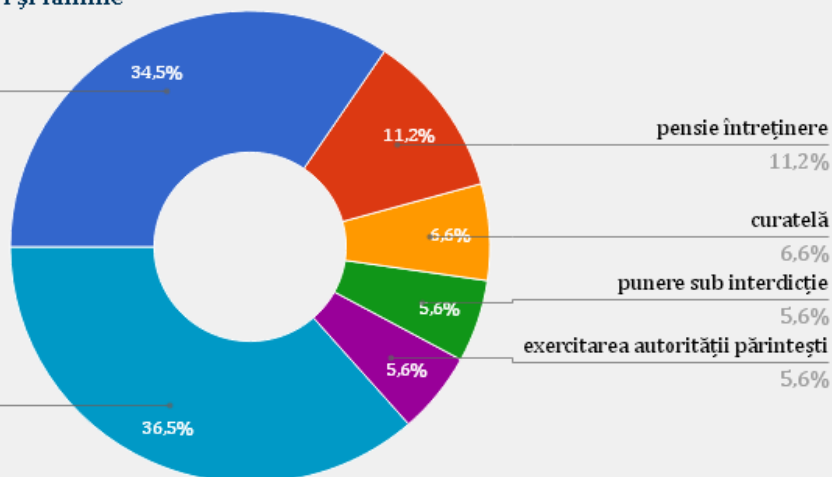

- **minori și familie**

**Intrate: numar dosare,
analiza obiect dosar in minori și familie**

divorț
34,5%

ALTE obiecte in minori și familie
36,5%

La nivelul instanțelor militare în anul 2016 s-a înregistrat următoarea situație:

Instanța	Total stoc inițial	Nou intrate	Total volum	Total volum soluționate
Tribunalul Militar București	33	261	294	259
Tribunalul Militar Iași	34	150	184	159
Tribunalul Militar Timișoara	31	138	169	152
Tribunalul Militar Cluj-Napoca	21	122	143	129
Curtea Militara de Apel București	52	119	171	135

II.2. Încărcătură pe judecător și încărcătura pe schemă

Precizări terminologice

Ca indice statistic, încărcătura pe judecător poate fi examinată fie în forma încărcăturii pe judecător (posturi efectiv ocupate), fie ca încărcătură pe post de judecător prevăzut în schema de personal.

Încărcătura pe judecător reflectă numărul de dosare pe care l-a avut de soluționat un judecător în perioada de referință și se calculează prin raportarea numărului total de dosare la numărul mediu al posturilor efectiv ocupate în anul 2016 așa cum acesta a fost determinat de aplicația Stasis.

Încărcătura pe schemă se determină prin raportarea volumului de activitate la numărul total de posturi prevăzut în statele de funcții ale instanțelor (conform evidențelor C.S.M.).

II.2.1. Încărcătura la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție

În prealabil, trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic a fost avut în vedere numărul de cauze ce a revenit spre soluționare instanței supreme în raport cu competența sa funcțională, în sensul judecării în stadiul procesual fond dar și în recurs, completul de 5 judecători, completul de 9 judecători, etc. cu consecința multiplicării numărului dosarelor în raport de numărul membrilor completelor de judecată.

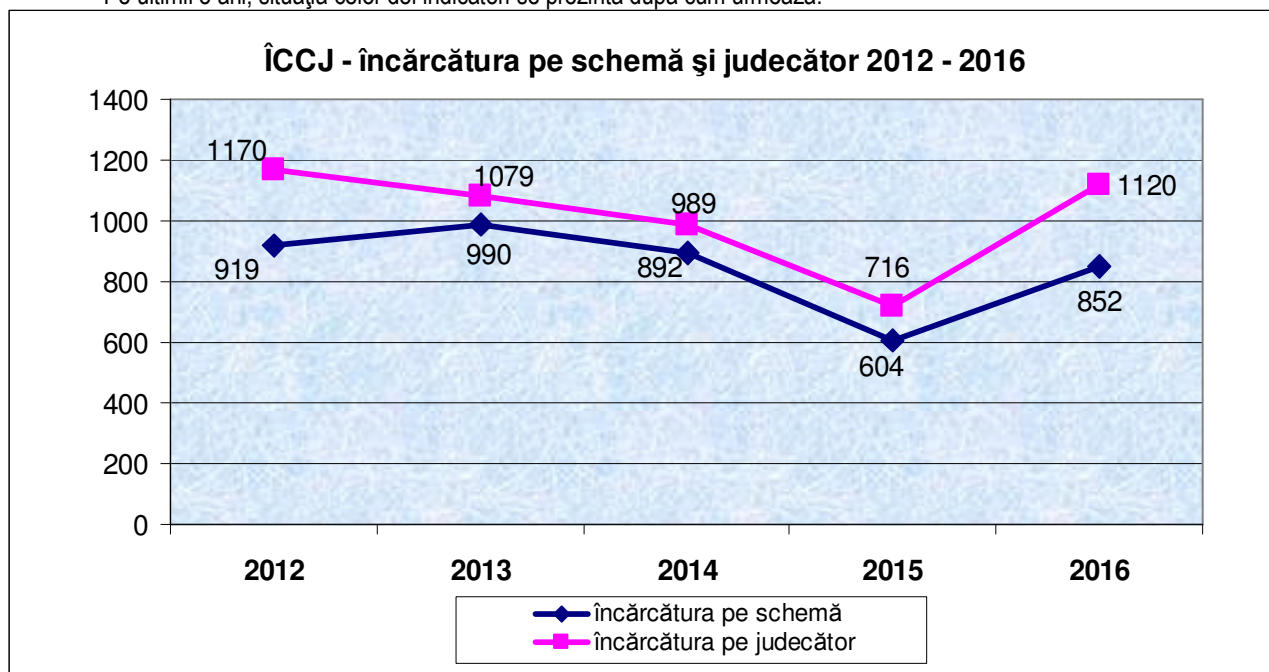
Schema posturilor pentru acest an la instanța supremă a fost de **122** posturi, în timp ce media posturilor de judecător ocupate pe parcursul anului a fost de **93** posturi.

În consecință, încărcătura pe schemă pentru anul 2016 a fost determinată la **852** cauze (**604** cauze în 2015 și **989** cauze în 2014), iar cea pe judecător la **1120** cauze (**716** cauze în 2015 și **989** cauze în 2014).

Comparativ cu anul 2015 încărcătura pe schemă a crescut cu **248** cauze ce corespunde unui procent de **41,06 %** iar încărcătura pe judecător a crescut cu **404** cauze ce corespunde unui procent de **56,42 %**.

Comparativ cu anul 2012 încărcătura pe schemă a scăzut cu **67** cauze ce corespunde unui procent de **7,29 %** iar încărcătura pe judecător a scăzut cu **50** cauze ce corespunde unui procent de **4,27 %**.

Pe ultimii 5 ani, situația celor doi indicatori se prezintă după cum urmează:

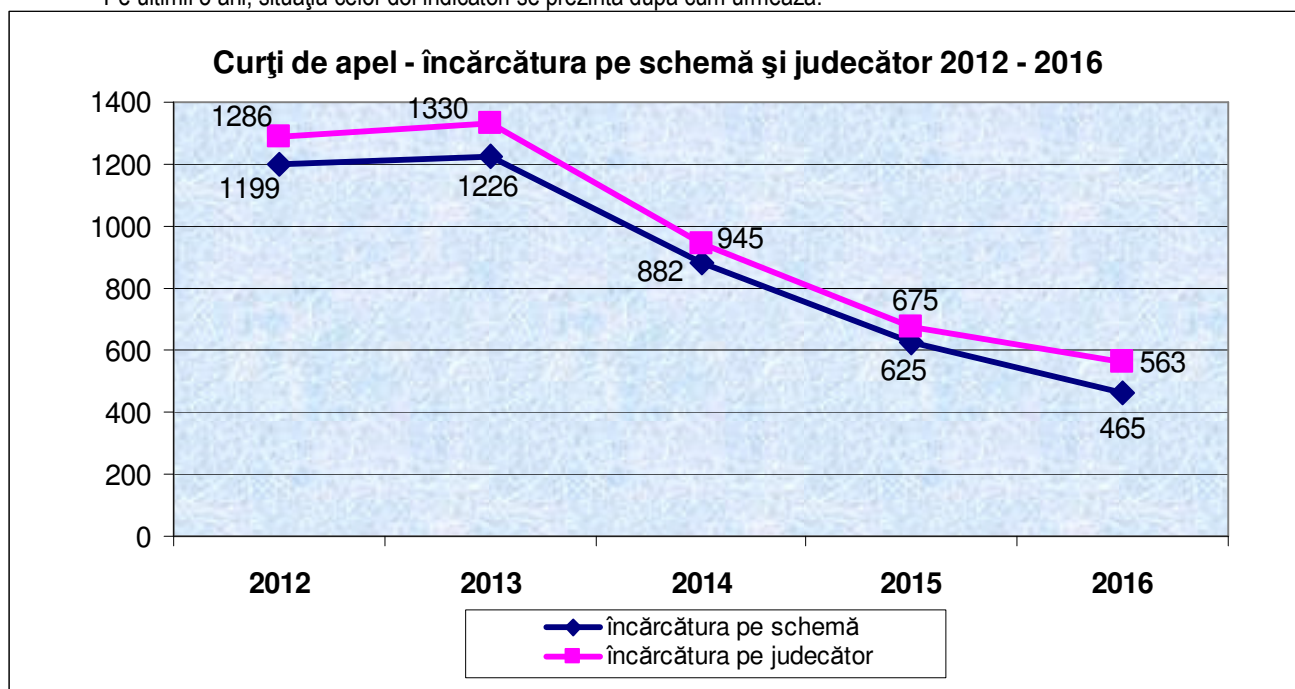

II.2.2. Încărcătura la nivelul curților de apel

Trebuie menționat de asemenea faptul că, pentru calcularea indicatorului statistic referitor la încărcătura de cauze/judecător și în cazul curților de apel s-a ținut cont de împrejurarea că aceste instanțe judecă atât în fond, cât și în apel și recurs.

Astfel, în anul 2016, s-a înregistrat o încărcătură medie pe judecător de **563** cauze (675 cauze în 2015 și 945 cauze în 2014) și o încărcătură medie pe schemă de **465** dosare (625 dosare în 2015 și 882 dosare în 2014). Comparativ cu anul 2015, încărcătura pe judecător s-a micșorat cu **112** de cauze ceea ce reprezintă o scădere cu **16,59 %** iar cea pe schemă s-a micșorat cu **160** cauze ceea ce reprezintă o scădere cu **25,60 %**, tocmai ca urmare a scăderii cu **12,52 %** a volumului de activitate în anul 2016.

Pe ultimii 5 ani, situația celor doi indicatori se prezintă după cum urmează:

Sub aspectul **încărcăturii pe judecător**, prima poziție a fost ocupată de Curtea de Apel Pitești cu **789** dosare pe judecător (735 dosare pe judecător în 2015) urmată de Curtea de Apel Oradea cu **684** dosare pe judecător (809 dosare pe judecător în 2015), Curtea de Apel Bacău cu **684** dosare pe judecător (798 dosare pe judecător în 2015), Curtea de Apel Timișoara cu **673** dosare pe judecător (824 dosare pe judecător în 2015) și Curtea de Apel București cu **635** dosare pe judecător (786 dosare pe judecător în 2015).

Curtea de Apel Pitești care ocupă prima poziție înregistrează o schemă de **42** posturi cu **30** posturi în medie ocupate efectiv. De asemenea, la nivelul Curții de Apel Bacău a existat un deficit efectiv de **8** judecători iar la Curtea de Apel Timișoara un deficit de **11** judecători.

Cel mai mic nivel de cauze pe judecător l-a înregistrat Curtea de Apel Târgu Mureș cu **401** cauze pe judecător, urmată de Curtea de Apel Suceava cu **433** dosare pe judecător.

În ceea ce privește **încărcătura pe schemă**, în anul 2016, prima poziție este ocupată de aceleași Curte de apel Pitești cu **554** dosare pe schemă (616 dosare pe schemă în 2015), urmată de Curte de apel Timișoara cu **551** dosare pe schemă (794 dosare în 2015), Curtea de Apel Oradea cu **538** dosare pe schemă (670 dosare în 2015), Curtea de Apel București cu **535** dosare pe schemă (681 dosare în 2015) și Curtea de Apel Bacău cu **534** dosare pe schemă (750 dosare în 2015).

Cea mai mică încărcătură pe schemă a înregistrat-o, Curtea de Apel Târgu Mureș cu **331** dosare pe schemă (532 dosare în 2015).

II.2.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor

Ca și în cazul curților de apel, trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic au fost avute în vedere nu numai numărul de cauze ce a revenit spre soluționare instanțelor de acest grad, ci și specificul tribunalelor de a fi atât instanțe de fond, cât și de control judiciar (judecând deopotrivă în apel și recurs).

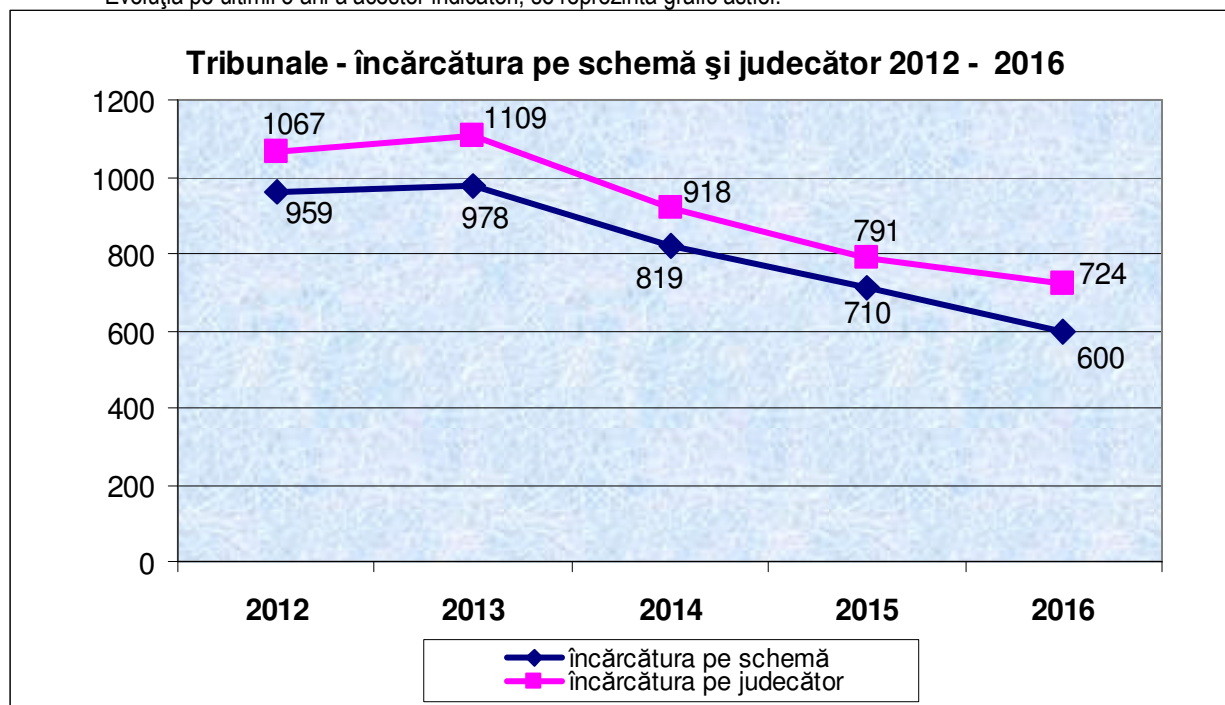
Astfel, pentru a analiza volumul de activitate al unui judecător s-a ținut cont de împrejurarea că în apel cauzele sunt judecate de un complet format din doi judecători, iar în recurs de un complet format din trei judecători.

În anul 2016, la nivelul tribunalelor s-a înregistrat o încărcătură medie/judecător de **724** cauze (791 cauze în 2015 și 918 cauze în 2014) și o încărcătură a cauzelor/schemă de **600** cauze (710 cauze în 2015 și 819 cauze în 2014). Încărcătura medie pe

judecător în anul 2016 a scăzut cu **67** cauze pe judecător ceea ce reprezintă o scădere cu **8,47 %** față de anul 2015, iar încărcătura pe schemă în anul 2016 a scăzut cu **110** cauze pe judecător ceea ce reprezintă o scădere cu **15,49 %** față de anul 2015.

Această evoluție este urmarea scăderii cu **12,52 %** a volumului de activitate comparativ cu perioada anterioară.

Evoluția pe ultimii 5 ani a acestor indicatori, se reprezintă grafic astfel:

Instanțele care au înregistrat cea mai mare încărcătură pe judecător în anul 2015 sunt: Tribunalul Ilfov cu **1509** dosare/judecător (2207 dosare/judecător în 2015), Tribunalul Giurgiu cu **1120** dosare/judecător (dosare/judecător în 2015), Tribunalul Prahova cu **1078** dosare/judecător (1336 dosare/judecător în 2015) și Tribunalul Bihor cu **1005** dosare/judecător (1493 dosare/judecător în 2015).

Tribunalul Ilfov a înregistrat un deficit mediu de **14** judecători, iar dacă schema ar fi fost complet ocupată încărcătura ar fi coborât la **840** dosare, rămânând totuși încărcat cu mult peste media națională.

Tribunalul Giurgiu a înregistrat un deficit mediu de **8** judecători iar dacă schema ar fi fost complet ocupată încărcătura ar fi coborât la **723** dosare.

Tribunalul Prahova a înregistrat un deficit mediu de **21** judecători iar dacă schema ar fi fost complet ocupată încărcătura ar fi coborât la **657** dosare.

Printre instanțele cu încărcătură redusă pe judecător se remarcă Tribunalul Călărași cu **409** cauze/judecător, Tribunalul Mehedinți care a înregistrat un număr de **427** cauze/judecător și Tribunalul Ialomița cu **483** cauze/judecător.

De asemenea, în ceea ce privește **încărcătura pe schemă**, în anul 2016, prima poziție este ocupată de Tribunalul Ilfov cu **840** dosare pe schemă (1366 dosare în 2015), urmat de Tribunalul București cu **774** dosare pe schemă (982 dosare în 2015), Tribunalul Giurgiu cu **723** dosare pe schemă (857 dosare în 2015) și Tribunalul Argeș cu **716** dosare pe schemă (822 dosare în 2015).

Cea mai mică încărcătură pe schemă a înregistrat-o Tribunalul Călărași cu **368** dosare pe schemă urmat de Tribunalul Mehedinți cu **385** dosare pe schemă și Tribunalul Covasna cu **397** dosare pe schemă.

Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate

La nivelul celor patru tribunale specializate s-a reținut următoarea situație:

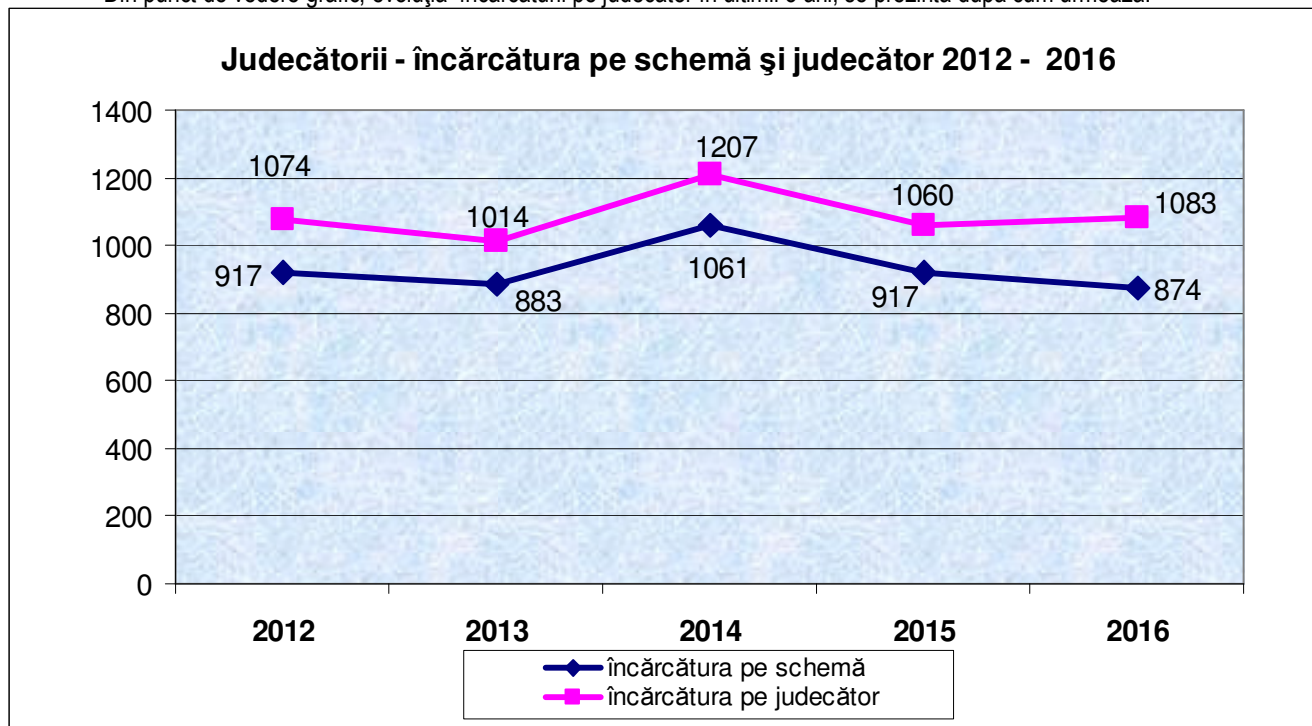
Instanța	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
Tribunalul pentru minori și familie Brașov	318	323
Tribunalul specializat Argeș	496	655
Tribunalul specializat Cluj	724	848
Tribunalul specializat Mureș	610	636

II.2.4. Încărcătura la nivelul judecătoriilor

În perioada de referință s-a înregistrat o încărcătură medie a cauzelor pe schemă de **874** cauze (917 cauze în 2015) și o încărcătură pe judecător de **1083** cauze (1.060 cauze în 2015).

Din punct de vedere grafic, evoluția încărcăturii pe judecător în ultimii 5 ani, se prezintă după cum urmează:

Comparativ cu anul 2015 încărcătura pe judecător a crescut cu **23** dosare, ceea ce reprezintă **2,17 %** iar încărcătura pe schemă a scăzut cu **43** dosare, ceea ce reprezintă **4,69 %**.

Printre instanțele ce au înregistrat în anul 2016 o încărcătură excesivă pe judecător sunt următoarele: Judecătoria Buftea (2099 dosare/judecător), Judecătoria Săveni (1911 dosare /judecător), Judecătoria Bolintin Vale (1796 dosare/judecător), Judecătoria Adjud (1590 dosare/judecător), Judecătoria Petroșani (1521 dosare/judecător), Judecătoria Fetești (1512 dosare/judecător) și Judecătoria Tulcea (1501 dosare/judecător)

Aceste instanțe sunt de altfel și cele care au înregistrat o încărcătură mai mare de 1.500 de cauze pe judecător în anul 2016.

Din punct de vedere al personalului, Judecătoria Buftea a înregistrat un deficit de **11** posturi, Judecătoria Săveni un deficit de **3** posturi, Judecătoria Bolintin Vale un deficit de **2** posturi, Judecătoria Adjud un deficit de **2** posturi, Judecătoria Petroșani un deficit de **7** posturi, Judecătoria Fetești un deficit de **3** posturi și Judecătoria Tulcea un deficit de **5** posturi.

Dacă schemele acestor instanțe ar fi ocupate complet, încărcăturile ar scădea până la valorile calculate pentru încărcătura pe schemă, acestea fiind prezentate în tabelul de mai jos:

Instanța	Încărcătura (dosare pe judecător)
Judecatoria Buftea	1325
Judecatoria Săveni	841
Judecatoria Bolintin Vale	1227
Judecatoria Adjud	1050
Judecatoria Petroșani	946
Judecatoria Fetești	972
Judecatoria Tulcea	1008

După cum se observă și în aceste condiții patru dintre instanțe ar menține o încărcătură pe judecător de peste 1.000 de dosare.

În ceea ce privește încărcătura pe schemă, în anul 2016, judecătoriile cu cea mai mare încărcătură pe schemă sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Instanța	Încărcătura pe schemă
Judecatoria Cornetu	1339
Judecatoria Buftea	1325
Judecatoria Oltenița	1240
Judecatoria Bolintin Vale	1227
Judecatoria Târgu Secuiesc	1150
Judecatoria Beclean	1146

Cea mai mică încărcătură pe schemă s-a înregistrat la judecătoriile din tabelul de mai jos, acestea fiind cu mult sub media națională.

Instanța	Încărcătura pe schemă
Judecatoria Agnita	396
Judecatoria Răducăneni	325
Judecatoria Dragomirești	323
Judecatoria Baia De Arama	313
Judecatoria Făget	274
Judecatoria Întorsura Buzăului	228

Sub aspectul încărcăturii, la nivelul instanțelor militare situația se prezintă după cum urmează:

Instanța	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
Tribunalul Militar București	38	52
Tribunalul Militar Cluj-Napoca	36	37
Tribunalul Militar Iași	46	92
Tribunalul Militar Timișoara	42	85
Curtea Militară de Apel	39	46

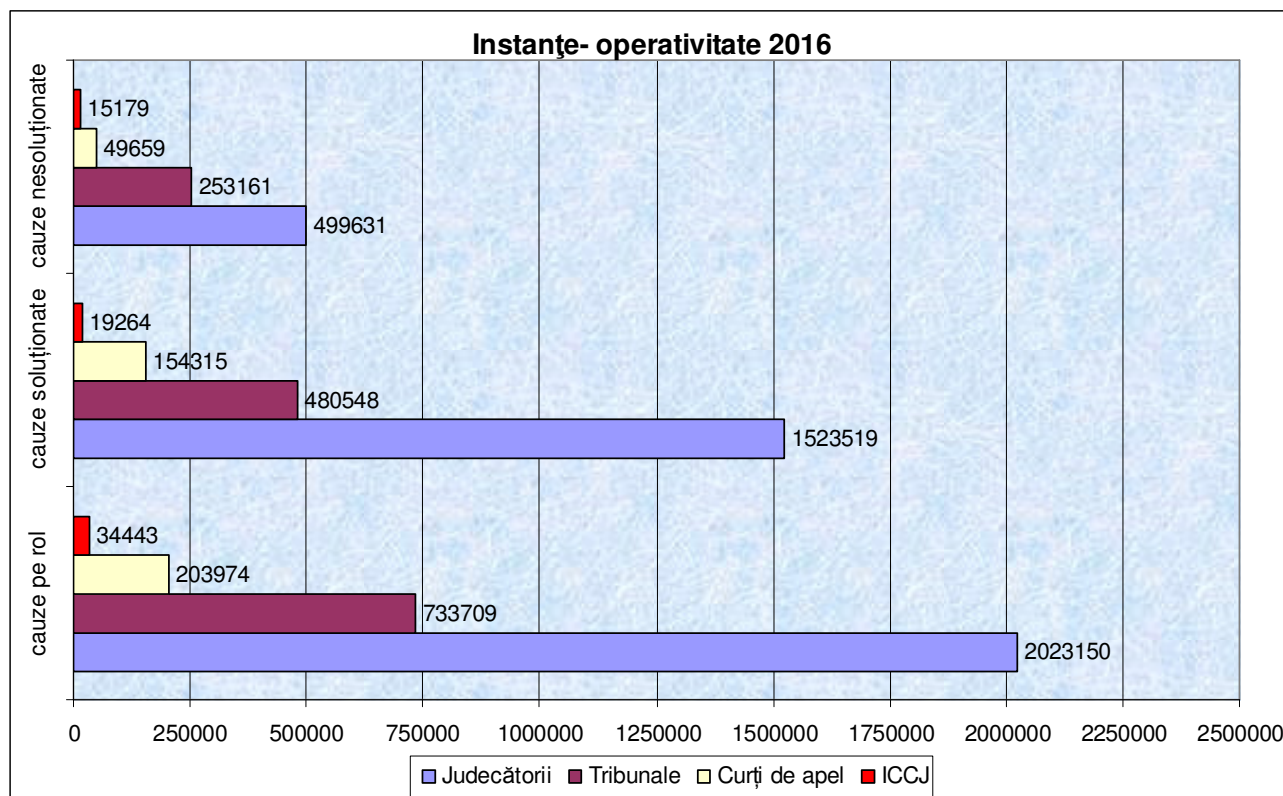
II.3. Operativitatea în soluționarea cauzelor

Numărul cauzelor soluționate la nivel național în anul 2016 a fost de **2.177.646** cauze (2.237.221 cauze în 2015), ceea ce reprezintă o scădere cu **59.575** cauze ce corespunde unei scăderi cu **2,66 %** față de anul 2015.

Numărul dosarelor nesoluționate la sfârșitul anului 2016 a fost de **817.630** cauze (802.799 cauze în 2015).

Operativitatea la nivelul instanțelor

II.3.1. Operativitatea la nivelul ICCJ

Numărul cauzelor de soluționat la nivelul **Înaltei Curți de Casație și Justiție** în anul 2016 a fost de **34.443** dosare, dintre acestea fiind soluționate **19.264** cauze, rămânând un stoc final ce se va raporta pentru anul 2017 de **15.179** dosare (19.090 dosare în 2015).

Operativitatea în raport de volumul de activitate la nivelul anului 2016 pentru această instanță a fost de **56 %** (40 % în anul 2015).

Operativitatea calculată ca raportul dintre dosarele soluționate și dosarele nou intrate a înregistrat în anul 2016 valoarea de **130 %**.

La nivelul secțiilor, distribuția operativității în raport de cauzele nou intrate a fost următoarea (eficiența în lichidarea stocurilor):

Secția	Operativitatea (%)
Secția I civilă	104
Secția a II - a civilă	103
Secția penală	223
Secția de contencios administrativ și fiscal	88

II.3.2. Operativitatea la curțile de apel

Din cele **203.974** cauze înregistrate pe rolul curților de apel în anul 2016, au fost soluționate **154.315** dosare, rămânând un stoc de **49.659** cauze (52.216 cauze în 2015).

În procente, operativitatea medie la nivelul curților calculată ca raportul dintre dosarele soluționate și volum, a fost de **78 %**, cu un procent mai mic decât în perioada anterioară în ciuda faptului că volumul de activitate a scăzut cu **12,52 %**.

În tabelul de mai jos sunt prezentate operativitățile pentru toate curțile de apel calculate ca raportul dintre dosarele soluționate și cele intrate (sub aspectul eficienței în atacarea stocurilor):

Instanța	Nou intrate	Total volum soluționate	Operativitatea (%)
Curtea de Apel Alba Iulia	8217	7942	97
Curtea de Apel BACAU	6576	6714	102

Curtea de Apel BRASOV	5893	5723	97
Curtea de Apel BUCURESTI	39428	38137	97
Curtea de Apel CLUJ	10102	11357	112
Curtea de Apel CONSTANTA	6016	6408	107
Curtea de Apel CRAIOVA	14285	15846	111
Curtea de Apel GALATI	7340	7075	96
Curtea de Apel IASI	6163	6502	106
Curtea de Apel ORADEA	6886	6965	101
Curtea de Apel PITESTI	8664	8716	101
Curtea de Apel PLOIESTI	8949	9182	103
Curtea de Apel SUCEAVA	6041	6399	106
Curtea de Apel TARGU MURES	3859	4123	107
Curtea de Apel TIMISOARA	12591	13091	104
Curtea Militara de Apel BUCURESTI	119	135	113
Total	151129	154315	102

II.3.3. Operativitatea la tribunale

Din cele **733.709** cauze de soluționat în cursul anului 2016, au fost soluționate un număr de **480.548** cauze, rămânând un stoc de **253.161** dosare (244.876 dosare în 2015).

În procente, operativitatea medie în raport de întregul volum de activitate s-a situat la **68 %**, cu **7 %** mai puțin ca în anul 2015.

În tabelul de mai jos sunt prezentate operativitățile pentru cele mai eficiente tribunale calculate ca raportul dintre dosarele soluționate și cele intrate (sub aspectul eficienței în atacarea stocurilor):

Instanța	Nou intrate	Total volum soluționate	Operativitatea (%)
Tribunalul BIHOR	12338	14561	118
Tribunalul MARAMURES	6619	7130	108
Tribunalul BACAU	10323	11033	107
Tribunalul NEAMT	7382	7879	107

În schimb, cea mai scăzută eficiență au înregistrat-o următoarele tribunale:

Instanța	Nou intrate	Total volum soluționate	Operativitatea (%)
Tribunalul GIURGIU	6684	5931	89
Tribunalul CARAS SEVERIN	9202	7520	82
Tribunalul VRANCEA	8744	6921	79
Tribunalul ILFOV	10823	8311	77

Operativitatea la tribunalele specializate

În procente, la instanțele specializate operativitatea în raport de volumul de dosare nou intrate s-a distribuit astfel:

Instanța	Nou intrate	Total volum soluționate	Operativitatea (%)
Tribunalul Comercial Argeș	1595	1901	119
Tribunalul pentru minori și familie Brașov	1212	1191	98
Tribunalul Comercial Mureș	2296	2320	101
Tribunalul Comercial Cluj	3349	3662	109

II.3.4. Operativitatea la nivelul judecătorilor

Din cele **2.023.150** cauze de soluționat în cursul anului 2016, au fost soluționate **1.523.519** dosare, rămânând un stoc de **499.631** cauze (486617 cauze în 2015).

În procente, operativitatea medie în raport de întregul volum de activitate s-a situat la **77 %** (77 % în anul 2015).

În tabelul de mai jos sunt prezentate operativitățile pentru cele mai eficiente judecatorii calculate ca raportul dintre dosarele soluționate și cele intrate (sub aspectul eficienței în atacarea stocurilor):

Instanța	Nou intrate	Total volum soluționate	Operativitatea (%)
Judecatoria INSURATEI	1061	2016	190
Judecatoria BISTRITA	11196	12817	114
Judecatoria INTORSURA BUZAULUI	683	773	113
Judecatoria VISEU DE SUS	2593	2905	112
Judecatoria SECTORUL 2 BUCURESTI	37728	41618	110
Judecatoria GIURGIU	21491	23579	110

În schimb, cea mai mică operativitate a fost înregistrată la judecătoriile:

Instanța	Nou intrate	Total volum soluționate	Operativitatea (%)
Judecatoria GHEORGHENI	2642	2312	88
Judecatoria ALESD	3128	2692	86
Judecatoria URZICENI	5555	4776	86
Judecatoria BABADAG	1792	1531	85
Judecatoria HARSOVA	1743	1394	80
Judecatoria JIBOU	3148	2421	77

În raport de cauzele nou intrate, există **73** judecatorii care au trecut pragul unei operativități de 100 %, ceea ce înseamnă că toate au „atacat” stocurile de început de perioadă, acestea urmând să scadă pentru anul 2017.

Există, de asemenea, **103** judecatorii care nu au trecut pragul unei operativități de 100 %.

La nivelul instanțelor militare, situația operativității se prezintă după cum urmează:

Instanța	Operativitatea (%)
Tribunalul Militar București	99
Tribunalul Militar Cluj Napoca	106
Tribunalul Militar Iași	106
Tribunalul Militar Timișoara	110
Curtea Militară de Apel	113

II.4. Analiza activității instanțelor din perspectiva indicatorilor de eficiență

Prin Hotărârea nr. 1305 a Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii, s-au stabilit 5 indicatori de performanță pentru instanțe și anume:

- Rata de soluționare a dosarelor;
- Stocul de dosare mai vechi de 1 an/1 an și 6 luni
- Ponderea dosarelor închise într-un an
- Durata medie de soluționare
- Redactările peste termenul legal

Fiecare din cei 5 indicatori sunt împărțiți în patru grade de eficiență reprezentate grafic și anume: foarte eficient (culoarea verde), eficient (culoarea galben), satisfăcător (culoarea orange) și ineficient (culoarea roșu). De asemenea, există un raport centralizator al tuturor indicatorilor de performanță care indică starea generală a instanței.

Conform celor stabilite în conținutul hotărârii, Consiliul Superior al Magistraturii urmează să facă o analiză la fiecare 6 luni respectiv la fiecare final de an în urma centralizării datelor statistice aferente, analiză care va fi publicată pe site-ul C.S.M..

În plus de asta, instanțele vor face analize proprii la intervale mai scurte, analize care de asemenea vor fi publicate pe paginile proprii de internet.

Având în vedere indicatorii de performanță enumerați mai sus, la nivelul curților de apel situația centralizată a acestor indicatori se prezintă astfel:

ORDINE	DENUMIRE CURTE DE APEL	LISTA REZULTATE				
		GRAD DE EFICIENȚA				
		F	E			
					S	
1	Curtea de Apel ALBA IULIA					
2	Curtea de Apel BACĂU					
3	Curtea de Apel BRĂSOV					
4	Curtea de Apel BUCUREȘTI					
5	Curtea de Apel CLUJ					
6	Curtea de Apel CONSTANȚA					
7	Curtea de Apel CRAIOVA					
8	Curtea de Apel GALĂȚI					
9	Curtea de Apel IAȘI					
10	Curtea de Apel ORADEA					
11	Curtea de Apel PITEȘTI					
12	Curtea de Apel PLOIEȘTI					
13	Curtea de Apel SUCEAVA					
14	Curtea de Apel TÂRGU MUREȘ					
15	Curtea de Apel TIMIȘOARA					
16	Curtea Militară de Apel BUCUREȘTI					

Se observă că la gradul de eficiență „foarte eficient” se încadrează următoarele instanțe: Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești, Curtea de Apel Suceava, Curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Timișoara și Curtea de Apel București.

Ca observație, Curtea de Apel Craiova și Curtea de Apel Suceava sunt foarte eficiente în cadrul tuturor indicatorilor.

De asemenea se observă că nu există nici o instanță la gradul de eficiență „satisfăcător” sau „ineficient”.

La nivelul tribunalelor, la gradul de eficiență „foarte eficient” se încadrează următoarele instanțe:

LISTA REZULTATE					
ORDINE	DENUMIRE TRIBUNAL	GRAD DE EFICIENTA			
		F	E	S	
1	Tribunalul ARAD	E01 E02 E03 E04 E05			
2	Tribunalul MEHEDINTI	E01 E02 E03 E04 E05			
3	Tribunalul Militar CLUJ-NAPOCA	E01 E02 E03 E04 E05			
4	Tribunalul Militar IASI	E01 E02 E03 E04 E05			
5	Tribunalul Militar TIMISOARA	E01 E02 E03 E04 E05			
6	Tribunalul OLT	E01 E02 E03 E04 E05			
7	Tribunalul pentru minori si familie BRASOV	E01 E02 E03 E04 E05			
8	Tribunalul SALAJ	E01 E02 E03 E04 E05			
9	Tribunalul SIBIU	E01 E02 E03 E04 E05			
10	Tribunalul TELEORMAN	E01 E02 E03 E04 E05			

De asemenea, la gradul de eficiență „satisfăcător” se încadrează următoarele instanțe:

48	Tribunalul BRASOV	E01 E02 E03 E04 E05		
49	Tribunalul Comercial MURES	E01 E02 E03 E04 E05		
50	Tribunalul ILFOV	E01 E02 E03 E04 E05		

Niciun tribunal nu a înregistrat gradul de eficiență „ineficient”.

În ceea ce privește judecătoriile, la gradul de eficiență „foarte eficient” se încadrează 72 de instanțe, primele 12 poziții fiind prezentate în figura de mai jos:

LISTA REZULTATE								
ORDINE	DENUMIRE JUDECATORIE	GRAD DE EFICIENTA						
		F						
1	Judecatoria ADJUD						E	S
		E01	E02	E03	E04	E05		
2	Judecatoria ARAD							
		E01	E02	E03	E04	E05		
3	Judecatoria AVRIG							
		E01	E02	E03	E04	E05		
4	Judecatoria BAIA DE ARAMA							
		E01	E02	E03	E04	E05		
5	Judecatoria BALCESTI							
		E01	E02	E03	E04	E05		
6	Judecatoria BALS							
		E01	E02	E03	E04	E05		
7	Judecatoria BARLAD							
		E01	E02	E03	E04	E05		
8	Judecatoria BEIUS							
		E01	E02	E03	E04	E05		
9	Judecatoria BLAJ							
		E01	E02	E03	E04	E05		
10	Judecatoria BOTOSANI							
		E01	E02	E03	E04	E05		
11	Judecatoria BRAILA							
		E01	E02	E03	E04	E05		
12	Judecatoria BREZOI							
		E01	E02	E03	E04	E05		

La gradul de eficiență „ineficient” se încadrează două instanțe: Judecătoria Horezu și Judecătoria Năsăud.

175	Judecătoria HOREZU	E01	E02	E03	E04	E05
176	Judecătoria NASAUD	E01	E02	E03	E04	E05

Nicio judecătorie nu a înregistrat gradul de eficiență „ineficient”.

II.5. Indicii de atacabilitate și desființare a hotărârilor judecătorești

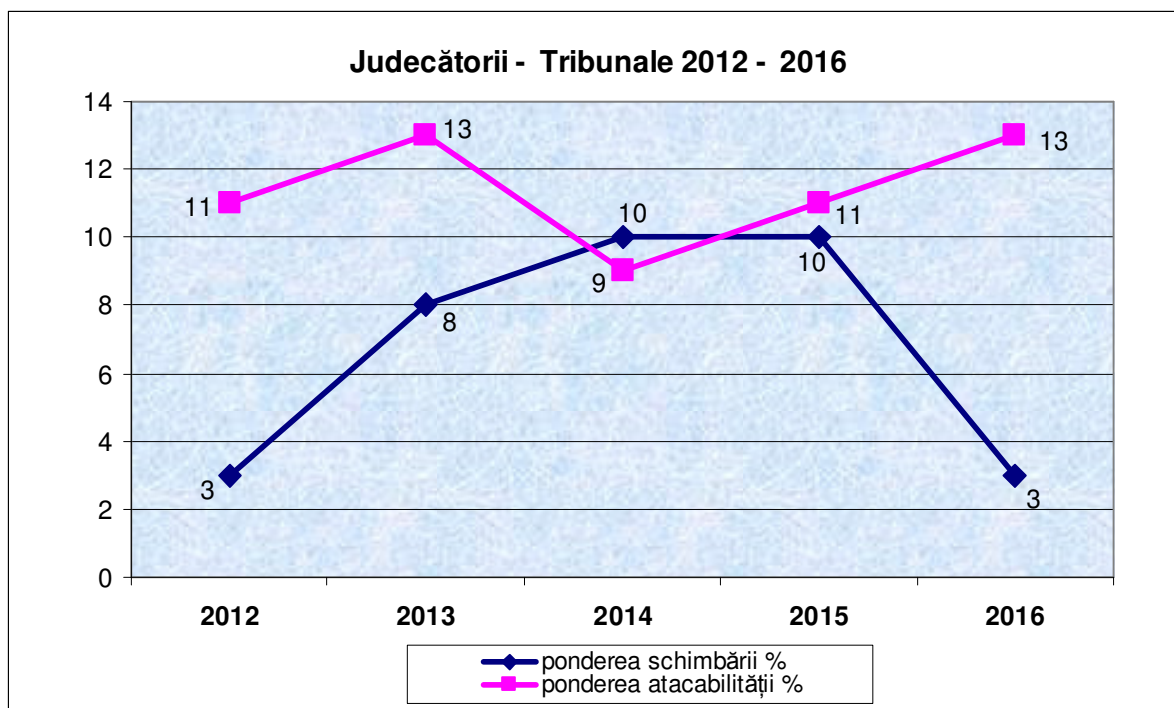
La nivelul celor 176 judecătorești care funcționează în prezent, s-a înregistrat în cursul anului 2016, un volum total de **2.023.150** cauze, din care au fost soluționate un număr de **1.523.519** dosare.

Din totalul dosarelor soluționate de judecătorești, au fost atacate cu apel, recurs și contestații la tribunal **196.509** cauze. Rezultă astfel că ponderea atacabilității hotărârilor pronunțate de judecătorești în fond în anul 2016 a fost de **13%** (11 % în anul 2015). Se poate observa că procentul justițiabililor nemulțumiți de hotărârile pronunțate de judecătorești este relativ mic.

Din totalul de **190.775** hotărâri pronunțate de tribunale în căile de atac, au fost pronunțate soluții de admitere în tot sau în parte în **45.355** cauze, indicele de casare fiind în acest fel de **24%**.

Indicele de desființare a hotărârilor judecătorești în anul 2016 a fost de 3%.

Sub aspect grafic, situația ultimilor 5 ani se prezintă astfel:

La nivelul tribunalelor, au fost soluționate în cursul anului 2016 **480.548 dosare**.

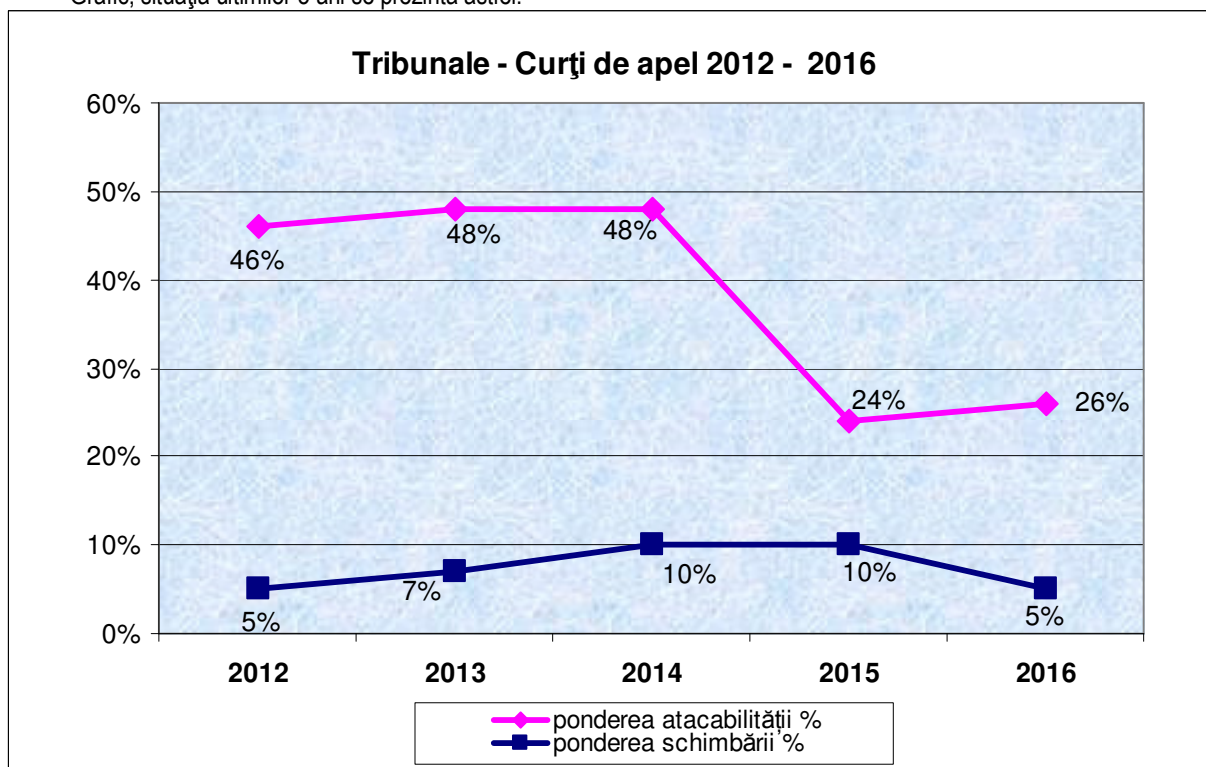
Dintre aceste cauze, **123.599** dosare au fost atacate la curțile de apel, ponderea atacabilității hotărârilor fiind în acest fel de **26 %**.

Numărul cauzelor soluționate în căile de atac la curțile de apel în anul 2016 a fost de 128.700 iar al celor admise a fost de **23.290**.

Rezultă că indicele de casare la curțile de apel a fost în anul 2016 de **18 %**.

Ponderea schimbării hotărârilor a fost în acest caz de **5 %**.

Grafic, situația ultimilor 5 ani se prezintă astfel:

În ceea ce privește curțile de apel în raport cu Înalta Curte de Casație și Justiție, din totalul de **154.315** cauze soluționate, au fost atacate un număr de **9.825** dosare. Rezultă un indice de atacabilitate de **6 %**.

În același timp, din cele **11.169** dosare soluționate de Înalta Curte în căile de atac s-a pronunțat o soluție de admitere în tot sau în parte în 869 cauze.

Rezultă un indice de casare în anul 2016 de 7,7 %.

De asemenea ponderea schimbării CA – ICCJ (total admise la ICCJ/total soluționate la CA) a fost de sub 1%.

Definiții:

Ponderea atacabilității – numărul dosarelor ajunse în căile de atac la instanța superioară raportat la numărul dosarelor soluționate la instanța de referință;

Indicele de casare – numărul hotărârilor admise în tot sau în parte în căile de atac raportat la numărul dosarelor soluționate în căile de atac la aceeași instanță;

Ponderea schimbării – numărul hotărârilor admise în tot sau în parte în căile de atac raportat la numărul dosarelor soluționate la instanța inferioară.

II.6. Durata de soluționare a cauzelor

Precizări prealabile – Conform noii aplicații Statis, durata de soluționare a cauzelor nu mai este calculată sub forma unor intervaluri (ex. număr cauze soluționate în termen de 1 an), ci sub forma unei durate medii calculată în zile, pe fiecare obiect, materie și stadiu procesual în parte.

În numărul zilelor este cuprinsă, pe de o parte, perioada scursă între momentul înregistrării dosarului și data pronunțării, precum și perioada în care hotărârea a fost redactată în mod complet și documentul a fost depus la mapa de hotărâri (închiderea documentului final). Acest lucru semnifică faptul că timpul de judecată efectivă a unei cauze (de la primul până la ultimul termen) este considerabil mai redus decât cifrele afișate.

Prezentăm mai jos, o selecție relevantă de materii și stadii procesuale:

Judecătoria						
MATERIE JURIDICA	2015			2016		
	DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE			DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE		
	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE
Civil	172,5	104,4	68,1	117,6	92,2	25,4
Litigii cu profesioniști	193,4	121,2	72,1	178	134,6	43,4
Minori și familie	221,9	160,5	61,5	195,8	159,1	36,7
Penal	156,5	71,6	84,9	93,4	65,7	27,7

Tribunale - fond						
MATERIE JURIDICA	2015			2016		
	DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE			DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE		
	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE
Asigurări sociale	359,6	287	72,5	224	183	40,9
Civil	375	229,2	145,8	275	222	53
Contencios administrativ și fiscal	317,7	250,7	67	234,5	193,8	40,7
Faliment	390,8	313,7	77,1	399,4	356,6	42,8
Litigii cu profesioniști	190,5	133,7	56,8	163,3	128,8	34,6
Litigii de muncă	275,9	228,8	47,1	247,5	213,6	34
Minori și familie	103,8	60,3	43,6	81,3	58,2	23,1
Penal	105,6	34,8	70,8	54,2	34,7	19,5

Tribunale						
STADIU PROCESUAL	2015			2016		
	DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE			DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE		
	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE
Apel	183	133,6	49,4	191,9	143,9	48
Contestație(NCPP)	63,6	18,5	45,1	38,5	18,5	20,1
Fond	267,3	201,4	66	206	171,6	34,4
Recurs	386,6	269,3	117,4	330,1	244	86,2

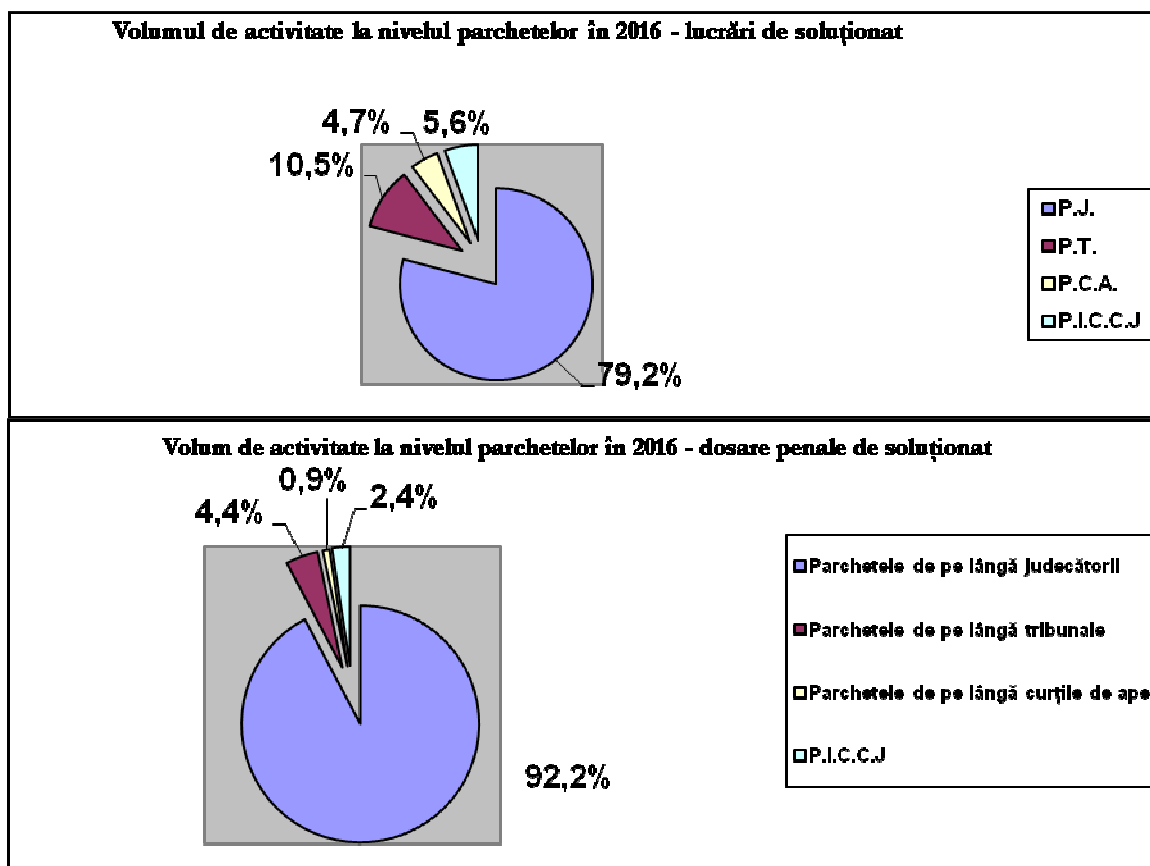
Curți de Apel						
STADIU PROCESUAL	2015			2016		
	DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE			DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE		
	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE
Apel	138,6	105,3	33,3	132	103,9	28,1
Contestație(NCPP)	44,3	11	33,3	37,8	12	25,9
Fond	240,4	87,8	152,6	115,5	85,4	30,1
Recurs	222,7	144,2	78,5	162,5	131,5	31

ICCJ						
STADIU PROCESUAL	2015			2016		
	DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE			DURATA SOLUTIONARE: MEDII IN ZILE		
	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE	TOTALA	PRONUNTARE	REDACTARE
Contestație(NCPP)	177,1	25,4	151,7	340,4	27,4	313
Fond	116,6	53,1	63,5	451,6	62	389,7
Recurs	473,4	291,4	182	745,4	294,8	450,6
Recurs in casație	164,6	57,2	107,4	354,8	57,6	297,2

III. DATE STATISTICE PRIVIND ACTIVITATEA PARCHETELOR

III.1. Volumul de activitate la nivelul parchetelor

În anul 2016, la nivelul întregii țări și-au desfășurat activitatea un număr de 176 de parchete pe lângă judecătoria, 42 parchete pe lângă tribunale, 1 parchet specializat pentru cauze cu minori și familie, 15 parchete pe lângă curțile de apel și parchetul de pe lângă instanța supremă, înregistrând cu tot cu parchetele militare un volum total de activitate de 3258290 de lucrări, din care 1776215 dosare penale, cele 2 reprezentări grafice de mai jos incluzând în cadrul volumului de activitate al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție atât activitatea D.N.A și D.I.I.C.O.T. cât și a parchetelor militare.

III.1.1. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

La nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (cu excepția Secției parchetelor militare), numărul lucrărilor de soluționat s-a ridicat la 26951, în timp ce numărul înregistrat al dosarelor de soluționat a fost de 1180. Față de anul 2015, numărul lucrărilor de soluționat a scăzut cu 1961 de lucrări (cu 6,8%), în timp ce numărul cauzelor de soluționat a crescut cu 50 de dosare (4,4%).

Numărul cauzelor soluționate în acest an s-a ridicat la 494, adică 42% din numărul dosarelor de soluționat.

În același timp, **Direcția Națională Anticorupție** a înregistrat în anul 2016 un număr de 52004 de lucrări și 12353 cauze de soluționat. Comparativ cu anul 2015, numărul lucrărilor a crescut cu 1487 de unități (3%), în timp ce numărul dosarelor de soluționat a crescut cu 1379 de cauze (12,6 %).

Numărul cauzelor soluționate în acest an s-a ridicat la 3341 de cauze (27% din totalul cauzelor de soluționat).

La nivelul **Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism**, numărul lucrărilor de soluționat s-a ridicat la 93104, iar cel al dosarelor la 25657 de cauze. Comparativ cu anul 2015, numărul de lucrări a crescut cu 7531 de lucrări (8,8%); în aceeași perioadă de timp, numărul de cauze de soluționat a crescut cu 3632 de dosare, adică 16,4 %

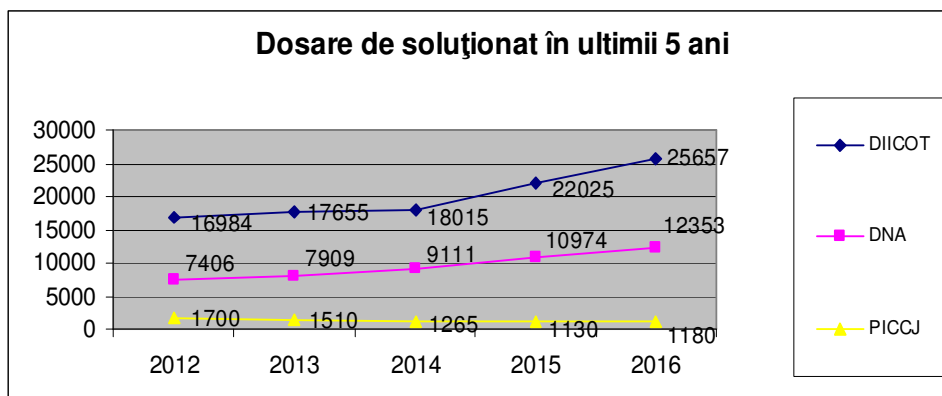
Numărul cauzelor soluționate în acest an s-a ridicat la **8149** (31,8% din numărul dosarelor de soluționat).

Dinamica numărului de cauze de soluționat în ultimii 5 ani la aceste trei mari structuri de parchet se prezintă astfel:

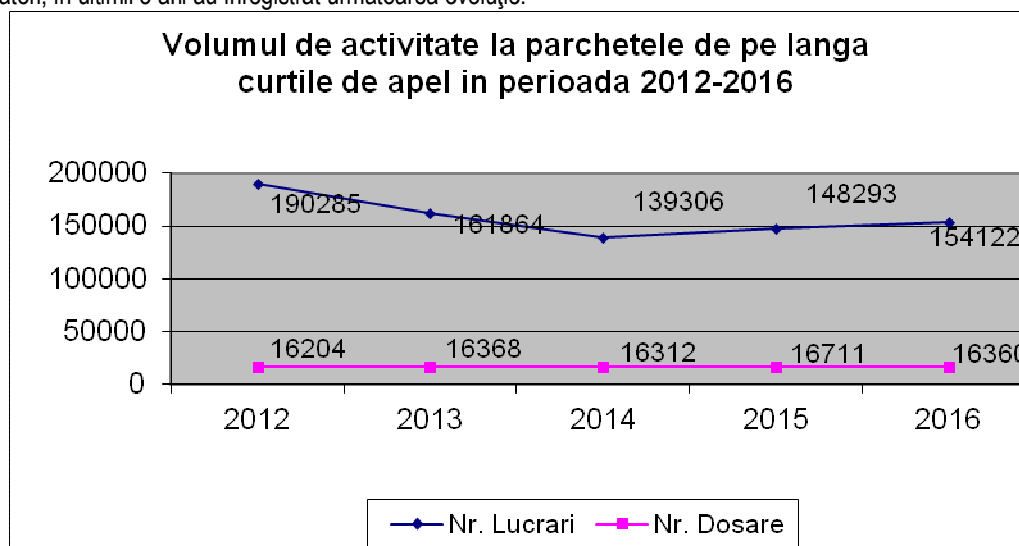

III.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

Cele 15 parchete de pe lângă curțile de apel, au înregistrat spre soluționare în perioada de referință un număr de 154122 de lucrări, dintre acestea 16360 constituind dosare penale, repartizate unui număr de 233 de procurori care au ocupat efectiv schema.

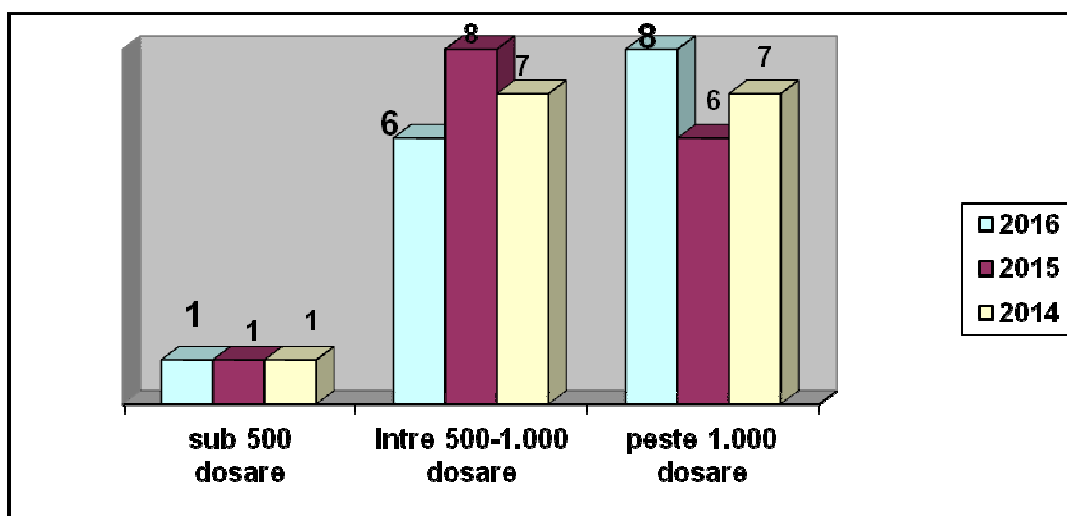
Cei doi indicatori, în ultimii 5 ani au înregistrat următoarea evoluție:

În funcție de volumul dosarelor penale, parchetele de pe lângă curțile de apel se pot grupa astfel:

- unități cu volum mai mic de 500 dosare: **1** (1 și în anul 2015);
- unități cu un volum cuprins între 500 și 1.000 dosare: **6** (8 în anul 2015);
- unități cu un volum situat peste 1.000 dosare: **8** (6 în anul 2015).

Volumul de activitate privind numărul de dosare penale al parchetelor de pe lângă curțile de apel – situație comparativă:

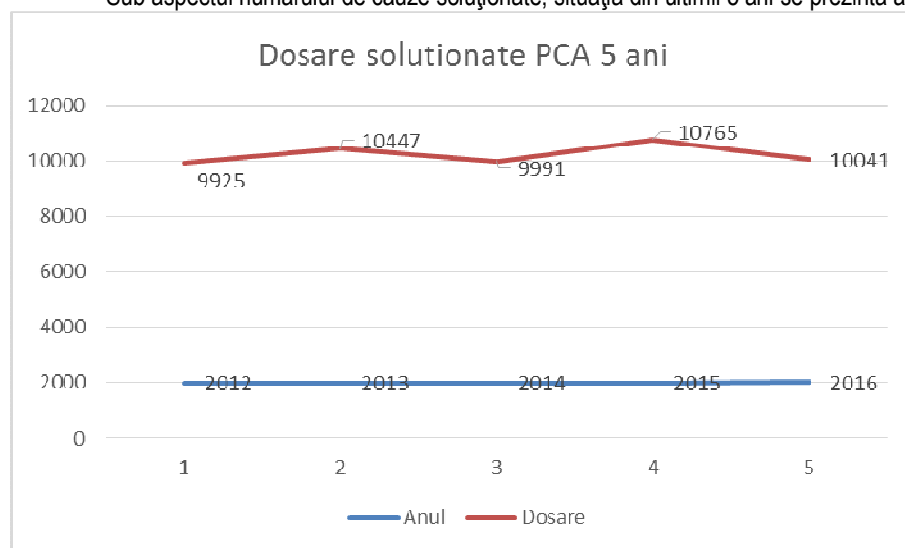

Parchetele cu cel mai mare volum de dosare înregistrat în anul 2016 au fost Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu 2498 de dosare, având cu 319 dosare mai puțin decât în anul 2015 (rămânând însă pe prima poziție ca și în anii anteriori), urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța cu 1747 de cauze, acesta înregistrând o creștere de 174 de dosare și de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara cu 1291 de dosare, cu 604 de cauze mai puțin față de anul precedent.

La polul opus s-au aflat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu un număr de numai 390, în scădere față de cele 490 de dosare din 2015 și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș cu 657 de cauze.

Din totalul celor 154122 lucrări de soluționat înregistrate la aceste unități de parchet în anul 2016, au fost soluționate 138229, reprezentând o operativitate de 89,6%. În același timp, au fost înregistrate 16360 cauze penale de soluționat, fiind soluționate un număr de 10041 de dosare (61,3%).

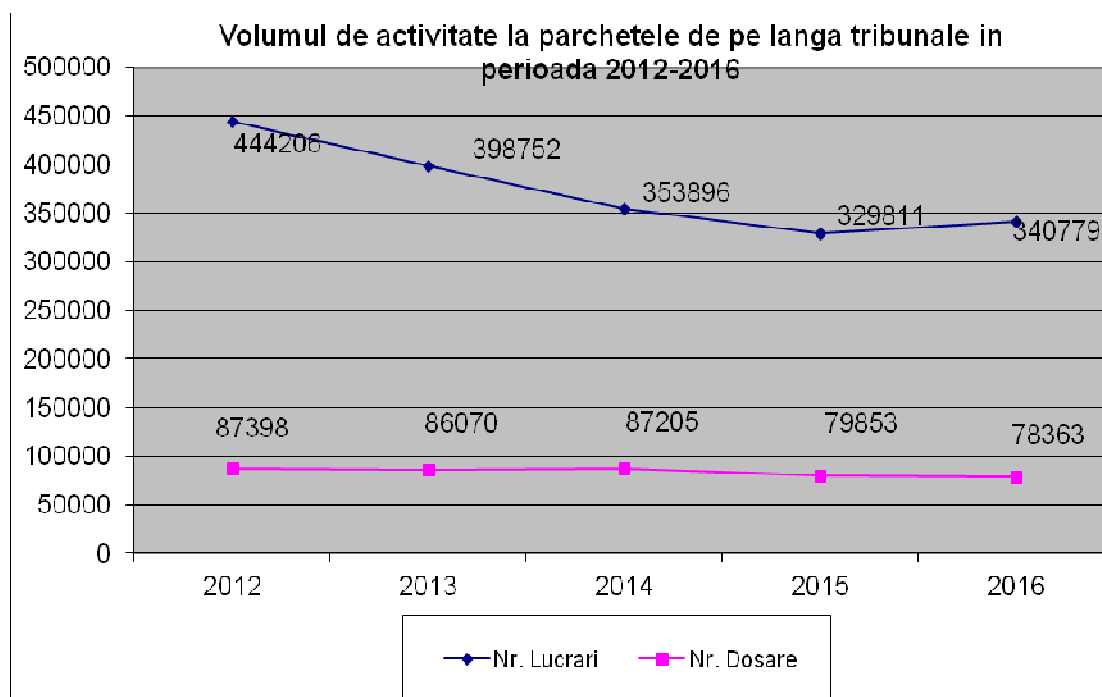
Sub aspectul numărului de cauze soluționate, situația din ultimii 5 ani se prezintă astfel:

III.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

La nivelul celor 43 de parchete de pe lângă tribunale a fost înregistrat un volum de activitate de 340779 de lucrări, din care 78363 de dosare penale, repartizate unui număr de 530 de procurori care au ocupat efectiv posturile existente în schema parchetelor de la acest nivel.

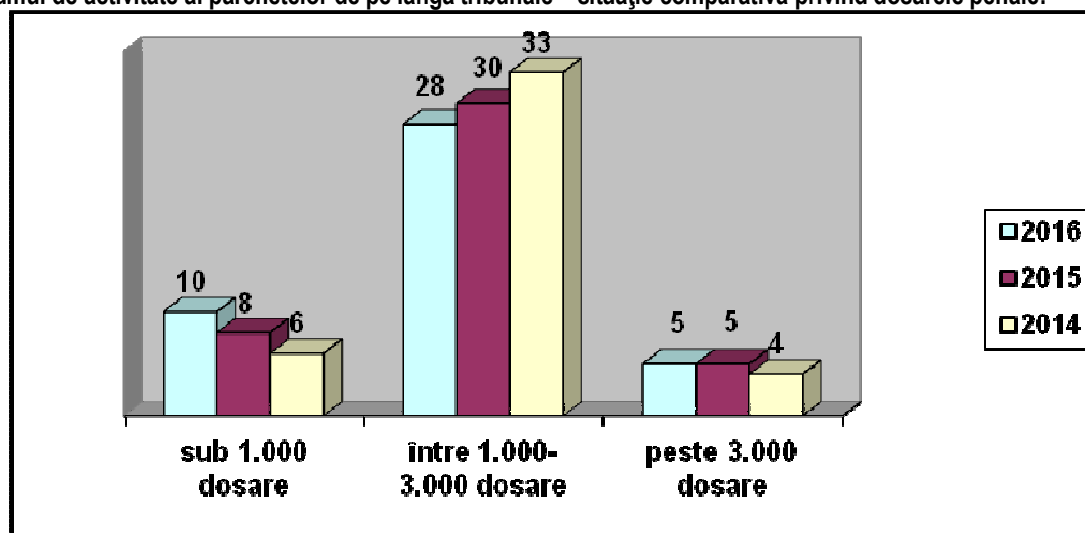
Comparativ, evoluția acestor indicatori în ultimii 5 ani se prezintă astfel:

În funcție de volumul de dosare penale, aceste unități de parchet se pot grupa astfel:

- unități cu un volum situat sub 1.000 de dosare: 10 parchete (8 în anul precedent);
- unități cu un volum cuprins între 1.000 – 3.000 de dosare: 28 de unități de parchet, față de 30 în 2015;
- unități cu un volum de peste 3.000 de dosare: 5 parchete (5 și în 2015)

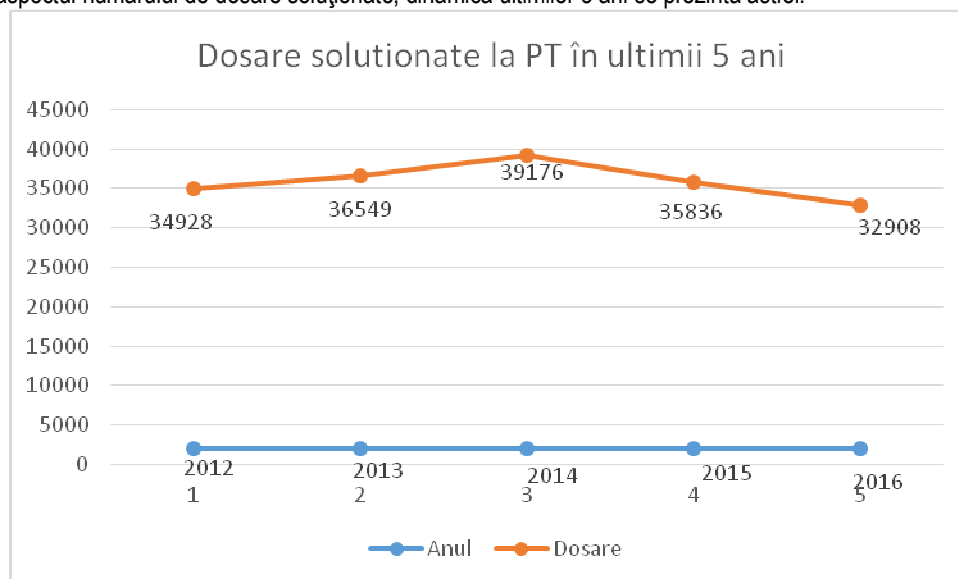
Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă tribunale – situație comparativă privind dosarele penale:

Cu un volum ridicat de activitate se remarcă, așa cum s-a întâmplat mereu în ultimii ani, Parchetul de pe lângă Tribunalul București, care a înregistrat în perioada de referință un volum de lucrări de 38737, dintre care 12927 de dosare penale, în creștere față de anul anterior la capitolul lucrări, cu 2190 de unități și în scădere cu 294 de unități în ceea ce privește numărul de dosare. În ordine descrescătoare a volumului de activitate, prin prisma numărului cauzelor penale, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a fost urmat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța cu 4965 de dosare (în creștere la acest indicator și păstrând neschimbată ierarhia de anul trecut) și de Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea cu 3450 de dosare de soluționat.

Din totalul de 340779 de lucrări de soluționat (dintre care 78363 de dosare penale) înregistrate la aceste unități de parchet, au fost soluționate un număr de 281442 de lucrări (din care 32908 dosare penale). Procentul de soluționare a lucrărilor a fost determinat la 82,5%, iar cel al dosarelor la 42 %.

Sub aspectul numărului de dosare soluționate, dinamica ultimilor 5 ani se prezintă astfel:

Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru cauze cu minori și de familie Brașov

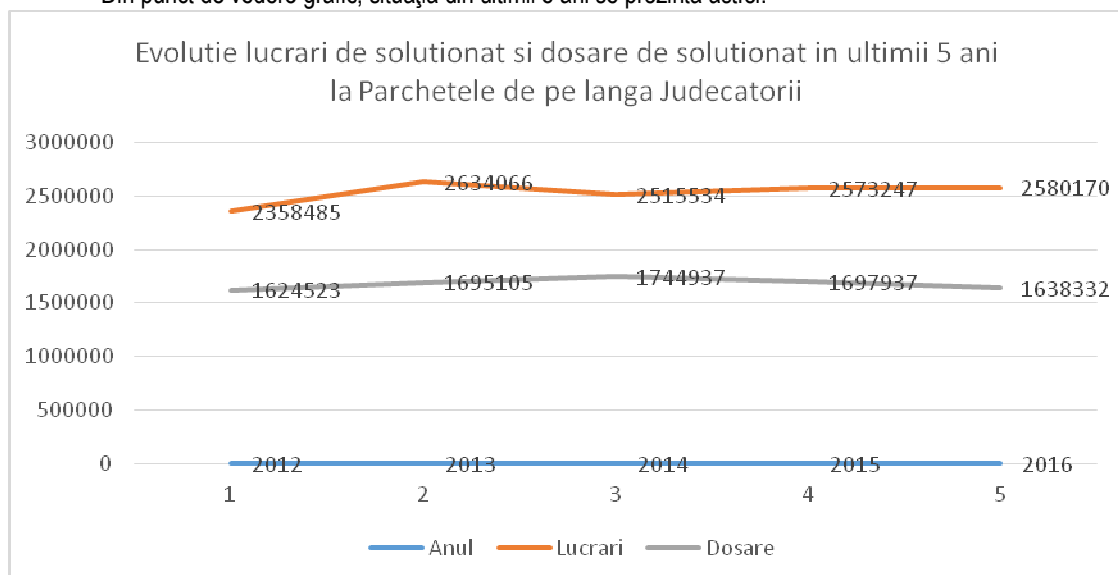
La nivelul unicului parchet specializat existent în prezent în această materie la nivel național, în 2016 s-au înregistrat 2318 de lucrări de soluționat, din care 211 dosare. În anul 2016 au fost soluționate 2196 de lucrări, din care 147 de dosare penale. Cât privește numărul de procurori activi care operează la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori și Familie Brașov, acesta este de 2 procurori, cu schema ocupată integral.

III.1.4. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

În perioada de referință, la nivelul întregii țări au funcționat un număr de 176 parchete pe lângă judecătorii, care au înregistrat un volum de activitate de 2580170 de lucrări de soluționat, din care 1638332 de dosare, repartizate unui număr de 1107 de procurori activi într-o schemă de 1345 de posturi.

Volumul de activitate al acestor unități a crescut nesemnificativ în anul 2016 față de anul precedent în ceea ce privește numărul de lucrări (cu 6923 de lucrări, creștere de doar 0,26%) dar a scăzut cu 59605 de unități la dosarele penale (scădere de 3,5%).

Din punct de vedere grafic, situația din ultimii 5 ani se prezintă astfel:

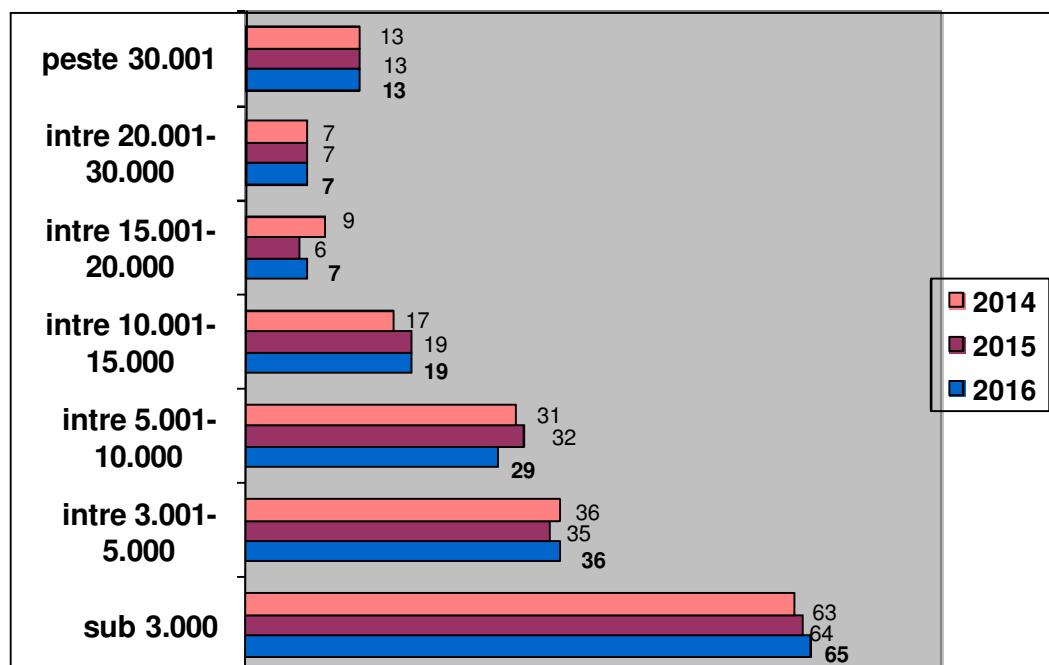
În funcție de volumul de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unități cu volum mai mic de 3.000 dosare: **65** (64 în anul 2015);
- unități cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 dosare: **36** (35 în 2015);
- unități cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 dosare: **29** (32 în anul trecut);
- unități cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 dosare: **19** (19 și în 2015)

- unități cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 dosare: 7 (6 în 2015);
- unități cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 dosare: 7 (la fel și anul trecut);
- unități cu un volum de peste 30.000 dosare: 13 (13 și în anul 2015).

Clasificarea parchetelor de pe lângă judecătorii după volumul de activitate al acestora în materia dosarelor penale se prezintă grafic astfel:

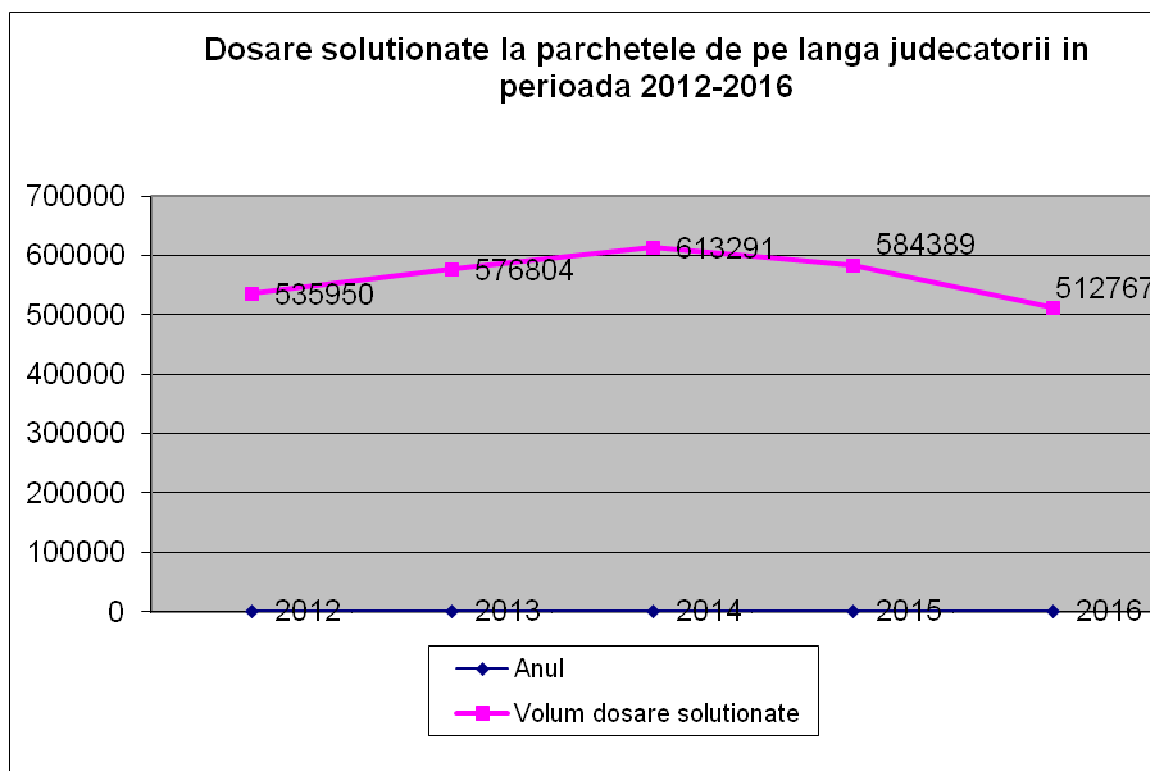

Se constată astfel că, în ultimii 3 ani, au existat 13 unități de parchet ce au înregistrat un volum de activitate de peste 30.000 de cauze. Se poate de asemenea observa că, sub aspectul criteriului volumului de activitate, fluctuațiile de la o categorie la alta au fost nesemnificative în perioada 2014-2016.

De asemenea, este de reținut și faptul că din cele 13 parchete care au avut un volum de activitate mai mare de 30.000 de dosare penale, 10 (la fel cu un an în urma) unități de parchet au depășit numărul de 40.000 de cauze, iar 7 (anul trecut, 9) parchete dintre acestea au avut chiar un volum de activitate mai mare de 50.000 de dosare (între acestea trebuie menționate în mod special 3 parchete, **Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București și Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța** cu peste 65000 de cauze de soluționat). Urmează în ordinea numărului de dosare de soluționat, mai mare oricum de 50000 de cauze, **Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 București, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București, Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași și Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București**. Din totalul de 2580170 de lucrări de soluționat înregistrate la aceste unități de parchet, au fost soluționate un număr de 1688332 de lucrări, reprezentând aproximativ 55%, un procentaj de soluționare similar celui de anul trecut.

De asemenea, din cele 1688332 de dosare penale de soluționat în anul 2016, au fost soluționate 512767 de cauze, reprezentând un procentaj de 31%, în scădere cu 3% față de cel din anul anterior.

Sub aspectul numărului de dosare soluționate, dinamica ultimilor 5 ani se prezintă astfel:

În ceea ce privește **Parchetele Militare**, numărul lucrărilor de soluționat în anul 2016 a fost de 11160, din care au fost soluționate 8630 (77%) prin participarea unui număr total de 59 procurori militari. De asemenea, numărul cauzelor de soluționat a fost de 3970, fiind soluționate 1973 dosare (50%) prin participarea unui număr 40 de procurori militari care au lucrat efectiv la instrumentarea acestor cauze penale.

III.2. Încărcătura pe procuror

Acest indicator statistic reflectă numărul de dosare pe care un procuror le-a avut spre soluționare în intervalul de timp analizat și se determină concret prin raportarea numărului total de dosare de soluționat din perioada de referință la numărul total de procurori. Trebuie precizat faptul că pentru calcularea acestui indicator statistic se au în vedere posturile efectiv ocupate, așa cum au fost acestea comunicate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

III.2.1. Încărcătura de dosare pe procuror la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

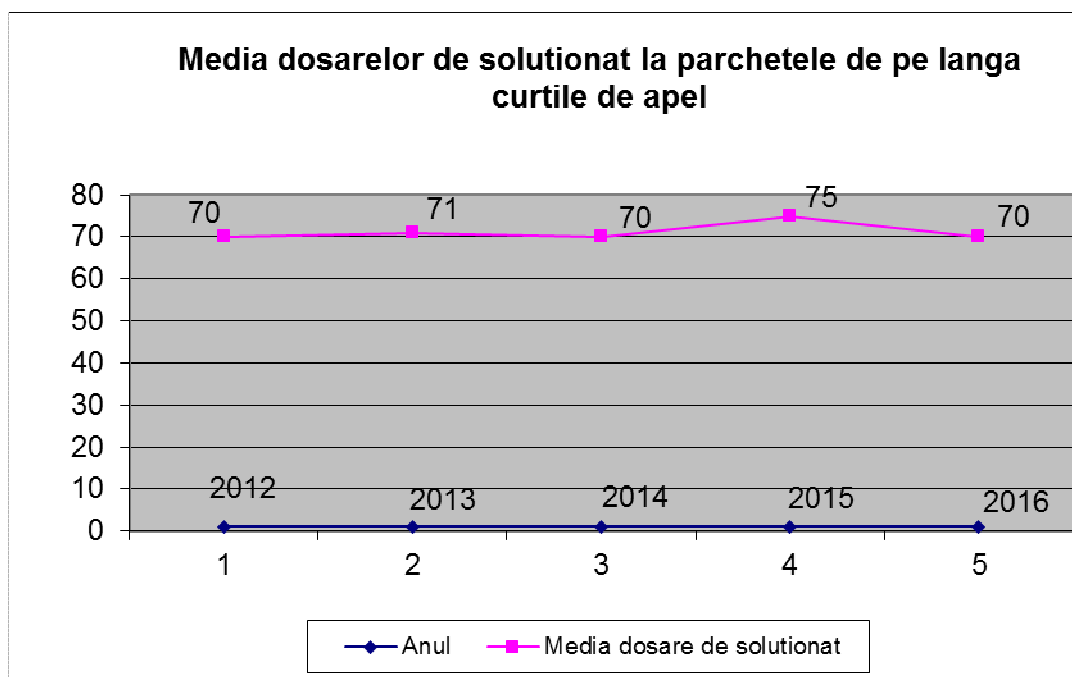
La nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curtea de Casație și Justiție, exceptând Secția Parchetelor Militare, numărul cauzelor de soluționat pe procuror a fost în perioada de referință de 9,67 dosare raportat la 126 de posturi ocupate efectiv. În schimb, dacă se ia în calcul doar numărul procurorilor care au participat efectiv la soluționarea dosarelor penale și care a fost de 42, rezultă o încărcătură medie de 28,1 dosare pe procuror.

La nivelul Direcției Naționale Anticorupție, acest indicator s-a situat la 69,79 dosare pe procuror, iar la nivelul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism la 99,06 de dosare pe procuror, cifre raportate la numărul posturilor de procuror ocupate efectiv în aceste instituții. În mod similar, dacă se ține cont doar de numărul procurorilor care au lucrat efectiv la soluționarea dosarelor penale, va rezulta o încărcătură mai mare, de 102,94 dosare pe procuror la D.N.A (raportată la cei 120 de procurori care au instrumentat dosarele penale) și de 106,90 cauze pe procuror la D.I.I.C.O.T. (raportată pe același criteriu la 240 de procurori).

III.2.2. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, a fost stabilită o medie națională de 70,21 dosare penale pe procuror, raportată la numărul efectiv de procurori activi în 2016 și de 129,84 dosare pe procuror dacă volumul dosarelor de soluționat se raportează doar la numărul procurorilor ce au instrumentat efectiv dosare penale (dintr-un total de 233 de procurori care activează la nivelul de parchet de curte de apel, doar unui număr de 126 de procurori li s-au încredințat dosare penale spre soluționare).

Grafic, evoluția indicatorului pe ultimii ani se prezintă după cum urmează:

În anul 2016, cea mai mare încărcătură de cauze pe procuror a fost înregistrată de **Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța**, cu un număr de 124,79 dosare penale pe procuror, **Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba-Iulia** cu un număr de 91,17 dosare penale pe procuror și **Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iași**, cu un număr de 87,08 dosare penale pe procuror.

La încărcătura de cauze calculată strict pe procurorii care au fost desemnați să soluționeze dosare, media cea mai ridicată a fost înregistrată la **Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău**, cu un număr de 211,60 cauze pe procuror, urmat de **Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța** cu o medie de dosare de 194,11 și **Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara** cu o medie de 184,43 cauze.

La celălalt pol, s-au situat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu numai 27,86 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu 49,96 dosare pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș cu 50,54 de dosare penale pe procuror. Pe criteriul strict al numărului de procurori care au instrumentat dosarele penale din 2016 cele mai mici medii la dosare de soluționat s-au înregistrat la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu numai 65 de dosare penale pe procuror, la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș cu 82,13 cauze și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu 99,92 de dosare pe procuror.

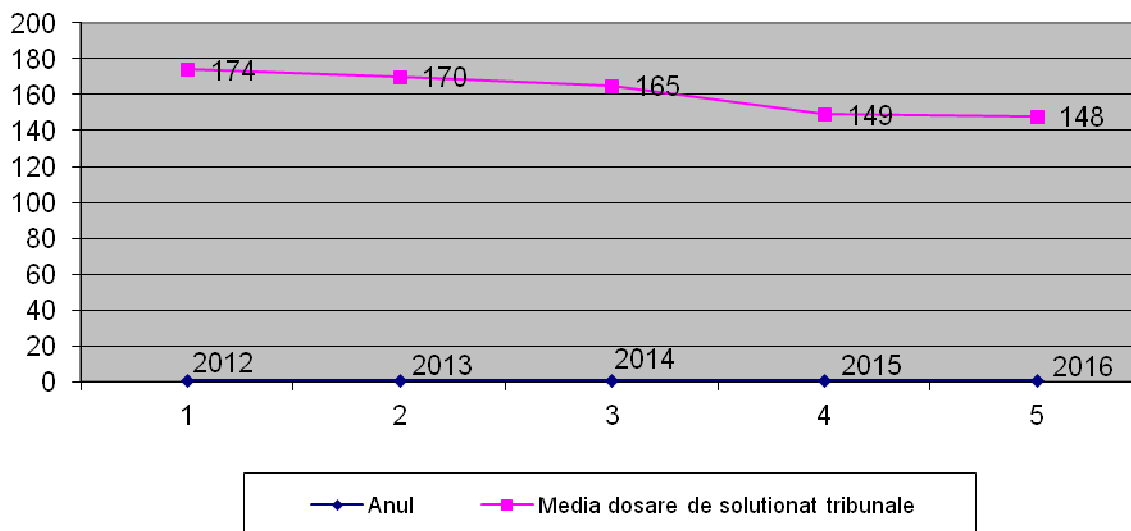
În ipoteza în care la parchetele de pe lângă curțile de apel ar fi ocupate integral posturile vacante de procuror s-ar obține o încărcătură medie de 64,66 de dosare pe procuror (așa-numita încărcătură pe schemă).

III.2.3. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie națională de 147,85 dosare penale de soluționat pe procuror.

În ultimii 5 ani, evoluția acestui indicator a fost următoarea:

Media de dosare de solutionat la Parchetele de pe langa Tribunale

În anul 2016 s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de dosare pe procuror, în raport cu media națională, următoarele unități: **Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea** (o medie de 453,14 dosare), **Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov** (361,50 dosare) și **Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța** (292,06 dosare)

Încărcătura cea mai mică de dosare pe procuror a fost înregistrată de Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (o medie de 50,80 de dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Gorj (54,29 de dosare) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Caraș-Severin (70,78 de dosare pe procuror), primele două parchete ocupând și anul trecut același poziții.

Pe criteriul numărului de procurori repartizați efectiv la soluționarea dosarelor penale, la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, în anul 2016 s-a înregistrat o medie națională de 212,94 dosare pe procuror. Cea mai mare medie calculată pe acest criteriu a înregistrat-o **Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov** (482 de dosare pe procuror), urmat fiind de **Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța** (o medie de 451,36 dosare) și de **Parchetul de pe lângă Tribunalul Mureș** (373,67 dosare). Cele mai mici medii, pe același mod de calcul, au fost la **Parchetul de pe lângă Caraș Severin** (o medie de 79,63 dosare), **Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj** (84,67 dosare) și **Parchetul de pe lângă Tribunalul Gorj** (95 de dosare).

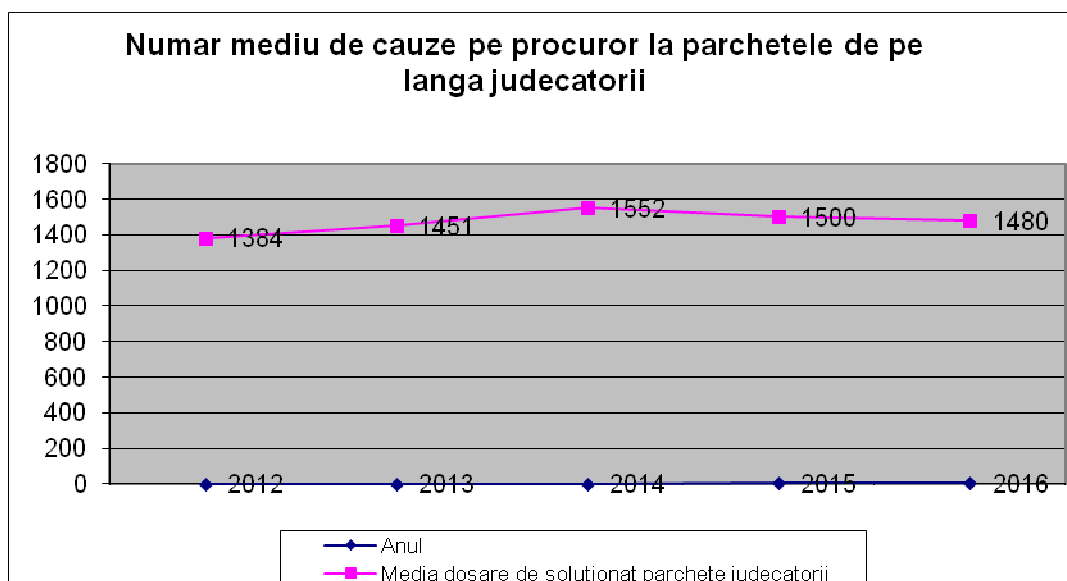
Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov

Activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov a înregistrat o medie de **105,50 dosare** penale pe procuror, acest parchet funcționând în continuare cu 2 procurori, cu schema completă.

III.2.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

La sfârșitul perioadei de referință, la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii, a fost stabilită o medie națională de dosare penale de soluționat pe procuror de **1.480** de cauze.

Evoluția încărcăturii pe procuror în ultimii ani a fost următoarea:

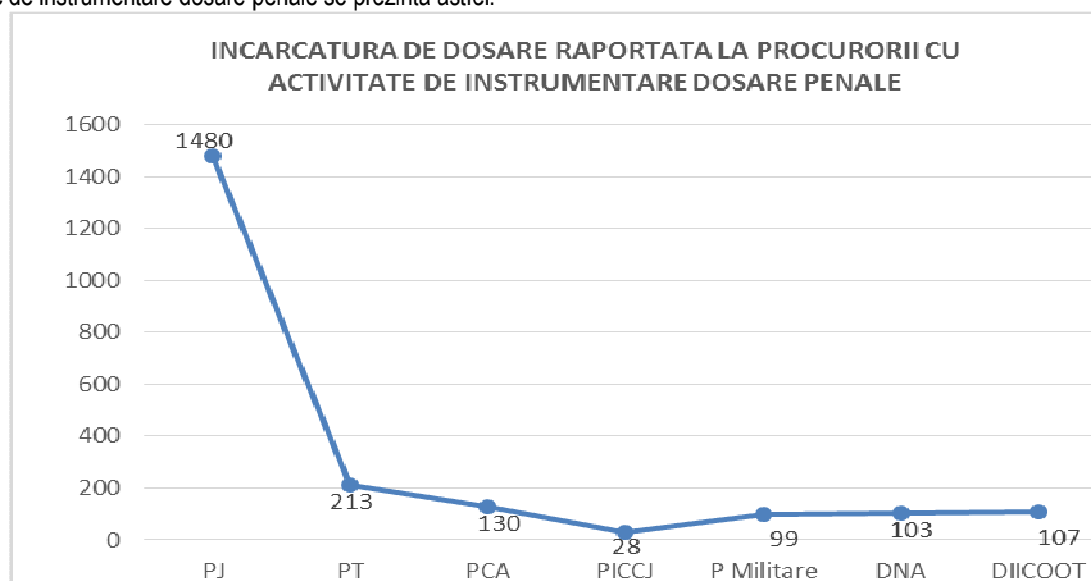

În perioada de referință, cea mai mare încărcătură pe procuror a înregistrat-o **Parchetul de pe lângă Judecătoria Vișeu de sus** cu 3451 dosare penale pe procuror (explicabil prin faptul că stocurile de sfârșit de an au crescut progresiv în condițiile în care acest parchet a funcționat cu o schemă deficitar ocupată – 67%, anul trecut) urmat de **Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța** cu 2841 de cauze pe procuror la un grad de ocupare a schemei de 83% (aici activează 24 procurori dintr-o schemă de 29) și, îndeaproape, de **Parchetele de pe lângă Judecătoriile Luduș, Sector 2 București și Strehaia**, cu 2756, 2644 și, respectiv, 2400 de dosare penale pe procuror, ca rezultat imediat și logic al gradului mic de ocupare a schemei la care se adaugă, în cazul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sector 6, și un volum ridicat de dosare de soluționat. Celelalte unități care au depășit nivelul de 2300 de dosare pe procuror sunt, în ordinea descrescătoare a mediei de dosare, **Parchetele de pe lângă Judecătoriile Beclean, Sectoarelor 6 București, Iași și Sector 2 București**. De asemenea, alte 6 parchete de la acest nivel jurisdicțional au înregistrat în anul 2016 o încărcătură de dosare de soluționat pe procuror situată între 2000 și 2300 de cauze penale.

La polul opus, în perioada de referință, au existat mai multe parchete care au înregistrat o încărcătură de dosare de soluționat pe procuror situată cu mult sub media națională de dosare: Parchetul de pe lângă Judecătoria Întorsura Buzăului – 285,5 dosare, Parchetul de pe lângă Judecătoria Orșova – 328,33 de dosare, Parchetul de pe lângă Judecătoria Făget – 412 dosare, Parchetul de pe lângă Judecătoria Săliște – 416 dosare, etc.

Încărcătura pe schemă a **Parchetelor militare** în raport de numărul cauzelor s-a ridicat în anul 2016 la 43 de dosare, iar încărcătura pe procuror la 67 de dosare.

Comparativ, gradul de încărcare cu dosare de soluționat pe procuror la nivel național în 2016, raportat exclusiv la procurorii cu activitate de instrumentare dosare penale se prezintă astfel:

III.3. Operativitatea soluționării cauzelor

Numărul lucrărilor soluționate în anul 2016 la nivelul tuturor parchetelor, inclusiv la nivelul parchetelor militare, a fost de 1973372 de lucrări, în creștere față de anul 2015 cu 13981 lucrări soluționate, în timp ce numărul dosarelor penale soluționate, inclusiv la nivelul parchetelor militare, a fost de 569673 de cauze (în scădere cu 74718 de dosare soluționate) din care 47682 prin rechizitoriu (în creștere cu 11,53% față de anul 2015) însemnând o pondere de 8,4 % din totalul cauzelor soluționate.

În același timp, numărul cauzelor rămase nesoluționate (fără cauzele cu autor neidentificat) a fost de 528716 și a crescut față de anul 2015 cu 3,6%.

Numărul cauzelor cu autor neidentificat rămase nesoluționate a crescut în anul 2016 la 588986 de cauze, fiind cu 0,7% mai mare față de cel din anul 2015 când au rămas nesoluționate 584889 cauze cu A.N.

În procente, operativitatea înregistrată la nivelul tuturor parchetelor în anul 2016 a fost de 60.56% pentru lucrări, respectiv de 32% pentru dosare.

În ceea ce privește operativitatea în funcție de durata soluționării unei cauze, numărul de cauze soluționate până în 6 luni de la sesizare a scăzut cu 8,5% (234596 de cauze în anul 2016, față de 256458 în anul 2015), cele soluționate între 6 luni și 1 an de la sesizare au scăzut cu 8,5% față de anul precedent (124069 de cauze în anul 2016, față de 135582 în anul 2015).

151150 cauze au fost soluționate la peste 1 an de la sesizare, în scădere cu 15% față de aceeași perioadă de referință a anului trecut.

Din numărul de cauze rămase nesoluționate în 2016, în total pe Ministerul Public de 528716, fără cauzele cu A.N., în 150857 de cauze s-a depășit termenul de 6 luni de la începerea urmăririi penale, adică în 28,5% din totalul cauzelor nesoluționate, în scădere cu 7,7% față de anul 2015.

III.3.1. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

În anul 2016, numărul lucrărilor de soluționat la această unitate a fost de 29651, fiind soluționate 18729 lucrări, ceea ce reprezintă o operativitate de 69,5%. Numărul dosarelor de soluționat a fost de 1180, fiind soluționate 494 de dosare dintre acestea, ceea ce se transpune într-o operativitate de 42%.

În același mod, operativitatea **D.N.A.** este determinată la 65% pentru lucrări, respectiv la 27% pentru dosare. Cele două procente ale operativității pentru **D.I.I.C.O.T** sunt de 74%, respectiv 32%.

III.3.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

În anul 2016, din totalul de 154122 de lucrări de soluționat (din care 16360 de dosare penale), parchetele de pe lângă curțile de apel au soluționat un număr de 138229 de lucrări (din care 10041 de dosare penale).

Procentual, operativitatea generală a fost de 90% în ceea ce privește numărul de lucrări și de 61% raportat la numărul de dosare.

Sub aspectul procentului de soluționare a dosarelor, cea mai mare operativitate a înregistrat-o **Parchetul de pe lângă Curtea de apel Timișoara** cu 79%, urmat de **Parchetul de pe lângă Curtea de apel Cluj** cu 73%. Operativitatea cea mai mică a înregistrat-o **Parchetul de pe lângă Curtea de apel Constanta**, cu un procent de 41%.

Media națională a cauzelor penale soluționate la parchetele de acest rang în anul 2016 a fost de 43 de dosare pe procuror și de 80 de dosare soluționate pe procuror dacă se iau în calcul doar procurorii care au lucrat efectiv la soluționarea cauzelor penale.

III.3.3. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

Dintre cele 340779 de lucrări de soluționat în cursul anului 2016, au fost soluționate la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale un număr de 281442 de lucrări. De asemenea, din totalul de 78363 de dosare penale înregistrate, au fost soluționate 32908 de cauze.

În procente, operativitatea generală a fost determinată la 83 % pentru lucrări, respectiv la 42 % pentru dosare penale.

În ceea ce privește operativitatea calculată în raport cu numărul de dosare de soluționat, cea mai mare operativitate a înregistrat-o **Parchetul de pe lângă Tribunalul Brașov pentru minori și familie** cu 70%, fiind însă un caz aparte dat fiind numărul mic de cauze ce trebuiau soluționate (211), urmat de **Parchetele de pe lângă Tribunalele Vrancea și Brăila**, cu 67%, respectiv 66%, iar cea mai mică operativitate a fost înregistrată de **Parchetul de pe lângă Tribunalul București** cu 20% și **Parchetul de pe lângă Tribunalul Harghita** cu 24%.

Media națională a cauzelor penale soluționate pe procuror, înregistrată la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost de 62 de dosare în anul 2016. Dacă aceasta se calculează ținând cont de numărul real de procurori care au soluționat aceste dosare, se va înregistra o medie de dosare soluționate pe procuror de 89 de cauze.

Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru minori și familie Brașov

Din cele 2318 de lucrări aflate pe rol în anul 2016, au fost soluționate 2196 de lucrări, rezultând o operativitate de 95%, iar în ceea ce privește dosarele penale, din cele 211 cauze aflate în lucru au fost finalizate 147 de dosare, ceea ce determină o operativitate de 70%. Numărul mediu de cauze soluționate de cei 2 procurori ai parchetului a fost de 73,50 de dosare pe procuror.

III.3.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătoria

Din cele 2580170 de lucrări de soluționat, în cursul anului 2016 au fost soluționate un număr de 1423225. Din totalul lucrărilor, numărul de dosare de soluționat a fost de 1638332, dintre acestea fiind soluționate 512767 de cauze.

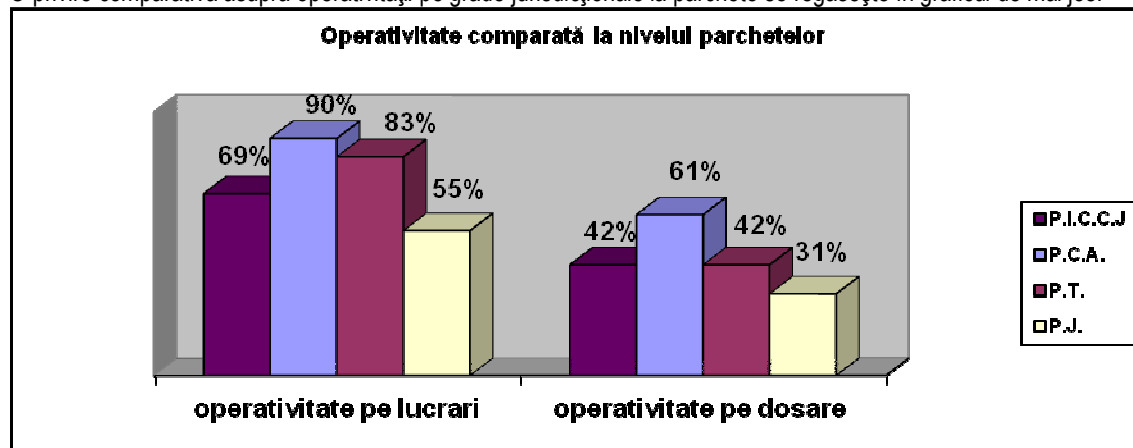
Procentual, operativitatea înregistrată a fost de 55 % raportat la numărul de lucrări, respectiv 31% raportat la numărul de dosare.

Sub aspectul numărului de dosare soluționate raportat la volumul de activitate, se remarcă având operativitatea cea mai mare **Parchetul de pe lângă Judecătoria Orșova** cu 65% și **Parchetul de pe lângă Judecătoria Strehaia** cu 60% și **Parchetul de pe lângă Judecătoria Dragomirești**, cu 59%. La polul opus se află Parchetul de pe lângă Judecătoria Babadag cu 7%, Parchetul de pe lângă Judecătoria Fetești cu 19% și Parchetul de pe lângă judecătoria Sector 1 București cu o operativitate de 20%.

Media națională înregistrată la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii și referitoare la cauzele penale soluționate pe procuror a fost de 463 de dosare.

Operativitatea la nivelul Parchetelor Militare s-a ridicat în anul 2015 la 77% în ceea ce privește numărul de lucrări soluționate și la 50 % în ceea ce privește numărul de dosare penale.

O privire comparativă asupra operativității pe grade jurisdicționale la parchete se regăsește în graficul de mai jos:

III.4. Ponderea achitărilor la nivelul tuturor parchetelor:

Numărul inculpaților trimiși în judecată în anul 2016 a fost de 63722 de persoane (58909 în anul 2015) înregistrându-se așadar o creștere de 8,2% față de anul anterior. Dintre aceștia, numărul inculpaților arestați preventiv a fost de 6791 (în scădere cu 10,1% față de cei 7551 inculpați arestați preventiv în anul 2015), cu o pondere în totalul inculpaților trimiși în judecată de 10,7%. Au existat și 148 învinuiți arestați preventiv netrimiși în judecată (față de 155 în anul 2015).

Dispozițiile de renunțare la urmărirea penală (până în anul 2013 erau prevăzute de art.18¹ C.pen) au fost aplicate față de un număr de 32876 de învinuiți și inculpați (cu 33,6% mai puțin față de 2015 când numărul acestora a fost de 49479).

Numărul inculpaților achitați definitiv a scăzut cu 32,2 % în anul 2016, la 809, în comparație cu 1193 de achitați definitiv în anul 2015, indiferent de perioada trimerii în judecată, cu mențiunea că s-a luat în calcul inclusiv numărul inculpaților persoane juridice.

Ponderea achitărilor din totalul trimerii în judecată poate fi reprezentată astfel:

ANUL	NUMĂRUL INCUPLAȚILOR PERSOANE FIZICE ȘI JURIDICE ACHITAȚI DEFINITIV* INDIFERENT DE PERIOADA TRIMITERII ÎN JUDECATĂ			
	TOTAL, din care:	ponderea în total inculpați trimiși în judecată (%)	Nr. achitați definitiv arestați preventiv	Nr. inculpați minori achitați definitiv
2007	1.211	2,5	22	6
2008	1.182	2,6	23	15
2009	818	1,6	19	8
2010	794	1,4	17	5
2011	1.105	1,8	38	19
2012	975	1,6	39	3
2013	853	1,3	40	9
2014	1.403	2,8	63	23
2015	1.193	2,0	40	7
2016	809	1,3	30	3
% 2016 +/- 2015	-32,2	-	-25,0	-57,1

III.5. Ponderea cauzelor restituite de către instanțele de judecată în vederea refacerii urmăririi penale

În ceea ce privește ponderea cauzelor restituite de către instanțele de judecată în vederea refacerii urmăririi penale, datele statistice se prezintă astfel:

ANUL	NR. CAUZELOR RESTITUITE DE JUDECĂTORUL DE CAMERĂ PRELIMINARĂ ȘI DE INSTANȚE*		NR. CAUZELOR ÎN CARE S-A DISPUS INFIRMAREA SAU REDESCHIDEREA URMĂRIII PENALE (inclusiv cele desființate conform art. 341 C.p.p.)
	TOTAL, din care:	pondere în total cauze soluționate prin trimitere în judecată (prin rechizitoriu și acord de recunoaștere a vinovăției) %	
2007	129	0,35	3.949
2008	139	0,41	4.527
2009	93	0,24	4.655
2010	74	0,18	4.672
2011	78	0,18	5.634
2012	77	0,18	5.143
2013	49	0,10	5.577
2014	161	0,44	4.319
2015	218	0,51	4.211
2016	219	0,46	5.050
% 2016 +/- 2015	+0,5	-	+19,9

*Datele din perioada 2007- 2013 se referă la cauzele restituite de instanțe pentru refacerea urmăririi penale

Se poate observa că numărul cauzelor restituite de judecătorul de cameră preliminară și de instanțele de judecată a rămas aproape la fel față de anul trecut (219 cauze în anul 2016 și 218 cauze în anul 2015).

Numărul cauzelor în care s-a dispus infirmarea soluției sau redeschiderea urmăririi penale (inclusiv cele desființate conform art. 341 C.p.p.) a crescut cu 19,9% (de la 4211 în anul 2015, la 5050 în anul 2016).

III.6. Plângerile împotriva măsurilor procurorului de netrimitere în judecată

Situația cauzelor soluționate la parchete prin soluție de netrimitere în judecată apare în tabelul de mai jos:

ANUL	NUMĂRUL CAUZELOR SOLUȚIONATE PRIN NETRIMITERE ÎN JUDECATĂ		
	TOTAL, din care:	RENUNȚARE LA URMĂRIREA PENALĂ*	CLASARE**
2007	425.577	99.116	326.461
2008	458.238	109.306	348.932
2009	459.010	106.051	352.959
2010	476.285	101.972	374.313
2011	535.496	128.148	407.348
2012	548.661	142.332	406.329
2013	588.687	159.268	429.419
2014	637.578	86.883	550.695
2015	601.642	134.436	467.206
2016	521.991	89.725	432.266
% 2016 +/- 2015	-13,2	-33,3	-7,5

*Datele din perioada 2007- 2013 se referă la cauzele soluționate în temeiul art. 18¹ din vechiul Cod penal.

** Datele din perioada 2007- 2013 se referă la cauzele soluționate prin alte soluții de netrimitere în judecată în afară de cele în temeiul art. 18¹ din vechiul Cod penal.

Situația plângerilor împotriva măsurilor procurorului de netrimitere în judecată cu raportare la totalul cauzelor soluționate la parchete prin soluție de netrimitere în judecată se relevă conform tabelului:

Anul	Total nr. cauze solutionate prin netrimiteri in judecata	Volum plângeri împotriva măsurilor procurorului de netrimiteri in judecata art 340 NCpp*	Pondere volum plangeri	Total plangeri solutionate împotriva măsurilor procurorului de netrimiteri in judecata art 340 NCpp*	Pondere plangeri solutionate
2008	458238	18437	4.0%	15176	3.3%
2009	459010	19417	4.2%	15116	3.3%
2010	476285	20652	4.3%	16593	3.5%
2011	535496	21345	4.0%	17422	3.3%
2012	548661	20436	3.7%	16720	3.0%
2013	588687	17982	3.0%	16159	2.7%
2014	637578	15546	2,4%	14940	2,3%
2015	601642	14402	2,3%	13027	2,1%
2016	521991	13670	2,6%	12507	2,3%

*Fostul articol 278¹ vechiul CPP

III.7. Date statistice relevante privind starea infracțională prin prisma activității Parchetelor

În anul 2016 au fost trimiși în judecată 63772 inculpați (persoane fizice), cu 8,2% mai mult decât în anul 2015, ceea ce înseamnă o medie de 322,5 de inculpați (persoane fizice) trimiși în judecată la 100.000 locuitori.

Pe categorii de infracțiuni, tabelele de mai jos evidențiază dinamica anuale ale numărului de inculpați trimiși în judecată:

1. INFRACTIUNI CONTRA PERSOANEI (ART. 188 – 227 C.P.)

ANULI	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)	omor (art. 188 – 189 C.p.)		accidente mortale de circulație (art. 192 C.p.)	accidente mortale de muncă (art. 192 C.p.)
			TOTAL din care:	faptă consumată		
2007	9.926	20,8	1.027	413	627	39
2008	9.516	21,1	986	327	606	29
2009	9.980	20,1	943	296	654	27
2010	10.624	18,7	1.008	319	747	22
2011	10.262	16,8	977	217	761	34
2012	9.781	16,4	1.014	202	683	39
2013	10.730	16,3	1.093	241	760	39
2014	9.462	18,8	1.004	380	445	49
2015	11.539	19,6	1.051	395	529	62
2016	12.694	19,9	919	371	418	67
% 2016 +/- 2015	+10,0	-	-12,6	-6,1	-21,0	+8,1

ANUL	loviri sau vătămări cauzatoare de moarte (art. 195 C.p.)	trafic de persoane (art. 210 C.p.)	trafic de minori (art. 211 C.p.)	proxenetism (art. 213 C.p.)	viol (art. 218 C.p.)
------	--	------------------------------------	----------------------------------	-----------------------------	----------------------

2007	125	411	105	47	559
2008	81	333	98	46	532
2009	98	262	87	46	540
2010	100	415	191	43	507
2011	83	480	241	73	486
2012	84	536	276	76	440
2013	84	552	282	80	466
2014	78	183	350	137	469
2015	58	107	292	295	517
2016	72	119	195	178	561
% 2016 +/- 2015	+24,1	+11,2	-33,2	-39,7	+8,5

2. INFRAȚIUNI CONTRA PATRIMONIULUI (ART. 228 – 256 C.P.)

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ, din care:	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)	furt (art. 228 -232 C.p.)	tâlhărie (art. 233 -234 și 236 C.p.)	bancrută (art. 240 -241 C.p.)	înșelăciune (art. 244 -245 C.p.)	distrugere (art. 253 -255 C.p.)
2007	18.476	38,7	13.347	2.262	2	1.635	589
2008	16.447	36,5	11.302	2.379	3	1.755	506
2009	17.245	34,7	11.655	2.761	1	1.605	608
2010	20.030	35,2	13.856	2.731	2	2.155	635
2011	22.454	36,8	16.528	2.644	1	2.070	568
2012	22.157	37,1	15.458	2.963	9	2.479	539
2013	24.264	36,9	17.010	2.847	7	2.933	617
2014	14.320	28,4	9.069	2.369	9	2.109	537
2015	16.083	27,3	9.996	2.499	2	2.436	771
2016	15.419	24,2	9.696	2.516	4	1.952	922
%2016 +/-2015	-4,1	-	-3,0	+0,7	+100,0	-19,9	+19,6

3. INFRAȚIUNI PRIVIND AUTORITATEA ȘI FRONTIERA DE STAT (ART. 257 – 265 C.P.)

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ, din care:*	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)	ultraaj (art. 257 C.p.)	trecerea frauduloasă a frontierei de stat (art. 262 C.p.)	trafic de migranți (art. 263 C.p.)
2007	236	0,5	220	641	13
2008	278	0,6	269	581	6
2009	433	0,9	407	417	4
2010	499	0,9	492	435	0
2011	401	0,7	392	365	5
2012	427	0,7	417	281	4
2013	439	0,7	424	196	0
2014	593	1,2	425	49	105
2015	648	1,1	446	31	154
2016	709	1,1	533	111	47
%2016 +/-2015	+9,4	-	+19,5	+258,1	-69,5

*Datele din perioada 2007 – 2013 se referă la inculpații persoane fizice trimiși în judecată pentru infracțiuni contra autorității (art. 236 -244 din vechiul Cod penal).

4. INFRAȚIUNI CONTRA ÎNFĂPTUIRII JUSTIȚIEI (ART. 266 – 288 C.P.)

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ, din care:	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)
2014	611	1,2
2015	800	1,4
2016	1.078	1,7
% <u>2016</u> +/- <u>2015</u>	+34,8	-

5. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE ȘI DE SERVICIU (ART. 289 – 309 C.P.)

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ, din care:*	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)	Infrațiuni de corupție prevăzute de Codul penal				Legea 78/2000 -fapte de corupție, din care activitatea DNA	Total infracțiuni de corupție, din care activitatea DNA
			luare de mită (art. 289 C.p.)	dare de mită (art. 290 C.p.)	trafic de influență (art. 291 C.p.)	cumpărare de influență (art. 292 C.p.)		
2007	881	1,8	68	97	59	NU EXISTĂ DATE	316/292	541/292
2008	685	1,5	37	62	54		543/518	698/518
2009	771	1,5	70	67	58		467/383	662/383
2010	1.084	1,9	68	78	62		726/600	934/600
2011	1.021	1,7	99	58	92		870/740	1.119/740
2012	1.043	1,7	141	76	84		625/451	926/451
2013	1.221	1,9	140	124	109		811/635	1.184/635
2014	1.414	2,8	291	127	65	37	844/708	1.364/708
2015	1.786	3,0	235	218	106	168	1.183/992	1.910/992
2016	1.795	2,8	183	212	84	64	1.109/925	1.652/925
% <u>2016</u> +/- <u>2015</u>	+0,5	-	-22,1	-2,8	-20,8	-61,9	-6,3	-13,5

*Datele din perioada 2007 – 2013 se referă la inculpații persoane fizice trimiși în judecată pentru infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public reglementate de lege (art. 246 -281 din vechiul Cod penal).

INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE ȘI DE SERVICIU (ART. 289 – 309 C.P.) - CONTINUARE

ANUL	delapidare (art. 295 C.p.)	abuz în serviciu (art. 297 C.p.)	neglijență în serviciu (art. 298 C.p.)	conflict de interese (art. 301 C.p.)
2007	381	159	52	0
2008	354	102	35	1

2009	416	81	24	2
2010	456	258	37	1
2011	414	74	43	11
2012	450	120	31	13
2013	565	108	55	51
2014	513	222	30	56
2015	577	259	66	58
2016	647	295	101	58
% 2016 +/-2015	+12,1	+13,9	+53,0	-

6. INFRAȚIUNI DE FALS (ART. 310 – 328 C.P.)

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ, din care:	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)
2007	689	1,4
2008	639	1,4
2009	511	1,0
2010	487	0,9
2011	486	0,8
2012	481	0,8
2013	440	0,7
2014	434	0,9
2015	613	1,0
2016	678	1,1
% 2016 +/-2015	+10,6	-

7. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI PUBLICE (ART. 329 – 366 C.P.)

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ, din care:	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)	infrațiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice (art. 334 – 341 C.p.)	infrațiuni la regimul protecției muncii (art. 349 – 350 C.p.)
2007	NU EXISTĂ DATE	NU EXISTĂ DATE	9.988	33
2008			10.896	22
2009			13.365	44
2010			14.525	35
2011			15.188	17
2012			14.328	19
2013			15.907	11
2014	14.844	29,5	14.560	16
2015	17.492	29,7	17.120	27
2016	20.602	32,3	20.124	28
% 2016 +/-2015	+17,8	-	+17,5	+3,7

8. INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAȚII PRIVIND CONVIEȚUIREA SOCIALĂ (ART. 367 – 384 C.P.)

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ din care:	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)	constituirea unui grup infracțional organizat (art. 367 C.p.)	pornografi e infantilă (art. 374 C.p.)	abandon de familie (art. 378 C.p.)	nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului (art. 379 C.p.)
2007	2.196	4,6	423	1	1.345	4
2008	1.718	3,8	693	10	926	20
2009	1.883	3,8	643	8	929	8
2010	2.220	3,9	774	8	1.047	16
2011	2.464	4,0	1.033	8	1.229	10
2012	2.582	4,3	1.071	6	1.006	12
2013	2.903	4,4	976	6	1.149	13
2014	2.043	4,1	648	84	738	10
2015	2.381	4,0	800	65	865	15
2016	2.303	3,6	712	96	778	19
% <u>2016</u> +/- <u>2015</u>	-3,3	-	-11,0	+47,7	-10,1	+26,7

9. INFRAȚIUNI ELECTORALE (ART. 385 – 393 C.P.)

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ, din care:	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)	coruperea alegătorilor (art. 386 C.p.)	frauda la vot (art. 387 C.p.)
2014	53	0,1	9	42
2015	57	0,1	15	17
2016	32	0,1	3	16
% <u>2016</u> +/- <u>2015</u>	-43,9	-	-80,0	-5,9

10. INFRAȚIUNI PREVĂZUTE DE LEGILE SPECIALE

ANUL	TOTAL TRIMIȘI ÎN JUDECATĂ, din care:	pondere în total general inculpați p.f. trimiși în judecată (%)	infracțiuni privind societățile comerciale (Lg. nr. 31/1990)	infracțiuni privind traficul și consumul ilicit de droguri precum și la regimul juridic al precursorilor (Lg. nr. 143/2000 și O.U.G. nr. 121/2006)
2007	15.366	32,2	38	748
2008	15.767	35,0	16	895
2009	18.895	38,0	12	979
2010	22.001	38,6	16	1.110
2011	23.874	39,2	21	1.063
2012	23.260	38,9	27	1.140
2013	25.704	39,1	27	1.173
2014	6.555	13,0	18	1.241
2015	7.501	12,8	26	1.331
2016	8.396	13,2	26	1.747

% 2016 +/- 2015	+11,9	-	-	+31,3
--------------------	-------	---	---	-------

INFRAȚIUNI PREVĂZUTE DE LEGILE SPECIALE- CONTINUARE

ANUL	infrațiuni de spălare de bani (Lg. nr. 656/2002)	infrațiuni prevăzute de O.U.G. nr. 31/2002	infrațiuni prevăzute de Codul muncii (Lg. nr. 53/2003)	infrațiuni de evaziune fiscală (Lg. nr. 241/2005)	infrațiuni privind mediul înconjurător (O.U.G. nr 195/2005 și alte legi speciale)
2007	56	0	3	386	0
2008	42	2	2	361	0
2009	38	0	1	493	5
2010	66	0	3	1.111	2
2011	52	0	10	1.387	0
2012	84	0	14	1.620	0
2013	72	0	11	2.042	8
2014	299	1	6	1.803	1
2015	252	6	9	1.862	1
2016	343	0	22	1.939	4
% 2016 +/- 2015	+36,1	-100,0	+144,4	+4,1	+300,0

ANUL	infrațiuni de contrabandă (art. 270 din Lg. nr. 86/2006)	infrațiuni prevăzute de Codul silvic (Lg. nr. 46/2008)	infrațiuni la regimul drepturilor de proprietate intelectuală (art. 357 C.p., Lg. nr. 11/1991, Lg. nr. 64/1991, Lg. nr. 129/1992, Lg. nr.8/1996, Lg. nr. 84/1998, Lg. nr. 255/1998)
2007	73	1.249	185
2008	78	612	113
2009	123	1.152	96
2010	275	1.281	98
2011	727	1.348	64
2012	879	1.184	50
2013	764	1.507	44
2014	960	809	73
2015	1.263	833	77
2016	1.154	1.031	89
% 2016 +/-2015	-8,6	+23,8	+15,6

În dinamica datelor statistice privitoare la starea infracțională relevată de activitatea parchetelor trebuie să se țină în continuare cont de schimbarea legislației penale din anul 2014, care a introdus instituții juridice noi (judecătorul de drepturi și libertăți, camera preliminară, renunțarea la urmărire penală) sau care a dus la schimbări importante în reglementarea instituțiilor existente (regimul măsurilor preventive, percheziția, prescripția etc).

III.8. Alți indicatori statistici relevanți pentru activitatea procurorilor

III.8.1. Activitatea judiciară în materie penală

În materie penală se constată în perioada de referință o creștere cu 13,6% a numărului cauzelor judecate cu participarea procurorului (de la 269574 de cauze în anul 2015 la 306030 de cauze în anul 2016) și o creștere cu 14,5% a numărului hotărârilor verificate de procuror în vederea exercitării căilor de atac (de la 244496 hotărâri în anul 2015, la 280047 în anul 2016).

Numărul de contestații, apeluri, recursuri în casație și contestații în anulare declarate de procuror a crescut cu 0,6% (de la 11302 în anul 2015 la 11374 în anul 2016) iar numărul de apeluri și recursuri soluționate de instanțe (din cele declarate de procuror) a crescut cu 0,7% (de la 10891 în anul 2015 la 10963 în anul 2016).

Numărul de apeluri și recursuri admise (din cele declarate de procuror) a scăzut cu 1,9% (de la 7371 în anul 2015 la 7234 în anul 2016) constatându-se un indice de admisibilitate de 66,1% în anul de referință 2016.

În aceeași perioadă de referință au fost declarate de procuror 30 recursuri în interesul legii (față de 39 în anul 2015), au fost soluționate de instanță 29 de recursuri în interesul legii (față de 40 în anul 2015) fiind admise 14, ceea ce înseamnă un indice de admitere de 48,3%.

III.8.2. Activitatea judiciară în materie civilă

În materie civilă în perioada de referință se constată o creștere cu 3% a numărului cauzelor judecate cu participarea procurorului (de la 42607 de cauze în anul 2015, la 43877 în anul 2016) și o creștere cu 3,7% a numărului hotărârilor verificate de procuror în vederea exercitării căilor de atac (de la 46808 hotărâri în anul 2015, la 48563, în anul 2016).

Numărul de plângeri, apeluri, recursuri și contestații în anulare declarate de procuror a crescut cu 21,3% (de la 150 în anul 2015 la 182 în anul 2016) iar numărul acestora soluționate de instanțe (din cele declarate de procuror) a crescut cu 22,6% (de la 144 în anul 2015, la 183 în anul 2016).

Numărul de apeluri și recursuri admise (din cele declarate de procuror) a crescut cu 21% (de la 90 în anul 2015, la 109 în anul 2016) constatându-se o admisibilitate de 59,6% în anul 2016.

În anul 2016 au fost declarate 17 recursuri în interesul legii (față de 18 în anul 2015), au fost soluționate de instanță 16 recursuri în interesul legii (20 în anul 2015), fiind admise 15, ceea ce înseamnă un indice de admitere de 93,8% (100% a fost acest indice în 2015).

III.8.3 Activitatea de rezolvare a plângerilor, cererilor, memoriilor și sesizărilor cetățenilor

În anul 2016 au fost soluționate 435746 de plângeri, cereri, memorii și sesizări ale cetățenilor (în creștere cu 2,7% față de anul 2015, când au fost soluționate 424266 de plângeri), din care 184929 au fost admise (în creștere cu 6,5% față de anul 2015, când au fost admise 173499 de plângeri).

IV. DATE STATISTICE REFERITOARE LA RESURSELE UMANE LA NIVELUL INSTANTELOR

IV. 1. Situația posturilor de judecător, magistrat asistent, personal asimilat din Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și instituțiile subordonate, precum și de personal auxiliar

A. Situația posturilor de judecător

La fel ca în anii anteriori, și în anul 2016 principalul obiectiv al Consiliului Superior al Magistraturii, legat de activitatea administrativă derulată de acesta, l-a constituit asigurarea necesarului de resurse umane pentru buna desfășurare a activității la nivelul instanțelor.

În acest context, ocuparea posturilor vacante de judecător s-a realizat prin toate modalitățile prevăzute de lege, astfel cum rezultă din datele ce vor fi prezentate mai jos.

A1.Evoluția gradului de ocupare a posturilor de judecător

Situația posturilor de judecător la începutul anului 2016

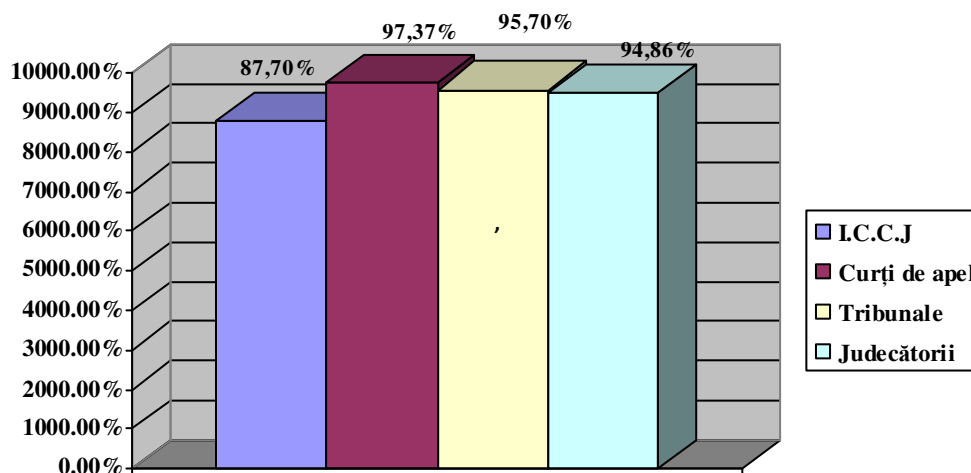
La data de 01.01.2016, din totalul de **4724³² de posturi** de judecător, erau **ocupate 4507 posturi** și **vacante 217 posturi**. Dintre cele 217 posturi vacante, 103 erau corespunzătoare funcțiilor de execuție și 114 funcțiilor de conducere.

Situația posturilor de judecător pe grade de jurisdicție la data de 01.01.2016

Categoriea	Posturi de judecător prevăzute în schemă			Posturi de judecător vacante		
	Total	Execuție	Conducere	Total	Execuție	Conducere
Înalta Curte de Casație și Justiție (ÎCCJ)	122	115	7	15	15	0
Curți de apel (inclusiv Curtea Militară de Apel)	838	738	100	22	13	9
Tribunale (inclusiv tribunalele militare și tribunalele specializate)	1585	1347	238	68	40	28
Judecătorii	2179	1877	302	112	35	77
Total	4724	4077	647	217	103	114

³² Situația are în vedere decretul de eliberare din funcția de judecător publicate în Monitorul Oficial al României până la finele anului 2015, precum și eliberările din funcție dispuse cu o dată ulterioară celei de 01.01.2016.

GRADUL DE OCUPARE A POSTURILOR DE JUDECĂTOR LA DATA DE 1 IANUARIE 2016

Din totalul judecătorilor în funcție la data de 01.01.2016, cu luarea în calcul inclusiv a acelor judecători care ocupau pe perioadă nedeterminată posturi temporar vacante în condițiile art. 134¹ din Legea nr. 304/2004, 3404 (73,87%) erau femei și 1204 (26,13%) erau bărbați.

A.2. Ocuparea posturilor de execuție de judecător

În cursul anului 2016, ocuparea posturilor de execuție vacante s-a realizat prin următoarele modalități:

➤ **Repartizarea absolvenților Institutului Național al Magistraturii, promoția 2016**

Prin Hotărârea nr. 767/28.06.2016 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii au fost numiți în funcția de judecător stagiar **80 de auditori de justiție**, promoția 2016, începând cu data de 15.07.2016.

➤ **Numirea în magistratură pe bază de concurs, conform dispozițiilor art. 33 alin. (1)-(4) din Legea nr. 303/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare**

În perioada 5 iulie - 13 octombrie 2016 s-a desfășurat concursul de admitere în magistratură, organizat în condițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, căruia i-au fost alocate 85 de posturi de judecător la judecătorii. Pe baza rezultatelor acestui concurs, au fost ocupate 27 de posturi de judecător.

➤ **Numirea, la cerere, a procurorilor în funcția de judecător**

În anul 2016, au fost eliberate din funcția de procuror și numite în funcția de judecător, la cerere, **7 persoane**, în temeiul art. 61 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

➤ **Numirea în funcția de judecător, după promovarea examenului de capacitate, a procurorilor care au optat în acest sens**

Potrivit art. 25 alin. (1) coroborat cu art. 30 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după încheierea perioadei de stagi, judecătorii și procurorii stagiați sunt obligați să se prezinte la examenul de capacitate, candidații declarați admiși având dreptul, în ordinea mediilor, să-și aleagă posturile, în termen de 15 zile libere de la publicarea acestora în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a.

În acord cu aceste prevederi legale, în anul 2016 **au fost numiți în funcția de judecător** candidații care au promovat examenul de capacitate organizat în perioada 3 iulie - 5 noiembrie 2015, printre aceștia regăsindu-se și **9 procurori care au optat pentru funcția de judecător**.

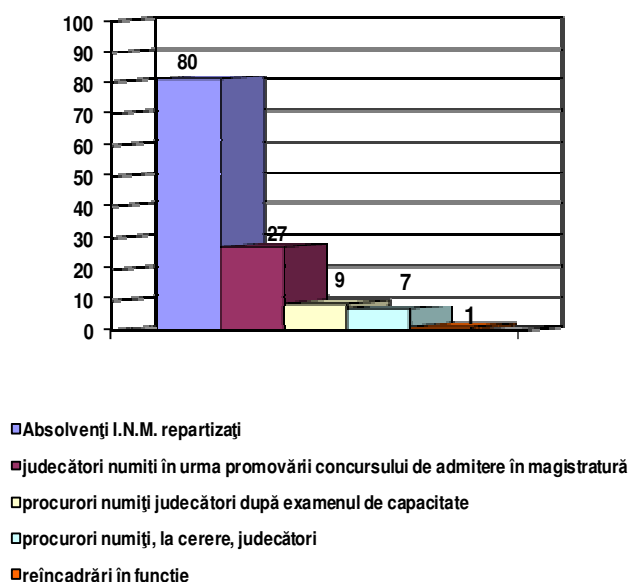
➤ **Reîncadrarea în funcția de judecător a foștilor judecători**

În anul 2016 a fost reîncadrată în funcția de judecător o persoană, în temeiul dispozițiilor art. 102 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care consacră dreptul judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție care au fost eliberați din funcție din motive neimputabile de a reveni pe funcția de magistrat deținută anterior, respectiv aceea de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție.

În acord cu datele prezentate mai sus, urmare a procedurilor derulate în anul 2016 au fost numite în funcția de judecător **124 de persoane**, grafic situația prezentându-se astfel:

Modalități de ocupare a posturilor de judecător 2016

A3. Numirea judecătorilor în funcții de conducere

- Numirea judecătorilor în funcțiile de conducere de președinte și vicepreședinte la curți de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii

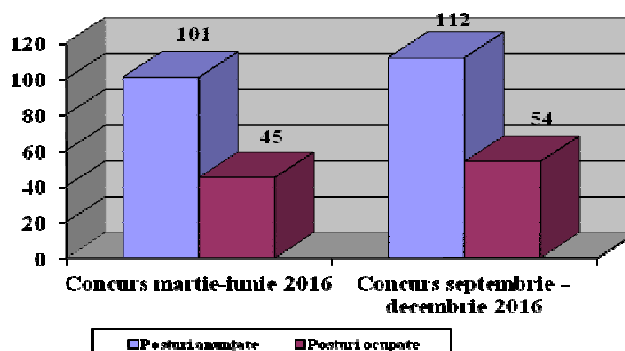
În perioada 25 martie – 23 iunie 2016 s-a desfășurat concursul/examenul pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor pentru ocuparea a **101 funcții vacante de președinte și vicepreședinte** la curți de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii. După finalizarea acestui concurs, **s-au ocupat 45 de funcții de conducere**.

Cel de-al doilea concurs/examen pentru numirea în funcții de conducere a fost organizat în perioada 9 septembrie - 9 decembrie 2016, pentru ocuparea unui număr de **112 funcții vacante** de președinte și vicepreședinte la curți de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii. După finalizarea acestui concurs, **s-au ocupat 54 funcții de conducere**.

Pe baza datelor prezentate anterior, rezultă că la concursul organizat în prima parte a anului 2016 gradul de ocupare a fost funcțiilor de conducere a fost de 45%, iar pentru cel de-al doilea concurs, acest grad a fost de 48%.

Comparativ cu anul anterior, se constată că procentul de ocupare a funcțiilor de conducere a rămas aproximativ același (la concursul organizat în prima parte a anului 2015, gradul de ocupare a fost de 49%, iar pentru cel de-al doilea concurs, acest grad a fost de 60%).

Ocuparea prin concurs a funcțiilor de conducere urmare a concursurilor organizate la nivelul instanțelor judecătorești în anul 2016

- **Numirea judecătorilor în alte funcții de conducere, în temeiul art. 48 alin. (9) din Legea nr. 303/2004**

În conformitate cu dispozițiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numirea în funcțiile de conducere care nu se ocupă prin concurs, respectiv acelea de președinte de secție la judecătorii, tribunale și curțile de apel se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței.

În cursul anului 2016, Secția pentru judecători a numit 77 de judecători în funcții de președinte de secție la judecătorii, tribunale și curțile de apel.

Comparativ, în cursul anului 2015, Secția pentru judecători a numit 101 judecători în funcții de președinte de secție la judecătorii, tribunale și curțile de apel.

A.4. Promovarea judecătorilor în funcții de execuție

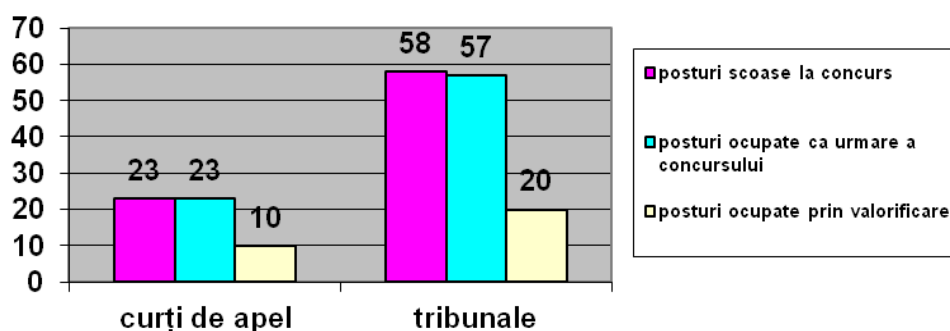
- **Promovarea judecătorilor la curțile de apel și tribunale**

Prin Hotărârea nr. 92/28.01.2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea unui concurs de promovare în funcții de execuție, efectivă și pe loc, a judecătorilor, la data de 03.04.2016.

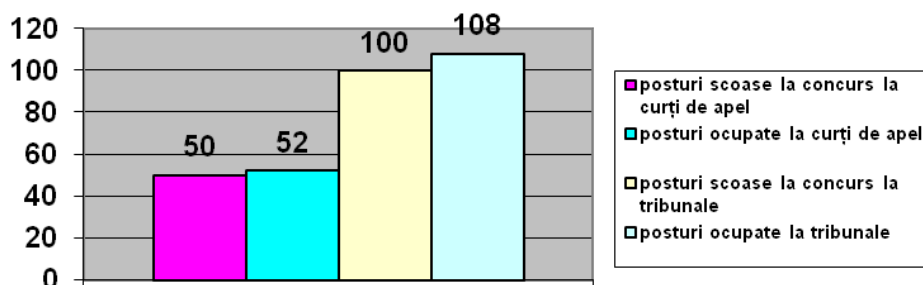
După finalizarea concursului, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus **promovarea efectivă a 80 de judecători (23 la curțile de apel și 57 la tribunale)**, precum și **promovarea pe loc a 160 de judecători (dintre care 52 la curțile de apel și 108 la tribunale)**

Ulterior, prin valorificarea rezultatelor concursului desfășurat în anul 2016, s-a dispus promovarea a încă **30 de judecători (10 la curțile de apel și 20 la tribunale)**.

Gradul de ocupare a posturilor de judecător, ca urmare a concursului de promovare efectivă în funcții de execuție

Gradul de ocupare a posturilor de judecător ca urmare a concursului de promovare pe loc

Distinct de cele anterior menționate, în perioada de referință, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus promovarea unui judecător la tribunal și a doi judecători la curțile de apel, ca urmare a punerii în executare a hotărârilor pronunțate de instanța supremă.

- **Promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție**

În cursul anului 2016 a fost organizat un concurs de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, în perioada 4 ianuarie – 1 iunie 2016, pentru ocuparea a 12 posturi vacante de judecător, repartizate astfel: 4 posturi la Secția a II-a civilă; 4 posturi la Secția penală; 4 posturi la Secția de contencios administrativ și fiscal.

La concurs s-au înscris 49 de judecători, dintre care 47 au fost declarați admiși ca urmare a verificării condițiilor prevăzute de lege pentru participarea la concurs. După desfășurarea etapelor inițiale prevăzute de Regulament, au fost declarați admiși 9 candidați, care s-au prezentat la ultima probă a concursului, cea scrisă.

După finalizarea concursului, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus promovarea în funcția de judecător la instanța supremă a **7 judecători**.

Prin urmare, gradul de ocupare a posturilor a fost de 58%, similar anului precedent (57%).

A.5. Eliberări din funcția de judecător

Prin decrete ale președintelui României au fost **eliberate din funcția de judecător 149 persoane**, după cum urmează:

- 135 de persoane, prin pensionare;
 - 3 persoane, prin demisie;
 - 3 persoane, ca urmare a numirii în funcția de procuror;
 - 4 persoane, ca urmare a condamnării definitive;
 - 3 persoane, în temeiul art. 83 alin. (1) teza finală din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
 - 1 persoană, ca urmare a excluderii din magistratură pentru săvârșirea unei abateri disciplinare.
- Totodată, în cursul acestui an s-a vacantat **un post**, ca urmare a decesului unui judecător.

Situația posturilor de judecător la 1 ianuarie 2017

Categorია	Posturi de judecător prevăzute în schemă			Posturi de judecător vacante		
	Total	Execuție	Conducere	Total	Execuție	Conducere
Înalta Curte de Casație și Justiție	122	115	7	12	11	1
Curți de apel (inclusiv Curtea Militară de Apel)	920	820	100	74	67	7
Tribunale (inclusiv instanțele militare și tribunalele specializate)	1709	1471	238	164	132	32
Judecătorii	2316	2010	306	338	236	102
Total	5067³³	4416	651	588	446	142

Prin urmare, la finele anului 2016, din totalul de 5067 posturi din schemele instanțelor, **4479 de posturi erau ocupate și 588 erau vacante** (din care 446 posturi de execuție și 142 funcții de conducere)³⁴.

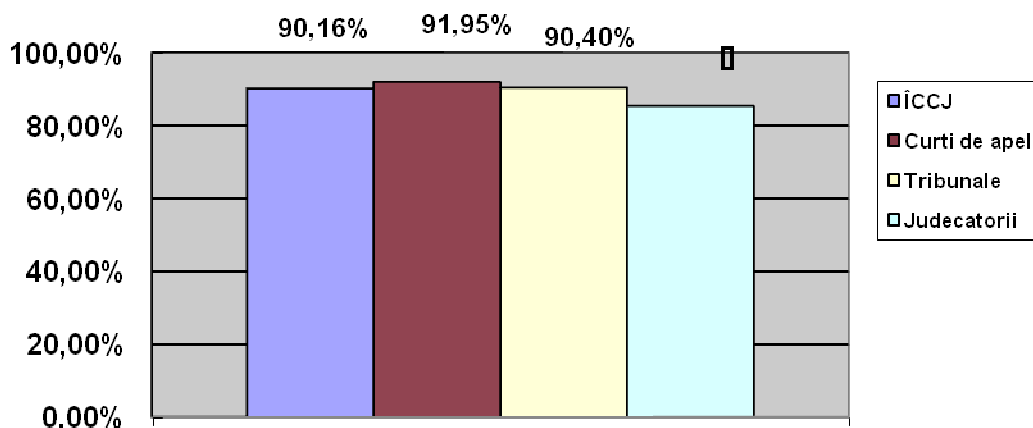
Din totalul judecătorilor în funcție, cu luarea în calcul inclusiv a acelor judecători care ocupă pe perioadă nedeterminată posturi temporar vacante în condițiile art. 134¹ din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, 3408 (76,96%) sunt femei și 1220 (27,55%) sunt bărbați.

Comparativ, la începutul anului 2016, din totalul de 4724 de posturi de judecător prevăzute, erau ocupate 4507 posturi și vacante 217 posturi. Dintre cele 217 posturi vacante, 103 erau corespunzătoare funcțiilor de execuție și 114 funcțiilor de conducere.

³³ Un post de judecător se află temporar în schemele instanțelor, fiind alocat din fondul de rezervă unei judecătorii. Acest post urmează să fi reinclus de drept în fondul de rezervă la momentul primei vacantări la instanța în cauză.

³⁴ Situația include toate eliberările din funcția de judecător/numirile în funcția de judecător rezultate din decrete publicate până la data de 31 decembrie 2016, inclusiv acelea care stabilesc o dată a eliberării din funcție ulterioară celei de 01.01.2017

Gradul de ocupare a posturilor de judecător la 1 ianuarie 2017

Diferența mare dintre numărul posturilor vacante de judecător de la începutul anului 2016 și sfârșitul anului este determinată de suplimentarea schemelor instanțelor în perioada de referință cu 342 de posturi de judecător. Această suplimentare a devenit efectivă în toamna anului 2016, astfel că timpul scurt rămas până la finele anului nu a permis declanșarea unor proceduri pentru ocuparea posturilor respective în cursul aceluiași an.

În egală măsură, numărul mare de posturi vacante este determinat și de numărul redus al candidaților declarați admiși la concursul organizat în condițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, concurs la care, dintre cele 85 de posturi de judecător alocate concursului, au fost ocupate numai 27 posturi.

Se mai impune a semnală aici faptul că, față de anii anteriori, în anul 2016 a scăzut numărul participanților la concursul de admitere la INM, astfel că baza de selecție pentru ocuparea posturilor de judecător a fost diminuată. Mai mult, în cazul concursului de admitere în magistratură cu 5 ani vechime, afectarea bazei de selecție a fost influențată de faptul că procentul candidaților noi în anul 2016 a fost de aproximativ 15% din totalul participanților, restul de 85% fiind dintre cei preluați de la concursurile din anii anteriori.

În fine, și numărul mare al eliberărilor din funcție din acest an (149 de persoane), față de anul anterior (104 persoane) a contribuit la majorarea numărului posturilor vacante de la finele anului.

B. Situația posturilor de magistrat - asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție

La începutul anului 2016, din cele 123 de posturi de magistrat-asistent de la Înalta Curte de Casație și Justiție erau ocupate 115 posturi și vacante 8.

Potrivit art. 66 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, magistrații-asistenți sunt numiți și promovați în funcție de Consiliul Superior al Magistraturii, pe bază de concurs.

În anul 2016 au fost organizate concursuri atât pentru ocuparea unor posturi de execuție de magistrat-asistent, cât și pentru promovarea în funcții de conducere, după cum urmează:

- la data de 23.05.2016 a fost organizat concurs pentru ocuparea funcției de magistrat- asistent șef la Secția penală, ca urmare a demisiei titularului, funcție care a rămas neocupată;
- la data de 23.05.2016 a fost organizat concurs pentru ocuparea funcției de magistrat- asistent șef la Secția de contencios administrativ și fiscal, ca urmare a demisiei titularului, funcție care s-a ocupat;
- în perioada 7 octombrie 2016 – 10 ianuarie 2017 se organizează un concurs pentru ocuparea a 7 posturi de magistrat – asistent, repartizate astfel: 2 posturi la Secția a II – a civilă, 3 posturi la Secția penală și 3 posturi la Secția de contencios administrativ și fiscal. Pentru aceste posturi s-au înscris 108 candidați, dintre care 96 au îndeplinit condițiile pentru participarea la concurs³⁵.

De asemenea, au fost eliberate din funcția de magistrat –asistent 4 persoane, din care una ca urmare a pensionării și 3 ca urmare a demisiei.

Urmare a intrărilor și ieșirilor de personal intervenite în cursul anului 2016, la data de 1 ianuarie 2017 erau ocupate 111 posturi de magistrat-asistent și vacante 12 posturi.

³⁵ În urma concursului, au fost ocupate, la începutul anului 2017, 4 locuri de magistrat asistent.

C. Situația posturilor de personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor din Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și instituțiile subordonate la data de 31.12.2016.

Numărul total de posturi de personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor din cadrul Ministerului Justiției și instituțiilor subordonate (Autoritatea Națională pentru Cetățenie și Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate), la data de 31.12.2016, era de 237 de posturi, din care 191 posturi ocupate și 46 de posturi vacante.

La data de referință, în schema de personal a Institutului Național al Magistraturii, erau prevăzute 25 de posturi de personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, toate posturile fiind ocupate.

În schema de personal a Consiliului Superior al Magistraturii au fost prevăzute, la data de 31.12.2016, 79 de posturi finanțate de personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, din care 72 de posturi ocupate și 7 posturi vacante. Însă, în luna ianuarie 2017, 4 dintre posturile vacante au fost transformate în posturi de personal contractual.

Schema de personal a Inspecției Judiciare cuprindea, la data de referință, 13 posturi de personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, din care 11 posturi ocupate și 2 posturi vacante.

D. Situația posturilor de personal auxiliar din cadrul instanțelor, la finele anului 2016.

Potrivit datelor comunicate de curțile de apel, la sfârșitul anului 2016, în statele de funcții și de personal ale instanțelor erau prevăzute 7844 de posturi de grefier, din care 7677 de posturi erau ocupate, iar 167 de posturi erau vacante.

IV.2. Formarea profesională a personalului

IV.2.1. Formarea inițială a viitorilor judecători și procurori

Pe parcursul anului 2016, formarea profesională a auditorilor de justiție din anii I și al II - lea de studiu admiși în sesiunile concursurilor de admitere la INM din 2014 și 2015 s-a desfășurat conform Programului de formare inițială 2015 – 2016 aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 670/22.06.2015, completată prin Hotărârile Plenului CSM nr. 370/2016, CSM nr. 535/2016 și nr. 1154/2016.

În anul 2016 au fost formați 158 auditori de justiție în anul al II – lea și 142 auditori de justiție în anul I.

Programul de formare inițială pentru anul I de studiu aferent promoției de auditori de justiție 2015 – 2017 a debutat la data de 4 ianuarie 2016, potrivit Hotărârii Plenului CSM nr. 670/22.06.2015.

Elementele de noutate față de anul I de formare anterior au fost, în principal, următoarele:

- creșterea duratei stagiului în cadrul instanțelor și parchetelor de la 3 la 6 săptămâni și desfășurarea acestuia în două etape, din care prima după parcurgerea unui segment aferent Modulului I;
- alocarea unui număr de 4 săptămâni unor activități cu caracter exclusiv practic;
- obligativitatea parcurgerii stagiilor în cadrul altor instituții;
- extinderea numărului de săptămâni alocate Modulului III la 4, față de 3 săptămâni, alocate în anul de formare anterior;
- inserarea în programa disciplinelor fundamentale a unor elemente de *case management* și de scriere juridică, după cum urmează: la disciplina *drept civil* – 10 ore, la disciplina *drept penal* – 10 ore, iar la disciplina *drept administrativ* – 2 ore;
- includerea în programul de formare a unei conferințe de Medicină legală, în scopul completării și corelării unor aspecte specifice discutate în cadrul seminariilor disciplinelor fundamentale.

În perioada 5 – 21 decembrie 2016 auditorii de justiție au participat la activități practice desfășurate la sediul INM sub coordonarea formatorilor Institutului, în domeniile drept civil (inclusiv dreptul familiei) și drept penal, cu accent pe aspecte de comunicare și etică. Activitățile constau în procese simulate, mini-secvențe simulate, exerciții practice și au ca scop exersarea abilităților specifice necesare exercitării profesiei.

În ceea ce privește **Programul de formare inițială pentru anul al II-lea (2015 - 2016)**, acesta a prezentat următoarele modificări față de programul din anul anterior:

- includerea în programul de formare aferent acestui an a stagiului în cadrul formelor de exercitare a profesiei de avocat;
- împărțirea modulului în două etape distincte;
- includerea unui stagiu obligatoriu cu o durată de două săptămâni în cadrul tribunalelor și al curților de apel – pentru auditorii de justiție viitori judecători;
- includerea unui stagiu obligatoriu cu o durată de două săptămâni în cadrul parchetelor de pe lângă tribunale – pentru auditorii de justiție viitori procurori;
- obligativitatea parcurgerii unor stagii în cadrul altor instituții;
- monitorizarea stagiului practic pe parcursul întregului an de formare;
- modificarea structurii caietului de practică.

În ceea ce privește sesiunile de formare dedicate relaționării profesionale magistrat – avocat, acestea s-au organizat și desfășurat sub coordonarea formatorului cu normă întreagă al INM în domeniul eticii și au ocazionat, ca și în anul anterior, participarea unor reprezentanți cu o bogată experiență ai ambelor profesii juridice.

O sesiune de formare circumscrisă domeniului eticii și deontologiei profesionale a fost alocată unei dezbateri cu tema *"Morală și Legea: cum gândim relația dintre cele două în sfera profesională"*, susținută de către un specialist în domeniul eticii aplicate, cu experiență în activități de consultanță, formare și audit în domeniu.

În vederea realizării unei formări complete și complexe, auditorii de justiție de anul al II-lea au efectuat stagii opționale în cadrul altor instituții cu activitate relevantă pentru profesie, după cum urmează: **16** auditori de justiție au efectuat stagii cu durată de două zile în cadrul unor cabinete notariale, **17** auditori de justiție au efectuat un stagiul la Institutului Național de Criminalistică din cadrul IGPR, **24** de auditori de justiție au participat la stagii în cadrul IGPR, **10** auditori de justiție au beneficiat de un stagiul în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar alți **53** au participat la un stagiul în cadrul Direcției Naționale Anticorupție.

De asemenea, auditorii de justiție au efectuat stagii practice în cadrul tribunalelor și al curților de apel (viitorii judecători), precum și în cadrul parchetelor de pe lângă tribunale (viitorii procurori). Aceste stagii, având o durată de 2 săptămâni, au avut un caracter obligatoriu, potrivit programului de formare inițială.

Programul de monitorizare a stagiului s-a desfășurat pe parcursul întregului an de formare, fiind conceput ca un proces continuu, în vederea asigurării unei evaluări complete a activității de formare. Propunerea cu privire la monitorizarea stagiului pe parcursul întregului an de formare a fost aprobată de Consiliul Științific al INM în ședința din data de 12.05.2015 (Hotărârea nr.8/12.05.2015).

Examenul de absolvire

Prin Hotărârea nr. 224/16.02.2016, Plenul CSM a aprobat tematica și bibliografia, modalitatea de examinare și calendarul examenului de absolvire a INM, sesiunea mai – iunie 2016. Datele examenului de absolvire au fost următoarele: 16 mai – proba scrisă la drept civil și drept procesual civil; 18 mai – proba scrisă la drept penal și drept procesual penal; 20 mai – proba scrisă la organizare judiciară.

La data de 24 iunie 2016 a avut loc ceremonia de absolvire a INM și repartizarea celor **157 de absolvenți (din care 80 judecători și 77 procurori)** ai promoției de auditori de justiție 2014 – 2016 „Ion Deleanu” pe posturile de judecător, respectiv procuror stagiar.

Numirea acestora în funcția de judecător/procuror stagiar s-a realizat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 767/28 iunie 2016, începând cu data de 15 iulie 2016.

IV.2.2. Formarea continuă a judecătorilor, procurorilor și personalului asimilat

În cadrul calendarului din anul 2016 s-au desfășurat **224 activități de formare** deschise participării judecătorilor și procurorilor, însumând **4.332 de participări** la aceste activități. Au fost avute în vedere domenii variate, destinate formării specializate a magistraților și unificării practicii judiciare: au fost organizate activități de formare în domeniul noilor coduri civil, penal, de procedură civilă și procedură penală, în domeniul dreptului administrativ, al dreptului muncii, dreptul familiei. Au fost prevăzute activități de formare în domeniul dreptului consumatorului, al achizițiilor publice, al societăților comerciale, al insolvenței, al dreptului bancar. Au fost incluse activități de formare care pun în dezbatere aspecte de practică care vizează piața de capital, infracțiunile economico-financiare, criminalitatea informatică, criminalistica. O atenție specială a fost acordată insolvenței persoanei fizice, respectiv Codului fiscal și Codului de procedură fiscală, fiecare curte de apel beneficiind de câte un seminar în fiecare din aceste două domenii.

Ca și în anii anteriori, au fost incluse activități de formare în domeniul dreptului Uniunii Europene, al cooperării judiciare internaționale în materie civilă și penală și al drepturilor omului. În afară de seminariile dedicate acestor domenii, aspecte de drept UE sau de drepturile omului au fost incluse și în alte seminarii, acolo unde tematica a impus astfel de trimiteri.

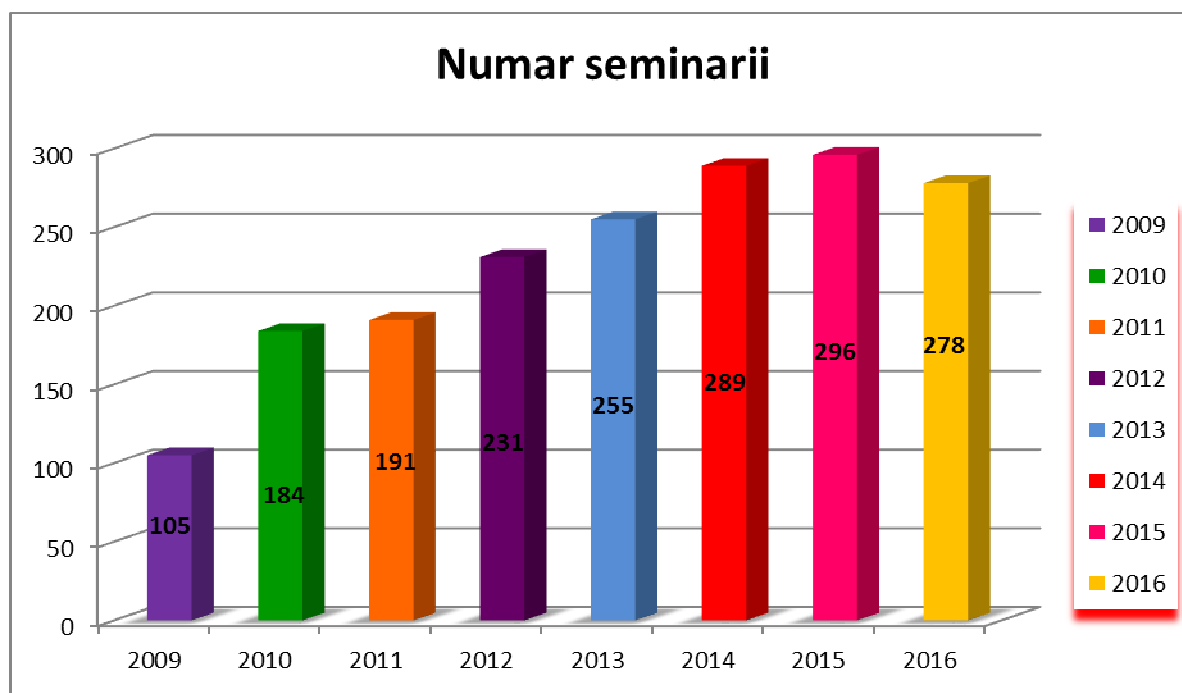
Un număr important de seminarii a fost organizat în domeniul dezvoltării abilităților non-juridice ale magistraților. S-a avut în vedere organizarea de seminarii în domeniul englezei și al francezei juridice, al comunicării, al combaterii discriminării, eticii și deontologiei, medierii.

Și în cursul anului 2016 INM a lansat două sesiuni de formare prin cursuri e-learning dezvoltate în materia noilor coduri, deschise participării judecătorilor și procurorilor.

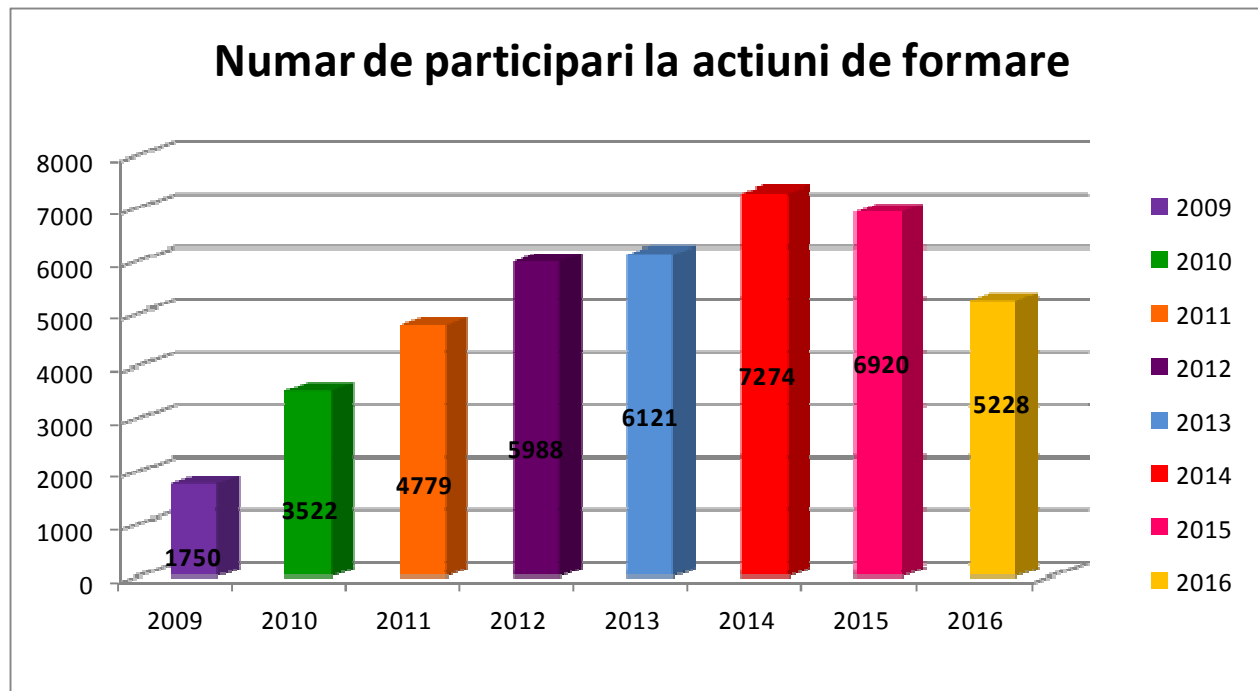
Exprimată în cifre, toată această activitate din anul 2016 poate fi sintetizată astfel:

INM a organizat un număr de **224 seminarii** de formare continuă, la care s-a înregistrat un număr de **4.332 de participări** din partea judecătorilor, procurorilor și a personalului de specialitate juridică asimilat magistraților (participări efective). Un număr de **3.475 de magistrați** au participat la seminarii (diferența între numărul de participanți și numărul de participări efective este motivată de faptul că unii magistrați au participat la mai multe acțiuni de formare în cursul anului 2016).

La aceste activități de formare se adaugă **54 de cursuri e-learning** (corespunzător a două sesiuni de formare bazate pe cele 27 de cursuri e-learning elaborate de INM în materia Codului civil, a Codului de procedură civilă, a Codului penal și a Codului de procedură penală), la care au participat, în varianta coordonată de un formator INM, **148 de magistrați**, cu un total de **896 participări** (fiecare magistrat a optat, în medie, pentru 5 - 6 cursuri e-learning).

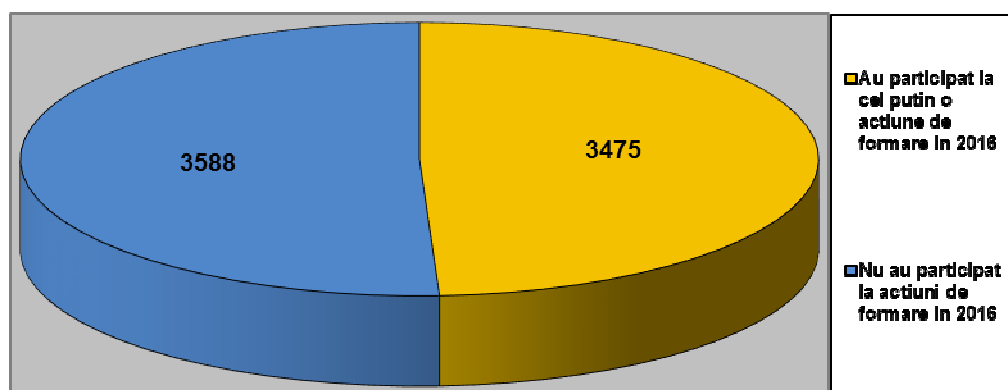

În ceea ce privește numărul participărilor la acțiunile de formare continuă, evoluția în timp a acestora poate fi ilustrată astfel:

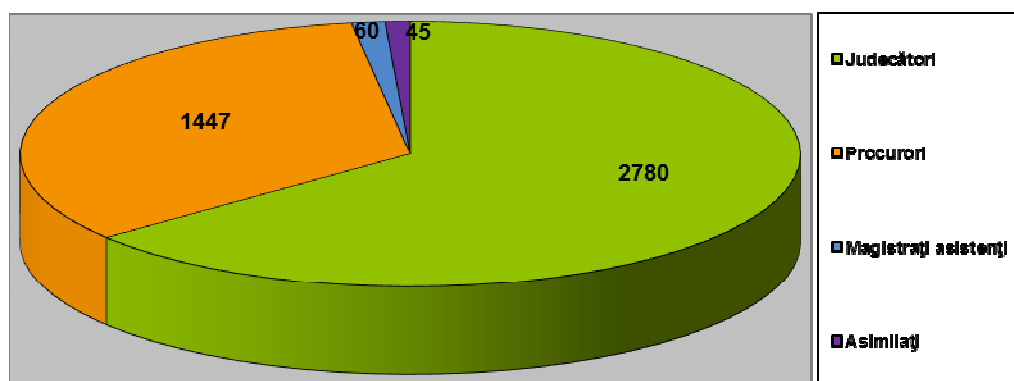

Așadar, în 2016 INM a format **49% din numărul magistraților din sistem**, procent obținut prin raportarea numărului de **3.475** participanți la seminariile de formare continuă la numărul de 7.063 judecători și procurori din sistem³⁶.

³⁶ Cifra menționată în Raportul privind starea justiției pentru anul 2015.

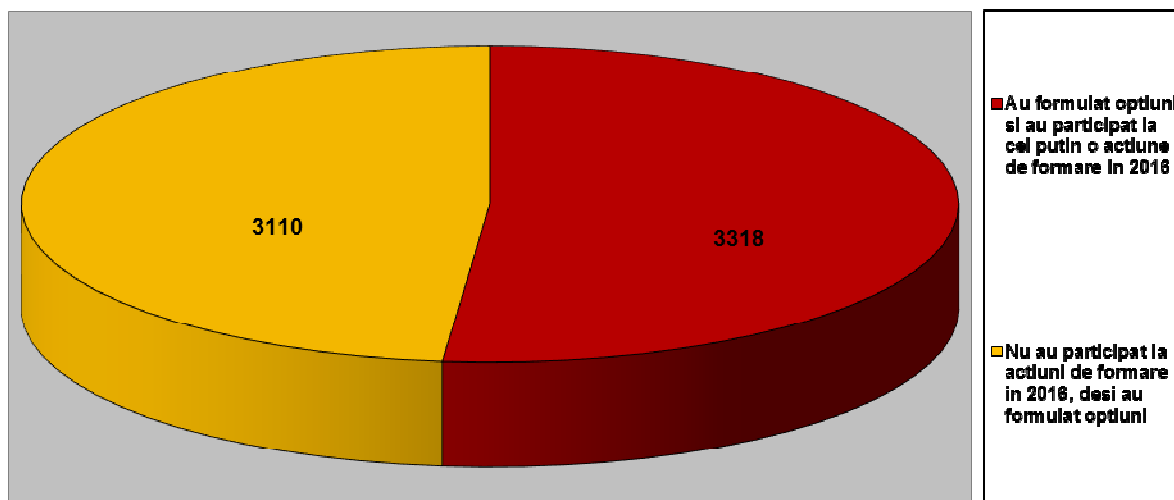
Dintre cele **4.332** de participări ale magistraților și personalului din sistemul judiciar formați în cadrul seminariilor **2.780** au fost efectuate de judecători, **1.447** de procurori, **60** de magistrați asistenți din cadrul ICCJ, **45** personal de specialitate juridică asimilat magistraților din cadrul MJ, CSM și PICCJ.

În ceea ce privește numărul opțiunilor formulate de magistrați la momentul transmiterii listelor de seminarii la începutul anului 2016, **6.428** dintre aceștia au formulat opțiuni pentru a participa la cel puțin una dintre acțiunile organizate de INM.

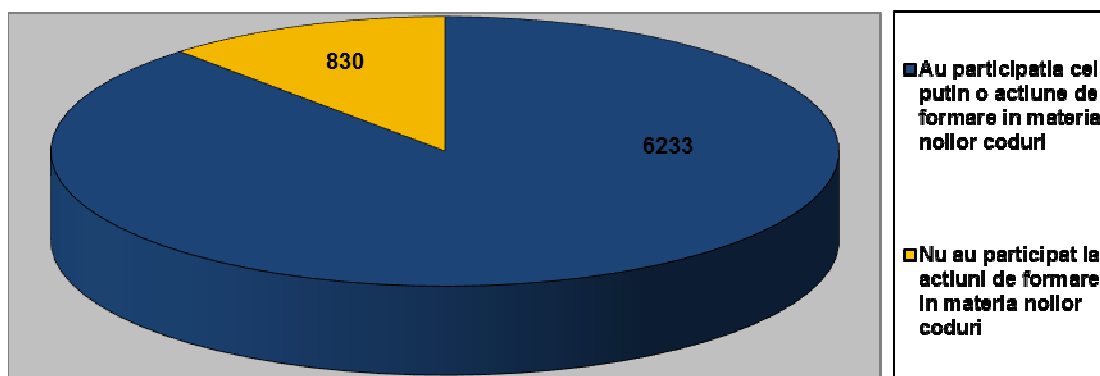
Un număr total de **3.318 (51,6%)** dintre magistrații care au formulat opțiuni au participat la seminarii de formare continuă. Un număr de 65 de seminarii programate inițial pentru acest an și pentru care au fost formulate opțiuni au fost amânate pentru 2017, din cauza întârzierilor în demararea proiectelor finanțate în cadrul Mecanismului Financiar Elvețian, respectiv în cadrul Mecanismului Financiar Norvegian. Trebuie menționat faptul că numărul participărilor este diminuat și de scăderea numărului activităților de formare organizate, în fiecare an fiind organizate activitățile permise de capacitatea instituțională a INM și de fondurile disponibile, provenite de la bugetul de stat sau din surse extrabugetare.

De asemenea, dintre magistrații care au fost selectați și invitați să participe în urma opțiunilor formulate, unii nu au răspuns invitației, aflându-se, în general din motive obiective, în imposibilitate de a se prezenta.

În ceea ce privește domeniile în care INM a asigurat formare, accentul a fost pus și în 2016 pe formarea în materia noilor coduri: **48 de seminarii și conferințe** au fost dedicate acestui obiectiv, rezultatul fiind un număr de **1.006 de magistrați formați** (648 judecători și 356 procurori, 1 magistrat asistent și 1 personal de specialitate juridică asimilat magistraților) în **1.051 participări** (676 judecători și 373 de procurori, 1 magistrat asistent și 1 personal de specialitate juridică asimilat magistraților).

Precizăm că **6.233** din judecătorii și procurorii din sistem (**88%**) au participat, de la adoptarea noilor coduri și până în prezent, la cel puțin o acțiune de formare în materia noilor coduri.

În ceea ce privește numărul participărilor înregistrate până în prezent la activități de formare în materia noilor coduri menționăm că s-au înregistrat **19.314 de participări** (12.779 din partea judecătorilor și 6.366 din partea judecătorilor, 93 personal de specialitate juridică asimilat magistraților, 76 magistrați asistenți), cifră care exprimă efortul de formare realizat de INM în acest domeniu.

Activitățile de formare continuă au fost interconectate cu un alt demers realizat de INM - întâlnirile președinților secțiilor specializate din cadrul ICCJ și curților de apel, dedicate identificării și dezbaterii aspectelor de practică judiciară neunitară. Exercițiu inițiat în cadrul anului 2014 cu sprijinul CSM, aceste întâlniri s-au bucurat de o largă apreciere, fapt ce ne-a determinat să dublăm numărul acestora la 9 în anul 2015, respectiv 10 întâlniri în 2016 (8 întâlniri au fost programate pentru instanțe, o întâlnire pentru parchete și una comună, în materie penală). Eficiența ambelor programe a fost potențată de contribuția formatorilor INM, care au adus în discuție în cadrul întâlnirilor președinților secțiilor specializate, aspectele semnalate de magistrați la seminariile organizate la nivel descentralizat. Pe de altă parte, concluziile acestor întâlniri nu au fost doar publicate pe site-ul INM și comunicate de participanți în cadrul instanțelor și parchetelor proprii, dar au fost și diseminate în cadrul seminariilor și conferințelor organizate.

În cursul anului 2016 au fost organizate, de asemenea, două sesiuni **de cursuri e-learning** elaborate în domeniul noilor coduri, în cadrul proiectului *Asistență pentru consolidarea capacității instituționale în domeniul formării judecătorilor și procurorilor pentru aplicarea noilor coduri*, derulat prin Programul de Cooperare Elvețiano - Român pentru reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse. Magistrații au avut posibilitatea să opteze pentru accesarea acestor cursuri în mod organizat, beneficiind de coordonarea unui formator INM. În cele din acest an **148 de magistrați** au formulat opțiuni de înscriere la

cursurile e-learning. Faptul că fiecare din acești magistrați s-a înscris la 5 - 6 cursuri e-learning a avut drept consecință înregistrarea unui număr de **896 de înscrieri**.

Totodată, cursurile au fost postate de platforma e-learning a INM, fiind deschise accesului public. Astfel, nu doar magistrații, dar și orice altă persoană interesată au posibilitatea de a urma cursurile în mod individual, direct pe platforma INM, prin introducerea unui user name și a unei parole anunțate public.

Activități derulate în cadrul componentei de formare inițială

Concursuri și competiții

INM a fost reprezentat la cea de-a XI-a ediție a Competiției THEMIS, organizată anual de către Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (REFJ/EJTN), de către cinci echipe formate din câte trei auditori de justiție și coordonate de formatori cu normă întreagă ai INM.

Echipele INM au fost înscrise la cele patru categorii de concurs – cooperare internațională în materie penală (semi-finala A), cooperare internațională în materie civilă – drept european al familiei (semi-finala B), cooperare internațională în materie civilă – drept procesual civil european (semi-finala C), respectiv etică și conduită profesionale (semi-finala D).

Două dintre aceste echipe s-au calificat în Marea Finală a Competiției, desfășurată la sediul Școlii de Magistratură (ENM) din Bordeaux, Franța, în perioada 31 octombrie – 3 noiembrie 2016.

Pentru a treia oară în decurs de 6 ani, o echipă a României a fost desemnată câștigătoare a Marii Finale a acestui eveniment internațional dedicat formării inițiale a viitorilor/tinerilor judecători și procurori, iar ca o consecință a acestei reușite INM va găzdui în anul următor cea de-a XII-a ediție a acestei competiții. Primul astfel de succes, după modificarea formatului competiției, în 2010, a fost raportat în anul 2012, iar cel de al doilea în anul 2014.

Alte programe și activități internaționale adresate auditorilor de justiție

În perioada 10 – 14 octombrie 2016 s-a desfășurat programul AIAKOS dedicat viitorilor/tinerilor judecători și procurori europeni, organizat anual de către Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (REFJ/EJTN). În acest context, INM a primit vizita unui grup alcătuit din 23 de viitori/tineri judecători și procurori, provenind din următoarele state: Belgia, Cehia, Germania, Italia, Polonia, Slovacia, Slovenia, Spania.

Pe durata celor cinci zile au fost organizate activități având drept scop cunoașterea sistemelor judiciare ale statelor reprezentate, procese simulate în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie civilă și penală, dezbateri având ca temă investigarea unor tipuri de infracțiuni, activități având drept scop dezvoltarea abilităților non-juridice, relevante pentru profesie, precum un atelier de lucru și dezbateri pe teme de etică și deontologie, dar și vizite în cadrul Curții de Apel București, unde, pe lângă prezentarea instanței, participanților le-a fost oferită și posibilitatea de a asista la ședințe de judecată. Totodată, au fost efectuate vizite la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Institutul Național de Criminalistică din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române și la Penitenciarul Rahova.

Un număr de 30 de auditori de justiție români a participat la activitățile desfășurate pe parcursul acestei săptămâni alături de colegii lor europeni. În perioada 21 – 25 noiembrie 2016, cei 30 de auditori de justiție români au participat la programul de schimb organizat de școli/instituții europene responsabile cu formarea judecătorilor și procurorilor, implicate în program.

Activități derulate în cadrul componentei de formare continuă

Și în anul 2016 INM a început sau a continuat derularea activităților în cadrul unui număr de 23 de proiecte cu finanțare externă nerambursabilă, din care 17 proiecte de parteneriat coordonate de instituții partenere din țară și din Europa, cum sunt: Ministerul Justiției, IGPR, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), Asociația Pro Refugiu Romania, Freedom House, Centrul Român de Politici Europene (CRPE), Școala Națională de Magistratură din Franța (ENM), S.S.R. Internațional - Centrul pentru pregătire și cercetare pentru sistemul judiciar din Olanda, Institutul pentru Inițiative Legale din Bulgaria (Institute for Legal Initiatives - BILI), Academia de Drept European de la Trier (ERA), Institutul Universitar European de la Florența (EUI), Universitatea din Trento și Ludwig Boltzmann Institut of Human Rights (BIM) – Austria.

Contribuția Elvețiană pentru Uniunea Europeană extinsă

Ca urmare a economiilor realizate în perioada 2012 – 2015, Consiliul Federal Elvețian a decis aprobarea finanțării continuării a două proiecte, perioada de implementare fiind de 18 luni de la semnarea noilor acorduri cu partea română reprezentată de către Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii fiind unul dintre beneficiarii proiectelor, și anume:

a) „Asistență pentru consolidarea capacității instituționale în domeniul formării judecătorilor și procurorilor pentru aplicarea noilor legi”, beneficiarii finali ai proiectului fiind INM și Școala Națională pentru Grefieri. În cadrul proiectului se vor desfășura atât activități de formare profesională adresate cu prioritate judecătorilor și procurorilor români (8 conferințe naționale în domeniul unificării practici judiciare, 10 seminarii în materia executării pedepselor, 5 seminarii în domeniul comunicării, 6 seminarii în domeniul managementului, 6 seminarii în domeniul achizițiilor publice, 6 seminarii în domeniul executării silite, 6 seminarii în materia dreptului familiei și 6 seminarii în materia insolvenței. De asemenea, în cadrul proiectului vor fi derulate activități de completare a modelelor de acte procesuale elaborate în cadrul ghidului de acte procesuale deja elaborat în cadrul proiectului anterior, prin adaptarea și integrarea acestor acte în ECRIS precum și dezvoltarea ghidului de cereri de chemare în judecată.

b) „Îmbunătățirea capacității de formare profesională pentru judecătorii și procurorii români în domeniul luptei împotriva corupției și a criminalității economice și financiare” beneficiarii finali ai proiectelor fiind Direcția Națională Anticorupție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și INM.

Proiectele au parcurs în acest an o procedură de prelungire a finanțării, care însă a avut o durată mai mare decât cea preconizată inițial. Deși prelungirea a fost aprobată în ambele cazuri, momentul la care această aprobare a intervenit a produs întârzieri semnificative, INM aflându-se în situația de a amâna în integralitate pentru anul 2017 activitățile preconizate pentru anul 2016.

Mecanismul Financiar Norvegian

Proiectul „Asistență pentru consolidarea capacității sistemului judiciar din România de a face față noilor provocări legislative și instituționale” a demarat în cursul anului 2014.

În anul 2016, INM a continuat implementarea activităților de formare profesională prin organizarea, în domeniul noilor coduri, a 13 seminarii la nivel descentralizat, cu sprijinul curților de apel și al parchetelor de pe lângă curțile de apel (7 seminarii fiind organizate în luna martie și 6 în luna aprilie). La aceste seminarii a participat un număr de 199 judecători și 97 procurori. De asemenea a fost organizată și ultima conferință având ca temă aspecte de practică neunitară intervenite de la intrarea în vigoare a Codului penal și Codului de procedură penală. Conferința a fost transmisă on-line, pe pagina web a INM. La elaborarea agendei conferinței au fost avute în vedere problemele de practică neunitară semnalate de instanțe în aplicarea noilor coduri penal și de procedură penală.

Începând cu data de 26 aprilie 2016, durata acordului de parteneriat încheiat în cadrul proiectului a fost prelungită până la data de 30 aprilie 2017, în perioada septembrie 2016 – aprilie 2017 urmând a fi organizate 45 de seminarii în domeniul noilor coduri, 1 conferință internațională în domeniul dreptului fiscal, 1 conferință internațională privind insolvența persoanei fizice, 4 seminarii în domeniul dreptului consumatorului și 4 seminarii având ca temă redactarea hotărârilor judecătorești. Și în cazul acestui proiect procedura de prelungire a finanțării a avut o durată mai mare decât cea preconizată inițial, fapt ce a produs unele întârzieri, INM aflându-se în situația de a amâna (în unele cazuri, pentru anul 2017) unele din activitățile preconizate pentru acest an.

Programul de schimb al autorităților judiciare coordonat de EJTN

186 de magistrați români au fost selectați să participe la diversele componente ale programului de schimb: stagii de 2 săptămâni (94 de magistrați), vizite la CEDO (14 magistrați), vizite la CJUE (17 magistrați), vizite de studiu la diferite instituții europene din Bruxelles (5 magistrați), vizite EUROJUST (3 magistrați), vizite de studiu în cadrul formării inițiale (30 de auditori), schimb de formatori (8 formatori). De asemenea, 5 magistrați au participat într-un stagiul de grup, 5 magistrați au participat în stagii dedicate conducătorilor de instanțe și parchete, iar alți 4 magistrați au fost propuși pentru stagii specializate. Un alt judecător a beneficiat prin intermediul INM de 1 stagiul de lungă durată (10 luni) la CJUE.

Totodată, 119 magistrați, auditori de justiție și formatori din țările membre EJTN au participat la stagii organizate de INM în România.

Catalogul EJTN

INM a inclus 20 de seminarii proprii în Catalogul EJTN și Catalogul EJTN Plus în anul 2016. 34 de judecători și procurori europeni au participat la seminarii deschise de INM participării internaționale; similar, 64 de magistrați români au participat în anul 2016 la seminariile incluse de alte școli de magistratură în Catalogul EJTN sau Catalogul EJTN Plus.

Programe de formare și seminarii organizate în cadrul EJTN

INM a găzduit în 2016 un seminar organizat de sub-grupul de lucru Lingvistic al EJTN. Un procuror român a participat ca expert în cadrul unui seminar al sub-grupului de lucru Drept penal. Totodată, un procuror, un formator cu normă întreagă INM și doi lingviști români au fost experți în proiectul lingvistic, un formator cu normă întreagă a fost expert în cadrul unui seminar organizat de sub-grupul Drept administrativ. În plus, specialistul în științele educației INM a fost formator în cadrul seminariilor organizate de grupul de lucru Metodologii de formare judiciară.

Cooperarea cu ERA - Academia de Drept European

Colaborarea cu ERA a continuat și în 2016: 26 de magistrați români au participat prin intermediul INM la 14 dintre seminariile organizate de această instituție. Mai mult, INM a găzduit un seminar ERA la București, doi formatori români fiind implicați ca experți în desfășurarea acestui seminar.

Cooperarea cu Ambasada SUA la București

Prin Hotărârea Plenului CSM nr. 730 din 16.06.2016 a fost aprobată implicarea CSM, prin INM, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea cooperării bilaterale a organelor de aplicare a legii prin creșterea cunoașterii sistemului judiciar din Statele Unite ale Americii”. Proiectul a avut ca principal obiectiv facilitarea înțelegerii sistemelor judiciare ale Statelor Unite ale Americii (SUA) și României de către practicieni și sporirea cooperării dintre autoritățile judiciare și de aplicare a legii din cele două state.

În realizarea acestui obiectiv au fost prevăzute mai multe activități, cea mai importantă fiind organizarea unei vizite de studiu în SUA pentru 10 magistrați români, vizită care s-a desfășurat cu sprijinul Biroului pentru Educație și Cultură al Departamentului de Stat al SUA. Costurile aferente vizitei de studiu, cu excepția celor aferente transportului internațional au fost suportate de partea americană.

Cooperarea cu IRZ

În anul 2016, 2 magistrați români au participat la două stagii organizate de IRZ în Germania.

Cooperarea cu AEAJ – Asociația Europeană a Judecătorilor Administrativi

În 2016 INM a organizat două seminarii de formare continuă în colaborare cu AEAJ, la care au participat 8 judecători străini identificați cu sprijinul AEAJ

Alte seminarii internaționale

Un număr de 15 judecători și procurori români au participat la alte seminarii și activități internaționale, organizate în cadrul parteneriatelor și relațiilor internaționale dezvoltate de INM

În concluzie, în anul 2016 un număr total de **366 judecători și procurori români** au participat în străinătate la diverse forme de pregătire profesională, iar **161 de judecători și procurori străini** au venit în România prin intermediul programelor în care INM este partener.

IV.2.3. Formarea profesională inițială a personalului auxiliar

Organizată de Școala Națională de Grefieri în temeiul Legii nr. 567/2004, formarea profesională inițială a personalului auxiliar a continuat să aibă în vedere *exclusiv pregătirea grefierilor cu studii superioare juridice*, activitatea de formare inițială a Școlii răspunzând necesității ocupării posturilor vacante de grefieri cu studii superioare juridice cu personal calificat.

La data de 6 iunie 2016 au debutat *cursurile de formare inițială* pentru promoția 2016, care au totalizat un număr de 128 cursanți (3 cursanți din cei admiși inițial formulând ulterior cerere de retragere), din care 99 pentru instanțe și 29 pentru parchete.

Extracurricular, au fost realizate și alte activități de formare: participarea unor cursanți la prelegerea *Evoluții recente în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene*, susținută de președintele Curții de Justiție a Uniunii Europene, domnul judecător Koen Lenaerts; organizarea unui curs de eLearning *Limba română. Elemente de gramatică. Dificultăți. Ezitări. Confuzii* - pentru cursanții Școlii - promoția 2016.

Durata de școlarizare pentru promoția 2016 a fost de 6 luni (6 iunie – 6 decembrie 2016), la data de 6 decembrie 2016 absolvenții Școlii Naționale de Grefieri fiind repartizați pe posturi de grefier cu studii superioare juridice în instanțele și parchetele din întreaga țară.

IV.2.4. Formarea profesională continuă a personalului auxiliar

Programul de formare profesională continuă a personalului auxiliar de specialitate pentru anul 2016 a cuprins 46 de acțiuni de formare organizate de Școală în cadrul celor patru centre regionale de pregătire (Bârlad, Cheia, Sovata și Giroc) și 143 de acțiuni derulate la sediile curților de apel și a parchetelor de pe lângă acestea.

În centrele de formare, pe lângă pregătirea în domeniul noilor coduri, *Programul de formare* a cuprins și seminarele în domeniile: *Executări penale, Executări civile, Comunicare și deontologie, Management, Arhivare și registratură (pentru grefierii din cadrul instanțelor), Elemente de tehnoredactare, Repartizare aleatorie a cauzelor, Activitatea grefierului desemnat pentru asigurarea desfășurării activității la biroul judecătorului de supraveghere a privării de libertate, ECRIS și registratură, Informații clasificate, Activitatea grefierului documentarist.*

În total, la seminarele derulate în centrele de formare au participat 998 de grefieri, dintre care 16 grefieri din Republica Moldova, în baza protocolului de colaborare între Școala Națională de Grefieri și Institutul Național al Justiției din Republica Moldova.

De asemenea, la sediile curților de apel s-au organizat pentru grefierii din cadrul instanțelor, 30 de acțiuni de formare de câte o zi în materia *noului Cod de procedură civilă*, 27 de acțiuni de formare de câte o zi în materia *noului Cod de procedură penală*, 15 acțiuni de formare de câte o zi în materia *Statistică.STATISECRIS*, 26 de acțiuni de formare în materia *Procedura insolvenței persoanelor fizice* și 15 acțiuni de formare în materia *Abilități non-juridice*. La sediile parchetelor de pe lângă curțile de apel s-au organizat pentru grefierii din cadrul parchetelor, 15 acțiuni de formare de câte o zi în materia *noului Cod de procedură penală* și 15 acțiuni de formare de câte o zi în materia *Abilități non-juridice*. În total, la seminarele organizate la sediile instanțelor și parchetelor au participat 2907 de grefieri.

În ce privește cursurile eLearning, pe lângă cursurile la distanță dedicate grefierilor recrutați prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor, s-au desfășurat cursuri în materia *Procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență, a noului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură penală, a Cooperării judiciare internaționale în materie civilă și a Limbii române (Elemente de gramatică. Dificultăți. Ezitări. Confuzii)*, la care au participat în total 289 de grefieri. La ultimul dintre aceste cursuri la distanță au participat și 41 de grefieri din Republica Moldova, în baza protocolului de colaborare mai sus-amintit.

În ce privește grefierii recrutați prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor, s-a continuat forma tradițională de pregătire a acestora în două etape, în forma combinată, eLearning (blendedLearning), astfel: prima etapă s-a desfășurat în prima parte a anului, sub forma învățământului la distanță (eLearning), în materia *noului Cod de procedură civilă și a noului Cod de procedură penală*; în a doua etapă, grefierii au urmat cursuri în centrele de formare, pe parcursul a șapte zile, atât la materiile anterior menționate, cât și la materia *Comunicare și Deontologie*.

În continuarea seminarelor desfășurate cu succes încă din anul 2011, în scopul dezvoltării echipei magistrat – grefier, Școala Națională de Grefieri a organizat în cursul anului 2016, acțiuni comune cu Institutul Național al Magistraturii – un seminar în domeniul *Repartizării aleatorii a cauzelor* și unul în domeniul *Informațiilor clasificate*.

În total, la acțiunile de formare continuă organizate de Școală în cursul anului 2016 au participat 4194 de grefieri.

În anul 2016, Școala Națională de Grefieri a început implementarea fazei a II-a a proiectului *"Întărirea capacității sistemului judiciar românesc de a răspunde noilor schimbări legislative și instituționale/Strengthening the capacity of the Romanian judicial system to face new legislative and institutional challenges"*, finanțat prin **Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014** și anume organizarea de *seminare dedicate grefierilor* în domeniile managementul activității grefierului în procesul civil, managementul activității grefierului în procesul penal, managementul activității grefierului din parchete, etică și deontologiei profesionale.

Astfel, în cadrul **Output-ului 2.4** au fost organizate **6** seminare în domeniul **etică și deontologie profesională** cu participarea unui număr de 120 grefieri.

În cadrul **Output-ului 2.6** au fost organizate **2** activități de formare a grefierilor în domeniul **Managementul activității grefierului în procesul penal** cu participarea unui număr de 40 grefieri, **2** activități de formare a grefierilor în domeniul **Managementul activității grefierului din parchete** cu participarea unui număr de 40 grefieri și **2** activități de formare a grefierilor în domeniul **Managementul activității grefierului în procesul civil** cu participarea unui număr de 40 grefieri.

În cadrul **Output-ului 2.7**, în parteneriat cu Institutul Național al Magistraturii, au fost organizate **4** workshop-uri în domeniul **Tehnicilor de redactare a hotărârilor judecătorești** cu participarea unui număr de 40 grefieri.

În cadrul **Output-ului 2.6** au fost elaborate **3 ghiduri practice** realizate în domeniile *managementul activității grefierului în procesul civil, managementul activității grefierului în procesul penal și, respectiv managementul activității grefierilor din parchete*, ghiduri care vor fi diseminate pe parcursul anilor următori atât formatorilor SNG cât și viitorilor cursanți Școlii Naționale de Grefieri, dar mai ales grefierilor în funcție din instanțe și parchete având utilitatea practică a acestora în activitatea profesională dar și în vederea realizării transferului progresiv de atribuții de la magistrați către personalul auxiliar.

IV.3. Situația sancțiunilor disciplinare și penale aplicate în anul 2016 pe fiecare categorie de personal

IV.3.1. judecători

A. Răspunderea disciplinară

În cursul anului 2016, Secția pentru judecători în materia disciplinară a aplicat un număr de 20 de sancțiuni. Vom prezenta, în cele ce urmează, situația acestor sancțiuni, *cu mențiunea că, în unele situații, căile de atac exercitate împotriva acestor hotărâri nu au fost soluționate până la sfârșitul anului 2016.*

1. Prin **Hotărârea nr. 1J/20.01.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 20% pe o perioadă de 3 luni”** împotriva judecătorului **D.D. din cadrul Tribunalului Caraș Severin**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. m) și t) teza a II-a rap. la art.99¹ alin.2 din Legea 303/2004.

Hotărârea a rămas definitivă prin Decizia civilă nr.326/28.11.2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care s-a respins ca nefondat recursul declarat de recurenta D.D.

2. Prin **Hotărârea nr. 2J/23.03.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** împotriva judecătorului **A.C.I. din cadrul Tribunalului București – Secția a II-a Contencios administrativ și fiscal**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.h) teza a II-a din Legea 303/2004.

3. Prin **Hotărârea nr. 3J/23.03.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** împotriva judecătorului **S.B. din cadrul Judecătoriei Săveni**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.h) teza a II-a din Legea 303/2004.

4. Prin **Hotărârea nr. 5J/30.03.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** împotriva judecătorului **D.D.P. din cadrul Judecătoriei Târgu Mureș**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit.h) teza I și a II-a din Legea 303/2004.

5. Prin **Hotărârea nr. 7J/18.05.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„excludere din magistratură”** împotriva judecătorului **I.E. din cadrul Tribunalului Buzău**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. a) și i) din Legea 303/2004.

6. Prin **Hotărârea nr. 8J/25.05.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** împotriva judecătorului **B.E. din cadrul Judecătoriei Pitești**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.h) teza a I-a și lit. t) teza a II-a rap. la art.99¹ alin. 2 din Legea 303/2004.

7. Prin **Hotărârea nr. 9J/25.05.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** împotriva judecătorului **M.D.I. din cadrul Judecătoriei Brașov**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.h) teza a I-a din Legea 303/2004.

8. Prin **Hotărârea nr. 10J/25.05.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„excludere din magistratură”** împotriva judecătorului **D.R.V. din cadrul Judecătoriei Constanța**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. f), h), k) și m) din Legea 303/2004.

9. Prin **Hotărârea nr. 11J/25.05.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 10% pe o perioadă de 3 luni”** împotriva judecătorului **P.M. din cadrul Tribunalului Vrancea**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. t) rap. la art.99¹ alin.2 din Legea 303/2004.

10. Prin **Hotărârea nr. 12J/01.06.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„suspendarea din funcția de judecător pe o perioadă de 3 luni”** împotriva judecătorului **A.S. din cadrul Judecătoriei Bacău**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. t) teza a II-a rap. la art.99¹ alin.2 și lit. r) din Legea 303/2004.

11. Prin **Hotărârea nr. 13J/01.06.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„suspendarea din funcția de judecător pe o perioadă de 3 luni”** împotriva judecătorului **R.L. din cadrul Judecătoriei Timișoara**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. t) teza a II-a rap. la art.99¹ alin.2 din Legea 303/2004.

12. Prin **Hotărârea nr. 15J/07.09.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 20% pe o perioadă de 6 luni”** împotriva judecătorului **A.D. din cadrul Curții de Apel Iași**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. t) teza a II-a rap. la art.99¹ alin.2 din Legea 303/2004. În prezent, dosarul se află în calea de atac a recursului pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

13. Prin **Hotărârea nr. 16J/14.09.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** împotriva judecătorului **C.S. din cadrul Tribunalului București**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.h) teza a II-a din Legea 303/2004.

14. Prin **Hotărârea nr. 19J/12.10.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** împotriva judecătorului **B.E. din cadrul Judecătoriei Pitești**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.i) din Legea 303/2004.

15. Prin **Hotărârea nr. 20J/31.10.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 20% pe o perioadă de 3 luni”** împotriva judecătorului **C.M.E. din cadrul Curții de Apel Craiova**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. l) din Legea 303/2004.

16. Prin **Hotărârea nr. 23J/31.10.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„excludere din magistratură”** împotriva judecătorului **C.L.N. din cadrul Judecătoriei Arad**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. j) și t) teza a I-a din Legea 303/2004.

17. Prin **Hotărârea nr. 25J/16.11.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„suspendarea din funcția de judecător pe o perioadă de 3 luni”** împotriva judecătorului **T.D.I. din cadrul Tribunalului București**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. h) teza a II-a din Legea 303/2004.

18. Prin **Hotărârea nr. 26J/23.11.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„excludere din magistratură”** împotriva judecătorului **S.B.L. din cadrul Tribunalului București**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. h) teza a II-a din Legea 303/2004.

19. Prin **Hotărârea nr. 27J/23.11.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 10% pe o perioadă de 2 luni”** împotriva judecătorului **M.S. din cadrul Tribunalului București**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. m) din Legea 303/2004.

20. Prin **Hotărârea nr. 28J/07.12.2016** Secția pentru judecători în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„suspendarea din funcția de judecător pe o perioadă de 5 luni”** împotriva judecătorului **M.R.E. din cadrul Tribunalului București**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. h) teza a II-a din Legea 303/2004.

B. Răspunderea penală

În cursul anului 2016, 4 judecători au fost condamnați definitiv pentru săvârșirea unor infracțiuni.

În cursul aceluiași an, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus suspendarea din funcție a 4 judecători astfel: 1 judecător ca urmare a trimerii în judecată, 2 judecători ca urmare a luării măsurii controlului judiciar și, ulterior, ca urmare a trimerii în judecată și 1 judecător ca urmare a luării măsurii arestării preventive și, ulterior, ca urmare a trimerii în judecată.

În perioada de referință, Secția pentru judecători a încuviințat 1 solicitare privind măsura reținerii preventive, 3 solicitări privind măsura arestării preventive, 2 solicitări privind măsura arestului la domiciliu, 5 solicitări privind efectuarea percheziției domiciliare, 1 solicitare de încuviințare a percheziției corporale, 2 solicitări de încuviințare a percheziției la birou și 1 solicitare de încuviințare a percheziției vehiculului. Totodată, Secția pentru judecători a respins 3 solicitări privind măsura reținerii preventive și 1 solicitare privind măsura arestării preventive.

IV.3.2. Personal asimilat

În anul 2016, nu au fost aplicate sancțiuni disciplinare și nici sancțiuni penale personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor din cadrul Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și instituțiilor subordonate și nicio persoană aparținând acestei categorii de personal din cadrul acestor instituții nu a fost trimisă în judecată pentru săvârșirea vreunei infracțiuni.

IV.3.3. Personal auxiliar

Din datele furnizate de curțile de apel rezultă că, în cursul parcursului anului 2016 au fost aplicate 50 de sancțiuni disciplinare personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor judecătorești, din care: 23 de sancțiuni constând în avertisment, 16 sancțiuni constând în reducerea drepturilor salariale, 3 sancțiuni constând în retrogradarea în grad/treaptă profesională, 1 sancțiune constând în revocarea din funcția de conducere ocupată, 4 sancțiuni constând în mutarea disciplinară, și 3 sancțiuni constând în excluderea din profesie.

Totodată, instanțele au comunicat că, în perioada de referință, 3 persoane aparținând categoriei personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești au fost trimise în judecată pentru fapte aflate în legătură cu exercițiul atribuțiilor de serviciu și 1 persoană a fost condamnată definitiv pentru astfel de fapte.

V. DATE STATISTICE REFERITOARE LA RESURSELE UMANE LA NIVELUL PARCHETELOR

V.1. Situația posturilor (de procuror, personal asimilat din Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și instituțiile subordonate, personal auxiliar)

La data de 01 ianuarie 2016, la nivelul parchetelor, din totalul de 2953 posturi de procuror, la care se adaugă 36 posturi acordate prin hotărâri ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii în conformitate cu dispozițiile art.134¹ din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare erau ocupate 2622 posturi de procuror (sunt incluse și 31 de posturi acordate prin hotărâri ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, în conformitate cu dispozițiile art.134¹ din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare - 14 la parchetele de pe lângă curțile de apel, 9 la parchetele de pe lângă tribunale și 8 la parchetele de pe lângă judecătorii) și vacante 405 posturi, din care 201 erau corespunzătoare funcțiilor de execuție, iar 204 funcțiilor de conducere.

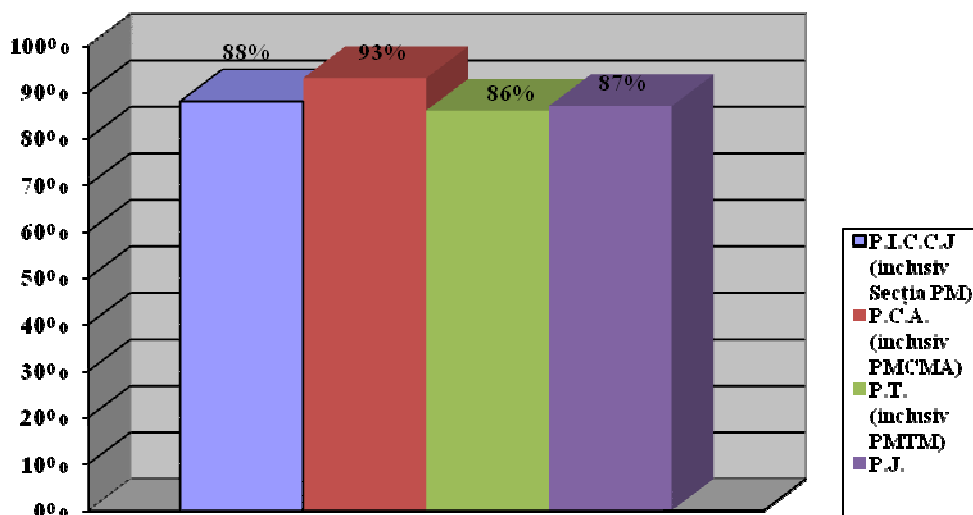
Menționăm că, din totalul celor 2622 posturi de procuror ocupate, 38 de procurori funcționau peste schema prevăzută (1 procuror la PÎCCJ, 8 procurori la PCA, 15 procurori la PT, 14 procurori la PJ). Această situație se datorează faptului că, procurorii respectivi fie și-au încetat mandatele de conducere, fie și-au încetat activitatea la cele două structuri din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (DNA, DIICOT) și potrivit dispozițiilor legale au revenit pe posturile de execuție de la unitățile de parchet la care au funcționat anterior numirii.

Distribuția posturilor vacante, pe grade de jurisdicție, la data de 01.01.2016, se prezenta astfel:

Categoriea	Posturi de procuror prevăzute în schemă				Posturi de procuror vacante			
	Total	Exec.	art. 134 ¹	Cond.	Total	Exec.	art. 134 ¹	Cond.
PÎCCJ (inclusiv DNA, DIICOT și Secția parchetelor militare)	631	490	0	141	77	32	0	45
Parchetele de pe lângă curțile de apel (inclusiv PCMA)	280	189	16	75	28	7	2	19
Parchetele de pe lângă tribunale (inclusiv PTMTB și PTMF)	723	522	9	192	115	55	0	60
Parchetele de pe lângă	1355	1121	11	223	185	102	3	80

judecătorii								
Total	2989	2322	36	631	405	196	5	204

GRADUL DE OCUPARE A POSTURILOR DE PROCUROR LA DATA DE 1 ianuarie 2016

A. Ocuparea posturilor de execuție vacante de procuror

În cursul anului 2016, ocuparea posturilor de execuție vacante s-a realizat prin următoarele modalități:

➤ Repartizarea absolvenților Institutului Național al Magistraturii, promoția 2016

Prin Hotărârea nr. 767/28.06.2016 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii au fost numiți în funcția de procuror stagiar, un număr de **77 de auditori de justiție** – promoția 2016, începând cu data de 15.07.2016.

➤ Numirea în magistratură pe bază de concurs, conform dispozițiilor art. 33 alin. (1)-(4) din Legea nr. 303/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare

În anul 2016 a fost organizat, în perioada 5 iulie - 13 octombrie 2016 un concurs de admitere în magistratură, finalizat cu ocuparea a **3 posturi de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii**, din cele 58 de posturi ce au fost alocate acestui concurs.

➤ Numirea, la cerere, a procurorilor în funcția de judecător și a judecătorilor în funcția de procuror

În anul 2016, la cerere, au fost eliberate din funcția de judecător și numite în funcția de procuror, **3 persoane**, în temeiul art. 61 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

➤ Numirea în funcția de procuror, după promovarea examenului de capacitate, a judecătorilor care au optat în acest sens și reîncadrarea în funcția de procuror a foștilor procurori

Potrivit art. 25 alin. (1) coroborat cu art. 30 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după încheierea perioadei de stagi, judecătorii și procurorii stagiați sunt obligați să se prezinte la examenul de capacitate, candidații declarați admiși având dreptul, în ordinea mediilor, să-și aleagă posturile, în termen de 15 zile libere de la publicarea acestora în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a.

În anul 2016, nici un judecător stagiar nu a optat pentru funcția de procuror.

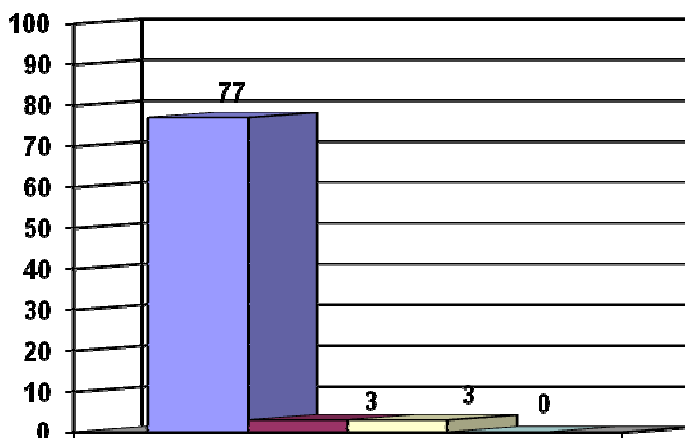
În ceea ce privește examenul de capacitate al judecătorilor stagiați și procurorilor stagiați, desfășurat în perioada 1 iulie - 3 noiembrie 2016, menționăm că, prin hotărârea nr. 1536 din 29.11.2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât validarea rezultatelor examenului de capacitate al judecătorilor și al procurorilor stagiați, desfășurat în perioada menționată mai sus, pentru un număr de 103 procurori stagiați.

Totodată, menționăm că în cursul anului 2016 nu a fost reîncadrată în funcția de procuror nici o persoană.

În acord cu datele prezentate mai sus, urmare a procedurilor derulate în anul 2016 au fost numite în funcția de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii un număr de **83 de persoane**, dinamica ocupării posturilor fiind prezentată în graficul alăturat:

Modalități de ocupare a posturilor de procuror în anul 2016

□ Absolvenți I.N.M. repartizați

■ procurorii numiți în urma promovării concursului de admitere în magistratură

□ Judecătorii numiți la cererea procurorilor

□ Reincadrare în funcție

Numirea procurorilor în funcții de conducere

- Numirea procurorilor în funcțiile de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct la parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătoria

Prin Hotărârea nr.294/24.03.2016, astfel cum a fost modificată prin Hotărârea nr.343/29.03.2016, Plenul a aprobat organizarea unui concurs sau examen, **în perioada 25 martie – 23 iunie 2016**, pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătoria, precum și la parchetele de pe lângă acestea.

La concurs au fost scoase **130** funcții vacante de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct de la parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătoria.

După finalizarea acestui concurs, s-au ocupat **58** dintre funcțiile scoase la concurs

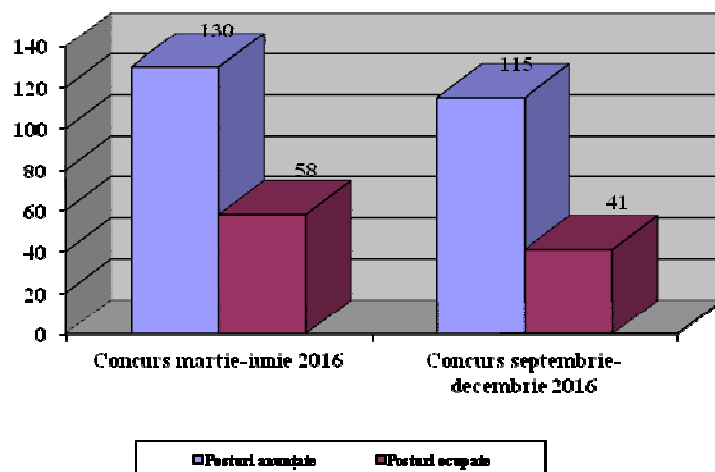
Ca urmare a neocupării tuturor funcțiilor de conducere vacante la concursul arătat și a expirării mandatelor în cursul anului 2016, prin Hotărârea nr.1022/6.09.2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea unui concurs sau examen, **în perioada 9 septembrie - 9 decembrie 2016**, pentru ocuparea unui număr de **115** funcții vacante de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct la parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătoria.

După validarea acestui concurs, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a numit în funcțiile de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct la parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătoria un număr de **41** de procurori, începând cu data de 01.01.2017.

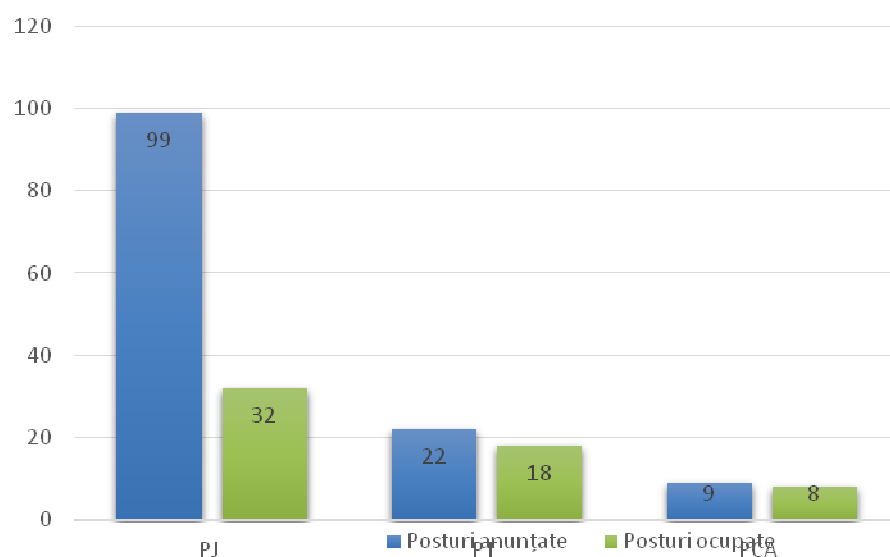
Pe baza datelor anterior prezentate rezultă că, la concursul organizat în prima parte a anului 2016 gradul de ocupare a fost de 45%.

La concursul organizat în cea de a doua perioadă a anului gradul de ocupare va fi de 35,6%.

Ocuparea prin concurs a funcțiilor de conducere urmare
concursurilor organizate la nivelul parchetelor în anul 2016

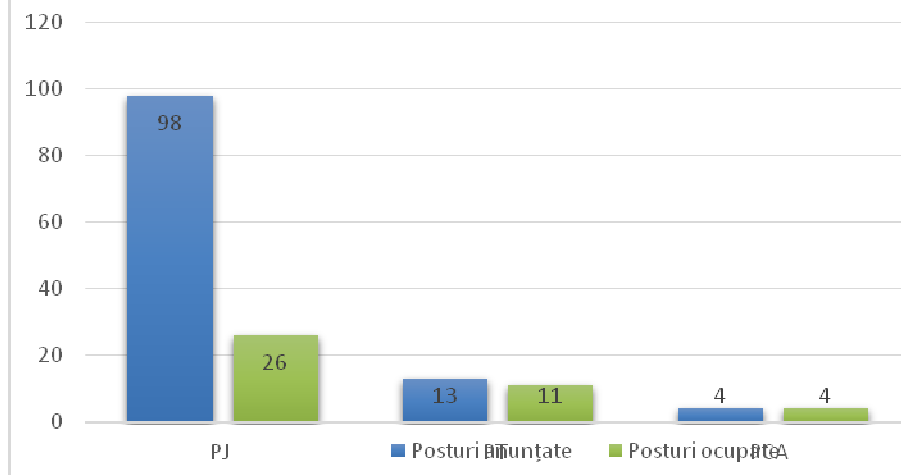

Ocuparea funcțiilor de conducere pe
grade de jurisdicție la concursul organizat în perioada 25.03-25.06.2016

Ocuparea funcțiilor de conducere pe grade de jurisdicție la concursul organizat în perioada 09.09-09.12.2016

➤ **Numirea și avizarea numirii procurorilor în alte funcții de conducere, în temeiul dispozițiilor art. 49 alin. (9), art. 54, respectiv art. 55 din Legea nr. 303/2004, republicată cu modificările și completările ulterioare**

În conformitate cu **dispozițiile art. 49 alin. 9** din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numirea în celelalte funcții de conducere, altele decât cele de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct, se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Până la data de 1 ianuarie 2017, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a numit **42 de procurori** în alte funcții de conducere decât cele de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct, respectiv în funcții de procurori șefi secție.

Potrivit **dispozițiilor art. 54 alin. (1)** din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție, adjunctii acestuia, procurorii șefi de secție ai acestor parchete, precum și procurorul șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și adjunctii acestora sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Pornind de la importanța deosebită a acestor funcții în cadrul Ministerului Public și pentru a răspunde exigențelor sistemului judiciar, care presupune o procedură transparentă la emiterea avizului privind numirea procurorilor în funcțiile menționate mai sus, prin Hotărârea nr.193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, cu modificările și completările ulterioare, și hotărârile nr.161/07.07.2011 și nr.105/02.04.2013 ale Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii au fost stabilite atât procedura, cât și criteriile de evaluare în vederea emiterii de către Consiliul Superior al Magistraturii a avizului sus-menționat.

În cursul anului 2016, în temeiul dispozițiilor legale menționate au fost derulate proceduri pentru ocuparea următoarelor funcții de conducere:

- procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție și adjunctii acestuia;
- procuror șef adjunct al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
- procuror șef și procuror șef adjunct ai Secției de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție din cadrul Direcției Naționale Anticorupție;
- procuror șef, respectiv procuror șef adjunct ai Secției judiciare penală din cadrul Direcției Naționale Anticorupție;
- prim adjunct și adjunct al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- procuror șef al Secției de urmărire penală și criminalistică, respectiv procuror militar șef și procuror militar șef adjunct ai Secției parchetelor militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Cu respectarea procedurii (ce a presupus stabilirea unor calendare pentru examinarea propunerilor ministrului justiției, punerea în dezbatere publică a proiectelor de management, efectuarea și analizarea verificărilor asupra candidaților, precum și interviewarea în ședință publică a candidaților) și a criteriilor de evaluare, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a avizat favorabil propunerile ministrului justiției de numire în funcțiile de conducere de la nivelul parchetelor menționate mai sus, fiind emise și decretele Președintelui României în acest sens.

Conform procedurii prevăzute de **art. 55 din Legea nr.303/2004**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a numit în funcțiile de procuror șef serviciu și procuror șef birou un număr de **25 procurori** la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

Promovarea procurorilor în funcții de execuție

Prin Hotărârea nr. 92/28.01.2016, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea unui concurs de promovare în funcții de execuție, efectivă și pe loc, a judecătorilor și procurorilor la data de 03.04.2016.

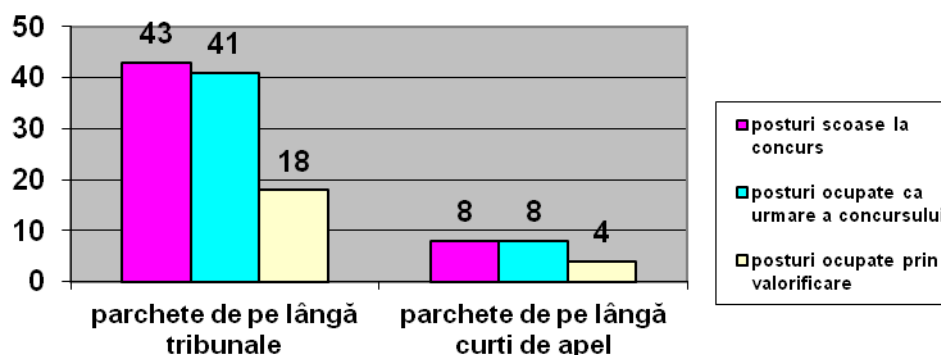
Pentru **promovarea efectivă**, au fost scoase la concurs **51** de funcții de execuție vacante la nivelul parchetelor, dintre care **43** la parchetele de pe lângă tribunale și **8** la parchetele de pe lângă curțile de apel.

Pentru **promovarea pe loc** au fost scoase la concurs **5** posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, **15** posturi la parchetele de pe lângă curțile de apel și **40** de posturi la parchetele de pe lângă tribunale, **suplimentate** prin Hotărârea nr. 420/26.04. 2016 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii cu **1** post pentru promovarea pe loc în gradul profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și **1** post corespunzător parchetului de pe lângă tribunal.

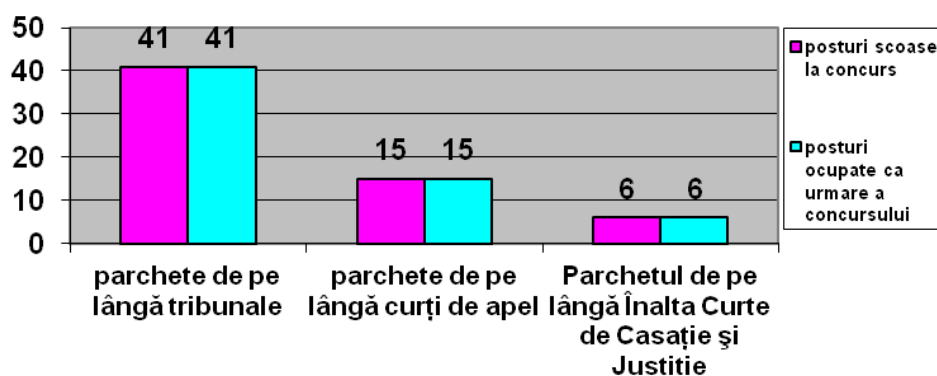
După finalizarea concursului, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus **promovarea efectivă a 49 de procurori** (8 procurori la parchetele de pe lângă curțile de apel și 41 de procurori la parchetele de pe lângă tribunale) și **promovarea pe loc a 62 de procurori**, dintre care 6 la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, 15 la parchetele de pe lângă curțile de apel și 41 procurori la parchetele de pe lângă tribunale).

Ulterior, prin valorificarea rezultatelor acestui examen, s-a dispus promovarea a încă **22 de procurori** (4 procurori la parchetele de pe lângă curțile de apel și 18 procurori la parchetele de pe lângă tribunale).

Ocuparea posturilor de procuror, ca urmare a concursului de promovare efectivă în funcții de execuție

Ocuparea posturilor de procuror, ca urmare a concursului de promovare pe loc

Eliberări din funcția de procuror

Până la data de 1 ianuarie 2017, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României **eliberarea din funcția de procuror a unui număr de 94 de persoane**, pentru următoarele motive:

- 72 de procurori, prin pensionare;
- 5 procurori, prin demisie;
- 16 procurori, ca urmare a numirii în funcția de judecător;
- 1 procuror eliberat din funcție ca urmare a lipsei avizului anual pentru menținerea în funcție după împlinirea vârstei de

65 ani;

De asemenea, în cursul acestui an s-a vacantat **1 post**, ca urmare a decesului unui procuror.

Urmare a valorificării tuturor procedurilor de ocupare a posturilor vacante, **la data de 1 ianuarie 2017**, situația posturilor de procuror se prezintă astfel:

Categoriea	Posturi de procuror prevăzute în schemă				Posturi de procuror vacante			
	Total	Exec.	art. 134 ¹	Cond.	Total	Exec.	art. 134 ¹	Cond.
PÎCCJ (inclusiv DNA, DIICOT și Secția parchetelor militare)	647	510	0	137	116	55	0	61
Parchetele de pe lângă curțile de apel (inclusiv PCMA)	282	189	18	75	22	3	1	18
Parchetele de pe lângă tribunale (inclusiv PTMTB și PTMF)	726	521	13	192	99	51	4	44
Parchetele de pe lângă judecătorii	1361	1122	16	223	198	112	8	78
Total	3016	2342	47	627	435	221	13	201

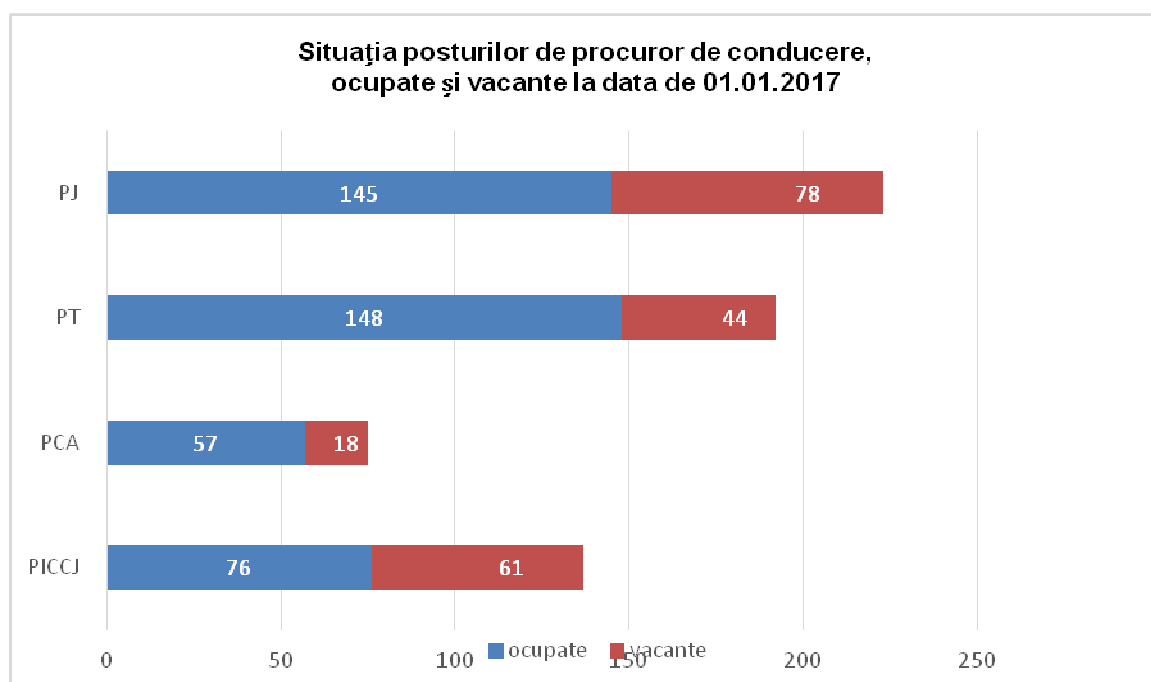
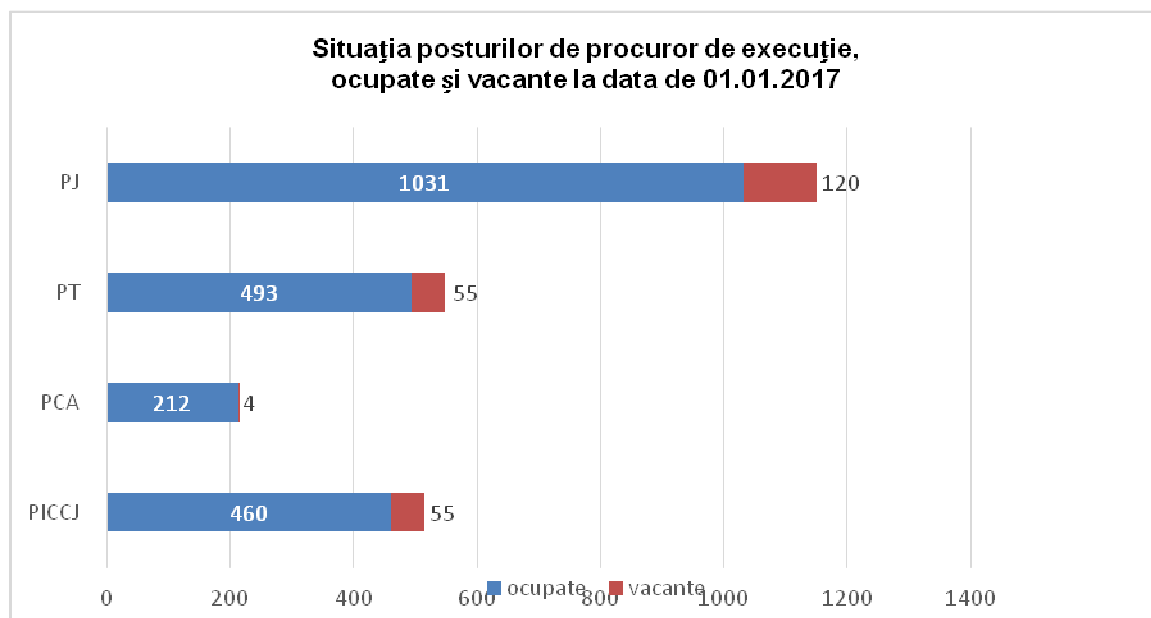
În totalul de 3016 posturi din schemă de procuror sunt incluse și 47 posturi de procuror temporar vacante a căror ocupare pe perioadă nedeterminată s-a aprobat de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în conformitate cu dispozițiile art.134¹ din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Din cele 47 de posturi sunt ocupate 34 de posturi (17 posturi la parchetele de pe lângă curțile de apel, 9 posturi la parchetele de pe lângă tribunale și 8 posturi la parchetele de pe lângă judecătorii), rămânând vacante 13 posturi. De asemenea, a fost avut în vedere și Ordinul nr. 4674/C/21.12. 2016 al ministrului justiției, de aprobare a statelor de funcții și de personal ale Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, avizate conform prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1628/20.12. 2016, prin care a fost reconfigurată structura direcției și suplimentată schema acesteia cu 11 posturi de procuror.

Prin urmare, **la data de 1 ianuarie 2017**, din totalul de 3016 posturi de procuror (2969 posturi de procuror prevăzute în schemă, la care se adaugă 47 posturi de procuror acordate conform art.134¹ din Legea nr.304/2004), **erau ocupate 2622 posturi de procuror** (din care 41 de procurori funcționau peste schemă, astfel cum se va arăta mai jos, deci peste totalul celor 3016 posturi din schemă) **și vacante 435 posturi** (dintre acestea 13 posturi sunt acordate potrivit art.134¹ din Legea nr.304/2004). Din cele 435 posturi vacante, 221 erau corespunzătoare funcțiilor de execuție și 201 funcțiilor de conducere.

Din totalul celor 2622 posturi de procuror ocupate, 41 de procurori funcționau peste schema prevăzută (5 procurori la PÎCCJ, 9 procurori la PCA, 14 procurori la PT, 13 procurori la PJ). Această situație se datorează faptului că procurorii respectivi fie și-au încetat mandatele de conducere, fie și-au încetat activitatea la cele două structuri din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (DNA, DIICOT) și potrivit dispozițiilor legale au revenit pe posturile de execuție de la unitățile de parchet la care au funcționat anterior numirii.

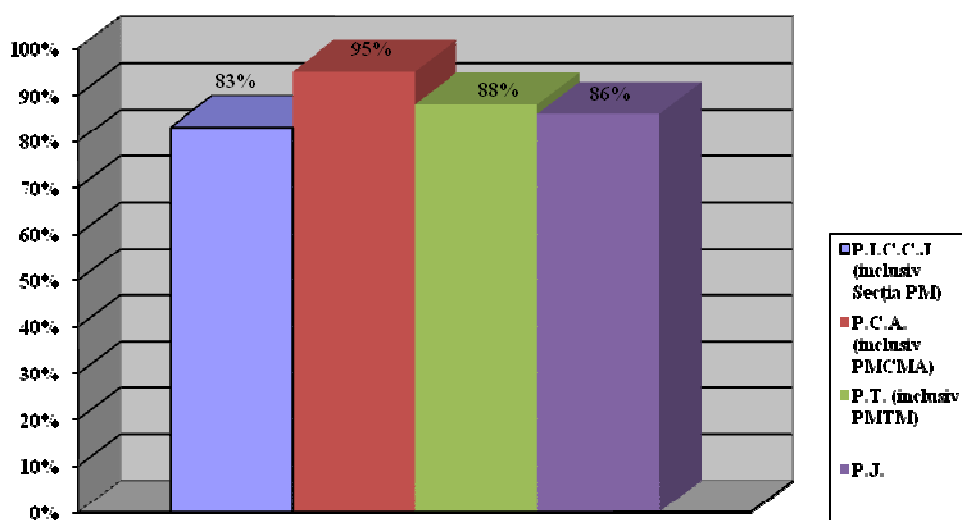
Totodată, dintre cei 2622 procurori, un număr de 1256 (48%) îl reprezentau bărbații, iar un număr de 1366 (52%) îl reprezentau femeile.

Comparativ, la începutul anului 2016, din totalul de **2953 posturi de procuror**, la care se adaugă 36 posturi acordate potrivit art.134¹ din Legea nr.304/2004, **erau vacante 405 posturi**, din care 201 erau corespunzătoare funcțiilor de execuție, iar 204 funcțiilor de conducere.

Gradul de ocupare a posturilor de procuror la data de 1 ianuarie 2017

Aspecte relevante privind personalul auxiliar

Potrivit datelor comunicate de parchetele de pe lângă curțile de apel, la sfârșitul anului 2016, în statele de funcții și de personal ale acestor parchete erau prevăzute un număr total de **1653** posturi (grefier, grefier statistician, grefier documentarist, grefier arhivar, grefier registrator și specialist IT), din care **1566** posturi erau ocupate, iar **87** vacante. Detaliat, din cele 1454 de posturi de grefier prevăzute, 1388 erau ocupate, iar 66 vacante, 1 post de grefier documentarist prevăzut era ocupat, din cele 47 posturi de grefier arhivar, 44 erau ocupate, iar 3 vacante și din cele 151 de posturi de specialist IT, 133 erau ocupate, iar 18 vacante.

La Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (inclusiv Secția parchetelor militare, Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism) erau prevăzute **446** posturi (grefier, grefier statistician, grefier documentarist, grefier arhivar, grefier registrator și specialist IT) din care **398** erau ocupate și **48** vacante.

V.2. Situația sancțiunilor disciplinare și penale aplicate în cursul anului 2016 pe fiecare categorie de personal

V.3.1. Procurori

A. Răspunderea disciplinară

În total, în anul 2016, au fost aplicate procurorilor un număr de 8 sancțiuni disciplinare.

Situația³⁷ sancțiunilor disciplinare aplicate în anul 2016 de către Secția pentru procurori în materie disciplinară se prezintă astfel:

1. Prin Hotărârea nr. 1P/13.01.2016 Secția pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în „*avertisment*” față de procurorul T.A.I. din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Reșița, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.t) teza a II-a din Legea 303/2004. Prin decizia civilă nr. 276/19.09.2016 a ÎCCJ s-a admis recursul declarat de recurent și în urma rejudecării a fost respinsă acțiunea disciplinară.

2. Prin Hotărârea nr. 2P/20.04.2016 Secția pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în „*diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 20% pe o perioadă de 6 luni*” față de procurorul M.E.L. din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Șimleu Silvaniei, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.t) teza a II-a din Legea 303/2004.

3. Prin **Hotărârea nr. 3P/20.04.2016** Secția pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în „*diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 10% pe o perioadă de 3 luni*” față de procurorul R.A. din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul Brașov, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit.m), h) și t) din Legea 303/2004.

4. Prin **Hotărârea nr. 4P/04.05.2016** Secția pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în „*avertisment*” față de procurorul R.C.I. din cadrul

³⁷ Cu mențiunea că o parte din aceste hotărâri au fost atacate și nesoluționate în calea de atac până la sfârșitul anului de referință

Parchetului de pe lângă Judecătoria Întorsura Buzăului, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit. k) și m) din Legea 303/2004.

5. Prin **Hotărârea nr. 5P/08.06.2016** Secția pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** față de procurorul **Ș.C. din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul Mehedinți**, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prev. de art. 99 lit. h) și m) din Legea 303/2004.

6. Prin **Hotărârea nr. 7P/22.06.2016** Secția pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** față de procurorul **E.E. din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul Iași**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit. j) din Legea 303/2004.

7. Prin **Hotărârea nr. 8P/07.09.2016** Secția pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„avertisment”** față de procurorul **G.L. din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul Tulcea**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit. c) din Legea 303/2004.

8. Prin **Hotărârea nr. 10P/05.10.2016** Secția pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii a admis acțiunea disciplinară și a aplicat sancțiunea disciplinară constând în **„diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 20% pe o perioadă de 2 luni”** față de procurorul **Ș.M.D. din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București**, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 99 lit. c) din Legea 303/2004.

B. Răspunderea penală

În cursul anului 2016 nu au fost condamnați definitiv pentru infracțiuni de corupție sau infracțiuni asimilate celor de corupție inculpați având calitatea de procuror și nu au fost eliberați din funcție procurori, ca urmare a condamnării definitive.

În același an, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât suspendarea din funcție a **10 procurori** (ca urmare a dispunerii față de aceștia a măsurii arestării preventive, a măsurii controlului judiciar prin care s-a impus respectarea obligației prevăzute de art. 215 alin. 2 lit. e din Codul de procedură penală, a trimerii în judecată pentru săvârșirea unor infracțiuni cu intenție și în conformitate cu prevederile art. 62 alin. 1 lit. b din Legea nr. 303/2004, republicată cu modificările și completările ulterioare).

În anul 2016, au fost admise de către Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii **2 cereri** pentru încuviințarea percheziției domiciliare, **1 cerere** pentru încuviințarea percheziționării informatice și **1 cerere** pentru încuviințarea percheziției biroului folosit de procuror, iar toate cele **4 cereri** pentru încuviințarea reținerii și **4 cereri** pentru încuviințarea arestării preventive au fost admise.

V.3.2. Personalul auxiliar din cadrul parchetelor

În perioada de referință au fost aplicate personalului auxiliar din cadrul Ministerului Public **4 sancțiuni disciplinare**, după cum urmează:

- 2 sancțiuni cu avertisment și 2 sancțiuni vizând reducerea drepturilor salariale.

Totodată, în 2016 nu s-au înregistrat trimerii în judecată sau condamnări definitive pentru fapte penale aflate în legătură cu exercițiul atribuțiilor de serviciu săvârșite de personalul auxiliar de specialitate din cadrul parchetelor.

VI. INFRASTRUCTURA INSTANTELOR

Bugetul justiției trebuie împărțit în 3 părți componente distincte: bugetul curților de apel, al tribunalelor, tribunalelor specializate și al judecătoriilor (denumit în continuare bugetul instanțelor), bugetul ICCJ și bugetul Ministerului Public.

Ministerul Justiției (MJ) are calitatea de ordonator principal de credite pentru *instanțele judecătorești*³⁸, Administrația Națională a Penitenciarelor și alte instituții subordonate.

Ponderea bugetului instanțelor din bugetul MJ

Anul	Total buget MJ	Buget instante	Ponderea bugetului instanțelor din bugetul MJ	Evoluție
2014	3.518.443.000	2.334.406.000	66,35%	↑
2015	3.345.972.000	2.075.519.000	62,03%	↓
2016	3.054.485.000	1.747.292.000	57,2%	↓

³⁸ altele decât ICCJ și cele militare.

După cum se observă, **ponderea bugetului instanțelor din bugetul MJ s-a aflat în trend descendent până în anul 2016**, ceea ce înseamnă că evoluțiile negative ale bugetului MJ au afectat într-o măsură mai mică aceste bugete. Fondurile bugetare alocate de la bugetul de stat Ministerului Justiției în anul 2016 sunt îndreptate către instanțele judecătorești în proporție de aproximativ 57,2%, restul finanțând aparatul propriu și celelalte instituții subordonate financiar. Bugetul alocat instanțelor în anul 2016 a înregistrat o diminuare față de anul 2015, în principal datorită faptului că în anul 2016 au fost alocate fonduri doar pentru achitarea dobânzilor aferente hotărârilor judecătorești, comparativ cu anul 2015 când au fost alocate fonduri pentru achitarea tranșelor aferente anilor 2015 și 2016 din hotărârile judecătorești.

La alocarea fondurilor bugetare pentru instanțe s-a avut în vedere Planul de acțiuni aferent Strategiei privind dezvoltarea sistemului judiciar 2015-2020, aprobată în decembrie 2014 prin HG. nr. 1155 din 23.12. 2014.

Fondurile alocate inițial prin Legea bugetului de stat pe anul 2016 nr.339/2015 au fost insuficiente pentru desfășurarea în condiții normale a activității instanțelor judecătorești pentru întreg anul 2016; cu prilejul celor două rectificări bugetare, aprobate prin Ordonanța Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2016, nr.14/2016 și nr.86/2016 au fost asigurate fondurile necesare pentru funcționarea normală în cursul anului.

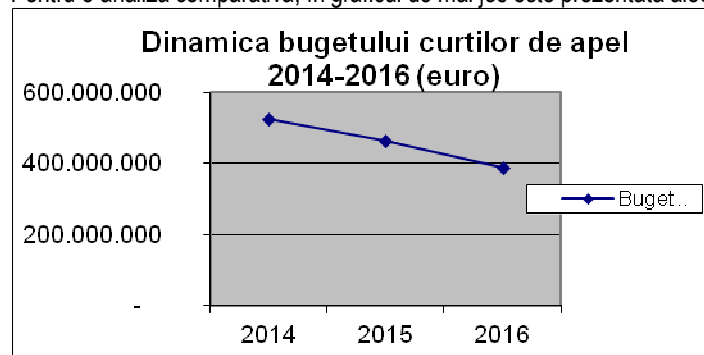
Referindu-ne doar la bugetul curților, din tabelul următor rezultă în mod clar valorile alocate anual:

Dinamica bugetului curților 2014 - 2016 (în euro)

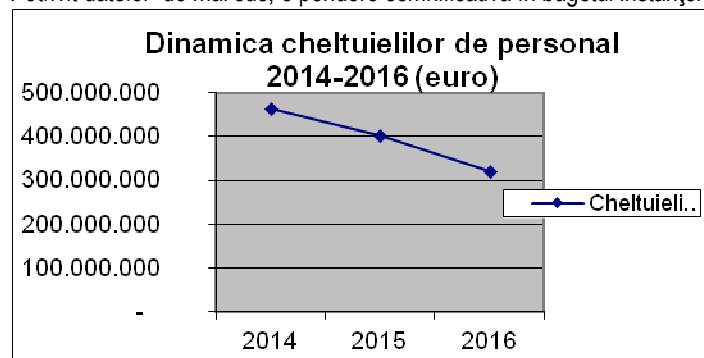
Anul	Instante		Cheltuieli de personal		Bunuri si servicii		Transferuri		Investitii	
2014	524.585.618	↑	462.942.022	↑	38.535.506	↑	16.557.528	↑	6.550.562	↓
2015	467.459.234	↓	401.506.306	↓	38.865.090	↑	19.142.343	↑	7.945.495	↑
2016	388.287.111	↓	320.029.556	↓	40.222.444	↑	22.187.778	↑	5.847.333	↓

La partea de transferuri au fost incluse celelalte titluri de cheltuieli, respectiv cheltuielile cu proiectele finanțate din fonduri externe nerambursabile postaderare, programe cu finanțare rambursabilă, etc.

Pentru o analiză comparativă, în graficul de mai jos este prezentată alocarea bugetului în perioada de referință.

Potrivit datelor de mai sus, o pondere semnificativă în bugetul instanțelor o au cheltuielile de personal.

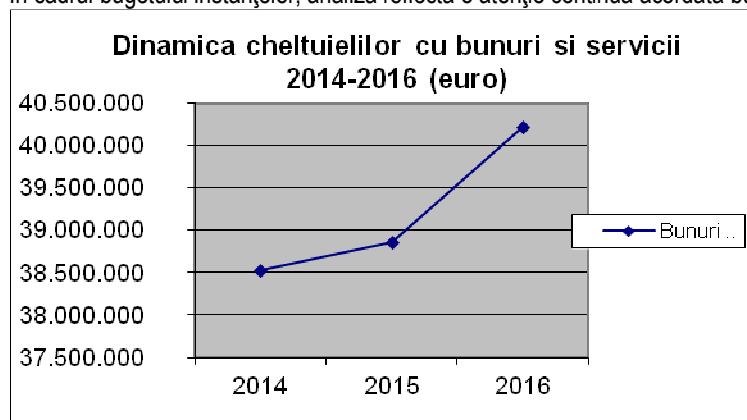

Bugetul alocat instanțelor în anul 2016 la cheltuieli de personal înregistrează o descreștere față de anul 2015 deoarece în anul 2016 au fost alocate fonduri suplimentare pentru:

- achitarea drepturilor salariale și a contribuțiilor datorate de angajator (impactul generat de aplicarea prevederilor art. III din Legea nr. 293/2015);
- ocuparea posturilor aprobate prin H.G. nr. 328/2016 pentru modificarea și completarea H.G. nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, precum și pentru modificarea unor acte normative: 137 judecători, 102 grefieri și pentru promoția INM - 80 auditori de justiție care au fost încadrați cu 15 iulie 2016;
- achitarea tranșelor aferente sentințelor judecătorești.
- asigurarea influențelor generate de aplicarea prevederilor O.U.G. nr. 20/2016 și O.U.G. nr. 43/2016;
- plata unor sume reprezentând titluri executorii.

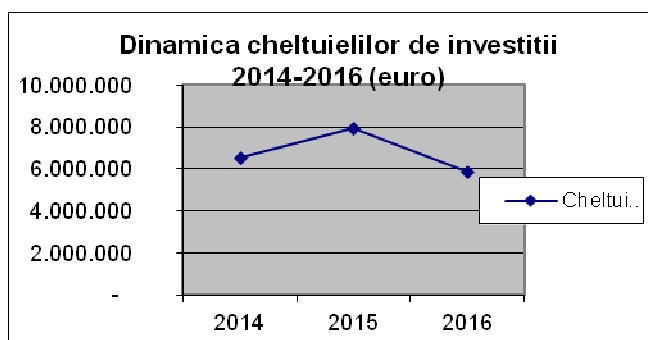
Din totalul de 82.536 mii lei cu care a fost suplimentat bugetul aprobat pentru anul 2016, la cheltuieli de personal pentru instanțele judecătorești, fondurile sunt în sumă de 51.400 mii lei, comparativ cu anul 2015 când au fost de 550.466 mii lei.

În cadrul bugetului instanțelor, analiza reflectă o atenție continuă acordată bunurilor și serviciilor.

Creditele bugetare alocate instanțelor judecătorești pentru cheltuielile cu bunuri și servicii în anul 2016 au înregistrat o creștere față de anul precedent cu suma de 8.440 mii lei. Pentru asigurarea funcționării în condiții normale a instanțelor judecătorești, cu prilejul celor două rectificări bugetare, fondurile alocate inițial instanțelor au fost suplimentate cu suma de 6.508 mii lei, pentru:

- achitarea contravalorii chiriilor aferente unor spații noi în care își desfășoară activitatea (C.A. Ploiești, C.A. Tg. Mureș, C.A. Constanța și C.A. Bacău) - în sumă de 1.076 mii lei;
- pentru cheltuieli de funcționare- suma de 30 mii lei;
- în vederea achitării contravalorii serviciilor de preluare, prezentare, prelucrare și expediere a actelor de procedură pentru instanțele judecătorești-suma de 2.600 mii lei.
- pentru achiziționarea de obiecte de inventar: sediul nou în care va funcționa Judecătoria Lehliu Gară și Judecătoria Ploiești, ca urmare a finalizării lucrărilor de reabilitare a acestora (birouri, scaune birou, dulapuri birou, mese, biblioteci cu rafturi, cuiere, mese prezidiu, bănci pentru public, rafturi metalice, jaluzele, covoare, telefoane, stingătoare incendiu, etc); mobilier: scaune, birouri pentru personalul nou încadrat în cadrul instanțelor judecătorești; rafturi pentru arhivă, stingătoare pentru arhivă, fișete, aparate aer condiționat pentru camerele serverelor și sălile de ședință, calculatoare, imprimante – marea majoritate sunt defecte, distrugătoare de documente, bănci săli ședință, etc. - suma de 1.834 mii lei;
- pentru reparații curente la sediile pe care le au în administrare, în vederea amenajării sălilor de consiliu necesare ca urmare a intrării în vigoare a noilor coduri și efectuării lucrărilor de igienizare a spațiilor – suma de 1.589 mii lei;
- pentru servicii (curățenie, reparații, întreținere și reparație echipamente IT, imprimante), rechizite (tonere, hârtie, registre tipizate), carburanți, încheierea de asigurări facultative CASCO și asigurări obligatorii RCA pentru autoturismele din dotare achiziționate prin programul „Rabla” în decembrie 2015, confecționarea de robe și insigne pentru absolvenții de INM, servicii evaluare clădiri și terenuri, piese de schimb, plata fondului pentru persoane cu dizabilități, obținerea de avize și autorizații privind securitatea la incendii, etc – suma de 577 mii lei.

La cheltuieli de capital au fost alocate fonduri în anul 2016 atât pentru obiectivele de investiții, cât și pentru dotarea cu echipamente IT (software, hardware).

Dinamica fondurilor alocate de la bugetul de stat în perioada 2014-2016 reflectă o diminuare continuă până în anul 2016, în condițiile în care acestea au fost completate cu fonduri externe.

Fondurile prevăzute în anul 2016 pentru reparații capitale, modernizări și investiții

- mii lei-

Buget de stat (Titlul XII)		Fonduri externe rambursabile Titlul XII	
	Nr. obiective/proiecte	fonduri alocate	
Total		14.937	
I. Construcții		10.133	
Obiective (proiecte) de investiții în continuare	9 obiective, din care:	9.036	3 obiective, din care:
	– 3 obiective de investiții în continuare finanțate de la Banca Mondială (de la bugetul de stat, partea de cofinanțare)	1.218	– 3 obiective de investiții în continuare finanțate 100% din fonduri externe rambursabile de la Banca Mondială
	– 5 obiective de investiții în continuare finanțate 100% de la bugetul de stat	7.818	-
Alte cheltuieli de investiții	14 intervenții asupra construcțiilor și instalațiilor aferente acestora, din care:	1.097	4 intervenții asupra construcțiilor și instalațiilor aferente acestora, din care:
	– 1 proiect – studii de fezabilitate, fezabilitate și alte studii prevăzute de lege	94	– 0 proiecte studii de fezabilitate, fezabilitate și alte studii prevăzute de lege
	– 2 consolidare, execuție de lucrări	440	– 0 consolidare, execuție de lucrări
	– 6 lucrări de modernizări, amenajări, reabilitări fond construit, din care 5 execuție de lucrări	563	– 4 lucrări de modernizări, amenajări, reabilitări fond construit
II. Reparații capitale		4.804	
Reparații capitale la construcțiile existente, inclusiv instalațiile aferente acestora	– 11 lucrări de reparații capitale, din care:	4.804	
	– 4 lucrări de reparații capitale, execuție de lucrări	4.115	
	– 7 lucrări de reparații capitale, proiectare, inclusiv expertiză tehnică	689	

Fondurile prevăzute în anul 2016 pentru reparații capitale, modernizări și investiții au fost alocate pentru un număr de 23 de instanțe, dintre acestea 3 având atât o componentă de finanțare din fonduri externe rambursabile, cât și o componentă de finanțare de la bugetul de stat și 7 instanțe având doar componentă din fonduri externe rambursabile. Majoritatea sediilor deținute de instanțe sunt deținute în proprietate și, doar o mică parte, cu chirie.

Starea sediilor instanțelor este prezentată în tabelul următor:

Starea sediilor de instanță la 31 decembrie 2015	Număr de sedii
Sedii în stare foarte bună	60
Sedii în stare bună	60
Sedii în stare acceptabilă	46
Sedii în stare rea	20
Sedii în stare foarte rea	12
Număr total sedii de instanțe	198

Numărul de 198 sedii de instanță este cel rămas după aplicarea Legii nr.148/2011 privind desființarea unor instanțe judecătorești și a parchetelor de pe lângă acestea și nu includ sediile luate în chirie de la terți.

La dotările independente, bugetul final la 31 decembrie 2016 este în sumă de 21.832 mii lei.

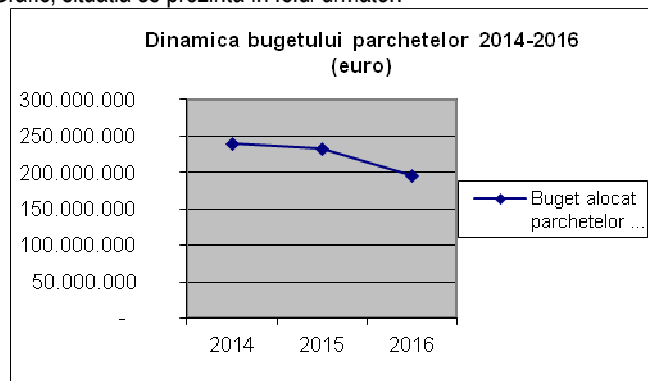
VII. INFRASTRUCTURA PARCHETELOR

Urmare modificărilor operate cu ocazia rectificărilor bugetului de stat pe anul 2016, bugetul instituției, actualizat la finele anului 2016 este în valoare de 884.426 mii lei.

Dinamica bugetului alocat parchetelor 2014-2016 se prezintă în felul următor:

Anul	Buget total (RON)	Buget total (EURO)	Cheltuieli de personal (euro)	Bunuri si servicii (euro)	Transferuri (euro)	Investitii (euro)
2014	1.066.406.000	239.641.798	220.367.865	15.831.461	245.618	3.196.854
2015	1.032.288.000	232.497.297	206.104.955	18.211.712	372.072	6.233.559
2016	884.426.000	196.539.111	167.709.556	18.396.667	4.373.111	6.059.778

Grafic, situația se prezintă în felul următor:

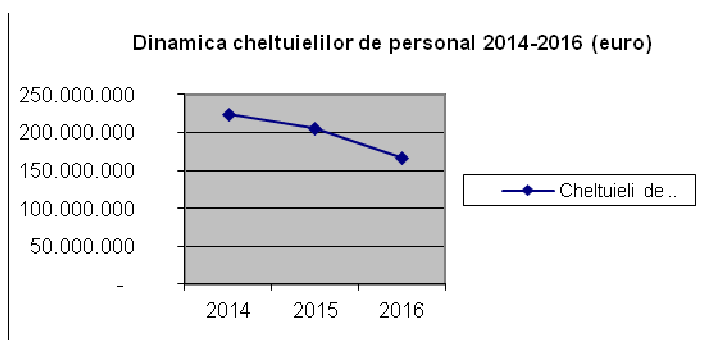

O altă sursă de finanțare a bugetului pe anul 2016 a fost finanțarea externă nerambursabilă în sumă de 3.098 mii lei.

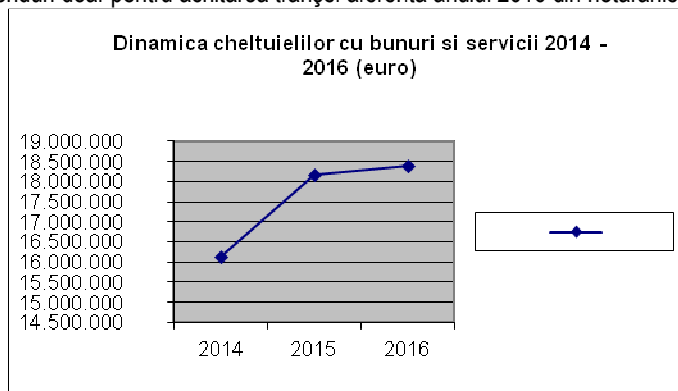
Din total buget aprobat în anul 2016, sumele repartizate pentru DNA și DIICOT sunt:

- buget final DNA – 121.256 mii lei;
- buget final DIICOT – 112.930 mii lei.

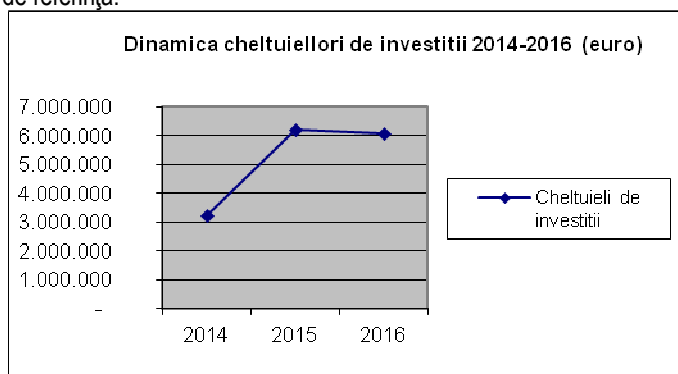
Reprezentarea grafică a fondurilor alocate în perioada de referință, pentru principalele titluri de cheltuieli, se regăsește în tabelele de mai jos:

Ca și cazul instanțelor, cheltuielile de personal au o pondere semnificativă în bugetul parchetelor. Bugetul alocat parchetelor în anul 2016 la cheltuieli de personal înregistrează o diminuare față de anul precedent, deoarece în anul 2015 au fost alocate fonduri doar pentru achitarea tranșei aferentă anului 2016 din hotărârile judecătorești.

Creditele bugetare alocate parchetelor pentru cheltuielile cu bunuri și servicii înregistrează o creștere continuă în perioada de referință.

În ceea ce privește situația cheltuielilor de investiții alocate în anul 2016, fondurile alocate inițial, în sumă de 27.000 mii lei, au crescut la 27.269 mii lei, fiind utilizate, după cum urmează:

La alineatul 71.01.01 "Construcții", creditele bugetare au fost de 252 mii lei, fiind utilizate pentru lucrări de investiții în continuare la sediile a doua parchete: „Sediul Parchetului de pe lângă Judecătoria Moinești” și „Sediul Parchetului de pe lângă Judecătoria Săveni”.

La art.71.03 „Reparații capitale”, Ministerul Public a executat lucrări de reparații capitale în suma de 2.464 mii lei, pentru:

- reparația clădirii dată în folosință gratuită de Ministerul Apărării Naționale, Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Tg. Mureș și a Parchetului de pe lângă Tribunalul Mureș;
- sistem de umbrire pe față de la sediile unităților de parchet din Suceava;
- reparații terase la sediul PT București;
- acces secundar și rețea voce date la PT București;
- înlocuirea pe verticală a liniei de alimentare cu energie electrică la sediul PICCJ;
- completarea instalației de voce-date la sediul PICCJ.

Dotările independente alocate au fost în sumă de 23.275 mii lei și au fost utilizate în pentru achiziționarea a 103 autoturisme pentru unitățile de parchet din țară, 140 stații de lucru și 50 de imprimante și licențe.

Parchetele dețin în majoritatea cazurilor sedii în proprietate, doar o mica parte fiind închiriate. Numărul total de sedii este de 186, pentru un număr de 246 unități (fără DNA și DIICOT).

Stadiul sediilor parchetelor se prezintă astfel:

- sedii stare bună - 86;
- sedii stare foarte bună - 50;
- sedii investiții - 26;
- sedii satisfăcătoare - 24.

Anexa 1

Volumul și încărcătura la Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2016				
		Media - cauze pe judecător		1120
		Media - cauze pe schemă		852
Instanța	Volum	Cauze soluționate	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
Înalta Curte de Casație și Justiție	34443	19264	852	1120

Volumul și încărcătura la curțile de apel în anul 2016					
		Media - cauze pe judecător			563
		Media - cauze pe schemă			465
ORDINE	DENUMIRE CURTE DE APEL	Volum	Cauze soluționate	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
1	Curtea de Apel ALBA IULIA	10271	7942	460	536
2	Curtea de Apel BACAU	9155	6714	534	684
3	Curtea de Apel BRASOV	7461	5723	380	445
4	Curtea de Apel BUCURESTI	57483	38137	535	635
5	Curtea de Apel CLUJ	13556	11357	474	583
6	Curtea de Apel CONSTANTA	9009	6408	453	558
7	Curtea de Apel CRAIOVA	19098	15846	405	454
8	Curtea de Apel GALATI	9420	7075	427	511
9	Curtea de Apel IASI	8419	6502	394	510
10	Curtea de Apel ORADEA	8976	6965	538	684
11	Curtea de Apel PITESTI	11269	8716	554	789
12	Curtea de Apel PLOIESTI	11572	9182	421	529
13	Curtea de Apel SUCEAVA	7946	6399	368	433
14	Curtea de Apel TARGU MURES	5190	4123	331	401
15	Curtea de Apel TIMISOARA	14973	13091	551	673
16	Curtea Militara de Apel BUCURESTI	171	135	39	46
Total		203969	154315	465	563

Volumul și încărcătura la tribunale în anul 2016					
		Media - cauze pe judecător			724
		Media - cauze pe schemă			600
ORDINE	DENUMIRE TRIBUNAL	Volum	Cauze soluționate	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
1	Tribunalul ALBA	13860	9297	605	680
2	Tribunalul ARAD	14609	12678	540	598
3	Tribunalul ARGES	19152	12723	716	898
4	Tribunalul BACAU	17952	11033	664	770
5	Tribunalul BIHOR	22094	14561	710	1005
6	Tribunalul BISTRITA NASSUD	7325	4783	451	522
7	Tribunalul BOTOSANI	11545	8010	588	707
8	Tribunalul BRAILA	9229	6561	551	633

9	Tribunalul BRASOV	20454	12120	672	730
10	Tribunalul BUCURESTI	144462	88930	774	978
11	Tribunalul BUZAU	10830	7508	501	654
12	Tribunalul CALARASI	5066	3989	368	409
13	Tribunalul CARAS SEVERIN	12248	7520	630	779
14	Tribunalul CLUJ	17977	12245	635	758
15	Tribunalul Comercial ARGES	3072	1901	496	655
16	Tribunalul Comercial CLUJ	6256	3662	724	848
17	Tribunalul Comercial MURES	4547	2320	610	636
18	Tribunalul CONSTANTA	28176	18388	643	759
19	Tribunalul COVASNA	4429	3117	397	496
20	Tribunalul DAMBOVITA	14277	10532	546	599
21	Tribunalul DOLJ	30098	20364	547	600
22	Tribunalul GALATI	17117	10794	611	712
23	Tribunalul GIURGIU	10524	5931	723	1120
24	Tribunalul GORJ	17803	12521	486	590
25	Tribunalul HARGHITA	5557	3523	444	635
26	Tribunalul HUNEDOARA	14660	10183	574	683
27	Tribunalul IALOMITA	5682	4464	421	483
28	Tribunalul IASI	27573	17756	646	720
29	Tribunalul ILFOV	17233	8311	840	1509
30	Tribunalul MARAMURES	11023	7130	504	577
31	Tribunalul MEHEDINTI	11927	9096	385	427
32	Tribunalul Militar CLUJ-NAPOCA	143	129	36	37
33	Tribunalul Militar IASI	184	159	46	92
34	Tribunalul Militar Teritorial BUCURESTI	294	259	38	52
35	Tribunalul Militar TIMISOARA	169	152	42	85
36	Tribunalul MURES	10250	6584	597	618
37	Tribunalul NEAMT	12563	7879	521	558
38	Tribunalul OLT	10334	8076	517	595
39	Tribunalul pentru minori si familie BRASOV	1446	1191	318	323
40	Tribunalul PRAHOVA	26233	15061	657	1078
41	Tribunalul SALAJ	5545	3905	471	535
42	Tribunalul SATU MARE	8946	6306	459	528
43	Tribunalul SIBIU	12899	8216	542	602
44	Tribunalul SUCEAVA	16985	12227	537	653
45	Tribunalul TELEORMAN	7502	5752	487	575
46	Tribunalul TIMIS	25633	16852	667	809
47	Tribunalul TULCEA	5864	4455	474	513
48	Tribunalul VALCEA	14000	8885	547	686
49	Tribunalul VASLUI	7335	5588	437	550
50	Tribunalul VRANCEA	10913	6921	563	630
Total		733995	480548	600	724

Volumul și încărcătura la judecătorii în anul 2016					
		Media - cauze pe judecător			1083
		Media - cauze pe schemă			874
ORDINE	DENUMIRE JUDECATORIE	Volum	Cauze soluționate	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
1	Judecatoria ADJUD	5248	4155	1050	1590
2	Judecatoria AGNITA	1582	1292	396	494
3	Judecatoria AIUD	7142	5524	893	1035
4	Judecatoria ALBA IULIA	12674	9714	792	912
5	Judecatoria ALESD	4178	2692	1045	928
6	Judecatoria ALEXANDRIA	12242	8212	1113	1144
7	Judecatoria ARAD	24964	21477	805	908
8	Judecatoria AVRIG	2777	2148	694	751
9	Judecatoria BABADAG	2120	1531	530	757
10	Judecatoria BACAU	31784	24061	935	1186
11	Judecatoria BAIA DE ARAMA	1253	897	313	448
12	Judecatoria BAIA MARE	20033	13111	801	1222
13	Judecatoria BAILESTI	5980	4506	748	997
14	Judecatoria BALCESTI	2603	1885	434	491
15	Judecatoria BALS	3723	3181	465	496
16	Judecatoria BARLAD	10276	8110	1028	1070
17	Judecatoria BECLEAN	4582	2980	1146	1432
18	Judecatoria BEIUS	4127	3379	688	897
19	Judecatoria BICAZ	3118	2127	624	663
20	Judecatoria BISTRITA	17071	12817	854	1169
21	Judecatoria BLAJ	2467	1862	493	504
22	Judecatoria BOLINTIN VALE	7362	5572	1227	1796
23	Judecatoria BOTOSANI	27912	21984	821	1188
24	Judecatoria BRAD	3575	2748	894	1324
25	Judecatoria BRAILA	27809	21462	897	1247
26	Judecatoria BRASOV	47323	35002	966	1220
27	Judecatoria BREZOI	3128	2231	626	920
28	Judecatoria BUFTEA	38409	29515	1325	2099
29	Judecatoria BUHUSI	3573	2563	893	940
30	Judecatoria BUZAU	24801	19492	729	1004
31	Judecatoria CALAFAT	4136	3547	591	962
32	Judecatoria CALARASI	10983	9197	915	931
33	Judecatoria CAMPENI	3499	2531	875	1000
34	Judecatoria CAMPINA	11771	9859	905	899
35	Judecatoria CAMPULUNG	9108	7006	911	1231
36	Judecatoria CAMPULUNG MOLDOVENESC	3956	3111	659	682

37	Judecatoria CARACAL	8234	7082	749	799
38	Judecatoria CARANSEBES	7085	5471	886	971
39	Judecatoria CAREI	5416	4423	903	1105
40	Judecatoria CHISINEU CRIS	2611	2252	653	900
41	Judecatoria CLUJ-NAPOCA	37918	28312	843	884
42	Judecatoria CONSTANTA	56130	40295	985	1139
43	Judecatoria CORABIA	3224	2615	806	827
44	Judecatoria CORNETU	21430	16234	1339	1488
45	Judecatoria COSTESTI	5393	3903	899	1254
46	Judecatoria CRAIOVA	56481	41689	911	1074
47	Judecatoria CURTEA DE ARGES	6340	4447	906	932
48	Judecatoria Darabani	2816	1867	563	1006
49	Judecatoria DEJ	5800	4723	829	1036
50	Judecatoria DETA	3251	2646	813	813
51	Judecatoria DEVA	13389	10825	705	774
52	Judecatoria DOROHAI	6965	5422	774	1142
53	Judecatoria DRAGASANI	5443	3884	778	812
54	Judecatoria DRAGOMIRESTI	1293	1051	323	539
55	Judecatoria DROBETA-TURNU SEVERIN	22061	16979	817	927
56	Judecatoria FAGARAS	9204	7733	920	1070
57	Judecatoria FAGET	1368	1181	274	326
58	Judecatoria FALTICENI	5540	4299	693	759
59	Judecatoria FAUREI	3312	2373	829	1326
60	Judecatoria FETESTI	6805	4782	972	1512
61	Judecatoria FILIASI	2415	1885	604	833
62	Judecatoria FOCSANI	26039	19105	898	1142
63	Judecatoria GAESTI	9268	7977	1030	1188
64	Judecatoria GALATI	41658	29306	1096	1447
65	Judecatoria GHEORGHENI	3470	2312	868	1052
66	Judecatoria GHERLA	6593	5343	733	903
67	Judecatoria GIURGIU	31284	23579	1009	1497
68	Judecatoria GURA HONT	1808	1573	452	548
69	Judecatoria GURA HUMORULUI	3825	2926	765	1034
70	Judecatoria HARLAU	3836	2738	767	892
71	Judecatoria HARSOVA	2141	1394	428	931
72	Judecatoria HATEG	3044	2360	761	1127
73	Judecatoria HOREZU	4972	3177	995	1344
74	Judecatoria HUEDIN	2988	2341	747	786
75	Judecatoria HUNEDOARA	8072	7001	897	1048
76	Judecatoria HUSI	4602	3537	920	959
77	Judecatoria IASI	62865	45370	1031	1245

78	Judecatoria INEU	2666	2335	533	606
79	Judecatoria INSURATEI	2016	2016	504	531
80	Judecatoria INTORSURA BUZAULUI	913	773	228	295
81	Judecatoria JIBOU	3897	2421	974	1344
82	Judecatoria LEHLIU-GARA	3220	2512	644	805
83	Judecatoria LIESTI	2821	2210	705	1008
84	Judecatoria LIPOVA	3017	2413	754	862
85	Judecatoria LUDUS	3477	2803	869	1087
86	Judecatoria LUGOJ	5559	4390	695	713
87	Judecatoria MACIN	2605	1870	651	1303
88	Judecatoria MANGALIA	8148	5703	1019	1101
89	Judecatoria MARGHITA	4489	3446	748	935
90	Judecatoria MEDGIDIA	16754	13138	931	1362
91	Judecatoria MEDIAS	6687	5609	557	868
92	Judecatoria MIERCUREA CIUC	8430	6915	703	878
93	Judecatoria MIZIL	3661	2676	458	642
94	Judecatoria MOINESTI	10208	7211	1021	1276
95	Judecatoria MOLDOVA-NOUA	1951	1397	488	976
96	Judecatoria MORENI	6293	5405	1049	1284
97	Judecatoria MOTRU	6863	5047	1144	1248
98	Judecatoria NASAUD	6005	3726	1001	1430
99	Judecatoria NEGRESTI-OAS	3388	2041	848	997
100	Judecatoria NOVACI	3625	2786	725	806
101	Judecatoria ODORHEIUL SECUIESC	4263	3507	853	1152
102	Judecatoria OLTENITA	8681	6962	1240	1423
103	Judecatoria ONESTI	11911	8521	851	1241
104	Judecatoria ORADEA	30510	22850	872	951
105	Judecatoria ORASTIE	2956	2216	739	1479
106	Judecatoria ORAVITA	3060	2310	765	927
107	Judecatoria ORSOVA	1810	1500	453	787
108	Judecatoria PANCIU	3216	2333	643	1072
109	Judecatoria PASCANI	9664	7127	879	903
110	Judecatoria PATARLAGELE	4420	3458	737	1195
111	Judecatoria PETROSANI	17032	13971	946	1521
112	Judecatoria PIATRA-NEAMT	22744	14190	1137	1395
113	Judecatoria PITESTI	37438	24996	936	1361
114	Judecatoria PLOIESTI	45452	31963	967	1333
115	Judecatoria PODU TURCULUI	2028	1367	507	654
116	Judecatoria POGOANELE	2610	2224	653	932
117	Judecatoria PUCIOASA	3760	3085	940	940
118	Judecatoria RACARI	6370	5130	910	1080

119	Judecatoria RADAUTI	9520	7272	793	971
120	Judecatoria RADUCANENI	1627	1237	325	387
121	Judecatoria RAMNICU SARAT	6323	4916	1054	1375
122	Judecatoria RAMNICU VALCEA	20687	15432	862	924
123	Judecatoria REGHIN	5714	4564	714	853
124	Judecatoria RESITA	9439	6408	858	1210
125	Judecatoria ROMAN	10769	7603	979	1110
126	Judecatoria ROSIORI DE VEDE	6483	5085	810	1013
127	Judecatoria RUPEA	3699	2932	925	1370
128	Judecatoria SALISTE	1788	1396	448	459
129	Judecatoria SALONTA	3407	2402	852	973
130	Judecatoria SANNICOLAUL MARE	4234	3100	1059	1114
131	Judecatoria SATU MARE	16539	13081	752	875
132	Judecatoria SAVENI	4204	2592	841	1911
133	Judecatoria SEBES	3899	3000	975	1083
134	Judecatoria SECTORUL 1 BUCURESTI	69873	55435	873	1136
135	Judecatoria SECTORUL 2 BUCURESTI	55318	41618	1106	1363
136	Judecatoria SECTORUL 3 BUCURESTI	56414	40465	855	1140
137	Judecatoria SECTORUL 4 BUCURESTI	45956	37127	836	1235
138	Judecatoria SECTORUL 5 BUCURESTI	40577	31554	1014	1173
139	Judecatoria SECTORUL 6 BUCURESTI	36750	29297	1114	1332
140	Judecatoria SEGARCEA	3649	2553	912	936
141	Judecatoria SFANTU GHEORGHE	8707	6913	871	898
142	Judecatoria SIBIU	21710	15537	868	982
143	Judecatoria SIGHETU MARMATIEI	5462	3650	910	1401
144	Judecatoria SIGHISOARA	4668	3578	778	778
145	Judecatoria SIMLEUL SILVANIEI	3465	2323	866	1050
146	Judecatoria SINAIA	3005	2338	601	791
147	Judecatoria SLATINA	18946	14001	861	890
148	Judecatoria SLOBOZIA	11086	8022	924	999
149	Judecatoria STREHAIA	3379	2709	563	638
150	Judecatoria SUCEAVA	16367	10554	779	1017
151	Judecatoria TARGOVISTE	16915	12838	769	945
152	Judecatoria TARGU BUJOR	2991	2350	598	906
153	Judecatoria TARGU JIU	28027	22457	801	868
154	Judecatoria TARGU LAPUS	1752	1366	438	626
155	Judecatoria TARGU MURES	23470	16552	838	1062
156	Judecatoria TARGU NEAMT	5462	3778	780	748
157	Judecatoria TARGU SECUIESC	4601	3762	1150	1150
158	Judecatoria TARGU-CARBUNESTI	8405	6599	841	1274
159	Judecatoria TARNAVENI	3164	2415	791	879

160	Judecatoria TECUCI	8426	6755	843	958
161	Judecatoria TIMISOARA	47238	35414	875	966
162	Judecatoria TOPLITA	3262	2563	652	1125
163	Judecatoria TOPOLOVENI	4909	4005	982	1023
164	Judecatoria TULCEA	14110	10063	1008	1501
165	Judecatoria TURDA	11208	8710	862	966
166	Judecatoria TURNU MAGURELE	4716	3822	590	761
167	Judecatoria URZICENI	6619	4776	946	1034
168	Judecatoria VALENII DE MUNTE	6902	4924	986	1211
169	Judecatoria VANJU MARE	6625	5231	946	1123
170	Judecatoria VASLUI	12651	9488	904	1100
171	Judecatoria VATRA DORNEI	3448	2621	862	958
172	Judecatoria VIDELE	6656	4579	740	1256
173	Judecatoria VISEU DE SUS	3706	2905	927	975
174	Judecatoria ZALAU	7227	5811	602	716
175	Judecatoria ZARNESTI	5678	4073	946	1113
176	Judecatoria ZIMNICEA	3344	2522	557	557
Total		2023472	1523519	874	1083

Anexa 2

Activitatea parchetelor de pe lângă judecătorii în anul 2016					
media națională pe procuror				1480	
media națională pe schemă				1218	
Nr. crt.	Parchetul de pe lângă Judecătoria	Dosare de soluționat (volum)	Dosare pe procuror	Dosare pe schema	Posturi ocupate efectiv
1	ADJUD	1937	968.5	645.67	2
2	AGNITA	1138	1138	379.33	1
3	AIUD	3923	980.75	980.75	4
4	ALBA IULIA	10949	1368.63	1216.56	8
5	ALESD	1701	567	567	3
6	ALEXANDRIA	6687	835.88	835.88	8
7	ARAD	20784	1385.6	1222.59	15
8	AVRIG	1506	502	502	3
9	BABADAG	2826	1413	942	2
10	BACAU	20850	1603.85	1097.37	13
11	BAIA DE ARAMA	908	908	302.67	1
12	BAIA MARE	13633	1048.69	973.79	13
13	BAILESTI	4643	1160.75	928.6	4
14	BALCESTI	2483	1241.5	827.67	2
15	BALS	2451	817	612.75	3
16	BARLAD	18626	1693.27	1552.17	11
17	BECLEAN	2381	2381	793.67	1
18	BEIUS	2552	1276	638	2
19	BICAZ	1996	665.33	499	3
20	BISTRITA	9842	1230.25	1230.25	8
21	BLAJ	1401	467	467	3
22	BOLINTIN VALE	5581	1395.25	1395.25	4
23	BOTOSANI	14095	1566.11	1174.58	9
24	BRAD	1601	800.5	533.67	2
25	BRAILA	14616	2088	1124.31	7
26	BRASOV	34560	1329.23	1280	26
27	BREZOI	2358	786	786	3
28	BUFTEA	21582	1438.8	1199	15
29	BUHUSI	1686	1686	562	1
30	BUZAU	15460	1189.23	1030.67	13
31	CALAFAT	2274	1137	758	2
32	CALARASI	11978	1996.33	1330.89	6
33	CAMPENI	2180	726.67	726.67	3
34	CAMPINA	8505	1215	1063.13	7
35	CAMPULUNG	5523	1104.6	920.5	5

36	CAMPULUNG MOLDOVENESC	3529	1764.5	882.25	2
37	CARACAL	6743	1685.75	1123.83	4
38	CARANSEBES	5403	900.5	771.86	6
39	CAREI	3222	1074	805.5	3
40	CHISINEU CRIS	1462	487.33	487.33	3
41	CLUJ-NAPOCA	45618	1754.54	1689.56	26
42	CONSTANTA	68186	2841.08	2351.24	24
43	CORABIA	3325	1108.33	831.25	3
44	CORNETU	19381	1615.08	1490.85	12
45	COSTESTI	3577	1788.5	1192.33	2
46	CRAIOVA	33223	1582.05	1384.29	21
47	CURTEA DE ARGES	4978	1244.5	1244.5	4
48	DARABANI	1563	1563	521	1
49	DEJ	2280	760	760	3
50	DETA	2477	825.67	825.67	3
51	DEVA	7868	1124	874.22	7
52	DOROHOI	3629	1209.67	1209.67	3
53	DRAGASANI	2819	704.75	563.8	4
54	DRAGOMIRESTI	1342	447.33	447.33	3
55	DROBETA-TURNU SEVERIN	9514	1057.11	792.83	9
56	FAGARAS	3666	916.5	916.5	4
57	FAGET	1236	412	412	3
58	FALTICENI	5673	1418.25	1134.6	4
59	FAUREI	3731	1865.5	1243.67	2
60	FETESTI	6618	1323.6	1103	5
61	FILIASI	1835	611.67	458.75	3
62	FOCSANI	11058	1228.67	921.5	9
63	GAESTI	5694	1138.8	1138.8	5
64	GALATI	22829	1521.93	1087.1	15
65	GHEORGHENI	2485	1242.5	828.33	2
66	GHERLA	4006	801.2	801.2	5
67	GIURGIU	13175	1463.89	1197.73	9
68	GURA HONT	985	492.5	328.33	2
69	GURA HUMORULUI	3347	1115.67	836.75	3
70	HARLAU	4623	1541	924.6	3
71	HARSOVA	3180	1590	1060	2
72	HATEG	2480	826.67	826.67	3
73	HOREZU	3289	822.25	548.17	4
74	HUEDIN	3475	1158.33	1158.33	3
75	HUNEDOARA	6762	1352.4	845.25	5
76	HUSI	5894	1178.8	1178.8	5
77	IASI	56897	2370.71	1961.97	24
78	INEU	1555	518.33	518.33	3

79	INSURATEI	2507	1253.5	835.67	2
80	INTORSURA BUZAULUI	571	285.5	190.33	2
81	JIBOU	2710	903.33	903.33	3
82	LEHLIU-GARA	5014	1671.33	1253.5	3
83	LIESTI	3219	1073	1073	3
84	LIPOVA	2240	2240	746.67	1
85	LUDUS	2756	2756	918.67	1
86	LUGOJ	5291	1058.2	881.83	5
87	MACIN	1747	1747	582.33	1
88	MANGALIA	10649	1774.83	1774.83	6
89	MARGHITA	2588	1294	647	2
90	MEDGIDIA	11939	1492.38	1326.56	8
91	MEDIAS	4251	708.5	708.5	6
92	MIERCUREA CIUC	5408	1802.67	1081.6	3
93	MIZIL	2313	771	771	3
94	MOINESTI	4478	1119.5	639.71	4
95	MOLDOVA-NOUA	1234	1234	411.33	1
96	MORENI	3251	1083.67	1083.67	3
97	MOTRU	4144	1036	1036	4
98	NASAUD	3548	1774	887	2
99	NEGRESTI-OAS	2107	1053.5	702.33	2
100	NOVACI	2382	794	794	3
101	ODORHEIUL SECUIESC	2974	1487	743.5	2
102	OLTENITA	8717	1452.83	1245.29	6
103	ONESTI	6290	1048.33	898.57	6
104	ORADEA	17027	1064.19	896.16	16
105	ORASTIE	2007	1003.5	669	2
106	ORAVITA	2463	1231.5	821	2
107	ORSOVA	985	328.33	328.33	3
108	PANCIU	1563	1563	390.75	1
109	PASCANI	11964	1329.33	1196.4	9
110	PATARLAGELE	2233	558.25	558.25	4
111	PETROSANI	13581	1358.1	1234.64	10
112	PIATRA-NEAMT	12866	1169.64	1072.17	11
113	PITESTI	24652	1540.75	1297.47	16
114	PLOIESTI	30528	1526.4	1327.3	20
115	PODU TURCULUI	1457	728.5	485.67	2
116	POGOANELE	1764	588	588	3
117	PUCIOASA	3510	1170	1170	3
118	RACARI	5306	1326.5	1326.5	4
119	RADAUTI	10291	1715.17	1470.14	6
120	RADUCANENI	3301	1100.33	825.25	3
121	RAMNICU SARAT	4320	1080	864	4

122	RAMNICU VALCEA	15096	1161.23	1161.23	13
123	REGHIN	5800	966.67	828.57	6
124	RESITA	7438	1239.67	929.75	6
125	ROMAN	10376	1482.29	1152.89	7
126	ROSIORI DE VEDE	3590	598.33	512.86	6
127	RUPEA	1669	556.33	556.33	3
128	SALISTE	1249	416.33	416.33	3
129	SALONTA	2143	1071.5	714.33	2
130	SANNICOLAUL MARE	2935	1467.5	978.33	2
131	SATU MARE	11666	1666.57	897.38	7
132	SAVENI	2907	1453.5	969	2
133	SEBES	3462	1154	1154	3
134	SECTORUL 1 - BUCURESTI	58622	1954.07	1628.39	30
135	SECTORUL 2 - BUCURESTI	68744	2644	2148.25	26
136	SECTORUL 3 - BUCURESTI	68500	2362.07	2209.68	29
137	SECTORUL 4 - BUCURESTI	53738	2239.08	2066.85	24
138	SECTORUL 5 - BUCURESTI	46327	1930.29	1853.08	24
139	SECTORUL 6 - BUCURESTI	59428	2377.12	2122.43	25
140	SEGARCEA	2413	1206.5	603.25	2
141	SFANTU GHEORGHE	4481	746.83	746.83	6
142	SIBIU	17965	1796.5	1381.92	10
143	SIGHETU MARMATIEI	5152	1288	1030.4	4
144	SIGHISOARA	4937	987.4	987.4	5
145	SIMLEUL SILVANIEI	2763	921	921	3
146	SINAIA	1632	544	408	3
147	SLATINA	12894	1289.4	1074.5	10
148	SLOBOZIA	7300	1042.86	912.5	7
149	STREHAIA	2400	2400	600	1
150	SUCEAVA	15374	1921.75	1397.64	8
151	TARGOVISTE	20216	2246.22	1684.67	9
152	TARGU BUJOR	4752	1584	1188	3
153	TARGU JIU	12156	935.08	868.29	13
154	TARGU LAPUS	1662	831	554	2
155	TARGU MURES	21109	1507.79	1319.31	14
156	TARGU NEAMT	4299	2149.5	1074.75	2
157	TARGU SECUIESC	2458	819.33	614.5	3
158	TARGU-CARBUNESTI	4410	882	630	5
159	TARNAVENI	2867	955.67	955.67	3
160	TECUCI	8882	1268.86	1268.86	7
161	TIMISOARA	42548	1701.92	1372.52	25
162	TOPLITA	1991	663.67	663.67	3
163	TOPOLOVENI	3120	1560	1040	2
164	TULCEA	11175	1396.88	1117.5	8

165	TURDA	7448	1064	1064	7
166	TURNU MAGURELE	3488	1162.67	872	3
167	URZICENI	6670	952.86	833.75	7
168	VALENII DE MUNTE	4703	1175.75	940.6	4
169	VANJU MARE	4095	2047.5	819	2
170	VASLUI	14905	1863.13	1656.11	8
171	VATRA DORNEI	2601	867	867	3
172	VIDELE	2363	1181.5	590.75	2
173	VISEU DE SUS	6902	3451	2300.67	2
174	ZALAU	5452	908.67	908.67	6
175	ZARNESTI	2942	980.67	735.5	3
176	ZIMNICEA	2123	530.75	530.75	4
	Total	1638332	Media 1480	Media 1218	1107

Activitatea parchetelor de pe lângă tribunale în anul 2016						
			148/213*			
			media națională pe procuror			
			media națională pe schemă		121	
Nr crt	Parchetul de pe lângă Tribunalul	Dosare de soluționat (volum)	Dosare pe procuror	Dosare pe procuror în penal*	Dosare pe schema	Posturi ocupate efectiv
1	ALBA	1400	140,00	200,00	107,69	10
2	ARAD	1313	101,00	119,36	87,53	13
3	ARGES	1389	92,60	126,27	81,71	15
4	BACAU	1402	116,83	200,29	93,47	12
5	BIHOR	1828	166,18	228,50	130,57	11
6	BISTRITA NASAUD	1091	121,22	181,83	109,10	9
7	BOTOSANI	987	98,70	109,67	75,92	10
8	BRAILA	2170	197,27	271,25	155,00	11
9	BRASOV	1877	110,41	170,64	104,28	17
10	BRAȘOV MINORI	211	105,50	105,50	105,50	2
11	BUCURESTI	12927	226,79	359,08	190,10	57
12	BUZAU	1475	122,92	184,38	113,46	12
13	CALARASI	1171	130,11	146,38	97,58	9
14	CARAS SEVERIN	637	70,78	79,63	53,08	9
15	CLUJ	1959	115,24	195,90	115,24	17
16	CONSTANTA	4965	292,06	451,36	215,87	17
17	COVASNA	730	121,67	146,00	73,00	6
18	DAMBOVITA	1370	152,22	228,33	91,33	9
19	DOLJ	1724	95,78	123,14	86,20	18
20	GALATI	1675	167,50	239,29	88,16	10
21	GIURGIU	1119	124,33	186,50	111,90	9
22	GORJ	760	54,29	95,00	54,29	14
23	HARGHITA	748	149,60	124,67	83,11	5
24	HUNEDOARA	1687	140,58	241,00	120,50	12
25	IALOMITA	1121	186,83	160,14	101,91	6
26	IASI	3147	174,83	242,08	143,05	18
27	ILFOV	2892	361,50	482,00	206,57	8
28	MARAMURES	983	75,62	122,88	75,62	13
29	MEHEDINTI	1359	135,90	226,50	104,54	10
30	MURES	2242	203,82	373,67	186,83	11
31	NEAMT	1702	113,47	212,75	113,47	15
32	OLT	913	76,08	152,17	70,23	12
33	PRAHOVA	1523	117,15	253,83	95,19	13
34	SALAJ	508	50,80	84,67	50,80	10
35	SATU MARE	1238	137,56	176,86	103,17	9
36	SIBIU	1365	113,75	151,67	91,00	12
37	SUCEAVA	1142	103,82	228,40	81,57	11
38	TELEORMAN	1138	113,80	113,80	87,54	10

39	TIMIS	1495	106,79	135,91	78,68	14
40	TULCEA	3172	453,14	352,44	317,20	7
41	VALCEA	952	73,23	119,00	68,00	13
42	VASLUI	1406	140,60	200,86	117,17	10
43	VRANCEA	3450	246,43	345,00	246,43	14
Total		78363	Media 148	Media 213*	Media 121	530

*daca se iau in calcul doar procurorii care au lucrat efectiv la soluționarea dosarelor penale

Activitatea parchetelor de pe lângă curțile de apel în anul 2016						
media națională pe procuror 70/130*						
media națională pe schema 65						
Nr crt	Parchetul de pe lângă Curtea de Apel	Dosare de soluționat (volum)	Dosare pe procuror	Dosare pe procuror in penal*	Dosare pe schemă	Posturi ocupate efectiv
1	ALBA IULIA	1094	91,17	136,75	78,14	12
2	BACAU	1058	75,57	211,60	75,57	14
3	BRASOV	867	78,82	144,50	61,93	11
4	BUCURESTI	2498	49,96	99,92	49,96	50
5	CLUJ	390	27,86	65,00	24,38	14
6	CONSTANTA	1747	124,79	194,11	109,19	14
7	CRAIOVA	1071	66,94	107,10	59,50	16
8	GALATI	972	74,77	138,86	60,75	13
9	IASI	1132	87,08	161,71	87,08	13
10	ORADEA	840	64,62	120,00	64,62	13
11	PITESTI	838	76,18	139,67	64,46	11
12	PLOIESTI	1042	86,83	130,25	69,47	12
13	SUCEAVA	863	71,92	123,29	66,38	12
14	TARGU-MURES	657	50,54	82,13	50,54	13
15	TIMISOARA	1291	86,07	184,43	86,07	15
Total		16711	Media 70	Media 130*	Media 65	233

*daca se iau in calcul doar procurorii care au lucrat efectiv la soluționarea dosarelor penale

Activitatea parchetelor PICCJ, DNA și DIICOT în anul 2016						
Nr crt	Parchetul	Dosare de soluționat (volum)	Dosare pe procuror	Dosare pe procuror în penal*	Dosare pe schemă	Posturi ocupate efectiv
1.	P.I.C.C.J.	1180	9,67	28,10	8,31	122
2.	Parchete Militare	3970	67,29	99,25	42,69	59
3.	D.N.A.	12353	69,79	102,94	63,35	177
4.	D.I.I.C.O.T.	25657	99,06	106,90	86,97	259
*daca se iau in calcul doar procurorii care au lucrat efectiv la soluționarea dosarelor penale						

JUSTITIA ÎN ACTUALITATE

REVISTA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Justiția în actualitate

- Revista Consiliului Superior al Magistraturii -

- Ediție îngrijită de -

Judecător Evelina Oprina

- membru al Consiliului Superior al Magistraturii -

- Redactor șef adjunct -

Procuror Alexandru Chereji

- secretar general adjunct al
Consiliului Superior al Magistraturii -

- Secretar general de redacție -

Alina Bărbulescu

Colegiul de redacție - în ordine alfabetică -

Marius Gavril Babici

Andrei Băncilă

Carmen Ioana Bălan

Loredana Bălănoiu

Daniela Câmpian

Maria Ceaușescu

Ana Maria Coculescu

Iuliana Corcoveanu

Cristiana Crăciunescu

Ileana Dan

Diana Gavrilă

Andra Ghebr

Ruxandra Ghinescu

Ionela Ghiugan

Alexandru Ionescu

Cristian Ioniță

Diana Mihăilă

Mariana Militaru

Constantin Daniel Motoi

Alecsandra Neamțu

Mălina Panea

Otilia Păcurari

Clariss Loredana Piroșcă

Rodica Savu

Cristian Todoruț

Alexandra Zaporozjanu

Adresa redacției:

Redacția revistei „Justiția în actualitate”

Consiliul Superior al Magistraturii

Calea Plevnei, nr. 141 B, sectorul 6, București

e-mail: revista@csml909.ro

web: www.csm1909.ro

ANUNȚ

Revista **Justiția în actualitate** își propune să găzduiască materiale dedicate activității asociațiilor profesionale ale magistraților.

Ca urmare, adresăm invitația tuturor asociațiilor profesionale ale magistraților, legal constituite, să-și facă mai bine cunoscute colegilor activitățile și proiectele pe care le desfășoară prin intermediul revistei Consiliului Superior al Magistraturii.

Materialele privind aspectele sus-amintite, precum și alte probleme de interes general pentru magistrați, pot fi transmise prin poștă, la adresa - Redacția revistei „Justiția în actualitate”, Consiliul Superior al Magistraturii, București, Calea Plevnei, nr.141 B, sectorul 6, București -, sau prin e-mail, la adresa revista@csml909.ro.

Materialele urmează a fi tehnoredactate cu fonturi Garamond 12, la 1,5 rânduri.

Vă rugăm ca, în cadrul materialului transmis, să indicați o persoană de contact (obligatoriu - cu adresă de e-mail și, opțional, numărul de telefon).

În cazul selectării materialului pentru publicare, vom contacta prin e-mail persoana indicată.

Redacția își rezervă dreptul de selecție a materialelor, precum și de corectură și editare, în vederea încadrării în spațiul disponibil și a respectării normelor legale și deontologice de comunicare în spațiul public, forma finală fiind supusă aprobării autorului care a transmis materialul.

Redacția

INVITAȚIE

Revista **Justiția în actualitate** este o publicație deschisă oricărei persoane din sistemul judiciar care dorește să trateze o temă privind aspectele legate de cariera profesională, managementul judiciar, formarea profesională, practică judiciară neunitară, probleme de drept sau orice alt subiect de interes general pentru magistrați și celelalte categorii de personal din cadrul instanțelor și parchetelor.

Dacă doriți să deveniți colaborator al revistei vă rugăm să ne transmiteți materialul redactat de dumneavoastră, în format electronic (fonturi Garamond 12, tehnoredactat la 1,5 rânduri), **prin e-mail la adresa revista@csml909.ro**, precum și pe suport hârtie, prin poștă, la adresa - Redacția revistei „Justiția în actualitate” – Consiliul Superior al Magistraturii, Calea Plevnei, nr.141 B, sectorul 6, București, însoțit de o scurtă scrisoare de intenție care să conțină datele dumneavoastră de contact (obligatoriu – nume și prenume, instanța/parchetul, adresa de e-mail și, opțional, numărul de telefon) și **acordul dumneavoastră expres privind publicarea materialului, o singură dată, într-unul dintre numerele viitoare ale revistei.**

În cazul selectării materialului furnizat de dumneavoastră pentru publicare vă vom contacta prin e-mail.

Redacția își rezervă dreptul de selecție a materialelor, precum și de corectură și editare, în vederea încadrării în spațiul disponibil și al respectării normelor legale și deontologice de comunicare în spațiul public, forma finală a articolului fiind supusă aprobării autorului.

Redacția

ANUNȚ

Dacă aveți unele observații legate de materialele publicate în acest număr al revistei sau propuneri privind necesitatea unor noi secțiuni sau a tratării anumitor subiecte de interes general, vă rugăm să contactați Redacția revistei „Justiția în actualitate”, prin e-mail, la adresa revista@csml909.ro.

ISSN 1843-4703

EXEMPLAR GRATUIT